1444

Najlepsi XVI. XVII. wieku
prawnicy nie mieli tego
zmysłu co historycy, po-
litycy: to też najlepsi
z nich zdobyli na polityczne
się prawa zdobyć (Leng-
nich), a nie na cywilne,
karne, procedurę. Tru-
wać należytą drogą, i zwa-
żu historycy (Naruszewicz)
dał popęd, a co Kromer w
swoim wieku dla prawa po-
litycznego, to Czacki dla reszty
prawa, i związek z niemi
mających nauk.

Prawo karne 1445

W XVIII wieku palono czarownice w Szwajcaryi. Tortury zniesione we Francyi przy śledztwie 1780. Anglia w swojej legislacyi znosi je r. 1783. następnie Niemcy, Włochy, Hiszpania, Portugalia. Polacy r. 1764! [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible]. przed tym rokiem karał spaleniem czarownic. Do zniszczenia przesądu przy-

czyniła się wielce dziwa Ex
Jezuity Bohun diabeł
w innej postaci.

Ma va [redacted] owski II, 195. i
w przyp.

list. gr. v. Kauer

westfalskich Vehmge-
richte powód
Unger 168.

1446

ł Z w.

łdziego

mieszkańco

w Gal

ta Lucz

rei —

~~Akt~~ —

dobą i w

położ

Rozkład na karne

Po zbeszczeszeniu za litwą
i coraz większem bez-
czeniu się z nią szlach-
ta polityką zajęta,
zapomniała Gotowa-
nie ludowi. Tylko
pozwalacz u niego
Gotuj: Zandycza pan
u Kołowa. W Cze-
chach Twardy podczas
zega wojnami kosz-
towni.

1447

kami rwanych. Każdy
zlaroed. i równe mi
ców nie równe. Ale
pierwsze jej ślady
mięcie u Swewów. Gd
lie zdowarzyszenia
Renem u Franków,
ślady pobytu Swewó
z nimi do Walec.

§. Spodki więc [redacted]
rów, posrzrone w
więc utrzymały się
ładowa, kurtnicze (
ztów
mała grodzoky,
wyjowszy. Handel
[redacted]
ałeych przedsięb

Przegląd

X. XXI–11.

Uważenie przepisa-
ła sobie polskie z
pierwszego obce-
go prawa

Oprócz uważenia waż-
na sprawa karna czy-
li wypiska z ~~[illegible]~~-
nej księgi urzędowej
zaczynającego pisarza
r. 1631. w Akt. Zh.
III. nr. 167.

1448

Gdy wszystko-
sko-bizantskie nie
mogło (prócz mało zna-
czących a szczegółowie, przy-
zwyczajeniu), ku liczbe,
więc polskie i litew-
skiego z niego przepi-
sane brała uważenie.

[illegible]

mu/

trydenckiego domagał v. 1549. Biskup poznań-
ski prosząc ażeby się synod nie rozszed-
Dopóki by nie odrzeczeniu wał kościoła (r
1447). Toż samo v. 1555. Biskup przemyski
mówi/
~~[illegible]~~ i wszyscy ~~Biskupi~~ na sejm do Pio
kowa zgromadzeni (w. 1551). Dopytywał
bale należnego, kto

Dodatek.

r. 1448. potwierdzenie Kownu wszystkich swobód: Danił. Skarb. nr. 890.

r. 1430. wyjątki z Bielskiem podlaskiem, ib nr. 1491.

r. 1432. prawo magdeburskie Wilnu, 1626. od Zuchowi nr. 1645.

r. 1442. Krzemieńcu, nr. 1782 / 1901.

r. 1441-9. Bielskowi podlask. 2091. 2112. 2141.

1503. Witebsk 2157.

1511. Nowogródek 2230,

1516. Milejczyce, 2270.

1561. Mohylew, 2363.

1449

lata ze Śnotelu

w siódmym roku ży-
cia zaczęła się w
gimnazjum. Życie.

hist. pr. v. 1450 lice, Karne,

r. 1477. Kto u kogo boroda wirwet bili sja
na polie Akt. subv. I. ~~str.~~ 103.

r. 1486. a policrnoe do czlo wijmul iz klje-
ti iz za zamka, 123.

r. 1509. A kotovoj budet tat, ili ubojca ili
abednik zaplatili szkowo iz ego glathow, a ne
budet u kotorogo lichago glathow ego karnili
smertnoju karnu. Dadut namestnikom mo-
im wjeri za golowu czelive rubli, a obisz-
im wjeri i w tom wjeri i pradari mjes-
czut w prawdu i w tom wjeri i pradari mjes,

str. 150.

r. 1540. Da tjech bi ogle razbojnikow bin
knutom po wsjem torgom Dacih bi ogle ka-
znjti smertju ~~[illegible]~~ bez naszego wjedoma,
za ogni položili na wagrich Dobraih, 193.
bili ot mena cara w opalie i w pra-

r. 1547. Dazie, 216.

r. 1561. a bezczestie poradskim ljudem i wo-
loszaim dobrim pat roblew a ženam wdwoe,
a krestianinu patrennomu i nepatrennomu rubl
a žene ego dwa rubla, 247.
cod gdy wszyscy na kogo zeznajon grabieżi i ja-
— biedniczeestwo, to daé wiarę, i winnego

bio kundem, ib
r. 1571. nakazał ich mnogie ljudi w obiesku czto oni
ljudi dobrie, i Starostam ljech ljudej dawali
na czielij poruki za obieskanich ljudej kotorie
ich odobrili, nr. 201.
eod a na kotorich ljudej jarik wrgowrvit, ib
eod na Maskwu k' boarom w Razbojnaja iz-
ba ib
r. 1606. Rerzczerdia poszadzkich torgowym lu-
dziam 5. rubl. a ich żonom we dwoje, kre-
zdianinu paszennomu i nie paszen. rubel a
żenie 2. ruble, II. 92.
r. 1606. ziemszcy Sędzie oddawali poszadzkich gu-
bnym Starostom ib.
r. 1605. dopełnienie Sudebnika o roz-
bojach, ib nr. 225.
r. 1614. /ma pochodzić z czasów Grozn.): gdy do-
wódcy rozboj. dusz gubstwo, porogi, jabiedni-
czestwo, podpiski, lub co innego, a będzie do liczy
czdowich, to karać zwierząc po gubnych gra-
motach przez wyborowych i Starostę osądziwszy
Akt-sobr. III. nr. 36.
eod. anno ale w innej gramacie (ib. nr. 37), że

lice

r. 1336. uwalnia: a licze, septuagin-ta vel quindecim Mogil. nr. 61.

1451

Liter. pr. v. Ruś karne — grobecrna ręka

1452

Kto wobajęzcenu o pomoc nie dał ratunku karany za to (Akt. zabr. IV. nr. 159. Jfr. III. nr. 167. str. 29). W r. 1665. piernia na Srejan na. Torona po carełmenu ata- zu (na ziemskiego nawełnika na ochonnika po 5. rubli, na po- ąchnik z dwora po rublu, a krom tego kara do skarbu za ubój- stwo) że zabójstwo popełnio- no, a ziemscy nawełn. i po- gadrcy nie dali znać (zna- twe delo).

Cod. Siles. – Codex Silesiae, o którym wyżej w ξ. 327. zobacz

497.
aaaa,

Kięt. pr. iv. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ . [illegible]
r. 1420. Wojewody
i Oficyarowie ludzi
nie mają gwałtem
brać wziątkowa
żiłeie nie mają im
dawać karmów i
posudów Akt. grodz.
III nr. 114.
r. 1633 - miastu powiat
i 6 powiatu Sokol-
skiem, Smapskim, wo-
jewództwem [illegible]
i żydom dać pienią-
dze 235
Oficer dyskarterium,
rozbojny ~~[illegible]~~ [illegible] Akt. gr. na nr.
[illegible] [illegible]
92. XII.

1153

Karne
[illegible]ności
Sąd Kr
[illegible]
[illegible]
Lelew. Pol[illegible]
dzie 1[illegible]2. 11[illegible].
Zawłość
[illegible]
ib. 11[illegible].
Nad [illegible]
[illegible]
[illegible]
nag.

Wzajemność
Kmiece w Ma-
zowszu 1377.
ib. 109.

Zbawierzyna
od Szwarcy
ib. 120.
Niebuhr II. przyp. 789
niezrozumiał!

1454

Hist. pr. r. Karne

r. 1770. pena emenda-
ciónis akar rugowe, u
Ryszr. II. 749.

1455

w Miaa

Macie

w

broda

wyrwie brodę, a po-
tłuck szpak łuszczest-
wejel (nie pamiętam)
przysięgać i kto się.
A gdy we wsiach jeden
tylko wzmoże się ku
za brodę owa rable i za-
bij. Pułkowsk. 17.

1456

~~Kś. pr. V. małżeństwo~~
~~Za grzech małżeństwa~~
~~uważa Serb. Znaczek.~~
~~Lazarica 77.~~

ecin dzeki

zyzyj-

as moj wrzę

- przymyzna

ozarzewiał- Sługa

ówdwiski

59

Poena regalis, LXX.

w Pełczych. z r. 1387.

persolvere sub poena regali.

persolvere sub pena [illegible], r. 1397.

Orłowsk.

1457

i dotąd nie mają księgi prawodawczej, a

po dziś dzień rządzą się i sądzą, podobnie jak

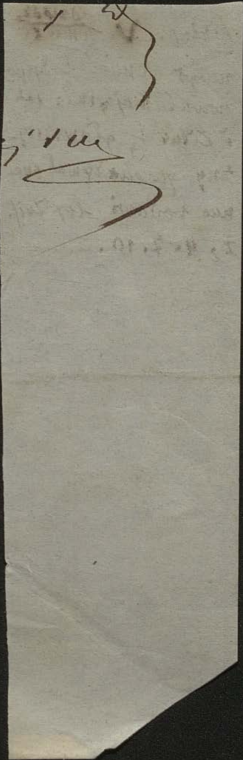
niegdyś Polacy, samemi uchwałami i zwycz

ajami(?), których zbiór przez prywatne sporzą

Hist. pr. V. Dziedz. Księgi

mogą kmieć 1/3 dyspo-
nować majątku: tak
i Litwa 1/3 ojcowszczy-
zny przekazywać swe-
mu rodowi lex Fris.
I. 4. 7. 10.

1158

Kryminalne

u Wattenb. II. w wy-
varach pena commu-
nis, caput.
sepelire za karę!

1459

Kary

Bez zaprzecze-
nia należy się
pierwszeństwo
karze więzienia
przed karami pie-
niężnemi (więz.
tak ale gdzie?
u ludzi boga-
tych a nie ubo-
gich).

1460

prawa karne

1461

Kara śmierci przez
ścięcie, powieszenie,
ogień: ale nie wspo-
mniana czy. Bluźnier-
stwo, magia, cza-
ry i [illegible] / itd. mo-
że ~~to~~ nie kary godne
dwie drugie, a pierw-
szej nie praktyko-
~~[illegible]~~
wano (442-444.

~~[illegible]~~ Tedy osobom
urzędowym, kapelanowi,
dworzaninowi sędzie-
mu, doktorowi, ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ubliżyć wolno,
bo upijają się nie
pomimo, będąc w
każdej chwili potrze-
bne 443 / tak i
szlachcie w karcz-

mię gdy go wytarzo-
zano zharzyć się
nie mógł.)

contubernium, ib 448.
gdy ubogiemu we swych
domach jak murzyn i chle-
ba odmówiono, a on co
ukradł, to nie karany
453.

Venta, Venta gens
jej wojskow. 407.
~~Venta Siluvres~~ już
za ~~Rzymian~~ 458.
Siluves byli za Rzy-
mian
w północnej Walii, gdzie
Ordovices, po Rzy-
mianach jeszcze byli,
nowy po nich nastał
lud, który w dal od nie-
go nazwanej Venedotia
osiadł (porówn. w ve-
jecowe Siluves, Vene-
dotia, Venta. Wi. w
venedotia był Deum!
ib 124. 7. 1162
~~kowa śmierci aquem~~
(litewskie), 472.
~~zgodność prawa z prawem~~
~~czeskiem i polsk.~~ 469
480. 481. 11

Sądownictwo w celtyźmie

osobna księga dla Venedocyi, 357. das alte Wal.

Llyfr praw księga ~~[illegible]~~ praw zasadniczych, które zabójstwo, złodziejstwo i pożogę z przyczepkami zawiera ib. 362-3.

major domus pierwszy po królu, 379.

thaikh, vedr, 399.

~~[illegible]~~ Przysięgników (Schwörne u. Dytmars.), 399.400, na kozłach w prawach w czym wnosił swój pozew, 400.

Łamigłue

alias przyciężkie,
v. 1421. u Bandt.
jus po. 211.

1463

Kary pieniężnej
nazwa
zdarzające ...
mocie rezonanci
za sa od niego
prześladowany
ma dać mu funt
srebra i złota
ciężko jodowanie
zad Ps.-Bał. 277

1464

Prawo bez pie-
niędzy, niskość
o gładzie, bo li
bez doświadczenia
jakoś nie ma-
rowanie idą.
Zaborzyca 1. ...

146

hist. pr. V. Karne

z początku płacić i kunić grzywny za zabicie ziemianina, lecz za Batorego postanowiono na nieszlachtę karę śmierci w razie mężobójstwa. a szlachtę skazywano na dno wieży lub na grzywny, stosownie do znaczenia i stanowiska zabitego.

Gaz. Warsz. r. 1861. nr. 258.

1465

z dzbyzkow kmie-
cich i szlacheck.
cena ~~[illegible]~~ zagra-
bionych z koni, by-
dła, domowego
sprzętu itd. ~~etc.~~ XI.
N 7! 4-12.

1466

grzywny

r. 1399. Brzesko-
Kujaw. decem
marcae Cracov-
viensis.

1467

Karne prawo, polskie grzywny litewskie grzywne

Władysław Łacki kniaź mura swojego Pie-
troka zsiepi z jarzika jemu urzęda i dom
jego rozgrabi, dokąd z żoną i z dziećmi
wygna iż ziemi swojej, i idą w Ruś.
Ignacejowsk. 21.

złodziejowi, heretykowi ręka prawa od-
cięta, 102.

1468

Grzywna idzie na dziesięć groszy litewskich.
Litwa na Rusi białey sprzedawała po ley
cenie jeńców polskich, zamieniała ich
między sobą na konie i woły ib 227.

r. 1260. mówi Biskup wrocławski, że od
dawna ma capitula locum provincie O-
lonice perfectam jurisdictionem et plena-
riam potestatem judicandi (a więc i kry-
minalne) Stenzel. Bisth. 35.

kary podług staropolsk. prawa pieniężne,
większe niż podług magdebursk. Stenzel.
Urkundb. 207.

Hist. pr. v. 1469 Karne

quia quod a multis communi[illegible] multum manet; vel pro ipsa vera quis (secerit) cognoscunt

Jura regn. Croat. I. v. 914. nr. 3. 5. 6.

Multiceli obnoxii debent esse pro ipsa anima eleemosynas parere, et si quam Ecclesiam dedicavit, vel libertos servitio defendere, uxorem aut filios fovere benigne.

ib 5. 6.

qui dominum suum occiderit, lapide e collo suspenso, ferro corpore praecinctus, exul peni[-]teat ib. 5. 7.

Pietrowicz

r. 1319. cum poenis pro caussis dam homicidii quam aliarum que ad quinquaginta se extendunt.
Kod. maz. nr. 54.

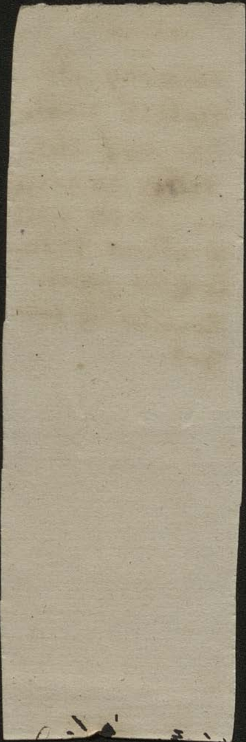
1470

karnie 10.

—

nieprawny płód
ktobądź ~~zabije~~,
karany (Wtór.
.xx[illegible]. 26.) śmier-
cią, ale gdy rodzi-
ce własne dziecko
do tylko pokara
korzeniem (ib xxii.
3.).

1471

Hist. pr. IV. grzywny

1472

r. 1409–11. Togo že ljeta
(Nowgrodzy) naczasza
torgowati, promeži se-
be, lobci i groši li-
towskimi i artugi ne-
meckimi, a kuny odlo-
žiša Ngr. ljet. 104.

r. 1419–21. naczasza
Nowgorodci torgowati den-
gi serebranimi, a artugi
~~poprodasza~~ Niemcem,
a torgowali mieni let 9.
ib 109.

r. 1421–30. Togo že lje-
ta w Pskowie dengi sku-
wasza, a poczasza po
wsei wolosti zemli tor-
gowati dengami, ua.

r. 1179. Dzięcy naszy-
kwali się ludziom pro-

Pażami i wirami
ib 117.
r. 1700–5. po griwne
ze est po dereźi gro-
grej litowskich, 227.

zrazu pierze

kto na zgodzie u-
derzy swego isia,
hava rabila, a po-
dasia kmàriu,
Pch. 17.

1473

...ei Aolem zwy...

...dizamame,

...wyjaee...

856

kryminaln.

Pospolite wzruszenie przeciw temu panu który ludzi cudzych kradzi, i niemo za-karu urzędu karać tego nie chce

Ik. mar. 86.

1171

pd

ac

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ <u>Pokora</u>

Kto gani na czci
a nie dowiedzie,
ktedi dare nie-
dziele, a po tem
przeprasza, Wła-
dysł. ar. 440.

wie ma jeden du-
chem wyma-
wiać że przyjmu-
je łowania pod
jedną osobą lub
dwoma. Nie ksią-
żu ale kroi-
panami i wła-
dykami na sę-
dzie ziemskim
rozprawiają ...

<u>ib.</u> 44.

Na potęgę nie-
mały [illegible]

1475

stronie nr. 441.
książę cygani
a więc król i
sąd ziemski na-
znacza karę
ib nr. 441.

Kryminalne. Pokora.

Nam niewada będzie, aby człowiek Świętszemu liczby nie przechodziła.

Bibl. Zofii 145.

opaszmy się worami po biodrach a popioły włożymy na nasze głowy, wynidźmy przeciw krolewi Israelsk. 204.

1476

Pobora

pokinnego aby od

prośb wdadzić - 408.

1477

только (

ели ли:

это время

сладко

ёлки,

Донах,

ме, службе

в Тел

Pałkowa

Prosić ma by.
dla Boga i każą
matkę dam-
nab gniewnie,
wbadzeb. w. 440.

1478

odgrażanie

tło zniekołb
linga oi zrobo-
wazrania się

Połowa

odbycie połowy na Mo-
rawach, Tawar. Księga
ug !

1479

[illegible]

[illegible]

[illegible] spadkowe ro

ło (dla krewnych i na

Banki rządu, gdyż

d składek, liczono

na życia spadkobierc

rządził, jest nie ju

[illegible]

iów, co przecież by

a Bankiem, gdy w

ku znajdującej się

yni, nie uważ mnie

mości nie naruszał

ami trzeciego rządu s

Banku i zarządu zi

nie mi

pokora

Pamowie w danym czasie jak się ma odbyć przejście na tenor dawali. Wobadyeb. nr. 548.

Rymi Niemcy uczynili zaciężn. królowi, ocenić by wygrodziła chłodzi nr. 550.

1480

Kryminał · pokora

Krwawa i wszelkie zabójstwo na dworze w celu morderstwa, nie z innej przyczyny wyb. I. 1220.

wrażba też w wrażda, zabójstwo ib 1273.

zbeli Tepierca ib 1270.

1481

Car każe jednemu z gospodarzy: wydrzeć oba oczy, wyrwać kleszczami zęby, wydrzeć język, rozsiekać go na cztery części, i w czterech stronach powiesić ciało Bryśk. II. 208.

Kurwę roztargać końmi, 322

męczarnie zdrajczyni żony. III. 43.

zaświecić mu, świecie ib 43. (dali i nasi chłopi niow 8).

nadorone warunki odbycia pokory! 466.

porządniczerstwo sprawiajcie nar-cy Dziewicy wiele złego robili

Ludziom [redacted] ib.
159.

powiesili ako złodjea, Trojek
211.

opilennia Nowgr. 62.

r. 1055. chłopu urznięto nos i od-
cięto ręce Nowogr. II. 122.

~~Niwina przelane krwi 1164~~
~~wesz. od. kop. [illegible]~~

r. 1330. – 1340. Wołodel nie ma
sędziów ludzi klasztorn. oprócz
zabój, rozboj i bezrzeglystwa,
Akta arch. ekspr. I. 2.

r. 1125 – 1132. Mścisław Włodzi-
mirowicz Juriewu monastiru da-
je dobra z daniną, [redacted], weno wodskoe dopełu
k'alikom ispov. I. 2.

[redacted]

Tarczy

w Czechach według instrukcyi z r. 1460. Czas. [illegible] 1. str. 73.

1482

Kochany

Lewa zmęczona
nawet z bólem!
wciąż a mój
podziękowano, i
tylko naówczas
no że wymó-
wiona nie mo-
żno. Obydwoj-
kiej dla przeklę-
tej grzbu[?] ognie-
nia w kwaran-
na: toć dla
ludu? Nie

żadnej zaś
prawdziwie była
obojętnej, żeby
się nie zacza-
rażała. (Czarno-
górcy! Lwowsz. z dziejów. 226
a szlachty nie
była wcale a
oświacie, lecz ni-
żeczy (drobna (szla-
ta). Trzeba było
i tak, a wszędzie...
bo oświaty nie
było.

Krym. 1484

Sędziowie nie u-
miejący pisać
i czytać kradli po-
mimo [illegible] na
torturę [illegible] cza-
rodziejstwo. Choć
ciężko winny przyzna-
wano go na tor-
turę dla wydania
wspólników. Palo-
no czarowników
i czarownice. Wi-
eszano pod pręgie-
rzem madli

Сочтёнке. Сам
Мосгич. 17.18.

pisać

Morkiewicz w [illegible]
i innych także bo
niezgrabnie i lug.
plag nie wymie-
niając.

1485

ER i R. WOLFF

D NUT MUZYC

ście, N. 17 (415), Pałac Hr. St. Po

dnia 1575

Maciejon

cilien

tmarschen

Rzyvin

Wiad.

Podoch, Tarlury

po męce wiry nie brać

1486

Lisst. pr. V. 1487 opis knuta

Zdejmuje się z [illegible] kożucha,
ręce w tył, i związują się u pięści
szpagatem obszytym pilśnią. Podnio-
są go w zwierzch jakoby wisielca i
związują mu nogi rzemieniem. Na
~~[illegible]~~ po-
rzemień ~~[illegible]~~ ten wstępu-
~~[illegible]~~ ~~kat~~
je na nogi kat i ciągnie go po-
[illegible]. Wtedy wykręca się ręce ze
stawów, aż [illegible] z głową stawą, wyskoczy
ze stawów. W ten czas bije go po
plecach knutem zwolna, uderzając
30 lub 40. razy. Na grzbiecie od-
bije rzemień ciało do kości ~~jak~~ gdyby go
było wykroił nożem. Knut jest to rze-
mień gruby, pleciony, u końca na
palec szeroki, długi na pięć
łokci. Kotoszych. VII. 34. podobne
do skandynawsk. wykrajania
ciała Grymm RAlt. 691. pod
liczbą 7.

Kier. pr. V. 1488 Średnie i małe winy na mężczyznach karane.

Biły knutem przeczany bywa na wolności, lub też karany bywa śmiercią mężczyzna, za zabójstwo spokojne, dający głowę pod topór, bez ćwiertowany z odcięciem poprzedniem rąk. Zdradę kraju. Kto-sem głowy, za zdradę kraju. Kto zdradza kraj, kto gród poddaństwo z nieprzyjacielem tej kraju będzie, z nieprzyjacielem tej kraju. Za bluźnierstwo, za obrażenie Kościoła, za czary i czarnoksięstwo, zdradę, czary i czarnoksięstwo, za złamanie nowo bezeństwa, za złamanie, nie poszanowawszy na tem przyjęta i nie poszanowawszy, i owszem jawnie podaja cerkiew, i owszem jawnie złamanie Apostołów, Proroków i Ojców św. i starszych; za to wszystko karany ogniem. Temu co fałszuje monetę, lub do złota i srebra mieszka, zalewa miedź ołow i cynę ich roztopionych i obojga gardło. Za zakonne mniejszej wagi winy. Za zakonnek

przewinienie ucinają nogi i ręce,
lub u nóg i rąk palce. A zaś nogi,
ręce i palce ucinają za konfederac-
ją lub bunty mało winnym, więcej
winnych śmiercią karzą. Takiż karzą
niewolą ten co noża i grabli dobędzie na zam-
kim dworze, bądź rani bądź nie
rani. Gdy zbereźni lewa, kto
za oczy mówi przeciw imieniu rdu-
za przedrne słowa, temu po wycier-
pieniu knutów wyrywają język.
Kołoszycki VII. 34.

dyby zielernaje. Γ

W sprawach wyjmowal-
nych brat sędzią bez
ile mógł zasięgnąć: w
(razem kom-
lenirzyk za-
wadujące ca-
łaj wodo-
zną, brat
dochody wszyst-
kie ib. 17.

Γ w przywile-
jach orna-
czaś swona
cha ile brać
majaj (r. 1505
jurid. nr. 943),

Komlenirzych jeżdżąc
po porzlinie brat da-
chod albo według gra-
moty danej temu ko-
gu miał sędzić albo
brat nie złożywszy się
do niej, co jednak r.
1530. miało miejsce:
według wyraźnego zda-
r. 1407. Akt. zabr. I. nr. 27.
zarzwolenia Cara, brat kom-
zabić i nowin dowolnie
ib. 17.

1489

Listy pol. IV. ~~Dowódzcy wojsko-~~
~~wego~~, zaczym. ~~roz~~ [illegible]
Namiestnik i wodzi
ziel obejmujący urząd
dozławali wojewodę (pol-
skie przywitanie, franc-
zkie salutatio) co się
nie twierdzi na je-
dnym razie jak a naj-
lecz [illegible] na miękkie
zwięzła, po dwa i trzy
razy do roku powta-
rzało się: zdarzało się
z żywności lub pie-
niędzy. ~~Dowództwo~~
~~Urawelezyki~~ dozławali
Dobory. Crit.-Obl. 9.
Sędzia brał podwodę,
t.j. tyle ile wynosiła
suma a którą się pu-
nowano! przeczyzwają-
cy (o ile toczył) płacił
ją. Dowódzcy brał też
za jezd lub kożenaje,
sędzież od kowania w

hist. pr. V.   1490   męczarnia ogniem
Syber.
a)

Wiążą się ręce i nogi, wbarzywszy
między nie belkę, kładą na ogień,
po czem szarpią ciało rozżarzo-
nemi kleszczami, Г łamią żebra.
~~Kotoszych~~ Jeżeli się i tak po
trzykrotnej próbie nie przyzna,
wtedy wsadzają w turmę, i po
niejakim czasie rozsądzają porę-
czenia, że już odtąd nie będzie
broić: gdy nikt nie poręczy, to
po dwóch trzech leciech turmy wy-
syłają w dalekie grody, do Sy-
biru lub Astrachanu, na wieczne
dum życie. Г Kotoszych. VII. 34.

Г Przez ogień tylko
mężczyzn badają,
niewiastach łagod-
niej i nie ła-
mią się im że-
bra.

Kara ogniem

—

Pisarze ci najwyższe
niedbalstwa kary
albo lichej rzeczy
kradzi, a gdy zgad-
zuje księgę ich
bieżący i kon-
wojujących i
karany ogniem
Pr. Mazow. 259
cztery żywioły zie-
mia i woda i ogień,
powietrze (właściwie,
zrabienica).

1491

Lit. pr. V. Dordary, ord

W gadań. Polity sąd ognia i wody, dordary dez: pod pieczona, pod ochramāno. Między pierz nolnie (nehdy) wbijano drargi, Spraw. w Kraj. XXVIII. 2. str. 278.

1492

Kary cielesne

wypalanie znaku na dwa-
rzy za Kazim. króla
Jan z Czarnk. w Bielawsk
Monum. II. 624.

1493

…mu Pan

…ińskiemu

W mieszkaniu Jego-
mości, Jaśnie Wiel.
Radczyni Gumińskiej.

wróżba 1494

Nie wiadomy za-
bójca ~~gdy~~ się
przedzapadywa-
ła [illegible] zyłuje,
może być zapo-
wiany, a nie ne-
ć odpowiedź się
go w księgach nie
wpisano i nie pu-
blikowano: boć
gdy sam pomiarem
był pewny że
należy jedna na
wróżbę; trzeba te-
raz dopełnienia ni-
koć. [illegible] zacz ważą
zon. między
Pojedynczy na
wróżbę [illegible] po-
woju, wiedy do-
stwierdzany od [illegible]
nego używa [illegible]-

bianku czyli do-
więzień słowie i
słowo ze szlachty.
Strona porzywana
rak z na którym
nie ma już dyla-
cji z lecz siedzi
w ciemnie aż za-
płaci. Gdyby nie
wywiązawszy się
by uczynił nowy
najazd stał i
w więzieniu wbędy
barwego. za-
nie płaci zasiłu,
i siedzi w ciemnie
dwa lata i 12. nie-
dziel. Zapłaci wte-
dy obie głowy [illegible]
220.
wroszczka [illegible] 22 h.
nie ma miejsca
wzakończenie [illegible]
[illegible] i żony.
zamieszczenie wordy
w Ozemolh. jug. 400.

Gdy Dytmar, i jak ze słów kroniki jego wnosić się godzi, opowiédział ze słuchu o rzeczonej karze w państwie Bolesława Chrabrego niby praktykowanéj, więc naprzód [illegible] nie należy [illegible] z Naruszewiczem (1) uważać ją za postanowienie czyli prawo, lecz za zwyczaj (consuetudines variae, jak kronikarz mówi wyraźnie), ani twierdzić że ona istniała w Lechii, czyli we Wielkiéj i Małéj Polsce lecz tylko w pobliskiém królestwie, które w ów czas w granice ówczesnych Niemiec sięgało, [illegible] rzucona na pożarach, jak tyle innych, w samym Krakowie rzuconych na pożarach (2)

może [illegible]

(1) Historia narodu polsk. II. 178

(2) Księga miejska II. 223. Debnizsenż combusti, propter falsificationem literae scabinalis, sed gratia ejus facta sunt perpetuo de Civitate proscripti et expulsi.

[...]wody, że do mazkiewskich gro[redacted]dów, a następnie do miast, komunalne rządy wtedy dopiero zawitały, gdy grody te stały się miastami, co dopiero dziś, za pośrednictwem Swadu za-hanów, nastąpiło wtedy. Tam dzie-więcy tegoż Swadu wspomina o tem, dając przepisy o cechach rzemieśl-niczych, i o innych gwarkach zarachowania miejskiego. Nie wiedza do wcześniej nastąpiło, a szczególniej w Moskwie.

kiedy przez Polaków, gdy ta nad Litwą i podległą jej Rusią panowa-ła, prawo magdeburskie wtedy wy-twierać na grody, i zaprowa-dzić w obu tych krajach rządy ko-munalne, do Moskwy nie było dost-przystępu tym rządom Mongoł. któ-ry w owych [redacted] czasach pa-nując nad nią, rządu miast europejskich nie przyjmował. Po zda-waniu tatarskiego jarzma

⌐ teraz nazwisko

Opowiedziawszy [redacted] wyżej jak z Dziewin [redacted] grody powstawszy [...], [redacted] miasto komunalne, niemieckie przybrawszy nazwę, i Magdeburgiem zostało będąc nazwane, zarządzało rządem ko-munalnym, który gdy się i poza granicami Niemiec

[redacted] miasto przy-brawszy [redacted] niemieckiej Magdeburga nazwę, i w niem utworzono komunalny, i [redacted] jak Komuny założyło [redacted] rozwinęły, i jak te same stały się z Lubeką i jak dostał

⌐ z miasta Bu-kowa rozwinięty Lubeka

[redacted] Nie powiada zaś kronikarz by sam widział jak [redacted] karę tę wymierzano, z układu [redacted] wprowadza się nawet ze sposobu wykonywania jej z cudzego opowiadania [redacted] opisujące, zostawił do woli [redacted] [redacted] wierzyć temu co opowiada, lub nie wierząc pokryć milczeniem przydużeniem brzydkiego uwolnić się od niej.

[redacted] powiedział kronikarz, że sam [redacted] patrzał na ich wymiar/ karę na przestępcach zauważył tylko, że [redacted] były gwałt[...], [...] wyprowadzano winowajcę [redacted] [redacted] przybijano gwoździem wszystkiej części ciała a kładziono obok [redacted] brzytwę zostawiano mu do woli, cierpieć karę lub uwolnić się od niej, przypadkiem życia.

Gdy Dytmar, jak ze słów [redacted] kroniki jego, [redacted] [redacted] wnosić się godzi, że z słuchu opowiadał [redacted] rzeczony [redacted] o karze, w państwie Bolesława Chrobrego, praktykowanej, więc naprzód nie należy z Naruszewiczem (1) przypisywać postanowieniu jej Królowi Lechowi, ani twierdzić, że kara owa była w rzeczywistości nie mowy w Polsce, lecz gdzie kolwiek indziej wymierzana. Owszem z licznych świadectw o prawie karnem za czasu Dytmarowskiego [redacted] [redacted] i po nim [redacted] [redacted] istniejącem w Niemczech [redacted], w znanych krajach, na Łużycach, sięgało owczesnego państwa Chrobrego, które Szymon [...] przekład [...]

[redacted] [redacted] widać zgoła, iżby kara owa w Polsce praktykowaną była w samej Lechii [redacted] (we Wielkiej i w Małopolsce)

(1) Du-Cange [...] objaśnia wyrażeniem forum. [...] oprócz tylko, że jej wymierzano gwoździem wszystkiej części ciała, wyprowadzonemu na rynek, [...] przybijając gwoździem i kładąc obok brzytwę, zmuszając do woli przecierpieć karę lub [redacted]

(2) Jak objaśniaczy Dytmara Zygmunt Kamieński [...] w tem miejscu, że wymierzono nie objaśnia przez forum jak Du Cange.

[redacted] [redacted] [...] Ludwa [...] Dr.

Ludne [...] bywał [...] miejsce [...] więc należy przekład kroniki polski, który zrobił Zygmunt Kamieński i wydał w Żytomierzu 1848.

[...] wydała z [...] nowe prawa [...] [redacted] [...] więc w tym miejscu gdzie do różnych przyczyn magdeburskie nie [...] [...] ustępne [...]

falkowiem dwa[...] urzędownie wydawanego (prawa) a prowadzącego na targ gdzie żywność [...] [...] [...] dawano [...] dum (1)

(2) umarł czy w roku 1018, jak Naruszewicz. I. 235. czy w 1019 jak żywociarz kronikarzy (przy wydaniu Wagnera) mówi.

(3) [redacted] R. Alt. 620 – 744.

r (consuetudines veris)

1496

Zbrodniarze

Wplatano w koło (rädern), wyrywano wnętrzności (ausdärmen), wycinano z piersi kawały ciała w prost lub w kształcie orła (Adler schneiden); karano go wbijaniem na pal (spiessen), ćwiertowano (viertheilen), zakopywano żywcem lub skazywano na stos (lebendig begraben, verbrennen), rzucano na głowę kamień młyński (Mühlstein aufs Haupt fallen), parzono wodą (sieden), puszczano na morze łodką bez żagli i wioseł (in ein ruderloses Schiff setzen) rzucano zwierzętom na pożarcie (Thierwerfen), i t. d.

Kary te ludzkość obrażające, zdały się jednakże Krzyżakowi [illegible] łagodniejsze od praktykowanych w Polsce. Z nich szczególnie dwie zastanowiły go jako Księdza, a więc czystości obyczajów przestrzegacza, i ustaw kościelnych strzegącego. Gdy zauważył że choć [illegible] przecież chwalącą zbyt gorące, jedną na bębnie [illegible]. W czasie wielkiego postu [illegible] wymierzano i wyrywano im zęby. Drugą karano cudzołożników i szczególnie uwodzących cudze żony. Wymierzano ją w sposób następujący. {Drugą urzędownie wskazanej (panu) i prowadzącej na targ gdzie żywność sprzedawano (macellum), a więc gdzie największa skupiała się ludność, winowajcy przyprowadzonemu przybijano gwoździem wstydną część ciała i a obok kładziono brzytwę, zostawiano do woli oswobodzić się od kary, lub [cierpiał jeszcze zbrodniarz utratę życia [skapie [lędy

przestępstwo 12.

spał w cudzym
stanie i zaczą-
łem niechcący sta-
rzepalił, na wdą-
czym mobrzem
odbiedować, ale nie
karany Dr. Bart.
27/II.

1497

przestępstwo

Bartnik. wieś: barci-
kowi [illegible] z [illegible]
i więcej [illegible]
Urzw. Bartn. 270.

1498

dej epodki uczeźnik (

d prawa, nie jak u

znam Europę. Nad Duna

w German. pierwsze ro

zie i mieszkali sami

adów, gmin; zjazd i z

ale nie dalej jak wodbu

ów.] Palubców ad Celtu

alemmarde w pancz

Czech. z kobylem palow

w Polsce i na Rusi]

[redacted]

[illegible] chetne gminy.

wrylz., chetne gminy.

rząć [illegible]. zdowarzysze

wwadzi[illegible] pojedyncze

W kocica kompa

szkoda (1)

Porywający gdy
mają umiem nie od-
powiedzi musi za
wzgardzie dać się
nagrodzi szkody
Nalazły w Krainie
212.
Na pozew a pycha
gdy odpowiem że się
zdolnemi ludźmi
uwiedzie mądrę,
równy zarzekać z
pozwem ib. 335.

W ogóle pycha gdy
była w cudze się
powinna mojej ... 2 L
ib. i 336.

od pichali
zazdrości zę-
bami że zda-
się, zdusić
się ?

L lub
nie dać
edukacji
prawa,
nie dać
pozwolić
na życie dobrym.

1499

Nie mogę
Dziś poda
(Polacy)
podwaja

Grob.

. . . ..zy:

. w Niemcz.

. zachodnimi Za
. Europie : w
. ym na ... abo
. mocniejszy : R

szkoda 1, 3,
1500

~~Gdy badanie
sądowe dla roz-
porządzenia szko-
dy wied. 295.~~

7,

szkoda podyk-
towana z gwałtem:
zabranie statku
z przeciwatlu, lub
bez, i zapobieże-
nie oqnia za-
gadzka unowana
by uwzgląd 408.
szkodnikami by-
wali najczęściej
rozbijacze (sta-
wami zajmujący
się). Goniący
dalej po szkodni-
ku nie zadzi-

Te się "dostać"
(zgłoszenie Tafai)
ba zapowiany gdy
Da wiesz nie mogł.
niciąb zecznie
"ie w pandbu bdaba.
Nr. 9 K 6 - 7.
Tak zwani rei[illegible]a
vy [illegible]equidu[illegible]ves
czeki na nie[illegible]ie-
lun przebrani lub
nawet [illegible]ewcy i
jeżdżon [illegible] po bw[illegible]-
ju czynili [illegible]na
gmiechy a p[illegible]y
Nudiliwa en in-
[illegible]wiad. - Ten ciby-
czi nie [illegible]mechi
przyjęto [illegible]dzie

srluda 2.

ча черешашіо дна-
пдмуд чиакор
ги-дечеџерн,
ъдбмдуцб-ш. 393.

1501

szkoda 14.

jeden drugiemu
przeorze między
jednem polu to
biorąc (zapłata pie-
niężna w ilości nie-
znanej dziś), a je-
żeli zwółczka to za
wiele, a kmiotka
[illegible] [illegible]. r. 1398
nad Drwinią, Akta
zabr. I. no. 17.

1502

škoda 16.

Krad zboží známo z pula, kde kamenem (XXI. 89). Krad ryby z pánví; za kradž až na ucha odtržení (XXI. 90–1).

1503

szkoda 17.

Łowiący ryby w cudzych sta-
wach oddani (mniej) i ukarani.
Ustaw. III. 8.

1504

z U

élności p

przed bil

rozkaz bez

się księgam

dzieci dzieć

upraszam

Adama Lw.

szkoda

19.

1505

Wynagrodzenie szkody, gdy się składa z dopełn. do zakon. w Alek. ??.
I. ar. 149. ??. 155.
Sudebn. 86.

Hist. pr. V. k/ środa

r. 1420. zabiły bobry i wydry, Przyborow. Derlinak. 14.

zdaje się że potrzebnym kompozycja do [illegible] skasowali kwestyi.

1506

szkoda

Kto na cudzym poluje, karzą go, a drugie dla króla, i nawrzedzia zabrać. Nich z nagranicą polować nie ma. A sedlak może by-lo na ptaki z siatką albo le-pem polować pod daż a tyrej karą Władysł. kr. 533-4.

1507

szkoda

Za uszkodzone źwie-
rze płaci się według
starej prawdy, za
barana, owcę. A
za gęś i gąsiora,
kaczka pospolita (sie-
lska) i niezwyczaj-
na (dzika), kur i
kokosz, Pch. 17.

1508

Szkoda z Tarcz

Sedlacy nie ma-
ją mieć zamu-
towek na zają-
co ([illegible]) kobiecy
nr. 531.

1509

: Ato a

n od W.

Bankowy

niejszy kwit

szkoda 1510

zajęty dobytek. W
tych dniach albo
ście przeszłych
dalczałarów kro-
niäury i kona-
wy z Uragi co-
by odzadali do-
bytek solakto-
wali z kroisz od-
łogi szkoda aż
nie szkoda z
utratami zapła-
cona nie będzie.
Wbadek. w. 117.

Szkoda z utra-
ta, może uczy-
nić z porzuco-
nym habitatem
ale więcej uczynić
nie może. 392.

Gdy zboże ka-
pali to szkodę
tylko X. 17.

1511

Zbaniegi [illegible] jako[illegible] ja [illegible]
a nawet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Zygmunta [illegible]
wypowiadzenie z pola p[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

szkoda na polu.

1512

szkodę przedstawia-
jący z ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ a gdy opła-
cić czem nie ma,
odrobić musi [illegible]
II. Kor. 4. 9.
Gdy z płacy bowiem
[illegible] i wynagra-
dza nie- Dla szkodę
dzy ludzie w [illegible] ku ~~[illegible]~~
krzywdzi- (szlachta
li wzajemnie ~~[illegible]~~ sędzi-
dochodzić do wiek.
sądu (jurysdykcji),
a ludzie i karani
jak gminni lub szlach-
ta- Gdzie głównie
~~[illegible]~~ a ta-
ażeby przywrócić
do pierwotnego sta-
nu z dóbr wyzna-
nego (repozycja) a
ludziom impensa, co
dwór dopilnowywa,
i on skarży i wyj-

maje nawet o zgubie
nic nie pewnego. Sam ku-
wiem tylko szlach-
cie w swej dziadu o-
sobie a ludzi, wszystki
i wszystki zapomnia-
ny jest.

szkoda 1513

na szkodzie zdybano by-
dle zająć, żywić, i wzy-
wać do pracy = gdy z
jego winy padnie, to
szkoda jego. - Lubl.

X. 208-209.

1514

szkoda

Gdy na szkodzie zdybie konia lub wołu i t. p. zwierzę, nie zabijać go, bo od tego szkod. Tylko psa gdy znajdzie na szkodzie zabić wolno, sz. Czarn. 42.

Gdy zepsuje komu nóż (szablę?) lub strzelbę nieumyślnie, nagrodzić nożem lub strzelbą; gdy nieumyślnie; gdy umyślnie, to we dwoje ib 43.

Gdy na zakład weźmie i zdanie to dwa razy tyle nagrodzić. ib 44.

~~Popsabienie~~ żyta, siana, winnic, melonarni, ogrodu, rozsadniku,

do mich ocenią kmiecie i ple-
nię jeżeli nie przeniosą po-
grabiono, bo gdy cibaz to we-
dług §. 42 (ktory płacić karze
Zalarowi ich.

hist. pr. 2. Karne

Cudzoziemiec gdy zamordije lub uczyni szkodę

Wolf z Wr(?)z.

CXXIV. 36. CXLIII. 33.

1575

Litwa szkoda

Zajmujący na szko-
dzie oprawuje w dni
trzy przy urzędnikach
i woźnych, części bydła
za szkodę zatrzymu-
je a resztę wydaje.
Grabić nie wolno
tylko pod czas zapa-
trzenia. Nie zajmować
źwierząt i koni tak
jezdne jak robocze, tak
bydła, świnie, gęsi
i t.p. Ustawa ta
zaczęła by za potęgą
wrzód bydła. Gdy każdo
do nowego roku szcze-
nie wykupi, to rzego
na sobie zawisły. Gdy szlach-
cic i szlachc. jedzie do
kościoła, na sąd, nie
grabić i jej ludzi. Przywilej
litewski nakazuje kunsz
st. z. roz. VIII. 2. 3.

1516

...dług, I Co
...wrzem- da-
...jem rzepe
...usi- o Ger-
...lu- manach
i Celtach

...y literacy.
...w przeszły

...wo Madziń-
...w niepa-
...uszkino
...ile narobi-
[redacted]
...lachła nie
...nia rodziu
[redacted]
...anie ale dla

I Miejskie
szkoły nowo-
pańcerne szu-
sił lud przy-
bno z Gdańska.

nie nie wdziele pomogą trzeba było pisma.

dina, listy, jakże, jednakże

wdała

wynagrod. szkody

z dalszej gramo-
ty r. 1571. do-
wiadujemy się
że pawod nie
wszystko lecz
tylko ½ odbie-
rał: jeszcze
mniej według
uboż. Reulz
z 12.

1517

14

Szkoła V.

Niewolnii Istor. Zakon.

~~III~~ 232

1578

W sliedstwije gubnogo
uczrieżdienija, ustanow-
lennogo pri Joannie
IV, otwietstwiennost'
w prodażie istcowych
ubytkow, wozłożiena
na mnogich drugich
liudiej, kotoryje byli
kakim nibud' obrazom
priczastny k worowstwu
ili razboju, ili kotoryje
byli priczinoju togo,
czto istec nie mog po-
łuczit' sliedujuszczago
jemu udowletworie-
nija nieposriedstwien-
no iz imienija sa-

-mogo wora ili raz-
bojnika. — Czasti ili
doli, kotoryja eti liudi
dołżny byli płatit' ist-
cu, wmjesto samogo
wora ili razbojnika,
nazywalis' wytjami.

Przejęcie od mię
Dr. Zelwy

umieć bój i
zabić, lub zwycię-
żać za gniewem,
płaczem, i za
gorący, żądzom
złośliwego zabić
nie karać tego
zgodnie. Adam Z.
XXII. 18. 20.

1519

Przejście od wi-
ny do zwłoki
obdarowanego na zba-
dzieci i [illegible]-
ców. Pan i rze-
czow nie wraca
[illegible] gdy należy
do obdarowanego [illegible].
[illegible].

1520

wytworzenie (15)

~~pertinebit ad ju-~~
~~dic. servestve~~
~~si partes esse~~
~~vivi velint de pu-~~
pulatu, exab.
Rack. 14.

1521

wykraczenie 1523

szlachcic szkodę w którym czynię cy leżą nie może być ujęty. lecz porwany. Kiedy też gdy w przytomności swego pana, lub jego urzędników szlachcica: lecz kiedy bez tej okoliczności, ujęty bywa, st. mer. Warsz. 200.

gdy się granice wywodzą, a drugi cz wywodzi ulicę cząstka (świadka) zdaje mu zawód i traci sprawę. Strona druga która przyjęła powodzi granice

jak chce ib 222.
gdy zwani szlach-
cianką, płaci wany
zawitkę, i księż-
nej 15 kop. ib
223.

wyłuszczenia

Rany krwawe al-
bo „żywe”, ukazu-
[illegible], [illegible]
[illegible] a nie mię-
[illegible], [illegible]
[illegible] 201.

1523

przyjęcie od zbrodni dla innej

osoby które się ciężej od innych karze. L przedmiot w węgr. qualificatum delictum. Selem. Glem. jav. (?) civ. m. § 65. L uprzywilejowani, które zabił dzieciobójstwo: krew? I. 14. zdradliwe

verberatio, mutilatio, valueratio po valione etc. ... [illegible] jam ... jav potentia ... violatio ib § 72.

Jak z urzędu obrazy ... jest ... uprzywilejowanie ... dez upewnianie ... ib ... krew? I. 14. dupisowa w roku

1524

G. GEBETHNI

ARNIA I SKŁA

Warszawie, Krakowskie-Przedmie

[handwritten:] . Prof. ...
...eiser, ...
...tzsch, ...
...insky, ...
...lebrandt, ...

1723. art. 11. §. 9. w
Delictum privat.

2 Zbrodnia

nie darować życia,
chwalebnego, zbrodzieja,
kościołowego podpa-
cza dale i ten co wy-
rzuci kradł ib. 2.
syn zabił ojca, brat
brata, kmiotek pa-
dzica, ib.

Gdy godowczyzna, kmieć
od godowników wziela
podarzy, ib.
Gdy się przyjdzie z Przy-
szamem w dwór imać
zbadzieja, dzwonika, a
w ten czas ziemia pro-
ni, to nie gdowczyzna
ib.

1525

nowoy k
samowzug
kontowac
owey i iat
igod zrotr

5, zarodnia 1526

wolno zabo-
zdadzieja na
urzędzie, ale
dometzi urzę-
dowi. Takiż
ga może zdo-
dzieja zabić.
Gdy zdadzieja
zabić lub ra-
nić na ma-
rany źmieścia
ld. XXI. 88-89.

kto budowle za-
niedbałe patri
z niem ld. XXI.
22a. II. 4.

zabierowanie do-
kumentów, pie-
częci, i używa-
nie z wądamy

ciąg ze Salis
Ut. IV. 6–7.

[illegible] owce. Grzechy zawie
o dawne zbrodnie na winy, tylko otwar
jeszcze [illegible] [illegible] nawet. zbrodnię, wszys
[illegible]oczalna, że jak najbardziej sposobem dodo
[illegible] [illegible], ludzi [illegible] zgrzeszy / kolej
z [illegible]. Tendy [illegible] zmęczenia [illegible]

Urodnica 8. 6.

reinsza (powia-
dam) urodnica,
gdy się przy słodz-
kim przebyw-
wać daje, nie-
pokoje wzrusz-
ając kawaki
zmienia. Tak
wzbraniająca
zabierając [redacted]
[redacted] Należ
zna.
przysięga i [illegible]
szczy pod [illegible]
zmianą to zn.
zbadzić na raz
dwa i [illegible]
przyczyna [illegible]
zmiany: gdy uż

więzyczna a
nich ciągle a je-
żeli ten zeznał
że liczy w ledy
więźniowy tego
y mowi. gdy na-
zwali swanym da
wał się drugiemu ib
zde.
i mówi też za
twardszej cerkwi
ludzi i zadzio-
wanie duchowny
pierwszo innym że
błoń jego pod-
dany ib 312.

9. [illegible] Marz. 1511.

prosić ~~króla~~ polskiego
i oświeconych panów
by zbrodniarzów nie
dawali przytułku
17. [illegible] Marz. 1511.

1528

zbrodnie II.

najście domu i
uprowadzenie
dziewczyny ad.
XXII-16.

1529

zwodnia 12

stan zbuntowa-
nego, jak to
czasu Dawid.
Bojan. Pop.
Rerth 194.
od króla żá-
den stan wol-
ny, ib 205.

1530

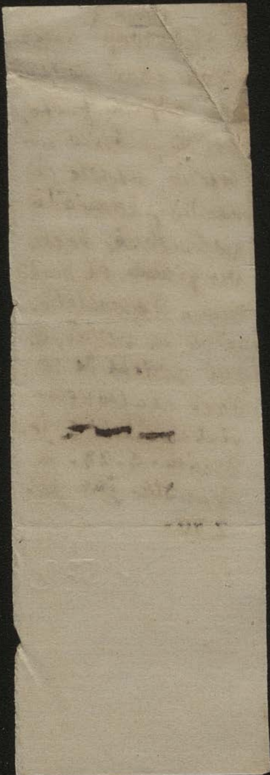
zbrodnia u zach.
Tom. 14:
w Moskwie ka-
rę naznaczaią
pewną, lub wsz-
kar całki:
w Polsce i t.d.
tylko pewną.

1531

Zbrodnia

Ochroniony uwię-
zieniem chuí possessio-
nat gdy: in furto,
vel in publico ma-
leficio usque in-
cendio, homicidio
voluntario, raptu
virginum et mulie-
rum, depopulatio-
nibus et spoliis, et
qui nollent de se
dare cautionem.
Jedl. ~~[illegible]~~ je-
dleńsk. c. 24. w
Bandtk. Jus pol.
270.

1532

Zbrodnia

nad Drwiną ~~wol-~~
~~[illegible]~~ 10 rubli
kmiotu gdy bę-
dzie żywa, a dusze-
gubca nie znaj-
dą, r. 1798. Ak-
zakr. I. nr. 13.

1533

Малиновому
[illegible]
[illegible]

Uwodz. litewsk.

kobieta sama
lub przez pomoc-
nika uwodzęży-
ciè zabijająca
pomocy i niewi-
kto bezkarnie[…]
o uwód przyzwa-
ni, gdzie [illegible]
lad w więzie-
niu, połowę
wszelką i lub[…]
za karami, ale
gdy kobieta
zawarta na nie
karę śmierci.
St. Lit. XI. 6a.

15.
Banita zabić
wolno XI. 4.

1534

dobre

...ho spo...

...ornie...

...d. —

...ecaw...

...freres

...a kto...

nachylanie się
zwrotnie do
winy

Spostrzeżenie:
kto nie ma
czem płacić
ten daje gar-
dła; co natu-
ralnie wiodło
do zajazdu, kto
ma czem płacić
gardła nadsta-
wić nie powi-
nien- zmoder-
nowano tą zasa-
dę: ten się opłacić
może, kto nie-
umyślnie zbro-
dnię popełnił.

24 Kwietn
1863

środa.
[redacted]

w flagrancie nie
schwytany mord
na Węgrach
tylko drogą
procesu, który
I. 9. 4. 2. III. 21.
4. 5. 6.

ks. X. pr. V. Zastosowanie prawa

Do zbrodniarza zastoso-wywa się jego kraju prawo
9. stat. Mazow. 1511.

Zdanie z jałmużni się Bohaiga po-wiąwad. Wiśniew. II. 764. w przyp.

1537

[illegible]

hist. po. v.

Karne
węgierski.

r. 1735. wieś co-
nie zdające zbro-
dniarza staje się
zbrodniarzem i
za zbrodnię kara-
ną być ma, Zejer
VIII. n. str. 147.

1538

Dobrowski Slovanka —

bezczelność.

Ku zdziry[2] semu
cu koronie człek.
wypowiedział wy-
nę, ma wracać
pod czcią. Ale
gdy nie może
wrócić bo zawi-
nuje w zamku
ogrodzonym, wtedy
nie traci czci,
ale traci zamek
i napady (czy że
wcześniej nie wró-
cił?). Władzcz.
nr. 409.

1539

Gerowny
~~pobożności wdowi-~~
~~ny dla gładyse~~

4, Nawrócił lięk ze
fadrzyny. Gdy
nie dowiedział, lu
szukać go Wład.
slah. kw. 400. 1540 a1
Paszkwil (cedule
zwadne) pisadi
rozgłaszał, den
ć uwięziony jak
(stworzen) jako
rzwajca kw. 416.
Rozprawa Kostu-
lejaski przycią-
gał: że gdy nie
dziwują ma cięż-
gardła i ślaleh
uważać, idąc na
wyganiane więzne,
z Drzewni ra-

Żeń. nr. 417.
Kła za życia
wo rzędnika pro-
ści a narod kra-
ci rzeczi i gar-
dła nr. 423.
Kła wyznawania
napotkawszy w
kraju mogąc
go pokrzywić nie
pokrzywi narze
utracić gardła
i statek, nr. 425,
kryminalny, że nie
krawę naprzód po-
przysiądz, nie zna-
czy nic. ib.
nie tracić, kto
gwałtem uwię-
ziony od przywiąz-
u zręb z więzienia
nr. 427.

berecseichuo
1541
Kova musi być
dotkliwą, gdyż
na dem jole-
ga uzywaniu.
a bez niej nie
ma kary. Dot-
kliwość ta
według uspo-
sobienia i po-
wodzenia - w
Domowej Polsce
więzienia dla
szlachty, kara
pieniężna dla
ludu dotkli-
wemi - Dla
drugiego więz-
ienie wyjo-
czynkiem! Ku

Już we Lwowie!

1542

bezeceństwo

W dzisiejszym stanie pojęć nie ma kar hańbiących, hańbiącem jest raczej przestępstwo (może drugie prawdziwe, ale nie pierwsze: dziś tam gdzie życie polityczne, największa kara infamizacja dla tych co nie mogą być deportowani).

Bezecieństwo in-
famia. 1543
Ucząc dzieje że
kiedy prawdziwy
wedrzeć sobie ina-
czej nie umieli,
opłacali czyn
za grzech. Wie-
rzono temu do-
póki oni wie-
rzyli, póki pi-
czynu nie zrzeka-
nowali. Tak się
składa z beze-
cieństwem. Wie-
rzono co rodziło
za bezecieństwo
prawdziwa wi-
elkich, ale gdy
okrywali odezwał
się zakowa,
zmieniarz,

Warszawy dn. 12.

anie dobro

lu nie ciąg

odpowiedzi.

nia WW. Ceb

a mogi lcé

przenaszeń

Pstrołowego i

andom

tka rada bezec-
ności a zapowia-
ny by dawiodł nie
stanie, król je-
da czci przyzwala,
a na obronę
im zakazany
Wład. 273 1544

posi

Zp. s

Mochnacki i Ma-
[illegible] o bez-
senności i kawie
w poezji.

Nie wierzcie w to
co jest w całości
rzeczy, ale w to co
ja wam powiem.

1545

marna była jakkol-
wiek mowa o
przelewaniu się
na byt [illegible]
człowieka, ale
że [illegible] w poezji
gdy pana nie [illegible]
[illegible] do [illegible]
Niemiec (Börne)

Bann u [illegible]
[illegible].

Czerwca 1863.

Dz.

ami do pana

o liście tym

etnera i Rolfa

rzyja pranod.

ę przez Wło.

jór. Kulaś. Ja-

ciśli- odebra-

1, Brzerzeście

Tabela w Sud.
25. opiewa:
Djakom gada-
cowym jak lar
ukazał, znako-
mitym codroż-
5П. vuhl. i grodziem
Kaczmarym i pie-
czeżkim 5, dobrym
bojarskim przez
tijanowi Dawod-
czykowi bliżnym
w Stoczeku ich
Bachadow) także
5, Krofliań. z.
koż bojarskim
nebedym i czar-
nym grożkim z
niewiażkom, we
drug mężami
ale we dwoje.

1546

~~[illegible]~~ 2,

Bezczestie żonam bojarskich dzieci według dochodu ich mężów z po-miestia. A tym mężowie ich w pieniądzach oddawać, i dziewicom we dwoje Sudebn. c. 26.

7.

Tak też bezcze-ście żon według stanu męża i w Ułoż. X. 99. XIX. 21. 37.

1547

gi-
ar, jak Kadarzyński VII. 8. opowiada
ui-
na-
polegamie się polski znaj-

4. Berezecie.

Szeglowi zaleceniem
zalecił dać 15 kur-
czym, 10 gwedium,
5 wolodszym r.
1620-28. Akt. Jur.
m. XV. 92. XLII.

I do [illegible] za-
[illegible] hor[illegible]-
giem [illegible].

1548

do no

mi p

a w S

do Nie

Przyjm

i pra

Wtorek.

Szczerzech. 2. 5.

ry Ace niżnie po-
dwajały się / za
głowarzyna / lub
gdy zdarkawego
i w zdarbie będą-
cego) / że pomo-
wienie u kubany
w swoje. Takie i
do czem bił, i czy
krew czy ścice. Też
czy w pijaństwie,
i czy się przedwa
lat / czy w doma
czy na dworze z
chałki też lawie
tylko jadącej pa-
ni kopnął. Też
jaki orłowek okre-
ził. Zgoda jak
w polskiem prawie.

1549

bojka

Bili się na targu, ulicy,
w pierze, a przy tem nie bę-
dzać grabiòży: a gdyby rzeko-
rzè bęyda, to porządny lub po-
le. Pękowski. F.

1550

hist. pr. V. calumnia

Znaczy calumnia 1, skar-
gę w ogóle, a 2, w szczé-
góle znaczy, skargę któ-
rzy, kto nie mają upo-
ważnienia wytacza pro-
ces (u Kadłubka "causi-
dicorum in pertinacias,,)
[illegible] ludzież ci, kto pro-
ces wytoczywszy upadli
z nim (w Ust. prawn. XXII.
"mowa calumniosa albo
potwarna,,).

1557

Hist. prawod.

r. 1474. Akt. bern. VII
nr. 60; dłużnik
ukrył się w klasz-
torze, ale tylko uszedł
przed więzieniem, dług
pozostał długiem.

1552

Delectum circa
Stimdu Uleva

Iz zvradza lau-
va, ludzcix pri
dilio svalevni
sanquine, zjuoz
puqbievanio u-
draqi inie na
i zauozganie
obaqao, azrazba
buewuqih da czua
zeqa zlopuia by
majarah uydnie,
na w Ueca in-
fanii i nyna-
qvodzenbe zzhod
zeph to. facrau
ninovic poben-
ho, varue od
Deneum, hlave
qa qtiuwe uy-
padko [illegible]
[illegible] z. 132

۳۳۴۱

Hist. pr. v. Zbójcy
w dopełn. Lubelsk. z r.
1620-45. Ale na pra-
wdy złoi nie zawsze da-
remnie ocenić ich ma-
jątek, gdy go nie ma-
ją, wydać zbójców do ły-
łupa, Akt. Jur. III. XV.
92. XII.

1554

Litewski z Łacinik

Patrz list. pr. wy-
dania pierwszego
IV. 485.

1555

Przez za dni jak u
Szym. przez u- rzą-
dnie wyprowadzać na
ludoli, jeżeli dobry do
pracy wykorzystywać Ta-
lenta z prawdziwej. Je-
żeli nie w przyczy-
dzać niewolnikowi.
Ten go nie zabijać,
lecz używać do pracy
z rodziną, jeśli ciąg
nie wyrzucili wbrew
po naznaczonej przez
prawo cenie. Zranili
wojownik nie potrze-
bować pracownika,
prawo zagrozi to Kuz-
nikowi ginięciem
W Czechach stawiali Oko
kein, też w Polsce i
na Węgrzech (?), gorzej
Tatarzy, i na ten ko-
niec.

1556

Upraszam więc o tom drugi, a niebawem go zwrócę. — Zasyłając dzień dobry, zostaję z wysokim szacunkiem zawsze

sługą prawdziwym

J. Dutkowski

Warszawa d. 2 Lipca 1862

Konkursy

Jak dawne rzym-
skie opuściwszy
osobiście przymus
chrzciła się dośw
adczenia, jeżeli
ten nie był nie
rzetelny i t.d. Otóż
nieprawda! Greckie
i polskie, słowo-
moskiewsk. i ma-
dziarskie to epizody.

x r 1804

dzenno

z iego

tagicimy

owiki

⌈ zepsuć Żydów nie mniej niż ... i na zdumiewające celzyjskie skarżąc może

Znana czytelnikom ... I ustawa ... w r. 1. a łaskę

zbiornika ograniczonego ... przypadające ... jak ...

sądownie zwracać ... całem i ... 1/203

Ale ten przepis ... o tyle ... w Polsce 1789.

zdaniem ... ustawa ... wieczne w czasie.

że tylko z ... a na ... zaborczych ... co

ale u nas łagodniej z postępem czasu. ... III. 97. ⌈

kilkadziesiąt lat wcześniej. ⌈1320. ... Ale w ... 1405

1620 co dzień ... czyli jak

zbiornika nie mającego ... i nie dającego ... udział ... cielowi ... jako ... i był żywiony. Gdy ... nie ... III. 82. ... W Polsce ... się ... za ... III. 96. ... w ... Bryg ... 614. Przypuszczalne z ... nacechowane ... w ... się w Lombard. w Nawar. ... wyszły na jaw w XV. wieku, i ... po rozwiniętych ... Żydów którzy w ... i w Polsce ... III. 92. ... się lichwą w czasach odległych. ... 55 jedno i ... postępowanie. Sprzedać ... ⌈ lub ofiarować do ... albo ... i ... (r. 1405)

⌈ Nigdzie dalej, co w Szwecji i w ... ale łagodniej

1558

lat dni na prawo (r. 1410-17), jeżeli
się nie umówi, nie wyjdzie z niczem jak
r. 1320. 1386., lub nie zgodzi się bę-
dzie zbarzył [illegible] za procent. [illegible] Gnadrej
więziony w grodzie, wyprowadzany jak
w Rzymie i bity [illegible] koniec jak w lex
gal. oddawano go [illegible] służba, ale szcza-
dniej niż sam, ka [illegible] zabijać, bez żad-
nej aż odrobi, lub naznaczonej przez pra-
wo cenie.

IV.

Niewol: Istor: Zakł:

III – 207

1559

Dwornik

W ułożenii caria Aleksieja Michaj....

W upłatu dołga słedowało zaczitat' ~~i~~ wzrosłym muszczynam /: zarabotki:/ po piati rublej na god, wzrosłym żenszczinam, protiw togo w połowinu, dietiam bolieje 10 liet, po dwa rublia w god; dietiam

nicziszie etogo ~~te~~
wozrasta niczego nie
zaczitałoś.—
.... Pozwoliałoś stojaszczich na prawiezie skupat' s prawiezia, s tiem
czto skupiennyj obiazywałsia żit' u lica skupiwszago jego, i w diętiej etogo lica, służit' u nich wo
dworie i żienitsia, a zieniwszis' po prieżniemu
służit' wo dworie.—

Larve

zdum w Moskw.
Dźwiżnowskiej na-
jęcie za wolnie
zęby mój być!
Pan. Moskiew-
icza 42.

1560

hist. pr. V. ~~[illegible] [illegible]~~. ~~Roff.~~ Kozłajstwo

1561

Kołoszichin mowi, że wojewo-
dowie głownych grodów, mając dja-
ków, zwykli sądzić za dług do 100,
500, 1000, 10000 rubli, atoli gdy
wynosił 1000, 10000 zmuszeni donieść
o tem carowi. W średnich i małych
grodach gdzie byli wojewodowie z
podjaczemi tylko do 20, a wyżej
odsyłało się do Moskwy. Toż mó-
wi i Ułoż. XIII. 3, ale o tem co Ko-
łoszichin żaden pomnik nie upewnia.
W owe czasy nie znano w państwie
moskiewskiem instancyi: urzędnik miał
a tyle władzy ile mu jej w instrukcyi
dano, nakazując w ważniejszych
sprawach udawać się do Moskwy.
Urzęd na karb tego odsyłał tam każ-
dą ważniejszą sprawę. Czcz. 135. [illegible]

Gdy odczytał sprawę, musiał wraz
z nią nadesłać paczkę skóry od
stowa wziął, że się stawią na sę-
dzie. Jeżeli drugiego nie nade-
słał, upominano go o tem z Mos-
luny, a tymczasem dopóki nie na-
desłał, płacił stronie zwyciężko-
ne sprawy wyjść mogącej ubytku
po grzywnie na dzień, a jeżeli się
i tak ociągał to mógł się spodzie-
wać, że cały 14k on sam zapła-
cić będzie zniewolony ib 139.

Litwa

o quem kawa-
ny zadzerev
pieu wielk-
książęcych,
zlat. z vedak.
II. 5. Tur 3.
I. 06.

1562

L w rotdz.

Grabierz

Zapełnia jej dwa
z Przecławem do
ięcia jedzie, a nie
Dwuiodszczy bierze
ciboz. Grabierz się
opłaca grabiem, a
Przecława opłaca
winowajcy. Pch.
11.

1563

nie mie

zostai

mierh.

rach

wz

urzędnicy narodu

Wodziciel ca jako
przewód bierze lu-
dzi, popełnia
grabież, Pękawsk. 9.
Poradnik nie zbawi
tylko za swoją rzecz
(urodzię), lub gdy
się z lampreniczowem
cerkwi zajmuje. 11.
Szarotka gubęki,
~~[illegible]~~ poigacki
(ca poigadie, palza
sądzi?), Poradnik
pogarodzki, 12.
Przezrawani da le-
ga nie, gdy się po-
bijają i pogodzą 13.

1564

godziny o której bym

mógł służyć —

z

Poważaniem

Grabież

Juwent. Swawolni ludzie, rozbojnicy.

1565

gvabież Lidowa

szlachcic pu
piąte var ka
gvabieżij szlachty
sany, karany
~~śmiercią~~. Na-
gradza szlachtę
sz. Lit. XI. 30.

Szlachcica kto
a zbadz- posadzi
a nie dowiedzie
mu, karać jako
zawany, gdy
porzeciwa, ku
ustawa XIV-16.

1566

zwiezienia [illegible] krowy [illegible]

z wszystkich i ku [illegible]

[illegible]won. [illegible]

to sad [illegible] wydany i a ten

nie zdawał się być z [illegible]

[illegible] tak tkw się [illegible]

[illegible] ten jechał na

Litwa . [redacted].

zagrab. skupnio na targu

Długu u poddanego jakiego bądź grabić na targu nie wolno, lecz skarżyć u władzy. Ak-z. red. III. 37.

1567

ZNYCH,

otockiego.

186*3* roku

ejowski

oribus

3. 15.

Karne

za wiełkie gwał-
ty (actus majo-
ris potentiæ) du-
chowni nie śmier-
cią tiez przemierz-
ni karani: ale
i zbiedni gdy
ich obrazi, do-
kor pie mądrzni
Jung 9.49.

1568

Gwałt niewieści

Kmieć gwałcący szlachciankę i na uczynku złapany bywa ścięty. Gdy się dowodzi gwałtu świadkami lubo krzykiem jej i tylko leżeniem szl. mar. Warsz. 210.

Kiedy się który człowiek zakrywa i ucieka za gwałtu: toż gdy zabić wdowę bądź niewieścię bądź dziewoykę zgwałci ib 212.

według nowego prawa przedawnienia na to nie ma, dawniej roku był. ib 213.

1569

Gdy szlachcic za-
da gwałt, a w [illegible]
sięż żony od miesz-
czan zapłaci jej, g-
łowę a [illegible]
4. ib 211.

Zabić szlachcian-
kę płaci 60 grzy-
wien jak za gło-
wę szlachcica, i
dzieci księżęcia
[illegible] się zowie [illegible].
ib 223.

rapt.

Kto porywa nie-
wiastę traci [illegible],
niewiasta gdy
się da porwać
traci dziedzictwo
i posag v. 1496
u B. jur. pol. 354.

1570

urzęd. [illegible] litewsk.

1571

uwodziciela ka-
rze śmiercią i
uwiedzionej i
jego majątku:
gdy z jej wolą
dani? zgadzali? po-
ojcu i matce,
st. lit. XI. 21.
gdy mąż zabity?,
do oboje imie-
nia jeżeli mąż
należy. Tak i
zdawanie wiary
i panieństwa.
gdy mąż [illegible]
lub wdowie z
szlachciców. st.
lit. XIV. 29. 30.

Gwałt kupczącym

Kupców zakazowali w policji,
by każdy kupował co mu
trzeba, kto napaść czyni
na kupca, karać 20-tala-
rami lub więzieniem zł-

Czarn. q. 85.

1572

Hist. pr. V. Karne

violencia domowa, t.j. wypędzenie z posiadłości. Szlachta wprowadza wy-zuconego. Ustawa punk. 14.

1573

Edom. grech.

Lit. pr. V. karne

r. 1169. heretykowi jak złodziejowi uciąć prawą rękę, oczy wyjąć, język wyrwać, że mówił przeciw Bogarodzicy, Lawr. I. 152.

1574

Wnia 1575

uaczerzano, mia-
danie obelg na
świętych, albo
Knażowanie i
wypędzano, al-
bo topiono (w
Nowogr.) Kasz
zab.
przeniesienie
się na urzędzie
przez branie
kubau z towa
rego co się wrzą-
ta i ukiwa pło-
nięzna lub gdy
niewzięł urzędnik
(~~Dział~~ Vadjacy)
~~to~~ i więzienie lub
~~[illegible]~~ ; ~~przez~~
przyw~~ł~~aszcze-

żowie publiczne-
go grosza i lep
szy krwawe podat-
ku nad grabież-
Najwięcej jeszcze
nad ciałem (z) nie
oszczędzi Nedelskych
a pan za pod-
danych odpowia-
da, według sta-
gdanie Rzecz
zag. zag.

Wojewoda w wy-
łego dopuścił
zwracać i więzio-
ną być ib-

~~tonimczy~~ szuwa-
~~łowi~~ uwodnią,
~~gdy~~ w ełedzkach
~~uwzwagyw~~

miasta azylum.

Ludzi za murę azy-
lami zbiegłe się,
do miasta Oracji
schronionych, nie wy-
dawać ich, zdela-
nieja... ich pa-
nu, Władysł. 292.
wydać zbiegłych na
woli przed walką za
króla jednego, ~~ch~~
chyba gdy
~~zbiegł~~
zdradą przedawnie-
nio lat 3. między 18.
Kmieciowe też lub
które się za mąż
do cudzych miejsc
wydadzą za mąż, te
wrócić, nr. 293.

1576

Batrowców

w stat. Konrada, w prawach węg. r. 1498. art. 9. zachowanych, r. 1498. 29. hajduki.

1577

Tyczasi
[redacted]. 2.

nikim tego ale-
go pana lub ty-
ceora ku tydze swi
nawrocenim. chy-
ba że ten pan i
t.d. tyd prawie.
Spitame dni nało-
żadu pytania ib
551.

2-91

szacowanie w.
108.

1578

a powa[redacted]532.
2. b.
Więźniaka lub
Zbiegę na silni-
cach Łupiącego
ma uzbrojenia pow.
Glejtów on też
(dla pomysłu?)
dawać nie ma.
Łupiących obda-
wać ścinać i pow
lub więcej nie dwa-
ci czci gdy nawie-
dzie nr. 538-9.

1579

[redacted] Tygrys:

Kowacz jak zło-
dziej łka wiedząc
kupuje rzecz kra-
dzioną. Traci ją
na koniec. Wkładyst
nr. 437.
[illegible] jest
ten co [illegible] do
Dech będzie ma-
jątek [illegible]
lub [illegible], i
ten co wiedział,
przyjmuje zapis
nr. 4[redacted]9.
gdy się zbudzieje
gawiedź [illegible]
w [illegible], [illegible]
ich uwięzić, a tym
czasem dać znać.

Łupież u Czarn.

Kto łupieżców przed wydaniem depr. zakonnika spełnione znajdzie płaci za wszy. i koszta, a gdy odda, to za łupież i kradzież karani nie. Za łupież karani tak: za owcę dla każdo za konia i woła 90, ul przerob lub bydło według ceny, za owcę 20. balów, za kradzież z chudy obory i t.p. tyleż. Dziecko i każdy bezrozumny nie wchodzi w tę rachubę d.ga. 1580

Gdy łupieżca zaginie, lub rani się ten co idzie na kradzież, nie ma wiedzy o czem mówię, wtedy po-

Zbadać jak ze zwyczajnym rzeczy
z prawicą 9.84.

najech. Litewski

napadnie w komor-
kę i świrni, ka-
zimirskim domu.
To gwałt wiel-
ki. Gdy nam a
choiły krzyda ci-
wa nam zdań
szwiło 24. rublę
grosy i nawiąz-
ką, a do tego 12.
niedziel w wię-
zieniu St. Lit.
XI. 7.

1581

najechanie litewsk

Kto najezdnika w domu swym zabije z niewinnia sam samowtór przez szlachtę lub samopięć przez chłopi: dość o najazd na dobra. Nie ob... a gdziekolwiek i szkod st. lit. XI. 19-20.

1582

[illegible]

—

obraża bóstwo,
obraża moralność a więc prawo,
pokuta za to,
kara

1583

Hist. Prawod. 3,
Kryminalne

r. 1262. causa sanguinis, causa furti et cujuslibet alterius quaestionis.
Kod. Mał. nr. 57.

r. 1286. nr. 110. ib. konfiskata za crimen laesae majest. ustrzyjąc [?] zapełnić [?] z nowu księcia.

r. 1366. nr. 200. przywalni [?] dłużny mieli szczególne patrymonialne? mieli posiadać prawo skazywać na gardło (wymiar?) ?!

1584

„Ovara majestas
publica male-
fica" pierwsze
(Tacyt Germ.)
1585

Rywalne zabu-
rzała zwajła i
nikt nie wiedział
a ona. ~~[illegible]~~
w średnim
w Polsce pierwsze
~~[illegible]~~
(~~[illegible]~~ publicz-
ne obwieszczenie (do
mety za ~~[illegible]~~ lep-
ka) Dorzucił na.
wczesne odbicie / odbijanie

z których zdaniem
sie za Probosz.
Śniadego, wdaw
II. i X. p. (Pol-
ska olimieńsko)
w rodzinach kró-
lewskich

obvara majek.

używać język

i robić ~~[illegible]~~

kawamz. - u Deuky

rab.

1586

obraza mojega

Fotografija

Fotografijeh VII.
24. že ... je-
devetega ...ga-
ne.

1587

Hist. pr. r. obraza carycy

r. 1651. Pożałowanie człowiekowi w Polsce nie ucięci języka, za nieprzystojne rzeczy przeciw carycy, Akt. sobr. IV. nr. 51.

1588

okalecz:
nie wszystkie
okaleczenia
przejęło, i
inne kazuo-
chędne odczy-
wania ko (Grz.)

1589

Pierwotnie [a kalecz.] uszka-
ny wyjaśnienie
obszerniejszej
treści w Ka-
biogorskiego
Szaniborskiego

1590

Wened
Aprilg

Hist. pr. r. Karne.

1591

R. 1570 pijanice bito
knutem w Nowogrodzie,
a r. 1571. topiono w
rzece. R. 1572. Car ka-
zał topić (nie powie-
dziano za co) dzieci
bojarskie, uwiązawszy
im kamień u szyi
Ngr. lět. 173.

Wład. R. Kniaź polski
Duninowi urznął stę-
pę, język urwał,
dom jego rozgrabił, z
żoną i dziećmi wygnał
z kraju, Hipac. lět. 21.
za przestępstwa za które
kniaziowie powiadbożi ura-
cali, powiesili Bojary.
(śniewicz, Hipac. lět. 119. Zu-
borych. I. 88).

przyjedynek

Gdy sprawa o dług według dość, porwana u niego chłopianka (żonka), dziecho, słazka, słaba, kalekа (bezwiecznej) z mich, niniejszema może sobie do pojedynku najść. A przeciwnik albo się sam z nim bije, albo też i on najmie.
Pekrowski Z. 1592

żonka bije się z żonką, najmila nie wolna mieć

18.
bije się 5. (n. lub więcej, w 5- lub w

jedynym kaje, i a
do zkarga, przy-
sądził wszystkim
krowę za te kaje
nabl jeden, i po-
dała książki, 18.

przejezne po-
jedynek

nie używać na
przejezd. Kto ku
wozni ko gosz-
nie i sob i szcze-
niech nie może.
r. 1511. Vol. V.
1214.
Tak w całych mia-
[illegible] r.
1579. vol. V.
645.

1593

pajedynek nie sądowy

Na majdan wyzywając się
mieli się bijać, ale mało się
nikt z krewnych lub obcych
nie mięsza. po łacinie zala-
wo rko, zn. Czarn. s. 40.

Ten właśnie s. dowodzi
że przekład niemiecki
i polski (z francuskie-
go!) w Bibl. Warszaw.
1864. II. str. 409. Zab-
czyny.

1594

pojedynek na Litwie

Gdy na poje-
dynku zranie:
ranny będzie
człowiek może
i raniący nie-
dzieć w wieży ^
[illegible] - Gdy za-
bije, to za-
bójca ~~gardło-~~
~~wa~~, ale gdy [illegible]
[illegible] nie płaci.
Gdy [illegible]
ku że nie ziemi
to [illegible] do
Hospodara, etc.
XI. cz.

1595

Księż. pr. v. potwarz

b.

W czasie bezkrólewia w Czechach (1439-1453) namnożyło się bezprawiów: sejm r. 1454 nakazał, ażeby każdy kto-by odtąd "kacerzem" drugiego nazywał, na gardle i na majętności karany był. Palacki IV. 1. str. 302.

1596

porwanie

tilo powie na
sejm, że spo-
rwan został, a po-
każe się, iż
nie sporwany
wcale, płaci 100
grzyw. i szkody
nagradza, i 12.
niedziel na dnie
wieży siedzi po-
kutuje, v. 1565.
Vol. II. 693. ale
v. 1588. Vol II.
1217. ale gdy się
porwany przysię-
gą odwiedzie, ta
uniewinniony zo-
sta, ale kary na
porwanym nie
naciągnie.

im nie tylko
na tem, czego
koksem i [illegible]
zaoszczędzać, ale
[illegible] przezimowa-
na Stanowie, [illegible]

padwarz Litewsk.

Niektorego czasu
gdy szlachcica
spotwarza był
przed przyiaciołom
i odwodził po-
dwarz. Ale po-
dwarz tylko wobe-
dzi i gdzie go poda-
dzi czarney księ-
gi. st. lib. IV.
cap. XIV. 12.

1598

Pośwarz 7. a Bóg (Mazów)

Kto wymówi Bóg a nie
[illegible], [illegible] [illegible],
[illegible] karę i w swoim
[illegible]. Tak ale kara
najsroższa gdy raz dru-
gi. Gdy dzieci bi-
[illegible] na [illegible] i
opowiadzie po rynku,
[illegible] w [illegible].
Zbor. X. 186-8.

1599

Crecy l. 6.
441.
[illegible]

Pożoga 8.6.

za pożogę, ~~i winy~~ 1600
i wynagrodzenie
szkody, z zakazu
~~Sądeb-~~ dopełn. o
Akt. Ziem. I. nr. 108.
str. 149. Tież Sąde-
bnik r. 1502. Akt.
jur. nr. 102. i z
adda
mem
do
isbugu

1204 Buxhow Biskup Ryg-
ski sprowadza mieczowców.
Pierwszy ich mistrz jest
Wino de Rosbach.

1226 Konrad mazowiecki sprowadza krzyżaków do powściągnienia tych napadów.

1239 Mieczowcy łączą się z Krzyżakami tworząc jedną potęgę, gdzie trzech mistrzów krzyżackich Niemiecki, Pruski, Inflancki razem działa w jednym interesie.
1283 Wszystkie brzegi morza Baltyckiego należą już do Krzyżaków, i są zniemczone.

1309 Stolica w Malborgu.

W tedy już zaczynają się zacięte wojny z Polakami i Litwinami — na Polsce Pomorze zdobywają.

1331 Bitwa pod Płowcami wygrana przez Polaków, lecz Łokietek nieodzyskuje Pomorza.

Wyprawy na Litwę, którym Ludwik król Węgier-

1200 Mieczysław III stary powtórnie.
1205 Leszek Biały.
1227 Bolesław V Wstydliwy.
1240 Tatarzy Polskę łupią —w Szląsku
1249 Leszek Czarny. 1250 Prawo Teutoń
1263 Jadźwingowie pobici, i wytępieni z
1290 Władysław Łokietek i Wacław. —
1296 Władysław Łokietek powtórnie.
1300 Wacław
1305 Władysław Łokietek po trzeci raz.

rozerwane części Lech
Państwa Polskiego.

1331 Najpierwszy zjazd panów
cinach.
1333 Kazimierz W.
1347 Sejm w Wiślicy i prawa n
wione.

Krakowie za

przedwadka

zlecaniowi so-
bie niniejszym tak
odpowiedzi prze-
przekonany ow-
wem zakładzie [illegible]
grodzki i stu-
grzeczna [illegible]-
[illegible]. 1601
kto przez dwa lata ze
szkoły i ważnego
przeciwnika [illegible] do
liczą karze wpi-
sząc na ten odpo-
wiedzieć rzeczy [illegible]
dać [illegible] z [illegible]
się owem opiniatora
liczer pierwszy [illegible]
wię się na odpo-
wiedzią [illegible]
dała [illegible] najlepsza-
ny w przedstawie-
słusznie może

o zwiadowcach
ky w ilości
ebli M. i na
a wrózły
pobliskiego
ciemnych
oczy Orgelbrand
ie
na obronę swoją
powiedzieć, że
się nie raz z po-
gróżką, z której
nie wykona[...]
v. Celna vol. II.
1213.
mosiądz

przechwatka

nemo audeat
diffidere sed ju-
re experiri de-
bet Zt. Pruch. 29
przechwala się
i grozim lub zabij
zawem Zt. Ann
8.

1602

przechwadka
8.
1603.

Kto się przechwa-
la ma na swy-
dni a zawadczyi
że to uczyni
Wredzyeb. nr. 4co.

Odpowiedź w Zaw-
ce Wolum.

Wiedan

verrichu

zegry

przechw.
najechać dom 10.
1604
gdy najprzód szlach
cic szlachcica w
dworze, na cmen
tarzu, w gospo-
dzie, zabije lub
rani, karany jak
za najazd domu,
jak w domu czyni
bedz. Wtedy i
ten czyj dom naje-
chany, skrzywdzony i kar-
ce zwanego i t. p.
v. 1576. Vol. II.
942.
najezdnik domu
twarz majątek i
uczciwość, co
po wyszczegól zemi
za szlachty zastaw

nie zgoda na Kró-
la ib 947–8.
Invazia domus w
Inwent.

przechw. — Listopad

1605

Przechwalić się to
złych, zapisze to
zagrożony do księg
sąd. grodu w co-
niedziel, a na ziem-
skich rokach prze-
szłych oświadczyć. Sąd
zawraca pozwu że
tego nie uczyni. Gdy
po tem pozwą, dzi-
wiąc na odpowiedź
zapobaczy ma a sam
zrobić sobie zguby
tam kto przechwali
na gardło, dać obu
na poręką. Kto nie
chce, tego do więzie-
nia, a gdy się opienia
nie dopodnu w tem- ...
Lit. XI. 40.

belskiej-

Patran

nie.

przelessi

Prawno. Jeżeli co
ziemnej, kto sobie
przywłaszczył, od-
bierana mu jej.
Miedzowe zakony
(Abh. jur.) naruszo-
rady ka.
kanon, odmiennych
ib 180.

1606

Zaproszony jestem dziś
na obiad do P. Chreptowicza
(w Łazienkach na godzinę 6tą)
[illegible]

rejſavedwa do
mèvradu Kil.

noe uzry i vela
obevruoc a gdy
tak vajſueje
do ćmieni ek.
XIV. 31.

1607

364.

rany

nad drwiną gdy
rana krwawa za-
bieżeli, a za gi-
nący iś. Gdy wy-
szedszy z piw-
gadzon się dają
po kamie z gnie-
zną (gęstą?), bo
gdyby się na pirze
zgodzili, ku niko-
mu nie, r. 1399.
Akt. ziem. I. w.
13.

1608

~~Głowa~~ rany

~~z Zachechra zbown~~
~~w Maciejowskim za-~~
~~pryw. polskim~~
~~41. [illegible] Wawrz.~~
~~20.~~ 1609

Gdy kmieć lub
ubogi szlach-
cic zostanie na cudzym
gruncie, płacą za
głowę i szkodę, że
je pan ich zagrzeby
połowę a ubitemu
za rany. Ci z do-
wodów [illegible] coby przy
tem zabili kogo,
płacą główne jak
się jej lubi [illegible]
cuje lub gawęda
Dajony, ib 209.

~~gdy [illegible] kmieć~~
~~[illegible] szlachcic zo-~~
~~stał, wie [illegible]~~

kcie i pamięć, lecz
wtedy tylko gdy na-
jechał i zabije u
roboty własnej je-
go lub przymusowej.
I do gdy się nie wy-
wiedzie i urzędnik
ib 24.

rany 1. 1610

kto stworzeba, lub nożem rani, zbawić ga przed sądem. który będzie kto dał powód, kto rozporządź. wtedy "Umelaje" (zrani się z rana. kto nie zdoła, do wyzdrowienia - ch. Crava. L-31.

junak, by tylko junactwo okazać, gdy rani, w dwójnaród karany L-32.

zrazujące rany pytać czy szkoda mogą odrzeczona umyślnie, z kara cały sal. nieumyślnie co, gdy podbucze zdawać lub wybije oko dziecka lu bo, wierzący ku zo. ib L-33.

Uderzony gdy uderzy po go-
dzinie (nie zaraz) lub na
drugi dzień, karać go jak
gdyby samowolnie zbił, ib. 36.

Kto uprzedzi w uderzeniu,
wtedy nie winien jeden drugie-
mu, i ko gdy chciał nie ude-
rzył ta uderzył ten co mógł.
ib 36.

Gdy od przypadkowo wystrzelonej
strzelby, to płaci jak za mnieyszą
co umyślną ranę, według §. 33.
zważając czy głowę i oko, nogę,
rękę zranił, ib §. 37.

vang z.

zabije odpievajoć napaić, me-
pbai nic, sl. Cravu. E. 38.

1611

Rany i t. d.

Za ranę według jej obdukcyi i uważności cyrulnika (Dopeł. k. Zak. w Akt.-Jzk. r. 1497. I. nr. 115. str. 155.), indziej według uznania sądu (r. 1525. Akt.-jur. nr. 17.).

1612

urzędami ...
krajowe sądzeni (23
tow i sądził (243)
miała tu miejsca
Mieli i finansowe
(255) uwolnieni od
ludzkie (v. 1933 Akt.

Nie wdawano się w
ale za tera Akts. A
najwyżsi który za
liat bolszego dworca
I. 283)

Rzecz dziwna że tam
duchowieństwa rzecz
li od Nowogrodu. Ju
urbi. II. 419. miły za
ga zrobił (IV. 282) wyw

Rany 1613

Woźny ma obej-
rzeć rany na
żądanie zranio-
nego; lecz ma
najlepiej przez
zupełny komplet
świadków (testi-
bus totalibus)
a nich przekonany
zdać sprawę są-
dowi. Gdy zranio-
ny nie stawi ty-
le świadków, za-
płaci sądowi ka-
rę królewskiej
zwanej siedmna-
dziesta. a kto
nie obwiniony
piętnadziesta
r. 1446. u B. jus
pol. 236.
nieprzysiężnie lub
urzędowy, jak

szlacheccy i du-
chowni odpowie-
dziäluy tęż za
rany i głowy
kmièce według
przepisu prawa
polskiego ib 338.

rany chłopa.

r. 1631. Vol. III.
681. rany kmie-
cia na 200. grzy-
wien:

Znosiem szable
bano się napi-
nia (kosztem
na naprawie).

1614

znaczenie ludowe-
go ziemniaka w
kryminalnych

Korzyścią tyda
dochodzić zam-
kniętych, bo się
szczęśliwego: od
boga odrzadbkani
zamożeś do prawo
da nowego prawa
41. mar. wawrz.
20 z.

1615

rany, członki

szlachcianek człon-
ków wył. maz.
Wawrz. 208.

rany szlachci-
cie płacą się:
Warneum nie
szlachcicowi, a
do tego z. grzy-
wny jemu, a za
księcia ib 221.

za ochromienie
pierwszego (ar[illegible]
poszczególnego członka
ka, gdy się po-
przyczyni rany,
zawiść opłacić,
i księciu nieśmi-
[illegible]. Jakoż
gdy kmieć, ale
jemu za członek
tylko [illegible]. grzywien
ib 224.

№16

Rany krwawe,
sine, ochrawia-
jące

się rozkrwawienie
od rózgi lub bija-
kawa sądownie
zadane. Surowy
żałuj godzin i
bałwierzowi za-
płacić. Gdybyś
też uciekł lub
chałwarzyd iżby
już robić na
rzężnie nie
mogą, ma, po-
zapyciągże na
się tyle zarabić,
płacić ma przez
całe życie.
Pr. Moth. 271.

1617

Krymin. XVI. ruskie

r. 1571. postanowiono by sprze-
dających tajemnie wódkę
lub piwo, i tak rozpajają-
cych ludzi, nie bić knutem,
lecz ~~topić~~ Nowgr. II. 166.

r. 1571. Car wielu dzieci bojar-
skich z kamieniem wrzucał w
Wołchowo i ~~topił~~, ib 173.

1618

šulievé

in flagranti nov-
de eeck alia poe-
na, v. 1845. a
Carpz. jur. F. 395.

1619

Śmierć przypad-
kowa

Śmierć szlachci-
ca przypadkowa
120. grzywnami
opłaca się. i rze
częśc niedziel nie-
ża, chociby się
zgodził z rodziną
zabitego. Gdy ba-
jąc się mierzą mie-
cze, bądź pusią
obacić ma bądź
nie ma. Wczeny
pochlamuje ga
cupamięcan. v.
1446. u B. jus
pol. 357.

1620

směnné mark.

13.

měšťem pa vaz
převolky v. 1378
zadana Nentz
205.

1621

[illegible] procedr. według Mrzygłowsk.

~~[illegible]~~:
~~[illegible]~~-
[illegible], jako dwicz-
padużka (udanie
padużku) i ~~[illegible]~~ 1622
~~[illegible]~~ za-
płacić szkodę z
jego szatku, a
co się częście we
w procesy (za do-
czasu bywa). Gdy
nie ma tyle czemby
zaspokoić, nie wy-
dać go lecz ode-
dać do mistrzy
Da Sędzina i Dwor-
skiego ten go u-
karze z [illegible]

Sud. 8. 59

~~[illegible] [illegible], gdy wydać, do- [illegible] cenie- wy tak gdziemy tak padużczyn~~

~~(nadwrucający [illegible]~~
~~kowdrze? nadpalcz~~
~~i kiedy [illegible]~~
~~[illegible] Mod.~~

co się zerwanie z
najczulm rozboj-
nika i t.p. Ve za-
spokojeniu, tu
na cour... 12.XXI.
26.

1623

za napad na dom śmierć

Si quis intrans do-
mum alicujus ma-
nu violenta, hospi-
tem aut uxorem
vel filium aut fa-
miliarem ipsius in-
terfecerit aut enor-
miter vulneraverit,
talis citatus ad ju-
dicium castrense
convinci debet te-
stibus XVIII. ex
quibus electis sex
nobilibus, bonae fa-
mae et possessionatis
illius districtus,
aut palatinatus,
ubi crimen perpe-
tratum actor prae-
dicto cum eis jura-
mento actionem
obtinebit, et reus
vita privabitur.

Complices vero anti-
quam retineant con-
stitutionis jurisdic-
tionem. Cum tamen
quisquam personam
innocentem calumni-
ose inculpaverit, ex-
indeque eam incul-
patus depactavero
tuori, nos priusquam
depactandum posti-
naverimus, scrutabi-
mur: quo in ca-
lumnia comperto,
nos talem infamem
pronunciabimus et
in facie contenisa-
ri demandabimus.
Si violator fuge-
rit infamis pronun-
cietur in cella si
ejus copia esset ha-
niendus v. 1496
u B. jus pol. 353-
4.

Śmierć u Czarn. 7.

Gdy mąż zdybie na cudzo-
łożeniu żonę, zabija ją i ga-
cha. Gdy żona ucieknie, ta
ma być wygnana z kraju
Czarnog. 7.

1621

Gdy żona śmierć zada mę-
żowi karana śmiercią jak za-
bójca. Tylko jej nie zabijai
strzelbą, bo uważa za rzecz
nie godzi się ze strzelbą, gi-
nąć od niej nie może, s. 73.
Dzieciobójczyni, dziewica lub
wdowa karana śmiercią, 74.

zbadz.

~~Wodziej po raz trzeci na [illegible] czysku schrzlany, z uwagi po-nosi, 78.~~
~~za tupisz cechuj bić na [illegible] & 91.~~

blu bradnie lazy od fletni
zaraz za pierwszym razem
barau z uwaiug ib 82.

1.625

śmierć Czarn-

Zdrajca kraju
w Czarnog. -
wszelkiej pomo-
śników dla do-
wiedzenia na
swoje potrzeba.
42. Czarn. § 16.
Takiego może
każdy zabić, a
gdy wydrzeć kim-
[illegible] nie [illegible]
rego, zabiły [illegible]
[illegible]dzie ob.
śmierć karać
naczelnika wo-
(wojewody, [illegible]
wawa, [illegible])
który wydrzeć ze się
do kraju nie przy-
jmuj zbliża, nie

przwadzi rai swój
przeciw niemu,
i 19.
i tego co broni nie
chcąc wydać mają
ubić tysiącami od
urzędu na człowieka
nie zdrajcy, ib 21.
ten zabija bez przy-
czyny nie umrze się
wykupić, lecz od
śmierci umie, 27.
k[illegible] z miłości wyda-
j[illegible]nie przeciwny
[illegible] jego brata
la[illegible] karany
z umiłowania. Tych
mamo [illegible] na tym,
co sam rządzi, go-
nić go, [illegible]
Gdy padpali lucz
a od ognia zapali
się i jego lucz z
najsilniejszem, niech
zaklęty u tem, a

umieć Czarn. 2.

nie skompensuje
się tem; bowiem
dzieciel liczniem jeda-
ci zdaway, a gdy
nie chce, można
go zabić Cz. Czar.
Z. III.

równa się z niewo-
li porwanie cu-
dzej żony, lub
dziewicy, nimo-
wali rodzicom,
i swojej dzie-
wicy. Kto czyni
to za zgodą jej
rodziców, uwa-
ża się za zdra-

1626

Dzieja cudzych
Dzieci, na wyjść
z kraju, a maja
tak swej jegomość
Dziełko na jakiś
sequ ca rabiś
człowieka, 69.

(2). Ciało kładziono do obejrzenia na słupie owemu podobnym, który Radyniczanie i inne ludy lackiego pochodzenia stawiały wyprawując tryznę, jak mówi Nestor. Zauważyć przytem należy i to że już drugi statut litewski podobnie nakazał oczyszczać się gminie (Czack: dz: II. 131) jak synowie Kloda wenna w Perki: 14. 4. przepisali.

kt/ł. pw. III. Kawke

1627

obecni nowo stawianym, po zniszczeniu
dawnych znaków granicznych, swiadczy
o szkodzie, którą cudze wyrządziło zwierzę
i jeżeli w czasie wynikłych ztąd sporów
popełniono zabójstwo, mieli wyrzec czy

1628 4 v. 1796.

uderzenie z widzenia
Od Menojta ker-
wina z odrzucić
facta poblenie
majoria niko-
rią z Jamk. na-
pad na dom szla-
checki i t.d. o
uszkodzenie o/o
by, ~~a zapomn~~
~~v. 1725. [illegible]~~
~~nie [illegible]~~
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ko
~~[illegible]~~ z do wsza
nie uszkodzenie
mu nebe i ma-
jątku. Za na
gro-
ła koma; dzenie
szkody
a gdy nie ma swoich
aba się to nagra-
uszkodzenie ponz

Sem wielka wzglę-
dności dla szlach-
ty ziemy k. 1260,
1245.

Kryw.

puka, uderzenie, osobliwie koniecem palca (znaczna na wzmianki) u Hecla 252. z r. 1372.

1629

Wie

Wśród lit

gnij arty

w rzeczn.

zadem

artykuł

wadzeaj- Liw.

a nich jak w
Krowie, ch. lit.
XII. 24.

1630

~~Tu, [illegible] więcej [illegible]~~

~~jakiś, ale [illegible] więcej [illegible] jako [illegible]~~

bezpośrednio [illegible] ~~[illegible]~~ Jedna jego [illegible]

~~[illegible]~~ Sławosza [illegible] a ciekawsze, [illegible]

~~[illegible]~~ zwyczaj [illegible] [illegible]

~~[illegible]~~ powiem [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Zabójstwa w
Polsce, (zachi
II. 202. wstęp
(ostatni)
~~samobójstwa~~

1631

Karne

ziemianin zie-
mianina zabije:
wywodzije się je-
go sprawa, i od
wywołania jej gdy
przeciwnik go nie
czy wolny od
wraźdy, St.
maz. u Bandt.
433. 1632

ranij ... 1.
i A. 444. ib 349.
kary wpisane w
księgę a przez
z. nie ...-
dzone r. 1454.
ib 267.

Zahajowe.

r. 1278. caput vel zeprnaginza vel qui decem, Mog. nr. 34.

r. 1336. uwolnia: a hakri capite Mag. nr. 61.

1633

Karne

r. 1359. si homo
ducis (mowi Ziemo-
wit) fuerit occisus
nos capud recipiemus
et pueri satisfactio-
nem in terra nostra
iam habere debebant
Kod. maz. nr. 82.

r. 1438. proscriptus
vulgariter wialan (wy-
wołan) nr. 181.

1634

Lit. pr. V. Karne

w dopeln. Sudebn. z r. 1645
— go. pydano: iż za zabójstwo Krześcian. Dengili prawili ili ubojców oddają gosudarju, Akt. Jzt. IV. w. 6.
r. 1676. Krześcianka za zabicie męża żywa w ziemi okopana przez 24. godzin, potem za nią by posłużył jej w monastyrku ib. V. nr. 14.
r. 1608. Duchownych zbójców i rozbojników nie do śmierci lecz w monastyr. zsyłano ib. 167.

1635

archiwum kap

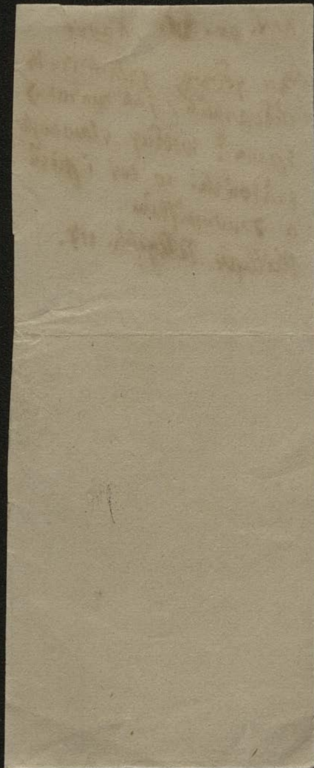
przepisał p. p

rij

hist. pr. W. Karne

za głowę szlachcica i[?]
chłopskiej (jak mazow.)
zasada? według praw anglo-
saksońskich. co też i [illegible]
a [illegible]
Phillips D. Rgesch. 117.

1636

~~[illegible]~~ nowa
pośred.
ukazanie ~~[illegible]~~ Ba-
nie Kunem i
ogniem zara-
bowcy bożroba,
Nenke zab.

1937

Słodkim wobec
śmiercią = za-
bójstwo pana,
zdrajcom na za-
mek oddali i
w trzymającej
rażnie (wo-
woda) i bra-
dziej ter-ter
wi i morderca,
podręczna (pod-
medzik) i
rozruchu i lub
dalbory przez
podrzucenie ...

~~b[illegible]~~ spod-
~~[illegible]~~ . Mają-
dek ich Delatour
bierze a wszyst-
ko na porze za-
dnej. Pamiętnie
i wolczyna odda
je się rodzinie
Neuter raz.
prze~~[illegible]~~pełwzi
zorze~~[illegible]~~ reli-
gii, ~~[illegible]~~nie
boczwa, ~~od~~ ma-
niania od ~~wia~~-
ry, ogień : ~~nie~~-
porządek wszę-
dy w czasie na-
bożeństwa, mięsz-
lubrina podo-
bne uwag 342-
trwaczna ~~[illegible]~~
348.

mie kràsta

mie wrach zabo-
cie wzięłszy nie
miernym pro-
ciosa za sobą
kare, Czuki
II. 219.

1638

.

ZNYCH,

ockiego.

186 3 roku

rski

Rp. 1.10

2 —

2. 11.10.

2.15

Zabójstwo. Łowa
— 1639

Na którym za-
bójstwo dowodzą
do grodu, gdzie
zabójca ma być
pojmany z trze-
cią świadkami
[illegible] [illegible]
dowodu ze szlachty.
Tu a kobi[illegible] wtedy wy-
bić gdy na uczyn-
ku schwytany, ku
gdy nie, i trzecim
świadków nie ma,
to gdziej [illegible] i
ny na grodzie. z [illegible]
kiedy nad to po-
przysięże iż zabi-
ły powodem do
[illegible] i ten dwa
świadki wtedy
wolny Stat. Lit.
Rkp. [illegible]

zabijemo. poła-
jemie tylko w
litewsk. stat. XI.
roz. 17. ~~Człowieka~~ szlachcic szlach-
cica, ćwiertowany,
lub na pal wbity,
i ćwiertowanie do-
wód. Gdy vanó to
tylko zarobi i wo-
rżęta. Gdy chłop
zabije, to wożne-
mi męczeni. Ten
co podnieść do
dzieci, konan [illegible]
spalony rozbójni-
cza gdy spełnia
i mścią zemu-
nie zamórzowal.
On gdy nas na
promocyjny odprą-
żyża się
Orzechowski. stat. XIV.
32. [illegible]

Litwa

nie karała śmiercią za zabójstwo bezwzględnie (Wl. XIV. 327), ale niekiedy jego nakazała [illegible] też odszczędzywać.

1640

Melbourne

W. A. Ma

Zabójstwo w ziemiach ruskich

Tylko na Rusi wolno z rusznicami w czasie pokoju chodzi- r. 1519. Vol. I. 390.

1641

Drieloaaa ka

a , z Dem

ng premiere

ludzież w

gesbvanda

Pięknie un

a

który pora

z księżyca

a aa cieb

[illegible]

dzieciobóyczynię, śledrze zwołuję do rady kobiety wszystkie Woycick. I. 91. (spółczesna ręka, odbija się w pochwalnym obiektu Moskwy)

1642

Ludowe znaczenie w karaniu.

Gmina odpowiada za Iwana III. za zabójstwo w swym okręgu (Newol. III. 249).

1643

.(.H

wsze-
klasz-

F od tych co na dwu-
gi do wsi klaszt. rzer
dzali.

zalane
)√
rzeczne (!) w pieniądzach
niał tgoty na czas nie-

I Na nie
cy dąk
zwanych
darchanych
gramot (ib.
wól. I. 384)

Lit. pr. V. Kryminalna.

zabił przypadkiem, idąc
do wójty na róg. W dwóch
tygodniach zdawając się
nań zupełnie zdrowie.
Po roku nie wypuszcza
się bez kaucji że dalej
coś podobnego nie zrobi
r. 1911. Zakł. Morozow.

Li zagłady
głowszczyzny
w przeciągu
18. tygodni.

1644

dzieję!

é kiedy; &c.

uczeli go Pan

[illegible]

zakaz. Litwa

1645

Gdy Litwin ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
radu i umieć,
sposób wybiera
jednego i po-
przestaje: wbudź
ten sposobem ka-
ran, a spokojni-
cy po 100. kop
pierwszeństwa
i w używaniu
roli i części
wiedziel, ch-
łop. XI. 29.

rodzie gdy za-
bija swe dziecko
roli i części wie-
dziel w wierzy.

wolnej kocmót-
nej ęl. XI. 7.
ale kobieta w
spodza gdyż ka
na śmiech: ko-
bieta wszetecz-
na ęl. XX. 60.

Dzieci chciwy był-
bo nielennie wszystko
dzieci swych rodziców,
śmierć pomocy.
ęl. VIII. 7.

madrość kiedy gdy
lęż nauduję son
coś zapisy ęl. XI
6.

Kryju. 1646

zabijstwo na człowie-
ku w jego dworze po-
pełnił, wygnany precz
z kraju, a jego za-
mek zburzony, obacz.
Liber Benef. 375.

pratum litigiosum alias
swadna prawce jarnie
mulierie ili ve pewka ib
74. 41 D.

[illegible] obszarze
[illegible] [illegible] tamtej-
[illegible] by [illegible] te-
[illegible] [illegible] objawa-
[illegible] [illegible] nad-
[illegible]

ludu zwiad w sąd.
bizm.
Dźwiczka gramota
należeje (r. 1372.
Akt. ziem. I. nr. 81
zbaczo ko. rubi-za
karbaz zbawą, gdy
się nie wynajdzie
zabójca. –
na kogo ród opot-
rzebuje, Orh. z.
gdy zbadzięj zeczow
li. Jaroc obołcz-
nyae zopriadom
ib. 6.

1647

н. 1863.

дъ.

ъ по алф-

ченика по-

логію и ре-

водъ Гачнаго

печатать на-

дочей: изда-

Litwa , karne

Zdroda zdrada, isz-
kada szkoda,
ogzka kora lezina-
zywane kvanka (ko-
ranka ręka) jest
kuna (cyta) nawredzić do
karania, we dwie
Jeśli władzy szyję,
lub nogi, lub ręce.
wagię od vagus? zło
dziej.
Nadardinnes knygos
paszawil (w zbiorn.
p. w. Jariu (nudariu)
Pasilēszijimas (bio-
rący ento prawo)
megzarozy isz (w zb.
p. w. Jeszijų).

1648

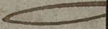
mawiać. —

ę oświadcz

szacunku i

moje najp

Lno

Krym. XV. Rusk.

1390r. gdy ciężko wstępi wina, jak bogo zabija, a nie mają duszegubca, [illegible] niajęcy płacić Namiestnikom 10. rubli, a za krwawowy ranę 30. biel (swiewiorek), za sinoty 15., za niewiastę pożywalnego czyleż, za księżyczoną 120, Akt. arch. ekspl. I. 8.

ib zbodrieja bardego piętnować.

za zielerne dusze biétki ib

1649

zwod XV. Ruś

1390 r. A kto u kogo czto po-
znaet dołebnoe, i on s seba
zwedet do desati izwodow
Akty arch. ekspd. I. nr.

1650

List. pw. V. Zemsta

jeżeli a zabójstwo
nie zhavry słowna,
orędza uniowajię w
więzieniu Krol
2, 4 lu Mar. v. 1511.

1657

KSIĘ

Warsza

Uwar

o.

20. C

zemsta na społu.

spólnik zbrodni ten co krwi
korzysta [ma ponieść tę
karę co korzysta. – Sz. Szaw.
Sz. 21. [lub pomoże
mu do umier
stwa, –
korzysta i tego co
go broni zabić
może hardy gdy się schwycił
nie da: ostatecznie broń wyrwać
się za broń ib. Sz. 31.

1652

z Indziej p. 129–31

W przywilejowanej umowie o prawach Hollandrz-
ków w Nowo-
grodzie (Codex
Lub. (...)) gdzie
Rusin gdy nad
1/2 grzywny ukrad-
nie Niemcowi,
dla 10 grzywien
płaci, albo ma
piętnowany wi-
liczek.. 1653

złodziej na zdradę
pu raz pierwszy
wyrwa nadrał i do
poły w więzieniu
nuli nie dał rz
wojnie że miłe
a [illegible] jako

będzie[redacted] po-
co[redacted] nie
[redacted]rafi. Jeśli
nie miał czem
zaspokoić, wyda-
wano go wszelko-
dowaniu wie-
rzycieli danej
wydanej więc ta ręka
z nim źle obcho-
dzić nie będzie.
Ner[redacted] 311.

[redacted].XXI.[redacted]
[redacted]ecim razem,
[redacted]anego karać
i więzią.
zakazujemy gdy za
pierwszym razem
zabijać, oprawić
kogo, lub porożę
w domu albo po-
lu: gdy nie, to
dopiero za drugi
raz [redacted].XXI.17-18

3) Złodziejstwo 1.
Według [redacted]
Statutów i [redacted]
złodziej karany za
pierwszy raz grzywną
i nagrodą z majątku,
a gdy majątku nie ma,
dany jest na pracę.
Za drugi raz kara-
ny grzywną. Ponow-
ny od trzeci bojow-
niony od lub czwartych
pięciu, lub czwartych
ludzi trzeciu się zdadzą
a dowodu nie będzie,
[illegible] go [redacted]
bądź zasadzić [illegible]
ni (Ak. grz. go [illegible]
zbadać z rzeczą [illegible]
zbadanych się zna-
lazł?) dopełn. w
Akt. Jt. nr. [illegible]
[illegible] 57. 4 - 1Ke 54
uznanie (główne
w XXI) [illegible]

Inflanty.

—

1158 Kupcy z Bremy zapędzeni burzą w te krainy zakładają miasta i osady germańskie.

1192 Meinhard pierwszy Biskup Inflancki.
1200 Ryga założona.

1080 Władysław Herman.

1102 Bolesław III Krzywousty, podbija różne kr
1110 Bitwa na psiém polu.
Bolesław dzieli Państwo między 4 synów,
Podział Państwa między synów Krzywouste
tylko wojny domowe, ale i odpadnięcie Szla
1139 Władysław II.
1148 Bolesław IV Kędzierzawy.

1167 Za Bolesława się wybijają. Odtąd ciągłe ich napady na Polskę.

1173 Mieczysław III stary, 1175 Żydzi
1177 Kazimierz Sprawiedliwy. — Senat s
1194 Leszek Biały.

zbudz. 3. 15.

z litewsk. Stat. III.
10. przepisał X. ubo-
żenia rozdział 7. Sro-
ży się i na tych co F
~~Tatarom uwadzą dzie-~~
~~ci, ażeby ich uchowie.~~
~~(Ubez. XX. 1107.)~~ 7

na tych F
na obło-
giwając
łowarzyg.
Tudrając
pozmięszać.

Dawnej wolę
przywodarzeniu-
jąc i na niej
gdziejoz chło-
pów cudzych
przejmujący
grzendę wa-
biąc w polu,
na tęgach
i t. d. (z li-
tewsk. Statu-
tu! Tudzież
z Puchelon
Ust. X. 224-
226)

1655

ŻYWIOŁ GERMAŃSKI	ŻYWIOŁ LECHICKI
wniesiony w krainy Liwów, Estonów, Kuronów, Prusaków, Pomorzan, Kaszubów i innych.	w śród Polanów, Kujawianó[w], [Po]domierzan, Mazurów, Szląza[ków i] innych.
Letty, Czuchońcy i Lapony obsiedli były brzegi Baltyku. — Od pierwszych i drugich pochodzą wszystkie ludy Liwów, Kuronów, Prusaków, a nawet może Litwiny. Dzieje tych przemian pierwiastkowych są nieznane.	Pierwsze początki nieznane. Piast. Ziemowit. 891 Leszek. 921 Ziemomysł. 966 Mieczysław I.

Złodziejstwo 1656

Żona co męża kradnie, karze się za jeden i drugi raz więzieniem. Za trzeci rozwieść ją. Mąż żenić się może, ona bynajmniej. cf. Crav. c. 77.

Kto zabije w bójce i kradzieży płaci 20. talarów, każdy niech wernie na rozum, ażeby złodzieja prawego nie zabił, bo odpowie zań jako zabójca (nie. płaci, bo się nie dał wytłumaczyć) 79.

zbadz.

nad drzwiami: po-
znać kwadrówna
rzecz, zwrócić to.
i z wodam. Wtedy
zbadzieja na pier-
szy raz kwadr na
policzne zkazać.
Drugi raz ule-
wiać (kaliczą), po-
trzeć obwięzić. I
każdego zbadz. po-
twierdzić. Kto pusić
wolno (zaniezną) y.
rabli kozy. Kto zka-
żany na rebla, Na-
ruie etnikowi 1/2 v.
1774 r. Abh. zabr.
I. kv. 17.

~~w Nowogr.~~ i w Peku-
nie wolna była da-
rowni, ale nie w
miastiowk. zbadz-
dzie!

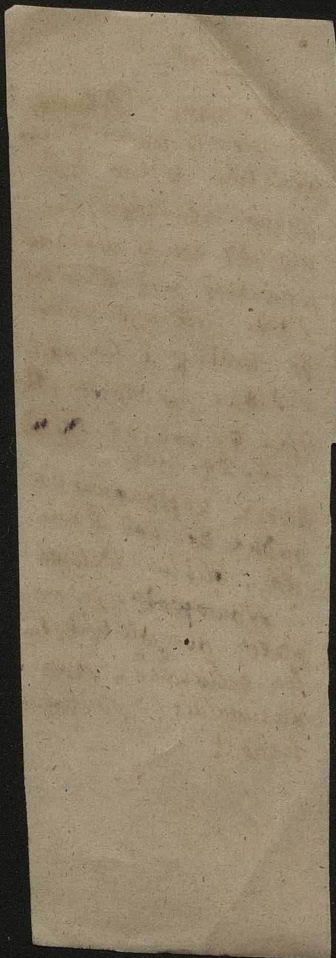
1657

Pogląd

w Nowogr. i Pskowie,
ale nie w monarchicznem
panowaniu wolno było
puścić zbudzieja (za-
ręczenia) ale w monarchicz-
nem panowaniu nad Dźwiną
i t.d. nie wydawano
go według zakonów i
Sudebn. (w dopełn. Akt.
Ist. I. no. 115. Kn.
Sud. 59. 61)

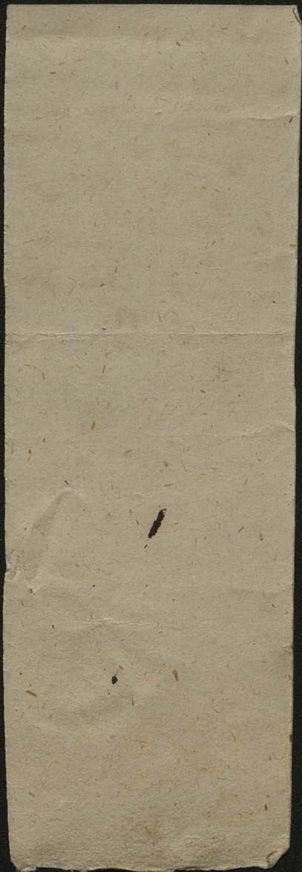
Rzecz zastanowienia
godna że nad Dźwi-
ną, bliżej Pskowa
i Nowogrodu, jeszcze
rzeczpospolitych, da-
ła zniewolić, która
naczelnie i w monar-
chii!

1658

Licz. mn. v. Zbadzieje.
w dopełn. Sudebnika,
~~zbadać obelżnego słowa~~
i objawić w pisarze
rozbojnym, gdy się pa-
nie nie zgadzi w ciągu
dni trzech, sprawiedli
na zamek, Akt. Jk.
III. nr. 42. XI.

1659

zbodz. Litewsk.

—

na dworze kró-
lewskim. kto kon-
nie z swoim ucy-
ni szkodę w zasiew
iem Lit. XIV. 22.
pod powinnością zbodz-
nie przez sczyrą wy-
wiezienie Lit. XIV.
1. 7. 6. 1660
zbodzony z kon-
dziczną. W. kony
litewsk. z wszystkie-
cą, i zmien po-
nosi. gdy mniej
do na odwoła-
gdy i ten zarzu-
ci ta i przegie-
rza, gdy wrze-
to i zmien XIV. 7.
Szlachcic dopie-

ra na n- zbudz-
ającym Ławicy
z imienia XII. 10.
12-19. Wbudzo-
nić jak ona pła-
cą kawę z lub nie
zburzyć ludzie
chodzą kiedy.
w domu zbu-
dzieju nie
szczędzić, nie
mogąc i lecz da-
nych oddać.
XIV. 21.

apfaty z ad. Kaune

Gdy że zdradzieja
rozbojnika ięciec
nie wiernie mówił
i kmieć podarzy
nie wiernie.
Pełnowska 9.

Gdy Przedawcami lub
Dworzaninowi wierzyć
się urzędu od króla
na te z urzędników
zbornych kędzie, a
nie będzie ich, co
sam (Przech-Dwor)
dowodzi ib 11.

Ojciec kmiecia
ile od urzędu ma
brać 17.

Mężnych ozdoba
Senatu i Pokój
i mężowie (ue
nie że) 16.

1661

ѣгу ко… аа

, честь

осуд. Рома-

новича

ка

Oczyszczenie ze zbadz.

R. 1927. Tarnów 14.
175.
miejscowy zbadziej (niezdzbany, niepro-
konany) i może czyra-
zy czemy oczyścić. Ze
pożyczu rażem niedo-
puszczon, lecz raz
oczyszczon.

1662

urywalu. Karne

[redacted]

r. 1288. przewód
servitii przewodi Kroczmar
nr. 34. [illegible]
r. 1289. [illegible] ma-
the nr. 42.
r. 1291. ob [illegible] poena
quod [illegible]
nr. 31.
od [illegible] zra-
[illegible] zez [illegible]
[illegible] ib

urywalu.

r. 1339. venatio ca-
strorum cum omni
iure castrorum ser-
vitii pertinente
nr. 57. 1663

[redacted] pro [illegible]
[illegible] podwara
[illegible]ducali [illegible]
wi Cavan nr. 71.
[illegible]
1348 [illegible]
[illegible] nr. [illegible]

r. 1348 poena vul-
gariter bronne nr.
130.
r. 1349 [illegible]
[illegible] nr. 137.

r. 1447. zbarka-
jący warnacili
We[illegible]e urodzili
przy [illegible]zwrzili drwa
do lu[illegible]mi i do [illegible]
zaw i [illegible]ar (ojcira)
dawat[illegible]a. Tyl-
ko łatwo chwy-
sać i na [illegible]ławych
chodzić m[illegible], nr. 194,
r. 1474. cu[illegible] daci-
is granavus [illegible]has
gpij nr. 23

~~Zwyczaie~~ prawne Złodziejstwo 1664

złodzieia złapanego na uczynku po vżyciu obwodzą, lice mu na szyi przywiązawszy, Klon. Worek, I.

~~Przeciwne złodziejstwo iest świętokradztwo~~, bo z ~~rzeczy niebieskiey miód powstaie~~, ogniem karzą za to praktyce borowi, lub wyrzynaią oblok[illegible] soczny wodzącz złodzieja, ib.

~~u Dniepru niewaią złodzieie bydlęcy swe zamówione, w noc kradną [illegible] i tam [illegible] dzięy, ib.~~

~~kraść karą, gdy, to szkolne złodziejstwo~~, ib

Na Węgrzech iest ludołupstwo, a złodziei którzy kradną ludzi i zaprzedaią w niewolę zowią
+ tam Mastakurzami, ib

~~się i tacy co sakramenta święte sprzedaią Żydom i czarownicom~~, ib.

+ Mastakurów na Węgrzech końmi rozszarpuią, ib

Złodzieia niedorostka naprzód karzą rózgą, potem odchodzi z przykonaną twarzą, i razem napiętnuią przez plecy czerwoną kreską, za trzecim razem karzą go powrozową śmiercią. Ubiorą go w manelkę i w kaydany wsadzą, lub oblekaią w dębinę za ręce i nogi. Następnie indagacya. Przychodzi Woyt z ławicą, za nim Kat z instrumentami. Pytaią się naprzód o nazwisko iego i rodziców, tak rodziców za dzień karzą ich imię do protokołu wpisuią. Następnie zwołuią złodzieia, a gdy się nie chce przyznać, palą go w boku z wrzecaniem. Kiedy się przyzna, pytaią mistrza co tak zasłużył? Odpowiada Kat, zasłużył go na szybienicę. Gdy dzień nadeydzie, Kat sobie z[illegible] Gdy dzień nadeydzie, Kat pod pierem w burnym Kapelusza rzęsę do Skazańca nieboraka. Dopuść mi dla Boga ku przed szpadem [illegible] [illegible]

ciebie trzą, bez dwie muzyki. Po czem
bierze złodzieja z rąk leharzy, a cechy zbroy-
ne otaczają go w koło, ib.

Gdy szczy których Szubaytami zowią, który
znaydą w izbie, w sieni. Bez ... ściany
a co znaydzie nie zcela ar obwodarz w ko-
ściele, bez znaleznego szczer zostani w cer-
kwi u lichtarza, lub do Rychtarza odda,
str. 95. Wor. Klon.

Dzwonnik do więzy, albo dać ciężą. Chyba upła-
wnie za oleyarzem siedzi, oraczem szczyli chorobę,
ów cały dzień w kościele, w Farni. Gdy im
słońce siędzie gdy im porzą nie widzą wtedy
wrasa. Dmyę wkłayą do nimichów i konwierzem
rozdaie (conversum), lub idzie się w podróż.
Czy wieś źle robi Moskwa, gdy w tydzień
we trzy kiie bił w podejrzany dzwonników
swoich, ib. str. 97.

W ustach dwu świadków stawa każda pra-
wda, Reja Apokalyp. 133.

Zpodziejstwo V
Newolin o Stor: Zakonu

III — 247 — 1665

Po naczataniu dięjstwowawszimo w obłastijach moskowskich, zaprieszczałos' miritsia s worami i razbojnikami, i pojimawszi, otpuskat' ich za kakoj libo wykup, i takaja mirowaja s nimi nazywałas' samosudom i podwiergałas' nakazaniju. —

Łodzyjskiego V

Niewolnicz. Akor: Zakł:

~~XII~~ 247

1666

Po ustawnoj Dwinskoj
gramotie. podwiergałoś
wora /: krome udowole-
tworienija licu ino
obokradiennomu/ za
pierwoje worowstwo pod-
wiergat' dieniežnomu
wziskaniju w polzu
kniazja, rawniająszcze-
musia cienie ukradien-
nych wieszczej, w slu-
czaje wtoricznogo wo-
rowstwa wziskiwat'
s niego summu die-
niej bież wsiakogo nis-
chożdienija; w slucza-
je trietjago worowstwa

wrèzad' jego; prì ètou

wziàkogo wora powè-

lièwatoś piàtuad! –

Jav-lowy Kwadrież, głowę

r. 1510. zapytany czy konia kwadrzu-nego kicował, rożę-rzuał mu cło? coo jeśli się cztech na ugłi wrzęty nie były ku ma 1/2 głowstw.

Damb. Skarb. kr. 2221.

1667

...mć Panu Wa...
...iowskiemu
...niwersytetu ...
w Jiżu...

Polsk., kradzież

za kradzież płaci
majątkiem, a o ile
brak, wydać złodzie-
ja

1668

Kryn.

W świadomym zła-
niać jest o wie-
dzieży i t. p.

1669

Wierz.-po.-V. Kara za kradzież

Kogo po raz drugi na złodziejstwie zdybają, a złodziej kradnąc nie zabił i nie podpalił, bity bywa po pierwszy raz knutem publicznie, po czem uciąwszy mu lewe ucho po-syłają na Sybir. Po drugi raz schwytany cierpi tęż samą karę z odcięciem ucha prawego.
Kołoszkin VII. 34.

1670

zniewaga przed cerkwią

kto przed cerkwią stojąc nie przyzwoicie się sprawia karany 20-złotami lub więzieniem. pr. Czarn. k. 86.

1671

zniewaga urzędow 1672

uderzy nogą lub kamieniem i zań płaci cekinów 60. Gdy zraniony się z nim zabije, nie płaci za to (broniący się), równie jak gdyby zabił przy bójce i kwadrierzy. Kl. Crav. ξ. 34. Gdy się uskarży przed sądem że jako niegodziwie uderzany został kamieniem w szyję, to uderzający, chociby miał słuszność, karany będzie wielcimo

ib. 65.

Zniewaga Sędziów i t. p.

Kto znieważa Sędziów bo
mniema że go skrzywdzili,
i naprzykrza się im, karać
go, chyba że stawi za sie-
bie orzeczenie ludzi, że niewi-
ny i że tego w złej nie
uczynił woli. ex. Czarn. s. 87.

1673

wina – 10,

Ochraniający sę-
dziego pachołę-
cie, kruki, u
Kruka zu.

1674

policyja.

kto pomorze (pomorskie) ziemi posiada, nie ma przyjmować do siebie Niemców, wejsców, aby szkód w ziemi nie czynili, Władysław. nr. 549.

1675

KSIĘG

w W

1 Th

1 Ni

1 Ti

1 Hi

policyjne

zi kl

przywaleczy (ervowes) chadzą po drogach publicznych (szczegól-nej) zabijają i łu-pieżą. Łapać ich i oczy im dać temu rumu, by ich wyłu-pić. Wlod.-an. 938

1676

palicyjne karg
u Czarn. zlot.
91-5.

1677

hist. pr. IV. gminy . polic.

Policyjno-dworskie usta-
wy w Chlumech. Einige
Weisthüm. aus Mähren.

1678

(1) Porównaj do-
datk. do tego
tomu artykuł
pod napisem
Pogląd na wła-
dza historyi
[illegible]

nabęcanie się kary pokuty.

chodząc ludzie z torbami z nawozowymi na plecach: niech ~~[illegible]~~ nie chodzą niby z ustanowieniem (poreubica) (za niejętnych), bo kary żarbiący ... lub wrzecie odziewano. gdzie chrzestne niech będzie jak od wielkich ... ... ch. Crau. c. 88.

L i wniosek ... ... (Kreszne, ...ka)

wykładając się ... chodząc na ... na podwórcach. J. co

1679

zakazuje się pod karą dwoch cekinów. ib 89.

tolerancya ib 92. 91–5.

pijatyka! ib 93.

nastajle, 94.

(Cen [illegible] jak w. II. IV.

przejście

Jedne kodeksy eu-
ropejskie przyzna-
ją prawo do pewnych
kar sądom policyj-
nym, drugie przyzna-
ją go do pewnych
rodzajów wszyst-
kie pozostawiają
wyrzeczenie sądo-
wi sędziemu [illegible]
przypadkach jeżeliby
[illegible] to przestęp-
stwo zagraża po-
wodowi i bezpie-
czeństwu publicz-
nemu.

Oryginał

1681 1.

Zauważyć Mi-
ęzic (uwagi 51)
że jak władza
prawodawcza z
mocą wykonywa-
czą łączyć się
powinna, tak moc
wykonywająca
od władzy sądo-
wniczej oddzielić
się zawsze musi.
Pierwsza jest
wrzędem ustawy
stwarza, więc ra-
zem być jedną
nie może. Ale

za postęp jak
przeciwnik jego
29. XII.

[illegible] odwietnik.

Pogląd na sądy
rozwin.

Pojmuję się wybór
sądowniczej wła-
dzy w ręku naro-
du, lecz kiedy cy-
wilnych członków nie
liczym. Sędziów
zwłaszcza też
[illegible] bo po
mieszkach ku wy-
bór przez ludzie
Szasz. [illegible].

1682

~~sąd przysięgłych~~, neminem captivabimus.

Esprit, origine et progrès des institutions judici-
aires des principaux pays de l'Europe, par J.
D. Meyer, à La Haye 1819, dawnych sądów tego. (dawnych
autor przechodzi w tem dziele (Niemców, Anglików,
Francuzów, Niderlandy), wraca się znowu do Fran-
cuzów i Niemców stan ich sądownictwa po rewo-
lucyi francuskiej przedstawiając, a w ostatnim
tomie mówi o tem, jakąż korzyść może odnieść
prawodawca z doświadczenia tylu wieków, przez
historyą podanych. W dziele tak obszernym
treści, gdzie wszystko jednym rozwija szybkiem
(nie szczegółowiej ten lub ów rozdział, ten lub ów
okres) autor, nie mogła rzecz wypaść jak powierz-
chownie. Badając jeden lub dwa szczegóły, nie wi-
dzimy ani jednego wyczerpniętym. Powiada (tom II.
169. ustęp) że sądy przysięgłych nieznane były w
Anglii przed podbiciem tego kraju od Normandów,
że dopiero z początkiem XIII. wieku czyli pod Henry-
kiem III. pokazują się te sądy, i t. p.

w statucie Edwarda III. Króla Anglii z r. 1355.
czytamy, dane narodowi z strony Monarchy przy-
rzeczenie: że nikt pochwyconym, uwięzionym,
z majątku i życia wyzutym nie będzie, bez
wyroku sądowego. Meyer esprit, origine i t.d.
II. 173.

nemi nem captivab.

Skarga w kaza-
niu siódm. sejm.
(str. 95. (102).

1684

Końcyna

Znaczy końcyna
tyle co izba ręko-
dawa, jak słown.
Jungmana mówi

Biel. Monum.
II - 93 - w przyp.

1685

~~izbę sądową za-~~
~~mienić~~ (urząd).

Do izby sądowej
wchodzą tylko stron-
pierze z pomagają-
cego (pasobnik) mo-
że mieć tylko: żon-
ka, dziecko, mnich,
mniszka, starzec,
głuchy. U drzwi
stoi dwóch odźwier-
nych (podwernik)
~~[illegible]~~ od knia-
zia i Pskowa. Tych
gdy odepchnie i zi-
gon wejdzie, kniaź
bierze kary rubla,
a odźwierni po 9.
dzieng. Pskowsk.-Ia.

1686

Ordalia 1687

qui furto vel
latrocinio no-
cuisset per no-
vem vomeres
examinetur, qui
homines de do-
mo sua (eccle-
siae) vel Teuto-
nici in villis
eorum fuerint
Dampnum passi
per ferrum ma-
nuale iudicetur.

r. 1209. Meklen.
Urkund. no. 149.

r. 1207. zakaza-
no ordaliów, ib.
nr. 179.

ordal.

r. 1274. jura et judicia in eadem hereditate de herbaix, scilicet aquam et baculus

Mogil. nr. 34.

1688

ordal.

r. 1299. cum omni jure ducali vidoliceheusis et bacculi Kod. maz. nr. 47.

1689

Sudy XV. Rus ovdal. 1690

1456. a Sudei stali po wolostem na Petrow den Akti arch. eksp. I. 43.
1477. bratgrezina sudit, bitisja na polie ib 80.

ordalia

na ordalia duchow.
wydywało
(daj alt. Nal. 250.

1691

Ordalia, Prawnik
I. 7a.

1692

relig'

hist. pr. p. organ. sąd.

r. 1358. w Racz. 112. 113. sądy kasztelańskie w Wielkop. Były jeszcze w XV. wieku Rozb. Łaguna w Bibl. warsz. r. 1859. III. 160.

1693

Odbywanie sądu

Sądu zasiadać mają
panowie, którzy się ma
być pod karą wieży
przez dzień i noc lub ko
pę groszów Burgrabiemu
zamkowego grodu. W są-
dzie czeskim się zazywa
wać językiem, tak sło
wa za kratką a wewnątrz
ławek (do strażników) gdy
zawołają. Wład. IV.
5–8.

1694

hist. pr. V. 1695 sądu

język sądowy czytu-
zwiclejszy przez
Adwokatów Niem-
ców. Jozeck. w
Prawn. VI. 315.
upełnomocnia prawo
niemieckich. przez
ustanowienia swego
przedanie do sądu.
Pełnomocnik sądowy
Prolocutor. U Cze-
chów każdy oskarżony
i Prolocutorem [illegible]
u Węgrzynow tylko dla
sądowej obrony, u
Polaków i dla obrony

i dla zawarcia ~~[illegible]~~
ciszy. w rządzie.

Dowod zdania

Jest nim deska,
i ta pierwszeń-
stwo ma, lub
wszczęcie obwieszczenie, Pch. 12.

niem.

kaligrafia,
dyktowanie.
y jedno, wario
samo, kaligr.
rachunki.

, Lucia ugo-
zatrudniać

yktowanie norm
ycz powtrechno

pojed. z ordowy
wezyr.

Szlem. Elem jur.
wim. E. 7ci.

1697

zburba zapda-
wa dokładnie
w Mikulicza
rozprawie. (Cele-
nia w 61. I. 317.
uzypn.).

1698

Grünweg [illegible] [illegible]
Ferdinand – Kanalstr[illegible]

List. pr. v. bezpr. sędu
nikh ugoda z kroniz
do sądu przyprowadzić
nie może: kogo się
sprawa i prawie o
w karać jako prze-
chwalającego się.
14. 4. Mar. 1511.

1699

Hist. pr. r. 1619

Opowiadanie przed sądem r. 1617. Zupełne zycia! w Arkiv II. 317. Natpu- sie radzka.

Z od uhy- mania na pie- niu wy- rażone a czyta- no w są- dzie

1700

sądown. 1701

o sądownictwie i całym układzie ze-
wnętrznym sądo-
wnictwa Kubowicz
w Pamiętn. I. 191.
II. 1. nast.

judex curiae na dworze
Cezara od r. 1235. dla
sądzenia panów. Schill.
Ungesch.

Treuga dei w południo-
wej Francyi, odtąd r.
1027. w Niemczech nada-
dowane ib. 295.

w polskim Trybunale
Marszałek i Prezydent,
jak u Niemców katol.
a protestantów, 386.

zdrowa.

zgody Krakowa na
Sev warne! u
Merlvz. 157.
a zrzesza miażdżach
150.
zgody alleworch. 167.

1702

Kelheim. 5 Września

Hist. pr. v. sądown. 1703

Obok władzy sądowej królewskiej była sądowa władza z ludowego źródła w opolach: tj. że gminy które miały u siebie wiecy sądziły same, a to że co tenże ciążyli dziewięć sądzone były w jego imieniu – z oddawaniem się wiecowi okna dla króla. Cienino o tem T. K. L. w Bibl. Ussal. III. 2.

z rozwoju sądu patrymonialnego wyłonił się zrazu (r. 1225) który by sąd nie umiał sądzić
ib 5. To niemieckość!

z oddaniem Hohenstaufowem runęła monarchia, każdy pan udzielny ib 6.

Vzágu. Gzlice.

hist. pr. v. sądown.

Sądownictwo magistratów: komis. skarbowej i referendarji, Bibl. warsz. r. 1862. maj 223.

1704

hist. pr. V. 9

Praeco maior gen. capitalis, 1/ v. 1511 ob. Maz.

Kasztelan – Starosta z sędzią ziemskim ay-
bierać woźnego, dobre-
go, nie podejrzanego,
cnotliwego, obojga
religiję wyznawającego
i podlejszego stanu ba-
rze. przysiężonego na
urzędzie

16, ob. Mazow. 1511.

1705

i od dwóch
[...]ow Prześwię[...]
[...]chatnego Lekarz
[...]ro 3 roku
[...]ums [...]
[...]terp[...]

Jowu'

z rodow.

uwagi

z rodow. nie miało żadnych pewnych zasad i prawideł kanoni. Łubień. I. 34-5.

Trudno uporządkować materyał nie mający porządku. Osandek. hist. 674.

1706

Сводку

[illegible]

[illegible]

[illegible] бригады

ǝadawn.

Krajna distrikus

u Wattenb. w ayvaz

II. terra.

ingrosare Samże.

pravia ale judicium,

judex, zaude.

1707

5. W drugim tomie wydanego od siebie
Duchowieństwa polskiego wykazałem, że
fundusz na wychowanie publiczne bez żadn
zmieści [illegible] mieszczanie, a też i
[illegible] można. Wydałem w k

Sądowe. 1708

r. 1232. Tribunus castri de Podlowek Kod. maz. nr. 9.

r. 1345. si acci- derit solvet reos lapidea nr. 66.

r. 1385. Carceres et patibula eri- gere nr. 111.

r. 1414. pena sex marcarum szesczi grziwen quindecim grossus in se con- denda nr. 151.

r. 1417. Wladislaw Jag. coram nobis sive nostro col- loquio generali nr. 154.

r. 1422. Refferen- darii nr. 159.

r. 1444. wieca wy- znawcie zborowe z Baranow z mili-

Barones, proceres, no-
biles nr. 191.
v. 1457. a penis
sex marcarum uye-
stane et grodnane
nr. 201.
v. 1462. litera du-
cales sigillo maje-
statis roborata,
nr. 219.

1250.) Gdańsk. od J. Ks. L. przywiedziony ib 8. 1709

Takie mieli wydane dla siebie i Gdańsku się sprawiedliwie mowi J. Ks. L. uzyskane ib 9.

niemieckie gminy swoje sądownictwo mające wszystkiego przez się i na gminy w których nam dowodzi niemieckiej się były ib 11. (Jak ale były w jednoadwórnowe!).

Szlachta wyrobiwszy la-bie zwierzchnią władzę nad kmieciami i sądownictwo zagarnęła ib 16 (Jak ale przyczyniła jedności się, niż zgarnęła w jednoadworcowym.

. [illegible]

sądy patrymon. 1.

[redacted]

Z końcem wieku XV. wszel-
kie sprawy przechodzą do
jurysdykcji patrymonialnej,
a ludności trać prawo
odwoływania się do Kró-
la J. Ks. L. Bibl. 1961.
III. 3.
Tak nie jest. Trać jedna-
kowa i to w dobrach
prywatnych: w Krobeszki
do Allessowi. Tem więcej
wolna gmina.
Król dający gminy od sie-
bie nadżone czy przeda-
ne /1231. płacili kiż kup.)
czy założone (1239) zrze-
kał się zdawnictwa, czy-
li odwołania się do sie-
bie. Tak i wezdłuży na
rzecz całego swych ziem
poszłowanie zawa / r 1255.

3

zadusznictwo

r. 1204. nec usprawam curam aliquo faciens, nam eandem ab ipsis fieri ad nos spectantem volumus perdurare.

Kod. Mał. nr. 104.

1710

Sędzia.

Był Judex generalis terre Cracoviensis (ad Un. I. r. 1394. 18) (dla odróżnienia od wyrokowania innych ziemi nadal nazywanie, więc Sędzia ziemski?)

1711

list. pr. W. Szydłow.
r. 1403. accio verbalis
in modum Posle, u
Krzyż. II. 447.
puela ~~propositam~~,
~~conditam~~ Du-
Cange.

1712

kięt. pr. v. zadown.

r. 1732. Obermanna za
powiedział obioma stro
noma, Przykaw. dost.
24.

1713

Haujowa

...o

sądown. ziemskie

r. 1443. Cod. Un. II. 29. przychodzą-
cy do sądu stawiać
się naprzód uwan-
certis camerariis
judicialibus

1714

nej dla prze
dawczą się
m, lecz z
ścisłym zw
pulu, które
. Cenzura
, a niego nie
z Dwakiem gdzi
ści jak ewako
księgarze są

Grodowe.

Capitaneus qi ultra articulos quatuor aut in aliis temporibus et locis in conventis judicaverit, id irritum et inane esse volumus, r. 1496 z B. jur. pol. 341,

1715

sędowi.

ut capitanei bevaravam ac districtuum non in aliis judiciant locis quam capitaneatuum propriis, in quibus judicia esse consue verunt, r. 1496

u B. jur. pol. 341.

1716

gradow. 1717

Si aliquis de pro-
prio districtu
in alium evoca-
tum te querere-
tur, puniendus
est evocans poe-
na VI. marcar.
r. 1496. u Br.
jur. pol. 341.

Eadem.

quoties judicia celebranda erunt, adhibere nota-rios terrestris personaliter, una cum camerariis, consiliatores cum libris judiciorum coram quibus ho-mines inscriptio-nes faciant in libro aut descri-bent, v. [illegible] Pr. jur. pol. 741.

1718

sądowe.

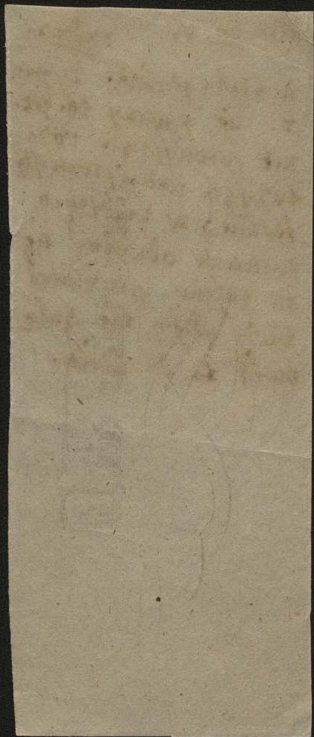
Capitanei cele-
brabunt judicia
in sex septima-
nis, si non inter-
sint constituant
judicem, nobilem,
possessionatum, in
eodem capitaneatu
domicilium haben-
tem, causasque
et judicia discer-
nere scientem.
V. 1746. u B-jra
fol. 341.

1719

Liter. pr. V. sądown.

W statut. gdańsk. Zygm. I., że sprawy 50. grz. nie przenoszące rozsądzać mają jedynie ostatecznie; w wyższych sumach odwołać się do sejmu pruskiego, który gdyby nie zadowolił to do Króla.

1720

Sądowa.

w ~~Inflantach~~ sądow ziemskich podlega szlachta, wyjąwszy z strony dobr królewskich, r. 1588 Vol. II. 1042.

skład sądow tychże ib 1041.

odbywały się raz do roku ib

1721

List. pr. r. urzędn. sądowi

Jeszcze r. 1792. mówi Kulik. (Kronika r. 1856. No 1201) Komorników dwoch wybierano ~~do sądów podkomorskich w stopniu Podsędków~~. Komorni byli wtedy szlachtą, pośrednio zaś i z gminu (?) nowi sędzie.

1722

hist. pr. — sądown.
cudzoz.

Sprawy o żony cu-
dzoziemc. z osobnego
rejestru komiss. skarb.
sądzić nakazano,
r. 1768. Vol. VII. 793.

1723

Hist. pr. z. ęz. daw.

Procedura Kmióca cywilna i karna mazowiecka, Lelewela Palecha Dzieje III. 234. uetpu.

1724

Warszawa, dnia 10/6

W. W. A. Maciejow

lud

szlachecki polski
i węgierski, miał
nad ludem ży-
dowu. Wymiarowo
i cywilnie, admi-
nistracyjnie, nowe
prawo roboczizu.

1725

Dawać,

Wiąza

Moja

Widziała

Liter. pr. V. **sądown.**

1726

~~Organizacya sądownictwa w Anglii~~ w Dzien. Poz. r. 1862. nr. 34. Co do osób sprawiedliwość wymierzających za- leżą jedynie od na- czelnej bezpośrednio. Dzi- siaj zaś jest wielka różnica panująca mię- dzy sprawiedliwością a pra- wem. Widać ztąd że naród ma tradycye a nie ma kodeksu. Dzi- wny widok przedstawia go, zasadzający się na przekonaniu narodu o istniejącej różnicy po- między prawem a słusz- nością. Nie bojąc się więc Ang-

licy prejudicat· na które
uwołaje Szczygiel w Uwag
99.

Na ekrany.
Kontra.
tabela.

Kierk.-pr.-V. ogrodowni-
historya ogrodowpolityki w Anglii,
ogrodach między pa-
rymowalnemi a
królewskiemi ogro-
dami utrzymującymi
ych, w Kron. Warsz.
r. 1859. Nr. 92.

1727

~~Sądownictwo~~ czeskie wieku XV–XVI

1728

Od sądu ziemskiego nie było apelacyi; od sądów miejskich na czeskiem prawie osadzonych szła apelacya do Starej Pragi, od osadzonych na niemieckiem szła do Magdeburga. Ferdynand I. r. 1544. poczytał sobie w ~~ten~~ niby sposób co Kaźmirz W. w Polsce. Ustanowił sąd apelacyjny na ten przypadek, z tą atoli różnicą, że o przypadkach ważniejszych nie ~~[illegible]~~ zasięgano rady u sądu miejskiego przez przywołanie Sędziów z wymienionych miast i ~~[illegible]~~ Wójtów przysięgłych, lecz odsyłano wprost do Króla lub Namiestnika. Na wyroku sych poprzestać należało. Zreorganizowano ten sąd r. 1625. ustanowiwszy liczbę Sędziów wraz z Prezesem na osób 16., z pomiędzy Panów i rycerskiego stanu wybieranych, podobna i stopień doktorski

pořádání mučidla (1).

(1) Abbildg. u. Mo-
nographie des
k. k. böhm.
Appellat.-Ge-
richts v. Mi-
trowsky, heraus-
gegeben von
J. F. Schmidt.
Prag 1850.

hist. pr. v. gazdow.

gazdownictwo ~~miejskie~~ w ~~Czechach~~ Czasopis r. 1883. IV. str. 264.

1729

Uwagi w[illegible] rządowi.
[illegible]wat[illegible].
Podrzędni chyba ż. Wład. 326.
I w Monarchji same
i pierwsze z cze-
ścią wybierze od
rządów (chyba w
Polsce nie bywało),
Szukających rzą-
dów wiernych. ar-
gumentacja z rzą-
dzeniu Prawdzie
II. 17. [illegible].
I do pomocy z wo-
du, a wyjmowano z
osoby ib 18. 1730
Kongres z 12. naj-
mniej, dwóch bowiem
zaczynało się na-
ib. gdy rząd ziem-
ski nie ma na-
nie nie jak wymło-
wać bierze wzgl. do
obowiązku [illegible] Ty-
ib. 22. Ta[...]

7

mer

Kriq

zer

list. pr. v. szydaw.

Hofrichtarzi w Morawij z maju Ks. towar. 2 tz. manów tylko szydzi.

1731

1.

sądown. bieg

Ferd. II. jakoby chciał jednem jeszcze prowincyonalnem prawem pomnożyć niemieckie prawod. napiętnowane wyrazami obcymi ich. jak lex salica, Bajuvariorum. Żniwo rzad dla par-lacrów niemieckich którzy oszpecili jakąkolwiek praktykę czeską. Obronili się Węgry przez loca auth. (Ou-ling)

1732

~~wiedy nad ...~~ sądownictwo orym. 5.
~~... podział kraju ...~~ ~~...~~

działała się Misja na grody czyli ziemy, a za chrześcijaństwa na Dekanaty, równie jak Grody. Das Burggrafthum Meissen str. 4.

So lange die urbes noch keine Stadrechte hatten bedeuteten sie blos Burgen. Die Burgwarten sind besser mit den böhm. Zupen als den schlesischen Castellaneyen zu vergleichen, str. 5-6.

1733

~~Der Name Burggraf ist erst gegen die Mitte des XII J.h. in allgemeinen Gebrauch gekommen str. 17.~~

Die urbs mit einem Stadrechte ist civitas str. 110.

Ein Complex von Dorfschaften ist eine Supanie, über diese ein Supan das heißt ein Schulze; seine Pflicht die herrschaftlichen Gefälle einzunehmen Ge= und Verbote auszurichten str. 132. nadto.

~~Die ursprüngliche Dotation der Burggrafschaft hatte ein Drittheil der Stadt Areal str. 172.~~

Burgrafa obowiązki cztery artykuły Jagiellonowe str. 141.

Urząd Burgrafa składa się z Starosty, Sędziego castri i Pisarza str. 143.

ab villis in eadem comitia constitutis r. 1207. Riedel V. 29.

r. 1236. Leszko, ad magnum Judi-
cium quod fit ter in anno a late-
re nostro destinabimus militem sive
Civem, quemcunque nobis fidelem,
qui simul cum Advocato dijudi-
cans causas eisdem praesidebit

Ryszcz. rgh.

hist. pr. r. ~~sądown. wsz.~~

Według Sudebnika (dz-
pewno wtedy?) i dawano kon-
nkanie z bojarskim są-
dem lub bez bojarskie-
go sądu. Ewers. obl.
12. Roboty w Moskwie zdyskani
w końcu XV. wieku, są-
dzeni od Namiestn. i Tret
czyków a przyznanie z-
policzonem, nie mogli
być sądzeni w pier-
wszem dziele, wolno im
było odwołać się do zwe-
rhniego Sędziego, czyli po-
zwać się na co by na
miejsce im oddano po
sąd Ald-Sobr. I. w. 145
ib 18.

W Nowogr. na sądzie Po-
sadnika (który w imieniu
księcia opiekunem jego
Namiestnikiem sądził,

i Tysiąckiego zasiadali
przez prezydującego po
dwóch Bojarów i dwóch
rzędnich ludzi z pośród pro-
cesujących się wybrani
ib. 25.

sądown. mosk.

w Francyi od sa-
mego początku
bezpłatne sądown:
w Moskwie od Iwa-
na IVo dopiero.
Aż dotąd jeden
co naczelnie rzą-
dził ten i sądził,
[illegible] a jego do-
radzcy to tylko
pomocniki, Kard.
n.

1735

Sądownictwo lu-
dowe wiejskie, w
nazwie Setników,
Dziesiętników u
Nestora ślad ma-
jące, [illegible]
ciągle aż do tu-
[illegible] kró-
ry w [illegible]
siół carskich i
[illegible] posta-
nowił na [illegible], że są-
dy gminne i [illegible]
[illegible] i w Mos-
kwie.

Tryb procesu dopro-
ra w ubocz - przed-
stawiany, opisany
ekedz ze uzyskaja-
Zakony i Sudebni-
ie uwzialy pomo-
by opisywać : ubo-
żemi siniaba przed-
stawić sobą: jiego
opisuba i procez.

Sądown. Węgry

1736

Sedria odbywała się cztery razy do roku, w terminach przez Podżupana oznaczonych, a składała się ze Starszych, Przysięgłych i Assessorów. Ostatnich Żupan gdy do stolicy zjechał ze znamienitszych obywateli bez płacy mianował. Stoli i Podżupan mógł na raz jeden wezwać do sedryi z głosem. Każde królewskie miasto miało swoje sądy, a również i okręgi stolicom nie podległe. W sedryi, była instancya drugą, toczona w tabeli dystryktu, [illegible] których były cztery, tako się na tyle dystryktów (przed-dunajski i zadunajski, przedcisski i zacisski, dzielity. Też instancya była i w radzie namiest-cyi była

niczej której przeżydował Taver-
nicus Regni. Najwyższym zaś
czyli kassacyjnym sądem była
tabula septemviralis pod prze-
wodnictwem Palatyna. Nad wszyst-
kiemi sądami stał Król węg-
gierski, do którego zawsze
było apelować wolno.

Gaz. Warsz. r. 1860. nr. 340.
str. 7.

Hist. pr. V. sądown. węg.

1737

Po komitatach nadzorował są-
downictwo żupan i podżu-
pan, i notaryusz. Żupan gło-
wny rozdawał młodym ludziom
tytuł honorarius, vicenotarius bez
ograniczenia. Ci notaryusze spi-
sywali też protokoły w sądach
stolic czyli sedryach. Każda sto-
lica podzielona była na kilka
okręgów. Na czele każdego stał
tak w administrac. jak sądowym
wszędzie szolgabiro - dworski też
szwiny tak dworski nazywany
(judex nobilium, szolgabiro, Stuhl-
richter), major za obowiązkach urzę-
dzie, sądzić, gminom i szlach-
cie ogłaszać rządu rozkazy, spory
między pojedynczymi stronami zaga-
dzać, pańskie stolice objeżdżać, t.j.
w pewnych czasach w okręgu swoim

z Przysięgłym Donośnie objeż-
dżać i sam sądził panów z
poddanymi spory. Obok niego
był Vice-sędzia, niższym
od sędziego był Przysięgły
także woźnik (jurassor) ju-
ris assessor, który wspólnie
z samym dawał i podpi-
sywał wyroki.

Gaz. Warsz. r. 1800. nr
339. str. 7.

Oprócz nich byli urzędnicy
szlacheccy: Archiwarjusz
który miał pisma i doku-
menta szlacheckie pod straż
opiekun, Fiskal szlachecki
prowadzący, Dy-
rektor jej Komissarzów dro-
gowych drog majączy, Kas-
jer pod zakaz dom sło-
żelan, dozorujący i hajduków
liczni, aresztanów.

ib

sądown. Węgry

Każdy proces kry-
minalny, jest skoń-
czony publicznie
na Węgrach, w
którym Sędzia
jako oskarżyciel
przeciw winnemu
występuje: wyjąw-
szy. akcyi Jazy-
gów i Kumanów
które uznają
Palatyna za naj-
wyższego Sędzie-
go.

1738

Taż co wyw

Księż. pr. V. sądown.

węg.

cu~~dzoziemcy w są-~~

~~dach się~~ miejskich

rozpraw. Jung

w rej. Ausländer

1739

Wielka

w Warszawie

renia dobrego

dniu dzisiejszym

ciela. —

hist. pr. v. szdow weg.

Ausländische Gerichtsbarh. Jung w vej.

1740

...wyjsnego

w dniu 17 Mca Czerwca

wieczorem w Poniedziałe[k]

Warszawa, dnia 16/6 61.

seym, sądy, ~~[illegible]~~, roli, crimen,
~~[illegible]~~

~~nie wszystko na wiece ni na sejm, [illegible] 120,~~

~~musisz dać possessyi i posiedzieć się to Królewski tez iako godzien, [illegible]~~

1711

za coż kupić membrany y coż dać Uczonemu, 123,

na pierwszy rok da się zdać a nic nie pokupi, drugi rok pro majori a niemocą swoią, czwarty od nominenta, a złoć przypadnie zaiście rok pan bierze się na kwity. Day pamiętne i z pieczęciami zapis a potym sądy odwołaisz. Przybiesz kartę ~~[illegible]~~ do drzwi ze świeyno intro ale kumie zatio lub wilcze [illegible] od barannego, wiec i tak oczyści nadzieja, [illegible]3.

Sędzia liczy pamiętne, 139.

A crimen majestatis lese, 172.

opiekalnik, żywot 33.

posty sąd stwórni rzeczy pospolitey, 36.

~~[illegible]~~ za

zaciekłane są wszystky nowemi. Kondykcyami.
za naszych przodków pozewek był na taką pakę, a minutka na dłoni, Przemowa Reja, 109.

komuż Bóg powierzył ku włodarstwu swoje, 192.

Prokurator, nagabacz, abo ten ktoryby umiał i z kamienia tyko obtupić, 193.

~~Kasztelan w [illegible] [illegible] [illegible] Reja, 100.~~

Jesli się zawołasz raz pierwszy a nie staniesz drugi raz: bez pozwu dawaiąc w rzeczy, świerz 101.

~~[illegible] ze zgroda [illegible] [illegible] miasta, 102.~~

~~[illegible] [illegible] a [illegible], Reja, [illegible],~~

pozew wręczony ale nie do rąk samego pozwanego, z którym nie mówił który, iest do pozew iatowy, czyli iak w oyczyzny praktyka mówili

denuncyacye [illegible] a invaluty personaliter, Klonowicz Fl. 45.

sługi i chleboiedzcy wszetecznie, Klon. ibi wstępie do regestu s. Rem.

Kostersko przyprawia nie iednego o oyczyznę i o dziadowiznę, Klon. Wor. str. 94.

do czasu pieśń exceptive, gwary, dilacye, ib. 95.
nova emergentia, appellacye, ib 96.

wykrętacze wstwa rzywano że gdy naszło do r. 1601. utrzymywano że nie do nowego roku, lecz do przyszłego nowego, gdy się skończy zupełnie r. 1601. Wor. 104.

gdy pisano feria sexta a nie dodano proxima mówiono że feria nulla, i przegrywało się sprawa, Wor. 105.

owe pieniądze które Judasz wziął za głowę Jezusa, równie Węgiełki szwędy, Wor. 107.

~~teraz o naymnieyszą rzecz [illegible] na sejmu~~
~~narty, prawa potargować, Kadan. dz. I. 37~~

stąd wasni posrda i swary, stąd skargi i zwody, dz. I. 148.

mówi [illegible] do krewnych swoich: czekacie pusciźny, Sim. siel. 5.

oddaymy się naszey matce Polsce ze wszystkiemi statki, Bielski sejm 4.

niewieście pogłowie, ib. 5. rzeczki narod ib. 14.

~~[illegible]~~ – Muszę niechać z Piotrkowa przemoże się sprawa. Niech będzie Dunnarku sędziowie, którzy sądzić maią bez żadney appellacyi, ci maią być z przeszłey skrzynki opatrzeni, ib 23.

~~[illegible]~~ sen majowy, D, pan chudzinę gnieć, ib 12.

Cywilne wraz z proced.

Pisarze ziemscy krakowscy zapowiadali by przed królem notaria (Du-Cange p. w. notarium stwierdzony charta a notarii Digestum) v. 1421. nr. 1789. Vicenotarius terrestris v. 1447. nr. 3248.

De Gnesna clericus Imperiali auctoritate Notarius petit officium tabellionatus iuxta consuetud. provinciae Gnesnensis v. 1445. nr. 3237.

Na dworze królewskim odbywał się sąd, zasiadali niemniej podług starszeństwa urzędu: zład Sędzia sandomierski w Krakowie rządzący się przed kasztelanami Wojnickim i bieckim, v. 1447. nr. 3299-300.

Na colloquium generale v. 1414. nr. 1102-3. w kompozycji sam tylko Sędzia, W v. 1414. nr. 1345-6. sami tylko panowie: Kasztelan sandomierski, Wojewoda krakowski, Kasztelanowie lubelski, czchowski.

Na sejmie v. 1416. nr. 1481-2. Biskup, Starosta Krak., Podkomorzy sandomir. zastępujący Wojewodę lub., dalej Kasztelanowie połanieccy i Czechowski, a za niemi Sędzia i Podsędek (a więc przeciwnie jak v. 1447. Czy dla tego że więcej panów nie było?)

Starosta krakowski wyznaczył sąd (komisarski) na swego Sędziego, którego wyrok napomniano, v. 1458. nr. 3645.

~~Magister Johann. de Miechow procurat. Sarum (?) de Wroblewice v. 1474. nr. 4120. Był w plenipotent. Da dom., jak jeszcze w 1490. nr. 4910.~~

Camerarii!!

Kryminalne wraz z proced.

Winien custodibus turris racione vezney v. 1419. nr. 1669. (vez waga).

v. 1431. nr. 2366. 2345. Denotavit turris alias wyezchnemu (więźniemu) iuxta singulis salario wezchne exeundo turri.

1742

Wacław książę Oświęcimski i Zatorski
poddaje się Koronie r. 1454. Vol. I.
104-5.
Janusz następca w obu księstwach
sprzedaje pierwsze r. 1457. w Gliwicach
i z odebranych pieniędzy kwituje w
Krakowie bezpo[śr]. wolu. Vol. I. 186.
191.
Tenże sprzedaje r. 1494. wraz z żo-
ną swoją Barbarą księstwo Za-
torskie za 9000. czerwonych zło-
tych węgierskich z dopłatą roczną obyd-
wu małżonkom aż do śmierci 200.
grzyw. polskich i 16. bałwanów
(bancur) soli. Vol. I. 241-5.
W obu księstwach były i dobra prywa-
tne nad którymi najwyższą władzę
wraz z wymienionemi rząd prawa-
mi (jure ducales) przelano na nowego
nabywcę. W pierwszem księstwie
godny uwagi wśrodek i zmiana jego ra-
dowana z Berwalda, o którym
kronika Władysława Kalwar.
r. 1612-1759. pisana (o)powiada więcej, z
aktami urzędów niezgodnie.

l 50000 grzywien
szerokich groszy
praskich

(i Kalwar.

Sądy niższe i apelac.
~~[illegible]~~ ziemskie
kapturowych. ziem.
~~wojewodowie~~ grodzkich
~~grodów starostowie~~ i od
~~siebie wojewodo~~
dla przygrodowych
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ 1743
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~dla sądu~~, i t.d.

za udzie- zwanych
ław, gdy ledwie-
poddani nizanye
porch kmie- zawody.
ciet swor wiedli,
z ubu kmie ziemy
Sędziowie sądu-
li (zmieszany swoj
~~[illegible]~~
za Cov[illegible] centu-
trowadu się, w
Moskwie. a gdy
D[illegible]uniej [illegible] wa
jenerałowie wojsko-
weni i cywilne-

z wybranymi przewodniczą-
mi zajmowali się
sprawami z tego
oddziałami, aby ro-
dzaje spraw. Zaj-
mujący się wyłącz-
nie cywilnemi zo-
stali przez to sę-
dziami. ~~[illegible]~~ Są-
dzili krześcian z
osobna przyna-
leżnych z monaste-
rów, z pustelni-
ków, z wszystki-
kim podległych,
ciemi ~~[illegible]~~ apo-
~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Ape-
lacya szła do
władzy monasty-
rów, z do pustel-
nika i t. d. Gdy ju-
liżej z inny nieją-
sędziów do nie to
wiekszej [illegible]
wano [illegible] do
pism publicz. :
z inne [illegible]
apelacya sędziów.
Tak się też [illegible]

Habent sedem opelac. singulis annis pro festo s. Trinitatis in locis duobus in Marienburg et Graudentz uno anno ibi altero hic. Veniunt ad hoc judicio Palatini, Castellani, Succamerarii, doctores duo de Varmiensi ecclesia, et Proconsules Torunensis, Elbingensis, Gedanensis. St.-Hartk. 26.

1744

sądy bartnic
Prawo Bartnic
236 - 8. 247 -
255.

1745

Sądy karne 3.

Wolno pojedynkować się sądownie, ale pozwolenie musiało uzyskać miasto nawet (Poznań, r. 1354. Kod. Mał. nr. 238.)

1746

sąd Janowy

Gdy janczarowie
napadnie na cu-
dzy dom król
każe go areszto-
wać w domu prze
łożonego i skazu-
je, a pan do-
mu sądzi: gdy
nie zechce, to
sąd rozstrzyga
r. 1796 - u B. jus
pol. 354.
gdy ucieczce władz
pan domu z dwo-
ma świadkami
oczyści się że
nie wiedział ib.

1747

zarzady duchowni

Popow, Dyakonow, Proskurnicę, mni-cha i mniszkę zarzą-dzi Namiestnik Władyki. Lecz świeccy gdy z Popem, to sąd mięszany Pch. 17.

1748

rad

Stuhr jeden

Sądy duch.

o Jubil[illegible] ś. w
Polsce u Ossol. I.
w życiu Brzozowsk.
i [illegible]kiego.

1749

Karne

przed rządy du-
chowne (biskup-
pie) zgwałcony o
warunkach testa-
mentu zewnętrz-
nej, a wszystko-
przy. Sąd den
karę, ale nie
cielesną, należą-
da Jung[?] 48-9

1750

[illegible]

Müller,
Dietrich
Wolfr.

wrzejście 1751

zabraniały sądy
duchowne, do któ-
rych odsyłano bez
bluźnierstwo i od-
szczepieństwa, v.
1543. Vol. I. 578.
wyłączając je z. p.
z jurysdykcyi w
Trybun. i Duchowni,
Odesłano wszą apo-
stazyą i wszystkie
gwałtowności jako
dóbr i zniewagę
kościoła do re-
lapsu aryanizmu
v. 1615. Vol. V.
729.
Karana według ustaw
ma kościoła po-
jąwszy apostazyą
karać śmiercią
v. [illegible]. Vol. VII.
[illegible]. wygnaniem

r-liwaju.

Toż Duchowrych Kresłane mają
u Patyarchowi Metrop. i t.d. rwy
rądy, ~~4~~ XI ?. Kotolr.
Toż bojowcy, powiertni i woteczyz-
niami. ~~Tiz Bojowni i t.d. obie-~~
~~rają ... powołani z tadrą~~

ib. z.

1752

List. pr. V. sądy dworskie

O sądach nad czeladzią folwarcz-
ną i ludem jak je sprawować,
wydawali ówcześni panowie instruk-
cye urzędnikom swoim: w nich też
zdało u sposobie opiekowania
się ludem. Zgoda pan ówczesny
biorąc kogo na swoją wolę, brał
go oraz na opiekę. Z r. 1588
w Czas. IX. 7. str. 43.

1753

Liter. pr. V. sądowe.

Sąd generalnej ~~konfederacyi~~ oboi-
ga narodów nigdzie nie wspo-
mniony a w Kronice warsz-
z r. 1778. No 25. opisany.

1754

v. 1421. gdenikis alias pusky.

sady [illegible] manicu

r. 1472. quolibet
anno super omni-
bus causis semel in
tribus septimanis
post nativitatem
Christi unam die-
tam habere de-
bemus, accusatore
damnorum et in-
iuriarum et violen-
cie ab utraque par-
te. Kod. mar. m.
226.

1755

sądy granicz. — 1756

na sądy graniczne duchow. wybywało już u celnow dużo alt. Nal. 250.

list. pr. IV. p. [illegible]

Sądy pogr.

na wezwanie Starosty
zjechawszy i nieodprzera-
nie powstają przeciw
rabunkom pod karą
100. czerw. złotych,
które Skarbnik ścią-
ga do król. skarbu.

gł. Prawa 27.

Starostów pilnuje Je-
nerał - Starosta, i jeżeli
nie czynią zadosyć wy-
nagradzając szkod[illegible]
teraz karze nie pr[illegible]
nie podległych Sta[illegible]
stom.

gł. Prawa 28.

zjazdy co rok [illegible]się
Dygnitarzami [illegible]kora
pruskiego dla załatwienia
sporów ib 42.

1757

mi

i c Dz

Kr

Sob

List. pr. V. sądy grodzkie

W Bibl. Warsz. v. 1856. III. 182. o ~~sądach grodzkich, urzędach~~ Starostach.

1758

by Jethem

rządy kancl.

Cytaty w J. W.
Bandtk. hist. 676.
678.

1759

Kięt. pr. V. sądy kapt.

Po zniesieniu r. 1764
kapturowych sądów wy-
konywał sądy sc. Mar-
szałek. Skorch. I. 171.

1760

Sądy kapłan.

Sąd niemiecki w Cze-
chach był mierny:
więc rządy i w cza-
sie śmierci króla
nie potrzebując,
jak Polacy, kapła-
na. Władysł. kr. Czes.

[illegible]

sąd ławny

W tej wsi gdzie
się gwałt popeł-
ni i schwytana na
uczynku ma być
sądzony nawet
szlachcic byle z
kiędzą, Sławety
Zł.-maz. Wawrz. 214,

Za ochronienie się
szlachcica na
pierwszym ośbu-
ku zagorwać
równe do swe-
sługa jak gro-
dzkiego sądu, ib 224
sąd księżęcy al-
bo wicegranicowy
ib 226.

1762

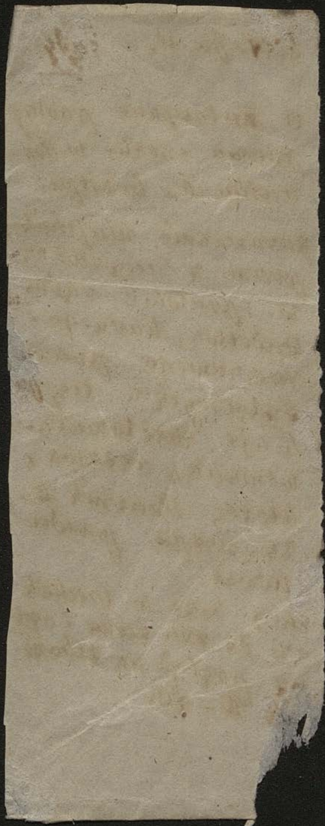
hist. pr. s. sądy

O nawiązce podług prawa czesk. w Pravniku I. 6. nastęр.

porównanie miejskich praw z niemieckiemi w sprawach sądownictwa, karnego i cywilnego prawa dotyczących się podaje "szczękowaba-kowska" nazwa, które Pravnik II. 25. nastęр. przedstawia

sądy boże w Czechach aż do XVI. wieku i ogólny pogląd na takowe ib. II. 70.

1763

Sąd konwenty

Przyjmuje bez skarg z narzeka kodu nr. 75. (dlatego że sprawy kryminalne kwie sądzi, a konwentów zastępca króla).

Dwa razy do roku odbywać się ma nr. 380

Sąd ten pod nieobecność króla 40 szlachty ziemskiej sprawować i w Ostatniej jak Marszałek najwyższy królestwa sądzić nr. 471.

1764

__Wybodczczność__ ~~__sądzonym__ być~~ ~~od __króla__~~

Zygmunta króla i Cesa-rza przyzwoitej na to wy-dany, unieważniona r. 1686. Z przyczyny, że od króla nie wyjmowany nikt nie ma być wolny od stawania przed sądem Zwierzchnim, to jest Nad-[illegible] nikt z prywatnych [illegible]. w. 10.

Duchowieństwo nie ma wy-bodczczenia sądu w. 106.

1765

a. m.—

sąd ~~Dermanky~~

Na co się z kmie-
ni rządzi. gło-
stwa zachowań-
ka; gdy się może
być złoczyńca
od kmieci, skarży-
się przed przyjacioł-
mi, a gdy i ci nie
naprawią złego,
to przed królem.
Stat. Wdeudzki. 482.

1766

Przegląd

Trudniej sądy
kryminalne niż
ziemskie uwzglę-
dnić: cel jego
szersz. Uwagi są
kryminalne w ów-
czas liche i we
Francji, odpiera
cudzych na. 41.

1767

rządy Kazim. mosk.

Każde przestęp-
stwo da obcego
rządu nale-
żało w Moskw.
Pam. Matuszew-
ki.

1768

Lit. pr. V. III. ządy 2. 3.
ludowe –
ządy u gmin wszystkich
jak za Tacyta-
Hazlik. R. 110.
i dziś, jak niegdyś u
Serbów, tylko rowny
sądzi rownego: chłop
chłopa, mieszczanin
mieszczan. i t. p.
ib III. 42. 1769
ządy patrymonialne!
ib 63.

Dobr

wielka

musze

ć się b

dziego d

kr

Liet. pr. [illegible] egdy miast.

Unger 393. 364.

1770

В. А. Ман[illegible]ёвскій

Манщеёвскій

Maciejowo

Sąd najwyż. w Pękow

odbywał się r. 1483.
przed księciem (opis
banem urzędujący)
Pisarzami i Ste
pennemi, Akt. jur.
w. 2.

1771

sąd najwyższy

1772

Pierwsza wzmianka
o jus terrestre
w Vita S. Stanisł.
Zwany wiece, a
więc sąd najwyż-
szy. To miano
zatrzymuje w Cze-
chach, w Polsce
mało znaczyło, a
najmniej w Mazo-
wsze. Tu sąd
ziemski prawdzi-
wa i równa tego co
w Czechach było.
Rzecz dziwna
że sama określała
na wiecach sąd o
krajowych przed-
stanowiącej!

Najwyższy sąd morsk.
2.
Mamy tu rozu-
mieć tak: że gdy
bezpieczeń nie ule-
gała wszystki rzeczy,
to wybór pomiędzy
ny wyrokować, gdy
ulegał wtedy do rz-
ądowego odezwał pi-
sania po rozporządza-
nie jak rozumieć
dogowor, na bruzyu
się oprzeć bezpieczeń-

1773

sad najwyż/24

r. 1417. coram no-
bis sive nostro.
Colloquia generali
Kad. mar. No. 154

1774

god najbyć w Mar.

Domeszek 40-59. [illegible]
61-4.

1775

w [illegible] mich [illegible]
ma, że dwudzie[illegible]
krewny. jeżeli [illegible]
jej w czasie [redacted]
[illegible]
[redacted] [redacted] [redacted] [redacted]
[illegible]
[redacted] W[redacted]- mad[illegible]

strona obyczajowa,
niezależną,
oświata przez którą
wzięła [illegible] nie
rozwinięty i gdy
dzisiaj zapomniana
się zbyt wiedzy
niebezpieczna : nie-
bieska.

ralnik, wondoriex.

kier. pr. V.

rządy patrymonialne

ich początek i rozga-
łęzienie w Paderborn.
i Korwejsk. Haxthaus.
Ueb. die Agrar. Ver-
71. 144. 158.

1776

Litwa godz patrym
patrymon.
r. 1495. Najwięksi-
ków zwany wielki kniaź
uchwała się gdzie
Kniaziowskich, pańskich
i bojarskich sług.
Akt. Z. I. nr. 130.

1777

sądy <u>patrym.</u>

nie wolno się było
Prusakom od sądów
patrymon. odwo-
ływać do króla,
r. 1554. u Dog.
IV. 332.

1778

eslychaną
kanej Pan
żbą, czyby
aczyła wz
ownkami
tukę yiłótn

hist. pr. r. gazdowa-

patyzm.

r. 1616. uwolniony mo-
nastyr od miejscowego
sądu, który ubijżewa
Akt. zobo. III. nr. 84.

1779

Lit. pr. V. sądy patogm

r. 1651. Metropolicie nowogrodzkie ma pozwolenie mieć sądy, oprócz za kradzież, rozbój, i zabójstwo, Akt. zabr. IV. nr. 50.

Zarhannaja gramota uwalniała od sądu (np. 1573. Akt. Jst. nr. 107)

1780

Sądy ~~potoczne~~

Kto ma w ciebie
naprawdę, zrza-
wać się winien
od przepisów rzeczy,
Kładzie st. nr. 530.

Gdy sądzi (naprawdę
odbywa) ma przyznać
znaczeniu rzeczy, na
czci zachowawczych-
dzi, by akcentowali
badanie (ważni)
nr. 544.

1787

…owań cyfr roo…

rejunki:
Od mny , 90
i warw…

…wiązkę dla
…ow nie bocy…
…yfr energii
…nie osobny…

Tytułów
i Seboni…

Hist. pr. V. sądy patr.

Patrymonialne sądown.
wszędzie porządek w nie
wolnictwie T. Kz. L.
w Bibl. Ossol. m. 3,
Tak ale u Niemców,
u Francuzów sądzili panowie
ich: zasiadali na sąd-
ach ordynowie rodu.

1782

sprawiedliwością
przypadku nie
lecz ~~[illegible]~~
trwało w swej

hist. pr. v. Kowno

Zadowniczeni Kowno
odebrana Mscisł. z r.
1768. Zadow. pamięt.
Bibl. Warsz. r. 1862
Maj 217.

1783

Ditsen Rbr 11650.

sądowa.

sądy rugowe i pa-
trymonialne u Gó-
rali > Górale Biech.
99.

1784

List. pr. V. - zadrow.

Sądzię przytymoniałych dalszy ciąg, a referendarskich it. p. budowanie zajmujących się, sprawami opis przez J. Kr. L. jego w Bibl. warsz. 1862 kwietniu.

co wśród to dziewrab aż do 8-pokolenia! a zdarowa na jaq comunicat. i tad. a nawet duchowne!

1785

Krzymowski zbiorowisk z Gaszomski

z tych dwa przybyły

yon przy [illegible]waniu cerkiew

moiceby lepiej było potrzeba

zaskowała dotrwa

było lepiej spowodować

Księg. pr. V. 1736 sądy polub.

Smil Flaszka z Pardubic (um. 1403) i Andrzej z Duby (um. 1412.) mówi, że gdy Sędziowie nie umieli, to wygra przed nimi ten, czyli Rzecznik lepszy. Kiedy na sądy się polubowne zdawali, by wynaleźli prawo, czyli wyszukawszy go, wydali wyrok. Nawet kmiecie, gdy im odpierali ziemianie, udawali się do tego grodka, mówiąc: że chcą być stroną, a ktoś inny niech sędzią będzie. Palacki IV. 1. str. 469.

Hist. pr. r. 1787 ~~sądy prywatn.~~

r. 1500r. Oddał moj brat on wotczinu za soboju s sudom i s danju, jur. nr. 13.

r. 1507. kto na ziemi tej a tej na pridanyje dać dozwolonej żyć będzie. do tych ludzi namieśtnikowie i wołostele sądów dojeżdżać nie mająt, nr. 9.

z XVII. wieku. Instrukcya dana prikaszczikowi monastyrskich siół opiewa: mająt go jako starca (mnicha jak w dafr. stanowie zawiadywał dobrami) słuchać, przed nim sądzić się. nr. 334.

r. 1552. uwalnia od sądów namieśtniczych klasztor, ~~(nesudnaja gramota)~~, wyjąwszy sprawy dusznu i o pożary: miał klasztor przywilej (nesudnaja gramota) który przestawszy namieśtnikom wrócił wyd zwrócić, nr. 362.

r. 1767 – Lq. uwolnionych od sądowu ludzi klaszt. w razboe i w tatbe ich boara moi ne sudiat (tylko dusregabskwo?) Akt. gosr. I. 7.

r. 1477. gdy zechcą moi wołostele (mówi wielka księżna) przedemnie oddać sąd, ja sama sądzić będę, nr. 99.

r. 1546. a wjedach i sudil sjech Kvezdian ich
slobodzik kogo sebe u slobodziki wiberach
zio.
r. 1547. w darowanym sobie siòle wjedach i
sudil sjech swoich ljudej i Chviślian sam wo
wsem, 215. przyjm. prowd. Zamojny

sądy prywatne

~~Ubermany~~ u Wschodn.

arbitri mediat. u Maz.

polubowne u Polaków

(Bandtk. hist. 643)

~~Compromissarie~~ u

Węgr. Jung II-E. 1147.

1788

Sąd przysięgłych. parzes nie-
[redacted] mają.

miejsce Komon. Napa-
je na życie ... rią nay-
wyższą Sędzia dwa-
ru czekach, pamięci
zyznaczę na to i
[redacted] człowiek wdzię-
ków wdzię-ß.

Sąd Dworski wznie-
sia na nim siedzieć dw-
liwaton i wybrani ma-
nie. W wyznawach warunk-
ach przydzi jednego z
rzędu panów, drugi z wdo-
dyla. Gdy nie siedzie ja
zgodzić na ... nauczenie sie
do sądu ziemek. Na niej
swe dzbi. Potrzy w ...
[redacted]

1789

Gdy w ... oszacowanie
idzie, wtedy obie stron-
y ... wybierają. Mam
bez zmieszcie ... z ni-
mi nie ...

uum- w. 1118-g.

Sąd przysięgłych.

1790

Niektórzy Autorowie przyznają, że повальный обыскъ jest pamiątką władzy sądowej, należącej gminie. I rzeczywiście, обыскъ zawsze służył Gminie za podstawę wyroku co do usprawiedliwienia lub obwinienia oskarżonego. To jest nasze starożytne Jury, nasz starożytny sąd przysięgłych, po zawyrokowaniu którego należało tylko fakt podprowadzić pod artykuł prawa i zapadły wyrok wykonać.

Leszków pag. 264.

hist. pr. V.

Sądy rugowe i dawne prawa w Żywcu.

Opis sądów rugowych i wyroki sądowe, w dziełku: Górale Beskidowi skreślił L. D. w Krak. 1851. Porówn. 99. 145–150.

Wyrazy góralskie uwagi godne:

1791

ukorzki ziemia.

oracyna orny grunt.

ojczyzna grunt po ojcu.

polana grunt orny w lesie.

opyta się opiekuje się

baba żona (lidowe moler)

sędzy [illegible] ajena
królk

J. W. Bandtk. hist.
prawa 670.

1792

sąd starościński 1793

Nie ma Starosta którego czasu naznaczać na kadencye swych sądów, tylko na sędziów wprzód ogłosiwszy kiedy i gdzie sądzić będzie, mieć je następnie przez 6. niedziel obwołane, r. 1496. a B. jur. pol. 334.

ma sądzić artykuły czyli: a bezpieczeństwo dróg, ażeby się kupcom nie działy na królewskich drogach (patrz tr. 328.) ~~[illegible]~~ gwałty.

pożoga i napad
na dom porenowcz
(violenta manu)
quod nie miał, [illegible]
ib

Liter. pr. V. sąd.

Dział w Wrocławiu jesz-
cze w XIII. wieku zali-
czony ~~sąd zwadzieb-~~
~~ny~~ (Gnaden ger.), z sa-
mej tylko szlachty pod
przewodnictwem Księcia
Tolmar-Grünhagen u
Gesch. Breslau's.

1794

355 a że nie uwolnił

355 c. obierać Opatów,

355 d opisze położyłl

356 a wyraz duchownych

przy śpiewających

356 a. nazywani

356 b gdy między było

356 d płacono pa?

356 f. uzyskawszy go

356 k i do ameu?

357 a odzienie które się

370 powodowały mordery

371. Synodu

Litt. pr. V. ~~Moskowska~~ sądy szlachec.

Mówi Kotoszychin VII. 32. że w Moskwie i Włodzimierzu są takie dwa sądy, w których się ~~sprawy~~ sądzą tylko Bojar, Okolniczych, Dumnych i bliźnich ludzi, Stolników, Stryapczych, Dworan, i wszystkich z goda pomieszczyków i wotczyników sądzą sprawy, opłacające poszliny.

1795

1793. pr. V. płeh Prusk

na wiecowe zjazdy pru-
skie w Malborgu: Gru-
dziądzu na przemian
odbywające się przy-
chodzą: Wojewodowie,
Kasztelanowie, Podkomo-
rzowie, dwóch deputatów
z kapituły warmijskiej
go, Wójci (Prokonsules)
Toruński, elbląski,
gdański
st. Prusk 21.

sąd czudy w
rupie! ponie-
działi.

1796

…hieum

…i, Zde…

sądy wiejskie

Sprawowali w Mora-
wach te sądy ziemscy
konszele, hist. pr.
VI. 331.

1797

gmina warszaw-
ska
o Nowszelach gmin-
nych, tejże gm. n
331.

Lit. pr. V. sądy Wojewodz.

Szlachtę po gwałtach nie Starosta (za kryminalne przestępstwa?) lecz Wojewoda sądzi st. Kuczka 30.

1798

mi Jahrbü

ugięg rokuj

ki - Proko

lki:

Łącząc przy

Szacunku,

ta. 5 Marca
1857r.

wyjątkowe i nadzwyczajne sądy

Wyjątkowe nadzwyczajne, dworcowe i t. p. bo dla ludu i szlachty na królewskich wołach, bez z temi styczności mających, bo nagłe, potoczne. Z dawniej jednak są tak w pierwszej edycji nazwane pomniejsze.

1799

Szyd niemieckich Opaw,
morawsk., czesk.
Jak się Opawa i t.d.
dostała do Śląska,
Czas. 1860. IV. str.
107.
Stary sąd ziemski mar-
chewski Morawski.
Pravnik II. 14. n/tym
Należące przez siebie za
Króla Ladisl. r. 1454.
Pravnik II. 77. n.d.t.p.

1800

żadnego na pozór

względu, żeby to wszy-

[illegible]!

Łatwo i bez

żadnej najlepszej

~~[illegible]~~

żadnych strat w

majątku ~~w~~

... nie udarzy się!

Sąd ziemski [illegible] ziemski

W jakim porządku sę-
dziowie siedzą przy roz-
prawach Obadyasza. [illegible]
[illegible] Siadano według
urzędów i lat: drugie
uważowanie panów i
Obadyasz. Z każdego kra-
ju Obadyasza jeden.

1801

Stat. Obad. art. 1.
Nie siedą o innych. lecz
naprzód siedzieć z po-
ka: najwyższy Burgrab.
prawki. najwyższy Ko-
mornik a najwyższy Sę-
dzia królewska. Czterey
kanne, drugi ziemskie.
trzeci reszta sądzących
spraw rozpoznawanie dzie-
wie. Obok [illegible] XIII z
panów VIII z Obad. Po-
spodarzem sądu jest
najwyższy Sędzia. On
wzywa [illegible] [illegible] z panów

~~w liście [illegible] a z woda-~~
~~dyła w [illegible] jeden ma~~
~~wyższe [illegible] zaprzeda-~~
~~dział prawo. wbud. nr. 2.~~

~~królowi wolno zarządzać,~~
~~ile razy zechce [illegible].~~

w czasie procesu żaden
z panów rady [illegible]
nie ma głosie nr. 31.
Gdy ma z nim spór lub
wyprowadza spólny nie ma
siedzieć na sądzie gdy
sprawa o to przyjdzie
ib dodatek do nr. 31.

Czy od zarządzania w sąsiadach niemieckich można się
było uwolnić? czy nale-
żało wprowadzić nowe prawy?
w etat. Wbudzał. nr. 461.

hist. W. sejm ~~obeszki~~
sąd ziemski prowincja.
r. 1480. colloquium generale dominorum baronum czude Olomucensis (wypisać) z akt morawsk. ziemsk. Brembera w Czas. XX. 5. str. 555.

1802

Lit. pr. W. sądy

mieszczanin mający
dobra ziemskie na-
leży z powodu ich
do sądów ziemsk.

Ustawa punkt 1.
obrany urzędnikiem
dożywotnim lub dopó-
ki się nie przeniosą
ich na.

1803

sądy na Rusi XV.

gdy zajście ludzi monastyrskich z carskimi, sądzi monastyrski Tijun z posełkiem na miejscu z carskimi wespół sędziami, a dochód zkąd na połowę dla sądzących r. 1361 – 1365. Akti arch. eksp. I. 3.

r. 1410. ~~sąd~~ mieszany (smiesnoj) Akti istor. I. 51.

1804

hist. pr. V. 1805 sądy

r. 1525. sei sud sudil Kniaz Welikij Wasilei Jwanowicz wsea Rusi. jur. nr. 17.

r. 1571. Dworskie wibornije sudi, zemskie sudi, sud. zstąpili sęma żiwoti otców swoih i sudi jur. nr. 23.

ibid. r. 1613. wibornogo sudnago sielowalnika, ib. 27.

r. 1577. Szli się przed wybornym Sędzią, nr. 272.

r. 1597–1601. Przysięga Sędziego wybranego, nr. 332.

r. 1661. Przysław przyjechawszy w czeh w wszyst- kie stany i w wodosu, wykonywa rozkaz na ziem- skich Sędziach, na cerkownych Starostach, na Soc- kich i wszystkich Krestianach wskazanych, nr. 351

r. 1559. ~~[illegible]~~ się ~~ze~~ Wiborny ziemski Sędzia czy- li oderwę, (~~za~~ o Złodzieja powszechnie znanego do- dając, że dał mu za pogonię Sockiego, nr. 363.

r. 1471. ~~[illegible]~~ że sędzia ma w swoim ~~[illegible]~~ sądzie Władyka, a w swoim Tysiącznik, sędzią- jąc w sędzie po dwa człowieki (mr. więc z nim razem siedziało ich trzech) nr. 92.

r. 1942. bez cielowalników dauszczikom i
słobodziku zuda ne zadili, 196.

Litwa, 1806 sądy

r. 1510. w przywileju Połocka sądy rozpa- kontrował Zygm. I. dał: wojewody, panów, starostów, sędziów, podsędków, namiestni- ków i zakładaczów (za- karców) ich. Akt. Z. R. nr. 61.

Za panów powiedziano w przyw. dla Nowogródka (r. 1511. ib nr. 71) kniá- ziów i bojar

r. 1511. Stawała 4. artyk. i jeździł z sędzią i podsędk. dla obejrzenia granic. Zło- dziej zawsze nie sądzi bez li- ca ib II. 64.

eod. a Dworzec bardzie jedzie Gajewnik, Wiz. grodzki, Ko- marnik, sędziów i Podsędków Pisarz grodzki. ib.

cod od tych ~~appelacya~~ do
Sławetn., Sędziego i Pod-
sędka, świadkow popisu-
je Pisarz Sławetni ib

cod wojenne działa nie
Sławetna lecz Sędzia i
Podsędek, ii też wo-
dziejstwo bez lica roz-
ważając, ib.
r. 1542. sądy przed Woje-
wodami, Sławetnemi, dzie-
sławcami ib 222.

Trybunał koronny

Obszernie opisany Try-
bunał i stosunek jego
do sądu ziemsk. wy-
bierany w Pamiętn.
Koźmiana I. 327.

1807

Trybunał

1808

Trybunał byłby, jakim go widział
Zoglica, gdyby stan szlachecki przy
pomocy rzeczywistego stanu mieszczańskiego
Królowi rządy, nie był wrodził krajem
samolubnie, a szlachta mogła być nie-
być ogniska prawnej w uniwersytetach
polskich, przejmowały się ich duchem
dla dobra ojczyzny. Czego gdy nie było,
to też Trybunał nasz tylko wiedzy
niewiedzy odpowiadał swemu przezna-
czeniu godnie, ilekroć przypadek zda-
rzył, że w nim uczciwie ojczyźnie
swe powołanie zasiedli. Zaraz dla
utworzenia parlamentu francuskie-
go, byłby się znalazł przy takich
warunkach. Nie było go w Czechach,
gdzie sąd ziemski obsiedli urodzeni
sędziowie, ani na Węgrzech, gdzie

pod- środkami starano się zaradzić potrzebie, [illegible] [illegible] pod- słabymi, pod- chwilowymi, a nomi- nowanemi obsadzano urzędami. Al- bo wybierać wszystkich z kwalifika- cyą albo nominować, i karać im przechodzić przez stopnie. U nas wybierano bez kwalifikacyi i ekzami- nu, i to zgubiło nasz Trybunał.

W polskim Trybunale Margrabek i Pre- zydent jak w Niemczech od czasu po- (r. 1555) koju relig. Dwóch Prezesów, katolik i Protest. Phillips Deutsch. Gesch. 286.

Trybunał

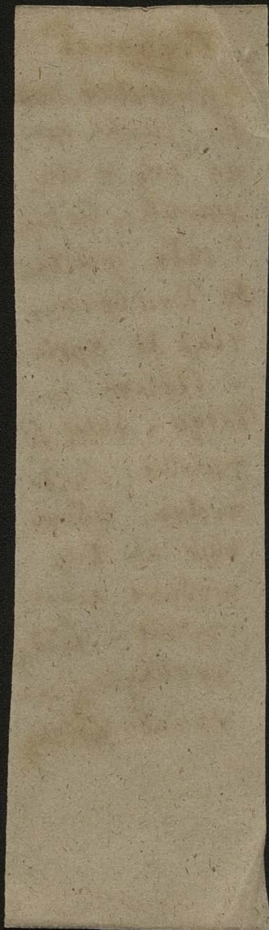
rozdzielenie Trybunału i poddzielenie według kadencyi na prowincye, r. 1764. vol. VII. 53. uchw.

1809

Trybunał

Oznaczenie mia-
sta pewnie ogni-
ań [illegible] w Lu-
raniu, [illegible]
i [illegible] przeszedł
do Raciborza,
skąd do Opola
i Brzega na-
stępnie, dalej Le-
gnicie, Świd-
nicie, Zgorze-
lcie na [illegible]
wydane niem-
czyźnie - lichą
polszczyzną za-
częło [illegible].

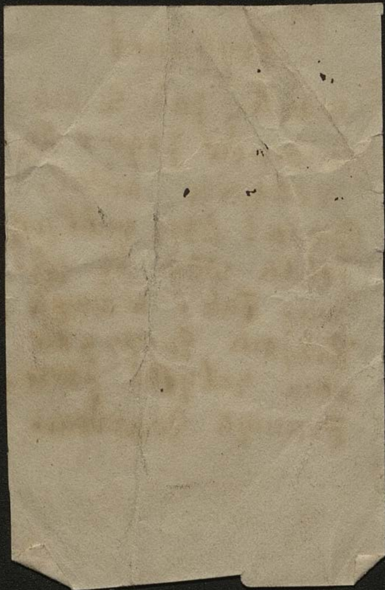
1870

Trybunał

mniej, jak z mnie-
domości jego o ko-
rekturze widać.
Bieda! który miał po-
jechać robić do sej-
mu. Tak i w innych
krajach Europy, ale
sam zrobiłem dawne.
Francja doświadczenie.

1811

Hist. pr. P. Trybunał

~~Trybunał~~ koronny za Sasów i Stan. Aug. opisał Kajetan Koźmian w Gazecie Codzien. r. 1849. w numerach 197. i nast.

1812

hist. pr. v. sądy, Litwa

1813

r. 1500. dozwalający sejm
Litwie nowej redakcyi sta-
tutu, dozwolił owcz. upra-
nowić sobie Trybunały,
Akt. zap. IV. nr. 3.

acliii kiyr. gor. v.
1804

Derulal na Trybu-
nal lcovonny wyzna-
czony gdyby z między
swoy kapituły z rokwa
ujechal pred czasem,
wraca prosyoz i tako
dy prer odjacho zwią-
zrone wy nagrodcz-
Synod Baranowski
z v. 1612.
Ca voh abcera la-
pituba i kter de-
putata na Trybu-
nab da lco zuoba
barzedvalnego zredzy
się wybiera. Obecni
mają wyć i oraci.
1814

Przestępca

Nobilior servito-
re Prisco non ca-
pitaneus sed ca-
ballarius quinquennis
annis judicabitur
St. Synch. 30.

Na pierw od po-
wiadać, a po tem
Dopiero swoy rzecz
wydarzyć, St. War.
Warsz. 202.

Dawniemamy prze-
stępca bez rządu
szkoda, i zmaże-
nie nastąpi we
mnie ib. 218.

1815

Proscripta

Delinquentes et
malefactores cu-
iuscunque iuris
fuerint in locis
fori sive terre
[illegible] sive civi-
lis (maiest.) fa-
verunt iuri et de-
victi in terris con-
ditionis exceptis
et Auth. 16.

1816

przejście 1817

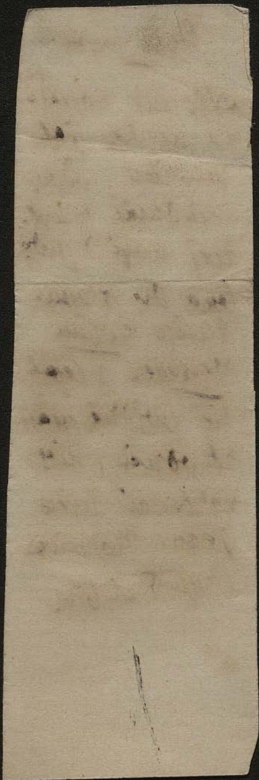
Prawodawca ozna-
czając na każdy
czyn przestępny
karę, a mierząc
ją podług bez-
względnej (lub przy-
jętej w umie na-
rodu) szacunkowej
onego ważności, i
w jego porządku
nie bacząc którym sta-
nowi uczynku wzglę-
dnie wkłady do którego
czynu bezprawny za-
liczy, ale którą
i ważności czynu
wewnętrzną (ocenio-
ną od [illegible]
prawodawcy) zna-
czenie jego [illegible].

dziennie, z samo-
wiście w jakiem
złoś do innych dzia-
łań bieżących.

Pogl. ciszy

Nic nie zaszkodzi na ucieczkę jak ~~wrotka~~ (odpowiadanie z wolnej nogi) podobna do rzymskiego odium Venere. I lepiej się przyjdzie przez zwodzenie i nie vortować lewo jego. Pomiędzy czynić wybór.

1818

Międzynarod. karne

~~Karać~~ według prawa tej monarchji, zkąd przestępca pochodzi, ex. Anny 9.

1819

~~Oma~~ Okaleczony

Więźbowanie okaleczony w powie-
trzeniach i przy-
jaciół i cudz.
D. 1588. Vol. II.
1207-8 postano-
wione też porwany
o zbrodnię maje-
statu na w licz-
bie 20. przyby-
wa osób.

1820

[illegible]
nie każda
noż wymi[...]
ją wrócon[...]
wszystkiej
zawsze [...]
egzemplarz
Danego a o
Gebekoria
[illegible] - wied[...]

spólnicy

Płacą powodowi 30. grzyw. a są-dowi 4. grzywny i 12. niedziel w seymie r. 1576. Vol. II. 945.

1821

Spólnik 7.

Ten co u siebie
przestępcę trzyma
~~[illegible]~~ ma do-
prowadzić do wyda-
nia go pod karą
10. kop groszy. Z
tych ½ panu a
½ mensa ducali
st. Angiy 4.
Gdyby go wydać
nie chciał płacić za
głowę jako przestęp-
ca, st. Vlanny 5.
ale wprzód wywoła-
nego wpisać w księ-
gi i o tem spólni-
ka w przytomności
dwóch świadków
uwiadomić św. 7.

1822

gdy wzięła społeczność, tu ilu ich poprzysięże dyla krwawych, ch. - stary 12.

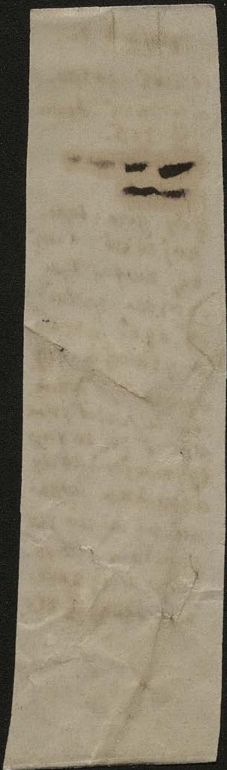
pomocnicy (społeczny) zakajetwa szlachtę wszyscy razem, społeczny główny krwawej twardy z osobna, i to dwa jaskółko ty; jednak bierze pan zakładnego a drugiego pan społeczny, ch. mar. Wawrz. 208.

społecznicowie i żądania: bo gdy się w cudzym domu najedzie, to płacio nagrodzenia lub gdy zabije to i przyjaciółom, ale tym za głowę, i ten-

Społecz. 2.

Dzieci do spo-
łeczności domu
ib 216.
[redacted]
Gdy przez szkoła
przejdzie na nowy
bez nauki ...
czasem społe-
czny być powołany
do głosu ib 219.
Społeczny księ-
cia co zabił się
cia i za w szcz-
ęśliwszej każdy
oszczędna wspa-
niałych ...
gardła i zła
posporzy się zaw-
sze będą ib 225.

1823

zgwałcenie 1824

Gdy władza kraju wyższa głó-
wna, sędziego, starszyzny,
lub urzędowego podwładna (ze-
wiernik, co ma prawa u kobie-
ta) da zioła lub pieniądza,
by zachowała korzyść (zbo-
dziarza), a pieniądz, lub zioła
bierze go, to biorącego ska-
rać też przed sądem.

zk - kraw. 4. 20. 29.

Delator

w sprawie obra-
zy majestatu
nigdy nim być
~~plebejusz~~, ale gdy
sen obarczał się
podejrzeniem wła-
ści[illegible] [illegible], a de-
~~latora [illegible]~~
[illegible], v.
1784. Vol. II.
1808.

1825

...u, że jeżeli

robl. ob. ay-

ciekawe książ-

...gper Niego

odemnie wy-

... księgarni

...uda ~~[illegible]~~

Delator

Dzieci na ro-
dziców zabija-
jących się de-
latorowy, gdyże
nie chcąc to wy-
znać zabitemu, gdy
i to nie ta mowa
cudzych czyni, gdy
szlachcica świ-
adka nie chce
świadczyć a gdy
rzeczy zabójca-
odprzysiąga się
w świadkami
st. Lit. r. XI. 6.

1826

excepcya

kagemerdi nie ma miejsca w prawie karnem

Helmold!

18.27

Sędziów, nikt nie chce być sędziowym, za przyszczarów sądem Króla zajęty.

Lam IV. 309. Ste-mecnicę.

List. pr. K. Lawne.

1828

r. 1460. przyjęło: że gdyby jeden na drugiego o co takiego skarżył, żeby kary śmierci pociągało, wtedy wezdzie obu do więzienia karzącego osoba. Najsłapniej badać na oskarżonego Poprawca, a gdy się przyzna bosi na torturę (palić świecą po obu boku) raz, drugi i trzeci. Jeżeli się nie przyzna dać mu pokój, a tym razem badać oskarżającego w ten sam sposób, pytając: czy go kto do skargi nie namówił. Gdy i ten próbę wytrzyma, puścić obu wolno, zakład wziąwszy od nich że wszędy poszukiwać na sobie nie będą. Korzda złoli (?) osobowi wynagrodzić miał. To wtedy,

gdy oba podejrzanej są zdawy. Jeżeli zaś oskarżony podejrzany, a skarżący nie podejrzanej, ma dać na zakład 50. kóp groszy. Z tych gdy się oskarżony nie przyzna bierze 10. za mękę, reszta do połowy na Sędziów i Króla. Wszelkie nadto oskarżonemu i sądowi koszta wraca. Dobrej sławy używającego gołosłownie podejrzewać nie można (z rękopisu w Czar. XXII. dział 1. porząd 1. str. 73.).

przejęcie 1829

azeby rotmistrzowo
ludzi nie intro-
dukto kontentowanie,
ułożonemu towa-
rzyszowi z ich lego,
a gdyby nie tego
do pana lub je-
go zawiezienia
głowy skazani
r. 1778. vol. II.
1247.
Jak wiele rozbójnic-
czania konst. z r.
1768. vol. VII. bez
karania głowy za
głowę, a konst. z r.
1784. azeby w ka-
ku powoda gdyby
przez [illegible]
[illegible], [illegible]
na [illegible]
[illegible]. Vi-

surra urzędnim
cerkiewniedrożki. ą
tuna grzywien.
sądy wrine ea-
dziu Krzyminady
i Costva kanden-
cyi r. 1768. Vol.
VII. fol. 7.

zrubanie w domu
u Neutra 204.

1830

Tarasie Tatra

chcesz Tarai Ta-
tra we wsi, kaw[illegible]
nie pod ziem-
[illegible] a powie dzie-
ciej [illegible]
zawsze [illegible].
nr. 536.
u gór żelaznych
(Erzgebirge, Sa-
[illegible] [illegible]
[illegible]!) największe
Tatrowe [illegible], więc
na jeden [illegible]
[illegible] od-
wrócić las, 543.

leżak, nr. 544.

1831

[illegible]

dowad zei

go 7 Ma

go w tej

tw 1ᵒ exem

Warsz

Liczb zażyłaci (ganiczy?)

Po przysądzeniu ziemny gdy
złożony nie na Dziedzi-
twa Dziedzicznego ani za-
pisanego (zapraszalem legu-
wanego) wydaje się nam jak-
czy ? niby u, kamiennie
świadczący Władysł. nr. 27.

Takiego Gazie Burgrabia
pomocą i Dupoky za wię-
zi, jeśli drugie nie za-
płaci ib. nr. 107.

1832

Krym. wh.

gdy zgrywają wy-
nik- a nie da
nie podobni do
Demu kapł. pr.
t. wydan. IV. 180
kwryp. 195.

1833

Dobrodz!

Kryminalne i sąd

r. 1527. Tarnów. 1x.
173–4

sąd gdy do wsi dojdzie,
już ona porażona, że
dom uchronić się zba-
dziej.

gumieńczego sąd pierwsze-
go wilk w stadzie
przetrzymać nie ma.

1834

Stawiennictwo w sądzie

szeroce opisane w Stat.
Wiślick. nr. 21.
gdzie rozporząd. porzą-
dek go kończy nr. 52.
z wszelkich spraw przed
sąd ziemski, z której
(rewersu) przed wyższe-
szego Burgr., i kto sta-
wuje (nie ziemski wy-
wołał) przed wyższemi
nr. 53–55.

jaka procedura o ewik-
cyją ib. nr. 153.
stawiennictwo w sądzie
komornym szeroce opi-
sano, ib nr. 380.
przez sąd Burgrabski, 381,
~~[illegible]~~ 383. 390.

przysięgający

w Czechach skład
obrócony twarzą
na wschód przeciw
słońcu z odkry-
tą głową i pod-
nosi dwa palce
Władysł. nr. 207.
Lud wiejski przy-
sięga jak pierw-
szy i drugorzędni
urzędnicy, lecz,
klęka przeciw słoń-
cu i dwa palce
na krucyfiksie
ib. nr. 213.
chromy (kaleka) gdy
nie może klękać,
może jak inni, na-
wet leżąc lub sie-
dząc przysięgać
ib nr. 214.
przysięgano gdy
umowa ustna w

kaplicy wszystkich św.
nr. 215.
kto się raz przyzna
do czego, nie ~~[illegible]~~ po
może przysięgać że
tego nie ma, 218.
kto idzie do przysię
ga nie ma mieć przy
sobie broni, i od-
bierają zdania 219.

~~Lit.: pw. v. przysięgi.~~
w dopełn. Sądebn. z r.
1620–1645. że gdy
będzie przysięgać jak
świeca jak o świętych,
ma być przyzwany
Dworzanin (dozwnika
zwolna), podjazdy i
całowalnik z sobą,
a to dla obwarzenia
(oszwarzenia), Akt.
Żelon. III. w. 92. II.
ib. przysięgę składać
na [illegible] zwolony
według przepisu można
karać swemu zebra-
niekawi przysiądz za
siebie do swojego
razu najmniej, przy-
sięgającej na mniej
20 lat. Rzeczy przy-
sięgającz u ś. Niko-
ły, inorzeczy w przy-
kazie według swej
1837

kraïny. Gdy obcy nie
ma wstępu w czasie przy-
sięgą choćby nie miał
za tak. Nawet nie
wolno do przysięgi,
<u>ib</u> VII.

Przysięga
Jak się odbywa, układ
nr. 36.

1838

Kiet. pv. v. przysięga

r. 1391. przisega wie-
rom i dafrom i kle-
twom, Mon. 218.

Jung { 1755–
8. 1773.

1839

Przysięga

Na radach tylko w
sprawach ważnych
przysięgają: a to
mach srebrnym albo złoty-
tany przed kołem. O
tine mniejsze, przede-
drzwiami złożony Ob.
s. 19.

1840

zaprzęczyganie

B-1718. zakazane w Polsce zaprzęczyganie zniowajcow, Czacki Dzieł II. 228.

1841

ρυτηειὲξγα

qδη uiė uia δεχα
δα ρuηεiὲξ quό
Vεlιαωτh. 8.
qδη uiē εδauiė δα
ρuηειὲξγα > ρυε
ραδl ze εραuαυη
ιb 1ε.
ειάλιr jεδeu za
ωεζηειlιιh ρuη-
εiὲξγα ειάhυυω
cb.
uyliav ρuη-
εiὲξqαc' luh
ραjεδηuεh. qδη
α zaυδaδ εραi
cb.

1842

Pon

od 8 – 9.

– 9 – 10.

kgan

Lucio J

– 10 – 11.

Lucio, Ol
ba

– 11 – 12.

c

Lucio, ka

niewiarka

niewiarka przysię-
ga za niewiarkę
(tak w Winad. dla
Lucie)
(daw. alt. Wal. 435. 449:
praczka 765. upośledzo-
na najwięcej - 247.

1843

Litwa, przysięga r. 1563. od tego czasu ma szlachta i pospólstwo przysięgać się na obraz malowany, lecz, jak niegdyś i bydlę, na rzyży, Abh. Z. m. 73.

1844

1845

Świadectwo

Przed żadnym [wolnym od pracy] ziemianinem świadectwo na piśmie, chyba gdy czystemy zgodzą, aczeby ustnie żerane przyjęto. Władysł. art. 15.

~~Tylko miasta (cudzoziemcy) mają dawać na~~ piśmie świadectwa: po jednemy ludzie mają ograniczenie się do świadczenia stawić art. 270-2. niebrzelni i niedrostkanie świadkami sobie być nie mogą. 275. ... ... a o tem świadectwa dać nie ... , ma być za obawcę ... 276. ... ... świadkiem ... ... być nie może. art. 279.

kto do przysięgi pozwie
sedlakow ma od nich
dać im po dwa grosze
rzecznie, nr. 29a.

źródeł [illegible]

Gdy mowa o zwe-
ktywalna we
źródłach o nie-
znanej (da [illegible]
ek swego [illegible]
iż [illegible])?

Pek. [illegible].

1846

hist. pr. p. świadki

Kto poruczeństwo (testament? itp.) stanowi, ma swoje pieczęci przycisnąć, a przy tej ma być sześć pieczęci ludzi dobrych, bądź pańskich bądź rycerskich, r. 1505. Krak. XX-6. str. 711.

r. 1529. Dwóch lub trzech rycerskich ludzi, ib 729

1847

SPRAW
WEWNĘTRZNYCH
i Duchownych

Wydział ____________________

list. pr. V. ~~[illegible]~~ zwrad

r. 1769. Tenčení za zwradle. u Rytř. III. 315.

1848

na w

hist. po. V. świadkowie

szlachta z Worniun z

poświadczenie idąca ma

być osiadła, częstuna

nie sprawiedliwiona ani nie

zbezczeszczona, zachowu-

jąca obrzędy reli-

gijne, i ktorzyby brali

zakrawanie ś. w tym

roku

15. st. Marca. 1511.

1849

hist. pr. v. sąd.

r. 1562. Klętega do
prawa (do sądu) przy-
puścić, bo nigdzie a-
dem żeby nie było
wolno w przeduk-
niö słoi, Vol. II.
625.

1850

żemu litwana
natov cywilny
i prawowdan
ą jące. Naderd
ż się gi V
ni zanie (zma

świadek

zadziwiony i prze-
mawiony świa-
dek mowy
Reutz zu.

1857

O wspólnictwie

świadki

Gdy biorą świadków nie na przysię-gę, sami dowieść że szlachtą a świadczą r. 1472 - vol. I. s. 201.

1852

zarądki
Kmiar, Porządnik.
Sochi wyprządu-
je się gdzie po-
grzebach obiadować i
nocować. Wolno
pogrzebu używać
na pole. lub na-
czeń nie całować
Krępa - Pok. - Y.

Wolno przeciw
pogrzebu najść,
a zaś najść
za siebie nie
można - ib.

1853

. дн. 9. Листо

ание довод

ня ни, хаки

ди и Д

итерп до

авбуч

очурл ни

чуты, ш

zrádki

Při uvězvění mi propouštěny povod předává zrádlovo na písnie ve dwa tygodn Sl. Anny 2.

1854

vawny zřídel

Wawř. z Prav. č. 167.
Gorniček. 385.

1855

O świadkach mię-
dzy narodowe

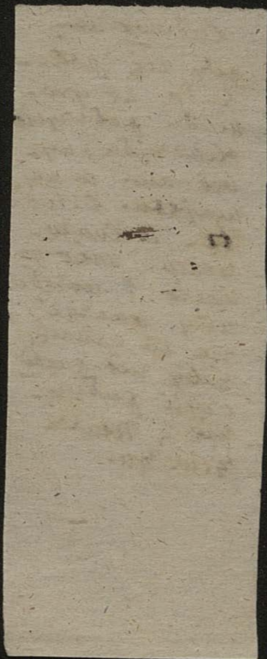
Świadek przyzwa-
ny z zagranicy,
świadczy według
prawa swej zie-
mi, Władysł. St.
nr. 442.

1856

Ludowe nazy

gdy się poka-
zuje że gro-
mada zabrzyie
zwarzyła, wy-
bierano w ma-
majenia 5. lub
6. i kiero-
wano. przez pa-
nowie i urzęd-
niczy barzy.
na w wieś,
żeby nie zgad-
czyli zabrzy-
nie, Rewer
zew. zn.

1857

słowne u Węgr. choć przy
z- ęzradh. Jung I. s. 944.

1858

Zmatek

N. 1427. Tamże. 14
174.
gdy sam albo który
świadek zmyli w
przysiędze, upada
sprawa.

1853

Państwowi Iwani
Do elegancji:
nie mając być
porzeczy krewni,
Klejnotnicy, lecz
potrzebowani, do-
brej ozdoby, na-
kolicy, i zabaw-
mieniami w sym-
bolu opatrzo-
ni, i mo bra-
ni już torytnoi
w ubu zywo na
świadkow, cz. dru-
gi 15.

1860

<u>nawzch.</u> 1861

4.

nawzeht urzędni-
ków dzięk mniej-
szych się padały
w urzędowych u-
czynili czynności
tracić gardła gdy
nie doszedł.
Wład. 241.

4

~~[illegible]~~ Tenca
świadectwa w sę-
dzie zeznanie czyni-
się (zwykle urzęd)
gdzie uzięcie daje
gardło ob 242.

hist. pr. r.   szczwrócenie i (dowody na rzeka
                                                                  sarodki

r. 1405. dowody piśmienne krzyży (kreszy)

r. 1556. spisok w tej jev. XV. 3. spornej ziemlie pered Ca-
tem Klat, nr. 104.

XV. wieku (nowogr.) a na to i vradci i poslusi,
nr, 257.

r. 1635–97. wzali mi ego sebje na porukę s
ocznej szwoltie, nr. 307. VII.

r. 1665–1700. a a sei Kormowoj swiedetel Kor-
mowoj, nr. 721. III.

r. 1500 a di leżeszli s nimi na pole bitsa? nr, 1[illegible]
instrukcya XVII. przepisuje tak: podaje się robo-
bienia, następuje szwoha jedna i druga [illegible],
wedy się albo gorzi albo dowodzi się tosem/sie-
rebcine), następuje pozsawok (termin opłate-
rny) do torennego razu (więcej nie). Włody wy-
grywającej prawi zisk. Jeżeli jechać na dowód,
to za jazdę od wiorsty, za dowodu zebranie
(dokładnający) osobno, za dowod. takiż przez ob-
szczego prawdę osobno też. Prawego isca (wygry-
wającego swoję) szczwri w prawdzie, a winnego ob-
winionego w winie. Gdy wyrokować nie będzie umiał
wysłać do włodz. w monastyr, nr. 334.

1862

[redacted] w [redacted]
[redacted]
[redacted] ramo [redacted]
r. 1612. w mużech u zapisi [sjedoli, nr. 395. 396.
r. 1660. "otpusknaja pamiat" nr. 403. I. [siedlach
r. 1675-97. matka stoi za świadka sjedzieli
aktu w którym córka jej idzie do roz-
wodu, nr. 404. I.
XIV. XV. wiek (nowogr.) na 20 świadczieli, nr. 409. IV.

---

r. 1763-69. uwolnionym od sądown. ludziom
monarszych. Krzyża ne ciełowali, sivaki ich
stoan u kreżła (na krzeł zaklinają się?) Akt
sobr. I. 7.
r. 1471. w ustawie Nowogrodzan o sądach władyczych,
że sądzeni być mają równo Bojaryn, żytii,
młody człowieki; a kto nawiedzie nawodkę (dla
szyhony zaporazie?) na Posadnika i Tysiąckiego,
namiestnika władyczego, lub innych sędziów lub
dokładczików (co dawod w sądzie stanowią?).
lub iściec na iśca, a nawiedzie bądź w sądzie,
bądź u dokładu, bądź na pole, Bojaryn płaci
za karę 50. rubli. żytii 20. młody 10. i stwaty

hist. pr. V. 1863 szawrzenie, i dowody na rokach, świadki.

r. 1561. cielowania z żereba, 257.
cod a ne budeh po nem poruki ino ego
w kimuli w tjurmu dakol po nem poru-
ka budeh ib.
cod i nazowuch ego w obiszlu lichim czelo
wekem i ego pitali, a skariet na seba
sam karmiti smertnoju karnu, ib
r. 1601. a inaki w cielowalniki Krestian
z sosch z patriarszich i t.d. z djelej biskup
skich, z monastyrskich, z tarchanszczikow
sa wsjech zemeh opricz posadow, II. 19.
r. 1606. Szujsk. gdy będzie podbuchiwany
w boju, w grabieży, w zajmach, cielowanie
z żerebej, ib 52.
r. 1614. (ma, pochodzić z czasów Groznego) Pop
i dyakon świadkami być nie mogą, Akt. zabr.
III. nr. 36.
cod. gdy ludzi dobrych 50–150. na kogo powie że
Tatr. do Tatr. ib.

Zwyczaje 1864

r. 1222. przywód od peder ...
cus, Przyszoz. t. 2or.

r. 1254. Obyczaj jako świadek,
ib 76.

r. 1261. Karanie zeczytki cum
Baronibus nostris nobiscum
judicio presidentibus ib 85.

40

Lit. pr. P. rejestr.

rejestr poenalium w którym de male gesto officio raz w sądziech przywoływano sprawy przeciw nieszczęsnym sędziom o odsądzenie ich od urzędu lub ukaranie, gdy nie zjechał na kadencyją, a dał się przekupić, lub dopuścił gwałtu na ozobie, Koźm. Pam. I. 77.

1865

Hist. prawnd.

szlachcic Sędzią swych Kmieci. r. 1360. Akt. hom. VII. nr. 7.

1866

gaduwn. 1867

Mecenas

akcessorya, rybitki

I. 17. 37/ Durlików.

hist. austryacki

Wkrótce między
władcz. lub dzier-
żawców Manda-
tar. Dla utrzymywa-
nia policyi cyr-
kułu wszelkich, dla
sądzenia podda-
nych justycyar. Je-
żeli pan sam nie
chce sądzić. Tam-
tego cyrkuł cha-
mianuje, tego sąd
apelacyjny. Ale tyl-
ko rerum subdi-
tela urzędnicze-
jący. a inne spra-
wy, karne, porzą-
dkowe i t. p. władczy-
ciel i poddany w
sądzie szlachec-
kim (in jure civili)
prawuje się.

…nie mog…
…u Pańskiemu
…dzięczniej za tę
…ięcszcze o Tasko…
…szystko, gdyż …
…órych była p…

…ię wyrazy …
…ania, iż jako…
…udziejąc
…m Sługa

Józef Frajner

Termini generales:
coram domino Capi-
taneo, r. 1799.
Brzesko - Kujawsk.
1869

Lit. pr. V. vol.
dopełniając Sądeba.
v. 1620 - ne. postano-
wiono: gdy ięciec nie
stanie na zroku do
jezyore sędziem trze
bać zaniu się zaniż
nię oczydzi, Ahl. Jp
m. nr. 92. XV,
dor z modyfikacyami
XXXIV.
ib. jak ma wynagrodzić
za niewzięcie zaporwa-
nemu ięciec, gdy nie
stanie XL.

1870

Rola

odłożenie [illegible] rzadu
porwany i obrabiany, lub z nich rząda
[illegible] płaci zało, Lud.
t. 20. 21. 41. 44. Gdy
nie zrazie po odbo-
rzeniu ta ukarany
razowanie (berzudan-
ja) Lud. t. 20. 41. Na
każde wo. więcej niż
dni 6. Lud. t. 42.
75. Czy i jeszcze raz
rządzi mógł odwarze-
nia? nie wiadomo,
ale to pewna że nie
ustawający obaw się
dawi i pewnie dze-
dzy Lud. t. 44. 50.

1871

[illegible] vihi

ndhFadva el.
mar. vi. 194.

1872

w miejscu.

1873

wół

Po gotowanej ziandze z kul-kwem łskowej wydani murzew, zbaczyły się zkromy na wół dla przejrzenia Dziadów, v. man. u Krzyż II. 359.

rok burzy.

r. 1474. [redacted]
odległości miej-
sca uwięzienia
Nałęcza z któ-
ra w rzece Dunaju.
porwała król przed
ścielisko zapuścił,
chichy z końca
kraju u Bandtk.
dzie. pol. 318.
hist. pr. wyd. 1.
Ratosz IV. 181. w
przyp. 502.

1871

~~Pena~~ Vak ~~dignior~~

Proclamatur, et post ultimam proclamationem citatur ad judic. Si eum non conjurabit ~~plenis septibus et~~ liber est. Item

2.

qui de servi~~tute~~ aufugerit, debet post primam proclamationem per Preconem in tribus foris et distinctis partibus (?) factam, debet citatione verbali citari ad presentiam Ducis aut Capitaneorum Ducalium, et si non compa-

1875

ruerit debent exclamari de terra, in librorumque omnium dispositionum inscribi, et nullus eum in domo sua servet et foveat. Sz. Ann. 6.

Zabójca obwoływany przez trzy targi onego miasta gdzie się odbywają, sobie na błonie przestrzeni orzeczenie zrzucać, wyrzeka się do księg. Po czem się trzeci sągodni rozpatrzą nu do urzędzenia się. Po czem jedzie na wrołbę. Sz. Mar. Wawrz. 219.

Robi wielkie to
wrażenie, gdy
konfesjonalne i
recenzentowe,
kl. mar. Wawr.
231. uczyni.

1876

Roki 1877

w zeszłym roku wy-
padały na Boże narodze-
nie: tuż w Marowfrn.
lecz przeniesiono je na
1. sztywna, z tak fecz.
z. [illegible] 2n. z tak. mar
w VI. 2h7.

J. Allan

Ruki

Kiedy król rządził w Sermin Bielewski, mówi Kromer.

1878

~~uwe[illegible]-~~
~~-dów~~ roli

Przepłacący nie ma-
jąc do czego wcho-
dzić z odbiciem,
grabią (glavia),
ziołowemu żelazną,
mieczami i bro-
-nią obuchową.
Kogo Woźny da-
kim ujrzy, za-
biora, a gdyby
nie chciał dać,
to wpisać w
księgę i uczy-
nić przez trzech
tygodni ; ch. An-
ny 14.

1879

[redacted] w roli

Zmięcie i niespra-
wie nie porywają ale
ich pamięć, pomno-
ny nie zlubaje duszy
ale coś wywodzi zwróc-
kani st. Wawrz. 13.

p[redacted]ie [redacted]7.

1880

hist. pr. r. 1881 Rola, Jawka

r. 1479–81. prizdaw uczinil zrob perod Kniażem zdań na słowie, jur. nr 1.

r. 1560. jawka jawlach zemskim sudiam z towarzyszi, nr. 45.

r. 1663. zadziewrzawiwszy las bartnik obowięzuje się: "zeronnich bjudoj nam w bjes na jawku nikogo ne puszczat i jawki sebje z bjesu ni u kogo ne imat." nr. 202. I.

r. 1635–1693. vęzcza: że się (porzew) (stawi) w czterzej iż bie (gezyonalnej?), nr. 307.

r. 1606–39. myta i jawki (deklaracya) nie czyni monarchy majoczy prijezdmąz, nr. 364.

---

r. 1471. w uadanie zazdowej (rak) Nowogrodzan że ovadie? zadrie mieście, a ovadie zemnoe dwa mieszącze, że słowo merzenie prijdrie z meri (procesujączy się o miedzę lub jeometra?) na

Porudnik chowaryi rzecz we dwa miesiące,
bo dawnej każe go wielki książę, nr. 92.
cod zmierzają się o ziemnię prosić o zwok
na sprawi (zebranie dowodów?) lub na
szabvi (by krewni i t.p.) przysięgali,
dać mu go trzy niedziely na zastanowienie
a dalej i bliżej to podług rachuby (wymiar-
kowanej), a od zwołu gorywna, ib
cod kto proces [illegible] go [illegible]
[illegible] mając zawierzyć go może na miesiąc
dla ugody, po czem gdy się ani godzić
ani procesu kończyć nie chce, brać na siłę
zdawać od rzeczy, przed którym jeżeli się
chronić umikając go będzie każe go wo-
wogrod. ib
r. 1477. Kotoraj człowiek umrze za kon,
czadi i za gabaku, i kol molwich: tej umie-
ne swoe*. rozczenoe (schowane na guaju u Bre-
chow, nr. 103.
r. 1401. Kto po nich (dachowanych) i po ich ljau-
dej wrwedek Oviezawa, i w dom nasz Oviezaw
pisze im dwa zvoka w godu, w zimie dwa

~~przed r. 1600~~

37

1882

Procedura polska przed r. 1600

W bibliotece Kurnickiej jest abecadłowym sposobem ułożona cała nauka prawa, ale praca niedokończona, od a aż do j (abrenuntiatio, accessorium, ignorantia, ignobilitas), i tłomaczone szczegół po szczególe, i niekiedy Konstytucye przywodzone. Autor wszędzie przywodzi znakomitsze processa w tej lub owej sprawie między tym a tym obywatelem rozstrzygane. Rękopis ten pochodzi z drugiej połowy XVI. wieku, i wielkie rzuca światło na ówczesne polskie prawnictwo. Na czele wypisany jest tytuł samego rękopisu processus juris ordinarius coram officio castrensi in causis vulgo dictis officii, i wyliczone są przypadki które tu należą:

1. Pro violentia expulsionum dominorum de laticanatarum et aliarum personarum de pacificis possessionibus.
2. Pro divisione bonorum inter fratres.
3. Ad inscriptionem si quis se inscriptione sua obligaverit in castro vendere, item pro non missione ad cautionem fidejussoriam pignorum abactorum, item indicant Capitanei pro poena ix. marcar. solvendarum qui in fluminibus liberam navigationem impediunt.
4. Actiones furti et regestra homicidiorum quo hujusmodi actiones celerem administrationem hujus modi justitia exposcunt.
5. Pro poenis contra recusantes tradere pixidem officio castrensi ubi sunt prohibita ejusmodi.
6. Catulos vulpium tolendos et fovendos.
7. Per stipendiatos milites damna inferentes ad bellum progredientes.
8. Pro injusta extorsione Thelonei et fortalitii pondis aggeralis.

9. Pro poena ~~commissorum~~ ratione obstaculorum in fluminibus.

10. Cives pro poena trium marcarum ratione prohibitarum exempcionum.

11. Exequucio rei judicate per innolescentiam officialis citacionis.

12. Ad prorogatam sublacionem Bannicionis.

13. Exactionum Regalium solvendorum.

14. Contra con tribuciones publicas non solventes.

15. Etiam contra impossessionator pro quolibet crimine.

Pozsap. Argum.

1883

Zakaja proclamatur per partem laesam. Per ultimam proclamationem libro terrestri inscriptam, citabit ad judicium Ducale vel terrestre ad sex septimanas. Dari debet citatio duabus septimanis ante terminum cum testimonio duorum nobilium per Oreconem majorem et capitalem. In hoc termino tunquam peremptorii elaro debet citatus sub

perditione omni
um bonor. Quan
ti parte laesa con
iurabit plenis
destitue debet
ad servitium despo
ni. Post expletum
annum ille homi
cida non dimitta
tur de servi nisi
sufficienti fide-
iussione pro solu
tione capitis ad
xviii. septimanas.
Si non fuerit
aut aufugerit omnia
bona mobilia et im
mobilia ad manus
ducis pervenit. Dux
parti laesae solue
re debet ad xviii.
septimanas, aut
dare bona possi-

Post aquam. Luc 2,

Sedula et benevo-
la. Propinqui ea
redimere possunt:
Et nihilominus
homicida perfer-
quis potest quae-
ri cum liberis du-
calibus et in tur-
rim. Post annum
in turri potest
redimere bona.
Sw. Anny r. 1884

Gdy źle mówiono
źle mówią o sobie,
gdy się przygląda
jak sobie kiedie,
najedzie, i nie
odwiedzi się [illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible], i [illegible] za
każdy [illegible]
[illegible] [illegible]. Gdy

zabije, wtedy dzie-
ci z warunymi że
dunma z szlachty
mają "krew ob-
niesć" i gwałtem
mi dawsić. Potem
porwać do której
gu każdą żadno-Na
tszecim jako znai-
łym gdy nie sta-
nie pokonem sze-
ści świadkami, nie
jedzie na wozy,
lecz osadzon na
woli, i tak długo
ale napadać sami-
do. Gdy nie stanie,
do uprowadzony, wte-
dy Człowieka obwę-
żuje się, odda za
głowę, a resztę
książęcia jeżeli się
zaczynie, bo stu-
na szacuje wszyst-
ko i płaci sam ją
za wszystko. Ale

Przep. wym. 3.
i dale gdy coś p-
rzechowywa, trwa
zawsze ib 215.

1885

po cedułce 51. Tecz. 53. 54.

1886

Obwinia strony po-
wodowej opowiadał
sprawę (którą zaczął nie)
ca się zwabił mewi-
dum sprawy. Panie
drugi wracając od
tej samej strony do-
kumenta przez u-
sprawiedliwiające ?
dependent jego dał
zamanifestować sam do-
wodów w mocniejszem
złożeniu naprzemiany,
czytał je naczelnie,
a Mecenas zbadawszy,
co nachwalano ekspli-
kacyą dokumentów.
Na to w tym samym
porządku zabrał głos
ze strony przeciwnej
Mecenas ? na ich

wnioski odpowiadał
najbardziej życzeniu Mece-
nasa, i to zwano re-
plikacyą. Porównaj
Pamiętn. I. 337.

Ale ci sami Mecenasi
czytali swe konkluzye
w języku w jakim
prośba i dokumenta
były pisane (łaciń-
skie miały konkluzyę
łacińską), i wtedy
dali je deputatowi
sentencyonarz urzy-
mującemu. Jeżeli
się znalazła co opu-
szczone w oddaleniu
wniosków dodatko-
wo (illatio). Mogła
się strona przypom-
nić. I. 338.

hist. pr. r. 1887 ~~Rozbójnictwo~~

procedura wym.

W rozbojnym prikazie z całego go-
sudarstwa rozważane są rozbo-
jes porogi i kradzieże. Pod jego
nadzorem katowie, których w samej
Moskwie do 40. Po grodach są
gubnie izby, w których ciełowal-
nikami starzy ludzie co już w pol-
kach służyć nie mogą, a starosta-
mi [illegible] wybrani z swobodnych
ludzi. Ci badają i w [illegible]
[illegible] i w [illegible] nie [illegible]
[illegible] nie ma). Kotoszych-
in (Kot.
VII. 34.

[illegible], starościński i gro-
dzkich i [illegible].

1888 ~~Rozbój~~ procedur

Rozbójnik. jak nad Drwina, według zalecenia Dopedn. w Akt. Jgh. I. nr. 125. str. 152. Jnaczej Sudebnik §. 59–60. Co iście zaburzyło w skarbze, że mu zginęło, co wszystko mu zażądano. Następnie ocenia[?] Li ryle a tyle dla ... v. 1631. Akt. Jgh. III. nr. 167.

Gdy nie głow. L lub coś majątek porwała rozbójnika, to ocenić męścili dopłacać ... ciężkim ... bądź spokojem wpłacami w sprawę. Te Dopłatki wili. Gdzie ... z jakich przyczyn wykierowano!! Lauke (r. 1631?). !! Też w

Цвѣтъ з надежи од-
ніянамі XXI. 71. 99.

1200

1100

procedura 1889

w akcie z 1415.
sąd polubowny
godzić strony
zastrzega, że
się stawią przed
niego i sprawę
wyrzeczeniu będą!
Długosza Liber
Benef. II. 398
— 399.
Sędziami byli
księża i laicy
Litterarum de
Sandomiria ib.

Proced. karna:

zapłacić jednemu z nich
zniesławić i t. d. Na
względach ma naczel-
nik obraz. lub dać
w czasie (pierwszej
z pała. zrobić) że
za obrazi, za 100 kij-
ka 25. Wierzb. II.
86. §. 1. 12.

1890

lis. pr. v. procedura

r. 1404. Procurator libellum in scriptis obtulit a Rupr. II. 359 petit jure, modo, via, forma et causa, ib 360. copiam dicti libelli sibi dari petivit, certum terminum peremptorium ib 361. visis actis diffinitivam sententiam in scriptis tulimus ib 363. lecta, lata, in scriptis pronunciata, ib 364.

r. 1422! ib 395. 396. 397.

1891

Procedura 1892

a odpowiedź

a lidech a służebnicech,

a stawu panich.

a králi.

a ~~zwedomí~~ úřední řeč.

Nalezy w Prawa. VI.

kl. pr. praw. v. procedura

memoriale, perlucratio, v. 1504. u Rys. II. 976.

1893

hist.-pr.-r. procedura

"Jaka była długość mili
chełmińskiej używanej r. 1669
w dzisiejszych guberniach
zachodnich Cesarstwa
rossyjsk." Przedana do
Bibl. Warsz. r. 1854.
Czerwiec

1894

Wyrazy Lidi, Lazi, ...
ne.
Stojący w prawie zal...
się i ~~[illegible]~~ Litus ...
zal zwanymi Lidi, ...
Chr. wieku w rzymsk...
będąc (1), oznaczali
zaś dzie rzymskiem z...
dych ludzi ~~[illegible]~~ ...
Adoś ſ. nie pamiętnych

Pisarz z.

Najwyższ. Starost.
grodzkiego, najwyż.
komorn. ziemsk.
i Sędziego ziemsk.
jedyny kmiotem
z panów z dani
Władysł. w. 56.
Najwyż. Pisarz
ziemski kmiotem
z Władysław, a gdy
tknięcia nie przy-
nie do powiedać mu
komornika, 97.

z grodu które się
dołożywszy dość, ma-
jąc kmiotka-pa-
nem i kmiota-wła-
dyczem przywiązi-
naprzód być obsiada
ni swoj rady ziem
urzędników miej-
scowych, a gdy nie
odpowie za władys.
dopiero poznać. Ale
ze grodu innych po-
zywać jak innych
w. 58. 1895

Pozew przeciwko dzie-
ciom niewydziel-
nym uczyniony,
ma być na ojca
skierowany. Gdy
ojca nie ma a
one, zostają w spól-
ności, wtedy za-
pozywając jedne-
go należałoby za-
pozwać wszyst-
kich nr. 6a.

Zapozywa się także
jeden gdy jest
spólnik z dodat-
kiem że się cały
w jego zapozywa
imieniu (Opat.
Proboszcz a Szwankel)
ib nr. 7a.
Spólnictwo Rudni
i cała gmina (obce);
zapozwana; a gdy się
zapozywają i zy-
stać mają dla wszę-

Oręż z.

cia i odbarczenia
oręża i prawa
stanowi. Słowa,
różnego od wiel-
kiej wody, odbi-
jącego od obce.
nr. 71. 1896
Pierwszy stanowi ma
gam, choćby przez
narzędzi. umie
mieć pozwolenie
od Króla i wy-
ższego (rządzących
zadu nr. 79.
Zaczyna się po-
rzew od urzędu.
Powód uciekł się
do sądu o pomoc
by dozwolił zagro-
wać: po ukończe-
niu pozwolenia na
na mężczyzn władcę
czas zagrożenia. Kto
zabrania: odda to.

swoje spory. A gdy
się okaże iż bez
prawa (na zna-
czek) zaporwał, sie-
dzi dwa tygodnie
w wieży, i szko-
dy nagrodzi w. 80.
a dziedzicowi trzy
grzywny, a inne po-
zew jeden, w. 145.

Wezwał się komornik
dla wręczenia poz-
wu do zaporwanego
i do jego dworu.
Komu go wręcza?
ib w. 136.
ma być komornik
bez broni, mieć
tylko laskę, według
dawnego obyczaju
ib
nie porywać dziedzi-
dzica aż się po-
zwie i stanie do spra-
wy, w. 289.

rangi urzędn. 2, porow-
nie, postanowiono:
pany kmiecini zo-
bieni mają być od
komornika poz-
wani przez kme-
cia tylko: Burgrab-
iowie, Komornik
najwyższy, Sędzia
najwyższy. ci przez
pana przysięgnego
pozwani być mo-
gą, a najwyższy
pisarz kmiecim
z władyk; a dopie-
ro gdyby od kmie-
cia nie przyjęli poz-
wu, ma ich komor-
nik zapozwać, str.
288.

1897

<u>Podoch</u>, <u>Powodi</u> zap. Kryn

zaocznie zacharzenie przyjąć, ale nie sądzić, nie porównawszy oczy na oczy, a gdy ujmie za kawał, to~~, a wodu nie szkać, chyba tego czółnka w niedziel~~,.

tak. Podoch.

1898

Pozew 4.1899

Kto umek wdowy
a we dwa tygod-
nie nie pojmowa
ę siedzi dwie nie-
dziele w więzieniu
wradząd. kr. 445

hist. pr. V. **1900** Pozew i jego skutki
już zakończ.: Orzecz.

Iściec podaje sędziom przedstawienie [illegible]
miali, które stwierdziwszy djaki i
zapisawszy w księgach, posełają
po oskarżonego Wiślanów, Chodaków
(Kodeks VII. 201), ażeby bądź sam
przybył, bądź przysłał żonę, syna,
lub nawet człowieka "który chodzi za
sprawami." Co gdy nastąpi, zmusza-
ją go do dania przysięgi, że się na
terminie stawi: "bo jeżeli kto bądź,
czy iściec czy oskarżony nie stanie,
wyda się nań sąd. Jeżeli stanie na
roku a nie czekając sądu odjedzie,
i wtedy nań wyrok. Porozsądza [illegible]
[illegible] połowy lanowi, i ściąga
na [illegible] nastąpienie, sędzież za mi-
je sobie ściąga sobie z rubla po 10. de-
[illegible] gdy nie ma czem pła-
cić. Skarżony gdy nie ma [illegible], ale
oddaje się w służbę; że szybciej ska-
zańca [illegible] i urzędnik
odziewać, gdy tego nie
będzie. Gdy tego nie
uczyni, i skarżony poskarży się
że go źle traktuje, lub

[Porzekadło obie dają strony: gdy iściec nie da, nie ma sądzienego odbycia.]

żonej jego i Dzieci, a
nawet okaże iż go skalieczył, wtedy wet za wet, i uwolniony ze służby.
s Gdy pańszczyznie oskarżony bije się knutem, i daleij nie wyciągnąć daje. A gdy
wyciągy, a przynieść go
Do prikazu i pokusztować.
Kotoszych. VII. 40.
Wszyscy dzieje pustobolownie, z podpisami stron. Kto pisać nie umi, każe
się podpisać komu innemu:
Sędziu nie umiejący dać
wyrok, odsyła do Cara i do
Bojar. ib VII. 42.
Po wyroku, nie wolno z osobna
ni przeciwnymi występować, lecz zapłaciwszy co wyrok
karał, proces rozpoczynać ib VII. 44.
Do wysokości jakiej sumy, jaki sądzić mógł sędzia? Kotosz.
L i jaki prikaz
VIII. 2.
Przysięga i miejsce składania jej, jak
Kapła, porown. Wschodni p.w.
czechu
kresców.

Porew

z. inlig. comita-
tus alias przypa-
wyescron Kor.
mar. nr. 218.

1901

porzew

Rije zrobem, wlecz
Darowanie i Pad-
wojskie porzywają.
r. 1788. Akt. rahr.
I. nr. 13.

1902

porzo 1903

porownica Och. 4.

parownik ib 5.

gdy porownik nie zdanie na pogrzeb, k'cerkwi, porywnicę części (?): a gdy się zduli (ukozie?) od porywnicy, przeczek jej na pogrzeb, przed Popem ib.

Hon [illegible]

parew polski

Czeski w roczniu parew jeden wyjaworzy u Dziedziców Wjrebw 129.447.

1904

przew żadowny

Że Stanisław i
Drzewiczanin zayde
doba kiedy wyrę-
dzie za Zygmun-
towa pierwszem być
na cudzą kozdi
prośbę, żądając,
kata zgodny adwo-
tanie od grodu. Ale
nie tylko we wła-
ściwej pozycji:
królestwa gdy
bydź w królestwie,
i t. d. (Kromer
w Opisie 118).

1905

Hist. pr. V. Pozwy mazow. we-
dług stat. r. 1531.

na ziemskie roki na trzy dni
przed rokiem wydaje woźny po-
wiatu; na roki wielkie woźny
ziemski na tydzień; dor. przed
księcia. W czasie sądowania
roków wielkich i walnego sej-
mu wydawać pozwów nie wol-
no. Wszystkie odkładają się
do drugich roków §. 1–4.

Skazany pozew ponownie naj-
dalej do trzeciego roku §. 5.

1906

list pr. v. Orzew zieiński

Twierdzi wpośród przed sobą
własnego prawa Woźny
Dozierał tam gdzie umieścił
porwany lub położony tam
gdzie leży imię sporne.
s. 14 Marow.

Pozew z opłaty

r. 1412. persona ecclesie posenesis in judicio terrestri litigare volentes illi debent duabus literis, una sigillata juxta numerum terre a quibus unum grossum et preca a portatura medium grossum, dum autem non perdet causam sed poenam ex maniter. Kod. maz. nr. 209.

ib poena concordia,

ib si negaverit poena quinquagintalis,

ib capitaneo 2 n. gross. succamerario tantidem, preconi 5. Judiciowania,

1907

Մատեան ժամանակաց
vol. I. էջ 1.

1908

Na wyrzutni
kwiat człowiecze,

Lit. pr. r. pozew

r. 1694. zaziwnaja gramota, jur. nr. 57.

r. 1642. Niedzielszczyzna ma z zgody za- 275,
brać okolnik ljudej, popów i diakonow, zła-
rodow i niedowalników i krestian ile ich ~~[illegible]~~
będzie i z tymi pojętemi jechać do Nowosiel-
cowa dla zapozwania go, nr. 346.

r. 1471. w umowie Nowogrodzan z wielkim
kniaziem, że po włostach nowogrodzkich
pozwy doręczać będą wielkich kniaziów
pozowniczy, a w grodzie (nowogrodzk.?)
jego podwojscy z nowogrodzkimi pod-
wojskimi, Akt. zap. I. 91.

1909

Lit. pr. V. Krymi Jarzew

Gubi Cielowalniki majoq w interesie isca i odwiedzyła Szubajowo broń od nich kownis, a gdy w interesie lawa do na swoich, r. 1637

Akt. gobr. III. w. 276

1910

porzew

w powiat daje się
porzew "kiełowny"
hist. pr. VI. 421.

1911

paczew
—
czerwiec vol. I.
kon. niezup. opi-
sany

1912

Lit. pr. V. [illegible] 58?? —

przez

bytegamiec nie mo-
że być na urzędzie
miejskiem, być w
vremiogle i brac-
twie: coż jego dzie-
ci, bł. w lit.
pr. VI. 3

[illegible] przycząż [illegible]
Woj[illegible] [illegible] Kró-
lowi, [illegible] jemu.

[illegible] 1913

bytegamiec nie mo-
że zgrzedać swe i-
mie bez woli zagra-
panów, ib. m.
wolno było odpi-
sać się zobacznego
pozału (jak rodu-
et mar. ib 185.

List. pr. v. rady

1919

lucrum prolucrum
v. 1926. siewadzk.
parew lisłowy, rok
nadwrony. Porew
powinien być w
nowiatr podarion.
ip.

Cezarowi o Sue-

dziano między

czaj zostawiać na

Sąd.

Stat. lit. IV. 54. zaniechać przedłożenia żądania: pozew oddać każe.

Na jaki czas podać go przed sądu wypowiązaniem Stat. lit. IV. 18. Inwent. do Wol. roli.

Treść pozwu cel sprawy Kurowicki Proces str. 91.

Wpisanie sprawy!

ib 92-3.

1915

Nowiański.

przez części

za zbrodnię
trzy razy,
z winy jeden,
łoży z wykwot.
Wschod. 131-7.
list gończy (za-
licytacji) na nie-
ściągalnego wła-
sności niemiec-
kiej mającego
ib 3. 128.

1916

Zawrat przeciwko
porównaniu że nie
według volumi-
nów (Drzew) - lecz
do wszystkich ac-
cessoriów.

Te wszystkie twierdz
pomija prawo -
ale zgodzenie pi-
szarze wyklęli je!

1917

parew

według opawadnie-
go zivecz. vorsw.
I.. 27.

1918

odpar [redacted]
ziemia.
Niech przez za-
słańcę, lecz każdy
w sobie swej spór
w sądzie uczyni
był ziemią. Wiadom
nr. 125. Sprawiedliw
Dzykam

1919

цзам

i до
бо, а

вай на —

оной пулала
пна свобод

пресладн на

аз до Андр.

и Героизводо

на
ли нада Зн

Gdy człowiek umie
złe, lub Przesław,
lub Pękawszczyzn,
jedzie wezwać na
sąd, lub umie al-
bo rozumie, gdy
to będzie u rodu
dziejszczem, kiedy
~~we dwoje~~, a gdy
się zbadz- nie po-
każe, to kiedy
w jedno ib ii.

1920

crqzaue

– 2 1/2 – 3 1/2

wgryyc

– 3 1/2 – 5 1/2

wgryyc

blinie

p[?]rew, sed

citatio ex parte
actoris super re-
um ad conventum
generalem conti-
neat terminum
seu diem sextam
post ingressum nos-
trum in locum con-
ventionis, sub poe-
na trium marca-
rum: lapsa una
septimana con-
demnationes et
judicia exercean-
tur, ne expensis
homines graven-
tur, r. 1496. c.
B. jur, pol. 783.

1921

przez bym.

~~wychodzi~~ mają

~~w imieniu~~ Kra-

~~rolzy~~, r. 1905 Vol

I. 301.

1922

list. pr. v. poseo

zaporywajoz niewinnie o
zabojstwo. Po ostatnim
do wewąg wpisanym po-
nowie zaporywam o do
w zresiu tygodniach do
Księcia.

z. 4 dch. Mar. r. 1511.

1923

е Андриан

Ма

1924

pirew niorowrh.

zdonecny jak w

lex galica gollem

collocare, niny

pozew 1925

majster, cieśla, najmita, gdy swa-
je zrobi, może
z twojem (za-
kli(e)) skarżyć
a najm. Pekow. 7.

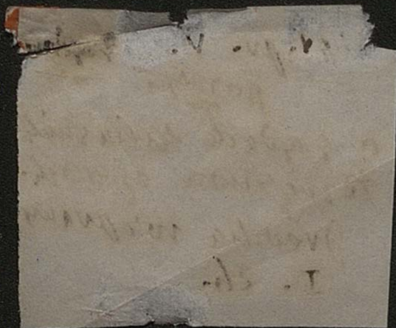
Uwaga. Na ś
obraź historj

148. pr. V. [illegible]

prawy.

o sądach niemieckich
Księżna opowieść.
Drzewka wrzosowy

I. 26. 1926

Zapiszew

Krzanowianie się, że
na pierwszy dzwonek
głosu się wezwany,
rozchodząc się w wiel-
kiej chorągwi r. 1456
Cod. Kr. II. 162.

1927

Wierzenia – niemce.

Przy wydobyciu
pisarza może przy-
jmuć lub zdurzebnik
zorwani ze mó zła
nad do chaty, i to
do trzeciego razu.
Gdy i wtedy chaty,
jedzie do niego Pi-
sarz dwóch mniej-
szych z Komorni-
kiem. Za to mu pięć-
lecie grosze zwa-
nie tem i sam i
fary Władysł. ur.
91.

1928

Hist. prawod. 1929

Processus judiciarius ad praxim fori spiritualis Regni Polon. conscriptus authore Jacobo Janidłowio Borandino. Crac. in off. Lazari 1606. 4to. Toż samo samże in Off. Matthiae Andreiovviens. 1619. Toż samo samże apud Valer. Piatkowski 1617. Wszystkie in 4to (jest w Warsz. wszystkie).

hi/t. pu. [illegible]. quor egd.
pawd.
patr = Gryma APk.
854-855.
gahan, urohjan, ga-
gachio ib

1930

Proces _ Bartni

Pr.- Bardu. 259-
2 kg.

1931

fesore Dob

nemo oblig

ylam z wdzi

Profesora

i kres
Cel sporu naukowego

Prawo jakie jeden
ma drugiego [illegible]
a nie utracić go
przez dawność lub
zmian (bezwinne-
nej).
Zaczynać się po-
cząć od [illegible]. Na-
leżałoby objaśnić na
piśmie swe przeko-
nania, [illegible] [illegible]
[illegible]. Gdy przecio-
[illegible], że jeżeli
jeden przyznać, mu-
sieli przyznać dru-
dzy [illegible].

1932

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

proces awnik. 1933

Księga ważna, bo od
uwięzienia uwalni-
ła, r. 1451. u Deutę
2go.

lut

kięg.-po. V. <u>Proces</u> gra<u>niczn</u>.

o zandu mernim f. Jirec-
ka, w Czarop. r. 1858.
II. z-ustępu.

1934

Kwartalnik —

vrecz zgonna

Tulopska (Ow-
biathu), Kadluc
ki nagela: kow
bowa to vrecz
zgonna Dules. 13.
potor (zwala),
przizawnae, za-
pnuród (pokoiany
aveprzu) ib 14.
majzdzer a ucreb-
nae, 15.
ziemna, woda, dwor,
kljet, 16.
ca sią ondziba u
bogo, kor, krowa,
nawet piérs ku toda-
zne 17.

1935

…m Penn

Kunap

gdy nie ma wilcomu
się ujrzi, to ujmu-
je się lov.
Kotowr. XI. 4.

z cavekuik ziół
zbiorywiczow dano-
gié vorbojnej iz-
bie w Machine,
z powad do gabry,
Nenoch. ib XI. 5.

1936

arch. 1937

publiczna kobieta nie może podawać do dek., u Czechów, Wład. XVIII. a według dek., Wolf. z Wys. LXIX. 27.

Hist. pr. V. Kawne

Co o starożilcach uwa-
żamy. Daje do zrozu-
mienia że się nie
mogli przenosić już
w XIV. XV. wieku. Bądź
gdzie — żyli w gmi-
nach, a zatem klassę na-
rodu jak bojary, du-
chowieństwo, kupcy sta-
nowiąc a gmina ta
miała i prawo śmier-
ci (Obzrek peterb. a
Bielajewa Dzieło str. 140.
-142 itd.): lecz zawsze
stali niżej od dobrych
nawet ludzi bojarskich
(ib. 142).

1938

List. pr. V. o
wierze

w Bibl. Warsz.
r. 1860. III. 67.

1939

Konkluzyjnie (że się tak
wyrażę) z bojarami swoich
Królowie [illegible] monarchowie
wraz swojali kie-
runek, który i roz-
wój prawa ludowego
nie jednoczyli. Na
zachodzie wprzód o
moc szlachty, a na
wschodzie zaś już
samowładcy (patrz
[illegible] monarchowie, rozm-
ów).

Anty i Wenedy.

1940

[illegible]

hist. pr. k. karne — Przejrzał [illegible]

[illegible]

przed [illegible] oddawania [illegible]

r. 1544 zezwolił zgładzić i oddzielić [illegible]

krewniakom Mordercy [illegible]

r. 1556 uczynił to na porządek i w [illegible]

i w wotywach? zgonników, da [illegible] ucałuj

zgotuj dwa członowie paricidarum? dopók.

członkach dezertników [illegible]. Pisa [illegible]

r. 1570. do dalszych na porządku będących przez

Car, 279.

1606 w Szwajcarii w gospodzie i na porządku an-

brat Pieczędzie czerników i Dziecięcych. (por.

więc dotąd wogóle jest czyli podwójnych [illegible] zgodnych czyli

nie ma lub też innych [illegible] zgłaszanie

przychodzącej nie ogólnie gdy im [illegible]

ciężka była potrzeba karne [illegible] śmierci zginie potrzebo-

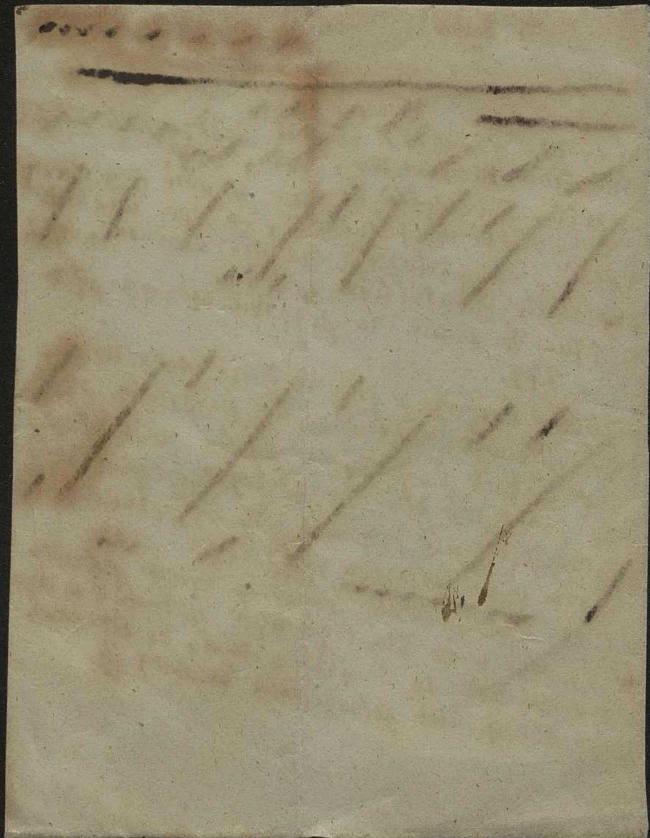
co do przypadkowej śmierci zginie potrzebni w cza-

wać (por. więc dla tego były potrzebni w cza-

zie rozruchów, to Szwajch. ustawa, bo oddawna

przypadkowej nie potrzebowano śmierci) ib

1341

Według prawa Goteo (Tuih Forschungen I. 99.) ~~golono głowę~~ na karę: toż samo mówi Lewarz Leo w niektórych Nowelach tenus calezondere. Statut Litewski mówi o postrzyganiu Wornego. Czy to w jakim związku z Tacyta podaniem, że mąż cudzołożnej żonie obcina na ~~karę włosy~~ i wypędza z domu? Byłyby tedy w tej mierze podobne obyczaje lub narodów prawa: wszystkie postrzygały włosy.

~~postrzyżyny~~ ~~postrzy~~zabiady Lel. Polsk. śr. III. 62.

włos, włosić ib 64.

Lig. pr. v. 4304
r. 1399. Nota Stanislaus Kever de insula
dictus Kynalicz Judex Cuyavie in ju-
dicio domini regis in presencia nobi-
lium virorum dominorum videlicet
Predborij capitanei, Alberti palatini
Cuyavie, Sandziwogij subjudicis Brze-
lensis, ceterorumque assessorum judicii
predicti. Brysser rep.

1943

Hist. pr. w Rusi

Czyn kary godny

1344

Charakterem czynu kary godnego jest, że nie wolno uważać się o darowanie go winnemu, lecz ukaranie go kary. Jeżeli dowiódł że mimowolnie popełnił zbrodnię, musiał przynajmniej pogrzebu opłacić koszta, i opłacić za zabójstwo (pienie) do skarbu złożyć. Od śledztwa uchronić się nie mógł, miał atoli prawo żądać ażeby go nie ten / nie przyległy mędlerz ów Gubny-Starosta prowadził. Polegało śledztwo na powalnym obisku, ilekroć nie było jakowych, przeciw obwinionemu mówiących świadectw, w przeciw których i wymuszone mękami / pitka) wchodziło. Rozumiano przez ów obisk zeznanie większej części gromady, że obwiniony jest dobrym lub złym człowiekiem (do czego była ona obowiązana prawem ziemskiej powinności) i rzeczenie zań. W razie gdy uniewinniła skądinąd dopatrzonego winnym, dziesiętkowała się gmina, i wszelkie wynikłe szkody płaciła, a winowajca mógł być karany [nie tylko zabraniem mu majątku, lecz] nawet śmiercią. Osądzony w więzieniu i siedzący w nim dłużej nad sześć miesięcy, nie mógł być na wolności wypuszczony, bez uwiadomienia o tem Cara. Wszelako musiał być przeciwpa w miejscu po osądzeniu przesłuchany, co jednakże, jak Woroneżkie w r. 295. tomu

pierwszego wspomnione (I. str. 134) wszak
akta, nie ~~bywało~~ niebywało słychu: nie
raz bowiem osądzeni ośmnaście na-
wet lat w turmie przesiedzieli za-
nim ich wysłuchać raczono. Tak zwa-
ny samosąd szczególniej na Niedźwiedzia-
czyku karany bywał Knutem, i szcz-
gnieniem z jego majątku wszystkich
wszelkich. W razie nie możności ten
co za nim przy wyborze na ~~urząd~~
większy głosów miał.

1945

Tenże węgierski Pełnomocnik chce z Prokuratorem [illegible] nazywać nie być jednakże do niego podobny: on

z podobności [illegible] co polski [illegible] czyli

[illegible] różnić się zaś (od) [tem] polskiego: [illegible] [illegible] nazywać i jednakże nie być wydzierżawione [illegible] do skarbowej [illegible] ny rządowej [illegible] i do zawierania obligacyi używany. [illegible] Przyjęto w Czechach że kto nie chce sam zarządzać przed ablami może dać na to zlecenie: upełnomocniony albo do takiej czynności nie nazywał się u

ani nazwy ani urzędu, albowiem i z naszym Prokuratorem tylko do spraw używany być rządowych. [illegible] Wy-

z urzędów skarbowych polskich

różnić się albo od czeskiego i polskiego i zkąd przyjęto, że się i do [illegible] zawierania obligacyi upełnomocniał gadzi (.) Rzecz albo zastanowienia godna że upełnomocnieni na ten cel [illegible] tylko wtedy osłabny miano mogli nazywając się pełnomocni wtedy

Bank w raporcie do D.G.S. prosi
aby obok zapłacenia likwidacji za wyrób
papieru i same bilety skarbowe, zaczęto się zgo-
dzić na zapłacenie, p Bank Rs. 150. na rachunek
Skarbu. —

Wydajano mnie zem źle iu-
lever odpowiedział. Otóż jego
on sam jak się wyrazi-
no. Bądź zdrowy Bądź-
cie Dzieciaki zabawić go.
w Warsz. dn. 17. Czerwca
1864.

V. A. Maciejowski

Rusi prawa   urzędy.   Pisarz, przysięgły

A za nim (za Exekutorem) Ksiądz Antoni pisarz ławny z piórem, Wiz. 58.

Prawo bez pieniędzy, miłość o głodzie, beki bez dostatku jałowe niezmarnowane [illegible] zabiegi polityka.

Tak stopniuje urzędy Ostrowski, w kazaniu na pogrzebie Biskupa Eustach. Wołłowicza. Sekretarstwo, Referendarstwo, Pisarstwo, Podkanclerstwo, Senatorstwo.

wysoki postawnik stołecznego miasta, senat Krakowski, Makowski. na pogrz. Bielowski.

Zborowski, [illegible] Halszkę matkę porwał Sanguszkowey, Kijem bijał Wrotkarzowy, o czem mi mówił Kamelski stawny Wrotkarzów, Pogr. [illegible] 93.

nie był David Szaffarzem albo obrocznym, ale rozjezdnikiem a Królem. z Mnichem.

Rozm. III. Dworzanina

Ruś nie była podbitą lecz złączoną z Królestwem, dla tego też Zygm. Aug. 1564. mówi: że Ruś z dawnych czasów do Korony polskiey przyłączona, więc przywraca w cześć i władzę obywatelów ruskich do polskich, jako równych do równych, wolnych do wolnych. Jana Mogilnickiego w Czasop. 1829. przegląd archiwa [illegible] str. 62.

Sądy w ziemiach ruskich zawsze ruskim językiem, za Zygm. III. zaprowadzony Trybunał dla województw ruskich 1589. miał warowany ruski język i pisma publiczne od Królów polskich dla Rusi wydawane były po rusku. ib 63-64.

rodziny ruskie które spolszczyły się i Familii przyjęły obrządek i 65.

objaśnienie ksiąg Mojżesza po rusku z r. 1094. w Watykanie w rękopismach pod liczbą 400. str. 228. ib. 80.

r. 1456. wyrok sądu zjardowego w Hawłowicach ziemi przemyślskiej gdzie stoi: gdy skarżący przypowiedział się a sądu ażeby oskarżeni stanęli, a woźny po razy cztery według sądowego obyczaju zawołał ażeby stanęli, a ci nie stanęli, i przeto skarżący wziął ich jako zbiegów, więc ich dobra uznał sąd za puste (deserta), i wziął od powoda pamiętne.

Czasopism 1830. poszyt 3. str. 139. następ.

lice, karne z.
przed tymiż sędziami nie godzi się
dufregubernatorowi, narboj i balba z poliz-
nem. Czicirewicz mowi (oblast. 56), że gra-
mota pisana r. 1614. w dawnej formie, a
więc machinalnie, wspomni najprzód a tem
czego już nie było, lub co było a nie
miało być.
Tod (nr. 36.) że gdy wybrani (z lichtem)
sędziowie orzekli po pogadom co ulegnąć
karze śmierci.

1947

elekcya 1948

scrutinium a zabicie ~~[illegible]~~ czyli wo-
jewoda na więcej, z
którego gdy się uka-
że ten że zabił, po-
rwać i wieźć do
króla, r. 1557.
Vol. II - 1006.

...em. Drużych, ...

... Zamiar dalej ...

...ych, na obejrzen...

...e sia zorganiza...

... i wrażen z ludzi...

...udzi będą. Spo...

...ydając, czekając...

...ad, i jak będą...

...ważnej i drugiej...

Teraz mając ...

i blaszka przen...

...den, nożem ...

Badanie wym.

1949

Ci co przywiodą
złodzieja w roz-
bojny przykaz gdy-
żeście się przyma-
wiali od przynie-
sionego że zło-
dzieje, nie wie-
rzcie temu, chyba
inaczej tak się
badali i przyszło
stat. XXI. 8.

Gdy badany zezna
na takiego co łoż-
ny, a nikt go nie
zna, ten i sam ba-
dań. Nie badane-
go a nie przeko-
nanego jednak
banitowanego ka-
ra który aż się do
parzhu ib. XXI. 38.

Gdy przed bada-
niem zezna że
chce użytości go-

çudarswo Dićba,
wpwrod go badai,
a ĝo ben mux
uẋ'rua bi Drćba,
ib ++1. 1a3.

Scrutinium

Vol. II. 1914. Wręczenie od scrutin. po mej grosze.

1950

nie na Ostatki,
uroszę o pobłażą
Dość zdrowi, a i
h Ustawach z

hist. pr. v. Rus., actio
jawka podanie, również
zeznanie na piśmie
a tem co niej podała
(oskarżenie). (Księ.
oblat. 279.

1957

Kantowanie

r. 1778. jak Sta-
nęła wyszłe, można
stanie apud alias
priganych dawczy.
na kartonie nr. 245.

1952

Hist. pr. r. *Tajanie*

r. 1454. Kazim. Jagiel-
lonowi: Palatinus ha-
bebit potestatem nos
increpandi, v Rzyszcz.
II. 905-911.

1953

Weyle,

Litwa poręka

oskarżony w sprawie gardłowej nie ma u-rząd na porękę pu-ścić bez wiedzy strony ukrzywdz. Może dać gdy w sprawie o słu-gi a wiedzy strona nie płatny rękojmia lec urzędu ek.-z.-rod.-XI. 95.

1954

Ta-

na ziena-

Lnie

ę ludzież

zawie v

zie wzym-

zobie zna-

w Polsce

4.

wzywili

me nia-

zie pe-

od obli-

Ja-

(aisma) vzzu

manego,

ze i

145

Strong

wzy-

gbnie

Chigi

jnz

cem/lab

w Czech. w

zylko

Listy. pr. IV. ~~za Krojem~~ Książę

Już był Ripuar. XVII. 2
XIX. 3. wolności daje
panu przysięgać za
niewolnika że nie ucie-
ky.

Ja zapowojowanej od La-
kozonow Walji dawna
szlachta miała zdono-
szczytnej zakłosowaną
do posiadłości.

Unger 21.

1955

Hic

He.

wyrok

Kondyklakowe wyroki w hist. pr. ~~[illegible]~~ (wydaniu pierw.) IV. 58. i Linde p. w. kondylak.

1956

List. pr. IV. ~~[illegible]~~
Wyrok. ~~[illegible]~~
Od r. 1649 nastały uło-
żennaja kniga, zbiór na-
kazów i granic urzę-
du obłastnego dotyczą-
cych się obejmująca, któ-
rej Wojewoda na urząd
wstępujący odbierał.
Czicz. obłast. 92.
Prikaznaja izba,
~~od [illegible] [illegible]~~
W grodzkich sądach
składano sądowe pisma,
w niem była wyroborną,
dowody przeciwnej stro-
ny i dokumenta dzisiej-
ne jakie dowody jeżeli
były, na koniec Dekret
(prigowor) Sędziego.
ib. 282. 1957
od prigowora różniła się
rezalucya (prikaz): ai-

gano mgo: przezali i pi
karali. ib 203.

wychodzące z kancelaryi
pisma były pamiat pod
czinenim (polecenie dozo
konania wszym urzę
dowi) otpiski i pamia
ti dueym Wojewodom i
otpiski K° Gosudarim ib

proces sądowy, i Adwokaci   Zastawy, artylerya

gdy idzie o zastawę podatku, trzeba i dzieci zastawić, Wir. 69.

1958

niowi Szawadzki, że pięć iest sądowych terminów: gdy pozwany nie staje tak że ~~[illegible]~~ przezyski i zakłady z winami przyskiwa na nim powod: drugi ieżeli wydaje powód pozwanego w zysku, to iest wyskawszy nań wyrok na terminie pierwszym, klary to iednak termin gdy nie był zawity z prawa i z umowy nie koniecznie obowiązuiąt pozwanego stawać: trzeci termin, gdy o drugi zyskał na niczem bo pozwany nie stanął, to iuż wzywa do (przypozwanego mówi prawo) powód areszt albo zapłacić, albo żąda od sądu Woźnego do wwiązywania ~~[illegible]~~ ieżeli nie dopuści wwiązania, idzie termin czwarty: powód udaje się do grodu z Woźnym, oblatuje wyrok, sąd grodzki wzywa tym, obl... i gdy nie usprawiedliwi czemu oskarżonego i gdy nie usprawiedliwi czemu wwiązania nie dopuścił skazuje na grzywny a powodowi pozwala wwiązać się w obecności Woźnego i szlachty: ieśli i tak nie dopuszcza, Vicegerent albo Burgrabia grodu pozywa się ze szlachtą na rumacyą, a oskarżony ogłasza się za Bannita iako nieposłuszny prawu.

o artyleryi potrzebny: Przyjaciel ludu vi. str. 267.

parva poena

Dwa razy dozysku-
bita nastepowała
magna poena
r. 1344. Brzesko
Kujaw.

1959

osadzeni za mało wi[...]
nie mając się czem kar-
mić, wypuszczając ich
co dzień po dwóch, by
chodząc pod strażą
po ludziach żebrali
Kotoszych. VII. 47.

Gdy kto za dług posła-
ny do pisarza by sam
siedział w turmie nie
ma się czem żywić,
żywi tego wierzyciel,
i odbiera swe od tego
co wygra. Dzieci nie
może być zmuszony
żywić go, choćby z
głodu umarł ib.

1960

uczyn. Wyrok i jego skaranie i wykon.

wykonanie jak się dzieje
w obwodach. nr. 25.

kto da na umowę (nara-
dzeniu że chce wykonać wy-
rok) i zwrot uczyni, mo-
że już co mu wyrok przy-
sądził sprzedać nr. 39.
i kto ustąpi prawo, może
prawo swoje sprzedać, 41.
gdy sprzeda za więcej jak
przysądzono, daje na tę
przewyżkę rangę nr. 44.

~~od jakich rzeczy~~ zacząć
sprzedając je na zaspoko-
jenie wierzyciela nr. 176.
i dziedziny królewskie, du-
chowne zapisy, tracą ducho-
wny swoje zapisane komu
nr. 177.

~~wyłow.~~ ~~wyroku~~ ~~Ros~~ ~~Nie~~

Wzięzywano pozwy i wydawano je na trzy tygodnie przed ~~[illegible]~~ otwarciem posiedzeń sądów ziemskich w czasie wielkiej posłanowybywanych. Lecz ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ Dopiero gdy się sąd rozpoczął ~~[illegible]~~ wzywał Komornik do stawiennictwa (wywiedzeni), ciucz. ściu proclamatory. Wład. nr. 7.

Pozew o szkody na [illegible] miedźwiedź przed sądem, a [illegible] niż na dwa tygodnie. nr. 22.

1962

po wygdoburzeniu pozwu
przy kruchem zdaniu wie
nie być obecne, wolna im
zastępcami ustanowić
na ręk i na zdanie. 29.
Gdy pozwanie z mocy sprze
mocy musi to uczynić o/o
biście. Gdy pozwany nie
stanie, wyrok się na nim
przez zajazd koła i rzę
mi wykonywa. Gdy nie stanie
powód z powodu się od za
dań panów i ustawy nr. 30.
(Uw. Przez kryminalny
nie może być przez za
stępców prowadzony. Ta
też i nr. 34.)
Wygotowanie pozwu jakie się
odbywa nr. 37–9.
Jeden pozew za krzyżem,
majestatu, listu, zapisu
nr. 54.

wyrok arbitra

II.

2. 1922. – w Austr[illegible] – [illegible]
1925 – b. jak wy-
rokował arbiter.

1963

wyrok
~~niestanie~~ ~~[illegible]~~

nad Dźwiną. Na-
miestnik oskarżony
o zdzierstwa wzywa
się przed Księcia.
Gdy niestanie wyrok
zaoczny, i Przyzłam
dopravi, r. 1398.
Akt. zabr. I. nr. 13.

1964

odwołanie się do Stolicy

w Krzyżanowski z r. 1386 ~~sąd~~ gdzie mówi sąd zbiorowy ~~z Judex et Procurator~~: "quam causam ad Dominos suspendimus"

1965

praw węgierskich. Powiedziałem (tamże), że
się trzymał wydania z roku 1751, które zn

kiez. pr. 2. wywoh spra-wo.

Wezar. Policy, ustawa zdaduty, a co od sądu wychodzi tiedi zdolacke (od zdol), czyli zdło zchodzi iż kwadirna, Traf. w Czar. XXVIII. 2. str. 201a.

1966

Podoch, ostateczny wynik
dawnych rządów nie
ożywiać, i raz odrzu-
ciwszy znów nie
rządzić.

1967

wyrok polubowny

r. 1422. zgodziły się
z obu stron zachować a
wyrzecze, nec ab eadem
velle unquam aliquo tem-
pore, quovis quaesito co-
lore appellare sub
poena mille florenor.
auri puri de camera
justi et boni ponde-
ris, pod ztracenie pod
bocziu bowi Berzok. pod
muszem zwyczajnego
sądu u Rzyszcz. II. 346.

1968

Pana Nowakowskie[illegible] w [illegible]

prosz Ojca więcej był

Teodor mi trudno [illegible]

Nowakowska [illegible]

[illegible] [illegible]

niezłane

gdy będzie wydaje
się wyroh zaor-
ny / gramota bezend
naja z r. 1398. Ak
zobo. I. nr. 13.

1969

przedawn. zbrodni
rok i trzech nie
dział jego czasem
recentes ordinaciones
obwarzonego nie
zapłatą z r. 1539.
Vol. I. 950

1970

hist. pr. r. — wyrok, apelacya

r. 1490. od sędziów którzy z rozkazu la-
za sądzili odwodano się (po rewizyą) do
niego: "pytał naprawdę czy tak wam ogłoszo-
no wyrok jak w tym piśmie stoi?"

jur. 6.

r. 1435. a o czem sja sudi wąsri zajmuk i mi
sja zowuk na tredej a ne stberek zabe swojego,
ino im tredej jaż Kniaż Welikij, Akt. zabr. I.
ced A kotorie sudi izdawna poszagli na 29.
Moskwie iz moe ociźni (dak), sie i mne posza-
gnuk po starine ib II.

z grodu

r. 1471. nie ma się naszyć sędzia który roz-
pocznie sądzić sprawy, sprawę do polowej,
i ktowe dwa miesiące nie ukończy i gdy z ...
odejdzie, zdać ma a sprawę kończy inny
od Nowogrodu wyznaczony sędzia, kr. 98.

r. 1509. a zamozud to: kto pozmach dała z policz-
nim da otpuścił ego proczż a ławcrema i ego kinnu
ne awa a w dom ego ulicza, kr. 150.

r. 1553. ~~da dal~~ wydawał iżzreca ich gołowaj
do iz kupu i prawie im gramoti na nich dawa-
li, 234.

1971

hist. pr. v. Pogląd.   apelacya

r. 1356. W mieście Spoleto był zwy-
czaj ~~wyrok~~ po dwa razy jedno-
zgodny - odesłać po ostateczne
rozstrzygnięcie do uniwersyte-
tu w Padwie, Bononii i Perugii.
Fejer IX. II. Str. 94.

1972

apelacya

Kromer str. 120.
nader ważne.

1973

apelacya

idzie de jure terrestri ad commune judicium terrestre generale, ab illo licebit appellare ad regiam maiest. 42. Proth. 21.

1374

apelacya 1975

Gdy Sędzia zbadawszy-
wszy stronę przyjąć
nie chce do i wpi-
sać jej do księgi
nie dozwoli, wtedy
strona pozbawiony
na świadka wyzna-
ną i przysięgłych,
zamiast protestacyą
do grodu, i z niej
po tem apelacyą do
wyższego sądu,
skrz. - mar. Porządek
z Szczerb. - jur. pol.
344 (de terminie
i t. d.)
nie dopuszczona apela-
cya z prawa i ni-
skąd. ib 396.

Die Päänier hatten
weder gemeinschaftli-
che Gerichte noch ~~von~~ prin-
cipes qui ubere judi-
cent App. Illyr. 7 bis.
Tenze samze muni
o nich : agros et villas
per cognationes possi-
dent

Sądy. 1976

Postępowanie cywilne i kryminalne [struck: sąd] -ne i kryminalne -liwe co do apelacyi. Pojęcie na zadwórze o odwoływ. Ocena i w kryw. nie? Dobore Sądzie 54.

niektórych sądów dużyi nomenklatury przyjęt.

Trudno jest uporządkować materye z naszej zwoj nieuwiązującą porządku.

Handtke kij. 674.

siebie, bez
rozwaga w
…nne- nie wygod
…ne
…ła, i rozwydrzała j
~~będzie~~

opra

odbity

zamknięte według
cz.cl. wartości.
Ł.15. !

1977

Co Tacyt [illegible]

dać [illegible] do obja[illegible]

Pomnor D[illegible]

Księgom [illegible]

[illegible] Milton [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] całość

[illegible] 55 [illegible]

w niewolnictwie [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ozbały

pobud, gdy się zgu-
bili. Kraśnik II.-21.

1978

[illegible]

Język [illegible]

[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible]

[illegible] jak [illegible]

Za [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

w [illegible]

[illegible]

Ozdoby

Ozdoby należały u-
rzędnikom, nie rzą-
dzącym, w Czechach,
polueły z herbowi;

Jireczek w Prawie
VI. 318.

1979

list. pr. V. rządowu

treść wiadomości o
rządach rzeskich, duchow.
i władzie ich. cah.
grzoch. Prawn. VI. 315

liczb. pr. r. opłaty

r. 1431. m. grzywna morawska idzie 64. grosze z Czas. XX. 6. str. 718.

1980

opłaty

r. 1441. quemlibet florenum per viginti et unum grossos computando. Kod. mał. nr. 140.

r. 1434. wiele ka-mu dać! ib nr. 115.

r. 1454. wieczne, jedne, nr. 201.

r. 1469. memoriale in judicio positum et adjudicatum do-dit. ib nr. 218.

poena et regestro r. 1764. vol. VII. 425.

1987

ią prawo doj.

wszelkie mi

wzajem nie

wszystko.

[illegible]

[illegible]

1982

[illegible] Lech gąd

[illegible] opowiadając

[illegible] [illegible] [illegible]

nie na śniemu

to nie ma.

opłaty

Uczestnictwo w opła-
tach sądowych: sęd-
dzą: de concordatio-
ne alias z czynnego,
de divortio należy
alias z rozsądu,
r. 1447. Akta kr.
Sądu ziemsk. lwowsk.
w Bibl. Ossol. Po orch-
nany III. 45.

ograny esp.

ut in omnibus ter-
ris succamerarii
servarum una cum
camerariis ipsorum
non plus quam uni-
um marcarum ar-
ram seu notam
pro granicione li-
mitalis accipiant,
r. 1446. u B. jus
pol. 379.

1984

hist. pr. s.   1985   opłaty sądowe

r. 1234. sudja uzjel posslina swoja wrah
jur. nr. 20.
zgmena
r. 1655. Vamjak Prislawa, nr. 55. 336. 339
(r. ?)
r. 1663. Leto na kogo pobijez izodom a emu ima
ti po tri dengi, jur. nr. 65.
~~r. 1625. sudaje posslini, i perèno, i pravog~~
~~Djeejatok, nr. 274.~~ 299.
r. 1642. penia i wjernie dengi, nr. 275.
w Instr. dla dóbr duch. XVII. wieku: ma przy-
kaszczych brać wjerdnego z dymu po/ przeczonemu
chleba po po 4. dengi, a bobyle po 10 deney, a od
ozdobiżni i następionej sprawie tyle a tyle tyla i
owsa; po sprawie od sądu, lub następionej sądowie,
lub srebrnego (dowody przez 1047); dalej z urzędo-
wej sprawy (sięha): a zem wszystkiem (rzeczo-
się ma przekazujących ze Starosty i wybranemi ku
ku prawo-
dzie
sziany, nr. 334.
w Instr. XVII. wieku: kto się sposzle z sądu będź na
dziesięć bądź na 20. ludzi na obyczaju prawdu,
brać z winowatego po dwie dengi (prawy djeciątok!)
nr. 334. I. III.
Te opłaty szły na nowaczyr, ib. III.

r. 1363. – 19. uwolnionym od gospodowstwa monarszych ludziom nie mają Kojary prodaży ścinki, Akt. zbior. I. nr. 7.

r. 1471. od sudnego rubla brać od pieczęci Namiestnikowi Władyczemu i Klucznikowi grzywnę, od bezsądnego (gdy się zgodzą) tożyż dzienki, nr. 92.

od cztery grzywny biorą, sędzie za sprawę od wszystkiego z licem, rozboje grabież, gdowszczyznę, chłopstwo, połowę gramotę, a gdy nie przyjdzie do sądu, ib.

r. 1477. boran przisudzali 6. deneg, a za owca 10 deneg gosudarju a sudi 3. dengi i starca prawdaneg, nr. 103.

r. 1486. a peresud idet s rubla po dezali deneg, nr. 115.

r. 1509. a chożennego w gorodie czetire dengi a w dereweniach denga, a gdie dowodczik objedaet dan emu ne noczewali, a gdie noczuet dan emu ne objedali, nr. 150.

r. 1606. za Cara Szujskiego emljut na winowatom poszlin s rubla po griwnie i peresud i prawoj dezalnik, II. nr. 46

opdaty. zadacz

Gdy będzie księża lub
Podwojszczy jadąc dworić
(w dwór podbanii?),
tylko a tylko zawierzę.
Gdy dwoch lub trzech
jedzie, w jednak raz
tylko jazdę opdawo.
Gdy księżki ordo-
wieh nie jedzie, wolno
Pchowaniu samemu go
nicdać. Pchacow. 9.
Gdy księżki przyrarz
bierze za wiele od pod-
wo, lub bezsądnej gwa-
rcoły, lub przymuszonej,
wolna gdziekolwiek uciś-
zać, a księż zapieczętu-
je. A gdy nie, to zapie-
czętuwa u ś. Trójcy. ib.
ludzież 13.

1086.

zrobią

małego

może

n

długo

opłaty cadawe

nad Dźwiną Dwo-
rzanom co jeżdżą
z poczwem, opłacia
po odległości. r. 1798
Akt. cuhv. I. nr. 13.

ile od pieczęci, od
pisma wyroku pie-
niędzmi. Sędzie-
mu i Podwojskie-
mu w życie ib.

1987

hist. pr. 4. grzywna, a-

złotą
r. 1015. nosił na szyi
grzywnę, Nest. I. 52.
eod. w nagrodę dawał je-
dnym konia, drugim kuny,
ib 61.

r. 1097. zemla oskudieła
ezł od rati i od prodaży.
ib 93.

r. 1175. Dzieci naprzykorza-
li się ludziom prodażami i
wirami, Zawr. 159.

1988

Podoch, opłaty itd.

z/ z każdej kunicy po 10 groszy, parobcu (porównania, pogodzenia?) 2 gr., dziesiątkowania od rubla 4 gr., pamiętnego po groszu. Wiadomy też i bojarski sługa jak dziesiątkuje.

1989

opłaty sądowe

Porty a wsiy, u Walen-
bacha w wyrazach II.
bullen

1990

a Czechach ...

gdzie są owce, [illegible] ony najmniej [illegible]

z przyczyny kuszczyzny którą się zwr...

dzierżawców w posiadłościach, a wydatki ...

tyle, że, [illegible] [illegible] panów wyjazd ...

pojazd się rady [illegible]

... powi nach...

opłaty urzędników
dyecezalne i kancelaryj-
ne
częście wymieni-
ne są w stat. Wład.
w. 127. 1991

Opłaty kancelaryjne
w. 160. 161.

Zachody panów urzę-
~~dników~~ książęcych
w. 163–5.

Miernika 166.

Ingrossatora 167.
brać i na tarcię

Registratora 168:

rewizyi
ewaluacya pieniędzy
w. 197. 294. (w r.
1460 czerw. węgierski
złoty (ia 4 cz, groszy)
czeski [illegible] 24. groszy
1466
płacono dyecy i kan-
ne, według gadunczi
w. 336.

pamiętne zbać się
wtedy gdy się na

króla z prawa wygna
nr. 332.
pewne czynności nie
koronnie, lecz od-
dzielnie z biskupem
jedni, nr. 326.
Burgrabiego dział
gdy na miedzy jedni
nr. 384.
~~na czem [illegible]~~

zmarłch excepł.

kiedy raz oddali sąd
że złoczyńcy gdy prze-
lesie raz drugi pa-
rzew pojdzie na zmar-
łch. wbadzet. kr. 81,
też ułr. pozwie, nie
mają prawa, kr. 82.
też gdy a co [illegible]-
go się domaga nie
objaśnia porzew, 83.
jeden porzew [illegible]
książąt [illegible]
z Prawem. 8.
jeden porzew z b/raf-
en. lipu. zamiun
wbudzeb. [illegible]

Zachowanie się
w sądzie narod.

nader ważne w
Lebań. - X. 108. 106.

1993

Dawności w krym
gdzie się opła-
cić nie wolno sam
-nie z człowoki da-
wności zl. mar.
Wawrz. 225.

1994

Prawo azylu

mieli Król, Kró-
lowa, Dworscy u-
rzędnicy. Nawet
kto do niewolne-
go uciekł miał
go w przestrzeni
rzuconego sierpa
Dzer alk. Wal. 171.
Kościoły i klasztory
prawo azylu ma-
ją ib 251.

1995

hist. pr. V.
Anglia

~~[illegible]~~

Dworzec carów uwa-
żali wszyscy pospolicie
rzeczą świętą: nikt
prócz Strzelców, ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ nie mógł prze-
jeść nawet konia prze-
prowadzić ~~[illegible]~~. Bojar zsiad
zała do bramy:
cerkwi bojarskich ko-
wany konie, a je-
źdźcy kto bądź umyśl-
nie przejechał, ka-
rano śmiercią.
Kw prych. II. 14.
Karano też tego co
namówił do takiej
jazdy, lub przepro-
wadzenia konia, ib.

1996

hist. pr. [illegible] asylum

Chez les Montenegrins un homme prêt à être frappé par son plus mortel ennemi, n'a qu'à se placer derrière sa femme. 1997

Le Moniteur univ. 1854. No 102.

asylum

Kościół niemiecki z pewnemi wyjątkami, vol. I. 578.

1998

Niew[illegible]ieńnictwo
r. 1478. była raz
niesławo. przedarzi pro
simplici infamitate et
ne corporali juram.
Kod. maz. nr. 245.

1999

Predstawlienie

Niewol: Istor: Zakona

III — 87. 2000

W otpieczatannoj Sandu-
nowym prawoj gramotie
po 'wotczinnomu djełu
w 1539 g: istcu otkazywa-
jetsja w prozbje o wykupie
unierdu protiw po tomu
czto on dwadcat' szjest
ljet molczat. — Iz drugoj
prawoj gramoty w 1550
istcu otkazano po tomu
~~romo~~ czto on molczat
siemnadcat' ljet. —

..... Otsiuda Mufoszkiu
wywodit zakliuczieniye
czto w praktikie zakono
ustanowiwszii sorakolje-
tnii srok wykupa nie
byd nablindajem.—

Przedawn.

Nie wol. Ipor. Zakon.

III 79.

2001

~~E Wykup Dziedzi~~

E. Srok wykupa w Sudicbukje sorokolętniy. —

Przedawnienie

Liet. pr. v. wyjęci z pod sądu w Rossyi.

2002

Naprzód duchowni, którzy według gramoty cesa. Filareta danej w patryjarszym sądzili się sądzie i około spraw na świecie, stawać musieli w ich sądach, i kryminalnie sądzeni być, i ... t. j. nie wpadali w ... Monarchy ... sądzie. Monarchy przeciwnie wypraszaby zabie przywilej nie należeć do sądów patryjarszych i metropol. tylko w duchowu. sprawach. Sędzią musiał sam Metrop. a nie jego Bojary. Po różnych przemianach gdzie się mają sądzić duchowni, stanęło na tem, że w sprawach Prawa W. na tem, że w sprawach świeckich wszelakich, w sprawach świeckich mają być sądzeni sądach.

Takiej przyczyny nowogr. Metropolita Nikon.

Takież przemiany do rządu są-
dy ludzi świeckich do duchowień-
stwa należących. Rozróżnić się na
dwa, że ludzie ci między sobą
mający sprawę w duchownym są-
dzili się sądzie, a z kim innym
mający ją, w zwyczajnym sta-
wali. w jakim sądzie.
Wyjąwszy kryminalne sprawy, na-
leżeli do sądu posolskiego prika-
za cudzoziemcy uprzywilejowani:
kupcy holenderscy, angielscy i ham-
burscy goście. W inozemskim są-
dzili się cudzoziemcy w służbie wo-
jskich będący. Strzelcy i Kozacy przez
swe sądzeni bywali głowy. Kamie-
niarze i ślusarze w kamienn. pri-
kazie. Otkupszczyki i mytczyki u swych
władz gdzie brali odprawy. Włodzielcy
zawodów w Oruzejnej palacie. Posadscy
ludzie niektórzy przed wojewodami ni-
żnymi. Niektóre rody (Minin) tylko w Mo-
skwie, Carscy niektórzy tylko w carskim
pokoju. Atoli wszyscy ci tylko w cywilnych
sprawach. Cricher. 153. 454

więzienia

Dla zabezpieczenia się przeprawy, po zaprzysiężeniu przeprawcy, wsadza się do turmy st-Anny 7.

Locus carceris pro talibus excessibus debebit esse compedes et non fe-cidus ib

2003

List. pr. III. Karne
z Pr. R. podarzi Księ-
żu. Tak i w orzył. pr.
122. Wojtowi księgę prze-
dał (przepadł mu).

Dzisiejszy system karny
europejski wyłącznie o-
party jest na karze wię-
zienia i rozmaicie stop-
niowanej.

2004

Piern. borg. rerb.—

Datowanie

klassyfikac- przestępstw według stanu i kar

<u>zbrodnia</u> / kara śmierci wszelkie stanu ludzi dotyka, wszakże co do szlachty zastrzeżono że nie inaczej (?) tylko, a ludowy zawsze karany śmiercią gdy się nie wywiedzie

<u>wina</u> / opada, co dla szlachty winą to zbrodnią dla ludu bo gdy szlachcie zawsze się od niej wykupić wolno, to ludowi rzadko kiedy

<u>wykroczenie</u> zawsze okup, wszelako [illegible] co do jego [illegible]

W tem względzie jednakowe prawo we wszystkich krajach Korony: Mazowsze a starojsze, ale gdy przyszło do [illegible] gadne ze tego względu uwagi że [illegible] wymyślniejszy [illegible], przybierało do nich co było dogodnem. W ogóle powiedzieć że kara śmierci nie dotykała gdy szlachecką i [illegible] jej używania i tanio zastąpiła, czyli że szlacheckie zbrodnie w kategoryą przechodziły winy.

Tak samo w Czechach, gdzie też [illegible] znane w nich zbrodnie zamienione w zbrodnie.

Różnica co do prawa między narodowego, które zwano i uważa jednego państwa jak w Polsce, a następnie państwa sąsiednie: Taż Węgry i Moskwa, a dziś Czarnogórcy. Pod tym względem więc jedność, pod innym inaczej, tak że na dwa obozy. W pierwszy Czechy i Polska, a drugi [illegible]. Druga inteligencyą przodkuje. Gdy jej a tak nie

tyle Węgry i Moskwa w tem [illegible] nie wiele inaczej. Pierwsi [illegible] że [illegible] jak [illegible] na [illegible] Litwę i Polskę, a nawet [illegible]

pasowa więc a mało przeciągnięta nie jest w zasadach niezgodne (?) [illegible] mowanych, kara śmierci wymodyfikowana, ale i tak przecięta w niepamięć z przyczyn politycznych Moskwa z utylitarnych. Z nimi zeszli się prawie przez Węgry pamiętała tego nigdy, że wolno było

Do zaznaczenia u karach, że wolno było opuszczać, i że więzienie karą nie było.

R. 1768.

i wykonawców prawa niada niedbałych, którzy nawet gdyby co sejm mordowano ~~[illegible] Vol. II. 1627. m. z. postanowił~~

zeszli się prawie przez stanu Zendzu (?), który surowy do samych więźniów i szczególnych zezwalano (Wolf szczeg. cxxxi. [illegible] do wszystkich stanów

szlacheckich żołdaków (?)

F pamiętna

[illegible] więzienia rzadka 4.

więzienie: O Karach

(gdy się przedawiała i zamieszanie do kary; sama że [illegible] nie uczyni, st. [illegible] gdy)

więzienie środek zabezpieczenia i kara, bo uwięziony i zaprzysiężony przez panu- da i świadkowie siedzi wól. Ta rzecz albo opłaca głowę, albo da rękojmią że zapła- ci. Gdy uwięże zabierając się dobra i szukać się przepadnia. Szlachcica siedzi równo wol, po rzecz może wykupić do- bra, st. Anny 7.

Uwięziony i w wieży przez nie trzymany gdy zapłacić czem nie ma capite et wlo expiabit st. [illegible] 2. [illegible] śmierć [illegible] albo się wyku- [illegible] [illegible] wyjątkowy [illegible] padliś, i [illegible] gdzie się przepadła nie przedawnia st. [illegible] Wawrz. 224

kara piętnowania w Polsce i użyty za [illegible] pad [illegible] dom i zabicie w nim 1496. [illegible] jus pol. [illegible]

za rany i t.p. [illegible] sąd [illegible] płacić, albo siedzieć w więzieniu, st. Cram. [illegible] 31. Dudzio u Czarn. (st. [illegible] 71) więzienie kary na [illegible] oczywiście zwyczajnych dzie- wice [illegible] zdany. [illegible] wyższa kradzież [illegible] 77. policyjne kary 91-5

[illegible] Grzegorz i Marzyme [illegible] zem- [illegible] w niepamięć nie [illegible] jur [illegible] gdy [illegible] u średniowiecznych [illegible] i [illegible] może w długie [illegible] Tem bardziej u [illegible] [illegible] i bardzo dla nadej widów [illegible] [illegible] Na rzecz [illegible] [illegible] przeciągnięto [illegible] wymordowano [illegible] w Czechach [illegible] za obrazę monarchy i [illegible] rodu [illegible] opłaca [illegible] co umierał [illegible] już teraz nie odwoływano [illegible] odwoływano w Polsce. [illegible] kara najwyższa na szlachcie. Zemsta. więzienie.

[illegible] Kmieć [illegible] szlachcic [illegible] gorszym [illegible] Wawrz. 21[illegible] [illegible] 225. szlachcic zabijający ib 22[illegible]

[illegible] pana gdy Kmieć pod- [illegible] [illegible] lub dziedzica; za- [illegible] pana, księżnej [illegible] gdy [illegible] przepada i [illegible] wana do którego bądź sądu. [illegible] Szlachcic gdy się nie odwiedzie dwa [illegible] za Kmiecia roboty [illegible] szlachcica jeżeli nie [illegible] do sądu. [illegible] nawet po zapłaceniu głowy [illegible] będzie [illegible] ib 214. 21[illegible] najmniej [illegible] jak [illegible] 217. Też gdy [illegible] na wrocław nie po- [illegible] [illegible] gdy na wrocław [illegible] [illegible] ib 220. [illegible] gdy na [illegible] rani ib 2[illegible]. [illegible] ib 222. zabijający [illegible] 227. [illegible] granicznem [illegible] mądrością kary u- [illegible]

Gdy wyzwalający [illegible] napady ib 226. Padając wszelakie zapłaty [illegible]

[illegible] u najbliższych [illegible] barbarzyńców [illegible] [illegible] ib [illegible]

Porząd[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] je kary. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nawdawe [illegible] sam kary [illegible] [illegible] na [illegible] [illegible] Alex[illegible]

Zakaleczenie, [illegible] bicie i t.p. [illegible] [illegible] w Polsce. Opłata ale i śmierć z piętnowa- niem. Że głowy [illegible]

[illegible] i [illegible] dziwę [illegible] [illegible] za [illegible] Sa- mo zabi- [illegible] cane

Kotz. pr. v. Naś.

więzienie

2006

Turma li dla kryminali-
stów, za długi i t.p. nie
mogą w nie sadzać woje-
wodas a przez to przyspa-
rzać służbie ciężaru w do-
pilnowywaniu tychże. Przycię-
żony bowiem Suwerenny był za-
sadzonego w więzieniu,
lub raz w lichem i wcale
źle opatrzonem i odpowie-
dzialny, lub musiał go brać
na pristawa, czyli zań rę-
czyć.

list. pa. V. uwięzienie

gdy nie osiadły (dobr nie ma) idzie do więzienia porwany bądź, lub daje kaucyą że się stawi.

3. st. Mazow. r. 1511.

ten u którego potrzebna wydać go ma pod karą za kogo pod-grozy, w podobie pobrzydzonenia a w podobie skarbowi

n. ibid

nie dość karą lecz i zdobyczyną zapłacić ma obrońca zbrodniarza

5. stat. Maz. 1511.

2007

ckei Smolo

które pi

nie narzar

tkie, wyprz

rostaj Oba

Najniż

J

więzienie

Juw. str. 811.

więźń

Szlachta ma utrzymać w do-brym stanie, v. 1768. vol. VII. 709.

Więzień sam so-bie opat i żyw-ność z v. 1775. vol. VIII. 116. a gdy zrad go za-dafrzy to oużi-wi.

2008

[illegible] gdy [illegible]

[illegible] z [illegible]

[illegible] ale

[illegible] płakania [illegible] nie a [illegible]

[illegible] wywody [illegible]

[illegible] kawa od [illegible]

uwięzienie

Tuwimy w Moskwie zdania Barwojny
pick- z gwiazdowej karmi (ad.
XXI. 94.7.

2009

Lipt. pw. V. męża

męża nie ma być
smrodliwa lecz przyzwoita
1/8. 1911. ad. Marow.

2010

ius P. Bart

ondat. Nau

List. pr. v. niedoszłyby (bez majątku).

niedoszłyby o wdowę za-
porwany więźń się [illegible]
raz po uwolnieniu
skargi.

3/ el. Mar. 1911.

po wyjaśnieniu przez
rok gdy nie może
opłacić zdobyczy,
wdowa i [illegible] [illegible].

[illegible]

2011

CH

…iejsmbieg

…damtra

…fo

…edlcu

…unto

Liczow. prawod. V. więzień
i Kanicya
opis wierz [redacted] górnej
i dolnej części in fundo.
Kormana Pam. I. 187.
188. 2012

urězięma

ṗimė lyí ma-
ṡiy v. ιςαα.
vol. II. 1217.
Patoz. i gww.

2013

Więzienia

Nie było funduszu na żywienie więźniów by im apelować dozwolono. Szpitalne dać mieli, Staszic w Uwag. i wszystkich jego ul.

2014

[illegible] posagu
nie dawali,
a niech go-
nie brali! Na-
stępnie [illegible]
i dajnie [illegible]
i [illegible]. Juny
[illegible] w Germanii

La wo-
nowa:

[illegible]
i zdobi —
Gdy objęli b[illegible]
ranne madz.
być może g[illegible]
w który p[illegible]
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~

Lit. pr. V. zbójbyczności

bezmajętny zbójby z
życiu zaczyna się
wszystkie przed Stan-
stem: gdy nie stanie
wyswobodzi się z kraju
i odziedziczonych zbrodni
będzie wiedza śmierci
6, stan. Warsz. 1911.

2015

...o utrzyma...

ka z pierwszej

uważam

bardzo

najgłębszego

i

...gą posłuszna

...trzym ołtuszy

...Szpilli...

Volum. leg. Okęcki

r. 1611. Vol. II. 1914.
stni Więźniowie po
grz z. zamkach
Więźniowie, Warmi.

2016

Bieg sprawy

wzięcie
wbuquio – niepo-
dobieństwo rzą-
dać odwołań przy
skaleczeniu po-
powadzenia do
ozdob.

2017

Hist. pr. IV. Duchow.

Do końca XVII. wieku kupo-
wały monastyry dobra za
pieniądze uzbierane na
wykup więźniów (potomaniz
nie dzięgi), i uzyskiwali
sąd nad niemi, i prawo
skarbowe i t.d. Tylko da-
szczegabstwo, rozbój i kra-
dzież, do sądów cywilnych.

~~Akt wornei[illegible]~~
Drownia gramoty i akty
wiązanych kraju.

2018

hist. pr. V. ~~więzienie~~
Bufułkow. Mostu
za Buryę —
Cara uwalniając się
więźnie z carem bez
ukazania (kary): wy-
jąwszy zbrodniarzy
swoich. I. 72. 2019

hist. pr. l. uwalnian.
Moskwa.

choćby było i na śmierć skazany był, może być uwolnion na prośbę carycy lub dzieci carskich. II. 20. (w Litwie).

Dawał pamiętnik i w Litwie. Dawano mu (nakaz).

2020

Glejty

tylko Król da-
je i tylko na
rzecz mniejszą,
ale odnośnie z
wiary - Tylko dla
skazanych in
contumac infa-
misów r. 1736
Vol. VI. 626.
Stanowi Ducho-
wnu glejtu nie
ma r. 1764. Vol
VII. 204.

2021

Krolg [illegible]

Nizowy na gardła i

r. Marek

przezwany głuszczyk w. 1589.

vol. II. 1329.

[illegible] [illegible] / gląb.

Glejt. 2022

Nie wolno odtąd (od r. 1410) dawać król gle-
tów dla czesania w
sądzie ziemskim, tedy
nr. 9. (Nb. zwany, że
tako wywołaniec, nie mo-
że postać w kraju, chy-
ba za opowiem. sejmowym.

Kto za glejtem w kraju,
podaje się jego prawu.
ib. nr. 453.

Glejt od króla lub sprawcy
królestwa dany ma być
ogłoszony po ziemi; lecz
tego nie potrzeba, gdy
obcym przybyłym do kraju
przychodzącym dany będzie
glejt nr. 454.

Wywołańcom z kraju dany
glejt być też sprawiedliwie;
może być dawany na pogra-
niczu, a gdy się w sądzie

odbędzie odebrać mu go na
granicy. Glejtowany nie ma
uważać [illegible] zbrodnią glej-
tu przyjęcia. Glejt obowią-
zuje tylko dla miejsca wska-
zanego w nim, art. 455.

Gbejty Lidw

Daje i Kamlerz
na wła i zrzeżó
niedziel ch. Lit.
I. 12. ma obła-
dować w tym
zordzie gdzie
się na konic
v. 1764. Vol.
VII. 209.

2023

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ... [illegible] Lel [illegible]

hie wie [illegible]

infesiyce

List żelazny
ugodny dający
na wejście a-
nunejszym wy-
głaszającym, wy-
magał Król
ażeby i oni
żnych urzędnikó
z ukorymi pa-
ńiywne miasti
stającą anne-
ksjonowali pod
zakładem 2000
zł.

2024

cement /

Listy żelazne (moratory).

nie dawać z kance-
laryi listów uwolni-
onym którzy się za-
dłużyli, lecz z nieszczęścia podupadłym,
kupcom też (przez Ży-
dów), ale tylko na 3
lata, w których się
wydźwignąć mają. Ma
senat względem owego
postanowienia nie zmie-
niać w tych latach. Ale
gdyby w tym czasie
umarł, tedy porę-
czyciele jego wolni. Wie-
rzyciel ma potem jego
majętn. sk. z. ved. I.
27.

2025

(1) Smlaława, umrzwa,
umława przypomn.

licznych do
ania (1) osob

(2) Wrzebrd 204.
358.

e nary-

xv (Wrzebrd)

hist. pr. v. Karne

O liście żelaznym Mecherzyńskiego w Bibl. warsz. 1861. I. str. 54.

2026

Liter. pr. V. Banicya

Sejm, z Jerzym Podieb.
zradzony, przepisał r.
1457: że każdy o bez-
prawia na banicyą ska-
zany, może odtąd sta-
wiwszy się przed Królem,
lub krajowemi władza-
mi i obiecawszy popra-
wy, zyskać przebacze-
nie, czego jeżeli w
przepisanym czasie nie
uczyni, z tym podług
prawa postąpionem bę-
dzie. Palacki IV. 1. pr.
702.

2027

Lit. pr. v. Banicio

Dwojaka jest: powią-
zowa gdy kto nie słu-
cha wyroku sądu, zgodzi-
na, gdy, spisek kowa-
na króla lub kraj,
gwałciciel, podpalacz,
świętokradzca
Sk. Kazn. 18.

2028

Banita hd.

zostawia żonę
wdowa, dzieci
sierotami, ch.
lib. XL. §. 36.
Ta nie u takim
ca tylko dobra
na wieczność.
jak w Polsce
i activitas wszy-
stkiemu r. 1564.
Vol. II. 651. [illegible]
[illegible] Wszak pierw-
szy w Polsce i
czas do zadaw-
ania wyroków przeci-
wko r. [illegible]
*. 1224.

2029

[illegible] vol. [illegible] 121 [illegible]

[illegible]

Lit. St. ro. V. Sądy

na rynku w czasie jar-
marku publikuje woźny
że kto Daniłowi
Sk. Prusk. 18.
za wszelkie przestępstwa
skazanego publikuje
Starosta jeneralny po
wszystkich. ziemi swej
starostwach ib.

2030

ukaranie u Prawnoj.

Kto nie chce iść przeciw nie-
przyjacielowi bić się, odjąć
mu strzelbę, a przypasać far-
tuch jako niewieście
St. Prawn. C. 18

Wojaka, ukaranie z bojaź-
liwa u Madziarów,

2031

Litwa ciężarami i jej powodem, w Ed. z. red. XI. 4.

2032

G. GEBETHN

ARNIA I SKŁA

Varszawie, Krakowskie-Przedmie

dn

ny Prof

ińśki,

hist. pr. V. ~~uznanie~~

Patr. Brandb. prawo pryw. 9.

(Czechy, wolf z wsp.
Ferd. II.

2033

Konfiskata 2034

Kto ukryje zwierzę urzędnikowi (baczlina, więc w rachuna-czach) by nie płacić danak, zabiera mu to starszyzna lub głowar za karę, i tę karę kmiecie dzielą między siebie, zb. Prawa §. 61.
Wszakże tylko do 20. sała-raw zabierają sobie, resztę wysyłają do skarbu ib §. 62.
Gdy ukrają płacą pięćkroć ty-le, ile aspów wezmą, i odbie-ra się im głowarstwo i star-szeństwo §. 63.

Konfiskata rzek

u Reszta 205.
wzmiankę się kon-
fiskaty za zdra-
yczega, który się
na oyczyznę
rzucił. Karamz.
IX przyp. 118.
137. Lecz tylko
Rurikowi, za Ba-
tyja panowania
i wolnymi Ka-
ramz. 14 przyp.
161.

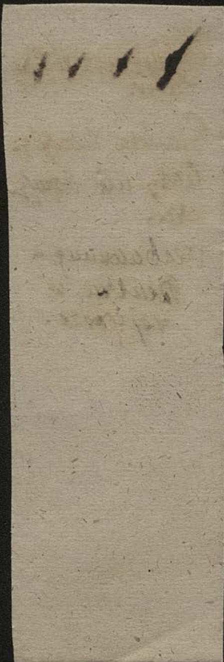
2035

~~Landesverweisung. Schw.~~

Szlachta konfe-
racy nie dopusz-
cza.

Verbannung a
Bentza w
rejestrze.

2036.

karzących. K.
winy i pokuty
przysądzone
Królowi, na
benie z radą
pamiętną i wła
dychą na pó-
wszechne do
bro obiecał tak
panować jej
Wład. ch. 32.

2037

Hist. pr. V. konfiskata

gdy ucierze zbrodzień
lub zaporwany na rok
zawity nie stanie. ^
4 r. 1511 Stat. Mazow.

^ Konfiskujący
książę i jego
rada płaci na-
przód główszczy-
znę, lub w po-
siadanie dobr
wpuszcza.

2038

ę Sędzio

Dobra

1u tom. B

opeurika, g

kraju ... wkrota

hist. pr. V. wykup dobr.

skazanego zabójcy lub komu skonfiskowano, mogą krewni skupić dobra,

Tozlak. Marow r. 1511.
może i sam tak od księcia jak obrażonego a nawet krewnych, gdy się nie okupywa po wyroku, toć sam przyjdzie od sędziei

2039

Nr.

Litwa, – przysięga z konfisk

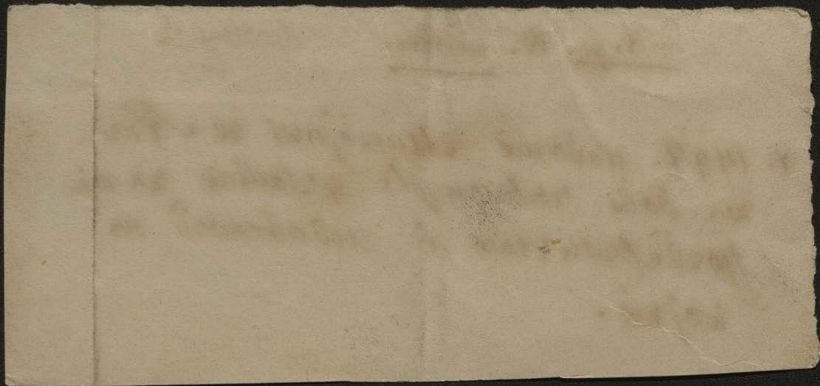
r. 1500. Dzierżawa do-
póki nie podzielona
przypada na skarb, gdy
tko z woda zdrajca; gdy
podzielona, to tylko samo
zdrajca na swej karany
części. Ak. Z. II. nr. 50.

2040

Wyst. pr. IV. wojskow. Łukowsk.

2041

r. 1497. nadanie Maciejowi ze Starze-
wa dóbr zabranych szlachcie za nie-
posłuszeństwo i nieobecność na
wojnie. czy w Wyst. Dyplomat.?

Kryminalne ~~V~~ Konfišti

Putičar: u Černogor.

Sudebnik 283.

3. Ako toga ubiwalca
ne by mogli uchwatiti,
negoby izwan naszie
granicie u tuczu zem-
lin pobegao, ~~to negowa~~
~~imanie da se ima~~; ~~ob~~
swe ot wiata i do wieli-
ka, procieniti sztogod
na negow dio more
dapanuti i ot toga po-
lowinu dati onomu,
kojemu bude zlo uczi~~ne~~
nio, a drugu polowinu
za globu Zemalskomu
uzeti. —

2042

główszczyzna

16. — 2043

W Kujawskiem że
rycerza sprawu-
jącego godność
dziedzica za - grzyw.
za rycerza pośled-
niego 15, za rycerza
nie z klasy wojen-
nej (nie uposażo-
nego urzędem?) i
za Kozłowskich tylko
do 6 grzyw. r.
1252 - Danił Sk.
I. ~~[illegible]~~ w. 125 ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ zlecą-
jąc do rzp. [illegible] [illegible]
XV. klasy rycerza
bitego na drogę ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
w karczmie i ta [illegible]
w ~~[illegible]~~ odbiera

i Księdza, wi-
nno wynagradzani
bazé -

zbawęczyczka

Gdy zabòd odjię-
zajòt napaść i
szczęściu świadka-
mi doaiedzie,
płaci dytka bo goj-
wiéu (½ zbowszczy)
i nie sie̋dzi we
wiézy. v. 1496.
u B. jun pol. 354.

ale deu [2] co zapię-
pujòt drogę za-
bije niebarznie
(severe) płaci 120
i wiézy siędzi
ib

tylka gdy [3] zapię-
pujòt przepad-
kiem zabije, to
120. ale bez wie-
zy ib (1493).

2044

1477. pr. V. zbożnego

w Mazowszu zbożeży-
zna 48. i była Księ-
ciu za karę
1/v. 1511. Kal. Mazow.
Kmieć i niesłuchani
zbożą, nie pośledni
płaci za zbożę
11. eod. Mar. 1511.
gdy ludzie zabiją szlach-
cica, zaprzysięgają się
przed ich panem, który
jeżeli sądu nie uczyni,
zapłaci za nich

12. ib
zapłaciwszy nie uwolni
od śmierci: sięgać bowiem
może pobocznego i
na życie. skazać ib.

2045

ue

wrało mienam

nie wr... dzia. ob

W.^{ty} tego ob

nysłali. O

a, a 1^{y} ko

ków Ale roz

zbiorowszczyz-
ną ma za
śmierć na po-
obiczniem miej-
scu zwołania
gdy na sejmik,
sejm prowinc.
lub do rady z
bronią przy-
dzie, r. 1507.
1520. Vol. I.
313. 343.

kociołby i blach-
towy, r. 1616. Vol
III. 281. 2046
zborzeka zbiorz.
r. 1581. Vol. II.
1112. (szlach. za
zur. zbór zbora
zabójca z mocy
r. 1631. Vol. III.
601. (za [illegible].

Gdańszczyzna.

Za gdańsk. Krzyż. rzeczy
robił. W r. 1525. że gdy
bojarski urodzonych umrze
bojarzyk w Dwarze w pi-
jaństwie, kto go zabił
i wydać z żoną i dzie-
ćmi z podrodowaniem Ro-
jarow, toż z Krzyżakami
pozostało tak. Gdy syn
bojarski umrze, to do
ziemny idzie, a którze
się z jego tub jego ro-
dzinę majątku Krzyża-
cin co najlepszy z żo-
ną i dziećmi i wydaje
z pochodowaniem. Obo-
wiązku ubitego nie pła-
ci. Akt. Jth. III. w.
167. Nr. 3a3-4.

2047

ie nie miała
pu da siebie
kwu (257)
ażenn. Fpa-
ne Nawet nadaw vylni
wavnice (twb1. I. 37
ud płacić blasfdorati ra
odukrach, jeżeli nie u
ali (twbl. I. 335)

Hist. pr. V. temat: główszczyzna

r. 1577. uczynili się ubójcowie, którzy za winowajców że główszczyznę i ubyli zapłacą, nr. 271.

r. 1621.–1640. Jwan syn Piotra z drewni Wysokiej i jego syn zabił z synem Koralewicz czobotnika, nr. 301.

w Jazw. XVII. wieku: nie mścić się, lecz wszystko działać po prawdzie (prawie); nie po czarnych bić bałwanem, nr. 337. III.

r. 1482. wraż mi po swoim ubójce półtora rubla, nr. 412.

główszczyzna nie stosuje się, więc z niej poznać stanów nie można. Poznać je z ~~[illegible]~~ sądowych kar. W zadnej Nowogrodzian z r. 1471. powiedziano że od Bojara płaci płaci mniej tylko o $\frac{3}{5}$ mołody o $\frac{4}{5}$, czyli że gdy Bojar płaci 50, to drugi 20, a trzeci 10. Akt. zabr. I. 92.

r. 1486. pogołowszczyzni bierze Namiestnik czterry ruble, a Tiwunu Welikogo kn. dwa 115.

2048

v. 1936. ucrinitelja dusegubstwo a ne do-
izrucitelja dusegubca, ino za golowu či-
ri dwa rublie, zaplatiti walosh ili zlan,
nr. 181.

gławszczyzna
gdy kto pal-
na, r. 1588.
Vol. II. 1214
— 17. 2049
zawarł po zpod-
nieniem niby
przypadkowem
zabójstwie zło-
bie o zawadze-
niu w zadzie.
Gdy delatorowa
nie ma żadny
ex officio do-
noszą lub za-
dać, r. 1726.
Vol. VI. 484.
r. 1547. tom VI.
mega dzieła.

nadŁabanek nie ma, one pod Niemcam[i]

rzymskiem [illegible] [illegible] oparte z

Dziwolągą. [illegible] ku prawo twoją [illegible]

hist. pr. V. Kanne

Królowa miała ~~od~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ -że głow-szczyzne w kabie-zach wakujących i za gwałty zadane im ~~[illegible]~~ przy-znane grzywny.

2050

hist. pr. W. ~~[illegible]~~ grawowicz —

zdobnic; nada szla-
checkiego (kmieci) sł. Wawrz.
z Praźm. 205.
zdowa ib 206. / pa-
nowie. Grymał

2057

hist. pr. III. oblig.

Tautologia u Ger-
manów i Romanów
i Grzyma.

Waira die Hufe –

niem. pr. V. 205 bezczel.
obrazicz. moskw.
9.

zbereźnika nie nie-
chce pod nim służyć,
mieniąc go być niż-
szej rangi. Takie-
mu nakazywać a
sumien odpowiedzie-
nie mowa (Ukaz. Loż
u Czechów!), bić
knutem lub batem,
zsadzać w turmę lub
zesłać na Sybir
Kobrzyń. IV. 12. 13.
kara zapisuje się w
księgę (nots. do akt
osobistych), przez
nię stawia się bojow-
nikom, obowiązkowo
i dumne dzwonienie,
lecz wolno dopuszczać
się na nowo ib III. 15.
bezecnie szczuje się
do żałowania jakie
opowiadany od go-
sudarya bierze; bez-
czelnie wolni i t. p.

zdaruje się do zbow-
szczyny ojca.
Kolofrych. VII. 41.

Testament

nazywa się poslednie zřízení, poslední vůle u Czechów, zob. z r. 1397–8 u Palack. Arch. I. 139. 142.

2053

testam.

wolna była te-
stamentem i dzi-
dziczne zapisy
dobra, Pan. nasz-
czeńch. ||.

2054

teplam.

reforma szkol.
szkolnictw. polsk.
w Gdańsku z ustaw
polsk.

2055

lenności to z
obczyzny na-
wraca [illegible] w
[illegible] w. [illegible]
[illegible] i
[illegible]
w pierw. Dr.
[illegible],
na [illegible].
mogilach.

hist. pr. [illegible] Stefan.

Co znaczy raduszbina
zobacz Zmorawskiego
Lazarica 19.

Dwie Stefan. serbskie
w Mon. nr. 341.

2056

dziwiania – wsz

niego danu dyspo

ego – składam tu

ękniejszego danu

niższy sługa pow

Cm

Lipcy 18 28/12

hist. pr. V. ordynac

sposoby napasto-
wania w kościele
De testamento
Generali scripto-
rum.. Schulze.
Jena 1859.

2057

ciapa 1874.
Gerlach 1877.
Grupa w Genu-
ja.
Grupa
Jarobi.

Sekcyj oddzielnie
mieć, bo się
historya nie
powtarza.

List. pr. V. Lesłam. [redacted] woli

2058

Kto się dorobił pomieszkia, może jego
następca, nie podawszy nawet o to prośby,
wziąć po umarłym, bądź żywe bądź
puste. Gdy chce wziąć po cudzym który
nie zostawił następców, prosić musi.
Synom umarłego daje się na włas-
ności, córkom, żonom (wdowom) na
dożywocie (Za życia swego może wydo-
żonem pomieszkaniem dysponować, po niem
odziedziczone nie może następca ani
sprzedać, ani zahipotekować, ani zadłużyć
oddać. Zamienić się niem wolno, ale
gdyby przy tej zamianie nie zyskałby
skarb (wołczyzny zamienić na pomie-
ście na czem skarb zyskał. pomieszkie na
wołczyzny na tem skarb stracił więc wło-
czona pomieszkiem zostanie) do zamiana
nie ważna. Ten co (chybaby córka
kupił zlewa na karw (gdy dzie- za mąż poszła,
puszcz, gdy nie ma suk- ci nie ma do zarzuje się
cessorów. Car oddaje to po niej męża [redacted]
biorą [redacted] ska-
krewni. ro swe dzieci.

już znowu na pomieście, a za duszę
coś daje monastyrom. Kotoszych. VII. 3.
Pomieszcza i ojczizni wartości od liczby dworów L
-najmniejsze pomieście ma ich 2. naj-
większe 19000 i więcej, zważając
na posiadacza, jego czyn i cześć.
Nie jeden nie dosłuży się jak 100,
inny i 17000. Pochodziło stąd, że
brano w spadku i dosługiwano się tej,
<u>ib</u> XI. 6.

Li ~~[illegible]~~ ali-
czara voli
(czerwona)
na krwawej sta-
ni. Wyliczenie rangi ~~[illegible]~~
Nowol. 220-1.
Oszacowanie w
ib. XVI. 7. wraz
z dodatk. w
uświadom. grodu
ib. XVI. no. 46.
48.

Test.

rodowe otrzymy
kto ma dzieci [illegible]
dać może, daro-
wać nie może,
zwłaszcza też
duchowieństwu przez
testament: chyba
gdy się na to
zezwoliły, Newal
II. 162. — ni/wolczy-
wydziedziczano
ny rozporządzano
nie dowolnie, ale ni
dziwać pewna części
gdyby raz dano, to
zaadać nie nadaj-
ru. cenę, czego gdy-
by raz nie uczynił,
to zaadać lat i na
zawsze wiecznie, Ud.
XVII. 42. 2059
Damięt [illegible] księ-
życ (czegoś) (krzyż)

Lesk.

ojciec może wetwić syna do podziału z przyczyn złych, ale wydziedziczyć nie może, Wrześb. I. 92,

2060

Listy. pr. IV. Zepsam.

Złotowi mowa w łaciń-
skich dyplom. i nazwisk
o pochodzeniu, opisu-
je się, bez wyrażenia
oznaczonej o tem woli.
Pod r. 1447. w Mon.
719. zowi Zepsanie...

2061

Testament 2062

Testament ktory zwarty pismem przypadł w księ,
58,
ostatnich pod czas gniewu już nie przy zmysłach,
więc dzieli majątkiem rozporządził, niech to
robi za żywota. wolno jednak in favorem
ecclesiæ, Szwojteckiego, exorbit. Nr. 56.

Hist. pr. III. ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~. legram. pieć.

Księdza i siostry robi testament przed Pawełkiem Syxod Budzki 80.

~~nadrona się ma w [illegible] duchownych wspomnieć zamiast Biskupa nie dorusi 8. 13.~~

dochod roczny księdza żonatego Pradziad i Proboszcza, ~~Synod [illegible]~~ + uzywek synodu jak Hebel czyli list do Bis. wroc. z r. 1297. jak Hube str. 181.

~~[illegible] gdy [illegible] zabije księdza.~~

~~nie chcial duchowni [illegible] [illegible] z dobr Maj. [illegible] 74. 76. 101. 104.~~

2063

Testamenta

r. 1440. ime nato-
žij jak dalozd ro-
bil testamentu před
Rajcami, ale před
Plebanem. Alz
bern. III. 147.

2064

v
ř

z szacunkiem

Juliusz Kirschstein & Co.

Testament XV. Stol.

1435. czdo jesi dal po dusi
Akti arch. eksp. I. 21.

2065

Tefkam.

u Czechów zapi-
sanie do desk
majątku naby-
tego, ale za żywa
Wocel 21.
ale ten zapis tyl-
ko jak d Tug 22,
lub miejsce prze-
ne, ib

2066

morderca.

zab. dziedzicu że „zamarłeh" nie brał po ojcu r. 1477.

w VI. 416.

r. 1423. ojciec przezły dybło ½ dziedziny

ib 417.

przymiera zgładzono jego dzieciom r. 1526

ib 420.

2067

List. pr. v. sejkam.
W spraw. gdańsk. Zygm.
że w razie zbawieni
wolno zerwać zaprzy-
sięgłych prawami królów,
i w przyzwoitości kilku
nie przeciw posiadłości,
miejszych, oświadczyć
swoj woley. Ci zaprzy-
sięgany sen separa-
mem na najbliższej
sessyi rozdawej wcze-
snej do Lenny.

2068

hist. pr. v.: hic [illegible]
[illegible] =

r. 1505. jak ojciec ma testament robić wy-
kluczając córkę, od
brania imion, Oraz
XX. 6. pr. 712.

ib ~~Beghardzi frank-~~
hart) robić spadko-
bierca nie wolno

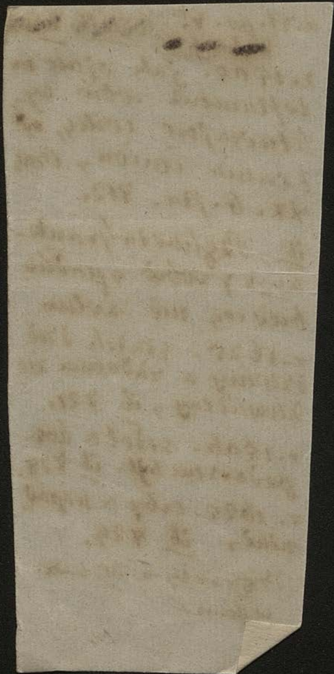
r. 1625. z kateh dwie
dzierny a żadnemu ~~nie~~
~~zezwoleny~~, ib 721.

r. 1506. sedel a hos-
podarzem był. ib 728.

r. 1625. erby a napad-
niki, ib 729.

Beghardy w Wolum-
begam.

2069

Leſtam.

u którego drzewa
ojciec lub matka
nieſzka, temu
imie swe zapi-
ſuję nastrajęce
się, stat. maz.
zv. 1571. w kl.
244. 2. dz.

2070

List. pr. V. **Testam**

r. 1944. Ksiądz może te-
stamentem rozdyspono-
wać dobra dziedziczne,
lub pracą nabyte (jeże-
li zebrał jako lekarz,
lub [illegible]
[illegible]. [illegible]: bez
nabyte z dochodów pre-
bendy nie może bez
upoważnienia Papieża.
Them. II/nr. 590.

2071

przedew...

Racz Pan dobr. być [illegible] bardzo

może Mi być-ca w rzeczy

i uprzejmy.

Zawsze życzliwy franciszku

przyjaciel i sługa

Ks. A. Maciejowicz

Sobota

w Warsz. dn.

[illegible] Sierpnia 1862.

Testamenta

o testamentach i
formie ich, ustawa
synodu Gembick:
z r. 1621.
Testament ma ro-
bić Ksiądz rzym-
skim sposobem mi-
ędzyrny, przed świad-
kami dwoma Księżami
gdy umierającemu za-
pisuje swój mają-
tek ; a gdy na rzecz
świecką, do Para-
cha i dwóch świad-
ków, albo trzech
bez Parocha. Na ko-
ńcu podpisuje go
świadek, a gdy pi-

2072

zaś nie umiejąc, to
mają iść do naj-
bliższego Pańcia
ażeby u tem zachód
pokonał lub nawet
do zgoda inej zwie-
ga nawet. Gdy an-
rze bez separatoła
Orzechan zajmie się
zabaceniem a ogoda-
ie komu, a z velżka
pocześ zmałbeni
uyprawi.

Testamenta Księży
r. 1768 - Vol - VII. 819.

2073

[illegible]

nie przyjdzie płacić

zdrowia bliskiego na

[illegible] się wody dobre

[illegible]. Dobrze byłoby w

[illegible] bo naszej nie

dzieciny już nie ma kto

[illegible]. Dobrze

w Polsce bo wygląda co

wracać do [illegible].

Litwa

o testamentach jest w rozdziale o ustępach VI. Skład redakcyi 2. i 3. ma osobny rozdział VIII.

2074

[redacted]amenta, zu[redacted].

O lecza[redacted]

~~a napad[redacted]~~

[redacted]lery w [redacted]. [redacted]

2075

Oryginiony (rzeczy)
Wyrobił Juder
— polsk. hist.
— leg.

Wojnuski.

der Maciejowski

przyjąć r[illegible]zy

w miejscu —

Mniejszości, mężczyzna.
Patke u Wallenbacha
w wyrazach experyen-
cie, hereditas.

2076

[redacted]

Choć niełatwo, z powodów wyważo-
nych, chwilowo jednakże upadały,
i przy okoliczności żadnej by się
miasta: będą w nich inteligencya,
będą zasoby do ratowania się.
Ale miasteczka z wszystkie-
go sposobione [illegible]

marЂuar- ρuçuia
r. 1271. uè ua
εyua-ʔ ʔapbaiò
ǝГuǧ, veεʔla ρu-
çuna, chçha qdy
beqa wab ʔuuie
lub bocuibawi.
Kod. mar. nr. 9.
r. 1919. ui verum
divulum hevedilaz
yium ρeviaenne eh
ui-eviuu nr. 156.

2077

hist. pan. V. panowania

w dopełn. Lebedewa zw.

1620–25. ~~[illegible]~~

~~[illegible] ogroda [illegible]~~

~~[illegible]~~. domu dana dwor

i ogrod, a on znowu od-

dał domu a sam miesz-

ka w Moskwie, że on

co od niego posiada nie

może ~~[illegible]~~ ~~nie~~

nic przybrać, lecz ziemię

pustą bierze kniaź, co ani

dworu ani ogrodu nie po-

siada, Akt. Ist. 92. XIII

2078

Listy pr. W. pasierby Litwa

rozrzewniać mię nie by
się nie dostało po
z mieni : rzecz Otello
o Eptach (ci piszą
brana Litwy) 2079

list. pr. v. spadki

r. 1571. Zimorski przywilej Henryka (Album z. III. nr. 99-[?]) dzieli dobra wrzodowe na osiadłości i na imiona spadkowe

L 5. 7. osiadłości i spadkowe imiona.

2080

hist. pr. III. spadek

Aby najstarszy suk-
cedował postanowił
Piotr W. r. 1714. ale
już Piotr II. zniósł
r. 1730. jako nie-
praktyczne: ordy-
nacya zachowa-
na tylko w nie-
których domach
magnackich.

Haxthaus. III. 47.

2081

spadkobranie

r. 1544. mnichy ma-
gilący nie używają-
się jure successio-
nis et propinquita-
tis naturalis jako ca-
da mobilia et im-
mobilia, z gadając
księża saeculares
sala i ani mają
prawo do spadku,
Mugib. w. 165.

2082

Spadkobranie u Izraelitów

Po ojcu syn, w braku syna cór-
ka, gdy córki nie ma do z-
kuladewalnych brat ojca, gdy nie
ma tego (rodziny), bierze z nim
jakikolwiek spowinowacony.
Bibl. Zofii 121.

2083

Alex. wac. Maciejo

Varsovie

ul. Orla n.

PD

res mancipi

u Celtów tyż miecz, orka i uprzężka.

Das alt. Wal. 315.

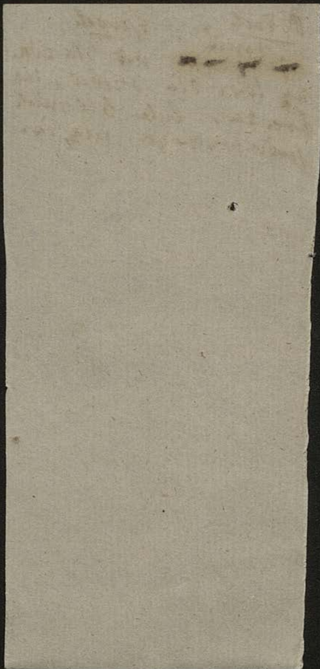
orcabnica, orka, kro-wa wyprzegolnione 332.

krowa spadek brat szu najmłodszy ar-fes 354.

2084

Dorobek, spadek
mienie
~~[illegible]~~ mienie dla wdowy lub dla dzieci, lub brata, lub bliźnich pierwszego męża.

2085

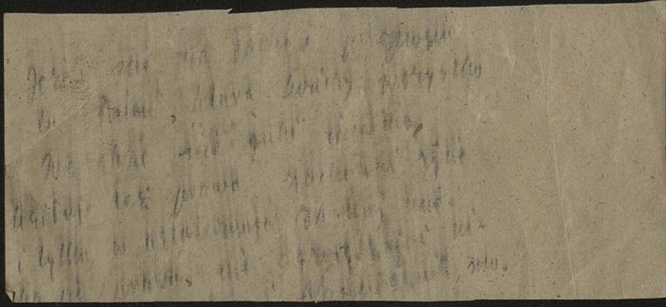

wspólności majątkowej tylko bracia jednego ojca dzieci, lecz i synowie, owdzie dalsi krewni (przyjaciele), mówiąc między sobą spólności nawzajem. Lew Wladysław. nr. 63.

2086

społność majątku
niezbędna z tym
w niepodzielno-
ści majątku
rodzie ma do-
wodzić i statuty
Pr. Dzimarzow
r. 1447 - redago-
wane s. 171.
(to nie społność
bolszewicka, społ-
ność umysłowa
zawarta, to jest
rzymska spod-
ba wzorowej)

2037

Hist. prawa.

r. 1494. zapisuje na wsi ziemi za wiano i tyleż za posag (wszędy ?) Akt. kom. VIII. nr. 23.

2088

Osnoba

Indicativus.	Conjunct.	Op…

Futurum.

Podocha, wdowa na szolcu

Dopuki na szolcu wdowa Bojenyna i mieszczanina za mąż jej przemocą (silują) nie dawać, i zachować ma co jej mąż zwiedzając pleniema lub innych dobytek ludzi rzeczesz,

2089

żupłka

żupleska przez
żapis (pozwolić
żupłkowanie na
ziemię), zakład,
Pełkowek. 15.

2090

dzielni, niedzielni

wydziela ojciec, ale i tak ma prawo gospodarować w majątku wydzielanego i wyprzedzając na wolności kabalnych Kd. XX. 106

2091

nad. ~~[illegible]~~ Drużynie

2092

~~r. 1467~~ Jeżeli by pa-
zwala Krojarom
przynosić, czym kawał
miary oddawać w
nadzienstwa we
wsi, brewnie, wła-
sny (Mk. więc ni nim
dro!) dalej, aby w do-
brach męż zawiązał
oddaniu wersy średni-
cy, a gdy powtórnie
przyda oddawać do-
bra pierwszego męża
brewiny, a od dru-
giego miały wyższa-
zewie (riana?) Daird
Skarb. nr. 439.
r. 1416. zapiska czynnych
nawracaniu dusz do.
nr. 1158.

~~Вечерени [illegible]~~

~~I. 4. 12 – 7.~~

Litwa   Dożywocie

2093

Jezimtine, plur. Jezimtinės od žimnu biorę (zemu?) znaczy Dożywocie. Jeden drugiemu i nawet ojciec synowi, oddaje swe mienie, pod warunkiem żeby mu dawał ordynaryą w zbożu, dozwolił trzymać krowę, owcę, dał drzewo owocowe, ul, kawał roli na zasiew, sprawił swój żalne odzienie, dał furę do kościoła, do miasta. (słowa).

Poderis (Vater?) starożytlec, który na dożywociu siedzi.

Bendrae współposiadacz

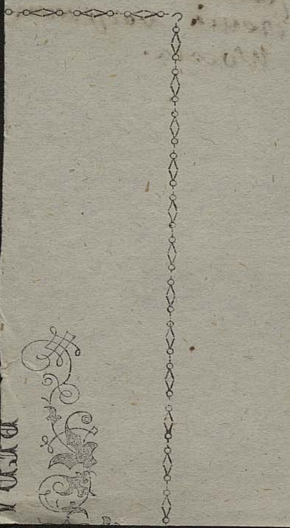
bendrawimas? w drużbu

imię? wspólności.

hist. pr. p. Dziedzic.

O zdawnoczeskiem prawie dziedziczenia rozprawa Wocela.

2094

hist. po. ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

ordyn. ~~[illegible]~~

Uczynił Kazimierz
wspólność rodzin,
by uniknąć nie-
znaczeń. Należało
postanowić: że
dziedzictwo ma być
w posiadaniu jednego
z członków rodzeń-
stwa, które ma gdzie-
indziej ojczyznę. Oj-
czyznę żal może
ojciec podzielić, któ-
ra nadzwyczajnie bie-
rze postać dziedzi-
ctwa. Posiadacze by-
liby wtedy dzierżawcami
użytkownikami tyl-
ko.

Dawne Franków villicationes, czeskie dwory poddańcze, węgierskie domania, staroruskie wodnetki, polskie ekonomie, na dzierżawy lub w wierności dawane, albo sprawowane

Dziedzictwo

Dzieci prawo synz i cór-
lu, u Waserub. w ayr.
II.

2096

hist. pr. V. Dział.

Wyposażonemi pieniędz-
mi i końmi dziewie-
cięy z branią
gł. maz. Wawrz. z Dz. 168
(użyć tylko do-
bra Dzierżwiza)

2097

Hist. pr. V. heredit.

Różnica succedere a he-
reditario mistka: z pier-
wszej można było być
zbiorowym. Bibl. Warsz.
r. 1862. II. 500—501.
spadkobranie niewiasty!
samo

2098

~~kerbaken~~

~~brieo~~

~~papier~~

Ink alia

~~Lit~~ - praw - V. dziedzicz
wyliczenie stopni
r. 1367 - prawo spadku
u Dryff. - II - 751.
~~Kobiety nalerzy r. 13~~
i Kobiety nalerzy r. 1379
ib 763.

2099

~~Dziedzictwo~~ i padanie

Kto odziedziczał (nawet końcowy dziedzic, Leiberzerbe) musi płacić urzędowi (ebediw)

Dacy alt. Wal. 188.

prawo najmłodszego ib. 200. 201. 354.

syn najmłodszy ma pierwszeństwo w braniu upadku 332.

nad najlepszą części dziedzictwa, aefa 354.

porządek dziedzictwa nie dokładny i ciemny (czy nie z rzeczy wziąć z urzędnikow cywilnych i wazacznich?). Brain

2100

równo się dzielą,
ale najuboższy wiele
gniazda rodzinne.
Gdy dawa da roze-
brania, to naprzód
wybiera najuboższy,
a nim inni podług
starszeństwa
436-438.
Kiedy niewiadoma gdzie
coś zapadło być, to
biorze księże do pre-
chowania 439.
Zwydawani zakwedo-
wać nie mogą, bo
i nędzy brakowi wy-
nie nie coś zdolni
ib sexus filios
successores
Dziedzictwo w. partej
dzielić linią: w pobocz-
nej inwersyjnej wrz-
ęści naleźy, 188.
439!

[redacted], [redacted] przyb. str. III.
[redacted]

dziedzictwa
Poczwek kiedy nastręczała non in facie ecclesiae. Dodawali dozor nad nimi z powodu stopni pokrewieństwa, z powodu Zakoru s. 83.

Dziedzictwa u Czechów Palacki Gesch. II. 2. 23. ⌐

miasta publicznie przyjmują opetacyą od Wojdo ob 39.

2101

pory

Wozel

⌐ Zajęcy w grodku byli z dziedzicami ciwicy jeden porocznie z wodą. Mogli dać

Król i akcyzy zespolonych się z wo-drinoy na dobrach od urzędu a-dziedziczonych.

[redacted] [redacted] [redacted] Dziedzictwo, [redacted]

ziemia nyeorana a puszczona, z Tom. Mar. 138.

gymyenya albo possyedzyenya zbozaa, ib. 139.

ordin. z ham

zboze albo dzedzyni 139.

Jan Lubrański Biskup Poznański z Bratem swym Mikołajem Gardzinez Wojewodą poznańskim ordynacyą uczynili, aczby iey brali męzczyzni, a córkom po 500. złł. węgierskich,

Papr. herby 280.

Statut Litewski ostry był Przeciwko Polakom, ktoryby z inniemem Panną lub wdową pojść chciał, Gorn. Dzieje, str. 147.

2102

Starszy dzieli, młodszy wybiera, Pamiętn. Maskiewicza str. 95.

wieś, dziedzictwo. ~~[illegible]~~

Wyiąwszy dzieci inszych szlachciców albo sług albo
manów, mówi Łomacz stat. wielkp. z r. 1503. u Zel.
str. 512.

Przy składaniu hołdu przez Prusaków Polakom, w
trąby i głośne bębny uderzono, a zarazem przer-
owono i strzelbę ogromną. Kochan. dz. I. 173.

r. 1434. Książe z Nieświeża dał Zadzęt. Warn.
Bracław y Krzemieniec, które mu Król zaś
puścił aż do śmierci, gdy Książe przysięgą uczy-
nił być posłusznym z potomki swemi. Bielski
Kronika 351. Flag i Ziemowit Mazowiecki Kazimir
robi w Dług. I. 1009.

r. 1435. Hetman Wojewoda Wołoski hołd złożył
Wład. Warnen. we Lwowie, porzuciwszy Chorąg-
giew przed nogami Królat, i uklęknąwszy. Król
go podniósł i ucałował, a jego Panom nadanym,
rękę podał. Miał Wojewoda płacić Królowi:
Dwieście sztuk kosztownych na szaty, szkarłata
wołów, dwieście worów syrsny, na każdą woj-
sło koni dawać, i bywać mu w potrzebie prze-
ciw nieprzyjacielowi, 254.

Szaflary były wdarzwszy się Kaluska. Te przeszły
prędzej na Króla, jakiem prawem, nie wiado-
mo. Kadułkiem przejść nie mogły, bo Kaluszko
miał córkę dziedziczkę. 469.

Kallimach namawiał Króla żeby szlachcie przywiódł
do tego aby mu grunta swoje wszystkie puścili:
gdyż o nie sami zaczynają swadności, skąd mordy
i rabijatyki. Żeby za to od Króla żołd brali i
w miasteczkach mieszkali, żeby konie chowali i zawsze
we zbroi wyjeżdżali na wojnę. Dosyć żeby mieli
małe folwarki na wsiach, którzyby swym kosztem
zować mogli. Starostowie mieli wybierać czynsze
od ich kmieci, z których każdy nic nie robiąc
im, da chętnie za to 10. zł. rocznie. Tak nie
miałaby szlachta sporów o granice i zajmowanie
dobytku. W mieście gdzieby mieszkali, łatwiejby
ich do porządku przywieść, 483.

Chorągiew lenna pruska z czerwonej kitajki
podwójnej, z jednej strony orzeł biały z koroną
królewską na głowie, z drugiej orzeł czarny. Na
piersiach orła czarnego były zgłoski Króla
lennodawcy. Orzeł polski w czerwonem polu, a
orzeł pruski w białem polu / rozmait. nau-
kowe I. str. 147. (150.).

wyraz wieś pochodzi od słowiańskiego weś, wsią)
rosło mnożono, kupa. Szlecer z chaldejskiego
wesh, wesz, buda, na niwe.
Kłodziński Adam w rozmait. nauk. II. str. 98.

lenność dając Albertowi Zygm. I. w monarszym
ubiorze udał się na rynek. Obok pierwsi urzę-
dnicy. Siedmiu posłów Alberta zaniosło prośbę
aby go do łaski przypuścić i lennością obda-
rzyć raczył. Po odpowiedzi wjechał Albert na
dzielnym rumaku z orszakiem. Zsiadł z konia,
padł na kolana, od otaczających go podniesiony
został. Chorągiew trzymał wysoki
urzędnik na której cyfra Króle-
wska S. (Sigism.) Król wziął
chorągiew i oddał Albertowi, który
trzymając się chorągwi czytanej
przez Arcybiskupa przysięgi wy-
konał, i schylił się Król go do-
tknął mieczem, a na łapie kosztow-
ny łańcuch na szyje mu włożył
z rękopismu Łuk. Gołęb. rozmaili XVIII. str. 126.

[i piastowany na ręku przez Wojewodę sieradzkiego Jana Kościel. Zygmunt August.

Wt. Albert chciał odstąpić mistrzowstwo Księciu
brunświckiemu, a sam zaciągnąć się do wojska
francuskiego. Piotr Tomicki i Krzysztof Szydło-
wiecki przez Achacego Cemę starogardzkiego Sta-
rostę odwiódł go, i namówił na lenność

ib

hist. pr. v. 2104 successio, ród.

XV. wiek (nowogr.) uważając się syn jego dzieci
i jego brata "pro ucrasloh djeda swojego"
nr. 297. II.
r. 1642. przed mają, i bratij moej i rodu moemu
i plemeni, nr. 279.
r. 1614. ~~Prześcianema mężczyzna~~ rozpłajać daje
rzeczy, że zaraz zezwoli z bratem, przy nim do
niego posiadać i od niego przyjmować nie będzie
wzrowskich, nr. 244.
r. 1649. ~~przyrzeka wydać~~ za mąż niewiastkę wdo-
wę po bracie, nr. 401.
sio obligacya ta ~~obowiązuje i jego żonę~~ ledwieś
dzieci, nr. 401.

2. w

XIV. XV. wiek (nowogr.): żona po mej śmierci gospody-
nią majątku dopóki nie pójdzie za mąż, gdy zaś
pójdzie dać jej nedielku (odprawę) 10. rubli i zabrać
ma co wniosła. Jeżeli porodzi syna wtedy dzie-
ciom (sic!) mym żywot mój, zboża i czeladź po 1/2,
gdy będzie wielka wyda ją brat Fedor według możno-
ści: a dochód Fedor nie dorośnie mój brat jej (stan-
syn?)
Gorzegorz włada: chlebem, końmi i da-
rem (sic) podzieli się z mojej matki syn Fe-

dar.. Gdy Bog pomyśli o mych dzieciach wtedy
½ majątku Grzegorz bierze, a drugą ½ rozrzą-
dzi za duszę mą i rodziców mych, nr. 409. I.
cod jedne dobra mają mieć moi sukcessorowie
wspolne (wobce), inne osobno ib. II.
r. 1475. parobek syn tego a tego Mikopa petne-
go, dziwoczka córka tegoż, nr. 411.
r. 1510. i Andreju mimo swoego bratanicza Michai-
ła zemli swoej ni prodał, ni promieniał, ni w za-
łogi ne pozawili, ni w pridanie ne dał, ni po
duszie ne dał, nr. 417. [zboże] ~~na~~-
r. 1619. ma po śmierci mej (mowi Krześcianin)
~~jakie dzierżawę~~ mieć (z doczju brata pokoinego swobicza
~~na razie~~ rzeczą podzielić się popolam i dolgi iż
wobczego żywota płacili po kabałam, nr. 424.
cod dla błagosłowina doczerie swoej i syna swoego
dolgi po kabałam płacili ib.
r. 1671. zapisuje dzieciom z dwoch żon i drugich dzie
a marie wse im wmiertie powino porowno, nr. 427.

hist. pr. V. Dziedz., spadek, Węgr.

r. 1351. Kto brata przeży-
je ma po nim wszystkie dziedziczne
dobra. Fejer IX. 2. str. 109. Ludwik
7. str. 49.
Co się w Polsce nazywało jure he-
reditario, to na Węgrzech perpetuo
possidere: wolno było sprzedać itp.,
ale za wiedzą króla.

2105

litt. pr. v. wylup. > dziedziczwo,

r. 1663. kto rozdielitsa ot otca ili sin ili brch ot brata a emu imah djelowich posłni, jur. nr. 65.

wrch XIV. XV. kupił u Grigoriewi Doczeri i ei muża, nr. 71. X. XXII.

evo. kupił u swoei zemi i u jej u żałe ib. XXVIII.

r. 1530. ~~[illegible] podpisał~~ sprzedała matka, jej syn i jego żona nr. 83.

r. 1616. sprzedającej mowi: i nich do togo mnego r. 1616. mowi nic ogoroda djela zemje moej i djełem moim, nr. 98

r. 1540 odczinili mowi: promienił Katerinie Fedo rowoj zemie Andreewicza czyjem mena oter moi blagoslowił, nr. 103.

r. 1567. a ta moa wotczina s bratieju rozdjelena, nr. 125.

r. 1620. A budet kto roda naszego i pleme na pochwrzen wykupił i jemu Dach 200. rub-lew, nr. 254.

XV. (Nowogr.) odczina i dziedzina swoja, zemia i siolo, nr. 260.

r. 1529. podzielili się, ale gdyby chciał kto wykupić to nowa się dzielić (dawny dział nieważny) nr. 264.

2106

r. 1646. za "wspolne" mowono też "wse czerno i
bjelo" nr. 267.

r. 1566. wykupu wzbronić nie mogł, ledz na-
kładał cenę za ktorą wykupić należało, czema-
darennat, nr. 344.

r. [illegible] 1472. mowi w testamencie: że sego djelno,
bo niem poblagoslowil go synj (dada), nr. 410.

r. 1527. da blagoslowlaju swoju zadin i swoi
sestri wotczinimi swoimi zemlami, nr. 418.

r. 1560–70. ~~stara~~ moja wotczina, nr. 420.

~~[illegible]~~

r. 1461. czto Knaz Welikii otnal u seba swoju ot-
czinu i djedinu (udzielnych książ.), Akty sobr. I.
nr. 70. (udzielny)

r. 1462–1527. pożalował sema Matweewa se-
lom cerkownim, ni żenie swoi ni djetem ne
dati, a posle żiwota to selo opak w mona-
styr, 74. I.

r. 1515. pożalował esmi slugu swoego i ego dje-
ti to selo i derewni komu dati i prodati i po-
meniti i w zakup dati i po duszę dati, 160.

r. 1547. wzal esmi u boarina u swoego ego
wotczinu a protiw togo sela pożalował esmi w

Lit. gr. V. wykup, Dziedz. 2.

mienu zwoim selom w otcziznu emu i ego
Djetem wprok, czto bilo za Nebrazom
w pomjestje w obrocie, i z ljesom i z wsje-
mi ugodi: i wolen to selo prodati, i pro-
mjeniti, i po duszie i rodu zwoemu dati
i komu chocześ otdati, 215. Akt. zabr. I.
r. 1540. czto ego wotczinu selo Kuzmin-
zkoe, a ego pomjestje derewnu Evemiewo,
218.
r. 1556. kotorim wotczinnim knazem wot-
czin zwoich bez naszego wjedoma pro-
dati ne wolno, 246.

2107

List. pr. V. Dziedz. ~~Nadzierżca~~

Z nadzierżnicą ożeniwszy się uprawnio-
-ne są dzieci, ale gdy obok nich są
prawe, to dzieci te mają pierw-
szeństwo do spadku przed uprawnio-
nemi z nadzierżnicy. Jeżeli się w do-
brą wiarą ~~bękarty~~, to także tego
Dowiedzie bierze po nich spadek,
a bękarty tna Subin, za to że się
za prawych udali. Kutrzeb via. 8.
Statutem.

2108

1 21

Darów [illegible]

wem, a mianowicie

.

y,

Dalej

~~Szańczko~~ słoczanki prawne

~~Ci czytając książkę~~
~~dar ... Wal. nag.~~
~~bez wdzięczności~~
~~..., ...~~

w 12-roku panna,
ib
gdy była nabożniejszą m
lat siedm ... jego
żoną, 4 la.

2109

Hist. pr. VI. z Albani. Dziedzictwo

gdy Synowie są i nie mogą woli, prawa nawet do ruchomości, jak w Szwecyi i Szwabii. Porówn. Grimm R. A. 407. 472. A gdy nie ma ich bierze ruchomości a agnaty najbliższy ziemię. Nie wolno się przeżenić, bo i ktorby miał do ziemi prawo.

Haku I. 181.

2110

Dziady

Jan książe na Czersku za wiernosc dziady mazowieckie Janowi r. 1404. Daniel Skarb. nr. 786. r. 1510. nader ważny, ib. 2217.

…wne gorsze z Jej
…mała. Po cóż
…rzyjęcia i ustawy
…ale na [illegible]
…u (k. 230) 233!)
…ie za narusz…

Kięz. pr. V. [redacted] Dzied.

r. 1632. pomieśnie od-
pisane od Wasila Wakin-
skiego oddać Andreju
Wołodkowu, Akh. rd.
zabr. III. nr. 209.

cod. miał alezinę mi-
nii, po jego śmierci
dać ją na pomieście
Kmarii Jakub. Cer-
kaskiemu, ib., nr. 215

2111

list. po. [redacted] Dziedzictwo
1. 2.

r. 1311. que hereditas ad eandem conjugem valorne devolvis pertinet Kryst. I. 152.

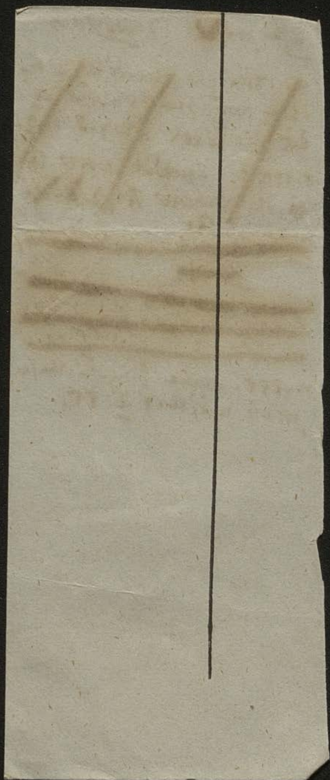
r. 1277. sprzedaż wobec krewnych dla niewiasty Kryst. I. N.

12.

[redacted]

r. 1255. córka dziedziczka (w prawie miejsk.) ib 55.

2112

hist. pr. [illegible] średziczno

r. 1560. miał po ojcu od gotni na obwoli

danaz, łąz wraz z synem sprzedał. Akta

zabr. I. nr. 86.

2113

Dziedzictwo mieszczan.

Władysław Jagiełło r. 1416. stanowi dla Poznania z Raczyńsk. str. 118. ut exnunc et in antea omnes filii civium et incolarum nostrorum Posnaniensium legitimi in derelicta supellectilium alias Gerada matrum suarum decedentium succedant, si eas absque prole feminea contingat recedere ab hac luce.

hist. pr. V.   dziedzictwo

R. 1704. limitatum raz a
co zbywa do gordez, u Kry/r.
II. 359.   2115

ia/ trafi do ta

tałow.

granic rze

ie

t z podobien

całego

ła-

ſ

a.

wyt. Dzie.

w Surąjcinbach pod Sandomierzem odwiecznie dzie-dziczą synowie po ojcu, córki po matce, Bibl. Warsz. r. 1852. T. 286.

2116

Lit. pr. v. Źródł. (Litwa)

Co Otfryd o Żydach
którzy marnowali pu-
ściżny, toż o poddanych
w Germ. którzy dla zni-
weczenia nowtnar. za
życia marnowali.
Grimm DAlt. 371.

2117

Dziedz. węgry
podział majątku uwiędry krainy, Wierzbicki I. 40.

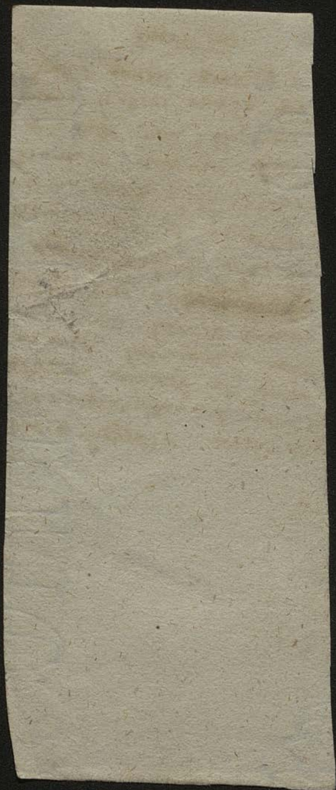
Czechy sucedes, famil. ercisand. comuni divid. calami Szlem. I. 232.
Dział hist. ow. VI.
Dziedzictwa mieszczan.

2118

ma,
korzyści de prawa, którer
cudzej, [redacted] opłaca za wywód, dał
derata w możliwszkiem. oznaczona prac
szwie (z), byda dostateczną, ażeby zona
przesłała. Za uwagę

Dziedzictwo

u Korabiów ziemie dzielą się równo między synów zmarłego, wiele dopiąwszy porząd. własności nazywa się Czetwertnija ziemia dla odróżnienia od Duszewaja ziemia czyli przywiązana ~~do~~ [redacted] do dań lub poddanych Korony, między których dzieli się ziemia na nowo po pewnym przeciągu czasu, gdy się rozrodzi potomstwo Haxthaus. II. 440

Lit. po. V. Dziedzictwo

r. 1446. bezwinnę dajęż u wiki wikom za ple-mienila, Mon. 440.,
r. 1458. ma posiadać obdarowany, jego dzieci i jego potomni (następcy) na wieki, 481.

2120

. [illegible] litewskiej gminy ;

Lit. pr. v. heredit.

Dawać na podnosy w klimacie ziemskim wszystko, na południu u Stojan ziemia. Chadzą spa-lić, przemieść jak szabar, jak naniosł

78
r. 17[illegible]. vol. VIII 680 pag. wyjąwszy Żydów i chłopów nie uwolnionych wszyscy, i cudzoziemcy ziemie nabywać mogą, ale szlachtą przez to nie będą. 2121

interdicta recuperanda, retinenda possessionis.

uieli.
rali oto
odrina

hist. pr. IV. ~~feudałów~~ (majorat)
sukcesorów!
majoraty nie sprzeciwiały się
równości szlacheckiej, bo
tylko sukcesorowanie (a ileż
ich nie było w Polsce ja-
giellońskiej!) było odmien-
ne, a politycznie równość
całej szlachty.

2122

~~Złł~~ 10.

złotych dzie[...]

odebrałem od

[...]ym kwituję

[...]yrzawie dnia 27

nomenklator Guniana

R. 1306. Lucas filius quondam Danielai ex uxor ipsius Lugenila et filii ejus unanimi in qualidam unanimi consensu de hereditate ipsorum Lucaschowicz dicta quealiam Danielowicz decem mansos vendiderunt, Cod. Sil. IV. 5.

2123

z Bawrań elie namentklaluy na
cieniech.

gorz. Wedikar.

Zapisuj. prawa.

[illegible]

[illegible]

należąc w więcéj

pośmiert. i prawo

darowem. Pośrub.

Dzibl. ust. II.

107. 2124

(a dziedzina?)

ani szlachc. nie

na wolność ni

wiele mogła. Dop.

siej otwarcie co

leży ib. II. 109.

Dziedzinicy nie

mogli być s[illegible]

[illegible] nie być [illegible]

[illegible]

[illegible]

Zrzucić dziedzinice

się u Dziedzictwa
Sobolewsk. ib II. 41a.
ka właśnie będący-
go panującymiane,
a których w najda-
wniejszych (wszak
w chrob.) wo-
dzi ib XII.

Heredes singuli seu
portionarii vulgari
seu crozetniki
v. 1799. Boresko-
Kijow.

2125

haereditas

1/11 haeredit., elimi-
nare vulgo wydzie-
lić, r. 1799. Brze-
sko-Kujawsk.

zwrot się [illegible]
haereditatis i córka
Sędziej sióstrzeniec
ib.

2124

dzony osoby, żadna ustawa sejmowa nigdy

zatwierdzony nie był.

Y

zwany, jak nazywano na Węgrach ustaw

hist. pr. v. Dziedzic.

spadek po szlachcie Dokładny krewnych z obu linii aż do 8-stopnia zależy; ta przez zabierać nie może. 2127

kaduki po poddanych szlachcicach i Duchownych panom przypadają r. 1588. Vol. II. 1209-10.

ziemskie kaduki szlachcie, niejakie komukolwiek rozdawał Król r. 1576. Vol. II. 923.

W 1768. 1778. o. kadukach i oddzierz. i spadkach! Bandtk prawo. prywat. 29.

1864 o godzinie 6 ½.

Drzędździelwa. Kobiet. 2128

r. 1314. Hulislawa filia quondam militis Andree de Woly relicta comitis Stanislai quondam palatini cujavienss publice recognovit: Quod hereditatem suam Crosino, quam predictus vir suus sibi dederat ratione dotalitij nuptialis ecclesie wladislaviens: episcopo pro centum quinquag. marcis grossorum ponderis cracoviensis perpetuo resignavit. : :
Bryszcz. rep.

r. 1316. hereditatem suam que ipsam contingit ratione dotis ipsi domino Jo. et successoribus suis jure hereditario in perpetuum tenebitur resignare ib

r. 1310. Ipsi vero Stanizlay filij supradicti, una cum sororibus suis Elizabet uxore Thomyslay et Dirska relicta quondam Streizlay et heredum ac successorum, consanguineorum quoque et affinum ac amicorum suorum nomine omni juri quod eis pro eadem hereditate competere posset renunciaverunt ib

= ~~Dziedzictwo~~ Zpadek Spadek 2.

wykluczano kobiety od spadków w dobra ziemskie; ale gdy przypuszczono i do, że w spadkach pobocznych krewnych, idzie sukcessya po kolei; przeto jeżeli udowodniła córka że to macierzyste dobra była jéj. Dziedziczyła.

21.29

Tak przynajmniej w zwierzchnim zwycz. zakon spospolity. zw. kie I. 101. § 2. że

Niewiasty nie sukcedu je po kobiecie - zaś i w litewsk. ojcowska ojcowizna, macierzyna macierzyna, co i ustępi w Nowgrodku ... zacho wując.

Bibl. Warsz. v. 1852. I. 286.

drzèdz.

Gdy bez woli bra-
cī idzie za mąż.
zl.-mar. Ę. 182. w
Vl. degu drzèda

2130

Bolesław

Przy-

mi

nia-

że

Dziedziczka

niewiasty ma-
cierzyste v. 1471.
u Bandtk. 472.
Zarzewa. v. 1414.
ib. 431.

2131

a

[redacted]

ua:

[redacted] treceni [redacted]nie [redacted] 1[redacted]

24. [redacted]isane

przyc. z. lak

dożalu. w ktorej
lada po śmierci
męża na dobrach
przeżeni sprzedan-
ych, d. mar.
Gorzycki. u Rudk
jur pol. 397.

siostra zamężna
od brata żąda po
śmierci ojca prz
udziału w dobrach
w lak co., r.
1774. ib 315. doż
mar. ib 382.

2132

Dřièdz.

Dřièdřicewu nièmáji czez-
hun Prawnik II. 77–80.

2133

Wykupy Swiadectwa

Niewol: Istor: Zakon

Ksigi. pr. v. redwaki ~~III~~ — 63. 2134.

Jasnyja i dostowjernyja ~~s~~ swidjetjelstwa ~~o wyku~~pie ~~rodstwiennikami~~ i-muszczestwo, pjerjeszjedszych k czużjerodcam, nie woschodjat daljeje pierwoj polowiny XVI stoljetija. –

Wykup Dziedzictwa:
Niewol: Ztor: Zakon:
VII — 66. —
2135
Pri Wielikom Knjazje
Wasilijè Iwanowiczje
suszczestwowało prawo:
nie otdawat na wykup
wotczyn, kotoryja kniaź
brat na siebja ili otdawat
istcam za pricziniennyje
im razboi. —

Niewol: Istor: Zakon: III 76-77
Wykup dziedzictwa
Sudiebnik Joanna IV o wykupje innszczjestw rodstwiennikami goworit w 85° statje
"Nie mogut wykupat' prodannoj wotczyny: 1 Sam prodawiec. 2 Djeti i wnuki jego 3 Bratja i plemianniki jego podpisawszijesja w kupczich swidjetjeljami, a takzie djeti i wnuki takich bratjew i plemiannikow
.... Naprotiw mogut wykupat' prodannuju wot-
2136

cziuy 1 Bratija prodawca
nie podpisawszyjęsja swidję
tie Samii 2 Siestry. 3 Plę-
miannik.—

Nie wol: Istor: Zakon

VI — 78

<u>Wykup dziedzictwa</u>

Mież du wykupojemnymi imuszczicstwami Sudieb-nik imienujet tolko wotczi-ny . . . . . pod wotczinami zdjes dołżno rozumieć ziemli ujezdnyja, zostaw-ljajuszczija rodowuju sob-stwiennost ich prodaw-ciew. —

2137

Sukcesyja IV

Niewolnu Petr: Żak

VI 353

W niektorych
miestach Bożij,
po obyczaju, i do
sich por nadzie
mu synu po roz
~~daczie~~ dielic otda
jetsia dom otcow-
skij. — Tożie prawi-
to nablindajetsia
i u cziczuwyjorusw

21.38

Sukcessyja V.
Niewolin Sztor. Zak:
~~VII~~ 360—361. 2139
Seit IX 1622 godu
prawo zakonnogo
naslědowanija w
starinnych kniaže-
skich wotčinach ogra-
ničit mužeskim
polom umeršago
Dočeri i sestry
umeršago, i slědo-
watelno wsě woob-
šče rodstwennyja
s nimi lica ženskago
pola sowěršenno
ustraneny ot na-
slědstwa w takich
wotčinach. — ščetkij

w prowziòm ustò-
stiju gosudarja, na
etom osnowanii
mogli wozpotrowat-
sia bokowyje rodstwien-
niki nie daliéje sied-
moj stiépieni....
kogda starinnyja
wotcziny bralis' na
gosudaria, postanow-
lièno było dawat'
pridanoje docièriam
i rodnym wdowam
umièrszago, i ostra-
jat' duszu jego..
iz kazny gosudarie-
woj.—

Sukcessya II.
Niewolnik Istor: Zak:
~~III~~ — 361. — 2140
(: Zoan IV w ~~115~~ 172:)

Niewolnik Kotoryjby bezdzietnyj Kniaź otkazał swojej ziemie wręczeniu otdawat jéj tolko na prożitok, a posle niéja brat w Kaznu.—

Sukcessya VI

Niewolin Istor: Zak:

III obz. — 2141

W 1572 był tworzenije opriedielion poriadok nasliedowanija w wotczinach wystrzennych. . . .

Kogda wozmit odnogo iz bratiew umier bieżdietnym, i posle niego ostanutsia bratia jego kotoryje budut s nim w pawum~~[illegible]~~ czatach, to wotczina jego, zacietyj jego bierietsia na gosudaria, a prawnuki prawnuczia wotczina nie otdajetsia

itd. jo: trojurodnyje bratija w wotcinach wysłuženiu nje naslědujut drug druga. —

~~Sukcessya~~ ~~V~~

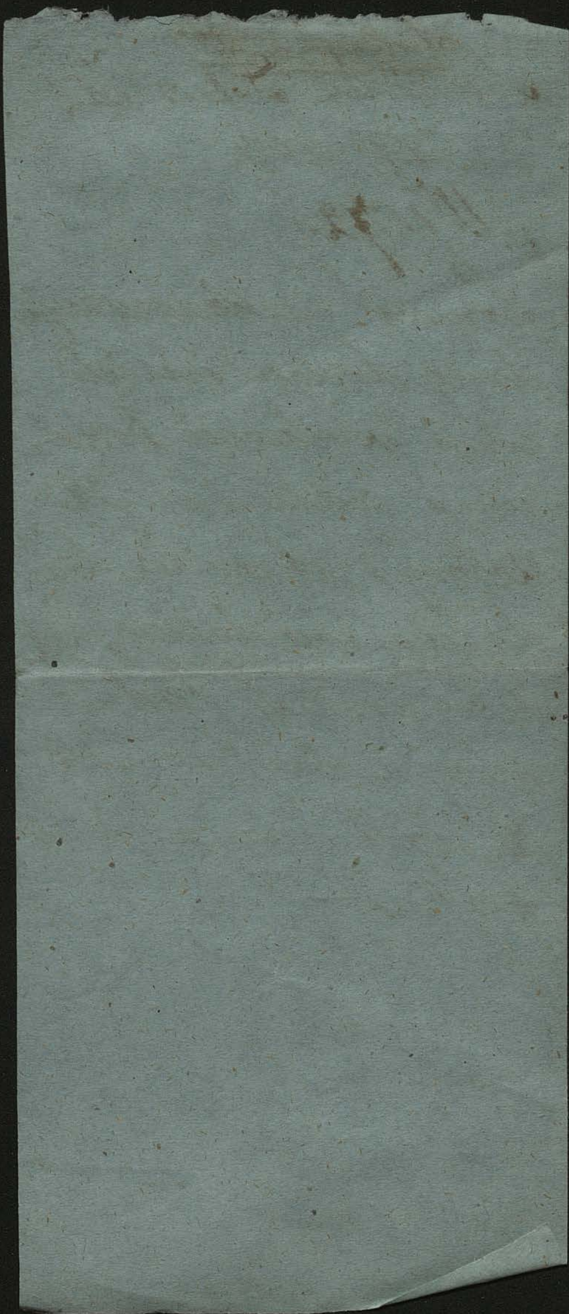
Niewolni Stor: Zak

~~III~~ 263.

2142

(:W 1572:)

Prawo nasliedowanja drug druga imieli wzie wwobszczie bokowyje rodstwienniki kotoryje otnosilis drug druga nie dalieje, kak dwojurodnyj died i dwojurodnyj wnuk ili kak dwojurodnyje bratia. —

Sukcessyi V

Nèwolnu Sobor: Zak:

III 366 2143

Swiatiejszij Patri-
jarch Filaret Ni-
kiticz w 1628 ili
1629 ukazał otda-
wat' wotcziny ro-
dowyja i za służby
dannyja, prieżdie
wsiego dietiam,
imienno synu,
a jeśli posle umier-
szego syna nie
budiet to docierjam.

Sukcessyia XV

Niewolnik Zbor: Zak:

~~III~~ — 308. 2144

(Zakonod: ot izdanija sudieb: Ioan: III do ułożie: carja ~~Mich~~: ~~Fiedor~~: (Aleks: Mich:)

...po smierti pomieszczikow prawitielstwo predostawlialo ich pomiestija synowjam ich i wo obszczie rodstwiennikam, kak skoro te i drugije niesli gosudarstwiennuju służbu, i imieli prawo na połuczenije pomiestija. —

...... na naszczim połuczaw–

ssjch rodstwěnu-
nyjž porowněstjá
wozlagalas obiwazau
nost, kornudt bli-
žajjsich rodstwěnu-
uůc. —

~~Sukcesyja~~ V

Niewd: Fzbor Zall:

~~VII~~ зby. — 2145

Pierwyja izwiestija
o naslědowanii
w pomiestijach
otnosiaszcza k tomu
że carstwowaniju,
w kotoroje naczałoś
prawilnaja rozda-
cza pomiestii t: je
k carstwowaniju
Joanna IV. —

Sukcesyja IV

Niewol: Kator: Zakł:

VII – 375

2146

opriedieleno było w
1627 godu carem
Mich: Fiedor: i swiatiej:
Patryjar: Filaret: Nikit:
w polzu bieżdetnych
wdow, kotorym, na
osnowanii, zakonow
izłożennych w korm
czej knigie, powieleno
było dawat' iz żiwo
tow umierszych mno
ziej ich czetwiertuju
czast! —

ordynac

2147

Prawo prywatne polega w spadkach na pierworodztwie według Tacyta: zginęło to nastąpnie u ludów skandynawskiego pochodzenia; ~~ojce~~ Longobardowie nawet dzielili między synów równo. Ale w politycznem prawie zachowywana prawa pierworództwa nawet w królestwach obieralnych, lubo nie koniecznie. Za wzmocnieniem się arystokracyi wrócono znowu do pierworodztwa szlachty (zkąd fideikomissa), dziedzictwo u chłopstwa, ~~ale~~ ~~tj~~ bez tu i najmłodszy.

Ordynacye

obca roślina, napadana i szarpana. W Polsce Radzi. Myśl.

w Rossyi od Pio-tra W.

2148

rzejrzenia.

te I 1.		alp.	2	10

~~Polityka~~ Dzieje

w Polsce miało istnieć (mówi Kożmian Edw. w przypisach do Rękopismu wykrytego) prawo: że Król do narodu należy, że przeto jak woli swojej tak i zdarzenia swo- jej mieć nie może, a więc testamentem żadnego rozpo- rządzenia czynić mocen nie jest; złoto w skarbcu leżące swoje... nie zostawia po sobie gdyż całego mienia jakie za życia posiada tylko dożywotnikiem. Porównaj 26.

2149

rzecz 2150 węgiersk

rzeczy corporales, przed. pertinenti.

incorporal. Divisio donatio.

r. 1647. art. 126. postanowiono: że

zapisy spadkowe do boo. zb. rzeczy

dochodzące mogą być w Komisa-

cie, wyższej sumie wynoszące

w sądzie królewskim przed Pro-

donator. po wyroku sądowym

wypłacane.

z rzeczą pojęcia prawa-rzymsk. lub

teologiczne

~~ojczyzna~~ hist. pr. V.

v. 1170-71. na swoei woczine i na diedine, zawa. 174.

v. 1199-1202. marz No-woyrodzanie do Kniązia: ka-be oczizna i dedina, 175.

XVI w. nawet co się dało w zwiadanie?.

2151

hist. pr. V. — ojczyzna

r. 1209-12. syn panującego w Nowogrodzie księcia nazywa go swą otczina

Nowgor. lhet. 31.

r. 1140. Kniaź mówi o swej ojczyźnie i dziedzinie Hipac. lhet. 16.

r. 1172. o włodu i dieda w Kijowie, ib 103.

2152

Litwa ojczyzna

r. 1495. że Kniaź
Semen Bielski może
objąć w posiadanie
ojczyznę brata swe-
go który zbiegł do
Moskwy Akt. Z. nr. 126
r. 1499. Smoleński Bi-
skup prawosł. może ku-
pić dobra, ale z nich nie-
mieć czynić ziemskiej
służby ib nr. 160.

2153

listy pr. IV. ojczyzna ~~powszechna z roli oraz o [illegible] wsiach.~~ x.

r. 1606. kozacy rzeki k'amom ne pripi-
sami z zakwiżbilie ili podlé pieczaw pribili
iz pasza ~~w tilo~~ i t. d. (Mk. czy rzad ži-
lec?) II. 42.

r. 1610. ~~powiesie zamieszone w ojczyznę~~
(ważne!) ib 159.
pamiętnie jego w dalszej a dalszej mierze
na ojczyznę, a w nię ogłoszo z daro-
wizny to na pomierkę.

2154

Poboch, ojczyzna

ojczyznę swą, co to-
mu dał Witołdowi i Świ-
drygajłę, dzierżeć jak
w królestwie polskiem
dzierżą Kniaziowie,
panowie i mieszczanie,
ażeby wolna była zawe-
dać i t. p.

2155

które w Pamiętnikach są dobra szlacheckie

król nie może jak szlachcic nabywać dóbr
Leng. II. 111. §. 18. 22.

2156

Lit. pr. V. ~~[illegible]~~ ojczyzn

r. 1619. wydzielić dwór dla tego a tego mieszkać mającego w nim z małżonką, bratem i plemienicą Maryją, Akt. Jełow. III. nr. 80.

pomieście, niámomicie dwory, wolno sprzedawać za zezwoleniem, i kupić za nie inne dwory, ib w dopełn. Sądebn. III. nr. 92. XLI.

r. 1671. wolno adoptować grumina (szwagier) by pełnił służbę z pomieszkia, ib 165.

2157

przeciwko

nie idzie na
działo nie zaś
wzędzanym od
rządu, r. 1562
-3. Vol. II. 613

2158

и Всемилостиво отпу

на 24

Lijt. pr. 111. muricata
v. 1400 odumerlus
Avkiu II. 37.

2159

Die von den Deutschen Gelehrten aufgeworfene
Frage ueber die Identität der Suewen und
ven (1), auf die ich unbewust und zufällig gekommen bin (2)
[illegible] völlig

List. pr. v. Odumarliczny
należy się Królowi: ale
w Gdańsku Burgrabia
zapisze rzeczy i Królowi
przedstawi
ex. Bartki 44.

2160

Laskawy Pa…

…ostiawiiia a…

wzale go

…Pan II Mo.

…Łapart prz…

…Bartkiewicz

, ale nie było

Podoch, odumarł. zadnica

Nie ma mieć Król prawa do kupionych ojczyzn, także do bezzadczczin i do odumerczini.

2161

859

Odumarlizna

Kta bez dzieci umrze
a z statku swego nie
zapisze przyjaciołom
co pan z grodu bierze
jego. Kn. Mor. 134.
Dzi. St. nesz. 48.

2162

Oo 2 Im-

Litwa, odumarszczo

r. 1567. gdy kto z go-
ści umrze to 1/3 na blis-
kich a 2/3 na obwarz
rzeczypospol. niemiej
Arch. z. III, nr. 33.

2163

wspólności majątku

2164

rodowy majątek
wiejski być
tylko w nagłej po-
trzebie, inaczej
bez wiedzy braci,
stryjców i stryjecz-
nych braci nie może
być sprzedany,
Dar. alt. Wal. 173.
W innych się miast tyl-
ko dzieci dawały
pozwolenie. Króla
nie wiązało to pra-
wo. Posiadał się
rod częścią mają-
tek tak i niepodziel-
nie. ib.

działała się ziemia
lub posiadała wspólnie
196,
wspólnie posiadała
przez wieki, i niekto-
re jej części nie mo-
~~gły być działane.~~
740.

majątek nadany

r. 1237. mieli sy-
nowie unieważnić
darowiznę ojca
Kod. maz. nr. 10.
cod synowie księ-
cia zgadzają się nr. 11.
r. 1422. na zrobio-
ne nadanie majątku
zgodzie następcy
księcia nr. 158.

r. 1431. na dzięko-
wanie matki księ-
żnej zgadza się i
świadkowa pamiętnie-
go wraz z nada-
[illegible] nr. 162.
r. 1428. składając przy-
sięgę Bolesławowi
[illegible] i jego sy-
stwo w Bad. nr. 10.

2165

res *mobilis*!

Stat. maz. VI. 244, o gumnie jako rze-czy ruchomej.

2166

…у і Канадѣ

…ко дні ріжнаї

List. pr. IV. Pogląd dzieła II.

r. 1447. Helena żona Wojewody Sandecka, wymienia w spisach swe sprzęty: kontusz, płaszcz, odzianie z kamieniem(,) zamenicza (zawrzanka? wrzeniec? dyadem?) srebrna pozłacana i pierścień w którym veliknije ss., a bolce mało i łańca (od loscati capere? czepiaka?), zbożaty kręgła mała, i złona zdala, obawa kulomih (obramany kubek), kieliszki, Mon. 415-17.

2167

zgodociady 2168

Kto nie miał własno-
ści nieruchomej zwał
się sierota u Serbów
(§. 48. ed. Kuch.). Ten
wolny od użarau (§.
50), rzłojma stanio-
wnicen (§. 55). Zgoda
jak to godowieb, i zgodo-
ciady.

Pytanie, jakim sposobem rozrządzać majątkiem wolno, zależy znowu od pytania, jakim jest majątek?

1. Jest albo zapaśny (Vorräthe) z pieniędzy gotowych i kapitałów składający się, lub ze sprzętów złożony. Pierwsze, przewożonemi dobrami też zwane, dzielą się między spadkobierców; drugie po oszacowaniu ich zatrzymuje ten co ojczyznę bierze, i płaci spółspadkobiercom. Tamtemi bez żadnego ograniczenia dworu, gminy i rodziny mógł rozporządzać, ... do jego, czyli na jego osobę spadła: może atoli żona z powodu wniosłu przy... aresztować części ich, i rozporządzeniu przeszkodzić dowolnemu.

2. Inwentarz obejmuje sprzęt rolny i sprzężaj. Ani dwór ani gmina nie ma do nich prawa, lecz ma żona i dzieci. Co z inwentarza niepotrzebnem jest dla roli, tem dysponować żona może. Po śmierci gospodarza żona opiekunka dzieci bierze pod taksę. Inwentarz nadkomieczny stosuje się do zasad zapasów.

3. Inwentarz polny obejmuje nasiew i paszę: stosuje się do zasad koniecznego inwentarza.

4. Alod czyli dom własnością jest zupełną, jednakże gdy go niszczy swawolnie, to gmina lub dwór kładzie veto, i do sprzedaży zmusi. Kupujący musi w pewnym czasie odbudować, inaczej przepada na dwór.

5. Puste place, ogrody, łąki według woli używają się, czyli zamieniają jedne na drugie: atoli pozostać muszą w całości i nowy nabywca musi je zostać na miejscu, w ja-

przywatny

Kiet. pr. k. prawa rzeczy,
Majątek włościański, w gminach wsiowych i dworowo urządzonych.

rola

na osobliwe sąsiedzi

pola,

kiem kolwiek bądź zasianie (ogród bywa-
łąka ogrodem). Co do łąk wyjątek, boć
zależy na tem by miał [illegible], inaczej
wypasać będzie pastwiska wspólne.
Pola też obsiewać musi jak drudzy i
sprzątać w swoim czasie, ażeby po
żniwach przybyły ściernie na pastwi-
ska ogólne. Ponieważ są ściśle z do-
mem połączone, więc ci co mogą dys-
pozycyą domu [illegible], mogą roz-
rządzać z polami, łąkami i t.p. u-
czynić.
Dwory w gminach dworsko urządzo-
nych ulegają kontroli samej tylko ro-
dziny, gmina wtedy się miesza do
nich gdy jest i spólna własność,
lasy, łąki. Po obliczeniu ile z lasu
użytku na dwór przypada jeden, ile
tenże chować może inwentarza, nie wcho-
dzi się w to że gospodarz cząstko-
wo sprzedawszy rolę, spowodował
kilka gospodarstw miasto jednego po-
wstanie, boć dla wszystkich tyle a tyle
prawa, ile go miał dwór z którego po-
wstały. Podobnie i w gospodarstwach czę-
ścią gmin wiejsko urządzonych będących.
Gospodarz taki a taki ma prawa.
Jeżeli dom jego zniszczeje, prawa te
przepadają na gminę, dopóki się dom
nie odbuduje. Spadkobiercy jego nie mo-
gą dla siebie praw tych reklamować wi-
ta nastąpi: bo gdy nie ma domu, nie
ma i reprezentanta praw im służących(1).

rola

będzie

wząd

ludzie

(1) Haxthaus. Gutachten II. 567. nast.

Księg. pr. V. prawa wsz. 3.

sąsiadowanie

2170

Prawo należenia do gminy wiejskiej (Dorfge-
meinde) nabywa się przez sąsiadowanie z
całą gminą, przez co znowu osada wieśnia-
ka (dom jego i rola) sąsiadowania prawo
osiąga, i oddaje się do niej lub do osoby
posiadacza przywiązane. Jedno i drugie
ma miejsce w okręgu merseburskim. Przy-
bysz nie uzyskuje zaraz prawa są-
siadowania i dla tego ani do lasu ani
do pastwiska prawa nie ma: zaledwie
mu wolno chować ~~ki~~ nieco z trzody
i kóz kilka, a i ~~za~~ to musi w nie-
których wsiach zapłacić. Około Halberstadu
i Eichsfeldu sąsiadowanie nie przy-
wiązuje się do roli lub domu, lecz do
osoby. Kto osadę swą sprzedaje, sprze-
dać może osobno (albo całe, albo $\frac{1}{2}$ lub $\frac{1}{4}$) sąsiadowania. Sprze-
dane daje prawa do lasu i pastwiska,
jednego bez drugiego ustąpić nie wolno.
Dla tego też osadnicy często mają to
prawo, i znowu ci którzy osady nie
mają posiadają je (Osadnik sąsiedniej
wsi może sobie kupić sąsiadowanie). (1).
~~W Erfurcie jest zupełnie osobistem po-~~
~~łączone z realnością, albowiem gmina~~
~~dworska wyodrębnia się prawem (poli-~~
~~tyczna gmina), połączone zaś jest z re-~~
~~alnością. Kto więc kupuje sam dom, lub~~
~~nowy stawia, prawa sąsiadowania uzysku-~~
~~je: wkupne atoli dać musi.~~

ludzie są-siedzi.

(1) Haxthaus. Gutacht. II. 477. 497. nast.

hist. pr. v. prawa rzecz.

Prawo o używalności powszech-
nego majątku gminy.

2171

W obręb majątku gminy powszechnego wcho-
dzi:

Las, który się albo cały na rzecz gminy
administruje i sprzedaje na jej dobro obra-
ca, albo się tnie i drzewo między gmin-
nych dzieli, albo dzieli się na potrzeby
które używa gmina, lub na koniec dzie-
li się na tyle części ile gospodarzy,
i każdemu niby las osobny w posiada-
nie oddaje.

h (cavelu)

Pastwiska wyborowe. Albo się działy na
klasy i dla pewnego rodzaju bydła
przeznaczają, jak nocne pastwiska dla
pociągowego, albo też pastwiska te stoją
do takiegoż użytku w pewnym czasie (od
zielonych świątek do żniwa dla pociągu,
następnie dla reszty bydła), albo na ko-
niec są na użytek wszelakiego bydła,
tak jednak że wprzód konie i następnie
trzody, na koniec owce chodzą. Takie past-
wiska ogólnemi się tworzą.

Pastwiska poślednie albo ogólne czyli po-
wszechne, podobnież lasy ogólne leżą albo
na własności dominium, i gmina władzy
tegoż dominium poddana może na nich
paść, brać z nich drzewo, albo też leżą
na gruntach dominiów sąsiednich, ulegając
użytkowi wspólnemu sąsiadów. Podział na
klasy bydła i t. p. nie ma tu miejsca(1).

(1) Z archiwum w Szendal zbioro-
nego wypisał Haxthaus. Gut-
acht. II. 567.
i nast.

prywatne
rola między marka szara różnej
objętości rola ~~wolna~~ od czasu Tacyta
po drugie (tom I. 381.

rola folwarczna

Droga,
woda,
pastwiska,
las, zapuski.

Umowna –

Konieczna jeżeli przedsiębiorę fabrykę, młyn,
piec, huta, browar. Gdy z przyczyn naturalnych zginął las, zarośli-
To się nadało wsi i miastu. Pierwsze da- sko, to nie zmiana gmi-
wniejsze, drugie godziło się z cechami, z już ny.
regale. Ważniejszych miejsc mało.

hist. pr. V. rzecz
ruchome

r. 1146. rzeczy drogocenne towary drogie miód i wino (gorzałka ?), szelaza, miedź. Hipac. ljet. 26.

r. 1159-60. rzeczy drogocenne: sobole, gronostaje, czarne kuny, pesci, białe wilki, rybne zęby, ib 86.

r. 1163. obsamiti i pawołoki i wsa uzorocia raznoliczmaja, ib. 92.

r. 1276-9. pieniądze saltrągow: wosk, bieli, bobri, czerwnije kuni, serebro. ib 207. 208.

2172

Kigt. pw. v. rzecz

W stat. Policy co nie
plemenszczina (here-
ditas) to blago (res)

Szaf. w Czar. XXVIII.
2. Str. 220.

2173

rzecz

wdzięczności złano-
wi chata (heca),
bazylina. pięknę
(Orze zł. Crawn. ż.
28.

lori melach (li-
mea), dąbrawę,
i wszelkie nie
lwęcące się (nie
ruchomości).
ib 45.

lwęcące, nielwęcące
ib 55.

2171

Sz.

— : [illegible]

rzecz

chudoba i zdaleka,
niejęzych, bydło.

Gorale Kwiech. 147.

2175

Ogólny pogląd na ślepowe [?] prawa

ewolucji w Polsce ... od Eigentum? jak Newt.

II. 120.

2176

[illegible] Кегзицкий

~~[illegible]~~ kięt. pr. V. rez Lud 5.

r. 1473. W testamencie pan ~~uczamawalniał~~ żonkę (żonka moja połnaja Małuszka Fedorka Maka-rowa żenad), nie wspominając ~~nic o uczamo-wolnieniu jej męża~~: ten więc pozostawał w pod-daństwie, nr. 411. 2177

cod ~~[illegible]~~ żonkę tego a tego żonę i z synem jej zapisuje temu a temu, ib.

cod dabaja żonkę poliszoną do "~~pełnych ludzi~~"

zapisał swej żonie testator ib.

r. 1487. a czło moi ljudi stradnik, nr. 413.

z początku XVI. wieku, da żonka Matwenku z Nimilceja w dwoju rabljech w cho-dociewju z [illegible] dacrichl(?), nr. 414.

r. 1506. blagosłowlaju swoju żenu swoimi chłopi ~~[illegible]~~ polnimi ljudmi, nr. 418.

polnie i dokładnie, nr. 420.

r. 1548. moi ljudi

cod ludzie moi pożenili się z dziewkami i żonka-mi mojej żony poragowemi, i nawzajem rabiadu poragowe pobrali dziewki moje i żonki, więc niech będzie jak żona moja zechce ib.

cod zapisuję żonie ~~mej~~ sługę ~~[illegible]~~ swego na dożywocie, będzie więc wolny gdy żona umrze, lub za mąż pójdzie, lub do klasztoru wstąpi ib.

eod tegoż słuszi córkę przedałem na wolności
niech idzie za mąż za kogo chce, ib.
eod dałem żonie mej swoją żonkę, Maryą żo-
nę Szyrajewa, która ma służyć jej do śmier-
ci lub do czasu pójścia za mąż albo do klasz-
toru
eod dałem żonie mej ludzi swych kabałowych na
lat pięć, po upłynie których ma wypuścić ich
na wolności nie wziąwszy opłaty eod
r. 1560–70. mówi ljudi polnie, i dokładnie, i ka-
balnie i wsakie ljudi, ar. 421.
eod ~~wolcrimi krześliane (to~~ właśnie dawni smer-
dowie!) ib.
żonka czy correlatum mużika?

---

r. 1361–65. lud siedzący na wołach monastyr-
skich sievola (może: to lud nie zasiedziały lecz
nowo przybyły?) Akt. zach. I. 5. Za ~~chri-
stian~~
r. 1391. sievot monast. / powinności ib. 11.
r. 1393. ~~Oprisznie~~ ljudi ib. 12.
r. 1390 (dogowornaja) A chaboru, ~~robie~~, dano-
ma, pobażenomu, zaeninomu, poruczenomu,
zemlie, wody, sud odwieka. A kdo ~~chodby~~ ili

Γ λαγχανω?

prawo rzeczowe 2178

Włościanin nieosiadły
nazywa się nie chłopem,
nie poddanym ale komor-
kow, mieszkańcem, przeno-
si się gdzie chce, i ma
prawo do wychowania z
2/3 ziemi na swojej o-
siadła. Jest więc właś-
ciwym współwłaścicielem
ziemi. Może oni przed
wieki byli jedynie wła-
ścicielami, Gaz. Warsz.
r. 1862. nr. 256. (Ja
mniemam że byli, że
Gotom gdy nad czar-
nem morzem siedzieli
1/2 na własność, jak by-
ła u Niemców, odstą-
pili, a resztę posiada-
li dla siebie. W ich (Go-
tów) ślady weszli i krzy-
[illegible] następcami wiel-
kich posiadaczy, mających

wyłączne prawo do $\frac{1}{3}$, a $\frac{2}{3}$ są posiadaczami warunkowemi, które odstępujący rolnikom obrabiać jest mocnym. Dziś prawo warunkowe niedbawskie stara się owych posiadaczy faworyzować, czyniąc ich coraz większych częścią właścicielami bezwarunkowemi.

hist. pr. V. prawo szlacheckie 1,

2179

z fundusza edukacyjnego z dobr po jezuickich przydzielono niektóre wioski do ekonomij grodzieńskiej królowi na dochód dawnej r. 1775. z warunkiem płacenia do skarbu sumy 13,150. i t.d. Ale skryptem królewskim r. 1786. ustanowiona komisja ekonomiczna

Skorch. I. 115-116.

R. 1717. postanowiono: że niepewna i podejrzana o szlachectwo niech i wsi od swoich imion nazywać nie może, ib. 192.

o starostwach i królewszczyznach ib 214.

Zaborowskiego Traktaty

Od nadawania iurium ex bono-
rum regiis (pewno u
Pijarów lub u [illegible])
dobra królewskie nie na-
leżą do skarbu króla lecz i
na obronę granic: więc
wydatek. Warneńcz. 1440,
że dóbr do [illegible]
[illegible] ani dawa-
ływać ani zastawiać
nie będzie, dopiero Kazim.
r. 1454. Vol. leg. I. 142.
248 (Rom. 6. 10).
Król zastawiać musiał bo
mu rozebrano (kanclerze
król. wydawały więzi li-
sty) i, jak Zygm. Aug.
powiedział, nie miał król
co jeść (ib. 14).
[illegible] się a to panu-
nie (ib. 15).
oczywiście [illegible]

hist. pr. V.   prawo rzecz.

2,

do arendy król dóbr sta-
łowych nie narażał
przez arendy dożywo-
tnie: wtedy dożywo-
ciami dziedziczy dzie-
dzicy Vol. leg. II - 611.
(Koman. 28). 2180

Pożyczali panowie: na
podnajmowanie sam płaco
nych z dziedzicznych
zdawek i lenuh, na ve-
kiryes szymanków, na lo
arendy z dożywocia z
których nic nie płacono
(gobe) płacono coś, Vol
II. 616.

Rewizorowie mieli być
wybrani do zweryfi-
kowania dochodów (Kon.
42).

[illegible] zyskiwanie dóbr na [illegible]
[illegible] dochowany [illegible] 1699 do-
dupr [illegible] 1669. [illegible] ka-
zwolone, [illegible]

zawe. Skrzet. II 10.
Zakonnicy czy i jak dzie-
dziczą ib 10. 13.

Wiet. pr. V. rzeczowe
a ustąpienie wdra-
żania u Sprawie
Gryn Alt. 140.
Komarnicki. Dyplom
297.

2181

...zenie wydał p...

...niebezki D...

...rwej literackiej

...ał mi do D...

...rzyjmieł jeden

...by i odeszli...

...trzeba, bo...

Kr. pr. v. rzeczowe

cudzoziemcy Zygmu-
danczo i zawlocio
trzymać nie mają
porządkiej Ludw.
z r. 1374.

jur albinagii (Du-
cange Albanus 7
1/10. opłacać, można
więc że złoto wy-
prowadzając się z
Bandtk. prawo polsk.
29. 2182

a Czechach porówn.
Wolfa z Wsp.-to
rejest. Cyzoziemcy.
W(zelwd Cizoziemcó

r. 1666. że cudzoziem
w Polszcze bez wio-
dzy urzędu nie żyw-
ać mieli.

hist. pr. r. prawo rzecz.

O sporach użytkowania zdrój słonowych. Bibl. Warsz. r. 1862. Maj 218-222.

2183

hist. pr. v. 2184 urzędowe

Król Wład. Jag. pozastawiał miasta, ziemie, grody, miasteczka, wsie i inne realności: Papież Marcin V. r. 1418. polecił rozpoznać: że jeżeli kapitał zapłacony, ma wydać dobra, nie zdając procentów, na to użytkujący z dóbr wybrali. Thein II. nr. 24.

~~na rachunek~~ za

Moravaij, Wichaij i Viner Kovacij

tylko ważny wydaje.

1862

...a

...sćwica Mak

list. pr. V. prawa włośc.

2185

Zapatrywania się Towarzystwa rolniczego galicyjskiego nad tem (w Korespondencie rolniczym i t.p. do Gaz. Warsz. r. 1844. nr. 88):

1, czy i o ile dopuścić aby pojedyńczy członkowie gminy, nawet przeciw woli większości, żądać mogli części na nich przypadających.

2, w gminach były posiadłości dominikalne, wolne, i rustykalne a te znowu kmiece (cało-gruntowe), półkmiece (pół-gruntowe, pojedynki) ćwierć-gruntowe, i zagrodnicze, i t.d.

3. czy dotychczasowe

wrzepiej zakazujące

działania porządkowi

jak domi wybranych (pol-

wawczych) już rozwi-

danych, odpowiadają

potrzebom naszego wa-

ju

4, minimum posią-

dłości może być takie

z którego by się wyżywi-

ła rodzina z pięcia

głów złożona.

5, jaki stosunek liczby

większych gospodarstw

do mniejszych byłby naj-

pożądańszy.

6, czy do działanych

wolno nie należałoby po-

liczyć grunta odległe

od wsi leżące?

prawo rzecz.

Niepisanie i odda-
ni poddanych szlachcicom
gorsze zezwolenie jest
z Panem, i że z gmin-
da należącego do
Króla i poddani zar
w dobrach szlache-
ckich i duchownych rów-
wnie jak sobiczi
i ludzie po przed-
mieściach gdy tylko
do napaści powstać i
szlamania swych
jeżeli Król z zem-
dem szlachcic je ka-
że, gdy obowiązani
Ruggieri Relacya
w opis Polski - w
Rykacz. I. 143.

2186

Lidua, gwaro rzecz. 2.

Jrahas wypalenisko na gruncie orny, Jrakinin-kas osiedli na takiem miejscu.

Dalyba, niby dzielba, działy spadkowe, i choć by drogą ukłacji .u i ich Dalyba. Dalis część spad-ku.

najonanakis najemca

sadyba ogród i miejsce pod chałupnika

2187

Litwa, prawo rzecz

Imenija, dobra ziemskie, nawet nieśruchomi. Dwór [

~~Dwór~~ – Dwaras

Hubas, wdoka. Stąd

Ubinnikas włókę posiadający, a ūkis

chłopski Dwór, posiedziciel dalszego Dwa[illegible]

Warszas szajanie:

Wereszas. Dzierżkojimas, wyszukanie, wdawanie/we

dług Brodowski.

Waldytojis dziedzic [imie (Dw

włosnas wła naūme) na

zywa zięgy

gnoje

tawora Tow. Wardas

war i kram,

Testamentas ostatnia

wola.

Tewiszke ojcowizna od

Tewas ojciec.

2188

Przepraszam S
o wczoraj niem
mego uszano
Jego łaskę b
tego listu p
kdorych d
tem przyjem

jaz ver.

iu gorali ka-
nachuk gaiva ta
las (Vierzu. Pod
halan 1927).

2189

[illegible]

[illegible]

Kwiek od Stacia

Lit. pr. V. przewrocz

r. 1424. medietatem allodii, Przyborowsk. Decliu. 18.

r. 1425. zagony na je-go folwarku 19.

r. 1428 zapisek nywo-tany przez Wornego 21.

r. 1432. jechał na ka-byle pole, 23.

2190

lica Orh

w mig

hist. pr. V. [illegible] na rzecz.

Osobny nadzór poza-
dbania stanowiły kró-
lewszczyzny, które od
r. 1662. kolejno cy-
wilnym zarządzanym
i wojskowym (a tym
jeżeli w Wrześni —
Grudniu, czyli w tak
zwanych miesiącach
rodzinnych. zawalowa-
ły)

2191

Lit. pr. v. 2192 prawo rzeczowe litewsk.

Litwin miał za Krywów własność,
za Kunigaików miał zakon jak
Słowianie. nadstawali chi, że dej
żyłka własności wiedza się u
niego przechowała. Dotąd się mó-
wi: pirkzie, parduotie namas, ku-
pić sprzedać domostwo, nie ziemię,
bo ta, według pojęcia dzisiejszych
Litwinów jest własnością kra-
ju i Króla! Kto posiada zie-
mię (własność krajową) obowią-
zany był służyć krajowi. Przy-
sławie mówi: nuluda Kajje żemę
parduwęs (posiadał jakby nie-
mię sprzedał) powtarzane dla wy-
rażenia największego smutku,
mające jak się zdaje na my-
śli zdrajcę ojczyzny. Mimo to

że nie jest właścicielem ziemi
jego mocno do niej przywiązany.
Syna w wieku do służby woj-
skowej [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]: zwolnienia ziemi [illegible] kra-
[illegible] opraw obca ziemia pokryje
swoje kości. Nie to go boli że
musi umrzeć i pomocić [illegible],
ale że ma być pogrzebiony
na obcej ziemi.

Lit. pr. r. prawo
rzecz. węg.
dobra posiadać nie
może cudzoz. gdyby
mu je zapisano to
może go każdy wę-
gier skupić, we-
dług dochodów ja-
kie sąd oddaluje
je. Szlem. Szlem.
jur. civilis I. §. 40.
do 2 litewski 1.
redakc.

2193

W. W. A. Maciejo

Litwa

porusza się litew-
skie już rzeczami z
kraju i porządku,
z niepowodzeń w
kampaniach (za-
rz. i z-redakcją
t.-na osobny ty-
dzień) i t.d.

2194

hist. pr. v. prawo vroc.

2) Własność, Dziedzictwo, lenność

2195

W Marchij dawnej (Altmark) dzielił się (jeszcze w XIV w.) majątek rol-
nika tak samo jak [illegible] w Zwierciadle Saskiem na
Eigen. Erb. Lehn. dalej [illegible]
[illegible] Eigen, wła-
sność posiadał tak co zbierał z pola, ludzie [illegible]
[illegible] pieniądze, sprzęt domo-
wy, na koniec na inwentarz nadkom-
pletny (większy niż go do obrobie-
nia roli potrzebował.) Dziedzictwo, któ-
rem bez przyzwolenia familij rozpo-
rządzać nie mógł, składało się z in-
wentarza do obrobienia roli koniecz-
nego, dalej z inwentarza polnego (sprzętów do obrobienia
[illegible] pola potrzebnych), domu i wszelakich [illegible] gospodarstwu porządnemu potrzebnych rzeczy, zdziałanych porządków (w co wchodziły też płoty i cembrowina) (superstrata),
[illegible] padwore, [illegible] zboża - zasiew
r. 1700 - nazywano to wszystko allo-
dium. Na koniec lennością nazywano ca-
łość powierzchni ziemi z budynkami wejętemi jedną stanowiącą całość (1).

Lenność tak Lehn, Leihe mogła
być sprzedana, ale kto już posiadał, miał
pewne do dawcy lenności (tym był pier-
wotnie Norman czyli Sakson) obowiązki. Tak było i w starej Marchij [illegible]

majątek ludzi

(1) Z aktów w archiwum miasta Stendal zebranych wyjął Hartkausen, Gutachr. II. 569. nastp.

Absolutna własność, here-
ditas (do którey nikt nie
miał prawa).

Liczący się do rycerstwa po-
siadał zupełnem prawem
realność, bo już odziedziczył
po rojcu, matce, lub tytułem
darowizny nabył [albo w posagu wziął] (r. 1303. nr.
133. Kod. Mał., r. 1363 nr.
269. tamże, r. 1281. nr. 100 i r. 1345. nr. 219.
tamże). Pierwszy i drugi
z nikim się praw rodzicielstwa
własnego nie dzielił: a
gdy go nie miał, to bra-
cia i siostry między do dalsze-
go według prawa, dalsi zaś
krewni tynajmniej, r. 1362.
nr. 267. tamże)

Jaki majątek (villa militaris)
każdy, i nawet Król, kupo-
wał, a inaczej nie naby-
wał go (r. 1262 nr. 58,
tamże). Kupna odbywało się
w sądzie lub na wiecu (r.
1234. nr. 17, i r. 1244. nr.
27. tamże).

A zatem tylko kupnie można
było mocno rzeczywiście, że
dawało zupełne do dziedzi-
ctwa prawo (hereditario jure
in perpetuum rem possi-
dendam), i tak też wyra-
żano się r. 1239. nr. 24.

Tak co do praw na rzecz ruchomy nabytych (summa pecunium
pecuniarum, r. 1366. nr. 286)

3.

2197

Warunkowa własność (do której wmięszać się musiał Król, bo inaczej nie była) hereditas

Dawał monarcha komu chciał, libere id est hereditarie jure possidere, wynagradzając za pełnione, lub spełnione usługi (r. 1231. 1263. nr. 13. 63. Kod. Mał.), i odbierał gdy się niegodnym stał dobrodziejstwa (r. 1278. 1207. nr. 94. 103. tamże). Dzierżąc mógł dochód posiadłości powiększać (r. 1250 r. 1263. nr. 51. 56). Było to dziedzictwo (hereditas), ale dla najbliższych spadkobierców odnoszące (wyjmując sui heredes). Jeżeli chcieli przekazać je chcieli, dawca dziedzictwa musiał dać na to pozwolenie. Wieczności więc, jak się prawnicy późniejsi wyrażali dziedzictwa takie nie było, i jus hereditarium vel perpetuum nazywano nie ma. Było to spadkowanie (jus succedendi) ale nie było, mówiąc ściśle, własnością (hereditas sive dominium).

Perpetuum to ciągłe. (perpetuus continuatio), Here-

dziad zastawcy w radzie
dozyski. Ma być nawet przy-
brany (wiec), aby spełnił
zbożnie. Tak było aż do Ba-
dowego. W pełnem
uchylona i t. d.

Hereditas w szerszym
znaczeniu.

Szlachta nabiera wielce warunek
ten sama, że co przyrzekła,
powinna spełnić, a jeżeli (ten
co mu przyrzekła) nie zyska
nic na tem co obiecano, mini-
ma darowizny, że nic nie
dał, więc, ażeby darowizna
przez nas uczyniona (mówi
Bolesł. Wstydl. r. 1270. nr.
gnd skutek odniosła, wieś
którą rycerzowi udzielono
z przyczyny bezprawiów od
siebie popełnionych, i którą
strzelcy nasi przez czas
pewny posiadali z niezbę-
dnymi dobrodziejstwy,
pojętemi, dajemy Prze-
(pełnej zbiór), Kanclerzowi kra-
kowskiemu.
wynagrodzenia i zdradzający
nas (mówi r. 1257. nr. 163.
...) Wojewoda san-
domierski.
Janowski.

własność ograniczona (Książę-
ce) 2198

W Tygodn. Illustr. r. 1873
nr. 17. str. 199. że "prawo
wykopywania kruszców
nawet w swoich własnych
dobrach musiało być szcze-
gólnym przywilejem darowa-
lane." Na dowód przyta-
cza r. 1257. u Rzyszcz. II.
z. str. 605–7. i odwołu-
je się do Łabęckiego w
Bibl. Warsz. z r. 1850. II.
413–18. ale daremnie. Bo
tylko w tych dobrach, któ-
re z ręki monarchy wyszły
zachodziła potrzeba zgody,
ale nie w ~~[illegible]~~. dobrach
ściśle własnych.

Jaśnie Wielmożnemu

Wacł. Alex. Maciejowskiemu

Hist. Prawod. 3/

wdzięczne czasowe i
Dziedziczne.

r. 1231. Leszek [redacted]
darował wieś dla posia-
dania libere idoch here-
ditario jure; wdowa po
Leszku Grzymisława
kazała Sandomierzka
przerwała, ażeby przywo-
łit jej posiadać Woje-
woda krakowski (wieś
hereditario jure, libere
possidere, zwarzywa
posiadać czasowo, i kto
posiadłości raz po-
wzdać chciał, musiał
uzyskać na to pozwo-
lenie od Władysława od
księcia.

2199

Kod. Małop. 13.
udaje to zwolna przez
zwyczaj (nie milita-
rnie r. 1250. nr. 52) i
ciężary na tych dzikie

ulawy dla rycerstwa ich należeli; rycerze zaś mieli przyznawane sobie przywileje, ale zawsze przywileje, r. 1263. nr. 56. locandi jure theutonico, construendi molendina, thabernas edificandi, venandi castores, et omnes alias bestias capiendi.

r. 1262. Villa quondam militaris quam pecunia de thezauro nostra (mówi Bolesł. Wstydl.) videlicet pro sexaginta marcis ab eisdem militibus publice cum omni benevolencia nostra comparavimus. tamże nr. 48. tuż nr. 70.

r. 1263. za pełnione wyprawy dawał ziemię (servum ad scia ovata), i pozwalał mu stawiać ją gdy się

2200 2,

własnego czasowa i
dziedziczna

snać mógł bez niej
obejść, r. 1263. ser-
vum ad quem avalva
extendentem in retribu-
cionem fidelis servicii
dedimus iure heredita-
rio (że wybędą na sy-
nach possidendam, cum
coasensu commutationis-
Pieniądze wziął, a ten
co się zamienił
wielił da-
dać (i obowiązek cię-
żący pełnił lub nie
pełnił).
Kod. Mał. w. 63.

r. 1270 quam (villam)
prius quidam milites
possederunt et dudum
quam exheredali quan-
ivm magnitudine

excessuum exigente.
ib nr. 94.

r. 1201. heredes de sca-
la vendiderunt jure he-
reditario totum jus quod
in ipsa habebant titulo
hereditatis vel dotalicii,
vel quocunque modo
ib nr. 100.

r. 1204 addidimus par-
tem hereditatis que fue-
rat Nicole, qui et eo-
dem est jure exhe-
reditatus quod trans-
fugiens ad schisma-
ticas hostiliter ter-
ram nostram machi-
natus est devastare
ib. nr. 103.

r. 1362. nr. 267. sperte
dote hereditas ipsorum
contingentem nullum
jus pro se quicquam he-
redibus aut propin-
quis reservando [ja-
[illegible]
[illegible] in majo-

2201 3.

Własności czasowej i Dziedzicznej.

Lech był: nadany oczyściście, który był na spadkobierców przeszedł, gdyby nim nie był rozdysponował.

r. 1363. nr. 269. wieś ... ex mater na successione possidebant vendiderunt, promiserunt ... sua germana.

Mógł być nadany wieś ... i na płeć żeńską ... po niej wszystkie dzieci ...

r. 1303. nr. 133. Księżna ... Julina swe ... na księżnę: gdyby nie na księżną ... ...

Lit. pr. V. włość. ~~i jego~~ ~~[illegible]~~ Earlea dowar 32.

Gazeta Rządowa Warszawska a z niej Kronika (r. 1897. No 320) umieściła wyjątek z dziennika ministerstwa spraw wewnętrznych. o[illegible] wyjątkowego, podającego "artykuł o uzamożnieniu włościan w guberniach ostsejskich". Powiedziano w nim, że kiedy po zajęciu tych krajów przez Rossyę przystąpiono r. 1804. do uregulowania włościan i powinności ich zachowano dawny porządek następujący:

2202

Ziemia podzielona była na części jedno od drugiej niezależne i oddawane każda jednemu włościaninowi ~~a nie całej gminie~~. Prawo użytkowania z części takowych przechodziło po większej części w spadku z ojca na syna (lenność?). Części w spadku z ojca na syna (lenność?). Wszystkie części były tak obszerne, ponieważ wiele z tych części były tak obszerne, iż do uprawy ich jedna rodzina nie wystarczała, obywatel przeto dawał do pomocy włościaninowi, którému powierzał część, kilku robotników takiemu, powierzał część, kilku robotników także włościan. Robotnicy ci mieli od włościanina gospodarza utrzymanie, ubranie i niewielką zapłatę lub też kawałek gruntu, i rozpowiadali w tymże nowym przypadku według rozporządzenia gospodarza, i nie mieli żadnych prawa z obywatelem. Pierwsi zwali się Wirthe a ci drudzy Knechte. Wszystkie z roli obrachowano na beczki zboża. Każda Hacken ~~[illegible]~~? 5/11 dezabeczki zboża. Każda Hacken dawała corocznego dochodu tym rossyjskich. Wszystkie Hacken zmierzył on nowy, też a nie tylko obszar ziemi. Były na to osobne księgi owe Hacken i powinności z nich oznaczające Wackenbuch (od ohen?). Lecz tylko w rządowych dobrach a nie w wacka?). Lecz tylko w rządowych dobrach a nie w prywatnych, jak u nas (także prestacyjne) złożonem przez nie ściśle.

W Rossyi prawie. Wszystkie grunta w posiadaniu gminy, które dzielony się na działa (nadzia!). Każdy z niej ma wolny w używaniu do potrzeb, dopóki się te potrzeby przez pomnożenie rodziny (przody) nie powiększy, kiedy dodaje się jej roli. Ale dodatki także nie są w je-

nym Kawatku (tak na Rusi Czerwonej w XIV. wie-
ku, tak u nas Diversa [illegible]). Kawatki więc
nie mają [illegible], jak [illegible] [illegible]. Obok
takich posiadłości gdy własności przez bezpo-
i [illegible] nabyte. Do nich nie stosuje się ten po-
rządek.

Obrońcy, który pomiędzy
czynnościami dla dobra Stefa-
nowiczów uskutecznione-
mi, liczy i udział swój w
spisywaniu punktacyi, po-
winien więc był pilnować
ich dobra - gdy żąda wy-
nadgrodzenia.

Taki stan rzeczy w krót-
kości przedstawiony podda-
je się pod światłą decyzyę
Rządzącego Senatu!

Józef Stefanowicz Dy-
missionowany Oficer
wojsk Cesarsko Rossyjskich
zostający pod opieką
Comitetu rannych

odrębność u Słow.

u Słowian nie wolno
cudzoziemcowi, grzech
jest nawet niszczyć
tej odrębności. To
też prawie nie
słychać przykła-
du zatargu na
granicy (à la lettre
i Szwec.)

Mickiew. III. 194

szkoły mówiąc rzecz
które przedsięwzię-
ły zreformować
odrębność, nie wpa-
dły na żadną myśl
dającą się zastoso-
wać, i wszędzie
znajdując się w sprze-
~~wzs~~ z większością.

ib. III. 196.

podobnie, także
201–4.

2203

Svartenberg
Johannes Svar-
tenberch de emmi-
bria 767 8 gr.

kięt. pr. V. 2204 w barwach [redacted]

[redacted]

wiek XIV-XV. [redacted] dina ([redacted] kotwica [redacted] a [redacted] i

sayło [redacted] nich [redacted] nr. 71. [redacted]

[redacted] ludzi pług [redacted] socha i topor i kosa cho-

dila [redacted] iż [redacted]

r. 1556. [redacted]

XIV-XV. [redacted] Nowogr. [redacted] chodila kosa i [redacted] jehera, nr. 11[redacted] II. ruka chodila nr. 409. III.

r. 1654. wyliczenie rzeczy danych kla-
sztorowi, ważny dla obyczajów! nr.
1207.

[redacted]

r. [redacted] poczinki kotorie [redacted] na [redacted] me-
[redacted]

r. 1595. wyjęm Krestianom kotorie w zjech ju-
sdorzach żiwuh i wpred uczmah żid, nr. 162.

r. 1631. Dwor [illegible], [illegible], po-
wszczirilun, krestianskich dworov (wszystkie w jednej wsi) nr. 16[illegible].

[redacted]

v. 1674. a zot bi chljeb bil dobroi roż i owes, nr. 174.

[redacted] Dwor [redacted]

jak dziś na Syberyi

Ziemia nie stanowiła majątku (ziwotina), stanowił go — ktory [illegible] z niej przychód.

Lit. pr. r. 2205 poręczenia z rzeczy urzędowy-
szcza władz. 2.

Justowicz. XVII. urzęda: zakaszczniki, szczy, pa-
kidjeriała i łojeriałniki majaj zawedź, azeby Kre-
sziane swoich słuchow i parzen (gwanka orne?)
nie zprowadzali, nr. 334. I.
majoy trzy da svo wołczinik, pomieszczik ib. II.
r. 1644. Jeżeli wołczinniki i pomieszczniki przeie-
dlili w inne ujezdy Kreszian, i ziemie ich leżą
pusto, wolno za odniesieniem się do Lava roz-
dać te ziemie na obrok każdemu co zechce,
nr. 354.
r. 1542. obdagortowid zjalia swoego wołczinu gosu-
dara, nr. 392.
r. 1691. z "wołczini swoei" daje dwie puszołki, nr.
400.
r. 1482. a prikazywaju po swoem żiwotie swoju
żenu i swoi dzieci swoemu swatu, nr. 412.
r. 1524. a Knaz welikij Bazilej Jwanowicz wsea
bil welil wołczinu ego wzati na sebia a dolg we-
lil placiti, a ninecze Knaz welikij Jwan Bazi-
lewicz wsea Rusi toe wołczinu welil otdati żenie
a wolna ona w swoju wołczinu prodati i podu-
szi dati, nr. 418.

r. 1626. a wornaa grámota (warążanie) i z pa-
mięrznaa oddah w manastir, po czemu im Igu-
menu z bratjoju gosudaru bili czełom / wyrobić
sobie pozwolenie drierżenia pomięsnia), nr. 425.
r. 1505. seda sa było w pomiestie u sego, daj ko-
mu inemu wielki kniaz, 141.
r. 1516. pożałował esmi derewnami czermimi, 162
r. 1546. Pytano: czia to zemla szełavi? na-
ziwajut oni tje zemli i les i pożni i poczinki
i derewni swojeju zemleju k' swoim wołostiam
derewnam i w knigach piscowich napisani k' ich
monastiria, nr. 209.
r. 1550. nader ważny prigowor o nowo
majaszczych się ustanowić pomiestiach w Mo-
skiewsk. ujezdzie, nr. 225.
r. 1551. Talan pa ojcu bierze pomiestie, z de-
płałos obrolm w bobrach lub poriełkach
(biełki), 226.
r. 1557. bilo to selo i derewni i pustosz w po-
mjestje, (nynie) pożałowali esam tem selom
Djewiczu monastira, 251.
r. 1560. daje ojczinę do żywota, ale gdyby
umardszy, lub postrzygszy się przekazał mona-
styru, to skarb wykupi ojczyznę, 304.

Hist. pr. 2. | z rzędu urzędu ugoda [?] | powszechn. Iwdasn.

r. 1490. rozwodu nie było, kosa schodziła się z kosą jur. 6.

r. 1490. metropolicie moskiewsk. dał Drewnie, i przykazał by w nich nikt nie szedł tylko oni zami, ale też by ich sobie nikt nie przywłaszczał, by ich nie sprzedawał, nie zakabalał, za duszę nie dawał, jur. 8. 2206

r. 1507. oswobodził ziemi ema na Wołogdie kupi-ły ziemli na sochu bojarskich i służnich i czer-nich zagłich ziemel kto emu prodast; a kto ze nich z ługami i z czerwimi lśidni ne sanch, a słu-ży z słupami i z czernimi ludźmi z bojarskimi. jur. 9. sidi swojeju bratieju, z diedmi

r. 1510. u nas ziemlju perepachał i k sobie w pole wgorodił, jur. 16.

r. 1571. skupiliśmy ziemli Welikogo Kniaża a swoego władimia jur. 23.

r. 1529 1582. pridek Gosudarewa opala ili smert słu-czitca, wormen Gosudar du moim wotczinu na soba ili pomieszczika otdast wr. 106. 264.

r. 1579. Car Jwan Wasil. dał Klasztorowi po

boarinje swoem po Kniazje ~~...~~ [tepi] Jwanowie duszje
Dimitriewiczje Bielskom wotczena ego, nr. 126.
r. 1565. a bila ta Derewnia w pomiestie za Wasilkom
nr. 157.
r. 1597. a bili tje pustoszi w pomjestje za sem-
cam za Jwaszkom, i zemla na Gosudarewie słuz-
bie w jamje gorodje ne stalo, a poslje ego zeni
i djetjej u nego ne ostalos, nr. 162.
~~od~~ pisali czem was Jgumen izobroczak, ib
r. 1631. czto bili bladeni promeż wotczinnije i
pomjestnie zemli, ib
r. 1679. w ta desat ljet ne promidil i ne promje-
nil, ni żilca swoego ~~...~~ ne poradil, 174.
r. 1551. mimo porobaru w sopramencie roli, nale-
żało prosic własiciela (monarchy) by dozwolił
wziąć, nr. 259.
r. 1900. rowno odczimi ja ~~k~~ pomjesta drielili
społkobracy, nr. 266.
r. 1697. ciężar na pomięscia nacięgniony po-
mięczny pobar zalarwdric mucial, nr. 277.
r. 1503. ze mać lan że ta ziemia poianaja (dozwolił
bycalu byla?) nr. 9.

więz. pr. V. wdzięcz. ~~[illegible]~~ 2207

r. 1479 - st. bież, pożna, jur. nr. 1.
r. 1498. pocznik jur. no 8.
wiek XIV. XV. ucraszał jego, odzinu jego,
nr. 71. XIII.
cod. Dwa żerbija (przyzyni ib XXI. ryje ... Dyla.) [redacted]
Krzaki
[redacted]
wraś
[redacted] nr. 409. V.
pod. [redacted]
cod serebro i kuni i żito, ib IX.
[redacted]
r. 1483. polokowa owsa, nr. 412.

r. 1946. czło ga u mena oczdawach ziwołow i gdachow i gwałdki, [illegible] derewna [illegible] obraz, prikaziwaju: ziwot i gładki i dołg gobrazi, [illegible] ziwotniki, do im podjełiłi, nr. 419.

L i w derewni ziwotniki,

[illegible]

go oczalos obrazow okładnik[illegible] i [illegible] gerebranich, i knig[illegible] i kołod[illegible] wgałow ctroene cerkownoe, i ckok, i odwol[illegible] ga kweg[illegible], nr. 421.

ead i ziwo[illegible] rogulogo i mełkogo i wgałogo wo wier zaggu, połołogo ma[illegible] i [illegible]

[illegible]) nr. 422.

[illegible]) nr. [illegible]

przełożz warnaz volę w prawie hawnem (ślad).

Hist. pr. r. Possessio

wielki Kniaź albo z własnej woli albo radom/z naradzenia członków familii) dawał na dożywocie młodszym książętom obdziały, uniaściewa i t. p. Zubr. I. 71.

starostwa polskie były dożywotnie, nadanie grodu na Rusi członkowi familii było nadawane, ib. III. 5.

2208

Lit. pr. v. własność

W ustaw. Policy własność rodowa (plemenszczina) jest ~~albo~~ baszczina (a-vradica seyra), z biedyta albo zdribnice (gavde-divina) albo podvor-nice (od dwora na czyje wrięza), Kraj. w Krak. XXVIII. 2. str. 2010.

2209

list. nr. IV. wdaczwęi

w olevęcie II. dovaha wda-
cnoęi? zabęli w Bibl.
warsz. r. 1845. II. 517.

2210

gi za ułożen

w.º Maciejowski

Paźdz: 1856 r.

Dybowski

Lit. pr. IV. własności
[illegible].

r. 1399. otrzymał pu-
ściznę na własność
(dom w Krakowie) z pra-
wem darować, sprzedać,
zamienić, na duszę dać
Mon. 238.

~~od pertinentia! etc.~~
...go. pertinentia! 29
r. 1421. daje by miał a
baściciny(?) a plemiensz
czi..., 312
r. 1427. idem 336.
od kupie ma przygodo-
wi między siną(?) "dobry(?)
... na grach rocznie" 346
r. 1465. pertinent.! 404.

2211

~~[illegible]~~

~~un bain [illegible] Je lui [illegible]~~

Liter. pr. V. w Francyi [?]

Bezimienny Francuz za Sobieskiego podróżujący po Polsce mówi, że Królowi ani morgi ziemi więcej nad to co posiada nabywać nie wolno, Bibl. Warsz. r. 1859. IV. str. 15.

2212

wdzięczność

Charakter wdzięczności wykazuje się w przysługach, w działach, a o czem ch. lib. III. ua. VI. 2.

2213

o[illegible]ièku

czeshu opièku, olobli[illegible]
pièny[illegible], vaovih [illegible] bo-
85

Pogląd. nie puścizn

Prawa ~~kaduka~~ odu-
marlizn i puścizn
niepamięt. w dawnych
powołaniu.

Ludowych a szlacheckich
imion różnej porzą-
dku i wołany.

na działach majątko-
wych wspierało się
spadkobranie

ordynackie spadkobierc.
zapisem.

przedawn.

własności a posiadł.

sieczn. alod. a po-
wszechn. własn.

Hipoteka,

wprowadz. w po-
siadł. granice,

2214

Warszawa dnia 29/10

[m]ożny profesor Maciej[...]

własności

sprzedając zastrzegam, że dzieci wykupno nie mogą. Tak r. 1611. w archangelskich złoż:

a podział w dzierżbę wykupa i dzieła mają nieh ta droga dwora ni moim dzieciom, i nikomu dzieła nieh, Akt. jur. nr. 97. też 98. 106. na. VI. także dzień nr. 117. 125.

2215

hist. pr. ch. własność.
od kościoła nie mają już
nadań jure hereditar.
jure ducali, zaliczali
w Bibl. Warsz. r. 1845
II. 501. (raczej od Lu-
dwika 1374. a pewniej
od Batorego).

2216

Wyraźnie

31, 32, 33

niniejsz

w War

Wyless. Węgru

2217.

Dla uchronienia
nie nigdy zamiesza-
ny porządku do-
bra, wolno ja
kardemu Węgrzy-
nowi sprawic v.
1723. art. 23. 1791.
art. 36. 69.

własności litewskiej

r. 1392. Jagiełło daje pozwolenie Marcin. Gasztołdowiczowi na kupowanie ziem oranych (ornych?) i bartnich u ludzi którzy dawnych oraz zatwierdzenie wieczności vzarowych kupli, Danił. Skarb. nr. 622. [redacted]

[redacted]

r. 1387. Jagiełło przyjmującym wiarę katolicką Bojarom przyrzeka zatwierdzić w zupełną własności co dotąd posiadali Danił. Skarb. nr. 534.

2218

~~[illegible]~~

ia wynoszę i ~~[illegible]~~

memona! przedstawiony

sos ona cele, ~~[illegible]~~

)e się to wiele [illegible]

ak to już nasze [illegible] zou-

Sprawy szlachec. Litewsk

Bandtk. pr. pryw. 395

w wołyńsk. i podlask. [

prawo ziemskie ma wierzy-
ciele późniejsi niec mają

r. 1673. Vol. V. 122. r. 1676. V. 395.

a nie mają ex posiedzi-
tale zaby-
te nowej
podlegać
jakie lecz

Uwolnieni od cudzoziemców nie nabywać przez cessyą (transfusionem) i ekstendowanie je w zadach r. 1726. Vol. VI. 488.

2219

nabyte obligi od cudzoz. nie mają się ściągać do dobr. które przechodzą, ci co te obligi nie wydali r. 1736. Vol. VI. 676.

pellarides et juris initio nie z prawa 1784. Vol. ?

g...
Jeżeli przywiesz...
ka na niej nie w...
dowej (sigillum au...
tury, której pra...
zakwestyonowana ...
mianowicie gdy ...
nie podpisał go n...
nie podpis i który...
umiejący pisać i...
nie podpisali świ...
sprzeciw z nich dając...
rzeczywiście. Karze...
m. szczegół na co...
nie swej sprawy w...
auth. dopuścić, ...
le (Wrzesz. II - 16.)
przy nie zaciąda ...
oryginałem, daje p...
dinenda bez nie r...
Z. b. 12-13). Księ...
według przepisu z...

włacznyi

w nowogrodzkiey
ziemi: że kupił
sobie zubrze i zwo-
ni dziecion Ak.
jur. XV. 71. III.
VI. XXI. XXIII.
XXIV. XXVI. XXXII
XXXVI. znaczy
to jak Niewolni
Spor. Z. 344-5,
że kupuje na
wiecznei, że
sam i jego dzie-
ci potomkowie to
będą.

2220

Sozpiérze nieźliew.

Wspominając się mi-
mochodem w zorod-
Tach, z których do-
wiadujemy się że
nie mogli czuwać
w czuciu nie na
krzesłanie, nadaleki
dziesi przeciw rodzi-
com, tory-kwać prze-
kowani ~~ta niepracowie~~
o zabrzerenow i kory-
wopozyciężem. Za-
wali za nich Druidzy,
opiekunowie, panowie
na których żyli rolach
rządzący [illegible] wła-
ściani. Za nie wcho-
dzących w ten po-
czek czuwali powie-
ni (którym zaufali
że [illegible] ich dobrze
kalkowaciąz, jedno-
mocnią). Najmo-
wano ich do cza-

2221

więźniostwa, skąd naści
szczątki, niniej. W
r. 1690. podawano zło-
na się uedanuwacy
pełnomocnika musiał
się podpisać na w.
kawel. 30–33.

Herby w Pol.

herbam.

Kto z wojsk (armigeri) herb
swojar przyjmie karol. księż-
ma ta wziąć po ojcu dzie-
dziczyć na herbach Jagiełło
r. 1387. 1413 u Dział. r. 12.

Lud miejski ma imiona szlach-
ecka i dane od monarchy, r. 1497
u Dział. 30.

2222

~~[illegible], jak w Stolicy, a nawedz-~~

~~[illegible] marli, co zawsze [illegible]~~

~~[illegible] niezięta razem~~ ;

~~marła [illegible] mia-~~
~~[illegible] pierwsi nie~~
~~rozmowie woj-~~
~~skowe, poj-~~
~~najwrod w~~
będzie
mowana

Hist. pr. r. porzka, hiporeka

r. 1420 – 1434. zaloził porniu swoj zerebej, a ne uplacju na svoh kun, što moa porna w tom. a Kabalu ezmu dal bez pecrali, jur. m. 232.

r. 1563. a w zerebje ezma i w rodu pod-pizali ezma w zerebje poruhoriu dwor swoj w zlobodje m. 243. II.

r. 1548 i zena moja sjech denez zaplatila swoj zerebej (pro vala), czto ej dowedeka, m. 480.

2223

akta hip.

Księg. Towarz.
64, ark. 115.
147.

Wyrobek w rej.
mydło.

2224

List pr. v. Kijobeku
r. 1464. Wydechow u Rzyszcz.
II. 937.

2225

…ader
…owski
…w b…
Warszaw…

Litwa. hipot.

Jak koron. 1588.
tak i lit. statut
VII. 14. że kiedy
niż jego w posia-
daniu dobr w prze-
rzychach dzierżą-
cych lat. 3. to nie
ustępuje wcześniej
do ksiąg wpisanego
pokwitowania mają-
cemu.

2226

ER i R. WOLFF

D NUT MUZYC

ście, N. 17 (415), Pałac Hr. St. P

ia 20/4

. Macie

De ratio

z 1/10

hypotheca

2227

nie wolno na pismo
(litterae) i na hypo-
tekę (pozycz.) poży-
czać od 25. kari-
mów [illegible] żać, że nie-
gdy oni pożyczać od
szlachcie (bona quae ac-
commodare et inscribere
tenemur) i na Dobra
obciążonej, za podpi-
sem na dobrowe tak
Dworzanina jak i mo-
narchy (a więc pozcza-
gie [illegible]), równie jak
i na Dziedziczne Chorągiew radi-
lavia). Za przyzwola-
niem monarchy mogą
dać dawać wszędzie pie-
niądze i zapisać dług

Do uwagi, jak zwyczaj
i obyczaj (modus) ka-
zał, byle liczny grosz
na tydzień od grzywny
...

Drug.

Obwegu 3. se- rej. pierw. — nr. 75629. litera C.

Seryi pierwsz. z n. i 1869. — nr. 115 973. po rub. 100

do

— 74. do.

— 75 do.

do

niez. pr. v.　　2228　　nipot.

Czy zapis w metryce koronnej przyznany nadawał prawo rzeczowe względem osób trzecich? Lubo rekognicya do akt metryki koronnej wniesiona jest aktem warunkowym, który z mocy statutów z r. 1511. 1539. oraz konst. z 1550. skutkować wierzytelności obowiązków z niego wypływających, przecież aby prawo rzeczowe do dóbr czyli do gruntu przywiązane mogło skutkować, odpowiednio konst. z r. 1588. do właściwego grodu lub ziemstwa przeniesionym być musiało.

Dzien. praw. r. 1862. w. 107.

[illegible]
[illegible] [illegible] i odwracała po-
przeczytając się na-

~~Nie wol: Istor: Zakl:~~ Hipoteka

VI — 157. 2229

W ruskoj prawelje

załog ili zakład imu-

szczestwa sowsiem

nie upominajetsia

... Pierwyja zakład-

nyja na imuszczestwa

napieczatany w aktach

juridiczeskich. — Drew-

niejszaja iż nich pisana

w 1428 — 1434 godu. —

Hipoteka

Niewol: Istor: Zakon:

~~III~~ — 152. 2230

Sdjełannaja Goan: IV

w 1537 rozsroczka w pła-
tiezie dołgow niebiezpie-
czięnnych, w sliedujusz-
czem godu rozprostra-
nięna była i na dołgi po
zajmam kotoryje byli obie-
pieczięny, załogom wotczin
Dlia upłaty dołgow, obiezpie-
czięnnych załogom wotczin
pod tiem usłowiem, cztoby
zaimodawiec za rost pachał

ziemlju, naznaczien piati-
lietnij srok sczitaja s roż-
dieztwa Hristowa 1837 godu.
Tot, kto w sostojanii byt'
ypłatit' dołg w etot srok,
imiet' prawo połuczit' wotczi-
nu obratno iz ruk zaimo-
dawca. — No on dołżien byt'
w każdyj god uplaczi wat'
po odnoj piatoj czasti dołga. —
On dołżien byt' pri tom dier-
żat' wotczinu za soboju, a
nie zakładywat' jeje, nie pro-
dawat' nie promieniwat' nie
otdawat' w pridanoje ili po
duszie, poka nie wypłatit dołga. —

Niewol: Istor: Zakon:

VI — 169 2231

Hipoteka

Po zakonam carja Michaiła Fiedor: w: 1635 godu . . . . Założiennoje imuszczestwo było pieriedawajemo w ruki zaimodawca.—

Niewol: Oter: Zak:

III — 171

Hipoteka

Po ułożieniu carja Micha
iła Fiedor: . . . Dogowor
zakłada dwiżimych imu-
szczestw sowierzrajetsia
pismienno, i pri tom
na summu swyszie
dieziati rublej posried-
stwom płoszczadnych
podjaczich. — . . . . .
Jesli dannoje w za-
kład imuszczestwo

gorit, ili budiet ukra-
dieno wmjestje s wie-
szczami ratkTadodjer-
žatielja, to on dołżien
ob etom zajawit okol-
nym ljudiam i podat
pismiennoje objaw-
lenije nacalstwu.–

Prawo

2233

Przed Chrześcijanami już były rozwijające się i zasady szczepowego dla siebie prawa mające. Takimi u Hellów były zasady teokratycznego i arystokratycznego, u Skandynawów monarchiczno-lennicznego, u Swewów sielsko-gminnego rządu. Kiedy się zasady rzymskiego ~~rozwinęły~~ rządu ~~[illegible]~~ z królewskością powszechnego i w królewskości [illegible] rozwinęły, zasady te wybyły i wybywały po kolei na wszystkie

ludy owe, i że postawiwszy owe zasady na swojskich rozwijały je dalej. Powstał stąd zamęt, z którego wydobywały się zasady nowe dalszego rozwoju, jaki u walijskich Celtów, u Skandynawów i Germanów, na końcu u Słowian, charakterowi ludów odpowiednio, rozwinięty oglądamy.

Wykład prawa rzym.

Mimo, że na wstępnych powinna być Novela 118. na uniwersyt. [illegible] wykładana.

2234

slovích .
piva ,
obecných [illegible]
víno.
Gebauer,

Prawo rzymsk.

Dla ednaciech. prawa nigdzie tyle przydatne dla prawo- zn. granicznego z Digestów X. 1. finium regundorum, i Cod. ~~III~~. 10. 1. 8.

zaleta uczonego postępowania przedtem, i w tem siła francuzk. prawa.

2235

Zakończ. części II.

~~Z woli i zgody dzia-~~
~~stów, jak Rzym-~~
nowie przerobili majątki.
Złoto kwotka a
possessia ich rzeczy,
ale inne w ziemi
zrodzi. Servitus
niewolej się nie-
ziada nabywać
u Słowian niż u
Rzymian.
Commercium nowela
civitas nowej/res
(peregr. Żydzi).
Warnkoen. str.
354. 362. o in-
terdyktach.

2236

List pr. Dodatki

Wszystkie dzieła dotąd o prawach Słowian pisane przedstawiają aplikacyą tych praw do Niemców, i ich dzieła od wieku XVII. zastosowaniem do prawa Rzymian.

rozkład dóbr w
rzym. prawie

Gdy plebejusz nie
zlepia i nie ścięte,
pan w bóści z
dóbr jego zsąd-
za swe należy-
tości, a resztę wy-
daje pokrzywdzo-
nemu, ch. Anny
12.

2238

rzymsk. - prawo

Trzecia część
jak w źródle
nie jak ko-
mentatorowie:
wtedy obałamu-
ceniemi, jak
w litewsk. statu-
cie poręczę (I.
art. 27. 42. lit.)
Szerza. - Bandtk.
Praw. pryw. 436.

2239

1000

German.

Korm.

(tarczowe)
rzymskie prawo

R. 1414. w Helcla St.
P. nr. 3815. judi-
cii respugnans.

2240

a fule

początek i zachód

4-22-4.

zachodni. angielsk. ku

paniach, w [illegible]

w tyniech.

: w ulicy (jedny.

[illegible] jed. : niotowie, u gan,

z greckie pbugiw Dip. C.

Dziedzictwa (trzi v.

rzymskie prawo o
niewolnikach.

Przepisywało ma-
rzenie lecz nie na-
śladowało (jak i
nadzwa[illegible]nie ?? ro-
zumując jak to.
Tak więc z Rzymskiej
rom samą tylko
łaciniszkę!

2241

úhoru Skyth.,
Galus, Nepsov,
tom II.
zrinebla zrovnk

Prawo rzymskie.

Kto umiał bo nie umiał bo-
rzyzdać z prawa rzymskiego
powinnabo się na Kodeksie Na-
poleona, na prawie niemieckim,
na Bazylikach wszelkiego
cesarstwa.

2242

Przy urządzeniu czasowników
szczególnie nie dozwa-
lała żadne ~~przedrostków~~
~~granic~~ wznawiać a gra-
nice których bez szadu
nie można było zła-
mać, krania ich od
naprawić nie kraniła żadne.
-ode, ni dalej na

Rzymskie F nie raz z słowiańsk.
zrozumiałsze. Więcej dla drugie-
go ważne przedjaciela. niż ju-
szymiańsk.

machinalne przepisywanie nie liczy się
za wpływ. W Kwestji poddaństwa
jego pełna zgoda co w rzeczowem
prawie (mor. lawnim), w kryminaln.
(furtum) odgrywa rolę.
Czeskie i węgierskie nie raz jak
przykład wziąłem do łańcucha (s. 47.
57 - 8.

Dopiero.

niemieccy francuscy nawet an-
gielscy pisarze,

Ma być

Theinera tom II.

o Laske z po-
gladem na Wol.
Oliwski.

Komu odwzięła prawo przyjaciów.
chwaleczrodu

2243

r raptus (s. 245) dziady spadku
(s. 90)

niemieck. prawo polityczne ma
większy związek niż prywatne.
Jo niemal każdym dziadem
słowiańsk. objaśnia się.

F nieprzyjaźnie z
słowiańsk. rzekomo
że (s. 1087).

Memorandum

Prawa wzymek.

1. Wyspa Cherso (włoskie) zwała się po łacinie Crepsa i Crexa po słowiańsku Cres.

2. Wyspa Veglia (włoskie) zwała się po łacinie Vegium po słow. Kark, Kërk piszą Krk.

Uwaga. Nazwy powyższe łacińskie są późniejsze i służą właściwie miastom na tych wyspach stołecznym.

1. Wyspy Cherso i Osero zwały się u starożytnych Brigeides, Apsirtides i Apsoros, nazwa od drugiej wyspy pochodząca Ozero. W istocie znajduje się na niej jezioro słodkiej wody.

2. Wyspa zaś Veglia zwała się po łacinie Curica i Curicta ze słowiańskiego Krk.

Teraz po włosku zowie się Veglia (czytaj Velja) także ze słowiańs. Welia t.j. Wielka

bo wistocie jest największa w Dalmacyi.

Przeglądając korrektę Pańskiego dzieła
(Forma 40 str. 316) przemazałem wyraz Cherso
bo jak Pan widzisz z powyższych uwag
że co innego jest Cherso, a co innego Veglia
I Pan przywróciłeś wyraz Cherso
a więc przywróciłeś błąd wielki.
O której wyspie tu mowa czy o Cherso
czy o Veglia?

Mnie się zdaje że o Veglia o której znam
historyą tej wyspy z dzieła włoskiego
p.t. Topografia Veneta ovvero Descrizione ~~T. t. p~~
dello Stato Veneto. Venezia 1787. Tomow 4. ~~W~~ Tomu
1° str 149 i nast. A więc wyraz Cherso (str 316)
powinien być zmazany.
Lecz jeżeli prawo tyczy się wyspy Cherso; to powinny
być zmazane wyrazy Krk i Vegium i Veglia Velja
a napisane być by powinny Lać Crepsa v. Crexa
słow. Cres. Wyraz słow. crez pol. przez znaczy przedzielenie
bo wyspa ta jest przedzielona wąskim kanałem
na 2 części z których jedna zowie się Cres druga Ozero

Duch prawa
consuetudines civi
tatis, Vrdulanorum
i t. d. [u Watenbacha
w wyrazach II.
[dominium,
2245 jus.

r. 1306. consuetudi
nib. inductis vel
inducendis, u Watt.
II. 113.

r. 1440. consuetudo
Baronum ib, 143.

r. 1479. consuetudo
qua ortulani seu vi-
cini rusticar. u Lancu-
cur, 176.

1447. tym wszym coły
czegem a w ssez
prawa 212.
słuszeli k'mieczkom
prawem y sprawam ib.

garod... [illegible] pero 7. 1[illegible] [illegible]

goczi Nesh. Lanr. 1911. [illegible]

narody i ohabogarody r. [illegible]

1897. Ath. rotr. I. 134.

a apeluleo.

Ludność bartha 7. 2.

2246

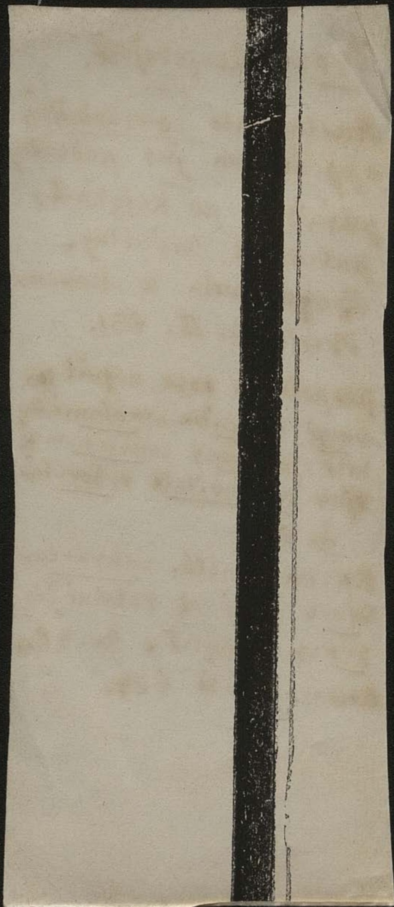
Prawo zwyczajowe.

Auctoritate consuetudinis approbatum jus podwody, przesieka na książąt, patronat kościelny, Boguchwała w Monum. Bielawsk. II. 531.

perpetuum esse nequit quod vulgi stwierdza consolamatur, nisi princeps constituat ea ejus auctoritate roboretur.

ib. 547.

Karcim. księh. consuetudines juri et rationi dissonas uchylił. Jan z Czarnkowa tamże 624.

Ustawa a zwyczaj

Prócz praw jakie nada-
wała ustawa były i
dalej jakie zwyczaj da-
wał. Takie miał Wszy-
żyan kuchmowski paź
(cubicularius), pewnej
wsi królewskiej, ad
hoc munus de lege et
consuetudine spectan-
tes. r. 1644. Przegląd
archeologiczny. 3. zeszyt
4 - str. 104.

2247

Praw zdumiewalnych
przeszłości, teraź-
niejszości i przy-
szłości.

Ustanowdawstwo
polskie pisane
nawet w najpoź-
niejszych średnio-
wiecz. czasach,
[illegible] w grube u-
chodzi Walenia;
[illegible] wdanie nie
było. albo dopeł-
nieniem zwyczaju-
wego prawa i pra-
wnych sądów, albo
reformą. Hekel
s. 147. Zwada.

2248

1. 3.

Prawo zwyczajowe
hereditas

r. 1243. już con-
suetudine, znamy cą-
ruplele. Jm prawiona Valeria, in.
Kod. Mał. nr. 62. dera cuac.,
Uznana hardza na
zwyczaj r. 1341.
skup dziedzictwa ca [illegible]
czasu nie ograniczony
ograniczył Da [illegible] Ka-
zimierz W. Prawodaw-
stwo wiślickie ogra-
niczyła do lat 3. i ty-
leż miesięcy, a wy-
rych sąda [illegible] gdy u-
rzekł do roku i 6.
miesięcy. Kod.
Mał. nr. 214. w przyp. 209.

r. 1354. nr. 238. uwolnie-
je Pilzno prawem poje-
dynku sądowego, nie
pozwalając a pozwolenie
Krala. Więc zwyczaj
nakazujący z samego
prawa pojedynku (jak
każe rękopis [illegible])

2249

używać już, i nawet
Niemcom nie wolno
było bez pozwolenia
używać go?

r. 1379. nr. 339. odróż-
nia consuetudines et
statuta.

r. 1379. nr. 350. prawo
jus Theutonicum secun-
dum consuetudinem
aliis (per statutum) aliás
principis concessi con-
servatam postulat.
(NB. więc consuetudo
potwierdzona i stwierdza
za statut.

Przyczynek do historya zwyczajowego prawa

Pierwszy wystąpił Chroby i zwyczaje o których Dytmar [illegible] po raz pierwszy statutom dał podatek Kazimierz jedne z drugiemi przywodzi w zgodę.

2250

CR I WOLFF

MUZYCZNYCH W WA

ZEDMIEŚCIE No. 15.

/ go 187 6

Marcepa

ckiego Ks

e mię wy

hist. pr. v.   pravo

t

r. 1252. ~~In regno dal-~~
~~matiae~~ consuetudo pro
lege valuit. Jura Croat.
I. nr. 59.

2251

13 treścią całego świata papierowego — lepiej

papierowego treścią

183 15 z których — z które

18 ~~[illegible]~~

21. między tych zdaje się za pewnica być

kięt. pr. v. prawn.

nie raz za działałam
swoi wszystkiego; stąd
wszystkiemu przez Swed.
szczęścia w Bibl. Warsz.
z r. 1854. III. 174. 175.
wrócona dadzą się wo-
ze wyrobionymi. gdy
się coś upowszechniło-
bie dość i działał nie-
nib o tem raczej zwy-
czajnie nie jemu przy-
pisywano.

2252

Zwyczajowe węgierskie prawo

Approbata i postanowienia
sejmów prowincyonalnych
siedmiogrodzkich r. 1540 –
1653. pomieszczone przez
Jerzego Rakoczego II.
Compilata postanowienia od
r. 1654 – 1669. pomieszczo-
ne od Michała Apafi. Są
obie po madziarsku.

2253

testam.

wolna była te-
stamentem i dzi-
dziczne zapisywać
dobra, Pam. Maz.
czeń. ch. 11.

2054

Przywyknęli do zwycz. prawa

400.

2255

na w ciąż czas że prawo składa się
wyłącznie z przepisanowych
powiedział: czy wziął początek
czy z rzym-
skiego prawa (lex), czy z jakiego-
kolwiek prawa
bądź, byle zasada zgadzała się
ze słusznością i nie była wyra-
źnie sprzeczna. ... do karno-
ści
Dzieje za niewiele

Palacy wzywając Profesora
francuzkiego do uczenia pra-
wa rzymskiego, którem nasz adwo-
kat gardził, widzieli dobrze o
tem, że zniknąd lepszej jak z tego pra-
wa nie powezmą wiedzy do ukon-
stytuowania zasady potrzebnej. Uczy da-
lej że nie należy prawa, lecz się
niem zasadnie ... z historycznej zgadzać
... lecz nie dał samo
jak ustawa wyrażał bo prawa które
w historyi jedyne znaczenie
... zachowało, dając opowiedzieć, a
swe ... technicznie lub po-
czy się ... opowiada, czy spadek zwycza-
jowie opowiada, czy spadek zwycza-
jem a nie według ustawy zwany
(Consilium lub odumarłeh. str. 72. z hist.
prawod. VI. ... prawa) dał się i
prawo nie uważa na
giąk nazywa, prawo nie uważa na
do. z jakiejkolwiek ... będzie
obowiązywać byle historyczną miało po-
wagę (str. 73) ma znaczenie swoje.

od Dakwicza w Uważał (str. 2
... miał stan-
u... utrzymując

F wiedział dobrze o
tem co mówi
opowiadając się

I w Palacu mało
... zwyczaj
a nie
było wszyst-
kich prawa
rzymskie ...
gawał prawo
...
wiem, jak
było w
dziewięciach

rządzony przez
tego który zna-
czenia wyrazu
lex nie znał ...
Ja-
gieło wznawiając
plan niech dawnej-
go uniwersytetu
kazimierzowskiego /
... I nie po-
trzeb. naciśku na
prawa rzymskie
(leges) ale na zwy-
czajowe, bo do a nie
dawno miało
... Nie
mogło być inaczej
w kraju który ma-
... Daktorów
prawa, lubo ubie-
gał się o nich. Jesz-
cze po ... Zyg-
munta Augusta
wzywał do Krakowa
na rzymskich pra-
wa Doktora, przekona-
ny, że zniknąd lepszej
jak z tego prawa nie
nauczą się ...
gada jak prawo na-
leży rozwijać nau-
kowo.

[illegible]

kie samże ludzie w drugiem wyda-
niu Histor. prawod. wyrzekłem o szcze-
gółach nie jest moje lecz Lelewela
(Prace Naruszewicza i Czacki-
ego w Rozbiorach Dzieł w Parna-
sie innych wydanych uczonych).

Co tenże adwersarz [illegible] rzekł o mnie (str. 152-3)
w uwagach nad prawem przywa-
dnem przez Piotra Borzęckiego
wydanych w Warsz. 1873 służyć się
bardzo dobrze do [illegible]

[illegible]

że gdy obecnie prawo polskie da-
wne, zbadane z różnych przekonań,
w miarę potrzeby i w różnych cza-
sach wydawanych, nabrało teraz da-
lszej historyi.

F i przy nim się zestarzał, powinien
pośpieszyć się z chęcią prawo pol-
skie dawne, zbadane z różnych posta-
nowień w miarę potrzeby i w różnych
czasach wydawanych, i obecnie do hi-
storyi wydobyte należące, objaśniać
z historyi z gdy historyi [illegible]

[illegible]

nie zna. Ona uczy, że
wolne u nas było żadnej gdy
według zwyczaju gdy ustawy nie stało, [illegible] Uczy też,
co dziś nie popłaca

[niego samego. Pracowałem także
a teoretykiem i po wyjściu ze
szkoły nie bardzo nigdy, F
[sprawiedliwy blisko 50 lat życia
swego przy stole sędziowskim
[illegible]

F który dziś
a dla tego
i historycz-
nym został. Ten,
który jak
sam zeznaje (str.
2. 627),

hist. pr. P. — warzenie piwa w krem. educilatio na węgr. — propinacya

Handlu, że kto może miast.

2256

Dawniejsze ustawy, mianowicie
statut Olbrachta z 1496. prze-
konywa, że w owym czasie
wolno było każdemu, nie tylko
właścicielom wsi ale także ich
poddanym, piwo warzyć i inne
trunki wyrabiać, lub ono zkąd się
sprowadzać i szynkować.
Osnowa sejmu statutu równie jak
ustaw późniejszych z 1764. 1768.
przekonywa, że pod nazwiskiem pro-
pinacyi czyli juris propinandi, rozu-
miano było samo prawo szynko-
wania: dla tego konst. z r. 1764.
vol. VII. 594. vol. VII. 83. i 1768.
odróżnia prawo wyrabiania trun-
ków (jure braxandi et distillandi)
od prawa szynkowania (jure propi-
nandi)

Tudzież przemysłem i handlem
należało do mieszkańców miast.
Nikt obcy pod karą nie miał
prawa zakładać szynków w miastach
na prawie obcem osadzonych, bez nie
było wzbronione osobom stanu szlache-
go robić trunki na własną potrze-
bę lub sprowadzać. Jakoż konst. r. 1613
vol. III. 176, 1667 vol. IV. 935, 1703.
vol. IV. 92., 1764. vol. VII. 83., zmiarby
i ubytki szynku przez osoby nie mające
prawa propinacyi, lecz nie zabroniły wyra-
biać je i sprowadzać na swą potrzebę.
Oczeniu wolb. r. 1762. nr. 89.

313.a to powiedziawszy

313 b. longobardzie

314. jeżeli nim nie był, potożyłbym niżej.

314. o nabyciu jé

315. polska nie krępowało szlachty

316 zanim jé z niej nie oswobodzono.

318 sądzić?

318 nie widzę potrzeby zmian to – możeby było lepiej – nie widzę potrzeby zmienienia tego. –

Propinacya 2257

Wyrazy: propina-
cya i t. p. znaczy
sam wyrób i sprze-
daż trunków. Przy-
mus trunkowy, zwany
[illegible], i jest wyobra-
żeniem ustaw i
obyczajów feudalnych.
Ustawy dawne pol-
skie nigdzie wyraź-
nie albo [illegible]
podobnego przymu-
su nie wprowadzi-
ły. Jeżeli wyjątko-
wo miał gdzie swój
[illegible] to jedno na-
[illegible] germańskich. Na-
[illegible] do tych przy-
łożyć: r. 1496. vol.
I. 269., r. 1511. ib.
378., r. 1613 vol. III.
187, r. 1764. vol. VII.
81., r. 1775. ib. 144
Statut Lit. XIV. 33.
Pokazuje się [illegible].

że w dobie porządku
publicznego pozwa-
lały sięgnąć nie-
raz po propinacyję.
Samać interes jedno-
stki dla dobra po-
wszechnego; że nie
uważano za prowa-
dzenie środków
na własną li po-
trzebę, za najwyż-
sze prawa propina-
cyjnego. Tylko szyn-
kowanie na obcym
gruncie uważano za
uszczerbek tego
prawa.
Gaz. Warsz. z. 1861
nr. 50. i 59.

propinacya

Starostowie nie
mają nakazywać
piwo brać królew-
skiego do domu i
karczem Szal.
678.

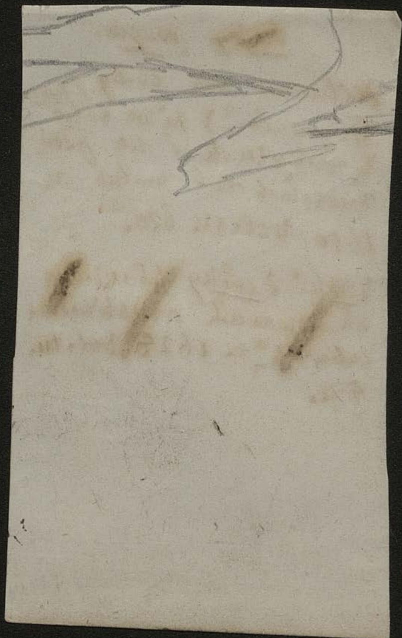
2258

~~Cechy~~ przepis.

Nikomu bez cechy (po-zwolenia ?) piwa warzyć w miasteczkach i na przedmieściach nie wolno r. 1650 Vol. IV. 620.

Zmowy i cechy [redacted]udziwe na [redacted]owarach a[redacted]bliżnemu gubern[redacted], r. 1628 [redacted] Vol. III. 581.

2259

przym. szrałowelda

znaczy w polskim języku prawo szynkowania i składu trunków. r. 1432 Dąmb. Sk. II. 141.

2260

do Rolnictwa Zakr.

herbata.

szkańcami, posuwa-

jąc ciemięztwo swoje

tak daleko, że nakaza-

zał im łączyć się prze-

Propinacya

Wyrób i wyszynk trunków w XVIII. wieku (nr. 1627 Vol. III. 562.) opis. Dzierżawiony, więc propinacya wchodziła również w obręb skarbowości i stanowiła kwestyę finansową.

Bibl. Warsz. r. [illegible] I. 270.

2261

Пояснения

[illegible] : [illegible]

[illegible] XVIII. [illegible]
1822
[illegible] (...) [illegible]

[illegible] III. 562 стр.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 228.

Hist. pr. IV.
handel propinac.

W czas. gdańsk. Zygm. I.
że nikomu nie wolno
warzyć piwa bez pozwo-
lenia magistratu, że
kupcem być niech rzemieś-
lnikowi zabronić nie
może.

2262

890

propinacya

warzyć piwo w bro-
warze i szynkować,
ale w swoim: wla-
wić piwa do cudzej
karczmy nie wolno.
Pr. Mov. 127.

2263

o GRATIANI ad fontes Juris Civilis *relativo* afferu

tur

Karczmy

Dochód dla klasztorów. Tak dla Premonstratensek na Zwierzyńcu pod Krakowem. —
wziąć do Księgi XV.

[redacted] do [redacted] ula [redacted]
[redacted] jnego dzie-
[redacted]

2264

(2) R. 1422. Duas la-
biernas per Plebanum de nova locandas in loco sibi competenti prope ecclesiam deputato.
Kad. maz. nr. 159.

2265

Gościniec, Karczma

r. 1627. we wsi jest gościniec, dzierżawiony od karczmarza. Muzeum Sudzińsk.
II. 113.

2266

Smarma

w Norg

szynkarz

pincernae debent jurare, quod re-clam velint du-ve mensuram

Dalszy ciąg Acta Cr. ng. 81.

2267

jówski

Wielu

Professor

Warsza

a Orla

Wiek. pr. IV.

Karczmy czeskie

2268

zakładano karczmę niby sołtysim prawem, ażeby gdy się sprzedawać będzie, nie szczególnie szlachcicowi lub jakiej możnej osobie, lecz właścicielowi gruntu sprzedana. W karczmie nie miał nie-pić gry w kostki i wszeteczeństw.

przedawn. 2269

Książęta uważa-
jąc swe dzielnice
za rodowe mają-
tki, a Królowie z
[illegible] się pewnie
na królestwa za-
pamiętali, nie byli
przedawnieniem
względem swych
poddanych więzami.

Hist. pr. V.

przedawn.
węgry

r. 1299. Ktokolwiek ja-
kim będź sposobem dóbr do za-
konu braci ś. Jana jerozolimskich. na-
leżących nabyć, wolno ich zako-
nowi przywłaszczać na nim prawnie,
choćby dobra te i przez 32. lat
posiadał. Fejer IX. 3. str. 42.

r. 1369. arcybiskupstwo odzyskana-
ście przez 32. lat posiadającej pro-
Dewnido ib. IX. 4. str. 161.
dzyści r. że przez 30. posiadano nie
bezpiecznie, IX. 7. str. 281.

2270

Użyt. pr. v. przedawn.

v. mon. przedawnie
nia lata 10. 20.
30. 40. 50. u
Kryst. II. 359.

2271

hist. pr. r. 2272 przedawn

r. 1485. przedawnienia lat 50. jur. Nr 3.
r. 1490. do lat 20. 50. jur. nro 4.
Pod. do lat 60. jur. nro 6.
r. 1505. do lat 40 ~~50~~. jur. nr 8.

r. 1606. Con. Szyszki: że kabaty mające przeszło 15. lat po nich nikomu żadna ne dawać i do neg ne prawili, Akt. zakr. II. 52.

list pr. v. predawu.
r. 1488. falalia
u Rysz. II. 524.

2273

Wielmożny Pa

Rist. pr. V. przedawnienie

~~r. 1801 u Moss. T. 74,~~
~~r. 1843 T. Lei Pom. orig.~~
r. 1801. u Bandtk. jur. pol.
363.
r. 1801. 1800. Vol. II. 1013.
1212.

2271

2275

hist. pr. V. przedawn.

Uważana na zasadzie rozdz. VII
art. 1. 2. st. Lit. i konst. z
1588. że przywileje miast pry-
watnych nie wniesione we wła-
ściwym czasie do oblaty, stają
się nieważne. Co fałsz. Po
mieszczanie prywatni zależeli
od swych panów, i dla tego nie
można zastosować do nich, co
o miastach rządowych postanowio-
no, tem bardziej że przez
konst. 1764. 1775. wszelakie
przywileje wszelakich miast,
jakie kiedy miały zostały za
twierdzone, i że dla tego dziedzi-
cy miast prywatnych. nie mogli im
odjąć co im raz dali, bo te były
niewzruszalne. Dzienn. Powsz.
r. 1862. nr. 137.

A. RODKIEWICZ.

Rn

odebrał em

Wo M

na co nin

Rzecz. pw. v. przedawn.

poczęta przed zburze-
niem i w czasie zbu-
rzenia Moskwy rozpo-
częte, a nie dokończo-
ne, kabały w 15. lat-
nie zarachowione, ona-
rzyć, dopełn. Sudebn-
zv. 1620–45. w Akt.
Zelov. III. 92. III.

ib powlenty za ubiegłe
lata nie idą, tylko za 5.
lat ostatnich, XIV.

2276

przedawn. gran.
Wawer z Drarm.-E.
158. i Gorzniak.
168.

2277

przedawn.

O pominięciu prawa
Należy w Prawa VI.

2278

radzony pulekie

2279

Wielmożny

Wacław Maciejowski

Sędzia, b. Professor Uniwersytetu

JWWielmożny Pan i Dobr.

w Warszawie.

ród

u Serbów ojciec w rygorze trzyma, jak rządzi tak rządzi. Po nim starszy syn, lecz jeżeli ten krzywdzi drugich wtedy mruczenie, i najlepiej przychodzi do podziału. Centralbl. nr 6.

z Sippe rozrodzonej powstały gminy i narody
(Stämme) Phill. I. 85.

Hist. pr. III. Rodowe.

2280

kto ma Gewehre ten włada, kto pod Gewehre
jest, ulega i rzeczą jego ib 186.
i żona jego rzeczą bo przez kupno nabyta
ib 207.

u Słowian tylko

Jest u Longobardów małżeństwo a nie ma
mundium które osobno uymowić sobie (mun- złożonki prawa.
dium od Mund) należało Grim Rt. 448
kupno ib 448.
jeżeli bez zezwolenia mającego mundium
pojął a umarła żona lub dzieci jej płacił
główszczyznę według Hamsaitsh. prawa ib 449. złożonki.
więc niby w tem złożenku co słowian-
skie, mianowicie, że prawa należą się lub
nie należą. złożonki
Tak i u Rzymian usu małżeństwo a bez
manus
Ja Rzymian gospodarstwo główném zatrudnie-
niem mężczyzn, bo on kapłan, a z majątkiem
zawsze privata, Schroeder De nexu entela
itd. 14.
u Tacyta Germ. 7. familiae et propinquita-
tes, 20. parentes et propinqui. 21. patris seu propinqui.
Tacyt przez propinqui rozumie cognati, bez
i nie należeli do Sippe: więc propinqui
ci raczej podobne do rzymskich gentiles
Eichorna do pisali do §. 18.

przyszłości [illegible] jak nam
dano.
Dla Niemców nie [illegible] tylko
wyraz, dla Francuzów [illegible]
ojczyzna na [illegible] i [illegible]
przeżywana też, bo [illegible]
kobiety woli nie [illegible]
Dla Anglików że można [illegible]
nie zmieniony tylko

im

władza wodzie i t.d.

im jednak [illegible] nie wywód
wszystkiego [illegible] przez
opuszczenie [illegible]
nie do [illegible] (Chesterton)

wolności (wspólnej) uwagi
nałe na rozważanie

Stosunki polityczne [illegible] [illegible]

Elblązki młyny u Krzyżaków a szlachtą, bo oboje one były w okresie pierwszym, a w drugim w XIII. wieku,

na inne, wywodząc szlachtę od Normanów, [illegible] a ci którzy po nim wyraz szlachcic badali inne mniemania znowu. Małeckiemu trudno się zgodzić na wywód wyrazu szlachcica od Lechy, [illegible], z przyczyny że taki wywód zaledwiekby powstał zagonowej szlachcie (1): lecz czyliż nie z roli zagonu powstał stworzeńki rycerz? Za przydomek indywidualnych osób a nie całemu stanowi służący przydając inni ów wyraz, godząc go z wyrazami sława, Geschlecht (2), ale cóż wtedy począć z wyrazem łazi, łasi, który rodzaju całemu służył stanowi? Jak głoszą pomniki prawa najdawniejsze.

I ja podzielałem ten odgłos prawa we wszelkich innych pismach, podzielam go i podzielać będę, polegając na tem, że według rękopisu elblązkiego rycerz a kupiec, rawni zabici byli w obliczu prawa, bo ona rawni zabici byli pierwszy grodaliami ziemi, dwulupczyki, pierwszy posiadaniu ziemi, i wszystkie wyrobami tych produktów, i wszystkie wszystkich całalwich służyła do podobieństwa zgoła życia i uprzyjemnienia go zatrzymywania, więc nie potrzebowali taką bis, oba więc nie potrzebowali tego czyć się stanowi, gdy ich zastępowało prawo w tym względzie. Inaczej było po upowszechnieniu się w Polsce, niemieckiego prawa. Wtedy, i według wyrażenia go prawa, i według wyrażenia tego prawa (3), mieszczanin "przyglądający się" przynależący durami, nigdy

(1) Przewodnik naukowy i lit. r. 1875. I. 1011. w przyp.

(2) Recenzya w Bibl. Warsz. r. 1876. II. 636

L w mniemaniu że wtedy tłomacząc wyraz szlachcic, można się obejść bez Lecha;

(3) Weichbild art. 33. prawa magd. w tłumaczeniu. VI. 36. z wytłuczanego

nie był od rycerza przyjęty za równego sobie, bo aby równy był początek. Niemniej rycerz ciążnął ku dworowi, ku tym co, mieszkając we dworze, rodowitością wyróżniali się od ludu. Rycerz polski ciążnął ku ziemi, i należało więc wiele na tem, ażeby drugich pociągnąć ku pierwszym, zespolić ich wzajemnie, a odciągnąć od książąt, co też po różnych przejściach aby w tym względzie, jak to w historyi widziano, pocisnęły od strony szczerze wybuchem, i nastąpiła rzeczywiście. Któż był tego sprawcą? Była szlachta, byli właśnie ci, którzy na zagrodach pierwotnie osiadając, dobili się z postępem czasu majątków ziemskich obszaru wielkiego.

Wszystko łatwo szlachcie przeciągnąć rycerstwo na swoją stronę, a przez to poszczególnie, ażeby się i za mieszczan, z niem, z kmieciami i sołtysami spólniczeniem, nie stało w Polsce, co się stało w Lombardyi, jak mówiłem wyżej. Łatwo było wmówić w rycerstwo, ażeby rycerskiego rzemiosła pilnując wybierania (vita militaris) raczej

List. pr. r.   ród

u Lunebardian dosowd kumactwo ale przez krew. Tylko kochankowie tak zawierają o północy stojąc na cmentarzu na grobie najnowszym, zaklinając na dwunastą. Gdy wierzy, nożem Kochanek zakłuwa kochance rękę, i ta nawzajem, i wysysa krew, mówiąc: odtąd twój ciałem i duszą aż do skonania, twoja aż do śmierci, zie-ken.

2282

hist. pr. V. ród

r. 1437. od swoich woje-
woda (krewnego woje-
wody) Mon. 379.
r. 1446. od swoich Kneż-
nna.

2283

wys

obcy

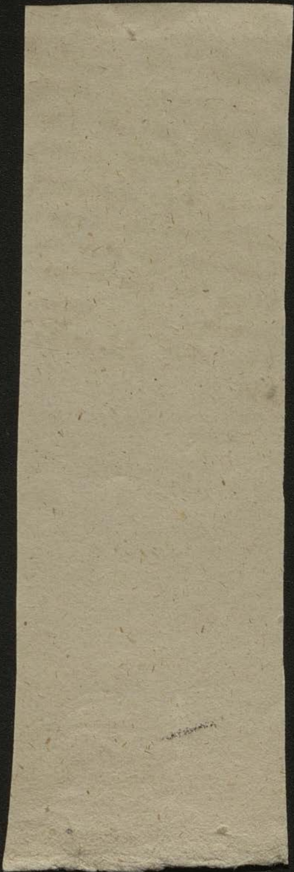
równ

hist. pr. V. ród

Dopełniając Sudebnika r. 1620–45 postanowiono: gdy przeciw komu nie świadczy pismo, może się odprzysiądz, nie sam, lecz z powiedniku do tego wyższy, lub rodzonego brata, lub plemiennika, Akti Jel. III. nu/42.

AV.

2284

actio-
w rodzie brzeglim
gorownie nader cię
oddzielony, i rząd
majątek, czy od
rodu czy od obcego,

rzymskie de in
rem verso umowa
opra wolę.

2285

i powinowatych, tem

.ał starość." Przeciwn

; " że chociaż się pr

gentilas:
ród, z obywatelstw
pokrewieństwo w cał-
ości aż do dziewią-
tego stopnia,
Dar. alt. Wal. 132.
Nałomałowo obcego
dopiero w tym cał-
kiem obywatelstwo
urzędało ib 163.

Kilka domów u Ser-
bów stwarzy dziś
jeszcze osobny oddział
gminy radja: jest to
coś w rodzaju szko-
ckiego klanu, albo rzym-
skiego gens, gentili-
tas. Varr. Słowni-
Wiek p. w. radja.

2286

uzlepy III.
Igmenie do vodu, przysłowia
histor. u. wiadra vodz.
Jeszko swada swome bez
swojega, szpek. II. 154.
Jeszko brati jednom bez drugo-
ga, 450.
u kobiedy Koza druga a pa-
mięć krotka, 532.
od zla voda nek nema porodo,
od zla psela nek nema szleneda,
625.
~~mowi ptak:~~ meni jezte bez krila
mojega, kao bratu jednom bez
drugoga, 625.
ruskie przysłowia najdawniejsze,
Slavin ed. Hanka 306 - ustępu
wtedy nie będzie między nami
miru kiedy kamień zacznie
pływać a chmiel tonąć v.
596. Nepl. kron. 76.

2287

Gerlach, Łaski

Gdyby nie Łaski przyjąłbym pochodzenie czaszki od Gerlach. Za Kromera był ryraż niezrozumiały czerniawo, o Łaski ani mowy nie było: więc wprowadził prawdopodobnie od Gerlach:

2288

Rody uprzywilejow.

Zasłużeńsze, wszystkie ro-
dy miały w ogóle, zwłaszcza
większą powagę. Tak u Swe-
rów, tak u Dytmarszów (de
genere). Czechów (wyłączano
w XII. rodów kmieci), u Po-
lan (Bogucharady Lechici XII),
Kroatów nobiles duodecim ge-
nerationum (Kulmbjenderza
Jana Ovnak. Gdzie zmianka wed-
ług dyplomatów r. 1210-1365)
wyróżniających od tych którzy
się niczem od innych nobiles nie
różnili (semper numero et nomi-
ne nobilium reputabuntur) a
sama ta mieli nobilitatem seu
aliquam hereditatem.

R I WOLFF

MUZYCZNYCH W WARSZAWIE

EDMIEŚCIE No. 15.

/II 187 5.

ki- Autoryzowało-

lem

[illegible]

Piotr Dunin

Nie porzyłyszem był (za Krzywoustego) lecz pochodził z Łomowej rodziny szlacheckiej, albo Wrocławia ciągnąc tej - Bielawskich. Mon. II. 516-7.

zgłupić a nim był we Wrocławiu w XVI - jeszcze ...

Ib 521.

2290

Rodziny polskie

Monografie hi-
storyczne nie-
których rodzin
polskich przez
Kazimierza Kos-
sakowskiego z
przypisami Jul.
Bartoszewicz-
go, tomów trzy,
w Warsz. Druk Ber-
gera.

Malach z Mala-
chowa (Małachow-
ski) Jan z Czarek
w Bielowsk. Mon.
II - 677.

2291

księg. pr. IV. rody

2292

bratszczina, bratszczi-

na r. 1453. (pod liczbą

50) w Akt. ciep. I.

37. uczty bratczw.

rodów. Uwolnienie od

urzędow arowy zjer-

Drali na sakio gody.

szabri r. 1471. ib 70.

miał krewnych

milszą przepędł

w rozdz: 32. podał

D

morawski

858

imię

Urząd uszlachcenia od miejsca gdzie się urodził i od majętności którą posiadał: Wilhelm Kuna z Kunszdaru na Hradku (podług welmrawskiego).

rozprawa Wocela,

2293

herby

2294

Wielmożny W. A. Maciejowski

JWPan i Dobrodziej

w

Warszawie

Ulica

Orla

N 798

franco

Napięcie

Ueber den Ursprung des Schlesischen Wappen-Adlers, in Koehne's Zeitschrift für Münz-, Siegel-, und Wappenkunde. 5ten Jahrg. 6tes Heft. Berlin, Posen, Bromberg 1845. Seite 331.

był orzeł napowód biały, jak Polski. Bolesław I. wysoki, syn Władysława II. Króla Polsk. wypędzonego, Książe górno-szląski, i brat jego Mieszko I. także górno szląski, mając takiego orła na dyplomatach z pieczęci najdawniejszych z r. 1175. Lecz gdy po śmierci brata swego Konrada Księcia głogowsk. został Książęciem głogowskim r. 1179. zmienił herb: t.j. orzeł nad nim podksiężyc po obu rogach jego dwie gwiazdy, wśrodku krzyż. Czemu? nie wyjaśnia.

historya prawa polsk. u Wiszn. II. 303. uwaga. rozważyć!

Tamże II. 472. dyplomata z rękopisów.

~~Dyplomatów podobna~~ sfałszowana, mówi ~~Orędownik~~, Wiszniewski III. wstęp. IX.

w Wenecyi targ na ludzi, nawet europejskich, nawet r. 1750. ib. III. 4.

szlachecki dom w mieście jest in jure haereditario et militata r. 1473. Wiszn. IV. 472.

jest on sors militaris et terrestris 473.

Odebrałem od Kazimierza Maciejowskiego
dla Jaroszkiewicza Złp. dziewięćdziesiąt
pięć № 95.
w Warszawie d 3 Stycznia 1846 r.

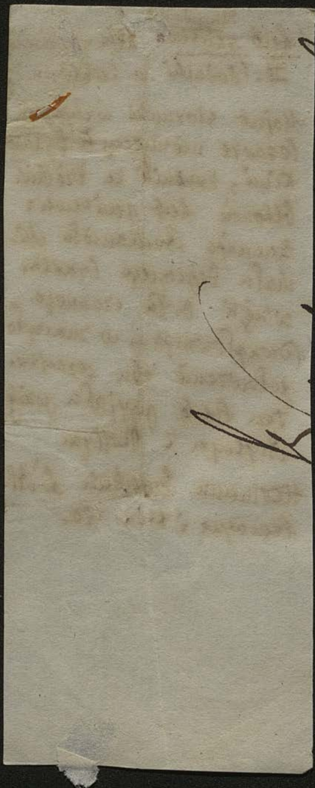
Jaroszkiewicz jun.

Niemieckie
herb państwa. hist.-prawd.
II. (dodatki w heraldyce)

Mając stosunki wzajemne
cesarze niemieccy z bizantyń-
skimi, zmienili za królów
Ottonów herb państwa:
zamiast Archanioła Mi-
chała depczącego szatana,
wzięli orła czarnego
dwugłowego, co znaczyło
połączenie obu cesarstw.
Ten herb przyjęła potem
Austrya i Rosya.

Hermann Ewerbeck L'Al-
lemagne i t.d. 150.

2236

Orzeł na pieczęciach.

Z jakiegoby powodu na pie-
częciach orła wyobraża-
no, i kto był pierwszy co
to uczynił, i z jakiej po-
chodziło nawet dowiedzieć się i od-
gadnąć trudno. To pewno
że [illegible] lechickie plemiona,
szczęśliwie składający swoje
pieczęcie orłami różne-
go składu pozłacowali.
Correspondenzblatt 20. 1872.
2297
nr. 11.

rad zastąpiony przez herb.
r. 1474. si extra jeśli arma Odrzawanych aliáni vendiderit, ma wytrzymać je więcej zakazana, ani z tego roda ani herbu podstawiona osoba, Mogił. 146.

rod, koń (jeździec)

2298

Herby

Przybranie do herbu, a Wappengenoss (gniazdowość) ta

różnica! –

dawne godła Polan, rolników, to wieś: przykład u Wielkopolan (wieniawa) u Meklenburgów, Wenedów.

Nowe godła Wielkopol- [illegible] z Małopolskiemi roz- [illegible] to oręż.

2299

~~[illegible]~~
~~można znajdować~~ w księdze miejskiej
znajdziesz ich pełno.

Herb.

uherbowany był : lenni-
gu. Jak lennicy Würzbur-
ga r. 1588, jak Hildes-
heim r. 1803.
Correspondenzblatt. r.
1877. nr. 11. str. 80.

2300

lecz uszczęśliwiać zwrzek [illegible]

Herby

Wielkie zamieszanie w herbach Wozgrada, zapian z przyczyny niedorozumienia proclamacio, clenodium. ale bez dziwy w Monum. medii aevi II. str. 351.

2301

Herky

Każdy (rúd) pu zadzepiech
znamenina i chvoščwi pu
damiech rudzrú ewych, gła-
ny ~~w~~ (namiäry) vuzluje.
Bikk. Zofii 98.

2302

zradzonemu, od Ojca [illegible] uznania
i ocenienia przestał. Jeżeli go wyprawiła
złość, za jaką taki; to go przenoszą
w świat; jeżeli nie; to go rzuca
w płomienie. Panny prawdziwie sta:
rzy;
Do której wpraw się: będzie w domu
u siebie; czy mam przed piekło;

herb.

r. 1527. De familia Odrawazarum Dunin dicta Obolczawye (w tomie I. Liber Benef. chmielecz) Nugid. nr. 162

De armis Akdaynicze auh Suyrczanye (samze jej nie ma) ib. nr. 162.

2303

herb wsadnika ~~[illegible]~~ 2304

Wsadnik czyli rycerz na koniu, jeszcze zabytkiem chrześcijańskim (Konst. W. pokonywający smoka, niby zwycięstwo chrześcijaństwa nad pogaństwem), z którego powstał ś. Jerzy za herb od Rossyan używany (jak Śnieżerew w starożytn. Możemy sądzić, obraz Konst. W. z IV. po Chr. wieku przycho- dzić) i albo jeszcze w związku z celtyckim Białek? Czy z naśladownictwa rozpostartego między Litwą (ponad jednorn., bałtyckiem morzem) celtyzmu używany wśrodzie u Sło- wian od Łaby do Dniepru?

Hist. pr. IV. 2305 Indygenat, nepr.

Indygenat już Wacław III. (panował 1290–1301) a po nim król Ludwik udzielać miał, Zejer przedm. do IX. 7. str. XIV.

Indygenat

za czasu Michała Króla uchwała nas indygenatu i zyskan w Ojczyźnie bydło.

Lengn. II. 111. f. 7.

2306

Lit. pr. v. indygenat
— 1676
nobilitowano, a nie czy-
niący rezydencyi warun-
kom zostali v. 1678
od szlachectwa odsą-
dzeni Skorz. I. 191.
Indygenat tylko katolik
ib II. 64.

2307

Liter. pol. V. Indygenat

Przyjęli nazwę Polan Mazury, Kujawiany i t.d.
W wieku XVII. zaczynają już nazywać się
Polakami Rusini, Żmudzini, Litwini. Ma-
wiali ci: "jestem Polakiem z plemienia ~~li~~
litewskiego." Tatarzy zabierali w jassyr lud
ruski, zastępowano go kolonizacyą z Mało-
polski. Ruś samorząd. Z zazdrością strze-
gły tego prawa nie tylko ziemie, lecz i
cząstki ich, powiaty, pilnując ażeby urzę-
dnicy pochodzili z miejscowej szlachty. ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~. Nowi przybysze musieli się miejsco-
wo naturalizować, czyli zyskać zaufanie i sza-
cunek. Z tego to samorządu wynikało: że
wyższa klassa każdej prowincyi nie mogła
zamknąć, że ognisko państwa miało bar-
dzo żywy wpływ na niższe klassy na-
rodu. Wpływało na szlachtę, a przez nią
dopiero na lud. Ogniskiem były sejmy i
wrzenie powszechne.

z Inwalida Gaz. Warsz. r. 1861. nr.
260.

93 albo wcale nie albo mało znani —

94 O niem Zygmunt I r...

96. kto na pierwszem, kto &c

98. Toż samo się &c

106 W przypisku 2 aliisque constitutis &c

110 z własnego obieranego ramienia

111 niemy nie stało — możeby lepiej było — ~~[illegible]~~

~~było~~ wzmianki nie było

~~112~~ ~~[illegible]~~

113 od miejskiego czasu

114 rządzili, pomimo że niem rządzić nie mieli

116 ilekroć w dobrach swych &c wypadałoby

zmienić porządek w wyrazach

116 ponże

118 starosta jego

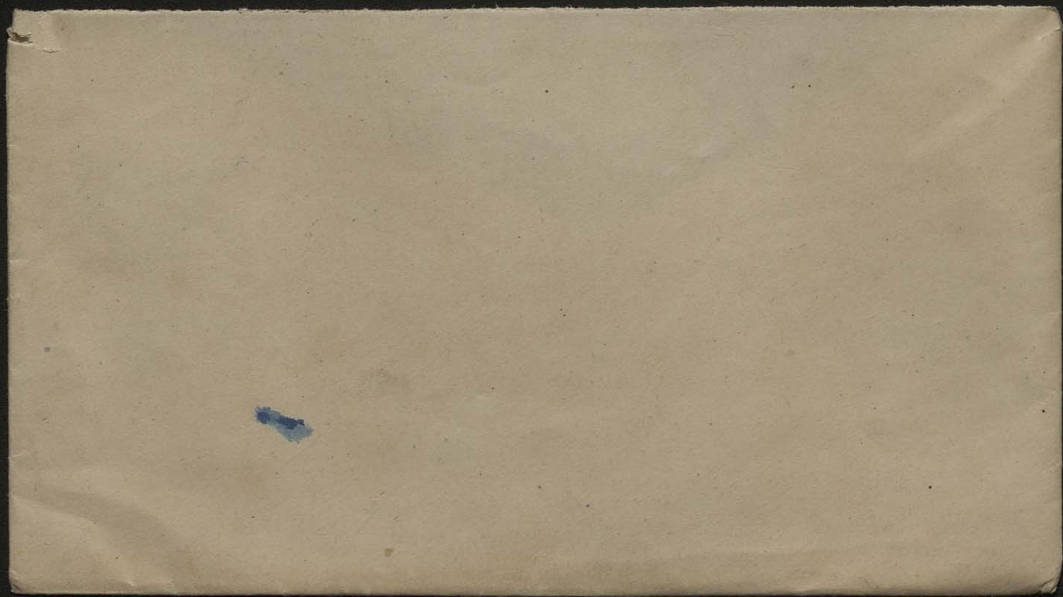
127 po ziemi monarszych

2309

z Niemców

notatki do opisu chara-
kteru p. Stawiani [illegible] obyczaje i zwyczaje,
[illegible]

Rysy do charakteru Stawian,
Niemców i t. p.

Charakter polski, nauka i polor.

r. 1460. cit. proverbium abüs: quod Polonus dum Krakoviam cognoverit, pa-trius huctis evitis, materno-que illico abjecto ydiomate, illico se alieno impli-cat.

Mon. med. aevi II. 2. nr. 1010.

2310

Jeden z Biskupów wdaskich pisząc r. 1450. do Zbign. Oleśnickiego wyraża się: cywilizacya Polaków równa się zbadajcie Niemcy (Theutones) i wz-

rzy w pisaniu im Darowy-
wajen. ib w Dodatku nr.
3.

[illegible]

Najwięcej słaba dzieła chrze-
ścijańskiego opracowania u ba-
dacza charakterem zboczeń-
nie ludzi. Pisarz co ich
zgłębi, najlepiej się na
[illegible] wzorowi
autora. Ale to ogrom,
to niepodobna objąć jed-
nem. Potrzeba więc prze-
[illegible] jeden brać ze
zboczeń [illegible] do obro-
bienia, a obrabiając
go zawierać w miarę
[illegible] i do innych [illegible]
ze zboczeń [illegible] prze-
[illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] ze wszystkim na
[illegible] obrabia. Niech
[illegible] od [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible].

231

Uwagi. 2312

Europa przeszła
szkołę monarchiczną
przy pomocy feu-
dalizmu i arystokra-
tyczną przy pomocy
nauk i sztuk pięk-
nych. Teraz następu-
je ludowa. U Sło-
wian byłyby dwa pierw-
sze po trosze, trze-
cia na dobie.
Między monarchią a
ludem nie urzęd-
nicy ale wybrani
z ludu pośredni-
czyć winni. Gdu-
pin rzekł v. 10 lip.
w Ciele Gramowanym
Thiers, że chamb-

Uwagi 2312

Europa przeszła
kolej monarchiczny
przy pomocy feu-
dalizmu i arystokra-
tyczny przy pomocy
nauk i sztuk pięk-
nych. Teraz następu-
je ludowa. U Sło-
wian były dwa pierw-
sze po kolei, dzie-
ła na dobie.
Między monarchą a
ludem nie urzęd-
nicy ale wybrani
z ludu pośredni-
czyć winni. Gdzie-
nie rzecz v. [illegible]
w Cisle Oranowo [illegible]
Thiers, że [illegible]

[illegible] francuskiego narodu <u>rycerskości</u> angielskiego <u>muni-cypalności</u>.

cywilizacya Słow.

wziąda mniej poprzed cywilizacyi od czasu pojawienia się między Słowian. Kiryłła i Metodego, Biel. Monum. I. 124.

2313

jącej (3). Wszelako
niego się i od
tej uwolnię, by-
niémiwszy zatem
że majątku dla
pana na którego
posiadł wszystko od.

Prusy

Nim wpływu poli-
tyczny Polaków
dosięgnął do Prus
oświecał ziemski da-
wniej ś. Wojciech

Mich. I. 262.

2314

n dod

Душан.

Litwa Ruś

Franciszkanie i Dominikanie zakładali Palace w głębi Litwy i Rusi.

Mich. I. 262.

2315

Miary pola i kaz.

Z. imam ... ścierca ce-
rev ... ie 596.

1112. ... quasi-
bet per XVI.
ulnas mensu-
rari debet ...

1222. pamiernia,
media mensura
... 157.

1339. [illegible] sch
signeri evaluum
sie (miawa a evo-
bure ... 2768.

r. 1340. ... jugere
alii nomine ... laya-
ne, 849.

2316

<u>Mięszkańcy</u> <u>ujęcia</u>
<u>Wisły</u>

Wrocry Wojciechowi nie
słusznie X. autor
dziełka <u>Nationalität</u>
des Nicol. <u>Copernicus</u>
że przy ujęciu Wisły
Galindowie nie mięsz-
kali, lecz raczej Nar-
many, w czem się
do Szajnochy Dzieła
Lechicki Początek
Polski odnosi: lecz
o Gothonach wzmiankę
ma Tacyt w Germ. 43.
o Normanach nikt z
starożytnych.
X. w <u>Nicol.</u> <u>Copern.</u>
str. 203.

Pieczęcią w Sieradz.

R. 1425. wielki stadu-

larz zwalniał to-

wary kupców civis

de [illegible] 2034.

moralności

[illegible] się z wód, za-
szczepił w [illegible] ze-
szłe synowi: modlitwa
bez czynu, religia bez mi-
łości, miłość bez poświę-
cenia, miłosierdzie bez
ofiary, honor bez cnoty.
To najwyższe bankructwa
człowieka

2317

Suewi:
~~nie~~woli.

Charakter Niemców łagodnie-
je w nieszczęściu (nad Łabań-
ską w XXX. wojnie, z Irlandyą
w czasie wojen z Ameryką):
W Sparcie Helotowie tak w nieszczę-
ściu jak i materyalnie (za
Scytów ślepiono niewol., Tessal-
czy Penest. czerty debitorzy
i chłopi w Moj. Cadl., podda-
nych los pod Tatarami na
Rusi gorszy niż w Ki. Rzesz.,
zakaz gminowi polsk. naby-
wania roli): by zbogacenia,
żwawsza potrzeba (a największ
Kawęcin-W., Zygm. Aug. po-
konawcze czary.

2318

rajzam — Dzieta ...

...z te się u Sczerec...

nięp. - Tran. I. ~~[illegible]~~ charakteryz

wypis

= wydatne tylko (przez ry-
zykować-) raz w historyi.
Stawia nie nigdy w środ-
czasu, lecz naprzód (re-
publiki przeszłością)
jak ostatnich co mówi
bez odpowiedzi na
Zewnętrznej prośbę. Więc sier-
pi: Stawia nie cobyśmy ta-
ni sobie akademicz
lub wydział uniwersy-
teckich rzeczy mogli,
że ochy i zemi wszystko de-
mentować! Jak
między laty przez

Rzymian w rzędy, aż do Ka
ledonij nękani, zamknę
li rzesze podbitych, rzym=
skich z urzędowiskiem (Ta
cit. Agryk. 31.) = dalej to
rzeczenie z Germanami wsze
rzem otworzyli przez
urzędowego poredziach
dziejów odnowio-
nej po Hohenstaufach
cesarstwa, wszędzie
Szwab rzepie czekawszy
swoje [illegible]:

2320 Duch kultury niemiec-
Wiedeńczycy w Gaz. Polsk.
z r. 1880, nr. 264. str. 7.
mówią, że "przed duchem
kultury niemieckiej drżą
zbutwiałe pigmejczycy.."

Do charakt. Polaków i Niemców

2321

Od Dunaju, Niemna, przychodzi do zgodzenie Niemcom, od podboju Polakom zwycięstwo nie. Za Tacyta mała władza Królów przy Kenie, wielka za Żaboy (Tacit Germ. Gostkowe, liberów wyczenie, Kobiece rządy).

2322

Keltowie przedsiębiorac wędrowkę, przed swem do Galatij wtargnęłi, udali się jedni na południe, drudzy na północ najdalszą (wszak też zapisał Plutarch) Ukert 101.

według Plinia znajduje się na zachodzie Scytya z Keltami: na północy mieszkają Scyty, Sarmata poza Scyty Ukert 349.

Scyty rolnicy zawisłi od koczowników, wojujących ib 292.295. dla Scyty i po pijanem rozboju, a wszak rozbójcy jak germani, pół-pijani grający na lutni 299.

dziele: Ueber die Völker und Bündnisse der alten Teutschlands 1826. ma dwa uwagi godne Benennung und geograph. Be der Nicht-Suevischen Völker Teutschlands, sądzie: Benen- geographische Bezeichnung der Völker, oraz Anhang von den ...chen Völker. Rozprawy w d... ...liwie rozdziale umieszczony jest ...h: że Tacytowi Swewy Słowian sind, die man in der Fol... ...gen benannt hat, so dass man ...aven für Nachkommen jener Sueven annehmen darf; selbst die Namen der Sueven und der Slaven sind einander so ähnlich, dass eine ursprüngliche Identität derselben sehr wahrscheinlich ist.

~~quand~~ [comme] on jette les yeux sur l'histoire des peuples slaves, on croirait qu'une cause mysterieuse a rendu impossible le developpement d'un tiers etat ~~ib. p.~~ Harthausen I. 45

sa position semble à l'Allemand un decret de la providence, qui lui fait un devoir d'y demeurer. ib 45.

2323

Norman złożyje się
do miejscowości i by do-
brze mu było. U podbi-
tonych Słowian i Fi-
nów w Nowogr. u Po-
lan kijowsk. z różne-
mi organizacjami ludami
ponieś [?] strange monar-
chiczne, u Słowian
nad Łabą arystokra-
tyczno-republikańskie
rządy mieli.

2324

kto polityka ten co
może rozrządzać swem, kmieć,
[illegible] marow tylko ojcu kop VI-227. Żydzi polscy
sądy u wojew. szlachta polska
jednako czescy, marow. VI-218.
u Bandtk.
387.

(czescy. podd. Wodry
407-8.
liczy czesk.
marow VI-227.

Romeo zeszyt II.

Normany zwichnęli
królestwo nad sobą
(Anglosasy), ludowo
rozpierając Normanów się
wyłoży. [redacted]
Nie ludowo jednak bez
arystokracji zwracie żyli
[redacted] mając przy-
byszów w narodzie bardzo
ustawicznie celtyckiemu
i t.p. zawarciu. Tym
samym wybrana się za-
częli za połącz. a więc
obalili cesarstwo. Wyodb-
ręby [redacted] z rąk ary-
stokracji (Króla i Mężn-
ych) dojrzały zwrot do repu-
bliki. 2325

…rzebuję na potrzodzmy drugiego tomu Zbio-

… Xięstwa Warszawskiego p. J. Skarbka

…isanego Francuzkich nie wspominał, że

…anowny Pan Dzuitt przeczone posiadacz g-

prawod. wielkop.

Prawa Kazimierza prze-
łożone wydane na język
czeski i ruski, Kró-
lewskie w Bibl. Ossol.

IV. 182.

2326

[illegible]

yli

ednoczyweszy

oz slaw-

z ludami

za

usicy

[illegible]omi

Statuta (okładka)

Jana Łaczyńskiego Loci communes forenses, dzieło dowcipne dla Zygm. III.

Bibl. Ossol. II. 13.

2327

zięzgnienie myślą

Rentkowski (od str.
105) według zajmo-
wych ustaw prawni-
czych ocenia. Acta
sacch.- Jablonov.

2328

Dodatki

Xięga pana z Rozem-
berka Crac. 1862.
II. str. 125.

Porzadek glavních mly-
narzuow w Prawu.
II. 260. n. 4 pr. (swo-
ze przysłane do
Opiworowej rzemi-
li a prawach mly-
narzow polsk.).

2329

na sobie dowód zmia-
o wyżej (§.) Przecie-
rażona wobec na sobie
ukazuje przerwano-
szaleństwem uczuwano
Jeżeli to sobie ku-
wtórzyła w niej przy-
dzwonka myśli roz-
lub sprzeciwiły ro-
~~...~~ x Rodzi-
papieru spewnego
Wraz już wiedzy
o zerwania związ-
zamek gdy je ro-
uraz szukając my-
nad tem jakoś dla

prawo niemieckie I.

r. 1230. Bresniciam (dzisiejsza wieś pod Bochnią) in iure theutonico monasterio (Staniątkows.) donavit.

2330

Staniątki – u Krzyż.

r. 1242. Bresnicia cum foro libero et thabernis, ita quod nullus iudex vel monetarius ibi dominari possit ib

r. 1254. confirmamus libertatem in forensi villa bresnicha nomine, secundum ius teutonicorum, quod habetur in sroda. et damus libertatem ville adiacenti bresniche, que vocatur visnebreniche (Wiśnicz mały), eandem quam habent ville iure teutonico utentes ad srodam pertinentes ib

r. 1252. Bresnica et nova Bresnica ad novi forensis civitatis locationem pertinentes ib

eod. qui mansos non habuerint e qualibet area unam sco-

dum solvere quis arduidi it

Prawa

odróżnić policyą od sądu, ustawę od prawa, prawo od zwyczaju, i opinią dającą hipokryzą szczerze, nie mięszać jej ze zna-worężnowaniami.

2331

Brod

Herman,

Komiss. vijeh.

Depart. vijeh

[illegible] Komissija

[illegible] [illegible] 1791

hist. prawodaw. Kro-
acya

Dyplomat Trpimi-
ra z Jura regni
Croat. I. str. 3.
wydany około
r. 852.
Arkiv za po-
vjestnicu knjiga
XI. str. 216.

2332

uwagi
Montesquieu o Polsce.

Mówi że Polska doszła do wyzwa-
ładzenia nadużywa-
dnia.

Mich. I. 457.

2333

Maciejowice

R. 1390. Maczeyowicze 256. 292.

1400 hereditas Maczeyow 643. 2718 4

v. 1388. Maczeyczowicz, 144. tom I.

1462. Jacobus de Maczeyowicze 3702.

nasz chłop więcej się
boi Wójta niż pana: tego
ma najbliżej siebie jako
władzę rządowy, której się
boi.

2334

L 4 poryde

Zakończenie seryi II.

Naród polski mało miał książęcych familij [illegible] z obcemi. Magnaci starali się o takowe: Zamojscy z Madziarami (Batorymi), Myszkowscy z Włochami (Gonzaga), Radziwiłłowie z Brandenburczyk. i Wazami.

Tygodnika ilu-
strowan. nr.
211. [illegible] o
J. J. [illegible] /

[illegible]
[illegible]
Ka[illegible] [illegible]
[illegible]
Ki [illegible] [illegible]
w [illegible]
[illegible]

Zakończenie części

2336

Co Feliks Bungener mówił o Kalwinie (Calvin sa vie, son oeuvre et ses écrits, Paris 1862): że miał zimne, nieubłagane panowanie nad sobą, brak wybuchów się, popędu, potrzebę ukrywania wzruszeń, despotyzm, surowość, nietolerancyę; że w ogóle do Niemców a nie do Francuzów należałoby go zaliczyć, u których przeciwnie ludzkość, uczucie, przychylność, względność przeważały. To też serce [illegible] tylko czuła, uczucie obowiązku wszędzie górę nad wzruszeniem serca. Słowa i wolności droga prowadziła go od stoicyzmu względem siebie, do obowiązków względem bliźnich; a serce jego kazało względem bliźnich [illegible] od każdego [illegible] się [illegible] i przekonać się o tem, że większej pa- dziej, i przekonać się o tem, co miłość ludzi nad wy- wagi godzinę jego tem co miłości ludzi nad wszystkiej uwielbiać [illegible] przekładać od tego co się raczej uwielbiać niż miłować kazać.

Bolechowice
p. Ulanowicz.

Kochany Ojcze!

Uściśnijcie się z Panem Celi-
chowskiego - proszę Ojca o
doręczenie Listu —

Kochający Syn

Mikołajewski

13/11 1862.

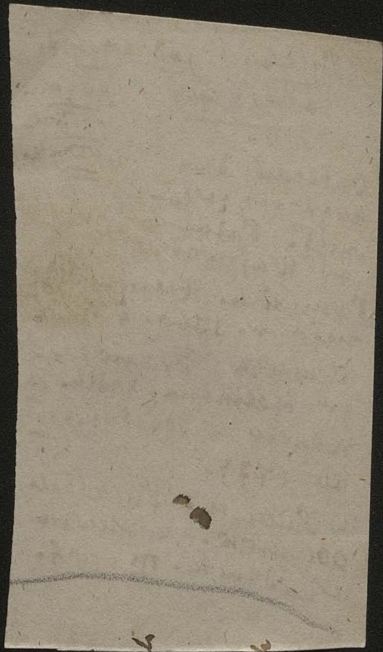
Pałaka pod względ. obyczajów

zaawr. by tow. [illegible]

Ostatnie dwa pogrzeby: Sza-
niaw. Pałaszie-
go Wojewody
Poznańsk. Hetmana Pol-
nego r. 1760. i Jana
Klemensa Branicki[e]-
go Hetmana koron. ka-
ronnego w Białymsto-
ku 1773.

w Pamiętn. Pieczątki
odlanick. w Muzeum
Swidzińsk. III. 105.

2337

Obyczaje i zwyczaje polskie XVII wieku.

opisuje Morawski IV. 326. 2338

szpiegostwa nie znał naród aż się przyzwyczaił do niego w XIV wieku. Żydzi pierwsi chwycili się tego ib. IV. 261.

nie znał też cenzury takiej jaką urządził Kalasanty Szaniawski – znał duchowną tylko ib 265.

Na drugiem sejmie Polski kon-
gresowej wyrzucano Mini-
strowi spraw wewnętrznych:
policyą tajną nie szanującą
spokojności domowej, za-
grażającą wolności osobi-
stej, sprzyjającą swawoli
urzędników, zrywającą nie-
kiedy nawet węzły rodzin-
ne 15 VI. 296.

Polska pod względ.
Dwory. obycz.

R. 1683. opis dworu Króla Jana III. w Jaworowie, w Pamiętn. Poczobuta Odlanickiego w Muzeum Swidzkich tom III. str. 175-6.

2339

W pierwszym padniale Wielk
Anglja naprzód wypełczyła z p
wmówieniem nałożono szczegółów z
dam: dziś uczyniły i Prusy ab
Jeśli się zgadzicie czyniąc gdy

Okres II. 4.b.

zalesny

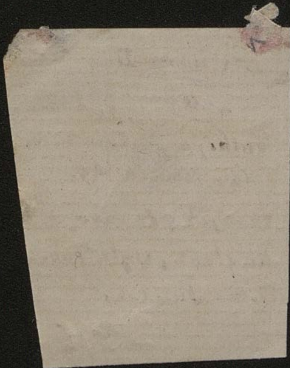
Kalkija, Kolebainy

się, kuglawka.

damijcz, damiec.

kuglarz, wyla (kiwa) Dudarch.

2340

Okres II. 7.

obyczaje

każdy obowiąz-
zek w urząd,
nięt i urząd
władzieski da-
datek 94-5.

Karta
2341

obyczaje, rzycz.

charakterystyka nie-
rządu europejskiego i
a między niemi słów-
niańskich, mianowi-
cie Serbianek, w
Centralbl. nr. 9.

2342

~~Grzebienie~~ [illegible]

~~Czesiowe~~

Mucha nowo

herbata,

pióra,

gościnność, podejrzenie hist. pr. III. prawo rzeczowe i karne

według prawa Chołow VIII. n. 27. wolno ~~podwór-~~
~~nemu zatrzymać się w każdym miejscu~~ przez
dwa dni, bez żadnej przeszkody. 2343

Zagrzebanie do
grobu

Za Karpatami u
Traków – Getów be-
żano przy grobie
na podobny sposo-
by Bielowski
Monum II 186.

2344

chyczaje

r. 1346 Jan
Andzia cyeke-
ram in domu
yna causa le-
dicie pencale
bach

Bielowski. Mon
II. 945.

2345

...a ędepujących.

...nich pisarzom ...

...[illegible]

Krzyżyła szlachty

r. 1396. Obchowanie Jur.

Akt. Grod. III. 89

2346

~~przenosić~~ dane

~~Franco motendinator Brixensis magistrum subtilis in arte architectoria, Archiw. Tom. II. 100.~~

corear et stipendia wyprawiała Elżbieta Królowa ib. 117.

lari quercort ... frischis se in cineribus collocavit, ib. 1101.

2347

Hajduki. Usarze.
obyczaje i zwyczaje, ubiory
piękność
serbskie panie przędą zło-
tem wrzecionem srpsk. pjesm.
II. 105.
całuje przez uszanowanie w
ręce i kolano, 173. 2348
całuje szyję i ręce 174.
494.
przychodząc do domu uderza-
ją siekierą (laską) we wrota,
by się otworzyły. 192.
ubiór kobiety szczegółowo opi-
sany, 190. 491.
ubiór konia szczerze opisa-
ny. 217.
przy weselu używane osoby,
471.
ubiór zmarłego, 489.
ubiór rycerza podróżny, 490
białe kołacze jednoj, babuj
cymbały grają 574. 575.
pod Turbami zaczęło się haj-
dukostwo III. 7.
srodzy martolozy ib. 25.

Koleno ajduckie, tegie, ib 41.
Multaniczycy ~~soz~~ hajduki 85.
szczegołowy opis hajduka, i
sposób życia, 463.
do uczty należały wience i
owoce 496.
występują później ~~i~~ Ugare
502.
szczegołowy opis pięknej Kobiety
516.
dalszy opis mężczyzny Neph. kron.
65.
~~zajęcia swe domowe opisuje Mo-~~
~~nomach~~ u Neph. kron. 104.

Załuski. części II.

Od czasu Augusta II. rodziły się w Polsce pijane dzieci!

2349

wenn być mocna.

Całuję ręce

...ści kochanych Rodzicom.

Alexan

~~Polska podług pieśni zebrany~~ ~~Różni~~

~~chmielu śpiewka przy żeniłbie [illegible] z Ch. 41.~~

~~witk [illegible] zamąż się 44~~

~~Pomagaj bóg żołnierz, na [illegible]~~ nie chcą dać córki 49.

~~Hala nie chce [illegible] bo nie ma [illegible]~~ chłopów, przyczepek, ~~[illegible]~~ pierwsze na (czy [illegible] tak ubierana?). Hala w Zegoty, T. 27. [illegible] II.

~~[illegible] gospodyni [illegible] 67.~~

~~lilija, maliny 60.~~

~~Dana, dana, Ku ku ku, 61.~~

~~niedaleko [illegible] jechał Mróz na drodze, baba na [illegible], [illegible] panie bracie 120~~

~~Wrony, jak [illegible] będę.~~

~~[illegible] [illegible] [illegible], 228.~~

~~[illegible] [illegible] dziewczynie ze [illegible] [illegible] go-~~
~~[illegible], 307.~~

~~[illegible] instrument do grania, 433.~~

~~Kat~~ ~~[illegible]~~ swobodnie [illegible] żenisz się z nią 489.

~~Źli panowie niewolnej [illegible] we [illegible] do przy~~

~~siedzeni są po śmierci z gór na górę od czarciów. [illegible] szyszcz tworzbie polepszonego człowieka. U Górali po przepaściach i wąwozach biegają [illegible] [illegible] [illegible]~~
~~łowanie [illegible] w [illegible]~~

~~[illegible] rozumieją, że w wigilię [illegible] Trojcy bie-~~
~~gają Rusałki po wsie, śpiewają o [illegible]~~
~~[illegible] i że nie [illegible] pogrzeba [illegible]~~
~~205.~~

~~w [illegible] gdy [illegible] wesołą [illegible]~~
~~[illegible] pierwszemu śpiewają, ej łado, łado~~
~~72 (czy dla tego że [illegible] [illegible] a [illegible]~~
~~[illegible] [illegible] mabrzeżno?).~~

~~Noi nad [illegible] śpiewa przy wyjeździe z panną~~
~~młodą do kościoła. Ej! [illegible] (tępiał Rołku, 129.~~

~~przy wieczerzy pod [illegible] kolęd [illegible] drzewo [illegible]-~~
~~[illegible] na [illegible] aby myszy i [illegible] roku nie psuły~~
~~zbóż. pieśni polsk. 2.~~

2350

{Wiele miało powabu (domowe) życie polskiego ziemianina, rozważmy ię w szczególe, a tem samem poznamy jaki żywot prowadził w wsi szlachcic i mieszczanin więcej ziemi gospodarstwu oddany. Zatrudnienia którym ~~oddawał~~ dzielę dwojako: na domowe i z ~~domowe~~ domem odbywane.

4. <u>szlachecko-gospodarskie zatrudnienia w domu.</u>

Dnia 23. Grudn. naymłodszy dokarmiają czarownice, pobliższy mieszkańcy potrawami szczególnemi będąc zamykają ię przed niemi. Wtedy o północy otwiera ię niebo, czarowniki (błodny) widzą go. Po nim słomianki wychodzą wtedy dziewczęta na dwór. Od której strony pies zaszczeka stamtąd mąż przyjdzie. <u>ib</u> 2.

Wtedy gospodarz (jak u Tatarów) dwór zdrada ze snopów wrozy rzucając ię do góry; które w snopie jedne i nie jedne który i woluje na przyszły urodzay. <u>ib</u> 2.

Wtedy przebrani parobcy obchodzą, wodząc orączem tura lub wilka. Na Węgrzech wodzą z wężem. Cywery i lewar wodzą z jaszczurką. 2. 3.

~~Krom i Cyprowski mówi że Polacy podpiwszy sobie śpiewają Lelum, Polelum. Rusini przy pogrzebie: Ha lele, lelel powiesz tę wieść.~~ Rossyanie po dziś dzień śpiewają Dida halina, Lela malina 4.

~~Jabłko daje młodzieńcowi od dziewczyny ... jaj mu ... Kasowski ...~~
~~jabłko 5.~~

~~Serbskie Dziewczęta (Czary?, Dziewosło?) podobne do obchodów przypisanych u Kosmasa: dla Popiela opisany jako ...~~

Snoszenia Rossyi z Nowgorodom po dielam cerkownym, St. Peterb. 1858 (przez Murawiewa)

Gaupp v. Fehmgerichten mit besonderer Rücksicht auf Schles. Breslau 1857. 1/2 rthr.

Slavische Bibliothek v. Miklosich u. Fiedler, 2ter band, Wien 2. rthr.

Bodemeyer, Hannoversche Rechtsalterthüm. Die Lupus u. Dillum-Gruppe. Gottingen 1857. 24. sgr.

Haage die athenische Stammverfassung, Breslau 5/6 rthr.

Hilferding die sprachlichen Denkmäler der Drevjanen u. Glinjaner Elb-Slaven im Lüneburg. Wendlande aus dem russischen Bautzen b. Schmaler 1/2 rthr.

Thalac das Staatsrecht des Fürstenthums Serbien, Leipz. 1 1/2 rthr.

Urkundenbuch der Stadt Lübeck. 2. Theil, Lübeck 1857. Subscr. pr. 1. rthr.

Wattenbach die slavische Liturgie in Böhmen u. die ~~al~~ altrussische Legende v. Heil. Wenzel, Breslau 1/2 rthr.

Rozprawa nad zadaniem: z czyjej bar-
dziej winy, czy Króla czy narodu, Pol-
ska upadła, dołączona do progra-
mu szkoły wojewódzkiej kieleckiej,
i w Kielcach u Jana Nep. Wodzic-
ki r. 1821. wydrukowana (w ćwiartce
12. stronic 24. Autor zwróciwszy
uwagę na to, że już Krzysztof War-
szewicki napominał Króla Stefana aże-
by jak Trybunał sądowy, tak izbę edu-
kacyjną najwyższą (która dopiero na
wniosek Joachima Chreptowicza przez
Króla i Sejm r. 1775. przyjęty do sku-
tku przyszła) ustanowił, słusznie twier-
dzi że brak oświaty nas zgubił. Wyty-
ka Królom: że wykonywanie wyroków
sądowych przez dodanie wojskowej pomocy,
urzędowych przez Stanisł. August r. 1768. urzą-
(co dopiero ...) nie poparli, że szkoły wojskowej
nie upka-
nił) nie poparli, że szkoły wojskowej nie upka-
której bez Król ten zaborczy nie urzą-
rowili, że przyrodzonej Litwy nie wrzą-
dzili konstytucyjnie, ~~i ...~~ że trakta-
tów handlowych z obcymi nie zawierali
(starała się Wenecya o to za Zygm.
Aug. Zygmunta III. Władysława IV. do-
praszała), i wnosi, że jeżeli Zygmunt III.
mógł w brew woli narodu pojąć żonę, toć
mógł też mimo jego opierania się refor-
mom, Polaków na dobre przekształcić.
wnosi przeto: że (nie) Polacy nie dobre szarzęci Ka-
Polski z nastaniem Królów przerób. Co-
kolwiek, tak dalej mówi, dobrego było u nas,
wszystko to naród mierze charakteru swego
winien, który z oświeceniem podziękował. Po-

królach winuje Żydów, i jedynym ha-
mulcem na nich w podniesieniu przemy-
słu ludu upatruje.

Exemplarz bez tytułu, w ćwiartce, liczbowany literami (ostatnia litera J), a każda litera liczbą; litera J ma liczb vu. z jednej strony wyliczonych; następuje rejestr liczbą liter dalej opatrzony (ostatnia H vi). W końcu stoi: Wytisstena a dokonana gest tato prawa a zrzyzeny zemska w Starem Miestie Prazskem, w Sobotu po Powyssenij S. Krzyze-Leta Pane Tisyciho, pietisteho, ctiridcateho (Jungman nie zna wydania tego). Na ... H^m ... [illegible] kazdemu wolno ... zalowanie ... jedem, a gdyby na uderzeniu ... stawiaj ... 10. lub grosz, ... ostatnia ... 2. kopy. (Więc ... i pol... ... na swem i innej ...!).

... do biedny pod górą białą drogi ... stojnie, będą ... a propinacyą, a ... pod ... kto nabierz (z powodu ... wania), ale z ... nic. Dopiero ... pod białą górą, rząd ... na kraj.

Abhandlungen der königl. Böhm. Gesellschaft der Wissensch. Wychodzi Zänter Folge (na ... za ...

2353

Król

Kralowski Król i Hospodar w swojej zemli, r. 1791 w ... XVI. 176.

Tomku wyjmuj z uwagi!

~~Sejmowa~~

Którzy urzędnicy [illegible]? spytaj p. Tomka.

Sejm rozpoczynał się i kończył w izbach wspólnych przy drzwiach otwartych: osobno obradowali panowie (szy i duchowni), a osobno szlachta rycerska, ludzie z miasta.

Rycerstwo od Władysława odróżniano aż do Zygm. II.

Przywiązanie do ojczyzny cechowało polską arystokracyę, przywiązanie do religji i do Cara rosyjską, a co czeską cechowało?

Dwór rosyjską, zaściankowość niemiecka polską, ród zaś niemiecki czeską cechował szlachtę.

Drobną szlachtę czy mieli Czesi.

[illegible] miasta? Podkomorzy, [illegible] p. Tomek . . . .

[illegible] nie ma różnicy.

Do r. 1620 r. były tylko trzy stany: duchowni dopiero od Ferd.

Od Zygm. I. władyka tylko synod [illegible] utytułowanych. Zygmuntem II. cały majątek władykami

egoizm! Jedni z narodem trzymali, drudzy z Niemcami. Za wszystkich czasów wyższy stan narodowy, panów przeciwny. Husytyzm z katolicyzmem walczył. Radykalna Zagonowa szlachta wszystko dokazywała. (panów po bitwie pod Lipanami r. 1434 ~~[illegible]~~ przem[illegible] gli tej szlachty) Palacky III. 2. str. 295. i nast.

Dryzgena Irię -

Tr. 2354

nerwia Tenhof
platz v. Schön.
nr. 24. wykazujące zdolność
jego. Jest on
pamiętnych dobrym brandenburskiego. Zaś
lud od Kurfürstów wiadomo,
że wdychał
do autonomii
liberalnej polityki i wszczynał
pamięcy
w Polakowi
jeszcze za Jana Kazimierza, lecz jej
nie uzyskał
od króla wiodącego państwa. Kurfürst
zrobił zalewy
na wielkopolskę.

hist. prawod.

Szrelecki Stan. o sądach przysięgłych krak. 1844. 170 gr.

Walewski Ant. Pogląd na prawę Polski ze stanowiska monarchii i hist. tom I. (Lwów u Wilda w kom.) zł 16 gr 20.

Krasiński Walerian. Lectures on the religions of Slavonic Nations London 1850.

2355

ce que nous nommons histoire ne présente toujours qu'un seule côté des choses et par conséquent que la moitié de la vérité.

Haxthausen. I. 30.

Dzieje literatury ??temat

Nie pisze się historya litera-
tury w oderwaniu od wypadków
politycznych, które oddziaływają
na naród bezpośrednio na
literaturze wpływały. Gdzie
naród politycznie zwichnięty
z prawdziwej drogi zepchnię-
ty w kierunku przeciwnym
narodowości, tam i płody
ducha jego będą nędzne, sła-
be i niewyraźne. Literatura
jest odblaskiem życia narodo-
wego. Przegl. Pozn. 1847. XIII. 308-
309.

największa odpowiedzialność
ciąży w historyi narodów podbi-
tych na tych którzy rozmyśl-
nie czy nierozmyślnie drogę
do przejęcia torują, fortuna
variabilis, Deus admirabilis.
Tarn. VII. 103.

Duszana zdanie

napisany nieczystym językiem czeskim, z cerkiewno-słow. przemięszany.

Szafar.- Rozpr. rus.

'2356

Chr. Gottl. Rieneri disquisitio de
origine et indole feudorum polonico-
rum legibusque feudalibus in Polonia
receptis, w Acta societatis Jablo-
novianae nova tomus I. Lipsiae uwag.
Na str. 77. mówi że feuda zaczęli
Polacy w XIV. a przyjęli je w XV. wieku,
po przyłączeniu do królestwa Pru-
krzyżacy które się poddały; a przyjęli
od Saksonów nie zaś od Longobar-
dów.

2357

charnik

Trulo, G. Petr. Schultz
Commentarius de cancellarius regni Pol. Dan-tisci 1742. w ćwiartce.

2358

Le Play –

La commune

franz –

die Quelle aller Übels

die Kritik aller Partien

—

Cauchin

Un pluriel pour un singulier et le panslavisme est detruit dans son principe. Par Casimir Delamarre. Paris 1860.

Ein Volk von fünfzehn Millionen Seelen welches von der Geschichte vergessen worden ist. (Do nabycia w Warszawie u Wit... Paris 1869. von Chevalier von Steinbach.

Kelle prof. liter. i języków niemieckich uczony. — Dzieła znakomite. W Pradze

Pozdrowienie od Sulzeckiego.

2359

0 51

65

16

65

0 51

96

65

9

Bank Galicjjski dla Handlu i Przemys

dla Wgo Maciejowskiego. –

Kupujemy od WPana
Rbl. 450.– w listach zastawnych Król. Pols.
pierwszej seryi z Kuponem bieżącym à 92¼ Rbl. 415.12½
i wypłacamy za nie gotówką, à f 155 wal. austr. Zł. 643.44.–

Kraków d. 24 Lipca 1869.

Riedl

Historya rzemiosł.

Das Deutsche Handwerk v. Fr. Wilh. Stahl ersten Band (więcej nie wyszło). Giessen 1874.

Jak powstawała terminatka na rzemiosła. Cechy. kiedy nastały i kiedy przyjmuje w Niemc.

Correspondenzblatt, v. 1872. nr. 4.

Dirksen Civilist. Abhandl. Berlin 1820. II ma to do tej materyi dosłownie.

2360

miasto

— 2361

z Lublinem, z Je-
drzejowem, Łochó-
wem powiązany
rzemieślnicze ro-
by może się ro-
zajaśni się dalej
przez bramy.

Rycerz — kupiec
to też handel
zmieszanie pó[ł]
Rusi a Polski
nie ręczą — i wszy-
stko dziś
liczą kraka,
i wyzwolone bę-
dzie cerkiewna.

Października 1876.

...jak [illegible], i t. d.

[illegible] pewna [illegible]

[illegible] A. Zo-

[illegible]

w miejscu

	rs:	kop:
	,,	,,
	,,	,,
...ku,	,,	,,
rs:	4.	50.

Miasto rzemiosł

r. 1329. fabrilis Magister vitrorum (szklarz). Kod. Mał. nr. 181. Hutnicza w lasach

2362

4

rzemiosłem kowala rzemieśla, secundum quod per industriam excugitare poterint. Sitrzniee, r. 1354. nr. 230.

r. [redacted]). [redacted] 1332. nr. 109. ib suffatura ferri: (hamernia?)

r. 1327. nr. 174. servina in construendis molendinis. super naves

r. 1209 - 9. nr. 112. molendinum pendens et superpendens cum duabus rotis et non pluribus.

~~v. 1320. nr. 178 ...~~
~~... placendo.~~

v. 1366. nr. 2015. Ia-
nus civibus (Lamekā-
nus) vecturam cere-
visie quod Szratyn di-
citur, pro usu civitatis
libere perpetue obti-
nendi (netz. wiąz ce-
revisia do szratyn, a ten
bez opłaty od szładu).

Oręż, strzemiona, szabli.

Czterysta lat wojowali Germanowie z Rzymianami! ich oręż był słaby. Najdzielniejszy [illegible] dali Skandynawowie władający bronią której materyał niegdyś nie różnił się ze stali damasceńskiej, ubierając się w koszule pancerne. i t. p. 2363

Correspondenzblatt v. 1876. nr. 4. str. 31.

Mimo to broń Germanów w porównaniu z rzymską ~~[illegible]~~ była słaba, i w wyrobieniu stali nie mogła się z tą mierzyć w Dawn. jeszcze wieku! ib. str. 33

2364 ~~[illegible]~~ rzemiosła 2.

jeździ w Danin gościńcym
sprzedając, nie w rynku i Kra-
mach. Towar złoto i zlady, jed-
wabne towary, gabiona, Rze-
mieślnicy: krawcy, kuśnierze,
kołodzieje, kowale, ślusarze, garn-
carze, piekarze, dalidy(?) stol-
dowiecy. Urząd miejski i wójt,
żarowicy, czterech Szmitów, wy-
nagradzając się za to wolno-
ścią od opłat dla skarbu r.
nr. ~~[illegible]~~
1561. Dunin Sk. II. ~~[illegible]~~ 23/13
magd. dopiero 1577.

Najdawniejsza redakcyja dzisie
ustawy pochodzi z r. 1557. i
jest w Akt. Zapadn. Ros. III.
nr. 19. a poprzednia u Jarosz.
Obraz II. 229-75. wypracho-
wana była dopiero kiedy Ste-
fan r. 1577 (Akt. Zap. III.
nr. 77) nie 1578 jak Szaro-

rzemiosła, szewcy i – 2.
inni.
bez składownicy (kwaszeu)
i piekarze ci mieć mu-
szą w młynach kró-
lewskich umieszczenie.
ib r. 1464a. nr. 41.

r. 1470. ib nr. 97. Naj-
cy naczelni drewna prze-
kraczają ustawy ce-
chu [illegible] zu-
pełnie najściślej.
Nic a nic w tej u-
stawie, administracyj-
ne i sądowe. Musi nie
może być Cechmistrza
a we śluzie. Burzego-
ciała ma być na pień-
cesji. Każdy co u maj-
stra pracuje jest je-
go kuchta.

r. 1471. ib nr. 99 Ka-
walów przemysłowych Wajs

2365

cantor. [illegible] medycy etc.
i Rzeszy potwierdzają.
Do cechu należy Kowa-
le (fabri), [illegible] gla-
sarze (gerifices), szpad-
nicy (gladifer). Z reli-
gijności, w znakiem ob-
cetanym kręgu, bo świa-
dła do kościoła na pogrze-
by (najmłodszy majster w
cechu (cechowy) ma grób ko-
pać starszemu) z ucze-
wanie (najmłodszy majster
należy, świecami [illegible]-
ciną) z zakupu malowane-
go, wzięli [illegible] w wo-
[illegible] polityka cechowa:
nie może [illegible], w ce-
chu nieznany nie ma
publicznie występować
z [illegible] ([illegible] do?),
i [illegible] się [illegible] [illegible]
[illegible].
r. 1472. [illegible] uz-

rzemieślnicy, urzędnicy i
inni   2366   3.

~~Drzewcy~~ siedlarzy. 6

nr. 104. odmienny od in-
nych. Są majętnemi z
różnych miejsc Poznania
Sandomierza. Słucha wy-
żej polityczne i rzeczo-
wie swej cechy prawodaw-
zaczynają się banku i
[illegible] między
sobą. Do których jak się
ma zdawać swojej i naj
się opisuje [illegible]. Wdaje
się zdaleka w sztuki, jak
też wokoła idzie, czy nie
[illegible] i kto na tych
[illegible] zawsze
[illegible] na
[illegible] nie [illegible]
jarmarku [illegible]
ni, ba [illegible] ha-
ha! Wdają się w [illegible]
[illegible] gazet. Jak
[illegible] sprzedawać, [illegible]
[illegible]. Także i [illegible]
wać wolno.

[illegible] ([illegible]) [illegible].

kaczył się.

Najęcy par.-najęcy parob-
dzajem krzewcom ich pra-
wa cechowe; kierującego
kawar nie odwabiać;
nie kupować skóry gdy
jeszcze na bydlęciu; we
święta nie pracować;
jak się zachować przy
pijatyce; skóry gdy prze-
wini płaci dwa razy tyle co
mistrz; Jeśli ma trzy-
mać razem z innymi -
kradzieży, r. 1420 Akt. Gr.
VI. 130.

[illegible] 4.
~rzemiosła

Szychtarze, szyfla-
rze od niem. Schaft
(pixidarii), trudnią-
cy się wyrobem łóż
czyli osad do broni.
W Krakowie połączy-
li się w jeden cech
z ślusarzami.
A. Grabowski. Dawne
zabytki miasta
Krak. 126.

2367

Felix Chruszczakowski
ADWOKAT
Ulica Długa N. 6

rzemiosła okresu I.

Czyż drobny przemysł wiejski, jakiś i browar w Karpatach, i a nar. Robienie naczynia cebry jak u Piasta według Galla.

2368

Obwer III.

rzemiosło

w Krakowie około r.
1477. był miejski
Konrad Żoroter kli-
ry który maszyneę
dla drukarni przygo-
towywał. Zamawiali
ją u niego drukarze
wrocławscy i francu-
scy. - Januszowski
Drukarnię swą p-
go pismem opano-
wał. Listy Szym. 119

2369

Ary

na swięta

od Dziadzi

Okres III.
rzemiosła

Introligatorowi płaco-
no jak rzeźnikowi: po czerwonym
złotemu na tydzień
a mieszkanym i po-
parze dalewaio przy
stawie, r. 1594
Szymonowicz ze
Lwowa Ded. egl.

księgarnia? Lelewe-
la Księgi bibliogr.

2370

Baiźni

...öni. —

...enyöoren

wręj 44

rzemieśln. wręjący
w obr. III.

2371

r. 1627. Kuśnierz.
płaci na rok naj-
mu od mieszka-
nia i od robót zło-
tych pięć

Muz. Świdnick. II.
111.

Stolarz i robu-
cienik ib 112.

Orzechowarz 113.

(godzi się na cząstk.
ale dano żeby ro-
boty od dworu no-
przedewszystkiem ro-
bić od dziedziczny cine.
większej rzemieśl-
cy w czasie żni-
wa siana i żniwa
najęci wyjść do ro-
boty (co im się pa-

rachuje w czynszu ?)

Kopaniarz ? 115. Ludu nie ma

Piekarka ib 115 L

Sitarz ib 115.

Sambl[illegible] (in-
wentarz v. 1582.
wsi Mudlnica, dam-
że 172) szlachcianki
Ludu nie ma.

Łęczyca
pułkopali
gdzie ch-
szary i mi-
ny (str.
115) i
pracow-
ny ? ale
wymienia-
ni (str. 115)
między rze-
mieślnikami

Wahic rzemiosło:
We Lwowie od czasów niepamiętnych tyle a tyle tylko rzemieślników pod zamkiem mieszkało – tyle też ma być ich nadal, a ci (wyjmując tę) grzegi będą do grona rzemieślników miejskich. Co do przybyszów (których wcale nie mianowano) tam obwieszczani quam plagami, gdy przyjęci będą, należeć mają do prawa miejskiego. Dla wyrażenia ich mocy consules utrzymują Lawnary. Ci też będą mogli kupować gdzie zechcą, i mieć gdzie chcą. Ale jeżeli ku bez-

2372

rzemieślnicy, czeladnicy i
inni
ludwiscy ~~cześnicy~~
Polonici sive Teutonici
mieli jura ich
correspondencyi: ją
za opłatą dla skarbu
książęcego (Włodysława opolczyka
przekazuje Stawęda wszelki, czeladź
przeniesienie.
Akta grod. VI. nr. 6.

~~Który czeladnik u jure Polonicali albo jure Teutonico manentium, był w Przemyślu pod zamkiem ~~pod ...~~ Przemyskim. ib. nr. 8.~~

wsi Wikarów (pixida vicar) r. 1420.
ib. nr. 38.

w ogóle

rzemieślnicy przy-
bysze, przyjmowa-
ni w celu
r. 1471. Akt. Grodz. VI
nr. 104. w Prze-
myślu osiadali z
Pomorza uździarze,
a z Sandomierza
i z Olkusza siodla-
rze. 2373.

Przyjmowani ich
chętnie do rzemio-
sła miejscowe cią-
gnąc na tem a sa-
mi zaciągając się i
do cechu bardzo
zyska na tem.
ib 104.

ale z Wielkopolski
itd. przenosić się
mając do Małopolski
i Rusi Krakowa i
Lwowa [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]. ib [illegible]

Sztuka wędrowny, rządzony i tworzą-cy więcej dla cyrku i nauki tak towarzyszów (już nie knechtów) ich uczniów, więcej dla techniki (hasła wszyscy, fachowcy), niż dla natchnienia. Nie ma hiko lecz (wandrium) fachowiec

kodeks pięknościowy

venus

rzemiosła, handel

Co rok przed żniwa-
mi i po żniwach
Wojewoda sprawdza
miary i wagi, i
naznacza cenę na
towary. Na przebu-
dującego rzemieśl-
nika i [illegible] handla-
rza skarga do Bur-
mistrza, a zadosyć
uczynienie w mieście.
Dyaryusz z r. 1565.
str. 121. 141-4.

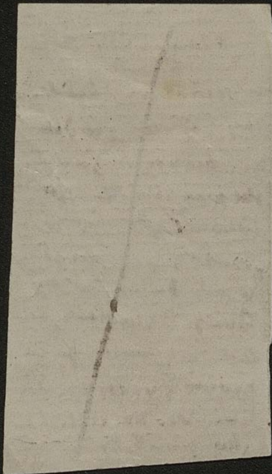
2374

u pisk

2375

rzemieśla

w [illegible] był ka
rzeczy [illegible] ściadła
zrobionego i znalezie-
nia [illegible] ka o[illegible]-
[illegible]/ gdy się ze-
psuło, nie może
być do naprawy
drugi [illegible], ka
[illegible] naprawiać go co
zrobił, r. 1422. [illegible]
Gr. VI. nr. 1144. / [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Klasyfikacja

— Rzemieślnicy 2376

Dzielą się na mieszkających po większych miastach, krawcy na jedwabne wzory robią, kramarze na towary drogie mają, aptekarze, cyrulicy itd.; w ichże miastach mieszkający rzemieślnicy niniejsi, krawcy na prostą robotę robią, kuśnierze na drogich towarów nie mają, introligator. Bibliopole itd. w uniwersyt. piekar.

~~rzemieślnicy szlachcicy,~~
~~Katedralnie, bednarze,~~

stalmagi, garncarze, r. 1523. Vol. I. 400.
najmniej płacą, bo nie po zł. 2. 1. jak inni ale po gr. 15. iglarze, grzebiennicy, karwownicy, w ...
wyprawiący skór tak zła pnie je: kurdybannicy, białe Tachownicy, garbarze i ci co zamsze (irchą, owczą, ja gnięca skóra) wyprawują r. 1620. Vol. III. 592.

wojskowi

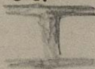
rzemięślnicy

Po wysłaniu wici,
doglądać ma woje-
woda azeby nie
podwyższali kosz-
tu wojennego, i na-
kazać Rzemieślnikom
by tego doglądali.
Leniwych wojewodów
dawniej szlachta, a
tłady karami raz lao
gdz- zaliczą karon
drzewrzawca miała,
~~gdy~~ anegiewał,
i tyz- gdyby nie dał
rzemiężyć karę Szal
125-7.

2377

Rzemieślnicy mazowieccy

Potrzeba wyuczenia, a nie ma kto robić go. Warszawa i Łomża ma [illegible] się w nich pod ławą, z r. 1607 II. 1628.

2378

młodzież rzemieśl-
nicza

2379

Prawa ochraniała
zachowywał Stat.
553.
aby zbadać młodzieńca
ca rzemieślniczem
(czyli czeladnika)
na miejsca ~~[illegible]~~
dych co go przy-
jęli okazać
Stat. 558.
wolnego stanu
ludziom wolno
przyjść do mia-
sta lecz we dni
za [illegible] zwykle
zostaną odbytej
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

cie liż rzeczni-
ości 461-7.

[illegible] szkoła ~~[illegible]~~

Tu była ~~trzechletnia~~ rycer-
ska szkoła, od Władysła-
wa IV. i Jana Kazim. za-
łożona (gdzie ona?) r.
1676. vol. V. 473. (sto-
suje się to zapewne do Tu-
narzydara kulawego a
kadówem Grabowskiego Sta-
rożytnicze Krak. wiado-
mości str. 196. i w przyp.)

[illegible]

pudełki niektóre i myśla a-
jących miasta gejm, gzyn-
ków po klasztorach i ba-
nach [illegible], [illegible]
handlowych [illegible] rzemieśl-
niczych zakazat, r. 1647.
vol. V. 632.

2380

~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

cudzoz.

Miasta Krakowa handel
ubezpieczając postano-
wiono: że kupcy cudzo-
ziemscy z towarami do Kra-
kowa nie mogli sami z
sobą handlować, lecz ty-
lko z Krakowianami, że
szczególniejszą uwagę na
płótna zwane galiz(?),
które na duży stawiec, a
czarne na stawiec mały. r.
1565. Vol. II. 70.
Norembergczanie nie mie-
li przystępu prócz jarmar-
ków, także.

nauka rzemiósł

Co za Cezarza ci-
kłaja urządza-
na w Moskwie
(Chlarnuje zam-
denie), że była u
nas już v-chza.
Wejnerta Szczepu
Warszawa D. 13.

2381

…m od Ojca
…zpokoiu…
…aniu

rzemieślnicza szkoła

Jan Tarło Wojewoda sand.
założył szkołę rze-
mieślniczą w Opolu i
Pijarom jej oddał pod
dozór. Na jej utrzyma-
nie probostwa opol-
skiego dochód przezna-
czono, i nakazano,
ażeby kto szkołę tę
skończy miał wolny
przystęp do cechów po mia-
stach i miasteczkach.
r. 1764. Vol. VII.
373.

2382

Urce

N

r. 1525. Gdańskie pospólstwo do-
magało się zniesienia bractw
(fraternitates) Act. Tom. VII. 392

r. 1526. Odtąd nie wolno usu-
wać Polaków od rzemiosł, i mimo
że cechy inaczej mają urządzo-
ne zwyczaje. Takich samych praw
co Niemcy używać mają, pod
karą 500 czerw. zł. węgierskich
dla skarbu. Act. Tom. VIII. str. 7.
Zapisków Zygm. I. r. 1532. I. 504. ale
1530. vol. I. 539 wszystkie bra[illegible]

2383

Kromer wy[illegible]

Zygmunt Aug. s [illegible] ra-

chija a w Warsza[illegible] [illegible].

do generału gdańsk. wchodzili

majstrowie.

Dobra miejskie
zakład duchowny s[illegible]
wając /de nova va-
dice/ wolno dać fun-
dusz z dóbr miej-
skich, ale fundusz
ten dobrami daliemy
powiększać nie wol-
no z r. 1726 Vol. VI.
405.

2384

Dobra miejskie mo-
gą duchowni posia-
dać jako nierząd-
nie.
Dobra ziemskie mieś-
czan do sądów ziem-
skich, miejskie do miej-
skich należą r. 1633
Vol. III 796.

...исеніи, она
~~что будет~~
начала
~~ко мнѣ~~
... не был
...ндела жаль
... одержнмена
...ламавшая
... ~~грубыми~~

__władza posiadać mając dobra ziemskie__

Na sejmie piotrkowskim r. 1496. postanowił, a później sejm radomski r. 1505, później wypowiadając tylko tą sprawiedliwą zasadę, że mieszczanie mający dobra dziedziczne ziemskie na których służba wojenna ciąży, od służby tej nie mają być uwalniani, i owszem będzie ustanowiona (wezwanie na wojnę 2-ch) i wszelkie zaś listy królewskie uwalniające nie mają mieć miejsca i nadal nie powinny (__de civibus a bella non liberandis__)

vol. I. 305. 2385

Fra

Po Henryk
zęta gwo
likowi
nix matk
się występ
stronnictw
Karola IX
nij z M
mesza 15
gwoszyści
gonowtóm
w Ktor

~~[illegible]~~ Dochody miejsk.

Na poprawę miasta po-
zwala się mu. poraz lub
wo- pobierać czopowe od
piwa i win Tarnowianom
jed. r. 15 wrz. Vol. II.
1242.

2386

…айцко

miasta

wolność handlu, cechy i bractwa, tez Ostróg w Pam. Porn. Tow. I. 254-5.

2387

...iejowska

...dwoch W. I. K.	3	20		

Klasyfikac[ja]
miast
we względzie
kancelaryjnym

2388

ВОСЕМЬ КОПѢЕКЪ

23
НОЯ

~~[illegible]~~ jarmark

r. 1617. pro nun-
dinis liberum cum
mercatoribus, ne-
gociatoribus et
artificibus cum re-
bus per mercatum
sive ad vendendum
sive ad negocian-
dum libere ire
et redire Al-
bern. M. 7.

r. 1477. [illegible]
ná [illegible] pana
Daní dáno na
[illegible] [illegible]
[illegible] i propůjč-
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a
[illegible]
[illegible] [illegible]

2389

Szarwarky Dochod
z miast
brać z domów
wierzchowniczy-
mi z każdego po
12 groszy, kapszczy-
znę z karczem,
pomorne z trun-
ków w czasie jar-
marków, wagow-
[illegible]

Źródł. dziej. VI.
str. XXIV.

2390

...ldsui w Luk...

...zyładowanej Jzw...
...cem we Lwo-
Redaktor Jego...
...ałdbeum, że m...
żyć w Brz...
...iim Żyd zwa...
który w czu...
...ia po Szepa-
miał przez
być twórcem p...

po Redaktor
Jutrzenki, nie
...nowego; a kto-
...

Miasta towar
jarmarki

r. 1328. Kul wielka przywadziło drogą, jeżeli się sprzedaka, nie koniecznie wskazaną. Kod. Mał. nr. 178.

r. 1336. nr. 206. najczęściej odbyła na jarmarkach między: sukna, odzież (dunicas), sól. Tych nie wolno było w miastach posiadających na to przywilej sprzedawać ~~nie~~ każdemu, lecz tylko kupcowi mającemu na to pozwolenie. Tak w Sądczej.

r. 1356. z każdej beczki śledzi kupiec lub furman przywożącej na sprzedaż do Sądczyjowa, miał da

2391

między Kasztelanowi
lwow., i wojnicz kasz-
telanowi, 1442 30.
Kod. Mał. nr. 239.

Dochody miast

Cudzoziemcy dobra nabyte w powiatach krakowsk. Warszawa, Lwowa, Wilna 1/10 miasta oddają v. 1590 vol. II. 1306.

na gruntach miast i miasteczek Duchowni świeccy i klasztorni szynki gdzie założyli, ta się ucisnęła, v. 1703. vol. VI. 94.

mieszczanie po miastach osiadłszy a płacący podatek nie płacą generalnego, a na przedmieściach płacą, r. 1433. vol. I. 92.

2392

Do miast (miasta) inkorpo-
rowana wyłączna,
a czem jedna w Wo-
luminach legum.
uwalniając od czy-
nszów szlacheckich
w mieście Dwory.
Ludzież szlacheckie
w obrębie miasta
leżące dobra, uwal-
niając tem sam i lud
w dobrach tych na-
wieczniaty. Za tem
jedna w Woluminach

Dochody z miast królestwa polsk. Skrzenieńska z 1913 półrocze I.

początek handlu w Polsce ib str. 297.

Dla porównania O znaczeniu miast i mieszczaństwa niżej ek. r. 1867. I. str. 165.

Miasta i gminy miejskie w porządkach król. polsk. r. 1866. I. str. 85.

2393

zaczął przeistaczać swoje
państwo w nowe kształ=
ty, okazała się potrzeba
takiego dlań organizmu,
o jakim prawie żadne=

miasta prawie.

2394

Dochody dla miasta

od Bielsk z praw. sądowych dwa
denary na poprawę miasta
Bielska. Praca wachowa
zabój dla miasta b w czasie
Jarmarków budne i wara-
we ta korzyść należą.
½ 12. jakich między tej
dla zamku, więcej jakich dla
miasta. r. 1499. Dawid.
Sk. II. 252.

b na krągach wiejskich wyjątki znak miasta.

Targowe od
gości Bielsk
a r. 1501. że Wójt
i harcę zmierza wy-
mierza. Dochód dla wójta
~~[illegible]~~ pamięrne z
poczwyggatni. b wiejsko-
kojni ~~[illegible]~~ dla
~~[illegible]~~. Dawid Sk. II. 262.

Bielski Wójt ma <u>władzę</u>, że kto zdaje bydło samopas cho-dzące, może pokarać mu, r. 1501. Kod. Krup. nr. 25.

Trzeci denar od wszelkich do-chodów idących dla monarchy, za targowiska, gospodarzy soli, z jatek ~~[illegible]~~ trzeci kamień łoju, karczmy miejskie wójt, a pry-watne karczmy ustać mają <u>ib.</u>

miast niemieckie
imiona.

Miasta litewskie
mając i utwierdzały
w gruntach ziem-
skich czasem ~~aby~~ je akom-
cady na przepra-
wę miast z a pła-
tnerze aby zało-
chowali

Script. rer. pol.
I. [illegible]. + nie
47 – 8. ma-
jąc
miej-
imion,
a te

КНИЖНЫЙ М

Маврикія Осипо

въ Гостиномъ Дворѣ,

въ С.-Пет

В

м

су

ск

по

Dochody Krakowa

Miasto miało gron-
da arowe wydzierża-
wiało, lecz za bez-
cen. Stefan król wie-
rząc w to, wyznaczył
komisyą, i polecił:
ażeby ziemne czynsze
i wyderkaufowe kra-
my puszczane w dzier-
żawę przynosiły zy-
ski należyte. i ażeby
nie wypuszczano ich
na dłuższy czas jak
na lat 5. Inne dochody
miejskie czyli z myto-
wego, czopowego, sta-
gów, czarnych znaków,
wozzgeld, quartzall
od gelna, vorgeld, stróż
ne od vyk, te także
wydzierżawiano. A. Gwa
kowska Sawaryłowicza
rev. vol. 6 - 92. 2396

Dochody miast

Dochody Starej-Warszawy. Wejnert. II. xv. 3.

2397

u przyjmie dziękujex z
ci i moje i mojej żon
do domu czulismy n
podróży ale to już przed

Miejskie zarobkowanie

r. 1627. mieszczanie (Szpegos) którzy by na jeziorach żaki (sieci) stawiali. Muz. Świdz. 115r

2398

Kupczył kardyn. Arcybiskup, Biskup, Wojewoda, ale nie był kupcem, lecz kupczyczem tylko, bo praw handlowych nie miał, w ręce których liczono opiekę należącego mu od Króla

Cudzoziemiec który obywatelem nie został, nie

niegdś jeździł po kraju,
i pierdułka skupował.

Miasta
Towar i wyrób jego
u Teuton. u Słowian
w czasach przedhi-
storyc.

---

u Teut. kruszec i łu-
pieże z dzikich zwie-
rząt: stąd kowalstwo
i kuśnierstwo.

u Słowian drzewo i
przychód ze zwierząt
domowych i ziemnych
korzeni: stąd koło-
dziejstwo itd. wnet
i kruszcowe przy-
kłady w Scytyi

2399

Higien. mieszk.

[illegible] Karcz-
marza w pismach
Zamojsk. Zbiór pism
I. XXVIII.

2400

Cztenija tom

oraz tomy 1. 2

miasta 2401

piwa przewożne na szynk na wsi przymiejskie, karczmy na szynkarza ściągają v. 1613. Vol. III. 177.

Właściciele miast i miasteczek zakazywali mieszczanom propin. v. 1667. IV. 935.

W miastach i miasteczkach gdyby karczmy zamkowe, dworskie, duchowne. Ostatnie skasowano v. 1703. Vol. VI. 94.

Klasztory na zbiorową potrzebę mogą mieć browary v. 1764. Vol. VII. 83.

Dochody miejskie

Sprzedaż piwa świd-
nickiego w piwnicy
ratuszowej jest od r.
1517. w tymże roku
Lanckoroński 1515. ko-
czeh piwa tego do-
kupili, a przynależało
ku rzeczy miastu przy-
wil. z 1502. n. 13.
Ambr. Grabowski Da-
wne zabytki str. 211.

2402

Bd:

M[redacted]e a part[redacted].

[redacted] 1[redacted] tre q[redacted] reluj[redacted]

Dochody miasta

R. 1571. we Wielicz-
ce studnię ludzi przy
rynku będącej dla po-
jenia koni w niej
Dziennik Zarządu Akt.
Vadh. nr. 121.

2403

ew sto osiem kopiejek piędziesiąt
stawyi prawodawstw słowiańskiej
i $\frac{1}{8}$ druku, od Wgo W. A. Ma.
tew i zadedykowanych niniejszym

wino 2404

Przem…

Dalszy artykuł o tem w Starożytn. Pol- skich. W znaczeniu p.w. [illegible], wy- mienione razy w ru- bryce czopowe na- zwiska win. 3

nazwy win w Uniwer- sale pobor. z 1629. art. Czopowe i nazwy ceny win! r. 1611. Vol. III. s. 9., r. 1620 ib. 370-1.

wina prócz węgierskich były niemieckie (gubin- skie, krośnieńskie, [illegible]- kowskie, wołoskie, fran- cuskie i włoskie, hisz-

paciąku. W mniemaniu
Tadz jakie rzeczy się
od niej.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Okres III

lichwa, kupiec

lichwa zniszczył
tylko sługę
Andrz. Zbylit.

Dud. 179. 2405

Czasem dzierży z
Kramnym iadam.
ib 180.

z mieszkania gdań
skiemu jednego dwa-
ma pozwala Mon
ciu Dorohostajski
(przed r. czas bawią-
cej w Gdańsku
przebywa). ib 278.

Karta

zbawie!

pozyła d

dwie kacza

Taksa na towary. Bibl. Warsz. r. 1860. III. 517. Grabowski. Kraków 31.

na chory Sawr. Warsz. VI. 117.

cech cukiern. w Czech. 1378. Czasop. XXXIV. 1. str. 22.

Targowe, cła w księ. pr. VI. 284.-5.

w Polsce grody jakie w XIII. już wie- ku rozróżnić? (lub cyrkuły).

Inwentarz str. w. grody.

Tacyt
Ocal.
Język Praw.
Komis. Porzą.

La Grasz.

2406

malarzy w Warsz. Sawr. IV. 347.
bractwo murarzy. ib. 451.
V. 430.

Lustracye Warsz. w Sawr. VI. 122.

Rodz.

Porów. magistrat,
Mecherz. a magistratach.

Pozostałych Złło — — 10.
– od Szafy.

Reperacya i polliturowanie
Szafy Tab[illegible] 9[illegible]

Zachody i wschody niech
[redacted]
a wszelkie szkody de-
prawują w takiem mie-
ście zdarzone, zapowiadał
miasta na Trybunał
Lwowskim, r. 1659. Vol.
IV. 597.

2407

~~szlachta gdy się w dowódz-~~
~~chronią do tych miast,~~
~~mają ukazać że gdy~~
~~opatrzeni w żywność i~~
~~amunicyą, r. 1620. Vol.~~
~~III. 875.~~

~~Pograniczne~~
[redacted]
~~a wszystkie ziemskie~~
~~miasta, niosą więcej~~
~~mocy posiadać, dow-~~

~~agnos-ov-ris~~

arabit-aro:

Pastoris-ov-ris

canes-is-is

labrabant-~~natro~~

4

wymazanie od mnie

Ciężary mieszczan

Dobr ziemskich prawa dać nie mogą, dopóki się nie wyprzedadzą, mają [illegible] stawać do kraju.

Stat. v. 526. 529.

2408

Miasto polskie, cięż[a]ry 2409

r. 1262. Kupczyknica była locus forensis. Uchwalone było recipere ślad. Uprzywilejowano go, że gdy ślad dojdzie do miejsca, aliqui et seniores exeant ad introitum locarum, singuli domus suas asserant et aspici [?] quere permittant.
Kod. Małop. nr. 60.

r. 1363. nr. 271. Kazim. Wielk. klasztor w mieście Podolińcu nadaje przywilej: wyjęcia w nim że jest wolny a vigiliis nocturnalibus.

r. 1366. nr. 285. daje vecturam cerevisie quod Svadyn dicitur.
(inaczej Schrotein w Abrogodzie. M. nr. 6)

Ciężary mieszczan. 2410

Milejczycy mieszczanie pła-
cą czwartnie z włóki po czer-
wonym złotym. Kto nie ma
włóki a jeden tylko dwór pła-
ci trzech groszy. Dla Króla w
przejeździe daje z domu po pół-
ćwierci owsa i po ćwierzęciu,
wszyscy razem całe miastecz-
ko kopę jajec, cztery kamie-
nie łoju na światło. Na rynku
nie mają na światło. Na rynku
mieć prawa karczmy, browary,
bo tylko powinne jatki, bez opłat.
Tylko ca szkoda dodając na utrzy-
manie urzędnika szlachcica (?) jak
w Brześciu. Wzięli wolny bez badań
wyborności w Nurcu. Sanit. v.
1566. II. w. 227a.

stępnego o 11téj rano

w Czeszewie, o czem

zawiadamiają pozostałe

Czeszewo, dnia 9go (

2/ miasta, handel, ciężary

w czasie wojny, r. 1447. Cod. Wielk. (str. 223).

Kielczanka w Łowiczu pod. mila-
wym miasta na wyborcze pra-
wo propinowania. Nikt dam nie
ma szkodzić kawczam ib. vale
Lewe (str. 24).

Ograniczano prawo sprzeda-
wania soli tak, że Kielczanie
nie tylko w pewnych czasach
soli i w bodwaniach, mogą
sprzedawać w Krak. r. 1451.
ib (str. 25)

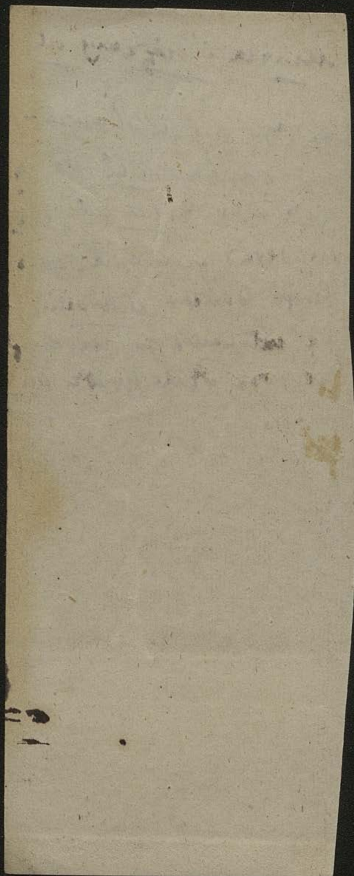
mieli Kielczanie prawo sprze-
dawać soli w Oświęcimiu. Ograni-
czył je Król Kazim. Jag. r. 1489 do
dni trzech: co nie sprzedali zdążyć
mieli w magazynie (in aladiis) do

4. Februar	1	20.
…e	.	10.
…eille (: p. Segno :)	.	30.
…tesbuch IV 3.	.	80.
	1	40.
…cror Opp-		
	1	20
…schaften	.	32.
	.	48
…o mitkai		
…II		60

Miarka i ciężary ich

r. 1335 r. Krakowianie mogą mleć (mole-re) albo śrutować (con-tundere) frumenta, quod vulgo dicitur Schrotine we młynach, w których zechcą. Akta grodz. III. nr. 6.

2412

Miasta, ciężary z po-
wodu opata
r. 1262. uwalnia od
~~targowe, miasta quod~~
~~laline theloneum da-~~
~~dar.~~
~~Kod. Maz. nr. 97.~~
przyległe wsi miastu i
mieszczan w opolu je-
go leżące, obowiązka-
ne były do ciężarów
miejskich. Także wieś
dawniejsza klasztorowi
w książu pod kru-
kowem nabożu-
nemu uwalnia
ab omni communitate
sprius civitatis
xiąsz z vigi-
liis nocturnalibus qui-
buslibet sive custodiis
et a solucionibus uni-
versis r. 1381. nr.
359 Kod. Maz.

2413

2414

Sprzedaż przymusowa

r. 1512. nowa ustawa miast dla pilnowania grobel i Żuławach dlatego, [illegible] się i [illegible] winni byli nigdzie jak w mieście swoje produkta sprzedawać. Król zezwolił na dzi[illegible] i za miastem sprzedawać je mieli, było krajowcom [illegible] Lengn. III. 248.

W prawach sejmowych za Zygm. Augusta i [illegible] [illegible] na monopole

Bydgoszczan [illegible] Zygm. I.

Ciężary domów w mie-
ście, grody 2415

Urząd nałożył ciężar na
miasta, że Starostowie
w wyznaczali w nich ~~[illegible]~~
kwatery dla sędziów i sej-
mikujących, a w czasie
sejmów Marszałkom dla
posłów, r. 1565. Vol. II.
677 (pierwsza wzmianka).
w województwach rozległych
~~[illegible]~~ było ~~[illegible]~~ trudno przy-
chodziło do stawiających się
zdążać sądów: sejm więc
wyznaczał, gdzie sporo
stałowego miejsca na

sędzic, czyli odbywać grodzkie sądy. Miasto dać miało kwaterę, (w 1557. Vol. II. 627. pozwolono wrócić z Sieradza na do Piotrkowa zjeżdżać na sądy. (lub jak

w Gnieźnie, wybudować lokal na kancelaryję) r. 1667. Vol. IV. 952.

Towary do Polski wprowadzającej i wyprowadzającej (obcy kupcy) hybernę zabraniano. Zabijającej gubia w kraju walić r. r. 1703 Vol. VI. 105.

Ciężary domów w mieście 2,

2416

Kwaterunek gości jeżeli
liberlacya nie uwalnia,
v. 1641–1736. w Inwent.
że liberlacyą ma listami się wylegitymować
wówczas, w Inw. listy

kwaterunek posłów zagranicznych i wojska tylko
gościnne, ale obywatelów na
albo uroczyste zjeżdżających i dworom królewskim zatrzymano, w
Inw. miasta, nie gościnnie
a dwanie v. 1676. vol.
V. 763–5.

od pradawna wolne mia-
sta gdyż je nabywano na
przywileje miasta, r. 1589
Vol. II. 1289.

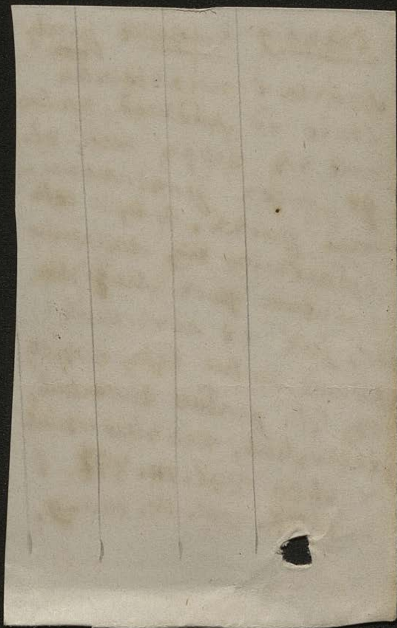
poczty 2417

Zygmunt August u-
stanawia pocztę z
Krakowa do Wenecji
(cursum seu equi dis-
positi). Wydatki na-
nie król ponosił, do-
chody od listów dla kró-
la. r. 1558. Daniel Sk.
II. 321.

Ciężary miejskie poczty

Miasta i miasteczka
które od podwód wolne
nie są, nigdy nie ul-
gę przez postanowie-
nie poczt. W tym celu
opłaciwszy się nakazo-
wionemu przez Magistra-
wi, już od wszelkich
podwód wolne będą wyjąw-
szy dla posłów tureckich,
tatarskich, moskiewskich
r. 1620 vol. III. 377, i
r. 1647. vol. IV. 1008-9.

2118

miotełeczka
Ciężaty ...ach litewsk.

... ... Klik ...
w czasie niebezpiecz. W
żniwa na ... ...
bek dla zamku. Podwody
konne mniejsze i większe
... mieszkanie bez
udziału ludu wiejskiego ...
... i ... i tylko ten
pod ... monarchy, r.
1499 – Daniel ... II. 252.

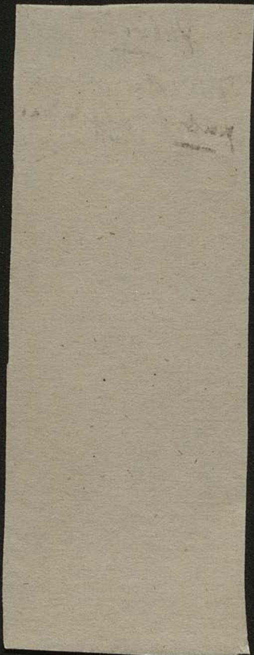
2419

fabrica

Zuccati marmi

fabri officinae

2420

Żabczyki 4. V.

Łogoś szumiła-
via, zawatyga-
brykom na
przedwiedzie.

2421

Fabryki

2422

Królowie polscy mieli
fabrykę kobierców ~~w~~
tak zwanych Gobeliny
od wsi Gobelina / gdzie
tkacze stare częścią
przywiedzieni z Włoch,
częścią dobając się po
kościołach polskich, bez
wieści, jak się stało do
ślady. Najważniejszy
z tych Gobelinów zabytek
nazywał się Batoh, a któ-
rym pierwszy wspomi-
na Stan. Orzechowski r.
1553, a po nim raz-
ie zwrota całego wieku XVII.
~~[illegible]~~ Ostatnim jest
Niemcewicz, który r. 1764
wzmiankuje o nich. Pomię-
WCZ [illegible] Batoh zna-
mionuje klejnot ko-
ronny z [illegible] [illegible]

w ręku Kirilow, aci za-
szczwali go. Zmianka o za-
stanie cyzarnej r. 1720.
Zrestaurowane je Gwałtem
węgierskim. W miejsce ubej-
mitów r. 1792. już nie.
byli. – Dziś mają cząstki

z Babiny [illegible] Zdrowia [illegible]

Panna, i już ma-

nawięzywać zacnej

[illegible] więc za- [illegible]

ej od Nas [illegible]

w dniu [illegible] Jmie-

akta tych znaj-dowały się w Dre-źnie. Ambr. Gra-bowskiego Spo-min-ki ojczyste I. 238–40.

~~Tekla Mario-~~

~~[illegible]~~

Zabytki 2423

W ucenie Dabu kró-
kzywa na sejmie
r. 1527. i podatku je-
neralnego z nich ścią-
ganego wymienione:
blechi albatorii
hutti (huty) officina
vitreavid:
huty po wsiach gma-
ły i papiarnie, garbarnie,
piekarnie, rzeźnie, szew-
chie szwalne
w. 74.
Tomie. IX. [illegible]8.
młyny przyrzebne
(bez zwobi?), wodne,
końskie, wietrzne.
ib [illegible]

75.
800.
875.–

fabryki 2424

W r. 1745. była fabry-
ka gobelinów w War-
szawie. [illegible] ka-
[illegible] ornaty mękę
chrystusową przedsta-
wiające. Na pierw-
szym i drugim przez
Stanisława Kostkę Zebrzy-
dowskiego kanclerza Ukra-
ińskiej ofiarowanym [illegible]
[illegible]: Fait à Var-
sovie. Ks. Bryk-
czyński dał w Gaze-
cie Polskiej r. 1876.
nr. 135 str. 3. wia-
domość.

ści 13 biorą się
…mnie za wst…
…torego zabijają…
~~…~~ ten zabij…
…dwoje XIII syn
młodszy syn
…ę M. Med. i
Narodzenia

fabryki V. ciekawy

Stanisł. August lokuje się w fabrykach, r. 1764. 1775. Vol. VII. 2010. 152-3.

2425

6000
4100
1000

Zaran

Okres II. 1.

Zawary z zabytki

Wsiedzenie świetne
na scenie
(Kulisierami nyscie
Tam pawoź, a zna-
kiejscami na sce-
nie)
Przez zbytki do. Dod.
iera.

Karczma we wsi
pode dworem,
Karma i browar
nad jeziorem
Młyn i tracz na
bystrej wodzie
Chmielnik na tyle,
Miarka blisko zawsze
nieżadny

ib. [illegible] – 1.

2426

utrzymuje Krupka (v. 1909) że Zygmunt III. wyjechał do Szwecyi z "słoniem" (portop?) z Augusta "Zubarczykiem wileńskim/ uczynionym" wyjechał.

4/6/1

± 209.

fabryki obuwia

Znaki fabryczne
w Karóm. Jagiel.
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ jego
syna i wnuka
poszanowione.
v. 1523. 1562.
Ksiąd. Wielk. w.
ing. 157.

2427

Fabryki XVIII wieku

Fabryki szlacheckie opanowali Żydzi. Mieszczaństwo zreformował Zamojski, fabryk nie mógł, bo nie było co reformować.

2428

miast zabytki: rzemiosła

R. 1467. sprzedaje: acuciom alias ostrzygalnię w Szczurzie dwu Dziegdu, Dziesiąt osobom (w których pracowało 20-40 parobków. Cod. Vielic. 37.

r. 1709 - redditum novem cum media grossorum valiine cujus dam officii (officium fabrilis vel gavilev ostrzigarni ib 18 (sa dzib Kudumowy (pracow. więc do rzemiosło górnicze)

[illegible]

2429

Jan Mecherzyński zapłata

prawodawstw

P

Pr

Przemyśl

zarównany z Krakowem, Lwowem, Poznaniem r. 1589. Vol. II. 1259.

2430

[illegible] —

Przemysł i handel

W r. 1441. grosz polski
wyrównywał dziesięciu
z. złotym
z recenz. dzieła Hirsza
w Gaz. Warsz. r. 1859.
Nr. 86.

2431

Hist. pr. Przemysł

Chów koni odwieczny u Słowian. Pominąwszy ~~xx~~ Germanów (Turyngów, Fryzów i t.p.) zdawna stadniny u Czechów, Polaków, i t.p. Tak również w Rusi. Wydana r. 1847. statystyka stadnin cesarsko-rosyjskich wykazuje, że Tatarzy zachowali sobie handel koński, który w miarę ustawania ich jarzma przechodził w ręce ruskich. Wojskowość konna wymagała pielęgnowania stadnin.

Jegorowski I. 433.

Zabytki gorzelnie ?
browary ?

r. 1764. w aptekach
i klasztorach żadnych
trunków nie szynko-
wać nie sprzedawać.
Vol. VII. 38k.

2433

Towary. Fabryki.

2434

Patrz w Inwent.: lex sumptuaria. Ludwisarnia.

Kompania manufaktur wełnianych, oliwy krajowej.

Od manufaktur w ekonomiach królk. Księstwa Lit. potrzebne materiały bez ceł.

Miejsca gdzie manufaktury będą uprzywilejowane, a zwłaszcza te manufakt. pod opieką króla.

Sukno na mundury.

Kompania do wynalezienia kruszców

Inw. manufaktury.

2435

fabryka miódów

niech gwaz miała Ka-
lisz. Dajowi na czynsz
Wołczynowi, wymagała za-
lice miody po lasach,
które na swój użytek
zachowuje, r. 1297 (rzgk).

Młyny (dochody miej-
skie)

Podatek na młyny na
wykupienie Elbląga.

Młyna Szczecińskie młyn-
narze nie mają bez
wiedzy właściciela (panów)
r. 1512. Vol. I.
373.

[Zaś]że
najdawniej
zabytku

Młyn bez Pana:
pozwalała pa-
dymnego nie płacić, r.
1433. jedleńskie, u Bandtk.
Jur. pol. 228.

2436

Młiwo różżebne, wyjątkowy
dla urzędn., r. 1540 Vol.
I. 597

Крыл

Кр

[illegible]

tylko polskiem prawem urządzeniu nowych we wsiach polskiego prawa nie używających. Str. 332.

2437

Rejs. pr. W. ~~Księg.~~ / węglarstwo, (nad: *smolarstwo*)
bartnictwo, rybol, łow.
~~zajmowały się lasami ... kod. dypl.~~
~~u Bandtk. 1092. 217.~~
~~bartnicy ... Bandtk. 55.~~
Księżne bartnicy r. 1454. Karm.
Jagieł. ib 217. mazow. 425.
wyrąbanie lasów ib 216.
woda nabytka i t. p. mazow.
ib 785.

~~o pasterstwie ... najdawniejsze dyplomata~~

miejskie zevrit. w ostyl.
salwe tylko Bandtk. i Ja-
ra banav.

2438

3.

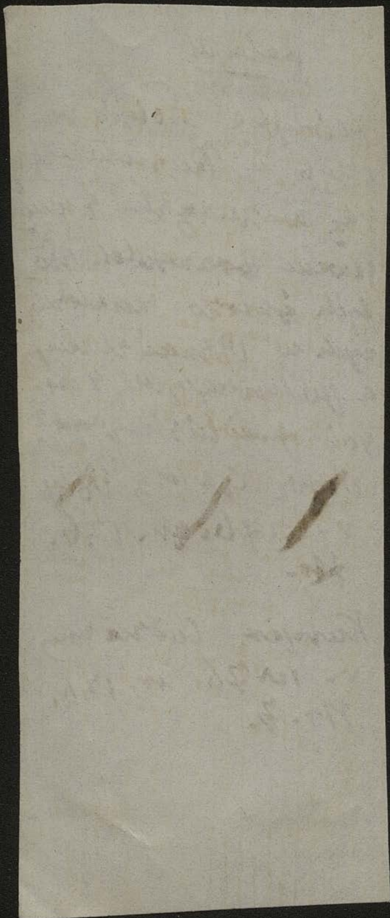
rzysz.
bszer
tuer
pu–
w–
m

Zabytki 2439

Zabytki zbożych uw-
czyń u Rusinów czy
też w związku z mnó-
stwem bransolet zbo-
żych świeżo znalezio-
nych w Ukrainie,
a pochodzących z cza-
sów przedhistorycznych?

~~Obzor Gazety Polskiej~~
~~r. 1876. nr. 136.~~
~~Str.~~

Kuryer Codzienny
r. 1876. nr. 136.
Str. 3.

Warszawa fa-
bryki i rzemio-
sła

Warszawa p. [illegible]
[illegible] z
Encyklopedii [illegible]
wydanej [illegible].
(Wyk. statystycz-
ny Warszawy
[illegible] str. 48)

fabryki i rzemio-
sła str. 21.

fabryki za Zygmu-
[nta] III. i później str.
22.

2440

КИТАЙСКАГО ЧАЮ

Ю. КАЧКОВСКАГО

ВЪ ВАРШАВѢ.

на Краковскомъ Предмѣстье № 439

на противъ Благотворительнаго Общ. пов. Ресурсы

Цѣна за полъ четверти фунта безъ

бумаги 25. коп.

Fabryki w Warsz.

r. 1750. fabryka wyrobów jedwabn. Wejnerta Szw. 73.

Przy Dziwnie przy przeny (Amblerowe) fabryka kapeluszy, str. 107.

24441

Fabryka co?

Zaczyna się kilka rzemiosł, że z blacharzami malarze, stolarze, i t. d.

Fabryka stali, potrzebuje kuźnictwa, hamernia, [illegible]

2442

Kopalnie

v. 1357. contulit
villam Mechnavo
cum sale
Bielowsk. Monum
II. 914.
v. 1383. contulit
sal ib 937.

2443

Żelazo

plemion Kwadów już za Tacyta używali Słowianie, bo według niego w Germanii (obecnie Kraków?) były kopalnie żelaza.

Eisen w Germanii

Słowni

2444

2445

Rosyi, za czasów tak
nazywanego moskiew=
skiego władztwa, we=
spół z ziemstwem, pań
stwo to przy pomocy
drugiego ~~ziemstwa~~ może dalej
rozwijać swe siły. Z roz=
woju tego wystąpi
w pełni nie tylko
duch prawd, o które=
go pojaw troszczyłem

[illegible] zagładzie [illegible] produktami [illegible]
ełapania i wozy z produktami
monetą też tworzyzny, denarów albo
tylko. 21 Kruszec na gruncie miała odbytego 6/100. Wolny
gubienie, ~~[illegible]~~ kwamy, z których 6/100 Adwokatami
jako i t. p. wyłącznie jeno
na rzekach i rzeczkach miejskich i zamku
odyny dlań wyłączne
jarmarki oraz na wszelkim [illegible]
za to wszystko orzeczo [illegible]) Wójt
Tkacz wiedz.
Wójt

jedna gromada [illegible] wraz
[illegible] w [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nie [illegible]
[illegible] [illegible] ziemiestu-
[illegible] przedstu-
[illegible] [illegible]

parlamentaryzm 2446

Ustawa radomska po-
wołująca szlachtę do
udziału w życiu pa-
ństwowem stworzyła par-
lamentaryzm. Ale szlach-
ta nie dojrzała w ów-
czas jeszcze. Wśród mo-
żnowładztwa szer-
rzyła się, a po Aleksan-
drze panujący Zygmunt
Stary i August nie doj-
rzeli, że władza tego
tkwi w przeważnej
mierze w rękach dostojni-
ków, którzy zamiast
wykonywać rozkazy rzą-
du, pracowali nad ich uda-
remnieniem, a w zamian
w obronie swego stano-
wiska, stawiali mu zawad-
niczy opór. Tak więc par-
lamentaryzm szlachty nie
mógł się rozwić. Bobrz.
w t. I. str. 276.

macyja)

w. 5. maj
str. 347)

ęcia Lutrowi, i

nsza się głową

ienie zakonów

zczelnych. Następ

Edward VI (1547-15

cep. Marja (1553

rę katolicką. Elż

cyję przywra

ogłasza 39 ar

ańskiej. Ut-

purytanski

Urząd wiejski w zasadach
przez króla i szlachtę
powszechniejszy dobrze
(communitas) urząd wiej-
ski respektowała.
Długosz pod r. 1336. (ed.
Przezdzieckiego I. str. 1036.

2447

Więce

starocsł. vęště, vęšti-
ma, ὑπεροχή, emi-
nentia, w czytel-
lekcjach,
Szafarz. Rozpr.
159.

2448

Zmudz a

w. mostwe

wiece, sejmy.

O wiecach w dawnej
Rusi, a szczególnie w
Nowogrodzie i Psko-
wie, na koniec w
Rosyi, patrz arty-
kuł w Centralblatt
r. 1876. nr. 39. ustępu
(jest to wyjątek z Ča-
sopisu museum česk.)

2449

mają i dni
strony, ale n
starny. Przepra
za ambarasu
fatygowaniu
za odesłanie
Ordki. Cało
A
w Sobotę się

2450.

Liberum veto i Łużyce.

Kwitku swobodę życia lud-
ku tego była lękliwa u-
parnie, trzymające się sta-
rodawniejszego gminowładz-
twa i [illegible] pogań-
skich. Kiedy u innych Sła-
wian wyzwalenia i [illegible]
[illegible] narodów [illegible]
[illegible] była w [illegible]
ju, Łużyca trzymała się
[illegible] i [illegible]
[illegible] swe prawa
jednomyślności, opornych
karząc kijami i grzy-

ścianami, odpychając nie-
gdyś chrześcijańskie. Z uwa-
gą rzucając [illegible] da [illegible]-
mi i przeprowadzając [illegible]
tego [illegible] przez [illegible]-
włączyli i rzezali [illegible]
na ofiarę zwierzęta i
ludzi. Zaczepani ci ludzie
nienawidzili [illegible]. [illegible]
Były u nich [illegible] ze
świeckich i kapłanów. i te
uwodziły ich. Dyemar VII. 47.

2457

Literarum Vetr

Zakradała się już
do Trybunałów,

Murawski. IV. 290.

Veto

Gdy przeciwko do-
tychczasowym pra-
wom ustanowić coś
nowego stan pań-
ski i rycerski, nie ze-
zwając zgoda po-
wszechna z tych choć-
by jeden sprzeci-
wi, upada prawo.
Wtedy i stan niż-
szki zbudził zoga-
nioma. Władysł.
nr 472.

2452

złotozsyłka · Patelski i t.d.

Statystyka

2453

Szlachta.

Geograficzno-statyst. opis Galicyi przez H. Stupnickiego, Lwów 1865.

2454

Statystyka

rozległości kraju
t. I. 293

Według Lipskiego
panującego
miała mieć Pol
ska mil. kwadrā
towych 15400.
Pytam skąd?
Bo według ta
beli Lebelcka
miała 17644. a
wieś przed podzia
łem mil kwadr.
14064, lub
podług innych
rachub (Czacki
dzieła III. 27
2. 337.

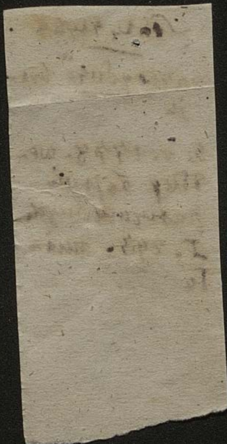
2455

Statystyka

rozległość kra-
ju

W r. 1778. we-
dług Lipskie[illegible]
parafiarnych
I. 293. mia-
sta

2456

Statystyka
prawdy, chwili

Według obrachowa-
wań Liebloiw pa-
stępczym. Z
298–300 więcej
się nadziało we
wszech gdzie nie
było podania
niż w podanych.

2457

Statystyka

liczba chłopów

rachując na ko-
min jeden osob
4 1/2 czyli na dwa
dziesiąt, więc
w Litwie i Ko-
ronie chłopów
5391360. ob-
liczem dymów
było 1198081.
Listy patryot. I.
289.

Powinniśmy mieć
mieszkańców
(wiejskich ?) naj-
mniej 9180000,
rachując na
milę kwadra-
towa 600.
ib. 291.

2458

Statystyka

liczba wsi

Król ze szlachtą
miał w XVIII stó-
lec wsi 44000.
Biskupi i Kape-
nicy 14000. Mnó-
chy i mniszki, Ko-
bami (...). Była
więc w Polsce wsi
przeszło zawojowa-
nych (od przodków?)
250018.

Romanowski Okr.
Cor... 177. w przyp.

2459

Statystyka

kominy i dymy

Według Lipskiego pamiętn. I. 283. było w Koronie kominów wszystkich 877202., w Litwie dymów co podatek płaciły 317879. zamków wolnych od płacenia tego 6000. Suma kominów w obu krajach 1198081. chałupa chłopska na Koronie jeden komin, na Litwie jeden dym. ib. 284.

Statyst.

wysiewanie zboża

Według Szarot.
dzień. II. 244 (na
tabeli) wysiewa-
liśmy do Galici-
gka różnego
zboża korcy
412107. Według
Lippow statyst.
I. str. 250. wy-
siano korcy
594173.

2461

Statystyka

Marussé, o pojęciu i zadaniu statystyki, Krakowska. Wyszła je wszystkich go.

O statystyce szczególnego porządku w dziełach Kołłątaja tomie I. plan obowiązku dzieła o prawach przedstawiającym.

2462

Postarać się do przeczytania u źródła:

Tatomir Lucyan Geografia ogólna i statystyka ziem Dawnej Polski. Kraków nakł. w Drukarni Czasu (3 zł. reńsk. 50. cent.).

Zabęski wydał Kilka zdań o teoryi statystyki. Warszawa w Druk. Gazety polsk.

2463

cijowski klassa 4ta

Szczątki ekonomiczne. 2464

wyrobiona.

Interes mennicy
Kommisyi Skarbu-
złocony
ażeby był [illegible] za-
ciągnąć do urządza-
nia [illegible] w czasie
wojen [illegible] zmniej-
szonych [struck out] wetowa-
na kapitał. krajowych
i zagr. obiegłych się
tym czasem z ma-
teryałów obcych biła
monetę nawa [illegible]
rzona mennica ze
złota i srebra podł.
ewaluacyi sejmu z r.
1766–8. i według
stopy holenderskiej.
Szemrace o tem w końcu
sejmu [illegible] [illegible]-
ce i [illegible]. Czacki
Szaworzyn. Vol[illegible].

2465

Plebiscit Pozna-
nia z r. 1611.

Kięż. pr. V.   ekonomie

W v. podział dóbr litewskich
na stołowe i panią bene mer-
rentium. Drugie posiadające
pamiętano się. Było 500.
starostw w Koronie i Litwie
co do 70000, i tylko ich co
ledwo 2000 przynosiły. W
r. 1775. zaczęto znosić
starostwa a nawet kasować
sądy grodzkie, starostwie
a dobra dawać na emfiteuzy
Bibl. warsz. 1856. III. 185.

2466

czył.

5. Daleko od nich warniejsi Litwin[i]
nie tylko z tej ~~strony~~ lecz i ~~samo~~ z tam[tej]
strony Karpat z Słowianami przebywał[i]
do tego stopnia, szczególniej też z tal[...]
narwanym szczepem polskim pomięszaw[szy]
się ściśle, że mogliby za jeden z nimi [...]
dziś naród, gdyby nie języki prawo, [...]
[...]. wykażemy w księgu tego i u[...]
[...] mowa da[...]

hist. pr. r. ekonom

nie zakładali ekono-
mij, zwłaszcza ziemi
sandomierskiej i oświę-
cimskiej. (Kromer, Obiq
II. str. 478) ni za-
kładali. Zastawia-
nych wiele wykupili
Zygm. I. i II.
na wykupno dobrodziej-
przeto zapisu Obiq II.
180.

2467

hist. po. v. ekonomie

Materyały historyi
p. Komiss. Kijowskiej
Bibl. warsz. 1859
II. 579.
do 1856. II. 601.

2468

- uchwałę Redakcyi zapadłą na ostatniem
yjściem i postanowienie Wydziału

-źie

puszcze

obrócone na dochód królewski, ordynacya ich niewłaściwie miana. r. 1764. Vol. VII. 205.

2469

Skarb.

Prezencya unia w
Węgrach v. 1550.
Corp. jur. I. 435.

2470

Metropolita radzi Bi-
skupa jak w Ba-
ciarskim kościele je-
sen Dugonem ro-
wny.

Monopol.

r. 1511. Act. Tom. I. 151. poszłam się król u zmierzenie monopolów.

2471

82

Wielmożn

Aleksander Wa

3v

Rozny

skarb.

Czopowe

Pierwszy ślad o niem (które l. w Bibl. warsz. 1857. II. 911) r. 1442. Czopowe płacić karczmy za robotę trunku i sprzedaż. W XVI. szlachta miała w zwyczaju dawać za pozwo że dla siebie robi trunki. Więc żadnego czopu nie dochodzi ze wsi. R. 1571. z miast 67043. zł. a ze wsi 1610.

O prawie propinacyi Bibl. warsz. r. 1861. 269.

2472

Czasowe 2473

Według Kromera wy-
warzało się piwo w
Prusiech z jęczmienia, w
Polsce z pszenicy; lecz
niekiedy i do pszenicy
dodawano żyto lub owies.

Także miód pitny z chmie-
lu i wody, gdzieniegdzie na
Rusi i Podolu, gdzie mnó-
stwo pszczół i miód zbie-
rany z wonnych ziół i
kwiatków. I w Prusiech robią
ten trunek i Mazowszanie
z dodaniem soku z wiśni i
miodu gdzieniegdzie w więk[illegible]

nia z dodaniem wiśni, malin i poziomki, zkąd nazwa tych miodów kerstwang, maliniak, trójniak.

Czopowe 2474

r. 1524. Od dużego waru (coclava) kilka (plures) groszy. i od mniejszego mniej, stosownie do liczby naczyń piwa. Podobnie liczbę opłaty od beczki. Od opłaty piwa... według dawnego zwyczaju.
Od pół kufka wina złoty jeden i trzydzieści czwar. kwartałów (quadrantibus. kwart. Od dreylinku (?) (genik?). Od dreylinku (generale vase) dwa złote i 60 czwartników. Od ba... ryłki (barilis) małmazyi

lub właściwego wina jeden art (artk) i ziódm trzyjaków. Od kwarty zwyczajnego (quinplicis) wina dwa grosze i dwa trzyjaki. Od wiadra naczynia zwyczajnego dwa grosze. Ach. Tarnów VII. 34.

czapowe

Kto nawet na swój
użytek warzy piwo,
nie płaci czapowe-
go. Sam. Borz.

2475

Czopowe 2476

nowo urządzone
v. 1775. vol. VIII.
144.

2477

<u>Szos</u> <u>a</u> <u>rażem</u> i <u>czopowe</u>

od łanu na wojska ferton, od ½ łanu 5 rzego groszy od ¼ łanu trzy grosze.
Wajsznarie i Sałtyszkach nie mający kmieci płacą po jednym też ferto-nie a jeżeli mają to i kmiecie ich po fertonie. Tabernatorzy czyi Kat-nich mający rolę płacą podług miary roli tejże od łanu ferton, od ½ łanu groszy 6. (Ci i czopowe też płacą od warzenia a gdy sprowadzają piwa to 6 grz.)

~~Artyści potrzebni (poza rzebiem) od koła i [illegible] palaczami malarzami płacą po fertonie a gdy niedo-łęż jako wadne, niestworne lub możliwie ubogi płacą szos podług oszacowania, rachując od grzywny po dwa gro-~~

gze. Gumownie też od koła po far-
lunie gdy Dziedzicowa gdy Dziewczanne
ko od koła po 6. gr
Miarka owce od roli płaca groszy
nie płacą już nie więcej.
Popi od cerkwi płacą po pół kopy.
Kuba/chowie płacą altia Tarnowe i altia
od placów czyli dwarzysza po far-
uni, a którzy ani roli ani dwarzysza
nie mają płacą od głowy cwierć też
po fartunie. Acta Tarnów - VIII. 35-6.

Nowe postanowienie co do miast
o kramów spredaży w Prusiech
Acta Tarnów VIII. 87.

Poradlne. i inne dochody
fiskalny

Król Ludwik r. 1365. żądał od
duchowieństwa poradlnego.
Odpowiedziało że jest od
takiej opłaty wolne. Że
jednak przerzucał ciężen-
ia na dziedziców ci-
rek, więc nową zrobił u-
mowę, i darowawszy występ-
kie daniny, wymówił sobie
po dwa grosze od łanu (man-
su) od kmieci posiadanego.
Duchowieństwo zaprowadzo-
ne długie zmuszane do opła-
ty. Jakich kmiecie nie dwa
ale 24. grosze rocznie o-
płacać musieli. Jan z
Czarnk. w Biel. monum
II. 663.
Wydzierżawiono dochody z
Kujaw za 2000. grzywien,
które szły za rok.
ib. 677.

~~Fractio~~ × Officiales et ~~exac-~~
tores distributorum regalium
wymagali z łanu kmie-

cegu pr. sześć groszy i men-
suram arend. ib. 682.
Duchowieństwo zażądało
ażeby się skarb królewski
De aliqua certa quota
umówił ib. 683.

Dakady, Čiž-
tary niánh.

Edaních slohy
obadiy vuly a
vzem Lengu.

2479

Pazdowne [furman] Čalavęke

Talavęk trudniący się furmańctwem i vrze-mieszkami po świecie od dziecie, żaden dzieciąci nie ważnoj. Chorożanie i ubaniwie nie mię ptaoz. Ludziej zbiwby wojenmowoz pebiniący. Zmarek - padalei w vu-bryce pozdowne čalavek

2480

только,

не зна

hist. pr. r.   realitates

do woli przywiązane by-
ły dochody z sądów,
piętnowań, samowoli,
pomiarów, ti t. d. sędzię
powinności, które wyzy-
pują sam doba wyzy-
skiwać każe. Czen.
r. 1861. 2. str. 335.

gdzie i t kunica Czen
kowa pła- 1861. 1. str.
cić podatki 353. po (sie-
nalezał dla gole się opła-
dobrodziejstw. się i samle a-
duchowni pisuje
jakie mie-
li samie
Czen. 1861.
1. str. 304.

2487

golutio srerebrzorzyrna, menzaro diablo (który łan
to w piemadrali to w ratuszu) r. 1506. ib. 96.
tamże 113. tamże 127. 128.
konfiskata o zdradę r. 1509. ib. 114.
~~Kunica r. 1529.~~ 129.

2482

Historia prawna
Święta – Pięknie
w Niwie z r. 1875.
nr 15 – jest według
autentyków a ś.
Piętrze.

2483

WWPani i Dal[illegible]

w Warszawie

Ulica Oboźna - dom Rapackiéj No 1 nowy.

МАР
1874

nawet na darowanych od Krola
dobrach wspólnie
do Krola, tak
posiadacz urbarz
pisan r. 1351. an
13. a dziś się
zna miejsca zamku
Ł. nen. w pozn.

2484

rl. 393.

Upominał Ludwik ne thesaurum regium
et censum diminuant, et titulum [redacted]
ratione universalis domini, de quoli-
bet possesso tamen solvi pro came-
ra regia solidum persolvend. [redacted]
A. Dług. 21. 22.

1 szafa
król.
albo
rzeczy-
pospol.
rozda-
wnictwa
króla

Królewszczy-
zna więc
zdawaniska
albo [redacted],
ale dla sa-
mej dyska
szlachty 10
pierwszych
wydzierżawie
Maskiew-
skie [redacted]
Wodorzski
veni Woda-
skel, nad
nim Dwo-
recki.

Łężenie za
Kaźmierz. Aug.
Dzieło
Mosiew. 21.

2485

dodatki 2486.

Maria Papon b. hiszpań-
ski Minister skarbu na
system opodatkowania na
podobnem z podziałem
na kategorye / capitation
par catégories / urządzio-
ny. Jest on owocem pracy
i rozmyślania całej jego
młodości. Czytał rozprawę
z nim na Kongresie podatko-
wym odbytym w Lozannie
r. 1860.
Dzien. Powsz. warsz. r.
1862 nr. 146.

2487

Podatki

U Czarnogórców podatki nazywają się Danak (dank). Kto nie odda (czy i księgę?), karzą go jak zdrajcę ojczyzny.
el. Czarn. 8. 59. 60.

2488

w Zapiskach cesar. Towarzystwa Geograf. Petersbursk. z lat ostatnich jest artykuł: Polskie księgi Dochodów i wydatków z wieku XVII. XVIII.

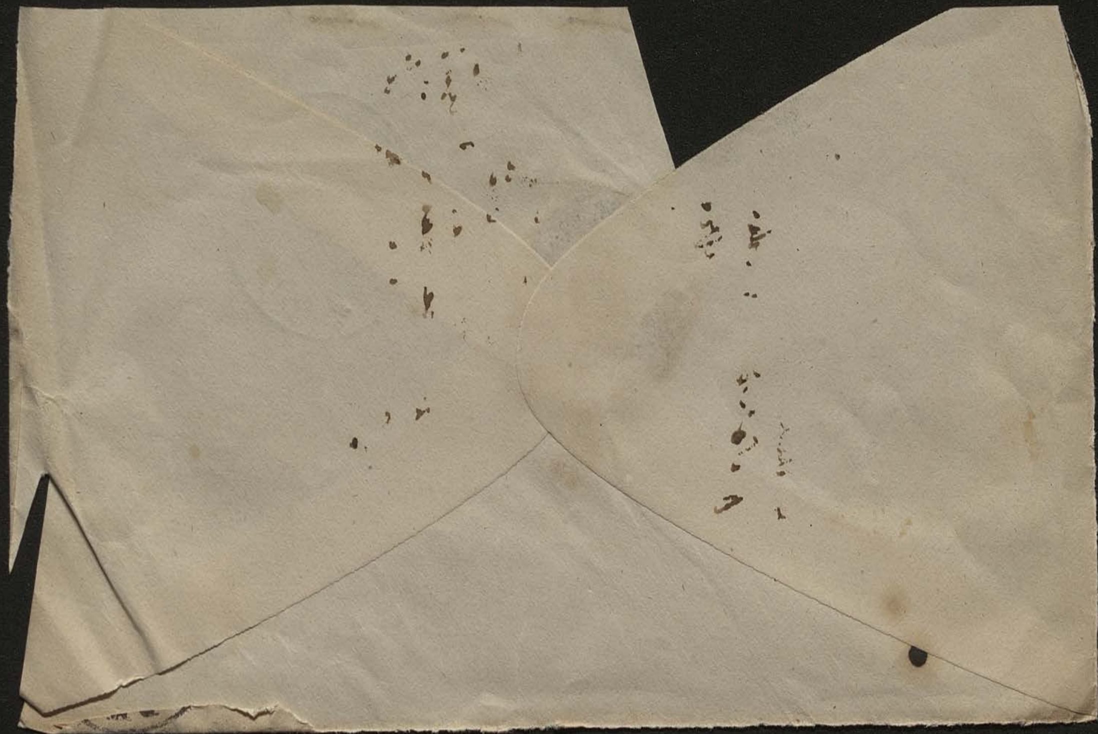
1

2489

6

2490

Skarbiec koronny.

Chowano go na zamku krakowskim pod siedmiu pierwszych świeckich senatorów kluczem. Mieścił się w pięciu skrzyniach.

Morawski IV. 148. w przyp. [wedle Rzeckiego]

W r. 1775. wartość majątków prywatnych (ziemskich) przeszło dwa miliardy [illegible] podaje Staszic w Uwagach (r. 165) na 165 dochodu więc [illegible] ob. V. 300.

Za Sejmu czteroletniego: ofiara przeszła ośm milionów, podymne z podymnem pod-podymnem tyleż, cło przeszło czterech mil. czopowe milionów dwa, podatkowe żydowskie ~~[illegible]~~ blisko milion jeden, kwarta przeszła pięć mil. Dochody więc przeszły od 19 do ~~[illegible]~~ przeszła 32. mil. d. V. 30l.

Zaniedbana sprzedaż królewszczyzn zamiast rozdać na emfiteuzy. Miał ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ po ich rozgraniczeniu kupujący $\frac{1}{5}$ w gotowiźnie zapłacić (ta przeznaczona na

Skarbiec koronny 2.

zapłacenie długu z od reszty
zaś płacić 5/100. Włościanie
dóbr tychże mieli prawo
dać swe ziemie wieczyście,
rozporządzać niemi, ale nie
oddalić od miasta. Z lasy
miano sprzedać pod warunkiem
nie trzebienia ich (jak czynili
Szwedzi wypalając na
popiół) ale używania tylko.
królewszczyzny zabudowy (wo-
lni ½ wieczyście!

Murawski r. 304.

2491

2492

Skarb królewski

Jan III. wyznacza Wes-
pazyanowi Kochowskie-
mu jako historyogra-
fowi pensyę tysiąc zło-
tych z żup wielickich i
dochodów zamku krakow-
skiego (praeventus pro-
curationis magnae arcis
Cracoviensis) dodatko-
wo do takiejże sumy po-
przednio wyznaczonej mu
r. 1699 Przegląd archeo-
logiczny I. zeszyt 4. str.
113.

Służebni. ze służbami.
~~[illegible]~~

w Kownie mają być
ołtarze, ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ dwór we Wilnie. dla
nich miała te służebnice
i mieszkania sprawować
mają. r. 1613 vol. III.
199. dwór we Wilnie 2493

rzemieślnicy krakowscy a
i Kazimierza i Stradomia,
sędziej Biecza wolni
od służb / podwójnego
czasu r. 1648 vol. IV.
549.

klasyfik.

w Przemyślu rzemieślni-
cy cechowi i niecechowi
r. 1667. vol. IV. 945 i
wagabundy co [illegible]

wzniosła a pobawio-
ne płacz.

Łatwi wzniesła bez
niejednego prawa z r.
16u Vol. III. 4. 261

Szynki ze gharbunię

w Tarnowie mia-
steczku, w Medrz.
na prawie magde-
płacibo czynsz z
domów, a rze-
mieślnicy i szukki-
ze skóry po gro-
szu każdy. Szynki
bądź swojskie bądź
obce szynkujące pi-
wo płacą kwartalno-
nowe czynszu roczne-
nego dwie grzy-
wny. Dług. Liber
benef. I. 322.

2494

МАГАЗИНЪ

овича Вольфа,

№ 18, 19 и 20,

ербургъ.

Нѣсколько времени том
амъ счетъ, по которому с
Такъ какъ по сіе врем
ежду тѣмъ предстоящіе м
мму, то я принужденъ по
азанныхъ денегъ въ возмо
Надѣясь на успѣхъ сего
теніемъ и преданностью

Sprawy skarbowe

r. 1515. redukcya monety litewskiej podlejszej od polskiej

Act. Tom. III. 338.

2495

Skarbowość polska

Po drugim podziale wynosiły dochody do czternastu milionów, które mogły być pomnożone do dwudziestu dochodami z dzierżawy dóbr koronnych,

Pamiętn. XVIII. wieku
Siewers 188.

2496

Skarbowość (dochody i krajowe).

2497

Wyrachowanie annatów w XVI. wieku z arcybiskupstw i biskupstw, z Mon. Warsz. III. 100 Taranowa ib 137. Dochód arcylewitki ib 139. Ze starostw i tho. wiano królowej i Mazowiecka ib 193. z żup ib 195 (prawie nic nie mógł król z powodu zalegał dochód). Podymne v. 1706 (ib. 12. 162)

rząd prawdziwie podwyższył

ofiarę od gr. 10 do 24, podwoił podymne, i pogłówne żydowskie przywrócił ib. VI. 10.

[illegible] księstwa warszawsk. podwyższa o 4,200000 ofiarę na wojsko, i nie więcej. ib. VI. 19.

21 <u>Skarbowości</u> 2498

Kruszec odkryty na gruncie prywatnem w posiadaniu od księcia danym, gdy się znajdzie, należy $\frac{1}{2}$ księciu a $\frac{1}{2}$ posiadaczowi gruntu. Jeżeli kruszcu posiadaczem to jemu, a do tego dziesięcina. /r. 1221–24. Kodeks Kaledy/

Arch. w./ XIB.

Upraszam o zeszyt V
Federbusz, oraz
jeszcze słowa ge
gewähren/.
w № 275/239

z kartuwaŕ 2,

r. 1257. nr. 47. Kod.
Małop. celarium Ducis.

2499

Skarbow.

Do powiększenia dochodów kró-
lewsk. przyczynił
się Romanowicz
Lepiński z Za-
rzecza dla dwóch
za 200000 czer.
wnyski uberkyn
Ossol. III. 5.

2500

skarbow.

Uwagi o propinacyi Bibl. Warsz. r. 1861. T. 264.

2501

Skarbowości (cła)

sprowadzając pod pozorem na swe potrzeby towary z zagranicy, sprowadzał i dla Żydów szlachcic!

Moszczeński. Adama Pa-miętnik w Pozn. 1858 str. 22.

2502

Litwa. ekon.

R. 1495. opuszcza Aleksander mieszczanom włodzimirza wileńsk. kapszczizna i mieczkowszczizna (wedł. zbawn. akad. kap miara) miarki i nadmiary ? Akt. Z. I. 124.
r. 1529. Dzierżawca nie ma brać większych pokłonów tylko ½ gospodarsko kurę ib II. nr. 159.

2503

Litwa skarbow.

Kazimierz (przywilej) podwodne zakazane. tylko przy gościńcu zamk. drogą rewizowną. Piwa nikt z poddanych nie ma warzyć. ustawa w Koronie u Jarosz. II. 236.

2504

ADOLF SC
WARSC

skarbowość

Patrz wyra-
zy przy [illegible]
I. II. Dyploma-
tarjusza Waten-
bacha.
ceny!

~~powołowe~~

pulli

~~poradlne~~

servicium Juro-
jalie.

glacia

subvenciones

vacca

venacio

~~[illegible]~~

2505

Grod wyzebał rządy, tak r. 1174. przez Dawoga. za
mich Stanczał zawsze, który też miał
swojej ziemię, swoj las (k. 121. 146
el. Dalr.), nawet gdy był

[illegible] być ostoboczni.

Skarbowość.

Budżet polski a francuski i ang. 2.

Murawski III. str. 137.

2506

Budżet w XVIII. wieku.

Dochód wynosił [redacted]
17. przeszło milionów, a
rocznie wydano na woj-
sko 9. milionów, a na
inne potrzeby dalsze 9.
[redacted]

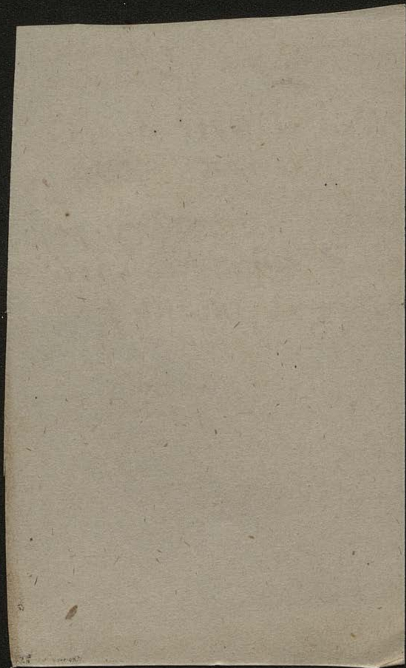
2507

Morawski II. 190.
W zaborze pruskim bud-
żet 60 milionów, w au-
stryackim 120. Moskwa
150. ib. VI. 10.

Bilans polski

Przed r. 1772. bilans, czyli stosunek między przywozem a wywozem, przynosił nadwyżki sześciu milionów. Kubala J.

2508

[redacted]

Histor. mieszczań-
stwa

mennica

Na początku XIII. wieku najwięcej u nas przelepiano monetę kilka razy do roku

Bibl. Warsz. r. 1876.
[redacted] IV. str. 176.

powstanie mennicy, wybornie Kod. Kat. w. ka. [illegible]

przemądrze

uczuliwić drobne
bać na każdy
głos karny słowa-
wany dla wyłado-
ły. Księga i człowie-
ka Tak. 635

2510

Grzywna

Podług badań Voszkerga grzywna gdańska na początku XV wieku warta była cztery talary. Na drus III. 336.

2511

rthe Hülfsmit

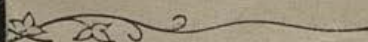
tudium der

nzösische

h der

NT-LANGEN

gen erschienen und **hier** z

he. 20. Auflage. Je 2

Grzywna, flaren i t. d.

Grzywna Długosza w Lib. benef. wynosi 48 groszy, ale to grosze są tak czeskie liczą na rzymskie. Tr. była grzywna liczebna. Jina grzywna jako waga me talu, srebra lub na wet złota.
Seregunek warunków, u nas i za granicą

Bibl. Warsz. r. 1871 IV. 354-58.

2512

rubel

Grzywna łamany
się przez siebie
(grzywnę zaważ)
następnie przez ru-
bel który się też wa-
żył Bibl. Zap. 96.

rubl ma połowiczow
dwadzieścia, Wł.
dwieście rublow cze-
rwa, 167.

2573

wieków Polska cz

Wielkopolska. Ta [redacted] 25

[redacted] się z czasem

[redacted] u podnó

Karpat, ponad gra

moneta

świdnicka wywołana z kraju Stat. 164. 167. fałszywej monety wiele, więc ustanowieni po miastach probierzy / brakarze. Du-Cange jako polski wyraz poczytał, mając od brakowania. Stat. 166.

2574

robotnik – pieniądz

Dziś z robotnika
zrobiono pa-
nów zarzą-
dzają pie-
niądze!

2876

jednolitości (coaequatio) praw

Pruska moneta z polską w

kurzie zrównana r. 1508

Ach. Tom. append. I. 29

2577

2578

<u>cła, kurs monety</u>

r. 1511. Wojewoda mołdawski po-
większał cła, kurs monety
zuchwalej w swym kraju za-
mował. Skarżyli się na to.
Zwierzanie Act. Tom I. 149.

cła nie wymagać za dawany na
urzędzie ~~[illegible]~~ mołdawskiego ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ wojewody sprawowanie, gdyż
osobliwie i ołów ib 199.

Komory celne (camerae) i przy-
komorki (custodiae) wiodące do Ma-
zowsza, Rusi i Gdańska wymie-
niono r. 1513. Act. Tom. II. 162

cła wymagać według taryfy Au-
Tom. III. 190.

Podręczny (factor) Prymasa wiezie zbo-
że pszenicę i swoje do Gdańska:

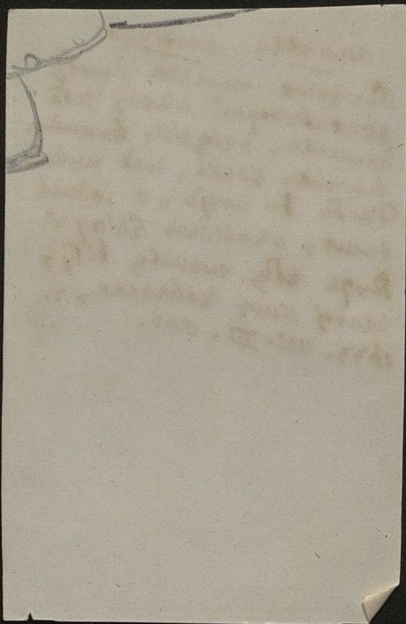
miasto Toruń słowo optyczne na
przepuście go bez opłaty ib zato

Taborcy do miasta i ziem wyzna-
czeni brali salarium i na księgach
(ratione salarii etc expensarum) a
szlachta z każdego województwa
dodawana do pomocy Burgrabiego
po pięć razach-
wynagrodzenia
Act. Tomic. V. 128-9.

moneta miejska

Portowe miasta miały przestrzegać, żeby zła moneta, szląska, brandeburska, gdańska, nie wchodziła do kraju, a jednak same, oczywiście Elbląg i Ryga złą monetę biły z własnej kurze zakazana, v. 1633. vol. III. 800.

2519

moneta

litewskiej nie
brać ku licha, a
na takiej używałe
korony, dawno z
Litwą zjednoczeni
nie widzili

Święt. ver. polon.
I. 4a.

2520

numizmatyka

o monetach kuficznych VIII. i następn. wieków, w Odeskich zapiskach z r. 1877.

2521

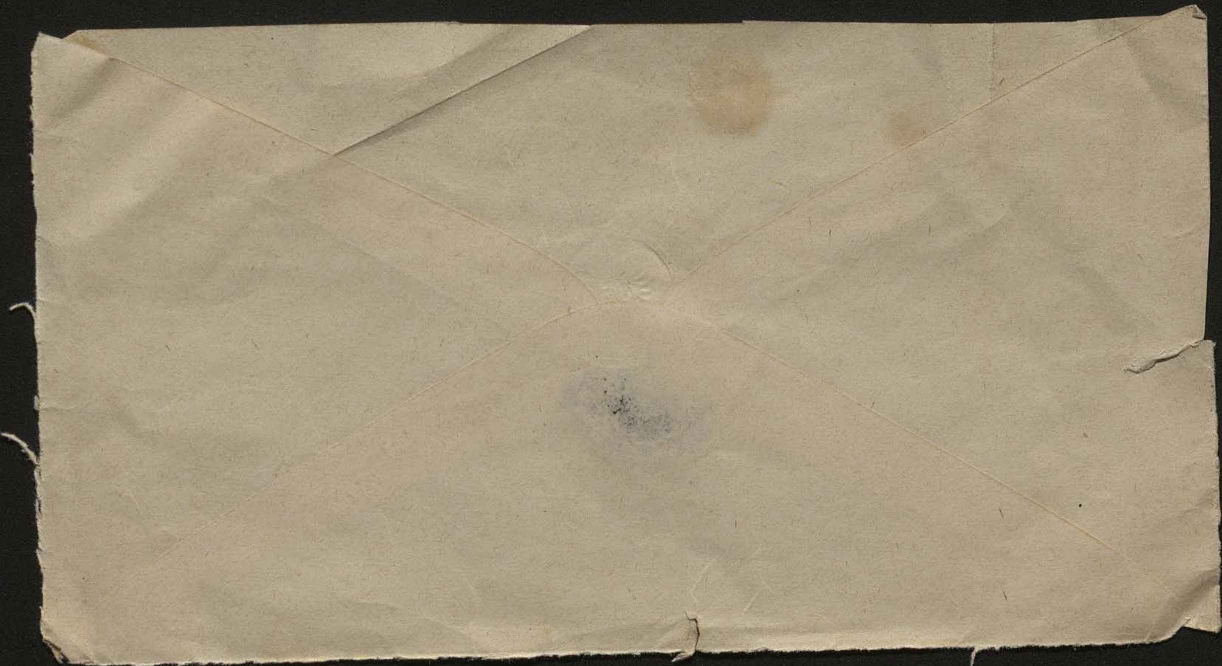
2.

Stosunki polityczne szlachty i ludu.

2522

III

Między-włościan

jak w całej zda-
wnie wczesnej lub
i na Rusi była
wola swobodna.
Za monarchicz-
nych czasów wszel-
kie ziemie były ob-
ciążone powinno-
ściami na jego u-
żytek. Cała lud-
ność włościańska
do powszechnych
należała rządów
(kupcy). Ruch pod-
[illegible]nym ale naj-
ciwa, pochłoniony
zwany, ba chodził
na wolę. 2523
Źródła dziej. w.
str. L... – v.

Hist. włosk.

w starożytnie
patrycjuszem Wsi
lub kilka dworzyszcz
pisało się pod
imieniem jednego
gospodarza. Nie
nazywam go pra-
cowitym jak in-
nych podlaszczyc
bez upatrzenia
i na równi zostawia-
m z C.-wem,
Księżna Wojtka,
niegrzeczny.
Zurdt.- dziejs.
VI-str. LXXXIX

2524

…ue vult. 2/2 1/2
…vorka 3 –

1.

Hist. wdowie

2525

W r. 1545. sie-
dzący na dworzy-
szczach ogrodni-
cy (cała rodzina,
żonaci nawet,
razem z odrabia-
li 104 dni, [illegible]
[illegible] co wynosiło
według ujęcia na czyn-
robót A. Dzisiej-
szych w ogrodzie;
porównując zaś pod-
wyższenie czynsz by-
ło między tymi
2-ma dniami, lub
na pieniądze mię-
dzy 15. 23 ra-

bli- Dzień jeden
ocaniano (?) w 2.
ciwierzonych gło-
szy.
Zwrotka dziejów.
VI. por. LXXXVII.

Zabroczywa wa[…]
wazka adw[…]
szepcze

Histor. włościan

Od r. 1551. nastawały
cięższe warunki na
lud roboczy na Śląsku,
zkąd lud zamożny
przechodził na Ukra-
inę i Wołyń (tak zwa-
ni puchory, idący na
wolę) a zkądinąd na
głęby ukrainne, gdzie
jeszcze w owym cza-
sie warunki rol-
nictwa były daleko
lżejsze.

Źródła dziejowe VI.
str. LXXXVII.

2526

...anie dnia 31. Maja
... 1872.

...szystko posiąg-
...a domieszkiem ni-
...łowa, posiąg do
...uczyciele, i tu.
zapłaci

Hist. włośc. li-
tewsk.

2527

Statut drugi
litewski z r.
1566. wobyczaju
zwany podniósł
stan czeladzi nie
wolnej dworskiej,
a zatem podwyższył stan
stan poddanych.
który układ utra-
cił prawo wła-
snośni ziemi najmniej.
który dziad na-
bywał z innemi
łanami wolnymi
drogą zasługi.
lub zamiany ziemi;
Szlachta wszyst-
kie niemniej na-
bywała - ona tak

wyłącznie teraz
uprzywilejowana,
zapobiegła ze szczę-
dawno była taksama
bojarów. Z nich
teraz jak zwa-
ni pancerni (mi-
lites milites et Kme-
tones, Scultete cre-
atur ?) najwy-
żej postawieni
pośród ludu po-
spolitego.
Zwadzki Dziej. VI
str. LXXXIV.

2528

Hist. włośc.

Jeszcze w XVI. wie-
ku w Żydaczowskiem
nie ma mowy o ro-
bociźnie lecz o czyn-
szach, a czasem zmian-
ki o słobodach i o
długoletniej woli;
Na Wołyniu i w Brac-
ławskiem zamożność
rolnika wielka, który
wyprzęga do pługa
po 10. wołów. Nie
jeżeli włościańskie
ceniono się wyżej
nowo [illegible] t.j. 12000
[illegible]!
Źródła dziej. vol. str.
LXXXVI.

w Warsz[...]
(Księdz[...]

Rzecz pan [...]
kować a[...] [...]
ze wszystkim [...]
kapitału, i [...]
rubl. i kop. 75[...]

Histor. włościan

O włościanach wołyńsk. przed statutem litewskim
Źródła Dziejowe
VI. str. LXXI–XCI.

2529

zhabych .

~~[illegible]~~
~~mało książki o dziejach (recepta)~~
~~Kmiecia~~ ~~ad~~ Koniec rewiji II.
~~żaden dzień~~ ~~w~~ tygodniu ~~zwa-~~
~~cowań~~ chyba ~~dzień~~ czwar-
~~podwyższono~~, i wprawdzie co
dzień w ~~tygodniu~~ wynagro-
~~dzona~~ r. 1520. Vol. I. ~~244~~.
sprzedawać i czeski szlachcic wła-
ściana i kacyendyzować, mówi
r. 16[redacted] wdrożnił le chevalier
Beaujeu, ~~[illegible]~~ Polska dzisiej-
sza III. 244. w przyp.
obchodzenie się panów z lu-
dem! ib 245.
ceniona niżej ich głowy ib 246.
Protestanci i katolicy przema-
wiają za ludem. Wielkopolska
bodu pierwsza ujarzmicielka
ib 247. 248.
rugowany kmieć gdy bogaci-
ał, lub że ten nie chciał albo
nie mógł należeć do wojska
w wojnie, Lelewel do mniej w
Polsce dziejach III. 249. ro-
zumi, gwałtom przypisując.
Niby się nie opowiadał a do szl-
lachectwa z prawa dzie-
dziczenia ib 250. w przyp.

mówi że mogła być jak w
Rossyi ib. 271. w przy-
zależności za czynsz! zdał-
maz. u Bandtk. 457.

gmin wiedział że chłop umiera
były gminnymi obowiązków i
dziedzicowi przekazywał,
Kże L. w Bibl. warsz.
kiedy wyszła pańszczyzna? nie
wiadomo, Lelewela Polska dzieje
III. 396.

[illegible]
dziś ich był darmo w dwój-
nasób pracować!
dni wszystkie trzeba zwiększać nbo-
ha (399
r. 1503. mówi Kromer Lelewel
że chłop 4. dni pracował
w tygodniu przymuszony w czem jakie
pełno wyrzeczeń.

Stany

Universitas nobilium
a caligato milite usque
ad supremum
Marum. Rzeh. II. 592

Ruthenorum principes,
barones, comites ac
caeteri milites ib 621.

za Karum króla repre-
zentowali prócz Króla,
Księżęta Rusi i sprawujący
wojący urzędy (jak w
Svatb. Olega i Igora d.
ib 626.

Nuncii communitatis Po-
loniae Majoris ib 645.

2531

ORDERÓW: ŚW. AN

I INNYCH,

.

ów zmarłego na

a t. j. we wtorek

cmentarz Powązk

szlachta w III. okr. →

Przyciągnąwszy rycer-
stwo do siebie arysto-
kracya, wywodzi się szlach-
ta. Udała się wdrażać
jej polityce rodzaju-
mieniałej, wewnę-
trznej.
miała wdrożyć się
na tory ciężkie ma-
jor.

2532

Szlachta

gminna była kor-
poracyą hono-
rową i Koroną.
Taką, była pol-
ska szlachta aż
do czasu Aleksan-
dra Jagiellończyka.

2533

Panusza (niewiast

W legendzie o ś. Aleksym
czytamy, że ojciec świę-
tego, znakomite panię
miała znakomity dwór,
proch panosz tysięcy ry-
cerzów. A więc panosza
mniej niż rycerz.

Rozprawy Sprawozd. IV.
321.

2534

szlachta 2535

r. 1390. prawa miejskiego nie przyjmowali, piwa nie szynkowali. Helcel II. nr. 129.

r. 1443. przyznawano szynkowanie za ubliżające szlachectwu: ale odpierano, dowodząc że to nie ubliża szlachectwu.

(NB. wtedy byłby tracił szlachectwo, gdyby się był szynkiem wyłącznie zajmował)

rycerstwo czynne, cenione wyżej od osiadłego a nie czynnego. Trich. Wbórz str. 60.

od Ojca 1000.–
4.50
Grubski +
Czarnomska 16.50
4.50
[illegible]

glachta nie glachcic
dziewka
Zk. 1527. Tarnów. 14.
str. 175. 6
glachta albo cupyecz
miei się lesi glachcicza
za dziewkę gwałtem
wziętą czymnaście kop
(czego z gro(szy?))
za dziewkę dobrowolnie wziętą wychodnego 40. groszy
melchiki.

2536

szlachta ______ pulska

W czasie wyboru w Tadyszb. IV. jeden ze szlachty rzekł, "nie chcę aby był Królem.„ Uczynił to z przyczyny, ażeby się przekonał czy też wolność osobista jego szanowana w kraju. St. Alb. Pamiętn. XVIII. Sab. Łowski. str. 11.

Za czasów Sobieskiego miała Polska wady szpetne, będące następstwem karigodnego zjednoczenia demokracyi z feudalizmem
ib. 17.

2537

Kiedy arystokracye (np. feudalne) słabły się monarchiami, mó-lechowa polskie zmie-niła się na potężną arystokracyą.
Pam. XVIII. wieku
Stówerę 77.

Sejm na którym ary-stokracya za dokazywa-ła uchwał przed za-mawiany nie króla lecz szlachcica przed liberum veto, ib 78.

Żadna konfederacya nie posłużyła lepiej Rossyi nad Targowi-cką, bo ta przywró-ciła liberum veto, zniosła niezawisłość Polski ib 79.

Stan Kraju 2538

Obywatel nadużywał wszech
mocy swej względem miast,
~~prze~~ przez ustawy prze-
ciwko cechom i żydom, o
zakazach, a czasowem, posia-
daniu jurysdykcji miejskiej
względem ziemian, o za-
kazie nabywania ziemskiej
własności
Gorzej była ze stanem
kmiecym. Zważa słusznie
przywileju koszyckiego uło-
żyła się nie przez zwie
rzchnie padałkow: ale odkąd
panowanie wojsko ważne za
czasie szlachcie mnoży

Ducha" per laborem Kmiellunum" ujsmat lud, mając jak na zachodzie już gladii.

szlachta polska wywodząc swe prawa z Bożej Łaski przypominając się do monarchów samowładnych, nie chciała tej łaski królom przyznać.

Schronienie Żydom otworzył w Polsce Bolesław Pobożny i Kazim. król.

Morawski II. 367–70.
Już na drugim Królestwa kryzysie uważa się nie "tworzenie Monarchowi spraw wewnętrznych, ib. VI. 296.

~~[illegible]~~ Smerdy

r. 1224–51. huviliuno
(o rnawy? Cod. Pom. 848
r. 1249. ven zycns (Węzyk)
De urnam ib 858.
eod. villa ~~Smirdenis~~ ib.
865. 491. 492.
eod ~~Smarzovo~~. Cruiove
ib 867.
r. 1296. villa Jacyn ib 761.

2539

Smerd Dodatk

pogardliwe naz-
wisko r. 1513.
Dawid. Skarb. nr.
2242.

2540

Tawrowi

e

orny.

Niewolnicy a poddani.

r. 1250. w dobrach klasztoru jędrzejow. ... habitabant liberi, servi vel ascripticii

Kod. Mał. nr. 31.

Ascripticii nie zawsze niewolnicy, lecz poddani: jak ascripticii kościoła, dostając pozwolenie zaburzyć wieś na prawie niemieckiem (r. 1324. cf nr. 167.) frankońskiem.

r. 1378. nr. 343. ses famulus sectores salis in montibus zupe Bachnensis vendidit.

2541

niewolnik

vendidit duos famu-
los vulgariter Otroki
cum magisterio mon-
tis et jure bipennali
(prawo do poboru od
każdego górnika to-
porem pracującego)
r. 1381. Cod. Małop. 8:
nie wyjaśniał więc lu-
dzi tego prawa do po-
bierania opłaty od nich
z ich zarobku górnicze-
go.

2542

Radio,

Przepraszający zwrócić mi
konieczny manuskrypt,
Jaśnie Wielmożnego Pana Radca raczy
, ponieważ dalszego
-rzec . . . de

za duszę

ile za duszę dać o-
sem tylko złot.
wiel. tor. i g. 20.
Ruskie i moskow-
skie w testamen-
tach zwanki.
Newol. III. 349.

2543

W Fosel

rolnicy 2544

r. 1230. Decima
bentanicar. ch po-
lanowa Kod. maz
nr. 6.

r. 1472. ugoda ma-
zowieckich z Krzy-
żakami o zbieg-
łych kmieci. Wydać
z ziemi do kraju
który przyszedł a
nie z ziemi co je
nowo nabył. Zaś po-
mocy z kraju u-
ciekł wrócić sobą
nr. 226.

r. 1478. Kmetho-
nes labilis (mendici
mendac. a du-lang.)
rzą krajemzowe kmie-
ce nr. ~~248~~. ~~254~~. 24[illegible]

r. 1496. sąd nie ma
przyjmować sprawy
wytoczonej a nie
przyjęte rząkrajem.
nr. 254.

crdoski gorba-
cherh. Szak.
Walorz. z Druk
k. 219. u
Czarnog. k.
77. u
Korzęcią apo-
wiedź się u
gdowę Kwie-
cin Szak. Warsz
z Druk. k.
208.

2545

Comes, kmieć

Paulus Comes Zuluchanus, Sta-
rosta Zawocki
Monum. Bielowsk.
II. 130.
Comes Gavercius
ib 550.

Comites Ruthe-
norum, czy Boja-
ry? Radcy? ib.
621.

Książe Gniewkow-
ski wzywał i kmi
kmieci na wojnę
ib 658.

Kmieć

w XIII. dopiero
wieku Kmieć się
staje częstszem;
z czasem dopie-
ro odważono się
w tkaninę wie-
lni i konopną
rodzinnej wyra-
bom polskim.
Poznań. Bibl.
warsz. r. 1851. II.
404.

2547

Kmiecie 2548

r. 1381. [illegible] kme- tones seu hagiones, homines seu hospites, hominibus seu ioba- gionibus Magil. nr. 93.

r. 1497. [illegible] od Kró- la [illegible] krakowski na [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]: trzy dni w roku dla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] od [illegible] [illegible] na [illegible], [illegible] [illegible] podległych, nr. 156,

r. 1500. Duos dies re- [illegible] anno qua- libet de qualibet media- lanea cum equis, tres dies in anno circuitu ra- tione [illegible] [illegible] [illegible] nr. 157.

[illegible] [illegible] (Kro- [illegible]) [illegible] [illegible] decima in [illegible]

Wydatki
za rok 1861

1711 – rb
1292 – 10
1560 25 rb
1475 – 6
1202 – 15
1297

r 1861

1811 rb
1292 rb 25 rb
1560 – rb
1475 – rb 15
1196
[illegible]

Kmieć, Kapel.

Kmieć w Rosznii
drzewiczanka, Kmie-
ciec jego Tomek
drzewiczanka

Kapelan między
w Rosznii dzie-
dzicowy szlach-
cicem w wie-
ście i obwegus a
Kmieć taki
w gminie wiej-
skiej. Jest on
dziś wojewodą.
Vater Storonik.
Wielu i atych
w Drzew. Sentz.
r. 1862. nr. 115.

w r. Zygmunta [illegible]
Niemcy prawo [illegible]
[illegible] Sobieskiego

2549

[illegible]
wasza szermierka, ~~który~~ charakter jak dzisiejszy
czasu jak ~~ze~~ ~~[illegible]~~ Jagiełły, w ~~naszym~~ piękniej się od naszego
nawet rebusów porządkowym [illegible] wyrównały
angielskich rozumu rozmaity [illegible] większe.
im jednakże choć ~~nie~~ nigdy [illegible]

Lied. pr. IV. 2550 Lud 2.

szronie harmiać się czarnoz robotoz, nie byli zaś nigdy w Kreszczianech i w bobilech i w cholopsądze, ni za bijem ne żiwali i poradnich sapisej i służiłich kabal i innich nalarnich Krepości nikomu ne dawali." Kr. 203. I.

r. 1611. dworcowy Kreszczianin drewni dej a dzis kr. 205.

r. 1574. w Muromie na posadie dwori bjelie, dwor władiki rezanskogo a żiwah na nem desatilniki. dwori bjelie muromskich rozsilszików nali. dwori bjelie muromskich ... ne iagum-

ki. dwori bjelie ... s czerwini ljudmi ne lagumsimnem niem, ... Lcarskich me[-] kr. 229.

eod. ibid dwori godini dajut gosudarju rernikow, s godu na god s dwora po 2. zolotich, dwori czerwnije laglie, dwori pustkarskie.

eod. ibid na posadie dwori bjelie a pripisani oni w lagli k czerwinie dworom.

eod. ibid dwori [illegible]

r. 1591. podzielili się dworobyni sudrnei ojca swego kr. 260.

r. 1622. syn bojarski upominał się u monastyra o swego "bjelogo Kreszczianina" s żonoz dzieczmi i wszelkiemi "żywoty i statki." kr. 277.

r. 1654. Ziągli Krestiane płacą dla Pisarza po dengie, po groszu, bobylowie raz po łopatce Nr. 207.

r. 1660. przy wyborze w Nowogrodz. Niedielszczyka wymienili wyborcy ~~ale żyje w domu Dawidowa, a ten w zwiedzieńcu~~ Nr. 209.

r. 1505–1668. Krestiane dają porękę za Krestia-nina żyć mającego na monastyrach. obrinie na ziemi ownej pół-płużowej, obowiązki jego 290. I.

eod. Jakiż ma żyć na ¼ pługa ziemi, w Ignatjew-skiej żerebi, na pustej ziemi i bez budynków będącej,

Daje się mu lgota na cztery lata ib II.

eod wziąć Stepanowicz pobicie wraz z córką w ¼ pługa ziemi ib III.

eod żyć będzie w Krestianiech na lgotie na czetirech bjełkach" ib VIII.

eod w połozorie czetwert dalie żili, tiaglo z trech osma-kow ema tagnuli, ib IX

eod żili emu na pustom żerebiu, bjełka zemli, ib X.

eod wzial on żerebej w tiaglo zemli bjełku u Krestian-na Aleksjeja Tiesowa ib XI.

eod żili emu "w bobiłkach, a tiaglo platit w monastyr-skuju kaznu po okładu po czemu ego archimarich tiaglom obłożił" ib XII.

eod posadu żiłci wziat "za gosudarewem wolnom cze-łowieke" ib. XIII.

hist. pr. IV. 2551 Lud 7.

~~r. 1478. ni k' narodu pripowedanu~~

r. 1497. gorvodskoj czelowjek i okologor-
dec, 134.

r. 1525. poidi, smerd, procz, nenadoben mi
esi, 172.

r. 1543. powari i wodoliwi i wsaki ka-
zali prichodci powadatsa za monarsim zi-
di, 200.

r. 1546. prisedi sili napasdo i sje ljudistwa-
ha ot swoich dolżnikow rozbiezalisa i pa-
sni swoi pametali, 200.

~~r. 1548. Krestianom zawali s ridejskih~~
~~dwornow a s bolšej kor ziwut o sebe~~
~~dworcami (bez vol, gzk, ugodi, jak samo-~~
~~327~~

cov imali im s karakow, kakda prijdet ka-
kow Karak nerunemoj zili i pomiszlali
i u twego czelowska stanek zili da ego nari-
li suzedom swoim, ib

r. 1549. s sjech gramoderikow s nowih sel-
czan, 223.

r. 1551. a kto lugit (na dargu) czelowzeka u
polmicin, 230. !

eod i z monasterskich i z gramotników i ze wszech bezimjeni czej kto nibudi, ib

r. 1552. A na pustkę im umjerła Sowronowie, ~~chrześcian~~ nariwał i zławich im zwoich sąglecow chrześcian iż za monastyrej wiwodił narad bezobroczno, i zazali ich kto w kotorej derewni żił przeze togo, 234.

r. 1553. to ljudi wolnie, dajut ~~za mnie na kljuz w moe zelo~~, a po kljuczu dajutsa mnie i w chołopi, a inomu oni ne chołopili nikomu, 237.

r. 1555. ~~na czerwnie zachi kotorie zadomikow~~ mom poddani złotnica puti wezjeli położili na god dengami, 242.

r. 1561. wsi Krestiane połuzochy bobrowniczej, 257.

eod ~~wolno Krestianom przeciwiw się z~~ grodu w wodosę i przeciwnie w czasie sygodu Jurjewa dnia jesiennego i w tydzień po tym dniu, zapłaciwszy za porybe za dwor, który jeżeli w polu do rabe na roli jeżeli w jeżeli złoi w polu do rabe ... lesie do $\frac{1}{2}$ rubla ib

eod na monastyrskie dielo chodili na solnecznom wschodie (na pańskie się) kak desiachoj wresz po-

hist. pr. V. 2552 ludowe szlach. uwag

r. 1405. a sje zemli boarskije a ne czernyje

jur. Nro 3.

r. 1571. prodal esmi na poradje wladjemia swoego

osuju dobju obri zemli, czto esmi kupil, nr. 87

eod. ib. prodal esmi ⌈ bez ⌈ wy kupa i wo wrěki

osmuju dolin Siedunowskoj żerebej, i Nr. 88.

⌈ so wsiem, bez wiwěla, ku-

da chodila kosa i tvd.

Lud

że lud wyłączony od u-
czestwa winna nie był-
by szlachta tak i sam
lud. Roman. 3011-9.

2553

Lud

« Kmiecach podług praw zwyczajowych Serbów i grawerów dalmatskich grodców, napisał Petranowić w Rad

×××

2554

...wa dnia 21 Lutego 1871.

R & WOLFF

RNIA

UZYCZNYCH

eście №15.(415)

BUCH UND MUSIKALIEN-HANDLUNG.

szlachta chorwacka, Lud

W Leontowiczu Drewnije chorwacko-dalmatskije zakonodatelstwo str. 71. jest dużo o szlachcie dzielącej się na plemiennych i dziedziców. Byli to niby herbowcy właściciele wszystko, niby nasi panowie i szlachta.

Niedawnicy ludzie wręcz od nich różni. Tamże i porównać Daniczica słownik.

2555

" za 2 Książki z Zagrani

1 Akta grodzkie I

1 Laband, jura prudentorum

1 Archiv f. österr. Geschichte X

1 Časopis maćicy serbskéj 18

Fracht za 50 cm. Rzut oka

Porto do P. Urusow

1 de singulari nobilitatis

Do przen

Lud 2556

Der Stand der Knechte ist nichts Ursprüngliches Landau pr. 331. (a Dieni Widana, Träll ?).
Die Liti sind entweder Freie welche auf fremden Grund und Boden sitzen, od Freigelassene,
ib

389/XII

K

Mi

	1	Codex

Prosimy o

Zelowicz. a ludzie

stan ludu na wschodzie
Błędy gorsze niż
w niej - Bibl. Warsz.
r. 1862. II. 38

2557

w zaborach u.n.s.w.
i proszimi o opiekę
zapewn. w Polsce

2558

Едоцинек Ерофеичу

…rof.

Jakób Goldszmit, Adwokat w Warszawie
23, ul. Piękna, 23.

въ Варшавѣ.

Szanowny Pan
Prof. W. A. Maciejowski
W. W. pani Dobrach
odebrać raczy
ulica Orla № 3.

…ty
…y

stosunki społeczne

r. 1670. w Kamieńcu złe obyczaje, co do niedzieli. Akta Grod. I. 2. w. 70.

strona obyczajowa w stosunkach społecznych polskich, jest w Polsce pod względem obyczajów i w dodatk. do Pamiętn.

2559

2

Sztuczności szlachetne a-
lanego V. 2560

Niezaradność i nę-
dza Słowianina! Prze-
cawać nad nimi, a
wyzywać się ni-
szczenie, z pomi-
nięciem pokarmów da-
jących siłę i jakim
przemocą.
gdy nie składa całej chwili
w mięsie jakieś
widoki, by nieporad-
ność i nędzę usunąć.
Pisma III. 387.

ale [illegible] gdy
[illegible] [illegible] i [illegible]-
kami.
Ona kwestyą władzy,
ona drogą dla
dobrobytu. z bycia
obywa-
telami,
pozostały [illegible]

Hosiani epistolarum 6.

De Lutheranismo Cracoviae jam sparso et in dies magis crescente Tomus VII. nr. 75.

2561

[illegible] [illegible]

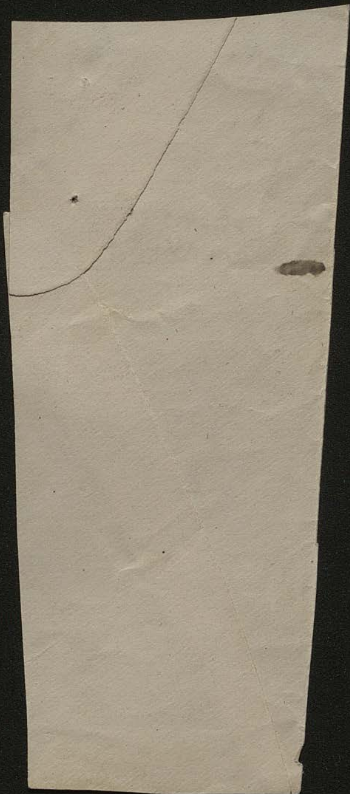
ч. J.

[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
(v. 1672. 1655. vol.
III. IV. 372. 509)

21
16 — 4

9/5

2562

Litwa
Stosunki społeczne

matka córkę daje w zastaw. Zastawnik świadczył że kupił. Sąd przyznał matce córkę po opłaceniu zastawu. r. 1539. Kod. Krup. nr. 31.

sprawa z niebogobojnymi wileńskiemi o gusła i czary. r. 1643. Kod. Krup. nr. 48.

Zabawna sprawa, r. 1691. Kod. Krup. nr. 53.

2563

37½ коп. сер.

2564

rewolucya chłopów węgierskich przeciwko Arystokracyi, na czele której Madey. Palono go na tronie ogniowym.

~~Crawat i u Greeve, ten Crawat był naborny.~~
~~Krabat = Khrawat = Chrawat (w dolno-Łużyckim które do polskiego podobniejsze, w gurno-Łużyckim Krawat).~~

~~szlachta nie z wyobrażeń narodowych, bo u wszystkich Słowian rożne iey pochodzenie~~
~~Lachów cenili Sasi wspólnie z nimi obradowali, ale sami majorat takie jak Słowianie o zacności wyobrażenia nie bronili przystępu gminowi do siebie~~
~~Karola W. zmiany, skąd szillinga. i nobiles według Wilh. II 66 d. inszego ducha,~~
~~nowy odłam rodzay szlachty Ale ten tu u Lachów nie miał miru.~~
~~Bolesław w karbach trzyma i ludu broni,~~
~~Lud po śmierci Mieczysł. szillinga.~~
~~Odłam już nie powstał kto się za nim ujął zginął, jak Bolesł. Wygnany jak Sieciech.~~
~~Szlachta im bliżej Niemców tem więcey feudalności nabywa,~~
~~corki dziedziczyły bo należały do związków familijnych, dziedziczyły po ojcu i żonie, dowiede dziedziczenie w legi Saxonum, Pomorzanie słowianie się ze szlachtą Fików nic nie szkodzi że wyposażano, boć właściwie każdego wyposażano a zwór bywał najmłodszy~~

Bier
Liqueur
Hafer
Siede
Heu
Stroh
Standgeld
Stalllicht
für Domestiquen
Frühstück
Mittagbrodt
Abendbrodt

7 : 25

Zahlung [illegible] erhalten

p. Carl W[illegible]

nr. 192.

r. 1243. nr. 238. a villis que libere sunt venatores cujuslibet officii non recipiantur, nec canes pascant, nec podwodam dent.

r. 1294. nr. 325. wolni od ciężaru ławczego, wyjąwszy recens ferina quam ad proximam villam per conductum reducere tenebuntur.

2865

Łowy

Dając łowy w mają-
tku fundacyjnym ogra-
nicza czas. Sam książ-
ze miał tylko dwa ra-
zy polować w roku.
Kod. Wielk. v. 1103. nr.
33.

Łowy dochód wielki
nieraz czynią, gdy
całe wsie osadzano
łowczemi: v. 1241. nr.
225. Glowaczow et Wron-
cino que olim venatori-
bus spectabat. Porówn.

obrobienie uwagi uwagi.

Od czasu kolonizacji w kra-
jach zdobywczych wszystko
jasne, bo na to dowody
piśmienne. Wraz do umowo
przymanie dali lecz więk-
szości [illegible] je. Dla Szko-
ły prace Szenkla ważne.
Lecz co przed kolonizacją?
o tem nie mówi.

2566

lud 2567

przywilejo żyłku
dym których herby
polsk. przyjęli
katolikami zo-
stali, r. 1413 u
Dziad. 16.

żyłku lud miejski
w przywilej. r. 1457
u Dziad 38.

poddani od mo-
narchy dani ksią-
żętom, panom, nie
wolni od uciężarow
ib 33.
tych niby przyjmo-

wać do ciebie nie
ma ib

wojna chłopska

Artykuł w ~~Corres~~ ~~blatt~~ Correspondenzblatt des Gesamtvereins r. 1877. nr. 11. str. 14. przez Franc. Kronesa. Falsa napisany wyjaśnia: że wojna chłopska zamierzała do pozbycia się książąt, i dążył do tego, aby był jeden tylko Cesarz wszędzie. Oświecony Arcyksiążę Ferdynand chciał iść z chłopami.

129 139

2568

Na każdem niemal po r. 1780. odbywanym sejmie wspominano coś takiego, co Zamojski przypomniał nado. Ta uśmieliła wreszcie sejm czteroletni, że nie tylko o mieszczanach i włościanach jak w części do zbiorów kontraktowych Zamojski projektował przepisy, ale rozpoczynając ocenę tych praw krajowych, układzie dopuszczał się u Króla ażeby do napisania go zmawu Zamojskiego zapomniał; zwłaszcza kiedy już naród przekonał o tem że jego zbiór praw sądowych odrzucony niegdyś zasługuje dziś na uwielbienie (1).

(1) Stanisław Węgrzecki historya o zbiorze praw i t. d. na str. 39-40.

2569

lud

Anarchja powoduje
obniżanie zaufania
i dawniej zwartej
politycznej zgodności,
że go się niezwykle
nie powsze- jnej
nie ma co racho-
wać na zwartość,
ładu na lud i
inteligencję, to
Czech- i na Węgr-

2570

Rząd pruski

Rząd pruski (po zniesieniu nie-
woli poddańczemu,
po r. 1807) ogło-
siwszy: że chłopi
zamożni mają być
właścicielami $\frac{1}{2}$ po-
siadeł, a drugą $\frac{1}{2}$
oddać na dwór;
że wyprawnicy $\frac{1}{3}$
oddać na dwór
zrzucili swojich przy-
granu włości. Rem-
biówski. s. 25.

25/1

Uwłaszczenie

może i powinno
w wielu miejscach
poprzedzić odłą-
czenie gruntów.
włościańskich, zwłasz-
cza że pierwsze
drugiemu mo bę
dzie stawać na
przeszkodzie, dopó-
ki nie zostanie spła-
cona całkowita war-
tość rzeczonych grun-
tów

Sprawa Włośc. u-
rzęd. I. t. str. 559.

2572

Histoire des paysans depuis la fin du moyen age jusqu'à nos jours 1200 - 1850. Par Eugène Bonnemère. Paris 1856. Dzieło w dwóch tomach, historyą włościaństwa francuskiego z widoku prawa politycznego opowiadające, w którem autor (tom II. pg. 350. nstpn.) dowodzi, że tylko ~~[illegible]~~ stowarzyszenia mogą rolnictwo podnieść i odpowiednią pracy zapewnić korzyść, i że nic dla niego nie ma szkodliwszego nad podział ziemi na małe cząstki, ażeby na nich drobne prowadzić gospodarstwa.

ubiáry, ertuki jigluc,
zakyski elavaižykuiéu.

2574

Wielmożnemu Panu Kazim.

Maciejowskiemu,

synowi memu

w Mażewie.

ubiory kobiecych

charakterystyka ubiorów:
koszula, bod, ubiór głowy.
W Rossji koszule krótkie
z bufkami w okwo(?) (i
Niemki krótkie bez bez
bufków), trzewików nie
noszono; na to boty, gło-
wę zwijano. Tak i Ło-
warki i Madziarki.

2575

[illegible]

cruzinatus chodził podług Ditmara Mieczy-
sław I. cruzinat rozdawał Wacław ś. iak
Gumpold mówi w iego życiu u Pertz VI str.
2[illegible].

2576

Ubiór XII. wieku

ubierały się kobiety w
szubki z siwem futerkiem
pancerze w kawałki gu-
biénne z kapturem na
głowę, wyszywane na
ramionach i rękach,
jako złoty, trzewiki
[illegible] malowane
(picturata) Herbord
vita Otton. Pertz XIV. 791

2577

na liber Decretal. zdobionym w kapitule krakowskiey był Krol Kazimierz W. wymalowany, miecz gody w prawey ręce trzymaiący. Wiszniewski IV. str. 212.

2578

ná Chrystusowym
1580.
pisane przeciwko
przez Professorow
Poznaniu, przypisałe
e Łnina Opaleńsk
u a Generałowi wię
oświadczyli aż, ż
ęcią odpowiedzi na
wydał przeciwko
y. ś. powszechney.

Ubiory duchown.
śpiewy.

r. 1471. Do ołtarza ś. sakrament. idzie człowiek w sukniach z płótna zwierzchniej (superpelicium, tak się ozdoba na sukni) i kapturem czerwonym na głowie, niosąc świecę czerwoną nad drugich przebieranych na wierzchu których latarnie w ręku przebrany drużek śpiewając a za nim ciele.
nr. 225.

a gdy się chory spowiada i t. d. śpiewać: ecce panis angelorum, tub o salutaris hostia
Wracając śpiewać cicho a najśw. panie
ib

2579

r. 14~~71. sukna w niej~~ się używać z pobożniejszych. ib

r. 1483. Pierwsza to
Ofiara p. Kanclerza
zaburzenia, ma raz
na tydzień pozwolić
ubogim hołdać się gra-
bie, ale uczciwie ma-
jąc śpiewać psalm De
profundis L nr. 250.

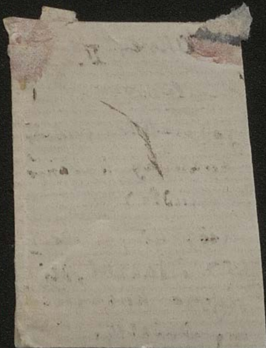
L Salve
regi-
na it.
D.

r. 1442. Cieśla-
now ma wybie-
rać trzech się-
rów, z porządku nich
księże lub jego Szaw-
cza Biernickiego, to
Dod. nr. 11.

Okres II.

ubiory 4a

jedwabne suknie
kożuchy baranie
(rudle) 2580
mieszki (wawrzy-
ki) i laszki, dzi-
gieżne kaszycz-
ki, Dudałek.

hijh. pr. IV. ruyorije

r. 1447. grruba zobo-
lowa w Kryst. II.
ЛЯБ.

2587

sztuki piękne, malarstwo
Żydówka pewna otarła twarz
zakrwawioną Chrystusowi, na
chustce został obraz. Cette
image souvent reproduite
s'est conservée dans l'église
comme un type sous le nom
de verum icon. Podanie nie
znając nazwiska kobiety,
dało jej imię Weroniki, lecz
dopiero w XV. wieku nastało
[illegible], wtedy uznano We-
ronikę za świętą, i dawano
jej imię na chrzcie.
Haxthausen I. 69.

2582

292.
320.
518
517.

3 | 16,43 | 547
15
14
12
2

600.
378.
431.
630.
804.
428.

3 | 32 71 | 191

8

[illegible] w [illegible]

Sarbiew. Chodkiewicz przyięci [illegible] [illegible]
pięcin pisał, : Chyn. Liber 212.

nie znaią tego u nas słowa czasem miasto
miejsca czy pióra czy ale słuchania,
Gorn. wiersz do Dworzan.

u nas komedyi takich iakie maią, były ani
tragedyi nie masz = u nas tego sposobu obaco
[illegible] iaki iest we wdowiech nie znają: u
nas szlachta bardzo rzadko grawa na skrzypi-
cach albo pirzwerkach : ich.

Władysław Jagiełło nader lubił śpiew słowika: por-
przepierowaniem słowiczem uczczając się w se-
gie według swego obyczaju, chłodnoy wilgotnoscią
naymarszoney miastu zachwycił, i umarł.
Kromer, str. 706.

Wacław Szamotulski dyrektor nadworney
[illegible]skiey Zygm. Aug. Tobiasz z Sandomirza
sławny śpiewak za Zygm. III. [illegible]

polszczyzna
pisał Orzechowski i po polsku o poprawie rządu Rzeczypolitey, z przedmowy do Zygm. Augusta (Zaluski w rękopiśmie przywodzi) r. 1566. zu-pełnie w przykładzie polityki Arystotelesa,

2584

~~[illegible] 1793 [illegible]~~

Lelewela bibl. ~~ksiąg~~

~~[illegible]~~ sztuki piękne v. 1933.

Sebastyan z Fulsztyna (o muzyce) Nr 171.

~~[illegible]~~

~~[illegible] 1777 [illegible] Lipsiae [illegible]~~

o muzyce kościelney i narodowey w Polsce,
Przyjaciel ludu IV. str. 329. 337.

2585

~~i [illegible] [illegible] ib. 250.~~

~~złota medycyna, od diabła, ib. VI. str. 260. następ~~

(dowga
lędi, zamę). Major pełno w swoim odd-
chu pierścień i trąbach, zagłuszał
nieprzyjaciela potężnie rozpoczynając:
zdradą 34/ na niego napadając ~~na nieprzyjaciela~~, i
wreszcie w milczeniu niż w mężnie ufa- 35

Ubiory.

Strabo ma opowiadać, że w Lugdunie stał pomnik, na którym ~~wyrzeźbione~~ wszystkie ludy były [illegible]. ~~każdej~~ Galii, różniące się między sobą samym tylko ubiorem i ozdobkami tylko.

[illegible] ~~[illegible]~~ blaszk r. 1876. nr. 4. par. 30.

różne kolorowe ubiory szeregów, które Ottona jadącego do Gniezna przyjmowały.

КОШИЦКАЯ П.С.
20
СЕН
1880

2587

Wielmożna Tekla Maciejowska

w Warszawie.

Ulica Elektoralna

ВАРШАВА
22
СЕН.
8. ЭКСПЕД.

Wybór urzędników

Montesquieu i wszy-
scy publicyści uwa-
żali wybieralność
władzy jako pier-
wiastek twórczy
wielkich ludzi

Pamiętn. XVIII. wieku
Sz. [illegible] Sądowych. 12.

Dwukrężnicy

Krzyżyki wokadi (krol. i t.d.) aże-by usprawiedli-wić wielbić (do-mini) ca wszystki w Orzyle r. 1922. zredago-wane.

2589

urzędy 2590

r. 1234. kod. mar. nr. 13.

r. 1254. Procurator Ducis nr. 22.

r. 1257. Camerar. Episcopi nr. 27.

r. 1381. Scoltetorum seu Wlodariorum villarum nr. 103.

nr. 1382. konovalorum vulgariter ~~zupz~~ zupcz nr. 105.

r. 1382. Gladiator Cujavoviens. nr. 106.

r. 1391. konovalorum vel earum zupparius nr. 119.

r. 1397. Procurator castri Ravensis nr. 128.

r. 1427. Magister curie nr. 163.

r. 1430. Tribunus ravensis et Magister coquine curie nr. 166.

r. 1454. Dominorum nostrarum camerarium sive dignitariorum vulgariter Czesnikom nr. 201.

r. 1476. Byli w Mazowszu Marszałek krajów (generalis Mazovie) i Księcia nr. 236.
eod Iudex curiae ducis ib
eod Subpincerna Ducis, Magister coquine, Vicethesaurarius Ducis, Tribunus Crivensis, Subpincerna Warszoviensis, Vexillifer Crivensis, Dapifer Crivensis, Subpincerna Ravensis ib

r. 1478. wyszczególnienie Kasztelanów, Chorążych, Podkomorzych z Podsędkami, Sędziów, Wojskich, Pisarzów i inni. Na czele Wojew. w dod. nr. 10.

2591

Hist. prawodz.

r. 1407. Akt. bern. VII. 4/2 (match)

Urzędnicy mołdawscy:

Porkulab toż co Starosta-

Kasztelan w Sołęce.

Dwornik jeneralny Sędzia po-
wiatu.

Czasznik pulski Podczaszy

Stolnica pulski Stolnik

Żupan pulski pan (Bzyt i dru-
gi czyli Ci-
garz kasztela.

[illegible]

[illegible]

Logofet Kanclerz powinien x

Weystyarnyk podskarbi-
jego kasztelowie odzienia.

Pacharnik (puhar) pincerna.

Komis Koniuszy

Pacholnik, a prawie tego co w Horo-
pawców ow. był ta Marszałek
Dworu. Wchodził do Kammaty
chce jesz-
cze Hus-
radur nie był utrzymany.

Suldziar nadzorował naczel-
nie rzeczników ib nr. 14.

~~Wnuczek mój a syn~~
~~Maciejowski miał cz~~
~~Kaliszu przedstawić~~
~~Panu Prezesowi, kt~~
~~mówić i zyskać się~~
~~Dam za w Dziele!~~

Urzędy 2592

Za czasów króla Podkomorzy margrabstwa. Bielawski. Monum. II. 648.

Po śmierci Elżbiety matki Ludwika sprawowano przez zastępstwo rządy. Zawisza Biskup Krak. jedynym z tą-
kich zastępców ustanowiony, pisał się Vicarius regni. ib. 702.

Przed wiekiem XIII. nie było Kapitanów Starostów; był tylko Capitaneus generalis. Od XV wieku przechodzi nazwa Castellanus na Capitaneus, a kasztelaństwo staje się dygnitarstwem honorowem, ib. 737.

…szawie dn. 6. Stycz. 73.
(ulica Orla nr. 3)

…e!

Badzcy Panie tęskne
…bywał u ś. p. Ojca
…ny jestem ażebym
…dobr. pomógł, był ra-
…a Radcy biednej
…ra ma pomóc go
…raz służba nie
…iedna.

…ym Pana dobr.
…pisałem ten liścik.
…y uczynisz a co po-
…yrazie swój adres:

Aleks. Maciejowski

Urzędy (z Hen. D.)

r. 1398. Łokutel-

ski stażn. nr.

275.

Groski 281

Cunarski

672.

2593

~~Wiedmagd.~~ D
miachi miejsc

DOCI

Urzednicy 2594

~~Camerista, za komornik, u Kasztel. krakow. r. 1405. Cod. Crac. nr. 35.~~

Magister coquine Regis r. 1405. ib. nr. 36.

Vicecancellarius aule. r. 1409. ibi nr. 42.

rangi i du. czech-
— przew 2595
W jednym rzędzie
z tak: najwyższy
Burgr. grabi, naj-
wyższy Hofmistrz
ziemski, Komornik,
Sędzia, Pisarz.
W drugim: Mincmajster, Podkomorzy królowa, Prokurator, Hofmisterz
Marszałek, Nadwgrabia grodu Hradeck, i Podburgrabia grabi. Wład.
kr. 208. 210.
R. 1497. wyrzeczano
że urzędy ziem-
skie przedawać nie
dwoch nie może
jeden posiadać, kr.
225 – 230. potwierdzono
232. się.
Sędziemu po
siadaniu być nie
mają z F 231. (F wyjątek
[illegible]

Rozenberg [illegible] który
posiada rodowe do-
bra siada wyżej od
wszystkich panów: tu-
ż Rozenbergowie mię-
szają się w rzędzie
panów, w. 233.
żaden cudzoziemiec
nie może posiadać
urzędu, 237.

w mniejszym sądzie
ziemskim siedzący
lub: Podburgrabie ow-
ści, Podkomorzowie, Pod-
sędzi, urzędnik kró-
lewski, Podskarbie-
go, Pisarz desk
mniejszych, 284.

pany ci siedzą w
ziemskim sądzie między
być przed sąd ziem-
ski mniejszy tylko
o niewydanie ludzi
lub zbiegłej czeladzi
pozywani, 286.

Oręż sam o kmiec-
two (b[illegible]enaturd mię-

urzęda.

Na pierzawnie i
na szóstku będzie
lwiarcy jeżdżąc z
Pskowskimi Pod-
wojskimi Psk-
ich.

ga z grodu Pskow
ib.

2596

Gnadez ze uu'ess

Padz xarisbieu

kyu kyporuiu

obidaie

amana noyzo

Ao gvanez

e,

służebnicy ich duchowny

r. 1257. ganitunavii camerarii Kod. Mał. nr. 44. 2597

r. 1262. należał do urzędników Palatinum, Castell. i Judicem voc. adran ceu cum vel tri-bunum, vel quemcumque alium suppanum vel beneficiatum, per-tinens. nr. 58.

r. 1278. absolvimus a domino custodie qui straze pan vel strozny wlgo dicitur. cf nr. 94.

r. 1290. praeventus et solutiones eas que wulg. przistaw nun-cupantur. cf ibid. pareunes baronum

et honorum curie nu-
stre ib.

Przewizar liczny ter-
re Sandomiriensis
ib nr. 119.

Instant ze sledzi na-
leżał w Jędrzejowie
do kasztelana h v.
1355. nr. 239.

L. Kowalew-
skiego.

zbabebaicz

r. 1295 - volodarius
et famulus ipsorum
in predictis villis
kod. maz. nr. 41.

2598

armiger.

r. 1257. Boguсsa miles de Polsawsk Tribunus nr. 27.

r. 1434. armiger Cracoviensis dioecesis nr. 182.

2599

z, rycerstwa

r. 1442. Cod. Un.
II. 14. armiger
Cracov.

2600

Burgrabia grodzki, a Burgr. grodu praskiego.

Burgrabia pierwszy utrzymywał drugiego. Dawał mu na rok 25 kop groszy czeskich, i strawę jemu i jego czeladzi, obrok na dwa konie i na podkowy, Władysł. ar. 389.

Drugi ten Burgrabia nazwany jest tetmanem grodu praskiego, ar. 417.

2601

Capitaneus

2602

Quoties Capitanei regni sibi fuerint per Palatinos consurgere debent contra hostes et praedatores terrarum Prussie et Pomer.

27.

Debent in suo districtu propulsare, quibus adesse debent servitores et oppidani. Si neglectus fuerit tenebitur resarcire damna. Servitores et oppidani recusan-

der auxilia punian-
tur pena arbitra-
ria Capit. Marien-
burgensis. Medie-
tas pene huic et
altera capitaneo
districtus ex Pv.
28.

[redacted] u capel

Capitaneus, Palatinus, Castellanus, Judex, Subjudex, Subcamerarius, Vexillifer.
r. 1400. Sandek.

szlachtę czy
(dzi Wojew.
cz. punkt. 30.
(na końcu)

2603

Histor. prawod.

Comes

r. 1220. po wymie-
nieniu Kasztelanów
następują Comites,
których za Kasztela-
nów ma wydawca
Kod. Małop. nr. 12

r. 1327. nr. 175. Co-
mes Albertus bo-
chnensis Advocatus,

2604

Instyt. admin.

2605

Osobnie r. 1515. probowali Insty-
gatora ustanowić,
któryby niedbałych
w urzędzie donosił
na sejmikach, a sej-
mik upominawszy go-
dyby się nie popra-
wił oskarżyć go na
sejmie, terminu pewno
stawiać naznaczywszy.
Wojewodowie, Kaszte-
llanowie. Senatorowie
mieli temu ulegać
zgodnie. Dyaryusz 119-
122.

~~[illegible]~~ Miał być
obierany jak ziemski
urzędnik i od Króla
zatwierdzany 125-179.
nie

zezwolono, odłożono.
149. 150.

Maciejów.

Kanclerze czescy.

Kanclerzem na dworze króla
był duchowny, od XII. wieku
zwykle Proboszcz wyszegrodz-
ki. Po wojnach husyckich
szlachta, pierwszy Kasper
Szlik 1424-49. Gdy Maciej *
(Mathias) przeniósł stolicę 1617.
z Pragi do Wiednia, kancelarya
czeska, morawska, szląska, łu-
życka przeniesiono także,
i oddano jej pieczy sprawiedli-
wości, wyznania, oświecenia, spo-
darków i wojskowości. Z tej kan-
celaryi r. 1749-54. kancelarstwo
arcyksięstwa austr. podzielono, a naczelnie
ca trwała aż do r. 1848.
w którym do ministerstwa
spraw wewnętrznych przenie-
siono tu kancelaryą. Aż do
r. 1749. na czele i pa nie-

i galicyjskie
sprawy tu
rozważano,

miecku referowano. Po zbada-
niu z kancelaryi angielsz-
czyzna referowano po nie-
miecku. Zukunft r. 1865.
nr. XVIII. str. 554. W Pa-
lackiego Przegl. same tyl-
ko imiona.

Kasztelan Żarnowski

r. 1356. Dominus
Sandomiriensis,
Ath. herm. III.
17.

2607

Kamelar.
r. 1776. Podpisch
ziemi lwowskiej.
Vol. VIII. 905.

2608

Sędzik

w Krakowskiem prawie lid.
XI. 3.4. Weiske 37. przepelowej
finium regundorum odpowia-
dali Setnikowi: ani i sen
ta rozpoznawał sporne gra-
nice, ono 141. str. 162. Akt.
jurid., a na rozwodzie (na
rzeczy) był sędziem.

2609

hist. pr. W. zezwalanie

zezwolenie wody i dla wody

na dowód że i w Rossyi kupowano dla wody, lub sprzedawano z dozwoleniem wody (?) przywodzi kompan! Jakszakow w Moskowskij Sbornik, Moskwa 1852. I. 92. usque. z aktów juridycznych r. 1646. (No 82) r. 1677. (No 119) stronnica 124. 129.

2610

Kiedy Wojewoda
krakowski Sta-
nisław zrozumiał,
nie była widocz-
na ta co się po-
wiej z tej wła-
dzy że ma być
szlachcianką i wy-
konawczą rzeczy-
wista gdy wcześ były
dawniej (Opowiada).

Król nie uważał i z dalszych
ludzi robił Szlachta-
ni ale wtedy ci (szla-
chcic. itd) nie nale-
żeli do ziemianie.

Z uczuciami [illegible]
najdroższej [illegible]
Tam z [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~
[illegible]
[illegible] na [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
~~[illegible]~~ [illegible]

hist. pr. II. Slavon

r. 1797. Slavo-
sla ruskoj zem-
ty.

Dodatek do
Tygodn. r. 1857
No 27.

2611

Auwfh.

crlery arly lmby

sor, cas voyaux.

2612

Dr

List mój

dobr- pisany

z ładu : że

błonej cały

adzrapisan a

od

Następcą cześkiego Sprawcy a potężnie-
go Sprawcy być mieli Starosta Gubny,
który się naprzód pojawił w Psko-
wie. Zapatrując się nań możniejsze
gminy prosiły Cara, ażeby im, dając
na to gramoty, dozwolił oczyszczać
kraj z łotrów w obrębie własnym. Da-
wał im takowe pojedynczo Wielki Kniaź
Iwan Wasilewicz IV., a z czasem, chcąc
się raz na zawsze uwolnić od prośb,
pozwolenie to na kraj cały rozciągnął.
Wybierano więc sobie Starostów ~~[illegible]~~, dla okręgu zwanego gubą, lub pozwalano
oddzielnych stanowić dla
dóbr duchownych. Jeżeli
~~[illegible]~~ zaszło rozdwojenie przy wyborze,
mianowano naznaczanych od Cara. Spadły
stąd nowe na gminę ciężary. Należało
wystawić budynek dla ~~[illegible]~~ urzędu
(gubnij stan, gubnaja izba) ~~[illegible]~~ i dla urzę-
dnika (posłojalij dwor), tudzież zbudować
więzienie, ~~[illegible]~~ dostarczyć dla obu
opału, światła i piśmiennego materya-
łu. Większe ponosił sam Starosta; F ~~[illegible]~~ Towarzysze pełnili.

F Żadnym bowiem urzędem tam
gdzie ani Wojewodów ani
żadnych urzędników nie
było zawiadywał, i niby
sam od pojedynczego

wojewody ~~[illegible]~~ jedne obowiązki na rzecz rządu zaj-
mując się skarbowemi i granicznemi sprawami, a dru-
gie ~~pełnił~~ na rzecz gminy sprawować, zawiadując
policyją, łapiąc łotrów i karząc ich mianowicie gdy łotra złapał z licem,
gdy nań zeznanie uczynił (po
ogadywań), i zamówiony ~~do~~ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ a przez siebie sprawdzony
skargę od gminy odebrał ~~[illegible]~~
odbierając znalezione przy nich rzeczy i od-
dając je izbie skarbowej, utrzymując
rachunki z urzędowania wynikłe, w czem
naprzód się z Wojewodą ⅃ i z Diaczkami a od nastania
Ułożenia, z rozbojną rządził izbą. Według
sądowego statutu sądził też same artykuły

ca pobelni Starosta grodzki, czyli na pod-palaczy, gwałt mieszczanom zadawany, nie-uszanowanie rodziców od dzieci i oczu-szczewo, na koniec (co było widzieniem dodatkiem) za nawracanie na niepa-nującą w kraju wiarę.

2614

Zupa, Zupan

a. 1242. nullum beneficium quod vulgariter supa dicitur, nr. 234.

ead. villa de Voghen homines quos velit episcopus vel ejus vicedominus a nullo debent judicari. Cum vero citabuntur ad ducem, non citabuntur per Camerarium sed eorum zuppanum, [illegible]

Litwa, zdurka grodows
r. 1514. Starosta gro-
dzieński i jego urzędni-
cy mają dochody z se-
dników, Tijunow, Pristka-
wow, Sovoczników (? p.
słown. akad. sovocznij)
Akt. Z. II. 87.

2615

Pobok, Dziéccy
na bojarskié ludzié i
niéprawdziwie ej abry
Dziéckiem nié dawaj,

2616

urzędy grodzkie

Venator et Senior
post Capitaneum Ca-
strensem (zawsz dru-
gi z urzędników zo...)
r. 1746. Krasick.

2617

...zarzucić można, że pisano w drugie mięs...
nie wskazując czasu, w którym tę lub ową
ustawę wydano, tak daleko, że czytając jego
pismo, a obok niego nie radząc się źródeł...

~~urzędy~~ sąd.

Porządnik co sędzie na porządnica- ma wzgrod cabowai (?) lwesi. Ossolińsk.

t.

~~Kmiar~~ i Porada- na wio- sy nie ma sędzie, bez w ziemi (dwonca swego), zagłądający w Porady

ib

~~Namiestnik~~ każdy urzęd nik kmiecia ?z

Porządnik ~~z Sochini~~ a ziemnicy sądzi ?z.

2618

...ład nauk tygodnio[wy]
rano.

Środa.

lekc. rosyjsk.
Tłomaczenie ła[-]
cińskie z rozbiorem
Lucio, Krasn[-]bleś, w...
stan ~~[illegible]~~
proza i poezy[a]
polska, rozbio[r]
wyjątku pod
względem myśli.
niemiecka lekcya
tłomaczenie z
polsk. na łaci[-]
nę.
Lucio, Krasn. karta ...

urzędn. sądowi

Dzięcy nie pojdą do obywatela dyba gdy ich sam zagrzenie, r. 1547.

Księ. pr. VI. 302.

2619

urzedy ead.

Ipsi capitanei
si cuipiam inju-
riabuntur, pare-
bunt judicio
terre, sicut alii
non capitanei.
Ro ve judicatu
Regia majest. ta-
lis facere debet
ex-Ovark. iv.

2620

Litew. pr. v. urzędy sąd.

~~Instygator~~ u Skrzet.
I. 202.

2621

urzędy sądowe litew-
skie ziemskie § 213.
Jagiełło w brzeskim
przywil.: że żadnego
sędziego w okręgu gdzie
ma władzę sądowni-
czą [illegible] nie po-
zywać a karać. Jag.
że żadnemu wojewodzie
i kasztel. nie da [illegible]
w jego wojew.
lub kasztel. Vol. I. 83.

urzędu. kryminal.

Byli w Crakow
oprawcy i pawadi-
ci capitales. Wład.
III. 541. ci oprawcy,
jak widać
urzędzili poprawani.
oprawcy zwani
też ludzie popra-
wni. ib 542.

[exeku-
tores poe-
nae capi-
talis.

2622

…twa nie przyjęła …
…wiec delegat…
…nie pani prezes…
~~do~~ łóżka.
16 pod…
…nom , finans…
…pitalista : n…
⌐ ogolnopol…
(17) prowad…
…j 3 v. 1791 …
…y 7 osobom …
…ewak ue…

Kięt. pr. W. Sądy karne ~~[illegible]~~. (~~[illegible]~~ ~~Dziesię-~~ ~~[illegible]~~ ~~Tysią~~)

li sami co z porządku nazy-
wali się [illegible] głowami,
lub starostami, a wogóle ziem-
skiemi Sudjejkami, wybiera-
li się na rok, z których z 10
jeden (Akt. sobr. III. nr. 126, 36. Akt.
Jur. nr. 337. 203.). Prócz nich
wybierali się Ciełowalniki. Nie
należy ich mięszać z Starosta-
mi ziemskiemi i ich ciełowalni-
ki sądzili lud między sobą, a gdy
lud miał sprawę z urzędn. należą-
cą, ją odesłali do Moskwy. Są-
dzili się też sami ludzie przed
nimi gdy chcieli (Akt. sobr. II. nr.
52. III. nr. 36). To okazuje mądą
gmin ważność! Sudjejki ci są-
dzili i policyi doglądali z Sotki-
ni, i pięćdziesiątn. i dziesiątn. (ib.)
za nieprawny sąd ci Sudjejki i

2623

r II. nr.
69. 52.
I. 242.

śmiercią byli karani (Akt. grodz. II. nr. 243, III. nr. 36. 126). Ci wszyscy byli ziemskim urzędem i tylko na całkiej używani ziemi, a Gołni Starostwie ogólnym na powiat urzędem.

hist. pr. I. Dzi. kryn. ~~[illegible]~~

Kotoszichin XI. pr. 1. mówi,
że w carskich wołościach róż-
nych gdzie Dikasteryków nie
ma, wybierają się z 10. lu-
dzi Sudjeli, dla sądzenia
według gramot lub bez gra-
mot, kryminalne sprawy wy-
jąwszy. Mówi Ewers. (objaśn.
592) że za Kotoszichina nie
było już, że gramota (Akt.
ekspr. III. nr. 126) mówiona o tem
przepisana z dawnej (ib. I. nr.
277)

2624

Assessores

Jeden był Sędzia
bez urzędu, a nawet
pamiętam był wez-
wany Baranowski, do
tych sądów, Kan-
chinkingi.

2625

4 Inquisitor.

r. 1454. nr. 125. Kazimierz
Jagiellończyk Inkwizytora
potwierdza i obranego
przez Prowincyała domi-
nikańskiego za zgodą
Arcybiskupa i Biskupów
ustanowionego, poznańskiego, pło-
ckiego, Codex diplom. Polon.

2626

Powstał przeciwko ry-
cerstwu, zaszczyty jeg
przywłaszczył sobie, m
jątki zagarnął (1), ma

Komornik
u Wazenbacha w ky-
rarach II. camerarius.

2627

~~miała~~

Upadek ~~[illegible]~~ jaki [ego] z powodów wymienionych
Dwernady miąsta nie był tak dotkliwy co

Notarius et Cancellarii

in absentia judicis et subjudicis in causis citationum, quae terminus, pro bonorum exemptionibus praefixis, sic ut reemptores bona personas coram Notario et Cancellario reponat. Pecuniis receptis ad cancellariam quae servetur repositis, decernunt exemptionem v. 1796. u. B. jur. pol. 447.

2628

Pismo

nazywa się Nodarwię
w zakonie. 1726. w VI.

2629

zwyczajów, dając polecenie, aby je (tak wyraźn
powiedziano) poprawiono w duchu słuszności
i zasad kanonicznego prawa (x). Monarcha,

Czyli Paladyn

Obrońca zgadany

Wbarztel za dru-
giego się poru-
wyje cięż o dylle-
za swą rzecz (o-
wadzie) Pelnuwth
11. 2630
Zrorwik ne zacich
na gazgadawa zi-
wota, a zacich
Pełnowłnik (actio
publica?) ib 12.

List. po. V. Mecenasi.

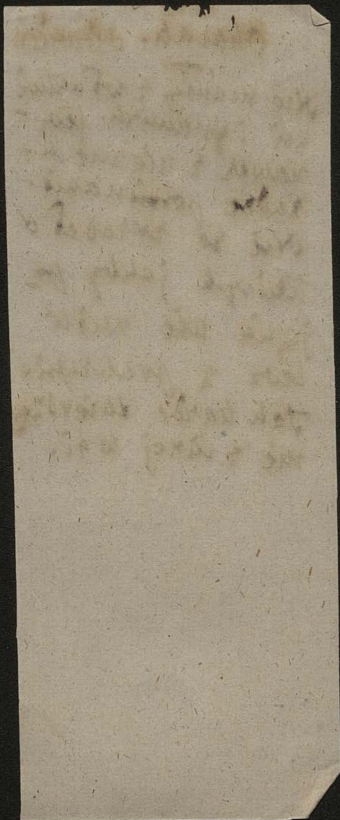
Nie zbadali na piśmie
obron, więc gadali co nie
wnie chcieli: nowa or-
ganizacya konsysta-
cyjna zakazowaniem na-
zada na piśmie. Kto
nie chce przeciw prze-
gowi. Ta klasa ludzi
będzie z niej nie lepio-
na. Jednakże powoda-
nie jej zapomniane: bo
prawnicy wyobrażali
prawo, naśladowali Sę-
dziów zastosowane do oko-
liczności uwag. i t. d.
Kulikowski w Kron.
r. 1856. No 129.

2631

Charak. obrońców

Nie mówię z włoski-
mi i francusk. lecz
nawet z niemiec-
żadne porównanie.
Nie że z rzadka o
lepszych jakby po-
jęcia nie mieli
lecz z praktyki.
Jak każde twierdze-
nie z innej wsi.

2632

Obrońca mniejsz. czeskiej

Szanowniny mię mniej-
sze w Czechach i
w możliwie zez-
drajstwo.

2633

urzędu.

r. 1357. Procurator generalis Cracoviae Sandomiriaeque, Mogiła nr. 74.

2634

2030
~~10514~~

Przostacie
2744-18

Procurator

w Zerzyckich z r. 1786. coram Jerio-ne judice et Nico-lao Jara Procura-tore Lanciciensibus

Co znaczy tu Procu-rator?

Janisze r. 1787. Do-minus Woytko tan-quam procurator per judicium hor.

2635

[illegible] po-

rządku zrobić wyciąg z praw, i takowy po=

mowi Orzechowski iż to słyszał od Jana Tarnowskiego
że za Krola Kazimirza (Jagiel.), zyjący iego oyciec
powiedał mu (Tarnowsk.), iż Prolunatorow nie znano,
ludzie się, po prostu sądzili dwiema onymi słowy,
iest iest, nie iest, Orzechowsk. dyalog vorm II.

2638

urzędn.   2637

Jak pojmanie Sędziów
mianków, Szafr. 53. za-
dzi: ażeby gdy do kom-
pletu trzech potrzeba (ja-
kich? Sędzia za Sta-
rostę, Jeszcze. Wazny?)
więc mieli Starosta je-
den bez wyboru (judicium
castrense semper prawe-
llum esse debet) a Sędzia
(pomocnik?) z wyboru.
mieli się za pód rokie
zmiania. Szamota owe
axiama nazywał pierwszej
osoby potrzebą. A jednak
neminem captivab. tylko

gdy rząd nieudolnym ob-
stać może. Kuryer Wa-
rszaw. 41. radzi całkowe
zwalczać a nie zrażać
Francuzów.

Pogląd. (Sędz[illegible] Urzędn.

Brodzi Staszic gdy
w Uwag. 55. że każdy
Sędzia niczem innem
jak machiną zdawa
prawa gadającą. Ta-
kież Sędziowie jak ich
wybitni opisał. 2638

Poprawa trybunałów.
Ordynacye w Wolum.
Staszic 56-8.

[illegible]

[illegible] i [illegible]

że w kiedy nie było [illegible]

[illegible] w [illegible] [illegible]

[illegible] bowiem

ani razy jak do [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Warny

r. 1238. Varki ele-
rum zacius. Mogil.
nr. 17.

2639

Worny

wybiera go Kasztelan z Starostą i sędzią swej kasztelanii; dobry uczciwy i nie podejrzany i według sposobu rzędowy być ma. Przysięga że będzie gromadzie domowy podkazy wypalania w role, n. Anny 16.

Worny miał Podwoiska, [illegible] dzi do [illegible] [illegible] [illegible] 91. mat. warsz. 220.

2640

Warny *li-sowski*

„w pierwot. Warny i orygin. Bandtk.

2641.

Warny już w pierwsz. redakcyi ze szlachty,

Wrębiec, prawo Karn

na Morawach prze-

torony wyrzeb

Wrębiec 1577.

Tyczeb zobacz, w

Straffov. Rozpr.

263.

Odrowąż Adwokat

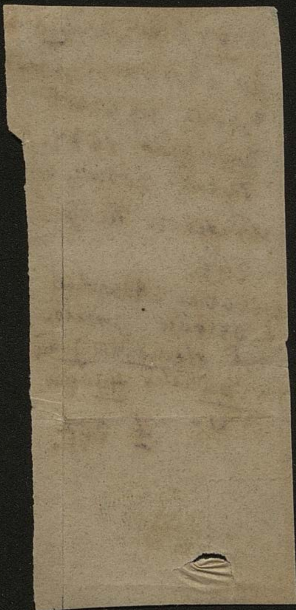
z Ociòka przebo-

rył elementa juris

criminalis Hungar.

1831. ib 245.

2642

Chciałbym wiedzieć
jaki stosunek
między urzędują-
cym mandatarjusz
a podwładnymi
zachodzić. Czyli
Sigurze i t.d.
Ludzie z aplikan.
u Palestra.

2643

2644

Przeobrażenie siły zbrojnej na pół-
nocy w końcu XVII. wieku w Rossyi,
przez ustanowienie pułków gwardyi,
usunięcie strzeleckich, a zaprowa-
dzenie przez nabór rekrutów puł-
ków regularnych. Obok nich ko-
zacy zbrój według zasad z zaoda-
wnego ... rycerskiego prawa.

Po zwróceniu na tron Polski powrocie
przygotował Augusta II. namową sejmu się
r. 1716. przez zawarty z nim a Piotra
W. porzucony traktat nowy (porządek)
wojsk koronnych i litewskich uczynił (r. 1717. Vol. VI. 255).
Składały się z ~~chorągwi~~ : usarskich,
pancernych, lekkich L [illegible] ludzi
regimentów (pułków) dragońskich i piesz.
(węgierska (niem.)). ib 254. nast.

Miała być 12000 koron. 6000 litewsk.
ale nie było tyle, podzielone na dwa
zaciągi jak r. 1673. Vol. V. 174, zwa-
ne ~~auctoramenta~~ czyli ~~stanu polsk. i cudz.~~ szereg polsk.
i cudzoz. Zaciężni więc dowodzili Hetmani, Regimentarze, Pułkow. Rotmistrz.
Porucznikowie, chorąż. Namiestnicy i a
urzędnikami byli Pisarze polni, sędz.
wojskowi, kwatermistrz, hetmańscy
Hetmanowie wielcy koronni i litewscy, pol-
ni prawie bez władzy

Cudzoz. aut. ~~regimenta piesze~~
~~i konne~~, artylerya ~~puszkarze i~~
~~zaciężni~~ (Kit. II, 229). ~~Gwardya~~
~~konna i piesza~~. Każdy miał do
regimentu przydział bez ~~stopnia~~
czyli Generałem ~~tylko szlachcic~~. Sztab
Generał Inspektor (Kit. II. 237) Kit. II. 239
naganiony sprzedaż miał
zwać rangę ib 241.
Regimenta koronne i litewsk.)
Drabanty królewsk. ib III. 13.

rotmistrz, towarzysz ib gwardya koronna i lit.

Skrzelecki

4926
7486
12412
4745
17157

2670
2075
4745

pocztowego

Towarzysz i szeregi przybrali. ~~w usarii i~~
~~pancernych szlachta~~, w lekkich ~~i nie~~
~~szlachta~~. Te ~~lekkie~~ dzieliły się na pułki
mające Pułkowników (Król, Królewicz,
Prymas, Książ.).

Ród z przedborowego
i łanowego zwa-
jewództwa lub po-
wiatu gdzie kupy
ustawiała ~~przez Depu-~~
~~tata do skarbu~~

L komput

L albo przednia straż

L zamieszanie.

[Jakoby z ... pre-
Towarzyszów ~~kolegami~~,
i każdy ~~miał szeregi~~]

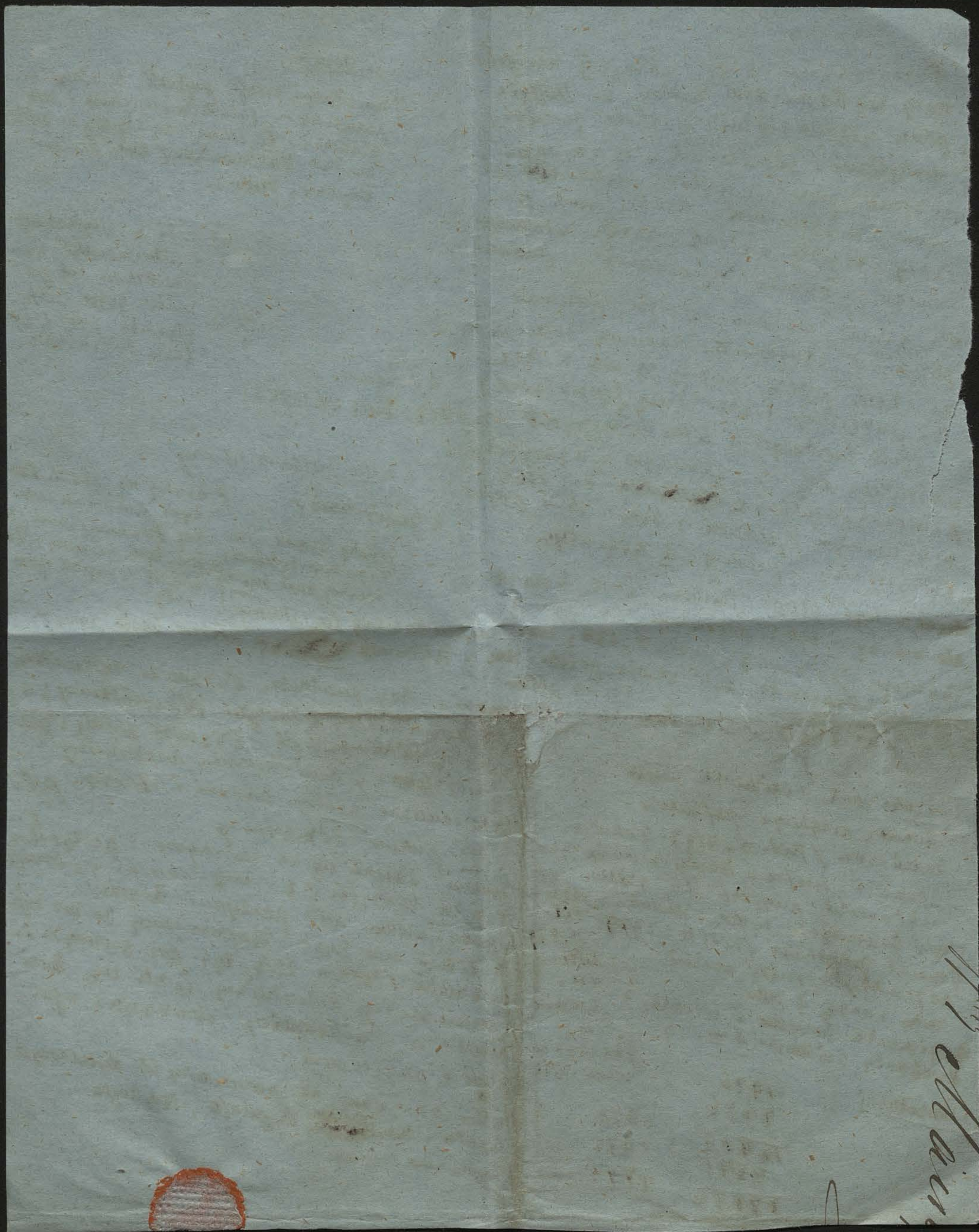
F Dragony na ~~pułki tam~~
tych ~~zaciężne~~ zwali
się Towarzyszami
... dowodzili Dragonii Gieke-
raty

Litwie dawały się chorągwie hiszpańskie karta ...
w składzie [illegible] ...

Pierwsi dzielili się na chorągwie i ~~partye~~ ...
je gdzie towarzys. z czyli ulani, zawodowych
mając ... nad partyami Regim.
W Litwie nie było Regimentarzy bo nie było
a dzieli (tylko 2, z 2. 272. pod ...). Tu
namiestnicy hetmańscy zwali się Regi-
ment. a Pułkownicy chorągwi usar-
skich i pancernych

Pułki nazywane od posiadaczy ich tytularnych
Króla, Królewicza, Prymasa, Książęca

Kupowano rangi

21

Jus ducale et militare

r. 1254-8. In castris Episcopi (krac.) in quibus habet omne jus ducale et militare, Kodeks katedr. krak. 56. 58. 75.

(uwg. To jus ducale określone do pewnych zwolnień, a więc nie całe prawo majestatowe)

2645

~~[illegible] [illegible] [illegible]~~
~~przez [illegible]~~ [illegible] wielu Normanów.
z nich, [illegible]
rozwinęła — angielska polityka
skandynawska — u nas
[illegible] się już Normanowie aż do
Wyzwolenia [illegible] ale była też
[illegible] Wschodnia [illegible]
[illegible] [illegible] bez [illegible] w Polsce Szwedy
[illegible] [illegible] bez powrotu. Wszystkie
[illegible] [illegible] [illegible], może wyjaśni
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]

Lu

[illegible]-wej
[illegible].

2646

Okazywano,
od dawna in-
stytucya. Od-
bywa się do-
tąd w Serbii.
Ale tu urząd
daje broń, z
którą każdy
powinien raz do
roku, na wio-
snę, staje po-
siłkowo dla
ćwiczeń wojs-
kowych.
Centralblatt v.
1861. nr. 24.
Nie ma rekru-
tacyi: każdy
obywatel woja-
kiem, staje na
wezwanie pod
chorągiew. Od
młodu naczy-
nią się [illegible]

bierozcy wojak
ib

wyjęzkować

poza granice kra-
ju tylko raz do
roku na sześć ty-
godni.
Dar alx. Wol. 405.
nie wszystkie strony
wolnych ludzi, lecz
tylko niektórzy do
wojska (ogl. brańcy)
ib 406.
wyjęzkować u Ven-
dów (w północnej Wo-
liji) 407.

2647

§. 232. Ponieważ gmina na przywileju
oprzeć się musiała, więc una już u z
chudnich Stanów zabożyć przygot
musiał uważać ustawienie u tego

militia art. III

zaciężnego żoł-
nierza pieniędz-
mi opłacani:
ea numismata pri-
vima militum de-
penda stipendia.
Kadłub. w Biel.
Monum. II. 387.

2648

War

go

Maciejows

prawe dziewięc

skórek płócienny

od jednej po ka

wojskowości, dzie-
siątek ludu

r. 1278. mittent de
singulis decem man-
sis unum hominem
expeditum. Mogil. nr. 34.

2649

[illegible]

militēs – zbroja

~~Krakowem~~

Klasztory miały
swoich militēs. Tak
klasztor Franciszkanek
w Krakowie (r. 1319.
Kod. Mał. nr. 159).
Kunegunda żona
Bolesł. Wstydl. r. 1278
Kod. Mał. nr. 96.
r. 1340: ib. nr. 209.
Kmiecie im płacili ich
całą kalkulacje.
w XIV wieku należało
udowodnić stan rycer-
ski r. 1335. nr. 199.
(odtąd probatio mili-
tiae ch nobilitatis. Kra-
ków zwyczajowe obła-
skawie nie zna nobili-
tatis?

2650

wojsko. 2657

Niech na zawsze
zostanie w niesławie
autor pomysłu wy-
ganiającej wojsk
regularnych! Polska
szlachta formowała
wraz z ludem (?!)
w czasie potrzeby
czasową obronę kra-
ju.

Pamiętn. XVIII. wieku,
Al. Albin a Sathi.
19.

Gdy r. 1410. Jagiełło
gotował się do wojny
z Krzyżakami sejm
odrzucił uzbrojenie
mieszczan a radził
wojska zaciężne (dla
gości księga XI. pr. zn.
nie mówi o mieszczanach
lecz o krajowcach). Hi

szlachcicy (których?) mnie-
mając, aby za Tęplą,
którzy niektórzy zamiż
królewską, była dzie-
dzem samego Króla,
ochraniając ani a to
wcale arystokracyją
szlachty.
Pamiętnik XVIII wieku,
Sz. Alb. a Sedlnicki.
20.
Podział ludności na
poddanych i nowi na-
władzców do zmartwie-
nia. Naród nie składa
się z takich ludzi,
lecz z ludzi wolnych,
żądających zachowania
swych praw ib 23-4.
Lubawidzki, generał Leit-
nant w wojew. krakow.
poddał się 1793 [illegible]
Siewierski Pam. 189

wojskow

Już za Kazim. Jagieł.
w wojnach krzyżackich
ujrzano niedogodności
pospolit. ruszenia. To
zagroziło prawu ry-
cerskiemu.

2652

herbaler.

Litwa, wojsko

r. 1577. Batory ka-
zuje Hetmanowi nad-
wornemu przyjmo-
wać Huzarów po
trzy kop groszy li-
tewskich, i Kozaków
po 4. kop. Na ku-
chnią miał Hetman
mieć na 1/4 roku 50
kop gr.
Akt. Z. III. 84.

Od Orzeszk(rzeczki) pancernym Kozakom,
powinno do obiznicko-
ve r. 1529. Zygm. St.
pomówdził Akt. Zap.
IV. nr. 18.

2653

na czem się opierały?

Nestor miejscowości
niemieckich narodów naraz,
prawu a obywatelstwa (jeg

więźniów.

o Trynitarzach i jak przed ich nastaniem wykupowanie jeńców Muchlińsk. w Pam. Relig. XXXII. r. 1857. str. 411.

2654

Wyjednano na Wittynin

z dziewięciu zburb
(majątków na wysłu-
gi danych) z zeszł
dziewięciu majątk prze-
ciwnych 9. wyprawio-
ny

Zbz. dziej. VI. str. XII.

2655

szanowałem i zaszanowałem
lekce ważyć kiedy mu się tak spodoba
żona moja pisząc do ciebie z mego
polecenia na który się jej od przyjmuje
ich interes wskazuje bez wymagan
wdzięczności, bo pewnie ja mógł bym domieś
niewięcej prawa ich być wyższy który to chce
uznać

Wojsko polskie w XVIII. wieku. 2656

Stanisł. Aug. z własnej kieszeni naznaczył pensye weteranom i uczcił ich medalami. Rozporządzono rekruta jednego z 50 dymów królewskich i duchownych [illegible] w dobrach szlacheckich.

Morawski II. 199.

zaciągi do kompanii werbowanych v. 1789 po 50 głów do każdej kompanii R. 296.

Sejm Czteroletni naznaczył trzykrotnie że sto dymów szlacheckich a z duchownych o starszym zbiór po pięćdziesiąt. V. 258

W czasie powstania Kościuszki uzupełniono rekruta z dziesiątego dymu. Ib. 416.

Obóz polski 2657

Urządzenie obozu za Jana III opisuje Muraw-ski IV. 237.

Wozy wojenne

currus bellici ja-
ko ciężar na wrze-
cy. Stat. 632.

2658

<u>nagroda</u>

Do czasów wolnych
żebraczy. nie miał
zarobku stacji. W-
ład wyuczanie
Nauc. II. 12.

2659

EIN GROSCHEN POST-COUVERT EIN GROSCHEN POST-COUVERT EIN GROSCHEN POST-COUVERT

EIN GROSCHEN POST-COUVERT EIN GROSCHEN POST-COUVERT EIN GROSCHEN POST-COUVERT

EIN GROSCHEN POST-COUVERT EIN GROSCHEN POST-COUVERT EIN GROSCHEN POST-COUVERT

EIN GROSCHEN POST-COUVERT EIN GROSCHEN POST-COUVERT EIN GROSCHEN POST-COUVERT

2660

Nie wysyłam, chory i znakomicie się [illegible], wyjeżdża.

Wielmożny Pan Professor

FRANCO

Wacław Aleks. Maciejowski

Wielmożny Pan i Dobrodziej

w Warszawie

Ulica Orla No 798.

Aleks. Jagiel.
trzewiczy w cie-
śnia, w słoty na
korzyść. J. S.
Bandtk. Dzieje
narodu polsk.
wydanie wtóre Wro-
cławiu 1835. w
dwoch tomach.
Tom II. str. 3.

2661

Bandke

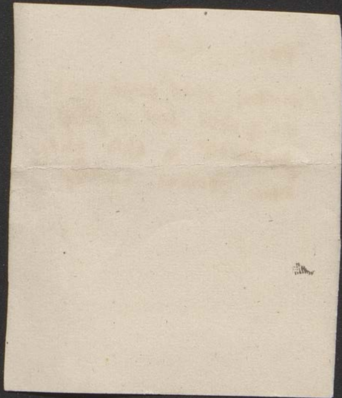
r. 1434. Hanusz Band-
ke był ławnikiem
miasta Wrocławia
Cod. Sil. IV. 52.

2662

, częściowe, ale
wszelkich, usługi, do-
ście. Posiadane przez
usługi zamienione w
Szpania, dokładnie
do usług IV.
szczelnie ucztowe
ludu bez należy-
prawie aż do końca.
danemu.
vory rodziny posiada-
tej, a w końcu i
Podział swoja rzecz-
ale dał mi szczęście
tylko robota. wyboru-
szczęśliwe

~~[illegible]~~ Gala 2663

Chrobry miał swych rycer-
cza ; z nimi byli ca pobiegi
porwali z ciała na ey-
nem Bolesł. świętego.

Chrobry

Kroniki dawne nazywają naszego chrobrego Mieszka, w artyk. Kaczkowskiego w Czasop. XXXVII. (1863) poszyt 4. str. 378).

2664

Mary Sama

aun Sam

Kapistran Jan

o nim Sołtyk. 211.

Lelewel Polska. Dzieje I. 434.

2665

Kidowie

Życiorys ś. Woj-
ciecha w Bibl.
Warsz. r. 1893.
I. 47.

2666

Dobi..

larzy

ecie

stowicz.

"

ozyrczy

nie

Kopernik 2667

Ojciec polskiego a-
stronoma był obywa-
telem stolicy polskiej
matka była Katarzy-
na z Barbary rodem
z Prus zachodnich
urodzony. Syn dalej
matki myślał zawsze
po polsku i był nie-
przyjacielem Krzyża-
ków. Nationali-
tät des Nicol. Co-
pernicus pp. 139. 148
151. 190-1.

należąc Kopernik przez
matkę do dwóch na-
rodowości, może nie-
dyś ich nie pogodzić, a
wtedy trzeba dać się
suum cuique 195-6

~~Poraik mogil~~

~~Ivanoja B~~

Herleur p B

Lelewel Joach. 2668

Od samego Czackiego za niedzielnego uznany, ha- nie umiał udzielać z katedry wiedzy swoim ucz- niom, zdolny tylko do ba- dań uczonych w zaciszu domowem.

Rozprawy i Sprawozd. wydz. filol. Akad. Krak. IV. 133.

Leszek III. 2669

Mówiąc Mateusz o Leszku III. że synom Ducatus, comitatus seu marchias, nonnullis regna distribuit, wyrażał przez to: w dzisiejszych niemieckich pod wyrazem niemieckim wynarodowionych krajach, o Lechu i Leszku, rządzili niegdyś. Żadna z krajów tych nie był za jego czasów re-

gmin, Francuz wy-
jąwszy.
lecha nezabik
grzęda, ogród,
część roli, tra-
wnik: więc
Lazi udziałem od
innymi oparwze-
ni.
Lel, Lech jako inny
wszelkie nie znane,
od wydzielnej czę-
ści pochodząc na-
zwy rolom lakim
nadawane Lecow,
Lechow.

Ja (W. A. Maciejowski)

Pisze o mnie Lech-Szyu-
mia do Gradka (życie Grad-
ka p. Węglewski) w Roz-
prawach: Sprawozd. IV.
115.

2670

Mieczysł. I. polski

Dob. żona Mie-
czysława I. u
Ośielowsk. Monum.
I. 262.

2671.

wezdejowad w podob

na *zali* czynszowej, Dziedzictwa nam ale zapewnią

odmiarkizną zeszpecone, [redacted]

[redacted]

naszych zdarzeniach nie zaradliwo

przyjmą nam i dziennom,

jako na czasy przyjęcia

…dnego

W pięknie peryodycznem "Kraju" wy-
chodzącem w Krakowie jest w pamięci "Na diabłów" przez
umieszczonej Kraszewskiego na-
w. 229–31. z roku ubieg. charak- pisanej, a w fei-
terystyka Ignacego Potockie- letonie tegoż pisma
go, Kołłątaja i Niemcewicza, a
poniekąd Jana Śniadeckiego też,
lubo w kilku tylko rysach.
Skreślona charakterystyka tych
mężów. Chciałbym mieć tej
pewność w ozdobnym odbitku
wydanej, lub też numera owe.
Pogląd na arystokracyą którą
kronił Ign. Pot. Tu nie jest wszystko
ze stanowiska gwowskiego Niem-
cewicz przedstawiał Polskę jako
wiz z postępem wielkim uświadczyła; a tej jaka się
uznawała za zasad narodowości szlacheckiej, i wyjątkowo

Fwu dawała się po-
znawać chwilami pa-
jęcia nie mniej.

i)
ludu za którym obsta-
wał Kołłątaj

2672

Dodatki

r. 1777. Kanonik
krakowski Rej,
Dunb. Skarb. nr. 1188

2673

Łaskawy D

do życzenia Dzi

y 2 Października

nosi miło mi ucz

i zostaję z

Szacu

2674

Rzeczy polityczne

Trzech politycznych miała Polska: Ostroroga, Króla Stanisława Leszczyńskiego, Staszica. Ci atoli zbawienne prawa polityczne mieli na uwadze. Pierwszy reformować zasady rządu. Drugi zasad tych nie reformować, ale będące ulepszyć chciał, co było obojętnem; bo cały plan polityczny zreformować należało, ażeby nie wszystko było w rękach szlachty, ale to całego narodu. Staszic to pojął. Dla tego też z Leszczyńskiego mało, a z innych Staszica dzieł skorzystała Konstytucya 3. Maja. Szkoda że co ona u ludu [illegible] wzpredniczonem tylko co do [illegible] zostało.

4

Żydzi, obrabiane.

2675

HOTEL MARINGE – VARSOVIE

Wielmożni Państwo

Maciejowscy

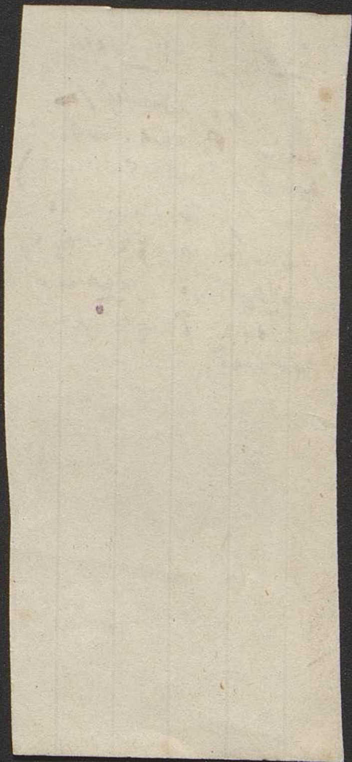
Orla N° 3

I piętro

Żydzi a Mojżesz

Były pogadanki (mówi Brania. w Bibl. Warsz. z. 1845. III. 131) między Żydami że prawa Mojżesza są arbitralnie pisane. Tak też Jaszk utrzymywał.

2676

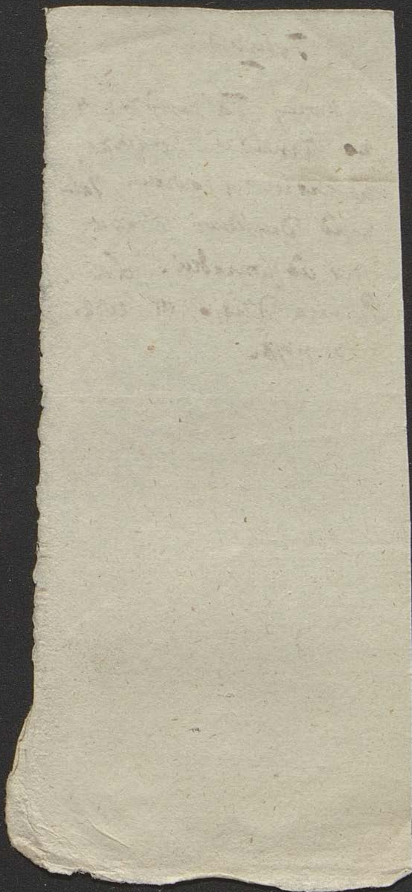
W Rzymie nie
było wolno być
Żydem, komu
cesarze nie dozwo-
lili nim być. W
Hiszpanii zgładzo-
[illegible]. W Polsce,
na Rusi i Litwie
mógł każdy, byle
swych życia zwycza-
jów, i

2677

Talmud

Uczony Talmudzista
ze Żmudzi uważa
w szkole rzeczą Tal-
mud duchowi czasu
nie odpowiedni. Lelew.
Polska dzieje III. 1012.
w przyp.

2678

Talmud

Na dysputacie r. 1759 przyznawali Żydzi, że to i owo jest w Talmudzie, ale powinno być inaczej tłumaczone

2679

<u>Żydzi</u>

Talmud przekłady i objaśnieniami ucz-
niów Izaak Kram-
glück.
Bibl. Warsz. r. 1868 [illegible?]
tom IV. str.
193. zesz.

2680

Wgo Wacława Alexandra Maciejowskiego

Ulica Orla No. 3

anie Wgo Maciejowskiego z dnia 9 Maja

wa ma honor objaśnić:

2687

Mimo Spinozy wzy-
wają i dziś Kalendarzy
Salmendziąstwo ze Żmudzi,
i mimo Wacława Szpe-
rzyd Orgelbrand [z Salmo-
dem] gotującym by go nie
ubiegli w niemcy. A cór-
ka Szlerna, która się
z lechowiki nadrabiał Sta-
szicowi, a dla córki Kredzi!

Wszystkie antychrześcijańskie-
nie!

[[illegible]
[illegible]; A [illegible]
[illegible] miał
dziś [illegible]

Г=ну Вацлаву Александру

Мацѣевскому

Орля. Мая въ Варшав

Żydzi 2682

Czeladnikami być nie
wolno ani przyjeżdża-
czym ludziom ani lu-
dom. Nie wolno też
być kompanikiem o
sobie, żadny chociaż wszę-
dzie [illegible] grunt
zakładać, obejrzyj za-
grzegania, narodowego
[illegible] (Sbarsanu,
[illegible])

е, чтобы во всякомъ дѣлѣ
сохранена. Ты много
ки (на сколько) я добро
олдаты наши очень
[illegible]

2683

Żydzi

żydowski cezaryzm jest tylko
kwestyą czasu, a gdy to dojdzie do swego szczytu, może nam wówczas pomoc
przyniesie jakiś "Bóg nieznany"
Deus ignotus, kłaniana także
starożytna Roma, w części
wzór szyderstwa, w części
wzór przechowania ołtarze starożytnego (cywilizacya źle zrozumiana. Lukullusem z kahału?)
Gaz. warsz. r. 1879. no. 289)
[illegible]

2684

Żydzi, Ormianie,
Cygany.

[illegible]

[illegible]

Hitlera oprawcami

Zmówiliżby się Żydzi na zburzaniu Jerozolimy. W Niemczech nie mogli się wziąć do rolnictwa, w Polsce mogli.

2685

Kolin
do orę
prosz
ustęp
p. Raw
jego p
oddała
powr

~~[illegible] w Żydzi~~ Zwadba

No 1.

Zebrane na zachodzie pod znakiem krzyża i złąd krzyżowcami zwane wszystko rzuciło się na Żydów aby ich do chrztu przymusić: opierających wyrzucano za nogi, odsyłano do [illegible]. W Moguncyi spalono ich wiele, w Wormacyi Żydy same mordowały się z dziećmi, w Trewirze matki same zabijały swe dzieci. W [illegible] [illegible] w [illegible]

2686

samej Bawaryi 12000 (tak
jak wszędzie w Niemczech
gdy ich już v. 1096. kie-
dy Piotr pustelnik przy-
zywał (samie chorążowi-
skim na wojnę krzyżową!

Dzieje narodu polskiego
w kronikach zebrane
przez Teodora Morawskie-
go członka Krak. akad. u-
miejętności i Tow. Hist. li-
ter. w Paryżu. Wyd. właści-
we. Pozn. 1873. nakładem
Żupańsk. Tomy II – VI. w
Dreznie 1871–2. w druk.
Kraszewsk.

Żydzi 2687

u żydów kiszynie-
wskich między w
[illegible] a od [illegible]
[illegible] w nie-
[illegible] na
ciało.

Żydzi 2688

nie mogą w r. [illegible] mieć domów we Wiedniu, ka Żydzi

Gaz. Warsz. r. [illegible] nr. 253 - str. 2. Ruch antysemicki.

Nigdy nie było tego w Polsce, na co dziś skarżą się Niemcy: że sądzą pojedynczo nie kolegialnie Żydzi Chrześcian; że w szkołach chrześciańskich uczą Żydzi. ib nr. 254. str. 2.

2689

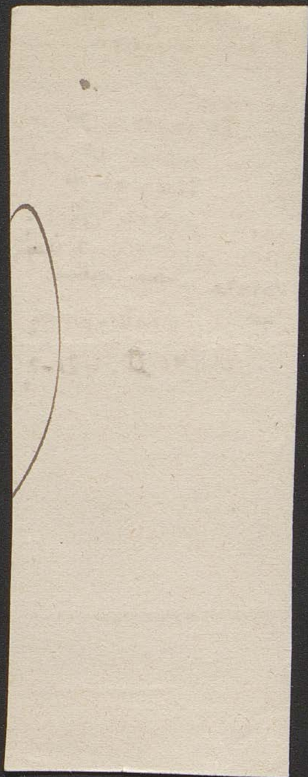
Żydzi

W wczorajszym pismie peryo-
dycznem pod tytułem Rozświt
w nr. 32. roku swego [illegible] 1877.
sprawozdawca z czytania
rozprawy mej Żydzi. mówi:
że tytuł od woli Abra-
hama wzięta, że także miał
głównie przyjaciela księdza
Chiarinima, który się wziął
do przekładu Talmudu na ję-
zyk polski, że wybranie na-
uczać, iż przekładca nie
posiadał dokładnie języka
hebrajskiego [illegible] był zdolny
do pracy do której się wziął
[illegible] za wyłęg!

Naród żydowski

W Koronie nie zna-
no Talmudu, przy-
niesiono go z Palesty-
ny w dzisiejszym
wieku przez Rabi-
nów, którzy z niego
reszta prawa uchwali-
go. Bibl. Warsz.
r. 1844. II. 421-2.

2690

2691

Na Żydów z Kaz-
mie zapomniał się
Lewgracz z B. Ty.

Dodatk.

r. 1570. obwiniana Żydów że obrzezają i wysełają do Turcji

Dawid. Skarb. nr. 2777.

2692

ľu !

Rada Familijna

Mu 11.000 tysięcy.

dzi Dobrodzieja i

2693

na brzuchu gruźlicza-
głuch. której krzyki
jak wołanie i kapsuły
chwyty.

Kiedy rozumiały ludzi
jak przyjęci i jak ich
wypędzali. rozumiało-
li mowy bajki, z której
chcą ta nauka, że lepiej
mówić jak zwierzęta, bo
nie potrafią [illegible] udać
za prawdę, bo mogą się
a wyżej udawać jak [illegible]
zwodem.

Trudniej udać Żydów na
prawdziwych niż [illegible]
[illegible]
[illegible]

Czuchin o Żydach w
Wiln. uwag. w Gec

2694

<u>Żydzi</u> – Wy<u>kopalisko</u> <u>Głęb.</u>

W r. 1872. we wsi wielkop. Głęboko, leżącej na samem krańcu Gnieźnieńskiego i Średzkiego, pół mili od jeziora Lednogórskiego, w dobrach p. Radońskiego a zaraz około od zabudowań dominialnych, rataj dworski Maciej Krzyżaczek wyorał na polu pieniążki i wyjaśniające najmniej 873 sztuk niezmiernie małych [illegible],

objaśniające rzecz nie-mierną za Mickiewicz.
Szczegół.
~~[illegible]~~ Wykrzyknika
Głębockie str. 5.

Żydzi

W XIII wieku Żarzyna na Szląsku prześladowali Żydów a kradzież księgi. Opowiadali o tem dowody przez wiek XIV w. i wyjeżdżały na Polskę. Mon. III. [illegible] 606. 722. 117. (czytaj w tym porządku) z Suchaczech zawarł się tej pogadance, a następnie Kraków.

na ziemi krakowskiej zwa-
przesiedlonym na krakowską nie-
mcy, na której stałe obrali so-
bie siedliska. Trwało to do
czasu w którym przeważają-

Żydzi za Kazim. Wielk. 2696

Do kompanii kapitalistów należał Żyd, żupy dzierżących – Bankierem w Krakowie (campsor) był Żyd.

wiedzieli że znowu przyjdzie, lubo nie rychło.

<u>Żydzi</u> 2697

mogło jakie zbo-
ko wyjść od
Długosza, który
we wszystkim źle co
Kaźmierz nabroił
przypisywał Żydom,
i Aleksandra cię-
że nie odbudował że-
na Żydówkami i
ale zaraz niedu-
że oczyć a choć lep-
go niosna poweł-
no

41

Żydzi na Karino
we wstępie do
Karłma wielkiego
[illegible] Gdeles
Judei

2698

pas?ew

2 Aeny

15 t

Żydzi 2699

Dwie okoliczności wpłynęły na Żydów by zerwać z Kró-lem: zasady zarobku na Litwie, widok na powodzenie kram[illegible]-ście na Rusi

Widział obiegowe o wszystkich niecnych ~~[illegible]~~ Kazimierza, że obok ulubionych nałożnic, ~~[illegible]~~ i Estera ~~[illegible]~~ wielu Żyda dopuszczono, nie dziw że losy [illegible] na prawie wiary Ży

dom dawniej i nie
gniazdo pierwszy zy-
dem w przyszłość.

Żydzi

R. 1423. Wład. Jagiełło przemienił wieś Werbiż na prawo niemieckie, i pomaga w niej wójtem Żyda Wołczka celnika lwowskiego, Akt. z archiw. Bernard. II. nr. 42. 45. 46.

2700

Pan

rski

CO

Warszawie

lica Orla 798

Żydzi w XV.

Tak ciemnoty wtedy
gdy Litwa z Pol-
ską. Zacumowych
Żydów. §. 23. Stat.
Wiślicki chciał
przeszkodzić zajęciu,
a wszakże wolności.
Drugi wziął się do
Karaitów bo Tal-
mudystów albo
nie było, albo ma-
ło, a w Polsce od
Zygmunta ani
szczęście a drugich.

2701

Rd: 8 7

Zephi

entdeckt Abdomen,
der zu Kalliphoren
davon 42 ueb,

2702

DYREKCYA SZCZEGÓŁOWA

TOWARZYSTWA

Żydzi (za [illegible]
Aleksandra)

Lelewel Polska. Dzieje
III. 179-182.

Żydzi krakowscy
wielcy lichwiarze v.
1407. Dług. X.
str. 206-207.

2703

[illegible]

do nr. 1143.428

Lista Fryburghi

Sesja 4284. nr. 23.

Żydzi

nie bez tego zły
że nie wolność [illegible]-
[illegible]: kapitalizm,
długość i nadzo-
wość ~~[illegible]~~ cudzoziem-
szczyzna, zapobie-
żenie [illegible]
ze zbioru [illegible].

2704

<u>Zygm.</u> I. Aleks.
jagiel.

urodził się 1467.

Bibl. warsz. r.
~~[illegible]~~. I. 537.
1852.

Aleks. urodził się
r. 1461.

na drzwiach gnieźnień-
skich zarażanego
(jeniec? kapłan?)
prowadzącego (Żydzi?)
zaś ubrani krótko i w
kapeluszach okrągłych
a więc ubiór niejeńco-
wy?

2705

Żydzi w XVI.

końmi handlować nie mają pod utratą mienia ich i grabieży r. 1557 - Vol. B. 117

Żydzi w XVI.

We wsiach (kró-
lewskich) zawo-
dów nie mają,
r. 1530. Vol.
II. 525 (Item
cum Christ.).

2707

Żydzi w XVI.

Gdy rzeczy kra-
dziona sprzeda-
je a mu złodziej
świadkowa rzecz
tak sam ukradł,
i zrabowano
r. 1570. Vol. II
425.

2708

Żydzi

r. 1579. wydał
no na jarmarków
[illegible] za-
kazało Żydzi i ich kup-
com chodzić ani
w handlu wodami
przeszkadzali.
Akt. lwow. Vol. (cz.
12. marti.)

2709

Żydzi

2710

Ogłaszane i nic więcej nie płacą. v. 1633. Vol. III. 445.

W Inflantach Żydom nie ma być wolno handlować, poborcy i ciż dzierżawcie w pałk. v. 1561. Vol. VI. 514.

w Polsce Ormiani nie mają handlować pod karą szubienicy. v. 1557. Vol. II. 263. §. 11.

Żydzi na kramach być nie mają. v. 1717. Vol. VI. 301.

Dając przywileje Krakowowi dawano je i Żydom w mieście ich, r. 1683. vol. IV. 672.

ażeby mieli Żydzi z czego żyć przepisano czem handlować mają (czem?), i w tym względzie umawiać się z miastami mają, r. 1538. 525.

Skargę podano że wszelkie zarobkowanie (handle i rzemiosła) mieszczanom i poddanym (rolnicznym?) odbierają Ży-

Żydzi 2711

Każdą bożnicę u-
bezpieczone tem że wie-
ży zachowując i u-
czyniła ją znośnem
na wszystko. Ten
stan na Księgach.
wszystko dawno
skasowane (statut
nieszczerym) wy-
kasowała w 1454.
Stanowi nie jeszcze
wcześ, lecz do uzna-
czenia tego wybu-
chu w 1539.

Żydzi w XVII.
v. 1670 $\frac{1}{100}$
na rok Vol.
V. 77.

2712

Żydzi w XVII.

magistr. Warsz.
r. 1671 uchwala
ażeby nikt Żyda
w gospodę dzienni bez
wiedzy Burmistrza
nie przyjmował.
Wójcicka Starz.
I - 97.

Bo przywileju dwor-
ny z miesz. zezna-
wanych i przyjętych Ra-
tuszowi, z r. 1633.
d. 26w.

Żydzi w XVII. (629
r. 1659. Vol. IV.
przemysłu we-
dług praw żydzi,
ale cechom i aple-
kaizrom przeszka-
dzać nie mają

2714

Żydzi w XVII i XVIII

Starali się o prawo osiadania w mieście, aby ich nie wypędzano z kraju jak Arjanów, a nawet Cyganów i Serbów wojowały przeważnie były drugie wypędzenia i porządku na papierze tylko, ale było! To też Andrz. Zamojski uznaje Żydów obywatelami, zrobić [illegible] wielki!

2715

Ludzi przed uczeniem

Pruinę

Papież uczuje się

Denemark. - w Rob-

ces oczarbuły,

716

Zu-

to

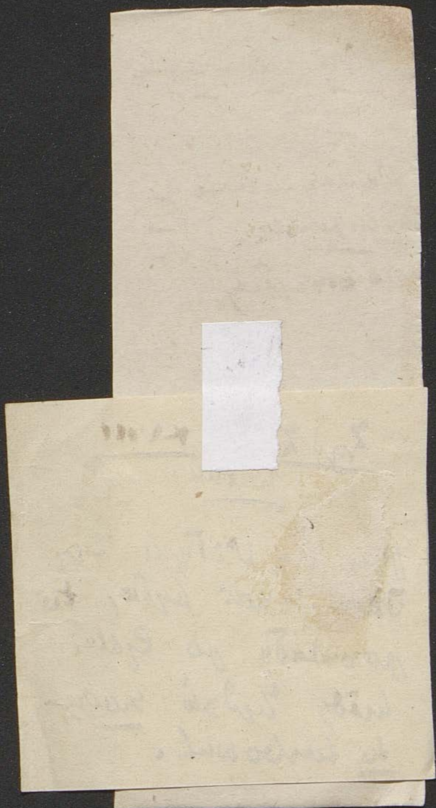
lue

arz-

Żydzi w XVIII wieku.

2716

Pismo z Vity u Żydach jeżeli było, to powstało po Galu kiedy Żydów naucz-ni karbowni.

Żydzi w XVIII wieku. 2716

Pismo z Litwy u Żydów jeżeli było, to powstało po Galii kiedy Żydów nauczy-na sarbowni.

Żydzi w XVIII wieku

W miasteczkach
Żydzi przeważnie
byli: Obrożniami
[illegible] rzeczą
zajmowali się.

2717

a jeżeli ter

Stosunki ekonom.
Okręgu II.

Arendarze w miastach da
kraju wzruszonych,
(patrz Gospodarstwo
narodowe Szczepańskie-
go I. 214.

Żydzi w XVIII.

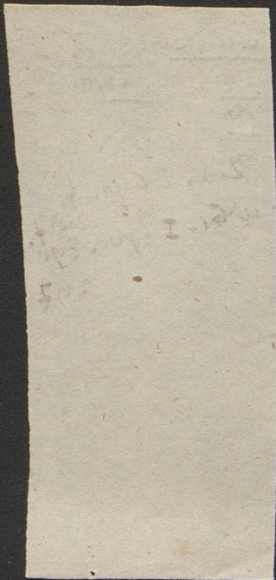
Zawojowanie gmi-
na przez Żydów
z niemieckiego
przedborzy Ukra-
ińskiej. Kraków.
Kop. 20.

2718

F. Jasiński

Maimon a Ży-
dach w XVIII. wie-
ku

Bibl. Warsz. r.
1861. I. str. 257.
290.
297

Żydzi XVIII wieku

Był spodziewano się iż Mesyasz nagle nastąpi z pokolenia, zbierając pieniądze [illegible] odbudować Jerozolimę.

2720

~~Reforma~~ Żydów w XVIII

plan reformy r. 1788.
podany (a wiec po zbiorze
ówcześnie zadanych A. Zamoyski
wprowadził Czacki ~~...~~
253.

Dzieli reforma Żydów
na rolników, rzemieślników,
kupców, ib. 260.

2721

Żydzi i Niemcy
w XVIII. wieku
krawcy miejscy
Dawid na Zygm.
III. że cechowa nie
mogą przeprzeć
w Poznaniu. Łukasz.
Obraz I. 333.

2722

Żydzi XVIII. wieku

Tylko ten Żyd może
odstąpić który nie
wierzy w praktycz-
ny rząd Mojże-
sza, bo wyciąga ko-
rzyści a chociaż
się nie przewidziany.
Tylko ten, prawo-
wierny, który wie-
rzy że Mesyasz
przyjdzie. Chociaż-
by nawet tak wie-
rzył jak wierzą
Żydzi. I to ma rozum
ich praktyczny odpo-
wiadać?

2723

875—

2.83 05

Żydzi w XVIII

R. 1775 (vol. VIII.
147) Żydów od ka-
rania chcąc odwa-
żenia z jednakowo ich pod
jedne prawa poddając.

2724

Żydzi w XVIII wieku

Jak szybko dorastali się Żydzi pod opieką szlachty, przesada była w cenie gorzałki, wymuszona przez Żydów. Widać to z cennika warsz. r. 1565

2725

Żydzi w XVIII. wieku

O Żydach i Karaimach, Bibl. Warsz. r. 1844. IV. 413.

Józef Frank powieść histor. z rękopisu Berdyczowskiego.

ib. r. 1845. III. 99. 321.

Wiadomość o nowej Jerozol. pod Warszawą

ib. cod. IV. 403.

2726

Pisarz

A Nowikow

Hig. mieszczan
XVIII. wieku i XIX

Ów Kuryer Lubelski
(r. 1776. nr. 147.
str. 597) powie-
dział o browarze
Jabłońskiego Niem-
cy, Żydzi i My, że
się w nim utrzymują
[rzeczy] higieniczne,
[co] samo można
powiedzieć o
wszystkich tego ro-
dzaju browarach.
Wybornie zaś po-
wiedziana tam o
tem, czego mamy
prawo żądać od
Żydów i Niemców.

2727

Żydzi

Jezuora v. 1749. con-
tra antiquam con-
suetudinem infide-
les Judaeos et ass-
Balneum Judaeum
nidorum Advoca-
tum cum praejudi-
cio civitatis admi-
serunt Akt. kom-
mo [illegible] ИV. 3. w
przypisku.

2728

Żydzi

2729

chociaż Żyd i v. 1749. *infidelis*, atoli berze M. na Z. żaden narod Chrześć. nie dbał dzieląc Polska z królem, żydowskie Nawet Staszic pokonał żydostwo dziś jeszcze gorzej

ександру

ловичу

въ Варшавѣ.

Żydzi 2730

w miastach żydow-skich według da-wnych przywilejów handlować mogą. r. 1768. Vol. VII. 276.

na ulicach pustych osiadający od pogłó-wnego na zawsze, a od innych podatków na lat trzy uwol-nieni, r. 1775. Vol. VIII. 147.

Rabinowie bronić ma-ją ślubów Żydom nie trudniącym się rzemiosłami lub handlem, ib.

w Warszawie mają

prowadzić handel w czasie sejmu, według dawnego zwyczaju : ci co mogą zamieszkać w Warszawie, nie da sędziom Wojewodzińskim, bez pieczętowanych lub miejskich uchwał, r. 1766. vol. VII. s. 470. i 1768. vol. VII. 711.

Żydzi

r. 1768. prowadzą te tylko handle, rzemiosła, a których pacta z magistratami. Gdyby osiadłem im chcieli rubio miasta, rząd przyrzedniczy, vol. VII. 755.

W miastach królewskich propinacyi dzierżawić nie wolno, r. 1776. vol. VIII. 917.

2731

Żydzi za Stan. Aug.

u Smoleńsk. cytaty głw. 2. 9. !!! Dalej 18. 19.

Sasi niszczą Żydów w Leszcznie, wycinają w Poznaniu 21. 28. w przyp.

Frankiści opowiedzeni 34-6.

Przejęli Zamojsk. ocenioną mies. § 46.

Religia mojżesza identyczna z Chrystusa nawet!! Głu. ku rolnictwu Żydów! 52.

2732

Żydzi XVIII. XIX. wieku

w Nitrze z dn. 1. Grud-
nia w Zb. jest arty-
kuł o Żydach, nieliczny.

2733

Żydzi 3. 2734

R. 1764. Żydzi umniejszyli
tak silnie swą ludność,
że ich nie liczono jak do
60000. Więc podwajano im
pogłówne.

Morawski V. 17.

Poniński, Sułkowscy. Po-
tocki krajczy podzielili się
200000 czerw. zł. które im
dała Warszawa jako osobo-
wom Rady nieustającej, by
nie dopuścili Żydów do War-
szawy: Żydzi drugie tyle
by im wolno było zamieszka-

Dać ludzi za bramami mia-
sta ib 1074.

Za Sejmu czteroletniego
ludności 900,000, ib V.
288.

Poseł piński Butrymo-
wicz protektor Żydów.
ib V. 289. w przyp.

Domagał się zniesienia
kahałów ale tylko co do
spraw świeckich, przy każ-
dym kahale chciał mieć
Bakałarza i szkołę ib V.
289.

Kiedy w Niemczech brano od
Żydów ~~kozłowe~~ jak od nie-
porno gejm człowiekiem gatu-

Żydzi 4 2735

gotował im równość z resztą mieszkańcami przez ogólną deputacyą w której zasiadał Herszel Józefowicz, przypuszczał do urzędów, zasłaniał od podstępnego nawracania, przybliżał godziwemi środkami do zbratania się.
ib V. 2000-9.

W czasie powstania Kościuszki Berek Joselowicz i Józef Aronowicz tworzyć mieli pułk lekkiej jazdy ze swoich współbraci, ib 416.

W czasie rzezi Pragi odzna-
czał się szczodrem przelewem
krwi czych (dla tej) sławczą kunnym[?]
kturawe wiekach Prażców
była im drużyblinać matką
a przy szczątku gradnich bie-
lowi macochą jak wszędzie.
ib. 421.

Berka Joselowicz dowódzca
pułku żydowsk. r. 1794, po-
tem legionista, za księstwa
szef szwadronu w pułku
piątym, poległ pod Kockiem
w czasie włóczenia An-
stryi ks. Księstwa
ib. VI. 99.

Żydzi 5 2736

Miasta i Żydzi zwracili się
ku do sejmu czteroletni.
Morawski VI. 10.
Za księstwa warsz. Ży-
dzi uwolnili się od służ-
by za pieniądze. ib VI. 134.
Z dwóch innych społecznych
i z trzeciego zesłowiańszczo-
nego ludu, Polska i Ruś bez-
lenne były dla Izraela
niańką, macochą ale nigdy
jak [illegible], ludzką ma-
tką ([illegible]).
Wejście Moskwy do Wilna
1812. [illegible] zdrada

miejscowych Żydów, którzy
dopuścili się względem
zmarłych a ukradowanych
żołnierzy Francuzów: wy-
darli im wszystko postę-
pujący ~~[illegible]~~ krok w krok
za uciekającemi zwycięzcy.

Murawski VI. 165.

Oddani do szpiegostwa

ib VI. 261.

Emancypacyi Żydów, któ-
rą ~~[illegible]~~ zaprowadzić [illegible] r. 1823.
sprzeciwiwszy się Karmian
i Szczęsne, twierdził, że ich
[illegible] dla depraw-

Żydzi 6. 2737

Żydzi od granicy odegnał Minister Lubecki.
ib 266.

Komitet Starozakonnych wyprosił 1827 że dozwolił rząd otworzyć szkołę Rabinów. ~~[illegible]~~ Obok niej było pożądanych szkółek żydowskich do dwudziest.
ib 293.

Już na drugim sejmie Polski Kongresowej wyrzucano Ministrowi spraw wewnętrznych ucisk Żydów
ib v[illegible] i 296.

Dozwzagli v. 1034. gwia-
dczy ze zlawanakonnych że
powinni zstawać w okra-
nie kraju, a twierdzili sobie
wstęp do gwardyi narada-
wej. ale jednakże się zwa-
ry między nimi samemi o
przyzy których urzą-
twudyca [illegible] nie chciała
zła część gdzie
jakimi najprawniej przesta-
budziły niechętne Żydów i Ka-
laków przeszedł. ib v. 357.
Między [illegible] których
rych wypadał v. 1034. Skrzy-
necki na Litwę był i Borek-
sym legionistę ib 401.

2738

w Polsce na Rusi
i Litwie tej ~~[illegible]~~
zwykli życia zmie-
nić. Dopóki myśla-
no, że zmiany żydow-
skie przeglądowcy, a
za to nić nie za-
powniano, nie do-
chodziła celu. Gdy
Frank zapowiedział
że można wewnątrz
być nie zewnątrz

[illegible].

von

Campe.

r. 1870/71ro

d. 22 Czerwca.

Histor. historyi mieszcz.

Kupcy rusyjscy zgada-
jący się do Gdańska
w języku ojczystym
zaś kupcy z nad War-
ty, Noteci i Dniepru
słowami Rotszyldowie
Warszawscy po nie-
miecku. Zwracali to
gwarą pochodzie na
wschód stawowy przedsię
zważ germanizmu.
(NB. zapomnieli
jaki ich los spotkał
w Niemczech ?).

Bibl. Warsz. r. 1876.
II. 431.

2739

1100
700
300

4950

9025

2740 Żydzi

Mabur.

r. 1765. Stanisław August potwierdza przywileje nadane dawniej czasy od królów Polskich Żydom Swawskim, w mieście i na przedmieściu zamiejskich.

Act. civ. I. n. 81. Swojego wójtowstwa posiadając dzierżawcy,

r. 1749. Wójt miasta r. 1348. nad Paprotnem założonego, wprowadził Żydów, i [illegible] a) na gruntach miejskich wójtowskich i mieszczańskich przekupywanych, pozwolił im przybudować szynki i prowadzić handle

ib III. n. 3. w potwierdzeniu Augusta III.

Żydzi w Małopol.
nie wzmian-

r. 1262. Kuprzywni-
ca dana cystersom
mogła być zaludnio-
na warunku ludem
praeterquam Judeos
Kod. Małop. nr. 60.

na zasadzie wolno im
przybywać i dalsze za-
pewnia się bezpiecz.
r. 1327. nr. 173.

[illegible] Bibliog.

27411

Żydzi 2742

Według Wapow-
skiego w Kronp.
ner. Polon. II.
str. 260. Żydzi
zmiana od Jana
Olbrachta z Kra-
kowa zaczęli na
Kazimierz prze-
nosić się.

2743

Żydzi

nowe pokolenie izra-
elskie w Krakowie
wychowuje się zupeł-
nie z wychowańcami
ogółu, i oswaja
się z naszą literatu-
rą. Są one bezwyzna-
niowi. Oby tylko
czuwać by się w
<u>bezreligijności</u> nie-
zatopili. Wyjątek
Edward Gems i ulu-
lubiony od Sawiń-
skiego za wierny
wykład wyznaczo-
ny przeciw osiadło-
ściom cieszą się
z prawem.
Kuryer Lub. r. 1877
nr. 45.

Żydzi 2744

Młodzież izrael-
ska krakowska nie
idzie na lewy ju-
daizmu wiedeńskie-
go. [illegible] się nā
ludzi wyższych zdol-
ności nie na tem by
ich wyjść na urzędy
kraju, ale aby się
przejęli gruntownem
obywatelskiem"

Kur. Lub. r. 1872.
nr. 45.

Warszawa, Żydzi

Wzmianka w Encyklopedii Orgelbranda Sobieszczański o Żydach 23–7.

2745

miasta
~~Nedanzga~~ (Żyd?) 2746

Lazarus Żyd grał w Czerska
Leszovis z panem Cielicz
obywatelem z poza Mazow-
sza str. 46.

od Szidow wipravicz 63

Pierwszy ślad pobytu Żydów na Litwie jest według Narbutta III - str. 27. w XII wieku (r. 1171).

Witold sprowadził z Krymu do Trok rodziny Karaitów, o których osobny artykuł w Bibl. Warsz. z r. 1844 II. 423

O Żydach litewskich szczegółowo w Jaroszewicza Obrazie II. 92-4.

2747

Шта

чиме

18/4 18

Żydzi w statut. Litewsk.

W rozdziale. I. 5. II. 8.
Na karnica arcybiskupów
dodał statut III. a zła-
chodzenie Żyda lub Żydów-
ki przyjmującej religię
chrześcijańską.
Statut. II. i III. 13. nie
dozwala służni u Ży-
dów i Tatarów.

2748

Żydzi na Litwie

handle prowa-
dzić mogą w
domach i kra-
mach [illegible]
we Wilnie, r. 1633
vol. III. str.

2749

rubli składki na

23 Апрѣля 1876 года
at N. 39.

Żydzi na Litwie

Jaroszewicza Obraz

II. str. 108. 221.

2750

Żydzi Litwa

wyłączeniem ochrzczony Żyda r. 1429. nr. 195. Lud. I.
Jak i w Hiszpanii

2757

Wyrażnie rubli srebrem oz
Towarzystwa Kredytowego Zie
N 11880 Seryi pierwszej okresu
5/0 z r. 1849 N 113428 wyraż

~~Królewscy Żydzi~~

Litwa

Zygm. Aug. słowa ciężkie i zaczepne w Mozlew.

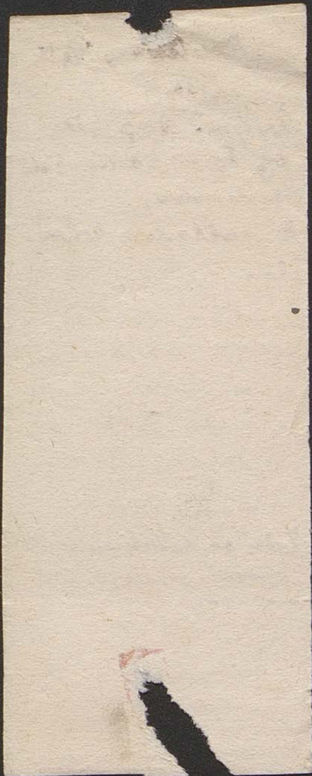
w zakładzie z Wład. IV.

na sejmie lubelsk. unijowym na żadną nawidowanie nie naznaczono tylko na żydowskie. Jurysz.

Cbo. II. 50.

Żydzi na Litwie zbiór nie chcieli. r. 1690. Vol. V. 820.

2752

Żydzi Litewscy.

r. 1569. Vol. II. 709. składa braciszka i radziami usuwać sprzedawić może, by prawne kon. chcącym a nie lew. niewiernie Żydom.

2753

Żydzi litewscy

Wołyńscy Żydzi przed Szweda-mi v. 1657 r. vol. V. 556.

2754

porów. Litwa i
wagate o żydach
Łuccy Żydzi brali
procent od prawa
u Dziad. 102. ~~[illegible]~~

2755

Bewaring
J. W. Barth Ove-
ri gegw. 1746.

7.

2756

Łuck, Ruś, Żydzi

Jagiełło potwierdza przywileje ziemi łuckiej, zrównuje ~~tak Katolikom jak Rusinom i Żydom~~ (Zelew. II Potwk. gr. łuck.) ~~Poddani szlacheccy~~ wolni od opłat cła wyjąwszy. Stacja należy się Królowi, kiedyby Kasi nau nie więcej. ~~Nikt do katolickiej wiary zmuszany nie bę~~dzie. Dan we Krakowie 1427. Danił. Sk. II. 42.

Władysł. Opolski przenosi Zawadau na magdeb. Danił. Sk. I. nr. 457.

cie, który
niej musi
skutku ko-
myślą tą jak
a sejmowe-
ych ustaw
widać (1) tu-
szcze w r.
et r. 1589
nanie Janu-

Żydzi na Rusi

Patrz Sobczykowicza
str. [illegible]

2757

...ciuset pięćdziesiąt, w liczbie zastawnych
...iewskiego, umarzaniu na Rs: 250
III gr; i na Rs: 1000 Seryi pierwszej
z bieżącemi kuponami od Sturzy

2758.

Józefa Iwanka wspo-
mnienia z wojska

Wierzono w jeden po-
wszechny czyli kato-
licki kościół, jedna
była owczarnia w ko-
ściele tym i jedenże
pastor, biskup Jezus
Chrystus (ann. Kan-
[illegible] w [illegible] II.
237) ale dwóch
Cezarów. Bibl.
Warsz. r. 1842.
I. 540. (Nast. Ta-
tarzy i [illegible] Żydzi
nie chrzcili gdy się
chcieli pozornie nawró-
cić, sprzeciwiając do po

za Jerulimą, a często
w Jeruzalimie, gdyż
nie nie chodzi].

Frankiści 1.

Uznali Polacy 1759 że zarówno wypę-dzić Żydów gdy kraj cały napełni-li, więc przynaj-mniej [illegible] spół-czuć ich chciano. Teraz, mówi F.B. w Starożytn. byli du-szą Polakami (a czy nie sercem? w ca-nie wiadomo.

2759

Frankiści 2.

2760

Jak Frank powierz-
chownie był Chrześ-
cijaninem, tak i
Frankiści, jesz-
cze za rządu
pruskiego w Pol-
sce osobne szkoł-
ki na których po-
licya pruska zdy-
bała ich, mów(?).
F. B. w Starożytn.
Polskich

jeżeli prawda co
Brunik. [illegible] w Bibl.
Warsz. r. 1845.
III. 329 I mówi:
że wyrzekali się
Frankiści ich-

zniszczenia, a choć-
by zbyt wolnemu
rozwinięcia prze-
mysłu mianowi-
cie mniej ziemnego.

chwili
nie
jednej
tej
dnięk
wobdu-
tce gla-
nowu
gran
i wodni.

Dom otwarty, i u zmarłych go do miejski. Frankiści ugrzęźli w Warsz. przez mych pierwotnych umarł Frank w Offenbach 1789. na rzecz Frankistów pol. glinek i licznych Warszawa liczba już 27 000. Mieszczanie synowi naczelnictwa nad niemi.

Morawski IV. 296.

27Ka1

Frank i Frankiści

Jan Jakob Frank z Kró-
lestwa na Podolu przed
Duchownie i zborem katoli-
ckiem we Lwowie przy-
jął chrzest. Nalcu sam
bawski Mordka Krys
(Krysiński) przeciągnął
za sobą siedm tysięcy.
Frank ochrzczony zjechał
w Warsz. w celu Kró-
la z przywileja jaki im
dał czasem litewski ku-
rzyszłali zaraz; Ale gdy
Warszawa zasłała ży-

Frankiści

nie obrzezani
(Frankiści)
gdy już w Zwie-
ciadle zaczęli

2762

Frankiści

Za Krzymian ~~byli~~ będąc Po-
Żydami nie
obrzezywali się:
dać mogli być
nie obrzezywa-
nemi i Fran-
kiści.

ażeby nie gdacio
wskazali drogę
Scharwin istni Ży-
dzi a jednak Po-
lacy.

2763

Żyd mieszkańcem nie obywatelem, [illegible] Tylko ~~przed [illegible] [illegible] [illegible] prawo~~

~~[illegible]~~

[illegible] ale podrzędną, po miastach tylko [illegible] się obywatelstwem. Obywatelstwo dzielić drugiemu nie zaciągać, tylko mieszkańcy 2

ma stanowczej dla wyłącznego magnata. 3

~~[illegible]~~ Władam więc magistrat, tak dla mieszkańców [illegible] miasta jak dla wsi 4

mieszkańcom tako 5

prawa przejezdnych 6

bezpieczeństwo 7. a

~~[illegible]~~

wiara 8

funkcya 9

małżeństwo 10

Tylko umówionych, a w innych podczas jarmar. W czasowej [illegible]. [illegible] [illegible]

Delegacya Tomasza Grabowskiego do Wiednia [Frankistami zwani,

Czacki (str. 192) mówi: szczególniej [illegible] przechrztów Frank.

O nim z uczonego opowiadania się bie, przed śmiercią F. B. (Feliks Bentkowski), nie wymieniwszy nazwiska opowiadacza, nadmieniając, że bibliotekę lwowskie jednemu uczonemu duchownemu na dostarczył do napisania historyi Franka i jego kościoła, która dzieła [illegible] dziennego nie ujrzała. Członkowie kościoła tego pojęli się [illegible] wszystkiego co [illegible] ~~[illegible]~~ w dawnych czasach [illegible] ~~[illegible]~~ Bunzlau ~~[illegible]~~ można porównać się pod kowami ze hiszpańskimi Żydami zagadnieni [illegible] [illegible] praktykowanemi.

Kwit na Rbs 100

Debraten

O Franku i Frankistach pisali: I. rejestr Frank, Frankiści 2765

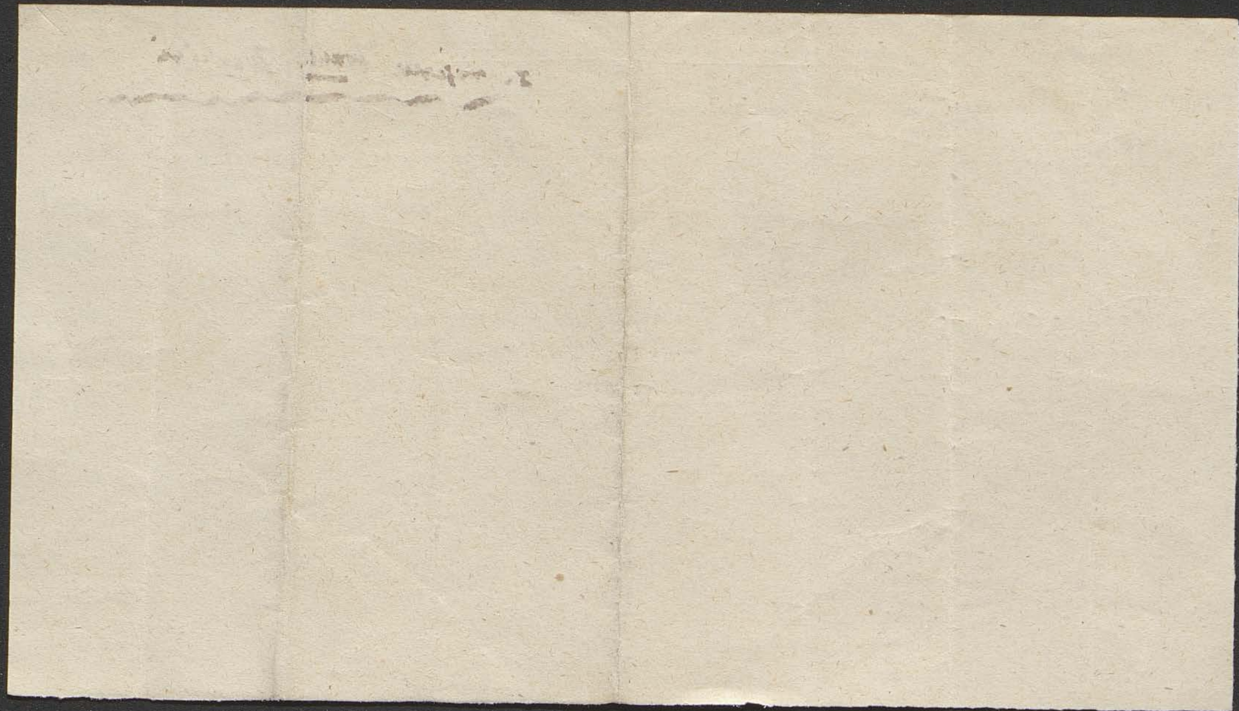
Krzyżanowski A. Dawna polska. Wydanie [illegible] Tom I, str. 51. 54. 55. 56. 57.

Skimborowicz. Żywot, skon i nauka Jakóba Józefa Franka. Warszawa 1866 r.

Smoleński. Stan i sprawa Żydów polskich w XVIII wieku. Warszawa 1876

str. 34, 35, 36, 37, 71.

Graetz. Frank und die Frankisten. Wrocław 1868.

miarka obr. I

Ludzi za nie
czytałem stare-
go mówili często
próbując mowe-
dzi: gdy to ja by-
ły nadzieję.

2766

[illegible]

...elwa pozostawiony być na urzędzie

sądowym w Warszawie.

Oddawca ten jest synem ś.p. Francisz-

ka Maciejowskiego synowca mego a

przyjaciela Senatora. Godnym jest że

[illegible] jako żeś-

2767

Żydów [illegible] w
okresie II–III.

Według 1264. nie wol-
no Żydom że tak pa-
nom hipotekować się
na dobrach. Kazimierz
Wielk. potwierdził (Band.
Jus pol. 17. Statut
Wiśl. małopol. z r. 1347
§ 26. zakazał i tylko
na grunty dawać po-
zwolił; jak statut z
r. 1368 § 87. z tem
dodatkiem że jeżeli da
na piśmie, to nie
może z pisma skar-
żyć, tylko z fantu wi-
ny. i procent rachu-
je się mu tylko za
dwa lata za procen-
tu na tydzień tylko
½ grosza.

Też statut Zygm.
I r. 1509. że pi-
sma nie uważają się
tylko fanty, a od 1
marki na tydzień
trzy denary (de-
nar ⅓ grosza) ib.
690.

a przynajmniej procentu (pro-
cent od procentu) nie
ma żądać od Żydów.

r. 1532. Vol. I. 518 że
w starostwach żydowskich
ma być księga, na wpi-
sywanie zapisów ży-
dowskich

r. 1670 Vol. V. 77. Da-
wne prawa obwarowa-
ne i nawet przyda-
nowane, a wzbro-
niono żo procentu za [illegible]
zbytecznego na [illegible].

Żydzi w Ob[yczajach] III.

Kazimierz gdzie mógł Żyda prześladować. Zrobił go Kampanerem, bo bankierstwo w całej Europie w ręku Żydów.

2768

Łydzi Olew. III.

Jeziore a haj-

dowie w Kw.

Lub. r. 1176.

nr. 66.

2769

Droga B

ienkia

jédora

adbratem

Żydzi Obr. [illegible] za-grożeni utratą gminy. Od samego początku należałoby brać Żydów, opatrywać ich odzieżami, i tak przyzwyczajać do roli. Nie jeden z nich przykładem był Berek z Kocka. 2770.

Tatarzy [illegible] się najpierw wojną, Żydzi tylko lichwą, zwłaszcza od pieniężniejszych [illegible] ~~[illegible]~~, przemy- Kapitalizm! [illegible]

[illegible] chrześci[illegible], [illegible], [illegible] [illegible]!"

względzie, w
cząstku my
iż Taszyckie
skiego prac
wi nie od p
nie zaś ja
kodyfikują
no, i że b
dla państ
powszechn

Żydowska czynszowszczyzna
obr. m.

w Haliczu (r. 1566) rabiej (Rabin), szkolnik i kantor nic nie płacą, bo powiadają, żeby mieli wolność od czynszu.
Mat. Arch.
II - 354.

2771

Żydzi w obr. III.

W czasie unij lubelsk. Mahometanie obywatelstwo uzyskali: mogli i Żydzi, ale talmud stał na zawadzie. Lelew. Polsk. ś. v. wiek. III. 102
Żydów raj w Polsce ib 216. w przyp.
ich prześladowanie ib 202.

2772

~~ris rien~~

Żydzi w Obr-m.

Statut litewski szla-
chcicom wyłącznie na-
dając łaskawie obje-
żdżając Konst. z 1764.
odjęła im, ale z r. 1768
krzywdę tę wynagro-
dziła.

Staw. Polsk. p.w. Żydzi

obyczaje, zwyczaje,
za i przeciw Żydom.
Polska II. 134. wstęp.

2773

z puduszczenia, jàk mnie

mam, Frankòw, zacząt

on tuż samo czynie ze swoje-

mi drugo i trzeciorzę-

Żydzi ekonom. III

Konstytucye synodalne mają dążność wyłączną do wyłączenia Żydów ze społeczeństwa narodowego, a ustawy cywilne mają na celu zlanie ich z narodem.
Gumplowicz str. 61.

2774

Żydzi w Brandeb. hist.-prawa str. 555.

r. 1570. vol. I. 925. o Żydach

Żydzi I.

und Trachmann

früher

Żydzi obecn. III 2775

Kazimierz Jagiell. uznał Żydów za gminę i potwierdził im przywileje z r. 1264. ale jego synowie bynajmniej – zgoła nie dozwolił, wyłączywszy od rycerstwa księci, ludzież Żydów. Tadek po królem Janowanie Olbrachta przy Pany Aleksander na tron nie ~~[illegible]~~ wezwał na sejm radomski r. 1505. Żydów, tylko mieszczan. Pamiętajże czasy fanatyzmu i Tatarów nie przyjmowały (co lezi Czacki Lelewel w Tatarach w Polsce: dziejach ?). Wi

Dni że nie śmiało i dla
dzieci nie zrobię gdy
trzymam pióro w ręku.
postanowiłam nic co-
fnąć-

Żydzi w Obr. III.

Jan III. Król miał faworyta Żyda, i dlatego nie był przeciw ludowi temu uprzedzony.

Szarasz. Palest. p. w. Żydzi.

2776

wieków śr. z r. 1859.

. 614. i na innych

nało, w porównan
takichże czynów,
cie w historyi li
zachodniéj nal
Czyn ten, płod
twa smutne d
dla badacza p
prawa nader w
ie bowiém, że wy
obywatelstwa,

Żydzi III. okresu. 2777

w takim stanie rzeczy
nie mogło nie zjednać
powagi dla Żydów - jak
nauka [każdź tego rodzaju jako magia ~~Des-Cartesiuszów, Delrów~~, ~~bądź~~ medycyna] ~~po~~ praktyczna,
~~[illegible]~~ a
państwowo-urzęd-
na, jakoż Józef
rozpoczął w Egip-
cie, a średnio-
wieczni i nowo-
żytni Żydzi da-
lej prowadzili i
prowadzą.
Wachler. Convers-Lexicon.

[illegible]

$\frac{15}{30}$) $\frac{21}{33}$

1. [illegible]

$\frac{2}{3} \times 5 = \frac{2 \times 5}{3} = \frac{10}{3}$

[illegible]

Żydzi w Obr. III

Za Zygm. I. wiele dru-
kowali, nawet a szcze-
ce lekarskiej jako prak-
tyczni lekarze (Dawid
Mejer lekarz króla Ste-
fana) jednakże dzie-
łami swemi nie zbo-
gacili ani swej ani pol-
skiej literatury.

Szarota. Polsk. p. w.

Żydzi.

2778

(według kronik
27-8/ z całym k
że jak ojcu tak
krzywdę wyrzą
ich nieprzyjaci
ale czy dozna
tych nieprzyj
to dopiero pis
Mateuszu dz
ciarz ś. Stanis
[illegible]

Żydzi alew. m.

w Haliczu (r. 1566) Ży-
dów gospodarzow 29, któ-
rzy dają w rok po gr. 30.
Komornicy żydowscy, któ-
rych jest 13. płacą po gr.
15. Muzeum Świdzińsk.
II. 357.

Tu pewno Karaici.

2779

Ś. p.

Władysław Chometowski

Żydzi w Oświęc. - [illegible]

Dawno zasiedziali, i przedali ze wszystk. dziwno równo z mieszczanami płacąc z da ziemia na rok funtów 12 pieprzu, a szafranu funt, lub za funt pieprzu gr. 24, a za szafran zł $5\frac{1}{2}$

Muzeum Świdzińsk. II. 324.

2780

łobne w kościele S. Krzyża, w dniu 24
b. m. we Środę, o godz. 11 rano, i na wypro-
wadzenie zwłok z tegoż Kościoła na
Cmentarz Powązkowski tegoż dnia o go-
dzinie 5 po południu.

Żydzi Obr. IV.

2781

Żydzi uważają chodzi-
ła o zatrzymanie
narodowości nie
mogli użyć słowo,
ho ten zmywa zło-
dzieja. [illegible]
[illegible] kara to znad-
miało na względzie
[illegible] byłaby szyja
się w tem [illegible] swoj
prowadzą, lecz ona
nie dbała o niego

12

2

36[illegible]

Жидівко Осн. 1862

Помимо жидов и [illegible] [illegible] в Атен. [illegible] [illegible] кн. 3. за Апрель III. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] жи-дам.

2782

2783

Żydzi obecnie.

(Majątek, obywatelstwo, obrzez.)

Musiał prawodawca Żydów tak
ich urządzić jak urządził, aż-
by przechować ideę monoteizmu.
Ta rzecz powinna po objawieniu
się chrześcijaństwa. Dziś też żaden
Żyd nie będzie obywatelem kra-
ju (polskim naród (choć Polska
jedna dała Żydom takie przywileje
jak żaden kraj) który się nie
odwróci, choć podobnie co Franek.
Najtrudniej zacząć przejdzie się
dalej!

Żydzi w Obw. IV.

Na całej kuli ziemskiej stosunek ludności żydowskiej do chrześcijańskiej jak 1 do 8. Starożytn. Polska w r. 1852 - Drukowane mówią: że w Wilnie co drugi mieszkaniec jest Żydem, w Krakowie co trzeci, w Warszawie Lwowie czwarty, w Poznaniu piąty.

Słow. Polsk. p.w. Żydzi

2): bez się tu
odyfikacyą
nowy zbiór
w, widać zn
ż przez r. 1572
no różnych ar
raju porozrzu
po zbiorze Ła
wileje wydan
Do Warszawy
rawosie pod

Żydzi Okr. W.

2785

Kamień. Aug. Projekt reformy Żydów, wydał Gumplowicz. Krak. 1875.

Oddawcą niniejszego jest ucz
który w r. b. kończy kursa
nej 3ch letniej praktyki.
proszę aby za jego pośredn

Żydzi Akw. V. 2786

r. 1615. w Krakowie
jatki mięsa tylko
w takiém miejscu,
gdzie i Żydzi sprzeda-
wali mięso ale nie
w rynku tylko u stro-
ny żydowskiej, a rze-
źników tych tylko ni-
k. Ci mięsa do jatki s
rzem się nie zdarzy
mają sprzedawać tyl-
ko chrześcianom, a nie
szukami. Mają oni
oddać na rok do ce-
cha kamień łoju.

Źródła dziejów. II.

we Wszechnicy na-
leżą do cechów i Żydzi,
s. 047.

r. 1621. według przy-
wileju Żydzi przejeżdżaw

ścy przyjęci od mie-
szczan do prawa mag-
deburskiego i zrówna-
ni we wszystkiem z
mieszczany ob. 217.

Żydzi, Niemcy w Okręgu, V.
Porozrzucać się u nich w Mickiewicza literaturze, co u francuskim badelagie, itd. i uwiedzieć zdanie.

2787

Sewer i Antonin pozwolili Żydom brać urzędy, dodawszy, ażeby także w urzędowaniu nakładać obowiązki (necessitates) któreby ich religii (superstitionem) nie obrażały. fr. 3. § 3. D. de Decurionibus (50. 2)

2788

Żydzi opiekunami i nie Żydów z ku postanowienia cesarzów [redacted] (constitutio) tylko w tem zwalnia co ich religija (cultus) obraża, fr. 15. § 6. D. de excusat. (XXVII. 1.)

circumcidere synów ale

we swej religii wolno
według przekonania lecz
w innej religii [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
legem [illegible] de [illegible].
([illegible] 87.

Żyd we śnie

mówią żadnych pie-
niędzy Ob. s. 28. 2
nie wolno znacz-
yć Żyda by widział
pieniądze we śnie-
do: kto zobaczy
pieniądze a zobaczy
zaraz wszystko do
zobaczy [illegible].
XLI.

2789

2

Duchowieństwo

w sprawie duchownej nie
do sądu duchownego, ale
przed Wojewodę, który
wespół ze Starostą
bronią Żyda xxx.

2790

Potwierdz. na [illegible] karcie.

3 ~~4~~

Przygody przed urzą-
dzeniem się za granicą.

2791

Przez Polskę zmie-
sił się wozem z
hiszpanichami, któ-
ra wały wozowich
do Węgier, a ta
do Bolgar, a ta do
Kondula powiedała.
Nawzajem z Kordu-
by szło na Polskę
do Krymu Żydzi. Ze-
brał Polaków wich.
środn. II. Hib-Zci.
kto wraca dzień Ży-
dem w środzie. Ol. 26.

rząd

16.

rząd miejski na siedzących po miastach, z odwołaniem do assessoryi 4. 2.
nie ma karnemy

ale po wsiach za kontraktami, należąc do synagogi większego miasta
4. 4. i grodu 5.

pospolstwo żydowskie po wsiach starszych wybiera a magistr. zatwierdza

11.

starsi pobiera. po miastach zbiorąją

2792

a największej jeszcze po
wsiach przydałby do
nich a ci dumają
12.

Żyd nie ubigwałał a-
le mieszki.

5

Kto? G. 5. ma lwy
kulagurye Du-
niasa.
Dowód na to ma
pewna Dunnam mięsie.
4. 6.

2793

6 [illegible] Żyd.

majątki i sposob-
ności [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Dozór Rada miejs-
jsca [illegible].
Z.

2794

Gmina żydowska.

5

Gdy się sami Żydzi
[illegible] godzi gra-
wszystko, a Wojewoda
gdy się Dań sami zgło-
szą [illegible]

2795

wszego WW Wacława Aleksan

dyspozycji

Warszawa dnia 27

Bole

mieszczanie

6

Gdy się sami Żydzi
poswarzą o rzecz, nie
sądzi ich Sędzia miej-
ski ale Wojewoda, –
a gdy o szalbę do mo-
narcha §. [illegible]

lub gdy i przed Wo-
jewodę należącą spra-
wę chce Żyd przed
monarchę, to nadu-
chać go VIII.

Nie wyciągać ma
Wojewoda nic od Ży-
dów tylko co sam Żyd
raczy dać IX

2796

Policyjne ich samych

76.

w czasie procesji w Domu i gwiaz ka-rzy jako mięsza-na władza 15.

chrzczony nie mówi sam na sam [redacted] lecz w przyjaciół. Chrześć..

22.

2797

11

Żyd w domu chrześc.:

Gdy w dom chrześc. nie czynić mu przykrości XVI.

2798

lan Macquarie

Szczególniej polityczne (przez rząd)
na żadne [struck: żadne] 8 [red] 9 [red] fundusze
skarbowe i ekonomiczne gdzie
władza nad człowiekiem [line struck through] 1000 zł.
14. 8 [red] 0 [red]
wiara udowodniona,
bez chrztu nie przymuszać, dzieci bez
wiedzy rodziców nie
chrzcić 1000 2799
Synagogi, cmentarze
szanować 19.
bez pośrednictwa [struck through] 7 [red] 0 [red]
osób i majątku
za-

odwzorowany zosta-
je niezmien. 23.

Żydy chrzczone

r. 1412. nr. 57.
Cod. univ. I.
chrzcone dzieci
wyznawają wiarę
z Żydów. 56.

2800

Lydy chroma

v. 1412. m. 67.
Cab. ...iv. 2.
chroma- 2...
...
2. Juiv.

Szczególny majątk.

rzeczy kuchenne,
25 — ban lub rok
zwierzęcia. 1 l. 10.
schwyconej Dama-
ga się majątku
21. S. C.

2801

miasto
Żyd gdy wchodził w
Dom Chwały i nawa-
żał się (Lak Karin ę.
16. ale już pewno przed
nim). miasta
o używaniu Torun mięj-
goiej Dagierra [redacted].
Też miasta w. rzeźi, która
gdy się nie uda to gwarze-
dać [redacted] xx.
O i K i zmie [redacted]
ewentuowo [redacted]
fitkan ę. 5 miasta
nitka nie głosi u Ży-
da B ę. 24. (karin
miasto na minał).
Żyd może wydać za-
płat i w swoje mie-
ście [illegible] 20. Karimirz
nie ma [illegible]. (wie
dzi nie [illegible])

2802

Powodzenie przed Bo-
mem [illegible] i karimy
Bahyl Tarczy ku nie
przeciw handlowi
niewolnikami nie-
że już za Tarzyla
praktykowaniem nie
można.

Na pochwałę Eu-
ropy wychodzi cyzie-
lowanie się [illegible]
Pariża nowa Juden-
gebühr
misję
Zmyczającej prawo
[illegible] z r. 1842 nie
zna[illegible] jak Lewa-
nika Gala r.
Niewrażliwe zna-
lezą ce prawo Bo-
lesława [illegible] z cdzie-
gieniem [illegible] da Kastuba-
ka [illegible].

Obywatelstwo

Johannes Golschalkus suum cancionum resignavit. Dalrzej ciąg Kons. 96.

obcy nie przyjęty jeszcze w przeciągu roku nie przynieść świadectwa dobrego sprawowania się z dawnej siedziby, lub nie udzieliwszy się (heredi tarez) lub będąc bez żonnym nie ożenił się ib 97. 2803

~~his natus ex non eget tilem ib (97)~~

W końcu XIV. przenosili się ze wsi do miasta, sprow-

nadając tkanki dla gwia-
dectwa w puszczy wnóń: dziki
~~owe miasta poczynając~~ żywot
~~czego~~ ib 122-3.

Chłopiec żydowski
Kto wprowadził
chłopca żydow-
skiego (by go
ochrzcił?) ka-
rany jak wy-
żej §. 26.
Chrześcianin co
zabiło dziecię
wniosł do domu
żydowskiego, by
na Żyda padło
podejrzenie, to
surowiej karany

2804

o Su

Arnij.

Janu

Żydzi

poznawali Grzego-
rzowy który po-
lecający ogrodnika-
jący, tak Żydzi
przy pobożnych
ogrodnikach kapr-
dami.

2805

Polityczne. przyzwo-
dzi ko-
Król skarb. B 24.
Kazimierz W. ~~nie~~ nie
ma [illegible] niż Woje-
woda i Starosta i tyl-
ko król (s. 6). Kto ży-
da zabije gdy idzie do mie-
[illegible] (s. 10), albo
doniosą że żydzi im
słuchają [illegible]
[illegible] (s. 11) 2806
K gmina
to ktoś [illegible]
na [illegible] dwa
talenta (grzywny) pieprzu,
B. i K s. 15. 22.
Wojewoda ci [illegible]
żydów s. 22. K
Sędziego swego mają
słuchać żydzi pod ka-
rą funta pieprzu. B i
K s. 16. 23. za-
Żydów K a tak-
korzystne Skarbu s. 25.

Sędzia żydowski nie
wydawał wyroku a nie
pokazawszy wprzód
starszyźnie żydowskiej.

<u>K</u> s. 24.

szkoda miejsce prze-
czytane, powtórzenie głu-
dawniej przede wszyst-
kim szkody <u>B.</u> s. 10.
uważał szkody [illegible]
genitivo [illegible]

<u>K</u> s. 27.

Kto Żyda krzyw-
dzi ten skarbowi
narusza <u>B.</u> 29. na
le nie Kazim.
Szlachcic.
Pawła Zaka-
zał [illegible]
Żydów [illegible]
[illegible]
[illegible] jednak [illegible]
[illegible] jak [illegible]
[illegible] <u>B</u> 31.
[illegible]
[illegible]

Jeżeli
Żydy
na
Żydów
wprzód
[illegible]
[illegible] od
[illegible]
[illegible] <u>B</u>
s. 22.

Ży-
le nie [illegible]
królewskie-
mu [illegible]
s. 31.

Szujski do Papiera

Obwinianie Żyda o mordowanie dzieci zakazał Papież B
4. 31. na Szlązku jak? ib a jak Kazimierz? 4. 39.!

nie mniej Żydzi zostawali lennikami [illegible].

2807

Szczunek do króla
hołd wierzchami dobra gdy
żyd swym, nie przy
kładając się do niego
wy na wojnie! bie-
[illegible] (ani [illegible]
[illegible] conservat
Sk. 36. Conven.
37. B 1. 2.
i K w zamiarz. 2. 2808
Wojewoda i Szam-
[illegible] Bargvakia i t. d.
więcej pomagać
żydom by im dłużej
nie przepadły K 4.
33. 37. 47. jak czadzi
[illegible] ciężarów [illegible] i t. d.
Z [illegible] zabiera-
[illegible] przebranego
jak przyczyniać
B 4. 37. K 43.

Żyd zawsze bliż-
szy do uniewinnie-
nia i Żydami za-
świadczyć się mu-
si, a gdy unie-
winni się to karać
oskarżyciela jak
gdyby zbrodniarzowi
przeciwnie. K. L.
47.

Żydzi Duchy
króla

r. 1474 Kod.
maz. nr. 220.
książe odrzeka
się swoich duchów
od żydów

Aleks. Jagiel.
r. 1506. Cod.
XXI nr. Gre. od-
stępuje duchów
od Jonowiczów. Ży-
dów.

2809

Żydzi

2810

W tym samym roku
rządzą się, szczycą
przyjaźnią Króla, i pod
dają się szlachcie.

Rabini chcieli
być Arcy-Rabi-
nami jak w Jero-
zolimie. Tak na
Litwie jak Czacki

Jedynaczka lub jedno-
stek każdy: sami
na wierzch, wiarę
(religię) na bok
inne wyznają
hiszpańska szlachta,
Pan litewska,
Pan rabinem,

Już zrośnięci
Już zjednoczony.
Oto jest Chrześcijańskie
Chrystus,
i
Hugo
Wielcy-kapłani
literaccy.

niezawsze uczło-
ny objawiły nie-
chęć rycerstwa, a po-
wodu nadużyć w urzę-
dach i sądach, i zdo-
były sobie ugarzęconu
powagi sejmików.

2811

ancyja (Refor
ku II wstępuj
zyjinsze laur
a Burbonowi
ka Krola A.
ić Gwizyjusz
a się godząc
T. Henryk Bo
taty rotatę. N
12 Katolicy
rów rzucają
wyrzynają
ych liczbie

Stosunek Żydów do mieszczan. 2812

Kiedy się Żydzi od Królów, od duchowieństwa, od szlachty obwarowali, poczynali się obwarowywać się od mieszczan. Obwarowali się zbiorem praw zamyślnie wykazujących obywatelstwo i wolności za cel pobytu w kraju.

Compar

$\frac{15}{30} = \frac{1}{2}$ (15) $\frac{21}{35} = \frac{3}{5}$ (7)

varantzya

Żydzi a Jezuici

Szydzili Żydzi Sła-
dziej Orzechowski
wich ucha w Bibl.
Warsz. r. 1545. III.
tom) że dopiero
od Jezuitów za Ste-
fana Batora zapro-
wadzeni Żydzi wraz
wszędzie gdzie udawali
się i na to by pod
maską obcego wy-
znania zachować ta-
[redacted] jemnie wiarę
ojców Izraela.

2813

owskiego

№ 3.

2874

Żydzi

Akcentowali z obrzeza. i nawracali do swej wiary. Tak Katarzyna Malcherowa pani Kamieniecka conversabatur cum Judaeis seducta cepit errorem ipsorum

Kurna Świętokrzyska w Mon. III. 147.

Kryminalne

za porwanie wbudów
Żydów - kara jakiej
naznaczy Król lub
wojewoda. - Żydowi
za kradzież według pra-
wa żydów (§ 9) ale
Już według Ch. niewinnie-
go za zabicie (§ 10)
według Kazi-
mierz (§ 13. 14. 15)

Pany żadne przez
Żyda chrześcijaninowi za-
świadczają przed kościołem
nad żydem za czyny Ży-
dów chrześcijanina
uwięzienia od ...
... § 26.

sam Żyd. lub sam
chrześcijanin nie
przyjmuje się § 7. ale
aha Kazimierz I.

2875

chrześcianin gdy za-
bije Żyda wrzwny dru-
giego najbliższy wolsku-
kuje, nawas wwszi-
stkala, albo głowa za
głowę §.10. XIII.
gdy ucieka chrześci-
anin zabiwszy albo je-
dnego Żyda wrzwny zabi-
ja, a drugiego skaleczy.
XIV.
gdy zabija Żyda pro-
cz salvum conductum,
dać mu tyllo za wolny
Żyda wrzwnego XV
chrześcianin [illegible]
Żyd [illegible]
[illegible]
mu. Żyd Żydowi [illegible]
[illegible]
[illegible] XXVI.

Żydzi 2816

usunięcie Żydów
z powodu nadu-
żyć, Wyłuszczal. ~~[illegible]~~
13. 14.
gdy ani do roli ani
do oręża, więc do han-
dlu, ale już nie ludź-
mi ale towarem,
~~[illegible]~~ jaki tylko mogli
wziąć w zastaw.

Credit Briefe

w. 60113. pr 107 ~~[illegible]~~ Lalanvis

- 110126.

437689.

437690

Żydzi 2877

Żyd ma inną moralność niż
chrześcijanin, według której
kieruje się w synagodze i
w domu. Przestrzega wszyst-
kich przepisów religii z wielką
wiernością drobiazgową, jest kar-
dla urzędu, odmawia sobie
wszystkiego, często nawet głód
cierpi, nie ze skąpstwa, ale że-
by swym dzieciom ile można dać
lepsze wychowanie, żeby swą rodzi-
nę opatrzyć.

Potrzeba ustanowić stopę procen-
tu ~~osobną dla Żydów 15/100, usta-~~
nowić że weksel jest wyłącz-
nym tylko dla kupców wytwo-
rzonym, że kto go nie dotrzyma

je poddaje się więzieniu śledc-
zemu

Gaz. Warsz. r. [illegible] nr. 10.

Żydzi

Wychodzące we Lwowie pismo czasowe Ojczyzna po polsku po hebrajsku, ma na celu przemianie Żydów polskich w rdzennych Polaków, zaszczepić w Żydów miłość mowy ojczystej (polskiej), i zapoznawać ich z historyą kraju.

Gazeta Polska r. 1881 nr. 95. str. 3.

Jaśnie Wielmożn. Alexandrowi

Jeł. Tanowskiemu

Jaśnie Wielmożn. panu i dobrodz.

od
W. A. Maciejowskiego.

ulica Sta. Krzyska
n. 16.

Sylloge.

Jak się pogodzić z Żydami (katolicyzm)

Długich lat jeszcze po-
trzeba, zanim ludzie prze-
staną być takie niezłagodze-
nionymi w imię swych
przekonań, zasad, idei,
zanim zdobędą się na
uszanowanie bezwzględne, dla
wszystkich, a zwłaszcza znawców
i innowierców religijnych, spo-
łecznych i wszelkich. Potrzeba
jest i być powinno uszano-
wanie moralnej każdej re-
ligii, bez względu z a-ileż ona się
związywa, gdy nauka, ostoja
i miłość całej ludzkoś-
ci stanie się w szczególności
miarą udziałem najpierwszym
obu religii – Duchowny.

Kuryer Lubelski r. 1877 nr 69.

JW. Wielmożny

Władysław Alexander Maciejowski

w Warszawie

Żydzi 2820

Temu nikt nie zaprze-
czy że po miasteczkach
gdzie ludność
żydowska, i tam ruch
przemysłu, tam han-
del.

~~międ~~

kraju w którym odwar-
że w ogóle, (Czechów) ~~a~~ ~~[illegible]~~ a ca-
parlamentarna w szczegól-
(burgi) — ale choć dru-
gie tylko uprzywileju-
wywano — jednakże nie-
kwestiona wyżej i w
otwartych zagospodarowa-
wywać ~~się~~ dale we
... wydać ...

reeenz (język) 1.

grodzia z. grodu Hist. pr.

V. s. 139.

Dzid na żyd. wywarcie oth

Dzidow. jaw. 55. 2824

wezm. szem, = w swem 194.

yagu glinowiczmi ciąpuszczając J

jak dziś w rożysk. Zow.

debet statuere zachorzca, et si eum nolbet intercedere zacz (Tj. obroniony z zachorzca 264.)

pandeczca 265. pynadeczca 271 recepiszi quatuor haves nye- 312
widzomy rzeczą (przb porod Parkoszem, ba już w 1422. Ob.)
267. Parz Piśmienn. I. 336.
Parkosz

Żydzi 1822.

Wzbroniona Żydom przebiegłość w aktach handlowych

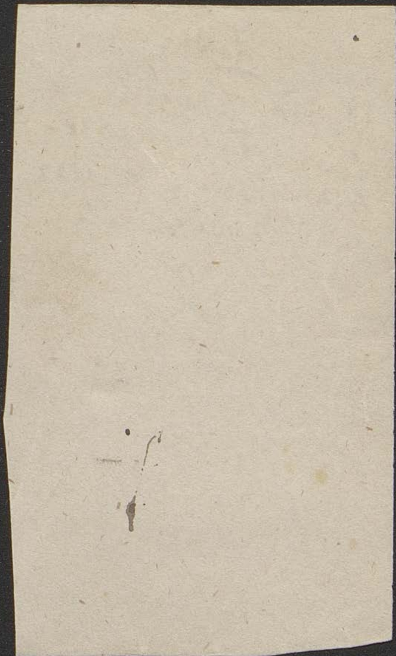
Gaz. Warsz. r. 1822 nr 10.

ze inny

755 E

Żydzi 2823

Padła klęska na kościół od protestantyzmu, niemaż i od żydowstwa?

2824

Małżonkowy: dokuczać aż się wyniosą.

Żydzi 2825

O zwyczajach ich dla ciekawszy w Polsce
[illegible] Sadykiewicz

Čechové a Židé

Věšme uvědomění naše celé.

2826

№ 4291.

De Ve

Ui:

Lelowska Wiat-
lela.

2827

go Maciej

Zastaw 1. 2828

Gdy się da zastaw
Chrześcijaninowi, a ten
mu tego sprowadzi, i u
Żydów zastawi, a to
śledztwem bywa za przewo-
dnictwem pewna stro-
ny i powinna strony,
sędziemi nadzwyczaj sta-
łemego a zastaw zdra-
dziony i zastawiony pa-
cząca na swoy stra-
ty samy, a nadto ku-
ra wojewodzie [illegible] sz.

XXVIII.

Kto chce powziąść
dom się dawaiac sta-
rając sprowadzić zasta-
wiony, ktory ma-
iąc zbiera na progu,
który wdawszy dom
mającego się powziąść
który i poważa dom
wszystko i tak tego.

ki nie zburzy i gwał-
tem wajdzie i ten ku-
wany jak zbudziej XXVIII-18

[redacted]

Nie wykupiony na
terminie zastaw oka-
zuje Żyd wojewodzie,
i przez woźnego wy-
wa chrześcijanina by
wywołać. Gdy się i
wtedy nie zapłaci,
woźny oddaje Ży-
dowi zastaw do
uszacowania albo
jako rzeczy. Bez tej
formalności gdy Żyd
sprzeda zastaw karo-
ny bywa [redacted] XXXI.

Zastaw 2829

Rzecz zastawną od człowieka nie przychodzącego wartości samy przyjmowany. Pierwiej prezentuje się Sędziemu zwanemu. A jeśli zastaw mniej wart (non bannum) prezentuje komuś lub wojewodzie, i może przedać. Gdy zastaw u Żyda pobędzie rok i dzień, z [illegible] zaś nie odpowiada. B.

4. 27. 33 Karmiorz członkowy: Żyd nie tylko się u- zupełnia u swego dłużnika ale i u dłużnika dłużnika, i ołowiu wiązanych innego

sprawowania sze szczegółu
z przyczyny, bale poda-
nia do akt, wtedy
wojewoda i każdy u-
rzędnik ma dopomódz
Żydowi do odzyskania
tak kapitału jako i pro-
centów. A gdy rzecz
przyjdzie aż do wwiąz-
zania (<u>intabulacji</u>,
rzymska [illegible])
a urzędnik (<u>ministe-</u>
<u>rialis</u>) zwłoka, czy
jakich utrudnienia nało-
żonych, czy nie zy-
skania [illegible] Żyda
wwiązania ~~[illegible]~~.

Może zresztą nie
dopuścić do wwiąza-
nia, dając zarzucenia,
bo których przyjmie Żyd,
a posiadających dz-

Zastaw 3. 2830

kwa, which w pewnem
dym zamym gdzie du
kwa wszystkie leżą.
~~k.4. 36.~~ ~~XXXIV.~~

a gdy Dobra dziedzicz-
ne będą zawiązane, i
na wykupione w la-
dach poradawniejszych, Zyd
puszczy z niemi jak
z własnemi K 4.35.

~~żydowskie długi albo
na obligach albo li-
stach inszemi K.
4. 37.~~

Dług spada na dzie-
ci ib (4.37.K.)

Stujmuch do kraju a
Kanu zastawu ~~kró~~
~~w dni~~ B. 4.33.
K 4.42.

~~Zasław II.~~ 2831

Sam Żyd przysięga, gdy chrześcianin nagaba Żyda dowodu nie mając c. 2. 3.

Też chrześcianin, gdy Żyd wypiera lib c. 3.

wszystko na zakład wyjąwszy święte odzienie, lub skrwawione c. 5. Ta gdy wypierając się wiedział iż kradzione, przysięga też sam

Cale I. c. 6. 8.
sam też c. 7.

Koń zastawiony

2832

Na zastaw za dnia ma Żyd brać konia. Gdyby kto z chrześcian poznał u Żyda własnego konia. Żyd słomacy się że we dnie wziął, sądząc że koń nie kradziony Z.-ŻŻ.

na zastaw i bydło ale we dnie XLII.

dla otrzymania do jego własnej

Czerwca 1824 roku

Ma

Żydzi lichwiarze

Szymon z Bę-
dzina. Oczelka pod
względem obycz.
III. str. 26.
Lichwy żydowsk.
ib. III. 351.

2833

Żydzi lichwa

nie na lichwach
ch [illegible]
ale wadzi i pijań-
r. 1820 - [illegible]
Warsz. [illegible] 20-1.

hajżuwka w Za-
mościu i Bro-
dach Kuryer
Lub. r. 1876.
nr. 40.

2834

obligatio

Żydowi dług nie minie przepaść z procentem B.1.32

Żydowi nigdy nie przepada, a gdy się nie minie to dług na dzieci K.1. XXXVII

Do obligationibus Judaeorum XXXII.

2835

Żydzi

Lustracye pogłówne-
go żydowsk. co lat
~~[illegible]~~ dwadzieścia
(r. 1765), a następ-
nie co trzy lata (r.
1775) komisya skar-
bu uplenipotencyowana ma.
Na Litwie nie co lat
pięć, ale co dwadzie-
ścia (r. 1765).
Inwenta. Lustracye

podbitowe żydowskie 2837

w uniwersytetach pu-
kowanych kazano
mieć wzgląd na
Żydów ubogich i
pogorzelców. Tyl-
ko do podbitowe
płacą a żadnych
innych pędałków.
Płacili i wyzwalan-
karowni Żydzi 220 000
a Litewscy 60 000.
Inwent. p.w. - pędałków
rubryka - podbitowe

Земли

Żydzi Komuna

Według bowiem się
Żydom należą-
cza (że dawniejszy-
mi są, że mają
dawniejszość) to
na całe przypol-
głos.
r. 1930 Vol. II.
525 (bardzo ciekawe)

2838

Ledwo wiedkowano
myśli by Żydów 2839
obywatelstwem zro-
bić, chociaż re-
ligijną zasadą ko-
nieczną
Zatargi przyjęli, a chociaż jednej
wyznawcy, Żydzi
nie (Bersch., Bibl. Warsz.
r. ubr. II. 737.
przykład z nich pogłowne,
lichwa sejmem ugr. (v.
1620. vol. V. 72)

XX. [illegible]

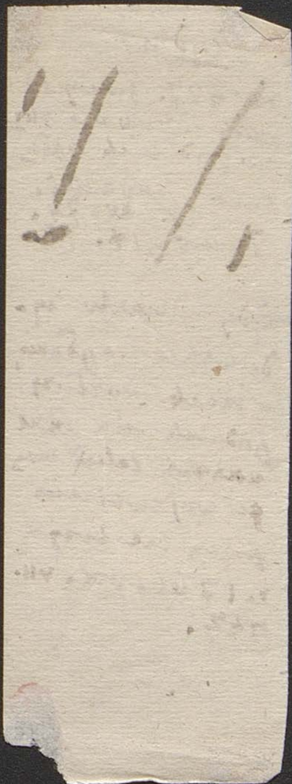
(1) R. 1388. nr. 558. a
Demid Sk. I.

(2) R. 1499. nr. 195. [illegible]
I.

Żydzi

~~r. 1527. sejmy o miast lokowane Żydów [illegible] od nich opłacano podatki. kr. 74. Tomie 14. [illegible]~~

Gdy miasto ży-
dowskie zgubnie
Sejm zabrania
budować na inne
miasta dalsze [illegible]
ga. wojewodzinom
przez lat trzy ?
r. 1766. Vol. VII.
243.

miastu składali się
z dwóch miast, (rada
ga, wyższego i czerwo-
niejszego, (ważniej na-
radzania i mowy, gdzie
też żydanie urządzą
się miejscowym zwy-
czajem gdyż innych
prawo nie mieli) ib 41.

2841

Usamowoln. Żydów w handlu

2842

Sejmujący ~~[illegible]~~ w wieku jedni chcieli wypędzić Żydów, drudzy odebrać im handel, trzeci przyzwo- wić ich do wszelkich swo- bód. Czacki II. 102a

W Grodzieńskie r. 1579 po dacie uchwalenia ty- danej wyrażają liczbę kupców i rzemieślni-

Król Żydów a chrześcijan
Czacki 16 1812.

Przywilej żydowski

Potwierdzili też Książęta szląscy Bolesł. Swidnicki r. 1295. Henryk głogowski 1299.
Lelew. - Polska dzieje III. 89.

2843

Statuta żydowskie
Bolesławowskie 45.
Zb. Kaczmarczyk
46. 2844
Sam ten przyjęty w
Kaliszu 1264. ten
w Krakowie ~~[illegible]~~
1334. Ow przy [illegible]
bach samych dygni-
tarzy ziemskich i
ten dalej tak r.
1334 jak r. 1447.
przez Jagieł. W
tych dwóch statu-
tach wyraźnie po-
wiedziano że w
królestwie i Małopol-
sce mieszkali wszę-
dy w województwach,
miastach i miastecz-
kach.

Tabula

w każdym chwycie
będą przestęp. wyka-
zywać

2845

Wmu Wacław Aleksander
Maciejowski

Orla No 3.

w Warszawie

Żydzi szlachcicy

podejmowali sprawę

trunków!

Lelew. Polska dzieje

III. 345.

2846

Żydzi

2847

r. 1369 nadając mia-
sta niemieckie, że mu-
rów, [illegible] i mostów
naprawiać za co nie
ma, skarbu dochód z
najmów i wagi, w nowo
lokowanej Florencji.
Król zabiera; skarbu nie
sięga jeno względe-
mi Żydów, którzy wci-
skali się w każdą spra-
wę, by wydrzeć co i
ubożyć miasto.

Wstęp do Księgi
XXIX

Lewek, Andrzej, Schmerlin i Josman przyrzekają królowi na zgładzenie książąt mazowieckich. ib XLIV.

Żydzi się wdzierają między ludność Krakowa ib L[illegible]

~~Sama~~ Księga. ~~Cunce des~~ Juden eidam, Księga 4. (Żydówka za chrześcijaninem?)

Nycolaus de Mechovia ~~dictus Judeus~~ 312.

Nicolaus (Judeus) (w tym mieście) conivis Księga Prager. 7 – 16.

Królowi przedstawione skargi 23 –

[illegible]
[illegible]
[illegible]

2848

Powódź. przed Babel
i Kacem 2.

4

~~wodami~~ miast. a ginąć,
gdziekolwiek mają być
jeszcze gdy czytają B.
k-44. pod karą
przekleństwa, ale [illegible].
(pod ~~Konfederacją~~ miasta nakazywano na chleb, a
nawet życie w ręku
króla K k. 44.

mają ~~miast~~ przedawać i
kupować, dawać się
chyba jak Chrześcijanie, a [illegible], [illegible]
wszędzie
B. k. 36.

[illegible]
a Nazywać [illegible]
[illegible]

Ludzie w niewoli

Z tego co im
nie było wolno,
uważamy co im
nie tylko wolno.

2849

Żydzi 2850

obowiązkiem byłoby zamożnym Żydom obmyślać środki powstrzymujące zbyt szybkie narastanie ludności ubogiej, a już przez to samo że ubogiej, narażonej na niedostatek i cierpienia.

Ale bogaci Żydzi nie li polityką, że ubóstwo przed porą będzie ich narodowości.

anno

t pol-

Dzisiç

ak tylko

Dbiory

zedami

dziesię

miejsca

wyć ~~stają~~

wszą Olesia

cej

[illegible]

Żyd mógł korzystać

ziemia warunkuje
człowieka więc.
chłopska ziemia
chłopa, szlachecka
i ~~[illegible]~~ wymaga
obowiązków szla-
checkich, co korona
To niewiadomo da-
lej.

ich od nogi
nosiły miano ~~bud~~

~~zywając się~~, że si

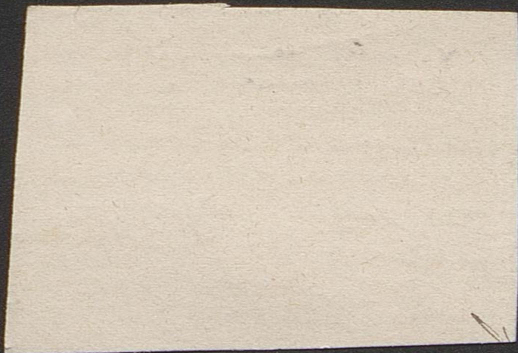
nazwiska od mie

a kiedy Tatarzy popalili
czem Żydzi nie odbudo-
Jak pewne względy wy-
woli
wiódły Niemców i
społeczeństwa ich po-
dobnie do zazdrości
w zarobkowaniu. Tak
względy te odwrotne kaza-
ne wiódły k'temu Polaka
ziemian by o mieszkaniu
dopuszczać, ale Żydzi
ziemian zawsze wzgardzili.
Dziś zdarzały się jak za
bogactwo mogą dalej obra-
cać przy miejscach a władzy
na woli gruntu niema
mieszkania.
2852

Nauki u Żydów ich
jezyka w Polsce

Medycyna żydowska
za Zygm. III. Czacki
III 247.
matematyki ib 249.
historya, geogr. 251.
szesnasty, 252.

2853

nauki ul Żydów 2854

Pierwsze druki żydow-
skie w Krak. r. 1539.
Polak. II. 140.

Żydzi 2855

Kampzar Żyd w erekcyi szkoły prawa w Krakowie od Kazimierza Wielk. założonej

Żydzi

Życie i pisma Salomona Majmona. Bibl. warsz. r. 1862 – I. str. 202.

2856

muznemu

Alekandrov

wolié m

m Wlm

Ul. Orla

2857

Abrah. Stern

Urodził się r. 1769 (1769) w Hrubieszow-skim. Tam poznał go Staszic jako ucznia zegarmistrzowsk. i sprowadził do Warszawy zachęciwszy żeby się zajął naukami specyalnemi matematycznemi. Umarł w r. 42. Gazeta Lubelska r. 1851. nr. 51.

[illegible] — [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

12. szept. — [illegible]

Urzebnie całej
sprawy, tyg-
dniowka dla
reformy. Tydzień

288

m

Plany reformy Ży-
dów w Polsce str 243
— 271.

v 2859

Rez[illegible]

[illegible]

Przygotowania poczynione dla
rządu [dal] przed ostatecznem rozwiązaniem re-
formy ~~w~~ Żydów.

~~Żyd~~ mieszkańców ~~nie~~ uchyla-
~~ści~~, rządu tylko hamuję,
~~złożone ze~~ [illegible] wy-
niem z 1864.

~~wyłącznie~~
~~stan~~
~~poli-~~
~~tyczne~~
~~mowa,~~
~~i ta~~
~~mowa~~
~~jak~~
~~ju[illegible]~~
~~cie [illegible]~~
~~ze.~~

2860

№ 3. –

Słówka

z

[illegible]

<u>Żydzi</u> (miasta)   Kapper L.

2861

Stojnice żywiące ciebie i twe
dziatki!
^
z Echa, gazety wychodzą-
cej w Warszawie, r. 1879
nr. 172.

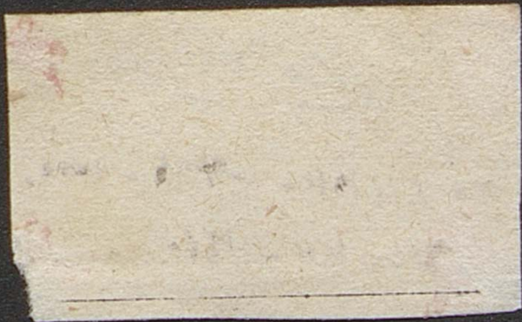
^ Wszystkie utwo-
ry, że tak na-
zwiemy, izrael-
skie Kappera
były pisane w
duchu umiarko-
wanym poje-
dnania; — to było
powodem, że
mogiłę skrom-
nego poety
otoczył zarówno
żal szczery, tak
spółwierców, jak i
spółobywateli przy-
branej ojczyzny.

Zydři vrenmörk.

r. 14bn. Alt. hem.

vl. nr. 71.

2862

Żydzi rzemieślnicy

We Lwowie Żydzi rubricendones Akt. Gr. VI. IV. VI.

nie — chrześcija-nie, raczej się do towarzów (po-gańsk.) niż do Cechów nadawali:

2863

Lekarze

Tobiasz Kohn lekarz polski w XVII. wieku s. Mathiasa Berechen, w Krakowie członkami Czasu (są to przywileje królów polskich lekarzom żydom dane, z rękopisów).

2864

Żydzi

Berek Joselewicz
szef szwadronu
lekkiej jazdy
Bibl.-Warsz. r.
1861. II. 73.

2865

Jos

M[illegible]

2866

Wzgląd na Żydów

Его Превосходительству

Господину Александру

Вацлаву

Маціёвскому

Варшава

ул. Орля №3. —

w Koronie

Żydzi V. 2867

~~[illegible]~~ Ksiąga konstytucya: że
po roku od urodzenia należy od każ-
dego dziecka żydowskiego ~~pogłównego~~ nie dwa
złote, lecz po trzy płacić ~~[illegible]~~. W tym
względzie lustracya co dwa lata robio-
na być miała. Uwolniono od tego
podatku Żydów rolnictwem się ciągle zaj-
mujących ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ uwolnio-
no na lat trzy. na ~~[illegible]~~ nowych zaś
gruncie od ziemi wykarczowanym osiadłych na
lat sześć. Dane wolności ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Na prawie emfiteu-
tycznem wolno im osiadać w Koro-
nie i na Litwie, wolno we wszyst-
kich dobrach, nawet szlacheckich, osia-
dać na [illegible]. Wyjęto w Ma-
zowszu jedną tylko Warszawę, w któ-
rej (w samem mieście) i jej okręgu,
nie wolno im było osiadać. Wykonywa-
nie każdego prawa tego udzielono na-
Rabinom. Ci też mieli nie pozwalać
żenić się tym Żydom, którzyby nie
mieli pozwolenia trudnić się handlem

Na Litwie o groszy pogłów-
nego mniej, czyli nie trzy zło-
te lecz półtrzecia kazano odda-
wać

~~[illegible]~~ a od innych
podatków na rolników
przypadających, gdy ~~[illegible]~~
osiądą na gruncie pustym

rzemieślnikami, lub służbą, i nie
wykazało funduszu do życia, i nie
udowodnili że płacą podatki. I na
ko ma być co dwa lata lustracya.
Rabini, nie pilnujący wykona-
nia prawa tego, podlegać mieli
karze tysiąca grzywien. Kahał,
łowy wykazie, iż go podległy mu
Żydzi nie słuchają, już tem sa-
mem wolni; a urząd sam zajad-
niż wtedy Żydami, i do przestrze-
gania prawa zmuszać ich [illegible] (1).

z Niemiec. Uderzający tego dowód mamy na samej ustawie o założeniu sądów najwyższych na zamku krakowskim nie w r. 1356 lecz 1365., jak za Wawrzyńcem i Helclem okazał to Michał Bobrzyński (1), postanowionych. Zwróćmy uwagę na ten szczegół, jest bowiem nader ważny.

W Niemczech jak i w Polsce rozwijające się prawa magdeburskie stopniowo wyjaśniało się prawo, i mało po mału poznawać się dawało. Sam król Kazimierz Wielk. zezwalał to jawnie. Żądał aby dając to prawo jednemu nie ukrzywdził drugiego w jego znowu prawie, wyrzekł r. 1359 (2) tworząc wójtostwo w Sanockiem: że gdyby w czem prawa magdeburskie, którego szczerze nie zna, nie ścieśniał [illegible] prawa tych którzy z nowo ustanowionem wójtostwem sąsiadują, oświadcza, iż to nie ma wcale być uwzględniane, i wszyscy sąsiadów z prawa lub zwyczaju wypływające, posiadać mają w swej mocy.

Oczywiście więc nie stanowił sądów najwyższych na zamku krakowskim na prawie magdeburskiem r. 1356. gdy prawa tego jeszcze w r. 1359. nie znał, i gdy

maszka 53. b.

2868

(1) W artykule o założeniu wyższego i najwyższego sądu prawa niemieck. na zamku krak. w Rozprawach IV. str. 1.–170.

(2) R. 1359. w Akt. grodz. III. nr. 9.

rzeczone prawa według myśli ułożone za obowiązujące równie jak ustawowe prawo uznawszy. ekzemplarz jego złożyć kazał w skarbcu królewskim(1).

Mylne więc o tem prawie miał i ma wyobrażenie ten co za naszych czasów powtarza, że cała Polska wraz z Prusami, Litwą i Rusią prawem się z Niemiec sprowadzonem we swoich miastach rządziła i rządziła 123.

(1) W nadaniu owej wyrazem słów: libros juris maydeburgensis ordinavimus et in thezauro castri Cracovien[sis] deposuimus, cui velut legi standum et tanquam legem observandam decernimus.

Stenzel w Urkundensammlung str. 132. Rich. Roepell Ueber die Verbreitung i. t. d.

Licitum erit ab omnibus judicibus... tam civitatum quam villarum appellare

[zezwalając dla (…) ku synowi i la (…) upowaznieniem (…) quere (Antonina (…) r. 150.) i tylko w religii żydow[skiej] … a w innej] … (fr. 11. D. ad leg. Corn. de sicar. XLVIII. 8.)

Żydów nie odróżniano od chrześcijan. Jak Arrian z Nikom (r 150) i fr. 3. D. L (50) 2. De decurion. (Ulpian) fr. 15. 6. tit. D. XXVII. 1. (De excus.) Modestin.

Charakterystyka ta co chrześcijan. Zła Nero sprawiedliwy przez brzmi na chrześcijan (ann. XV. 44) mówi

rzeczywiście o Żydach: apud ipsos fides obstinata, misericordia in promptu, sed adversus omnes alios hostile odium (odium humani generis, w ann. XV. 44)

podobnie Nerona (ann. XV. 44) ubi defecisset dies in usum nocturni luminis urerentur.

Za czasów prawników Ulpiana i Pawła i Modestyna zaczęto już odróżniać chrześcijan od Żydów, i odtąd też wielka nienawiść ich, ale nie zawsze. Dalberg.

I za wojen krzyżowych (r. 1000) tylko chrzcić się i przez to nie było.

~~Szczególniej od wojen krzyżowych ... chrzcić i nie było~~ (znaku na ciele, który służył dla Żydów zaprowadził (Mozes i qua sibi in posterum gentem firmaret, novos ritus contrariosque ceteris mortalibus indidit. Tacit. Histor. V. 4) a co[…]

Kurski

a)

Stosunek Żydów do mieszczan.

Z tego cośmy dotąd mówili o stosunku Żydów do mieszczan wyprowadzam wniosek: ~~[illegible]~~ że ani rola ani rzemiosła nie nadały się im wcale, gdy ~~[illegible]~~ w wykonywaniu ~~[illegible]~~ lekkiej darzących pracy, stawiano przeszkody, a zaprzęgające do pracy cięższej były niedogodne. do zaprzęgały ich do cięższej a stałej pracy, która odwodziła od zarobkowania, według własnego ich uznania najkorzystniejszego, jakiem był i jest obrót pieniężny. Ta też, chwytając się go, zostawali członkami nie wiejskiej lub miejskiej gminy, nie cechu lub jakowego bractwa, lecz stowarzyszenia zakonu, które dozwalało zarobkować nie we własnej ale w obcej gminie, ~~[illegible]~~ gdzie ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

[jeżeli wyszukiwać się dała, wyszukiwać jej chcieli z ~~[illegible]~~ jej w tym ~~[illegible]~~ urządzona celu

Gmina ~~[illegible]~~ wiejska umiała się rozwijać jedynie u Sławian, bo ci ~~[illegible]~~ nie mieli odrazy od Żydów im ~~[illegible]~~ w wojnach dawniejszych ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ udzieli. Ruś i Polska otworzyła im wstęp do swego kraju; Czesi stali na uboczu do pewnego czasu; ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ zakorzeniony Sławianie i zeudzoniańszczeni Madziarowie.

Rz[illegible] szlachecki nie zna Żydów; obeznajomiły z nimi Polskę i Ruś kroniki, a wolno przemilczeć ich dzieje. Dały obu tym krajom przywile-je. Poznały ich zbliska naprzód miasta, następnie ziemianie, na koniec Duchowieństwo. Gdy u wszystkich tych społeczeństw [ich/] upadły w podejrzenie plemiona Izra-ela i Judy, że się spiknęły na szkodę kraju w obcym osiadły, znalazły [w rzędzie] w samym ogóle mo-narsze obrońcę, [ich/] Przy jego po-mocy [Żydzi] zwalczając ~~[illegible]~~ ~~[illegible] pewnych [illegible]~~ [od] ~~ziemian, nastę-~~ ~~pnie~~, naprzód ~~od~~ Duchowieństwa, ~~na koniec od~~ ~~miast~~, Dokazały [i wreszcie] ~~[illegible]~~ że ~~się nimi jako obywatelami kra-~~ ~~ju zaczęło opiekować się rząd~~

chcą mieć do nich i odwrotnie uwa-żają, jak wroga [illegible].

Spomiędzy ~~[illegible]~~ [całego narodu] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ dokazali wresz-cie, że ich za obywateli a nie za mieszkańców kraju uznano.

~~Zrozumiawszy~~ Żydzi, iż jeżeli ~~[illegible]~~ króla i panów ziemskich, czyli dwa główne stany, w prawodawstwie kra-jowem przeważną mające, zobowiążą so-bie [do/] przyjdzie im sprawa z Duchowień-stwem i miastami pomyślnie, podbie-

2870

zawiedli się na tej wyprawie [illegible]
naprzód

Rozumiejąc [illegible], że jeżeli [illegible]
nie tyle na Królu przez [illegible]
[illegible]
[illegible] ile na duchownych i
panach ziemskich przeglądali wyzwo-
lić się z poddaństwa królewskie-
go a przyjąć szlacheckie. Ale szlachta
ten [illegible] nie prawdziwie większej [illegible]
[illegible] [illegible] i [illegible]
[illegible] mógł [illegible]
[illegible] przynieść po-
żytek tym tylko Żydom, którzy
nie mieli nic do stracenia, a mo-
gli wiele zyskać przez otwarcie sobie
na oścież wrót do [illegible]
zbogacenia siebie, a zubożenia [illegible]
do reszty poddanych szlacheckich.
Rozumniejsi i a [illegible]
więcej gmina żydow-
ska [illegible] trzy-
mali się po dawnemu Króla [illegible]
chrześcijaństwa, [illegible] a na upadek
panów ziemskich bardzo mało na-
jechali. wchodzili w przyjaźń ile
dała, [illegible] z nią
ziemią. Najważniejszy to po szczególe
zaczynając od Duchowieństwa, które
więcej w Polsce niż gdziekolwiek tyła
na wydarciu Trochanie

z niedołężne Jana Olbrachta i
Aleksandra Jagielończyka
[illegible] rządy, we władzy mo-
narszej osłabionego,
z pamięci dalsze swe [illegible]
względem [illegible]
[illegible] [illegible] niech
powzięte zamiany, [illegible]
[illegible]

Ci też nie drażniąc du-

Tu reszty Stanów

Kapituła orderów i komisja [illegible] za [illegible] mej pracy.

Dopełnienia rozciągłości [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (1) na niższe stopnie wojskowe (2), aby [illegible] [illegible] [illegible] ustawy prawa publicznego [illegible] stawania się [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wszelkie stany. Wraz z [illegible] [illegible] ciągle się z ustawy wy- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] dalej od prawa [illegible] [illegible] [illegible]

Dobrodziejstwa Kapituły i znaczenie tak orderów jako i znaków honorowych na [illegible] [illegible] orderowanych (1) [illegible] w tem [illegible]

[illegible] Ustawodaw. art. 223 - 6. 250.

11.

[illegible] dalej od prawa rzymskiego [illegible] zewnętrznie [illegible]

Fundacji i w wewnętrznej części [illegible] z [illegible]

Gdy się [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Gdy [illegible] daje w [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Skutkiem prawa [illegible] ustawy [illegible] prawa z ustawy [illegible] [illegible] [illegible] czy naprzód, i, jak wy- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Kraju i duch czasu [illegible] [illegible] dzień [illegible] [illegible]

zewnętrznej postaci prawodawstwa [illegible] stwowego, lecz i w jego składzie wewnętrznym postaci [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] swojem. (3).

(3) Ulpian fr. 31. D. De Legibus I. 3. mówi: princeps legibus solutus est.

(1) 2. 1539. vol. I. 550.

218. a.

2871

prawa jakie im dotąd [illegible].

Oprócz tych byli więc wtedy [illegible] mieszkańcami sami Żydzi, że ich [illegible] narodu, królewscy, którzy [illegible] mia-stach i miasteczkach rządowych mieszkając, wło-dzili wyłączanie z [illegible] z mieszkańcami, a prawie żadnych z ducho-wieństwem nie mieli. Jużci wie-[illegible] pod tym względem trzeba słownych u nas już w dziewiętnastym [illegible] Temu Żydów bardzo wszędzie, jak wyżej nadmieniliśmy, zażywano, i zwraca [illegible] się z nimi odepchnięto [illegible] stosunku.

Pierwotni Biskupi katoliccy w Niem-czech okazali wielką tkliwość miesz-kających na obu stronach Renu Żydów: wieść albowiem niesie, że gdy Germa-nowie (Swewy) służywali w rzymskim wojsku, wtedy [illegible] ga-wiązanie w Judei [illegible] spokrewniali się z Boga rodzicą, [illegible] a przez to zbliżywali się z Chrystusem Panem.

Znakomita rodzina niedawno Dalber-gów, twierdząc, że ich przodek spokrewniony tym stosunkiem z matką Zbawiciela [illegible] rodu jej [illegible] był z prawa, paplaną, i pragnąc ukaźniać tej uwiecznić, kazała spisać swój rodo-wód na podstawie owej wieści, który do dziś istnieje długo może [illegible]

lili się sami na szlacheckich i kmie-
cych. W pierwszych zaś pod
względem tych mieszczanin (opi-
dan) i wsie, włościanie szlachty, świe-
ckiego i duchownego stanu, będące,
zamieszkiwali [illegible] i
[illegible] przyjęli [illegible]
[illegible]
[illegible] nie przez Wojew.
[ody] lecz przez szlachtę w których da-
brach usiedlili [illegible] Ży-
czenie do, za przyzwoleniem Wszech-
łów wojny litewskiej w valkach za-
mianowej, objawiał (r. 1537), wymie-
nił w prawie Zygmunt I. na sej-
mie w krakowie r. 1539. uchylając
i odtąd Żydzi wyczuwszy się że [illegible]
[illegible]
[illegible] Czy ukaliczowa-
[illegible]
da zostaje w związku ze szczegól-
nym o którym się niemniej wyraził
tam w pewnie umow-
Czacki (a), mianowicie że powód umow-
czenia ich przywileju z r. 1264. [illegible]
[illegible] był wszczynaniem zen, a ażeby
nie tak służył Żydom, jak wam przy-
ciskał nim? Za pewno że Zygmunt [illegible]
wzywających na [illegible] wy-
kluczył [illegible] od wszelkich Dobrodziejstw

być sądzeni
wyłącznie
przywilejem
od Bole-
sława kaliskiego
zdawna
uzyskali a od dwóch
Kazimierzów mieli
potwierdzony za sądzeni

(a) Annales Orzechowskiego
wyd. Działyńsk.
str. 179. Vol. I. 150.

(a) Czackiego Dzieł
III. str. 179. przyp.
117. [illegible]

[illegible] Królem,
uznali się być [illegible]
wyłącznie zależni od szlach-
ty, której się poddali. Pytam czy

[illegible]

[illegible] poddanie się szlach-

dziś jeszcze istnieje i ukrywa się w jakiej bibliotece).

[illegible]

[illegible]

Okoliczność ta była może powodem, że jak Arcybiskup moguncki, następnie Elektor świętego rzymsko-niemieckiego cesarstwa, tak i wszyscy Elektorowie opiekowali się niemieccy Żydami. Z czasów tej, których pochodzi ów [illegible]

[illegible] przywilej i żydowskie, które w Polsce i w Litwie [illegible] litewski przedagowany [illegible] główne zasady a którego czytany w najdawniejszym dzieła cie niemieckim (2). Które w innym duchu już dwa wieść przez nadzieją Dalbergów upowszechniony, prawa nie wrzeczony stały o Żydach i w innym zupełnie przedstawia ich świetle. [illegible] zwaźmy skąd [illegible] do przeszłości.

pisać. Bo gdy się przed owemi wojnami, jak o tajemny rodowód Dalbergów wykazuje, ubiegano wyka-zywać bliskie stosunek Chrześcijańska Żydów, tak od czasu wojen owych przeciwnie w stosunek społecznem na stosie pogroziwszy Żydom i Chrześcijanom, gdyby śmieli wchodzić z sobą w bliskie stosunki.

Ustawy synodalne polskie przepisują to-go nie przykłady, na Żydów obcujących z Chrześcijankami pieniężna nadużyły ka-ry, Chrześcijankom karę chłosty i wygna-nia z miasta naznaczyły, lichwę, przez Źwierciadło owe (ξ. 341) przepisaną także, przepisała. Jak zwany „kazuhaleg” w Piśmie-

(1) Dostawione z ory-ginału umieszczo-nego w Correspon-denzblatt z roku 1874. nr. 6. str. 42.

(2) Porównaj prawa żydowskie w tak zwanem Źwierciadle szwabskiem (a które się w Hist. pra-wodawstw I. ξ. 174. 180 i ξ. 260. 262. 322. pomieszcza-ne

miejscie (III. 123-4) według wyrażeń
społecznych przedstawiają kościoły sło-
wiańskie, jakie Żydom, ciągle zwanych
„niewiernemi" [w rzeczywistości z du-
chowieństwem, ~~narody~~ brzydzących się
do chrześcijan odpychano, sługi chrze-
ścijańskich trzymać zakazywano im
~~wolno~~

Litowano się nad losem Żydów których
pod panowaniem ~~do~~ Rzymian spotkał, a litowano
aż do czasu wojen krzyżowych. Wtedy
wzburzone przeciwko nim umysły, z po-
wodu ~~rzeczy~~ ich uciążania się ~~...~~ okrucieństw! ~~...~~
pobudzały do ~~...~~ nienawidzenia ich równie,
jak niegdyś do miłości za ~~...~~ takie
~~...~~ między Chrześcijan z Żydami, ~~...~~
stosunki ~~...~~
jakiemi się niegdyś radziła Dalber-
gów szczycąc ~~ścigając~~ prawa nie-
mieckie [mieczem i ogniem, nie wy-
warły żadnego wpływu na Polskę.
Ustawy synodalne nasze ~~zakazy~~ ~~...~~ ~~...~~ z wszelkich uprzedzeń(?) na zakazie
chłopstwa, i wygnaniem ~~...~~
~~...~~
~~...~~ wszelkich ~~...~~
~~...~~
ludzi z niewiernemi, ~~...~~ jak ~~...~~ w późne czasy w Polsce
nazywano Żydów.(1) W skutek czego i
czeladzi chrześcijańskiej nie było wolno służyć
bawić u nich (2), a nikomu ~~...~~ w ogóle tylko im
bawić się lichwą, ~~...~~ ~~...~~
~~...~~ ~~...~~ ~~...~~
stąd ... Król Kazimierz Wielki.

[po wojnach krzyżowych spisywane ścigając

[z niego się naukowem się podobny wypadek wydarzył,

(1) R. 1749. w Akt. kon. III. nr. 3 (str. 10) infideles Judaei

(2) Pardawie na sejm r. 1550, dopominają się o to. Dyaryusz z tego roku str. 27.

W czasie wojny kaluszej, która się następnie zamieniła w wołoską, szlachta ┌ przedstawiła (1) między innemi żądanie Żydów ┐ że pragną być sądzeni nie przez Wojewodów jak dotąd, i F ~~[illegible]~~ swej stosować się do powszechnego przywileju (1) ₣ Miało to znaczyć, że osiadając po miasteczkach szlacheckich, pragną ulegać rządowi miejscowemu, i ~~[illegible]~~ sądzić się według przywileju który ~~[illegible]~~ nadał książę kaliski a potwierdził go i rozszerzył Kazimierz Wielki, (warunek, że ~~[illegible]~~ wtedy tylko, jeżeli zechcą; ~~[illegible]~~ a jeżeli nie, to nie będą obowiązani stosować się do przywileju, ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ wyjaśnia szczegół, o którym się ciemno wyraził Czacki (2). Mówi: za chwalona króla Aleksandra Jagiellończyka za powzięty zamiar nawrócenia Żydów na chrześcijańską wiarę, ludzie za dany rozkaz Łaskiemu ażeby ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ do zbioru statutu przezeń katalogowanych, ku zdaniem naszem nie kodyfikowanych, wszakże i w przy-

┌ (r. 1537)

┐ zamieszkałych po miasteczkach własności szlachty będących,

₣ wtedy tylko gdy zechcą.

F i że pragną ażeby im wolno było

(1) Judaei in oppidis nobilium degentes a Palatinorum jurisdictione liberi et privilegio communi utilitati, si velint, sint liberorum. Porównaj annales Orichovii wyd. Działyński w Poznaniu 1854 str. 179.

(2) Dzieł III. str. 179–80. przyp. 147–9.

wilej Oleśnicko-Kazimierowski; nie po to, ażeby szkodził Żydom lecz raczej przeciwko nim, czyli, jak ja słowa te pojmuję, ażeby [...] stosować się ściśle do wyrażon przywilejów, lecz mogli być uzna za dobre dla siebie. stosować się gdyby to [...] Tu też

żądania owe Żydów redagując roko-szanie, zredagowali go tak, że ma być im wolno uciekać się lub wcale nie uciekać do przywilejów privilegiis communi uti illis si velint sub libe-rum.

Z tego całej sprawy tej wynikło: że gdy ziemni Żydzi podzielili się na szlacheckich i królewskich, szlacheckich i wyrzekli się chcący wszelkich dobrodziejstw pra-wa, jakich im, w miarę możności, nie skąpili monarchowie, to odtąd w niczem na pomoc monarchy nie mogąc rachować w potrzebie(1) wynikło dalej że gdy układ ów wcale nie obowiązywał Żydów królewskich, nie obo- a tu nawzajem wiązywało też i szlacheckich wszel-kie na sejmie uchwalone prawo; jeżeli więc przeciwko niemu przewinił Żyd, to [...] Żydzi, właściciele miasteczka a nie bywał [...] za wynikło rząd dla [...] odpowiedzialności kraju sądy [...]

ażeby rząd krajowy nie był

(1) Wyraźnie wyrzekł to Zygmunt I. potwierdzając owe żądania Żydów przez rokoszan obiecywane /Warszaw. r. 1539. Vol. I. 550.

5

Łukaszewicz twierdzi że w/XIII wieku nie miał
jeszcze Żydów
nie znajduje do końca XIV. w archiwach
(ale przywilej świadczy że ~~[illegible]~~ każdy
w Kaliszu musieli być we Wielkop.)
niedużo Kazim. ku Esterce ściągnął
ich do Pozn. mówi Łukasz.
ale na dworze Ziemowita. byli ~~[illegible]~~
mazowie, oczywiście z Krymu bo nie
na zachodzie.
Nie widzę widoków co pierwszy nie na-
leżeli do Karaitów.
Zjawiwszy w Poznaniu mieli wyznaczoną
swą ulicę osobną.
Odtąd walka o byt, z upadkiem Pol-
ski zakończona.
wyzwalanie Żydów.
Z okoliczności pożaru który wyszedł
od Żydów, taż scena co w Krakowie
za Olbrachta. Ale tu nie było Kazim.!
Magistrat nie dozwalał dalej nad ulicę - zaprzeczał i uzyskał wyrok 1523
mają handel prowadzić hurtowny
tylko prócz sukna na
łokcie gdy szewstwo nie były
i kupować tylko hurtem.
Na targ przywiezione kupować wtedy
gdy nie będzie rozprzedane.
(ode kupować nie wolno. Kramów ani
w domach zakładać nie mają
ale szlachta posiadająca kamienice po
innych ulicach wypuszczała i podnaj-
mowała Żydom przeciw magistr. i Wo-
jewodzie.
Ugoda z miastem r. 1538
łącz znowu za Zygm. III. ne ...
dał i po przedmieściach r. 1620
Jan III. zniszczył
za Augusta III. ukoronowanie
Komisja Dobrego porządku
urządza 1779:
Żydzi ~~[illegible]~~ jak Komuna.
(Łukasz. 99)

Do ~~[illegible]~~

drogi.

Jedna gładka ale zawodna, po której nikt nie chodził kto nie musiał, splaszczony akolicznościami, wywołanem przez synodyk arcybiskupi, a którym wnet będzie.

Tą drogą chodziła płoć piękna żydowska wpatrzona w młodość.

Tą drogą chodzili dojrzali wielcem mężowie żydowscy, popychani chęcią zysków, lub dumą dającą do wyższych godności, do których według swego mniemania, nie byli doszli drogą inną. Droga ta prowadziła do celu przez chrzest święty.

Druga droga chropawa ale pewna, prawie kręta ale rzeczywista, prowadziła żyda do przekonania, iż i tem, że można być obywatelem jakiego kraju i przytem być zupełnym nie przestając żydem. a.

Żydzi.

[redacted]

2875

Według pomnika zwyczajowe[go] prawa polskiego [redacted] przedstawiającego z ky[?]ty w XIII-m już wieku całe okolice wsiami i miastami od Niemców zamieszkałemi (1 uważające się [redacted] kraje [redacted] (dutsch lant, dziś Land), [redacted] niemiecką sobie nadawały [redacted] nazwę. Już w r. 1255 miasto Warta pobudzime w Kaliskiem nazwali po swojemu [redacted] Niemcy (1) z i [redacted] że [redacted] się swojem rządziło i sądziło prawem (2) z niemieckim nazywali krajem. Politycznie atoli uważani krajów tych mieszkańcy mieli mniejsze od Polaków znaczenie. Jeszcze mniejsze od nich mieli Żydzi, bo ich nawet za obywatelów kraju nie uważało prawo. ~~Za siedzieli, jak dziś [illegible]~~

~~paszportem, trudniał się kupnem i sprzedażą niewolników. Ta też zupełnie ich ów pomnik zwyczajowego prawa pominął, i dopiero ustawowe prawo wciągło ich pod swą obronę, obywatelstwa nie przyznawszy im wcale.~~

(1 zaludnione, które, które nie za polskie lecz za niemieckie

(1 w rozdz. XXVIII. [?]ciwego

(2) Do Deutsch recht-inne ist (prawda w której jest niemieckie prawo, powiedziano [redacted] prawnika.

Dodatki

je czyli zamierza uposażyć, czemu sprzeciwia się magistrat, żądając dowodu na to ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~to, że będąc Żydówką może posiadać własność nieruchomą miejską chrześciańskiem prawem? Gdy mimo żądanego dowodu ~~[illegible]~~ wzbraniał się magistrat pozwolić na to, wdowa owa udała się z prośbą do króla, ażeby nakazał magistratowi przychylić się do żądania proszącej, co też nastąpiło (1).

Widzimy stąd ~~[illegible]~~ Żydów nie uważano w Krakowie za właścicieli nieruchomości miejskich, jeżeli nie posiadali prawa wyłącznego. Rozumiano przez [dalsze] / [wolność] prawo do zachowania miejskiego. Tu też Smerlina oddając majątek dzieciom, oddała go ze wszystkiemi przywiązanemi do niego prawami, a więc z prawem założenia w nim szynku, jeżeli ich w nim dotąd nie było (2). Tych szynków najwięcej się obawiał magistrat, bo w nich nasłuchiwał się lud o wszystkiem co przeciwko kościołowi rozprawiano. Skutkiem [illegible], mówi Piotr Skarga, w samem Krakowie upadło kościołów parafialnych czterdzieści, gdy lud zakrzątniony na religię katolicką mowami

(1) Vobis Magistro civium (Prezes kommuny) Consulibus et Scabinis mandamus, pisze Władysł. Jagiełło, r. 1412. nr. 52. w Cod. diplom. II.

coraz więcej ku religii przodków [illegible].

w szynkach odkrywanemi ~~przez~~ ~~[illegible]~~

~~[illegible] na [illegible] wiarę której się~~

~~[illegible]~~,

Tej samej drogi mógł z-chw-
jeśmod ku wierze katolickiej
przez judaizm sądzący wtedy
silnie przez szkołę żydowską
w Brześciu-Litewskim kierowa-
nej od sławnego Rabina Saul
Wahla, za pośrednictwem której
młodzież izraelska, szydząc,
jakby umyślnie, z tajemnic wia-
ry chrześcijańskiej, dawała się przez
[illegible] w podejrzenie, że już

Erwoda

Henri de Valois et la Pologne en 1572. par le marquis de Noailles. Paris 1867 tomow trzy.

2877

Źródła hist.-prawne
z dziejów [illegible]
Zapadni Słow. we
[illegible] XXI. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible].

2878

Památky archeologické a místopisné, vydávané od archeologického sboru musea království českého nákladem matice české. Redaktor Karel Vladislav Zap. w Praze 1855-7. Díl I. II. W tomie tym drugim jest artykuł: zamek Kladzki przez Iwanicka Vlasaka, wydawany [illegible] szlachty czeskiej po wojnie 30-letniej istniejącej jeszcze przedstawiający; tudzież artykuł: urbarz klasztoru zwanowskiego z r. 1410 przez Wacł. Wł. Tomka.

2879

Do hist. prawa polsk.

sąsiedzkiego prawa rozwijanie się w agrarnych stosunkach, przez wpływ niemieckich miast zatamowany. Język a prawo! Gryzma Rett. w przedmowie XVI – XVIII.

2880

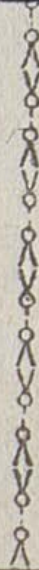
hist. pr. V. prawo
pryw.

Rzeczy prawa w przedow. Rzh. Ruhierli w Prawn. VI. 356.

2881

iątek

18*61* o godzinie *6tej*

Litt. pr. r. urzędowe

Nowinki gospodar-
stwa z 1862. Cza-
sem mają arty-
kuł o sprawach,
gdzie rozwój ich
historyczny.

herbatki

głębokim uszan

iązana córka

Ostrowskie

hist. pravod.

u Arkiv za po-
vjestnicu jugoslav.
Knjiga XI. znajduje
se rasprava ua-
vrědnika Ban do
nielu XIV.

2883

Wa

GEBETHN

KSIĘ

SKŁAD NUT

Krakowskie Pr

Dodatki do hist. pravod.

Juridičko-politička ter-
minologia. u Beču 1853.
(u ~~[illegible]~~ državni nad-
zornej). Bibliog. hrv.
br. 701.

Mrazović Matija. Pravnik
Časopis za pravne i drž-
avne znanosti. u Zagrebu
kod Fr. Župana 1853.
ib br. 1190.

Pergošić Ivan Trojstran-
orni pismotvor navadnech
pravic slavnoga orsaga
vugerskoga po Stefanu
Verbeci diački izpisani i
na horvatski jezik pre-
nešen. ib br. 2440.

zawsze większym staraniem
nad tem: czy mógłby się gnie-
wać na Ciebie, bo gdzieindziej
[illegible]
Normandya [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
bie może [illegible] o je-
dnak. [illegible] [illegible]

[illegible]

⌐ dużo i
wiele tam
zaledwie
mieli.

[illegible]
Srpske narodne
pjesme iz Her-
cegovine od Wu-
ka Step. Kara-
džića (kuplje-
no 25. Nov.)

2885

ludności miejscu-
na

Jak w dyplom-
atach. Tak
i r. 125. Cod.
Dypl. I. nr 39.

Chodowie czescy

Przez Bolesława czeskiego to
wielkiego Gdecza przeprowa-
dzeni mieszkańcy do Trzech i
umieszczeni jako stróże pogra-
nicza od strony Saksonii u-
koła Taus, badani są historycz-
nie w XIII. tomie poszyt 3.4.
dzieła Mittheilungen des Vereins
für Geschichte der Deutschen in
Böhmen.

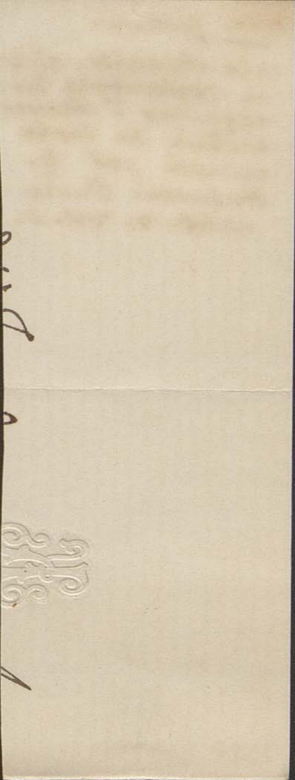
2886

hist. — prawa.

Code Annamite. Lois et règlements du royaume d'Annam traduit du texte chinois par G. Aubaret. Paris 1865. 2. vol. 8.

2887

Księg. IV. Pogląd.

Bredzi Michałowski
Pam. I. 2. nalepu-
mowców o uswo-
rzeniu się wszyst-
kiej potężnej, i
że prawa nie ma
naród zmienić co
uświę- zanim uswo-
rzyło.

W Niemczech wodzo-
wie wybrane nie
u Słowian: bo stało-
cie być poddanym
księcia-monarchy
ale oraz swobodnym
wyborem: więc odwo-
łać się mógł do ce-
sarza, który nie o-
mieszkał dać mu
pomoc, by tak oba-
lać swej władzy
(Michał IV. 22. ...)

Estonia, Liwonia

w Bulletin de l'aca-
demie Imperiale de
St. Peterb. w tomie
XIII. nr. 5. jest roz-
prawka Wiedemana
o języku Estów o-
koło Malborga ży-
jących.

2889

Berlin III. doba niemiecka

o Berlinie ze względu p. Dominik-Szulc w Gaz. Warsz. Grudzień r. 1852.

Toż Petersburg w gruncie nowogrodzk.

2890

Wielmożny

W. A. Maciejowski

W W. p. i Dz

w Warszawie

Hist. pr. IV. sięgnięcie

Pisma o biegu prawa politycznego w Polsce XVI. XVII. wieku zaś wyliczone w Gaz. Codz. r. 1860 nr. 46. Czytać!

Prawo polityczne na-
rodu polskiego przez
X. Winc. Skrzetus-
kiego. w Warsz. 1782.
tomów dwa.
Lengnich prawo polityczne aż do r. 1766. opo-
wiedział. Skrzetuski z
tego czasu nic więcej
nad to nie opowie-
dział: właściwa więc
zasługa że dopełnił
Lengnicha, rzecz o
prawie do r. 1780.
doprowadzając.

Liter. pr. IV. Pogląd

Ważny Pogląd na
całość epoki Wa-
zów u Koranowi-
cza II. 6 zł. do Lwi-
ca!!!

2893

go

wskiego

owskiego

ffroi

yrazy więc

Spoliczę Sw

M. Sint

Obwery — ~~Krotychia~~ literatury 21

mo Tym blaskiem ścigać stało migającej się prawdy, ówdzie iść w zaparty z jaworowe po- pełnionym błędem, równać zazdrościwa dla przeniesienia jednego nad drugie, drżeć się przez gęstwinę oczu, dla domacania się wdanej jakiejś nieoznaczonej zdarzenia doby. ib.

Każdy ku na swoję dotyk dzień i owo va- wej w mowie oczach, ib.

~~Obraz wieku panowania Zygmunta III. przez Ja. Siarczyńskiego, we Lwowie 1828. dwa tomy.~~

niedokładny w vzerze i latach, powtarza co i inni, tak o Klonowiczu zalach że są godne Teokryta sielank.

Joach. Lelewela bibliograficznych ksiąg dwoje, Wilno 1823. dwa tomy, ku nakry tom I.

J. S. Bandtkiego historya drukarń w Królestwie polskiem, w Krakowie 1826. trzy tomy.

vzerz drukarzow krakowskich od r. 1502. J. S. Bandt. historya drukarń I. i tom II.

Rozmaitości naukowe. w Krakowie 1828. trzy zeszy- ty. Jm. Ossolińskiego i J. S. Bandtk. rozprawy.

Roczniki towarzystwa warszawskiego przyjaciół na- uk, od r. 1802 – 1830. tomów 21 w Warsz.

II. rozprawa Ks. Jana Woronicza o pieśniach narodowych

VII. J. Chr. Arnolda o hojności Królów i wspa- niałych panow polskich dla vzarzy lekarskiej i lekarzów przez J. Chr. Arnolda,

VIII. J. U. Niemcewicza mowa na pochwałę Jana Kochanowskiego.

2 XIX. Tomasza Święckiego rozprawa zawie- rająca wspomnienia o znakomitych uczonych w Polsce za panowania domu jagiellońskiego.

2894

XVIII. Lub. Gołębiowsk. o zwyczajach i gminnych, tamże żegot wyżyna Krzyszt. Szydłowieckiego i Alberta Ks. Ołęsk.

XX. Kazim. Brodzińskiego o wymowie u dawnych Polaków,

Jarzyński i Sławiński poprzedzeczki niewiska autorów skąd widać że ich nie niechi w rzęd. Ich

Czasopism naukowy Księgozbioru publicznego imienia Ossolińskich we Lwowie 1828–1830 – każdy rok składa doni, a w każdym tomie po cztery zeszyty.

Dziennika wileńskiego następujące tomy dostarczyły wyjątku:

r. 1806. 2) I. O literaturze polskiej mianowicie czasów Zygmuntowskich przez Kazimierza Chłędowskiego Lublanina,

(nie wyjęt dział pobierać ze Stanowolskiego i zobczych, ale wiele szczegółów sąd niełatwy tak siel. Szymonowicza (zawy lepsza od całego wiersza dz. Wil. II. 12. tak oznaczenie tamże 17),

Pamiętnik umiejętności, sztuk i nauk. w Warsz. 1826. tu rozprawa Łukasza Gołębiowskiego o dziejopisarzach polskich, ich duchu, zaletach i wadach (wiele wypisane myśli, autor nie czytał z uwagą pism o których mówi).

Bozin i pismach Ks. Piotra Skargi przez Ks. Alojzego Osińskiego w Krzemieńcu 1812. niedokładny w latach wydań pewno; w cem insze.

Biblioteka polska pamiętnik umiejętnościom, historyi, literaturze i sztukom twórczym poświęcony. w Warszawie 1825.–1826. wydano nie było tom rolu 1825. tom IV. rolu 1826 tom I – III.

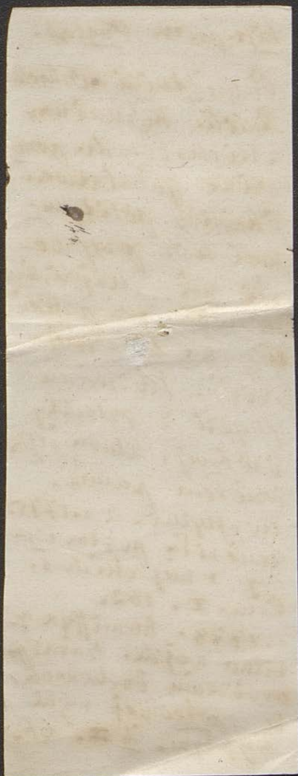
Karda liter. est. hist. nad obiema filoz. Ar do XV. dewar tylko hist. wtedy estet. od XV. tylko estet. bo znana hist. w ogóle (drobnostki nie znane nieogt. dawniej w ogóle nie znana.

hist. pr. IV. Poglad.

Pamiętniki Ochock. Kitow. Kożmiana, Michałowsk. prawdziwe gawędziarze. Chcieliby polityko-wać bez potrzeby, nie znając, nie umiejąc dziś patrzeć się na dawniejsze rzeczy. Kożmian sądzi z szlachty dzisiejszej, która jest dziełem panów. konfeder. z r. 1775. zupełnie nie ta, pożal się, serca o niej Michał. Pam. I. 162.

r. 1778. komissya cywilno wojsk. zaraz po utworzeniu doskonała, bo w gabinecie rządu wyższym. ib II. 66.

2895

Szczególnej uwagi — Zasługujący mego znakomite dzieło, to Bentkowski hist. lit. II 92. szczegółowo opisane, które [redacted], w przedmowie Turowskiego miałem pod ręką,

szczytem jest pism polskich politycznej treści w tym wieku wydanych, i po Pamiętniku Ostroroga najważniejszym w tym rodzaju piśmiennictwa naszego dziełem. To też dużo z pisma tego na ułożenie konstytucyi 3go Maja wpłynęło. Większej ona wartości od drugiego równie znakomitego dzieła Głos wolny (obacz o nim Bentk. także 91), które także szlachcica w przedruku Turowskiego czytałem. Z jego uwag: [

Jak w czasie interregnum między sejmami i elekcyą naprawić mówi Leszczyński. 92 ustęp. co wpłynęło na konsty. 3. Maja o sejmie gotowym. Jak sprawiedliwość poprawić mówi także 137. Jak publiczny urządzić, ten że 144. ustęp. piękne! i czy z uwagą na Anglią? rozważyć.

[jak w czasie bezkrólewia (nazywa je interregnum)

się grzechem

mówi się w

z tego może przy[illegible]

wypełnić już w tem[illegible]

[illegible] lub [illegible]

[illegible] torowała [illegible]

[illegible] ~~[illegible]~~

pójść wygra[illegible]

[illegible]

Kilostiski.

2897

Kromer, Lengnich, Ostrowski znali lub mniemali że znając tworzenie stroje, gdy się przypatrywali jej samej. Lecz dosyć uważać na to co uważa pierwszy o szlachcie (Geschlechts), trzeci o Skartabelach (cava belli), a drugi o początkach instytucji. De jure jeden stan, De facto trzy.

Do Szajnochy można to zastosować co w bajce Krasickiego Poeta i Orator.

Król Kazimierz wyrażał w Łowiczu do Angielskiego należącymi zamek: wolno mu było jako w dożywociach z przyrzeczeniem wdzięczności powszechnych.

No 312 r. 1755. Gazety Warsz. w Pamiętn. Ostrowsk. opisano Trybunał zewnętrznie i wewnętrznie.

No 313. tamże tegoż r. 1768. na który dawane instrukcye od województw opiewały: względem wojska, przymnożenia z silnemi niezawiśle wojska, przymnożenia z silnem wojskowo co do praw kardynalnych, reforma urzędu co do praw kardynalnych, emancypowanie mieszczan i przewodów sądowych, emancypowanie mieszczan z pod jurysdykcyi starościńskiej i nadanie większej wolności handlu, osobiste i majątkowe bezpieczeństwo włościan wybierających od zbyt

władzy dziedzicowo. Powszechny też miał w ręku
Trembecki poeta filozof i liberalista. Aże-
by nie zerwano sejmu, nikt nie godzi-
wszystkim tedy skonfederowanym sejmom
go. Nr tedy porównać Kiliańczyka, który
inaczej przedstawia rzecz o Trybun. !! Po-
rown. Nr 325.

Nr 331. 1o Komisje cywilno wojskowe. i
atrybucje ich.

w nrze 23. r. 1786. sądy graniczne w miejsce ko-
morników(?) (Król dozorca powszechnej wła-
sności wysyłał Komornika, a więc i teraz sąd
graniczny w jego imieniu) F. i sądy ziemiań-
skie w miejsce ziemskiego sądu.

w nrze 89. tegoż roku o wojskowości

samże pociąg do równania stanów w Polsce.

Ochockiego Pamiętniki albo zgodnie z oryginałem nie
wyszły, z czego się p. Kraszewski wytłumaczyć winien,
albo autor nie odpowiedział celowi, pisząc dalsze.
Kto nie ma cywilnej odwagi dość by za życia mó-
wił prawdę, niech już potem po śmierci. Ochocki, że
kroć dotyka obecności tedy nie napomyka coś o

F przecież dom szlachecki był z urzędu przekazywany ojcu, [illegible] [illegible] przekazywał po [illegible] granic.

niej gdy ta drastiwa (wina panów w upadku
Kraju Michał Korzeniowski i t. d.). Patria potestas
Podkomorzego Lipskiego szczególnie przypomina obycza-
je. To słyszałam od Brzymana.
w Nrze 162 r. 1856 – wykład dawne hoce.
Liczby to odłamki co z kabały a nie ze źródła pi-
je, liczby tylko na jednem źródle przestaje: to
też i siła jego, wiedza i t. p. liczby wyższe.
źródło jedno aż do Czackiego, wewnętrzna
historya nie znana (co od Kromera aż do
Kitowicza, Ochockiego, [illegible] wybitnego, odbi-
ła się) aż do czasu Czackiego, który [illegible] (sylwa)
ca i broszury co ja rozprzestrzeniam w Polsce.
Nie znane prawo jako źródło wewnętrz-
nych dziejów, a mianowicie wypisy z ksiąg.
Wiele zostałem się zebrać te w Pamiętnikach
z archiw. grodzkich.

~~Jeografia~~ ~~Kościół~~ Gaz. Warsz. r. 1856. Nro
Lipiec (list z zagranicy III)

Wersja Darowski

Do artykułu Wójcickie-
go w zeszycie sierpnio-
wym Bibl. Warsz. r. 1874
jest dodatek w wersji
Pardubickowym (str. 124)
tegoż volum.

2899

Kiet. pr. V. prawa

Technika prawa Kur-
nela Wrzesińska Pravnik
IV.

nalezowe praw ziemskich
ib

2900

Janusza Woronicza rzecz o monarchii i dyna-
styi w Polsce. Paryż 1839.

2901

2902

Biblioteka histor.-literacka.

Badania archiwalno-historyczne i literackie

przez

J. B. z Obojan na Podolu

Tarnów przed., w księgarni B. Behra

Berlin i Poznań r. 1870.

48.

2903

Utješenović — Dzieło Utješenowića Die Haus-
kommunionen der Südslaven w Wiedniu 1859.
o stronicach 277 w 8ce wydane, ma na celu
wyjaśnić wspólność majątkową [redacted]
wspólności ról, będącą w obiegu u Chorwa-
tów i Serbów pod rządem Austryi zosta-
jących. 1o Jest ono/ od drugiego dzieła które jego Die
Militärgränze und die Verfassung, stosunek
wspomnionych w pierwszym tomie (s. 308) gra-
niczników do rządu wykazujący [redacted] i rządki m
ulepszeniu wydanych u dam przytaczamy [redacted]
[redacted] narzuwaj[redacted] ważniejsze.

Prawodawstwu Sta-
rem zachowawczemu,
Dziś historyczne
zyskuj, dla prakty-
ki współczesnej bo-
wie cukalwiecznej
ze ... Tak uczę
te w Drewnie
chorwacko-dalmatsk.
Zakonodatelstwie
Th. Leontowicza,
w Odessie 1868.

Vitae Archiepiscopor. gnesnens., vita Stanislai Orichovii, Series Obsidionis Cracoviae a Suecis 1655.

2905

~~Constitutiones ecclesiae Poloniae a Jaroslao de Bogorya 1377.~~

Pacta cum Turcis et cum exercitu Zaporoviano 1632–1658.

~~Porządek praw rycerskich wojennych 1577.~~

Teofila Rutka origines stemmatum Polonorum (skąd czerpał Niesiecki).

Gerarda Prymasina Żywot s. Jozafata Kuncewicza.

Rejestra dochodów i wychodów za Zygmunta Augusta.

Prócz tego są Elegiae et miscellanea politica et statistica Joannis Kochanowski, lecz nie wiadomo czy pierwsze drukowane nie są, a drugie czy istotnie Kochanowsk. są.

~~Znajdują się też Simonis Simonidis carmina a nie wiadomo jest o ile drukowane.~~

Jest Marcini Cromeri formularium Cancellariae regni Poloniae.

Są listy oryginalne Zygmunta Aug. do Radziwiłłów 1548–1571. Królewicza Władysława Zygmuntowicza 1611–1632. Mikołaja Albrychta Radziwiłła 1584. Cesarzów, Książąt, uczonych do Radziwiłłów a między innemi Jana Kalwina 1558. z Genewy, Kardynałów, Prymasów, Biskupów do tychże, listy do i od Chodkiewiczów 1606–1611. między innemi list Piotra Skargi. To wszystko z niegdyś nieświeskiego archiwum z Peterzburga.

Zrzodła historyi polskiey dla mnie potrzebne, a w bibliotece Załuskich w St. Petersb. znaydujące się w rękopismach.

Jozefowicz Can. Leopol. historia Leopoliensium Archiepiscoporum ab anno 1614. – 1700.

Diarium peregrinationis Vladislai principis Poloniae ab 17. Maij 1624. ad 25. Maij 1625. auctore Joh. Hagenaw. (Swidzinski posiada także rękopis)

Breviarium ad usum Episcopor. Cracoviens. XIII. saeculi.

~~Stanislai~~ Karnkowii de republ. libri V.

~~Petri Dysli~~ Poloni Carmelitae Discalceati de Polonia ex originali quod apud R. Sigismundum erat.

Poloniae descriptio (z oryginału Wacława Rzewuskiego Woiewody Podolskiego)

~~Statuta ecclesiae Cracoviensis 1078 – 1554.~~

Joachimi Posselii historia Polono-Pruthenica 1651.

Synodus Gnesnensis sub Nicolao Trąba 1420.

Chronica magna Lechitorum et Polonorum Boguphali 1253.

Rękopism Lubienski, w nim kronika Dzierzwy, Kadłubka, Bogufała z kontynuatorami, Archidyakona Gnieznieńsk.

Manuskrypt, w ktorym Długosza Vitae Episcoporum Cracoviensium cum additionibus Miechovitae,

Uwagi godne dzieła

Bopp Frz. über das Albanesische in seinen verwandtschaftlichen Beziehungen. Berlin, Vargardt 1856.

Grimm Jac. u. Wilh. Deutsches Wörterbuch. 2. Band 3. Liefer. (Bucheckchen–dampfkugel.–(ä) etc. 2/3.

Jireček, ueber Eigenthumsverletzungen u. deren Rechtsfolgen nach dem altböhmischen Rechte. Wien Gerold.

Hebenelii Commentatio historica de successoris designandi consilio vivo Joanne Casimiro Polonorum rege. Berolini Schneider.

Schmellers sogenanntes cimbrisches Wörterbuch, d. i. deutsches Idiotikon der VII. u. XIII. Comuni in den venetianischen Alpen. herausgegeben v. Jos. Bergmann, Wien Braumüller.

Weissenhorst Studien in dem Gebiete des geistigen Lebens nach den besten Quellen bearbeitet. 2. Theile. Zürich Schulthess.

Bender Jos. über Ursprung u. Heimath der Germanen, Braunsberg 1/4 rth.

Büdingen Zur Kritik der altbairisch. Gesch. (aus den Sitzungsberichten der Akad. der Wissensch.) Wien Gerold 1/6 rthr.

Gj. Zur Kritik altboem. Gesch. (aus der Zeitsch. für österr. Gymnas.) 7 ngr.

Ginzel Geschichte der Slawenapostel Cyrill u. Meth. Leitmeritz 1 rthr. 22 ngr.

Grimm Wilh. Die Sage von Polyphem (aus den Abhandl. der Berlin. Akad.) 1/3 rthr.

~~Arc~~ Sachau Vaterländisches Archiv für das Herzogthum Lauenburg (s. Gaz. Warsz. v. 1858. No 84).

Urkundebuch des Bisthums Lübeck herausgegeben von Dr Leverkus.

Geschichte der Gottesfriedens (wegen Dei) von Dr Kluckholm.

2906

przechodzącej grozy. Napotykamy ten podatek w dyplomatach pod dwojaką postacią, królew-skiego daru i czynszu dla prywatnych obda-rzanego występujący (1):

Do wpisania

Gramatyka Szwoczyckiego 1619.
Dziennik Lech (według Wiszn. I. 102.) objaśnia nie-
które wyrazy Gala.
Nova Miscellan. Cracoviensia (ma pewno Szwoczyński)
vigilie za umarłych Bibl. warsz. v. 1846. II. 101.
Judehka przebiegi krakowski. (a Szwocz ?)
Dictionarium 1541.
Psałterz 1535. Zygmuntowi przypisany
Bibl. warsz. 1845. III. 711.
warności bibliograf. ~~[illegible] 360.~~
~~Grochowski [illegible] na [illegible]~~
~~obce wyrazy (styl) ib. VI. 363.~~
~~droga nie, droga sama ib. 364.~~
~~by kobiety nie [illegible] [illegible] ib. 377. 378~~
~~piszą nie [illegible] [illegible] ib. [illegible]~~
~~[illegible] [illegible] [illegible] ib. [illegible] ib. 379.~~
~~w Trepka [illegible] dobry język, 384~~

Orzech. 1545. mówi że w Polsce ci co się mogą uczyć nie
chcą, żeby dzieci nie uczą u Joch. III. 290.

o Księgach Hetmańsk. Sarnicki w sporzadkach Grabowskiego.

Biblia Krolowej Zofii odpis z
dawniejsz. Łobmacz. 417.
nie dopiero dla Zofii Łobmacz. 419.
książeczka Nawojki z XIV. 421.

modlitwa pańska i t.d. z roku
1476. 1475. w szaranie zasługi
do 1506. powieść o Papieżu Ur-
banie Wiszn. III. 88. 89.
przez cały wiek XV. akademicy krak.
ani wiersza po polsku nie pisali ib 298
Biblia Krolowej Jadw. ib III. 439.
~~[illegible] polskie XV. wieku ib. 440.~~
~~[illegible] akadem. 377. 361.~~
~~[illegible] jej Profess. [illegible] 366.~~
~~[illegible]~~
~~jej [illegible]~~
~~[illegible] nie [illegible] do Papieża~~
~~[illegible] pod [illegible] 100. 109.~~
~~[illegible] się [illegible] akade-~~
~~mii [illegible]. r Krakowsk. V. 414~~
Orzechowski także wydał przy Janicki
[illegible] cała mądrość Łaskiego

2907

Do wpisania

Gramatyka Smotryckiego 1619.
Dziennik Lech (według Wiszn. I. 102.) objaśnia niektóre wyrazy Gala.
Nova Miscellan. Cracoviensia (ma pewno Smotryckiego)
Vigilie za umarłych Bibl. warsz. v. 1846. II. 101.
Judetka przebiegi krakowski. (a Szwarc?)
Dictionarius 1541.
Psałterz 1545. Zygmuntowi przypisany
Warmiń bibliograf. Bibl. warsz. 1845. III. 711.
~~Grochowski ... na ... 360.~~
~~obce wyrazy (styl) ib. VI. 363.~~
~~droga nie, droga ... ib. 364.~~
~~by kobiety nie ... ib. 377. 378~~
~~pismo nie ... ib. 399.~~
~~... ib. ...~~
~~w Trepki ... dobry język, 364~~
Orzech. 1547. mówi że w Polsce ci co się mogą uczyć nie chcą, żeby dzieci nie mogą u Joch. III. 290.
o Księgach Hetmańsk. Sarnicki w spominkach Grabowskiego.

z powodu kuszyżymu pośród języka polski w pomiociekę, ib. 7.
w Roczniku wydziału lekarsk. krak. Kraków 1838. jest na początku historya polsko-łacińskiego języka.
Co znaczy w Paryzk. gabinecie medalów Zygm. I. medal z napisem Prawo żiiwe chce?
Swidziński. Psalm dawniejszy od Psałt. Małgorz. ib. 399.
Psałterz Jadwigi, 400.
trzech pisarzów Psałt. Małg. 401.
Druga część jego z XIII. 402.
podwójne tłum. niektórych wyrazów w tej części, 403.

Taka uczoność jakoż miał ów Grek, tak [illegible] nawet
cień erudycyi dalej, jeżeli się dostał człowiekowi
w podziale [illegible] (Dawniej [illegible]
powodował błogie dla literatury skutki, co, że
starożytnych iż ponieważ (sprawdziło się na [illegible] starożytnych
[illegible] poniekąd;
taka przeciwnie jakoż mieli aleksandryjscy Gre-
kowie wywołała podobny stan literatury [illegible], Holendrów
w jakim kwitnie zawsze literatura
zostaje w nim dotąd. I nic dziwnego gdy z ni-
czego Bóg tylko stworzyć coś może, gdy [illegible]
światło nie tryśnie bez przyczyny, gdy naród który się do jego powstania nie przyczy-
nił [illegible] nigdy sez
nie chodził z niem w parze [illegible]
i jeżeli się na coś naukowego zdobył, nie sięgało
to nigdy wyżej nad piśmiennictwo, ludzkiem i dla
ludzi, jak w każdej literatury arcydzieło, nigdy
nie było i nie będzie

[illegible]; Włochach, Anglikach, Francuzach, Hiszpanach,
Niemcach, na nas nawet [illegible]

Łkupiochich

ziemskie ukochawszy ryski

57.

23.5.1531

Każde indywiduum, każda społeczność, przynosi z sobą
na świat konieczne warunki swojego bytu i rozwinię-
cia się swojego.
filozofia tylko narodowa, inna nie przyjmuje się
Filozof. i Kryt. I. 97. 98.
pierwiastku szukać w intelligencyi narodu, ib. 100.
anti-narodowej być nie może filozofii, i poda-
wać się nie może ib 107.
na praktyczności zależy skończenie filoz. 123.
jak jest ma kosztach użyczeniu 131.
Idea [illegible] 232.
[illegible] 232.

2908

βοϊλάδες proceres bulgarii sic appellati. Przywodzi Theophanesa i Konstant. Porfir. De adm. imper. 34. (czy w warjantach u tego nie βοϊλαδες?). Odsyła do Glossar. med. lat. v. Vaiwoda.

βοϊλάδες, Βοϊλάδες, prowadzący λαοί,

βόλας vices. Przytacza bajki Ezopa po barbarzyńsku pisane

Glossarium ad scriptores mediae et infimae graecitatis, auctore Carolo du Fresne domino du Cange, Lugduni 1688. tomów dwa in f.

βουλη na βουλλα, zkąd βουλλαρχος, accensor? tak, lecz i auctor concilii, na co dowody z klassycznej greczyzny przytacza Henryk Stephanus v. βουλη, βουλλαρχος w Thesaurus graecae linguae Londini [illegible] tomo IV. 1016–1026. Porów. w tomach X.

βουλκολακα, wilkołak, mówi Allatius de quorundam Graecorum opinationibus nr. 12. odwołując się do Nomocanon

βολη i βολαι jedno, pierwsze od rzucania gałek, zkąd vada. Porówn. Henr. Steph. tamże str. 2581. c.

βολλα aeolice pro βουλη ib. Tom I. (prolegomena) cccxcvii.

ἄρω aeolice pro ἀρύω (ἀρύω?) aplo. ib. tomus III. str. 2305. a więc βολλαροι concilia aplan-tes.

~~In fol.~~ Schrank G. im untern Schranke
In fol.

2909

1. Varia Polonica (meist gedruckt)
18. Varia Polonica annor. 1621 – 1646.

Im mittleren Schranke
in fol.

44. Matka człowiek w Ewie, w obycz. y [illegible]
w Kraju
49 – 51. Jo. Dlugossii Historia
Msgr. XVII. Jh. 3. vol. 1.
94.
90. Varia Polonica et Ruthica
sec. XVII.
54. 99. Apologia pro liber-
tate pol. (latine et pol.) II I
100. Kochowski Climacter mit Be-
merk. über des Verfassers Leben und
Schriften
101. Pieśni na Nowin powieść i t. d.
in 4to
106. a Varia Polonica 1577.
110. Descriptio Ducatus Masoviae Msgr. XVIII. Jh.
116. Legatio Posła Angielskiego 1615.

119. Lauda servar. Prussia Polona ab 1506–1775.

120. Epistolae medica Stan. Lubienski Episc. Ploczens.

123. Franc. Lewalka Powalskiego Osmy Splendor Trybunału 1669.

137. Petri Morscovii Politia eccl. s. Agenda Regni Pol. 1642.

146. Andr. Volani Oratio de L. Polonor. Koniecdio 1599.

152. Monarchia Polska XVIII. J. K.

(patrz O) 27. Salomona nauka XVIII J. K.

89. Codex rukop. in 4.

90. Vitae Sanctor.

Abrégé chronologique de l'histoire et du droit public d'Allemagne par M. de Pfeffel Conseiller de la legation de France à Ratisbonne. Seconde edition. a Mannheim 1758. in 4to na str. 245. porównywa wybor króla polskiego z wyborem Cesarza rzymsko-germańskiego.

Pfeffel v. Kriegelstein, chr. Fr. memoires sur le gouvernement de la Pologne, 8. Manheim 1759. Löffler. 12. gr.

2910

Odczytać

Deutsche Alterthüm v. Kruse I. poszyt. 1. rozprawa 2. Wersebe Sind die Urnen-begräbnisse im östl. Deutschland slawischen oder deutsch. Ursprungs. 4. Ueber Hünenhügel.

poszyt 2. rozpr. 8. Runensteine in Schleswig.

poszyt 3. rozpr. 5. Urkunden des Naumburg. Domkap.

poszyt 5. rozpr. 5. Ueber Beschreibungen Münzen und Colaniorum des Cholom.

wypisać Miklos. o [illegible] obelny czy od biel, czy obl

Bredow Taciti Germ. übersetzt. Schnepfenthal 1809-1816. (Leben und Charakter Tacitus, Quellen aus denen er schöpfte)

J. C. E. Springer Versuch eines Beweises daß Tacitus seine Erzählungen von den alten Deutschen aus Westphalen genommen habe. Mit Anmerkungen und einer Charte

Du-Cange Bodleg.

Index do Byzant. do

2912

23/1 1875.

KSIĘGARNIA I SKŁAD NUT
MUZYCZNYCH
GEBETHNERA I WOLFFA
W WARSZAWIE
Krakowskie Przedmieście No. 15.

Grünhagen,	Breslau u. d. preuss. Besitzergrfg.	4 Sgr.
	d. Correspond. d. Stadt Breslau m.	
	Karl IV a. d. J. 1347 – 1355.	4 Sgr.
	Karl IV in s. Verhältn. z. Bresl.	
	Domgeistlichkeit	3½ Sgr.
	König Wenzel u. d. Pfaffenkrieg	
	~~[illegible]~~ [illegible] zu Breslau	5 Sgr.
	Regesten z. schles. Geschichte	
	I Theil.	Thl. 4.
	Urkunden d. Stadt Brieg	– 3 – 15 Sgr.
	Breslau unt. d. Piasten	1. – 10.
	Zwei Demagogen im Dienste	
	Fr. d. Gr.	10.
	Friedrich d. Gr. u. d. Breslauer	1 – 10.
	König Johann v. Böhmen	15.
	A. d. Lagerbriefe Fried. d. Gr.	5.
	Ueb. Städtechroniken	10.
	Regesta episcop. Vratisl. I Th.	1. – 15.
	Henricus Pauper	2 – 10
	Registrum St. Wenceslai	2 – 10.

Scriptores rerum Silesiacarum hrg. v. Vereine f. Geschichte und Alterthum

Schlesiens v. Dr Colmar Grünhagen.
Band 1 bis 6. Tab. 19 – 15 kr
Die Hussitenkriege d. Schlesier 1420 – 1435.
z. 2 – 10 kr
Adalberts Erzbischof. v. Hamburg – 1. – 00

2913

Diplomatisch-kritische Beiträge zur Geschichte und dem Staatsrechte von Sachsen, v. Dr. Traugott Märcker Erster Band, das Burggrafthum Meißen, Leipzig Brockhaus 1842.

Recherches sur la condition civil et politique des femmes, depuis les Romains jusqu'à nos jours, par Eduard Laboulaye Paris 1843.

Wełney na skarpetki 1/2
funta,
wino francuskie,

Geschichte des Deutschen Ordens in seinen zwölf Balleien in Deutschland v. Johannes Voigt. I. Band. Berlin 1857

Des ermländischen Bischofs Johannes Dantiscus und seines Freundes Nikolaus Kopernikus Geistliche Gedichte. nach den Ausgaben v. Card. Hosius und Pet. Broski v. Franz Hipler. Münster 1857

Slovar jazika slowanskago v. Szumawsky. I. Lieferung. Prag 1857

Nowe szkice historyczne Szajnocha Lwow 1857.

Geschichte der Slavenapostel Cyrill u. Method und der slawischen Liturgie v. Ginzel. Leitmeritz 1857.

Dudik des Herzogthums Troppau ehemalige Stellung zur Markgrafschaft Mähren. Wien 1857. $2\frac{1}{2}$ rthlr

Edicta regum Longobardorum quae leges Rachi a Veeme in genuinam formam recognita recensenda curavit J. Neigebaur. Monachii 1857. $\frac{5}{6}$ rthlr.

Glück Chr. Wilh. Die bei C. Julius Caesar vorkommenden keltischen Namen. München 1857. 1. rthlr.

Jacob Aug. Über die Entstehung der Ilias u. der Odyssee. Berlin 1857. $2\frac{1}{4}$ rthlr.

Klemm Gust. Die Frauen. Culturgeschichtliche Schilderungen des Zustandes u. Einflusses der Frauen in verschiedenen Zonen und Zeitaltern. 4. Band à 2. rthlr.

Kopitar's Barth. Kleinere Schriften sprachwissenschaftlichen, geschichtlichen, ethnographischen u. rechtshistorischen Inhalts. Herausg. v. Miklosich. II. Theil. Wien 1857. 2. rthlr.

Quellen für serbische Geschichte. Aus Urkunden in Originaltext ins Deutsche uebertragen v. Dr. Wath. Behrnauer. In das Serbische übersetzt v. Berlić. Wien $1\frac{1}{2}$ rthlr.

Zeitschrift des Vereins für Gesch. Alterth. Schlesiens. Namens des Vereins v. Roepell. Breslau 2. Hefte à $\frac{2}{3}$ rthlr.

Walter Ferd. Deutsche Rechtsgesch. 2. sehr verbess. Ausgabe. 2. Bände. Bonn 1857. 4. rthlr.

Taciti Corn. Germania v. Dr. Fedr. Ritter. I. Abth. Tacitus Leben u. Abfassung seiner Germania. Göttingen $1\frac{1}{6}$ rthlr.

Steinbeck Aemil Gesch. des schlesischen Bergbau's, seiner Verfass., Betriebes in 2. Bänd. I. Band Verfassung, Gesetzgebung. Breslau $1\frac{3}{4}$ rthlr.

Biedenweg Joan. Commentatio ad formulas Visigothicas novissime repertas. Berolini $\frac{5}{6}$ rthlr.

Uwagi nad stanem polit. Słow.

Et n'est ce point de ces peuples que naquit a Rome le vieux mot de servitude... Słowianie confinant avec toutes les nations, et toujours en guerre avec elles, ils durent plus souvent approvisionner de leurs guerriers les marchés de captifs. histoire de Pologne par Salvandy, Paris 1829. tom I. 14. 17.

Słowianie n'ont du faire bruit dans l'univers qu'au temps où, la langue des Hellenes et celle de Rome cessant de regner: wprawdzie Germanowie zajęli miejsce Rzymian Salvandy I. 15.

Polacy nie mieli feodalności, de la vient qu'elle (la Pologne) a donné le spectacle d'une nation sans peuple, puisque des esclaves ne sauraient point porter ce nom, d'armées sans discipline comme sans infanterie, des frontieres sans places fortes, des cités sans bourgeoisie, sans commerce, sans industrie Salv. I. 18-19.

Słowianie eloignés et faibles, les propriétaires du sol furent obligés de se reunir stąd zgromadzenia publiczne. Salv. 20.

u Słowian wszelodnich le peu du sang slavon s'etait perdu dans les flots des peuples sans nombre ib. 20.

Urzędy Pisarza, Strażnika i Obożnego, nie wiele w wojsku znaczą, do Stanisława Małachowskiego, o przeszłym seymie Anonyma listów tych, r. 1778. I. p. 77.

w obudwóch stanach obarczenie się nie całe dwa miliony złotych, p. 60.

mamy jeszcze sześć wielkich majoratów w Koronie i w Litwie, znajdziemy w nich fundusz na Inwalidów, p. 84.

Najpierw w rachunkach obudwóch Komissyi skarbowych więcej milionów zł. które wyszły się wcale oddaczi do skarbu króla, p. 105.

Szczególny w konstyt. 1775. r. wiele partykularnych domów pod pozorem wypełnienia dobre swemu Imieniowi ergowaliło Komendatoryi, które nie mało pociągnęły za sobą przestępstw. p. 141.

ludzie żonaci, odznaczający nawet od łoźnoda oryginalnego, są Kawalerami, tyle przywiązani do oryginy, ile Kawalerowie Maltańscy do swych ślubów, p. 144.

Cóż znaczyły dotąd seymy nasze, które naprzód przypadek, a potem prawo na niedziel kilka zwoływało, II. p. 19.

trzeba naród zwoływać, trzeba go wyzbyć interesów, p. 22.

cóż to za rząd, który jeżeli chce być szczęśliwy musi się buntować przeciwko konstytucji, bo każda konfederacya nic innego nie jest, p. 25.

Po śmierci Zygmunta Aug. ani senat być osobnym stanem, nie reprezentował Województwo, nie mógł sam przez się praw stanowić, ani nawet

Rusinów od Lachów przedzieli Litwini, że się nie połączyli Salv. I. 21.

la grande et la petite Russie ... désignations bizarres qui ont suscité mille débats ... ib. 21.

powolności i łaskawości rzez przyczyny rządów oligarchicznych i republikanckich.

Il semble qu'on n'y reconnaissait parmi les hommes aucune autre distinction que celle du maître et de l'esclave; l'un toujours armé pour la défense du pays, et l'autre forcément attaché a la culture des terres. Rulhière, ~~histoire~~ ~~1~~ I. p. 2. toż i Niemcewicz w swoim Śpiew. hist.

il arriva que la religion de J.-C. developpa chez les Slaves d'occident les élémens de la liberté, chez les Slaves d'orient ceux de la servitude publique Salvandy p. 35.

La dispute ainsi ne coula plus que sous les lois des fils des Slaves ib. 63.

Ce fut la religion des peuples vaincus, ce fut le clergé, leur représentant héréditaire, qui instruisit les vainqueurs a tenir encore les assemblées souveraines au sein de vastes territoires, comme autrefois dans leur forêts natales. Combinaison admirable, qui accorda pour eux la

władzy potrzebnej nie był przydziany p. ~~26~~ 27.

przyczyny wzrostu z samych tylko właścicieli gruntowych składać się powinien, p. 82.

Uboższa szlachta niech będzie jak dawniej wolnierami, niech ich rząd i nagradza całej powszechności, p. 95.

Księża mający dziedziczną fortunę powinni należeć do ziemian, p. 102.

Potrzebny jest osobny Trybunał altissimi dominii scrutinii, któryby przenosił się z Województwa do Województwa, dwa i sposobem sądowym uzupełniał księży niewątpliwych dziedzictw, p. 107.

Patrząc na sławetna i najdłużej w nich tej samej nieszczęśliwej sytuacyi, jakiej wyrzez należałoby w tej niewoli chłopów. Żez ziemi królewskiej i też chłopów szlacheckich jest zupełnie równy, p. 122.

ziemianie powinni mieć osobny ratusz a osobny miasta na seymie, p. 134.

Trzy tylko gatunki seymików, w prawie naszym znaleźć można, elekcyjne, relacyjne i gospodarcze, elekcyjne są albo ordynaryjne albo extraordynaryjne. p. 156.

powinien być seym stały, któryby w każdej chwili stanowił siły Województw przeciwo gwałtowniemu uzurpatorowi, p. 170.

władza Sławety aż do r. 1775. zależała od przywilejów Króla, była one w osobie Sławety dożywotnia p. 165.

Uwagi nad Niemcem polit. Towian 2.

domination avec la liberté! On voit que le système représentatif n'a pas été trouvé dans les bois; il a été dans les catacombes de Rome au siècle des souffrances de l'Eglise, dans les sanctuaires de Nicée, de Sardique, de Byzance, au siècle de ses triomphes. ib. 64. 65.

La difficulté de nourrir ces comices de cent mille citoyens à cheval, les obligeait à terminer en deux ou trois jours les affaires publiques, ou plutot a se separer après avoir affamé le pays et entamé la guerre civile, mais non pas resolu les questions debattues. dopiero od Jagiellonów zaczęty bydz wybory de deputés territoriaux investis des droits de tous ib. 66.

Et ces diètes qui se reunissaient le sabre à la main sous l'oeil du chef de la nation, qui traitaient de toutes les affaires de l'Etat, reglaient l'administration, rendaient la justice, faisaient seules les lois, donnaient audience aux ambassadeurs, decidaient la paix ou la guerre; ces diètes souveraines restaient toujours les Champs-de-Mars des races du nord dans les forets, et au jour de la conquete. ib. 67.

Les diètes generales, ou tout le monde se precipitait, etant plus rares, furent plus completes ib. 68.

Ainsi les affaires se trouvaient decidées par les provinces avant d'etre debattues par l'assem-

Poczynszy od statutu Kazim. W. aż do konstytucyi r. 1764. naydawnieysze ślady w prawie o obierywaniu, do których nie tylko rycerzy i duchowni posłassywali, ale nawet gromady podług statutu tygodni [illegible] obowiązane p. 190.

Popisy ludzi konnych i pieszych w Powiecie, do Woyskiego należeć będzie, p. 191.

w mieysce dawnych urzędów ziemskich nowych urzędników, starostowie wszyscy przyznanie, p. 195.

nie na sein całość i równość zamiast, aby się ubogi przed do dostateństwa, lecz aby bogaty przewodził przez stopnie p. 202.

urzędy bez sądownictwa powinny bydź dożywotnie, a urzędy sądownicze doczesne p. 204.

feudalne nabogi na naród, iest to gniazdo anarchii dogadzające dumie możnowładców. p. 214.

Jan Zamoyski pierwszy w Polsce Majoratów założyciel naylepiey dał poznać do czego zmierzał, i na w. z nazwiem rzeczpospolitey wysłanio wiktowat p. 219.

miasto Krakowo naydawnieysze dobrowało wszystkich prerogatyw i wolności zaszczytów, p. 224.

Kasztelanowie miast równie iak i wszyscy powiatowi powinni podlegać Wojewodzie p. 227.

bynaymniey, bo to siłę prawie zawsze iedno i tożsamo zamierały, t. i. dopuszczające tego żeby prawa stłumione nie nadweręzano wszystko tak i urzędnikom [illegible] domowo ~~[illegible]~~ w tym

voeu nationale ib. 68.

les confederations s'etablirent ib. 69.

iuż za Zygm. III. mowiono że Polska nierządem
stoi W. P. III. p. 705.

źle że we dwóch izbach radzono, bo marszałka
poselskiego mało uważano Gorn. IV. p. 856.

wszystkiego podstawkiem w Polsce, tylko nie wsze
wszędzie i sprawiedliwości Gorn. IV. p. 859.

Cernere apud Polonos regnum et monarchia,
aristocratia, Democratia wspólnym cit z Przy-
łuski t. 2. wstęp.

Szlachta wsparła władzę królom, gnuśna i
głupia, bez światła będąc, stała się narzędziem
obcych intryg: ośmielali się domowi, i z
zaprzeczyli nawet rady, a nawet osłabili zna-
mię obywatelskiego ducha księży świeckich. Przez
ich rozszerzanie unii, odwrócili szerzej
a zepsuwszy wszystko upadli pociągnąwszy za
sobą rządu i naród.

mędrszych stowarzenie i są samoluby, ale w po-
trzebie naszej, nawet samoluby magnaci niosą
wszystko w ofierze na ołtarz Oyczyzny.

szlachta polska były to dzieci co zaraz psują,
a potem płaczą że się czemu bawić nie mogą.

Każdy w Polsce dowolnie działał, osobno prowa-
dzili woyney Hetmani, osobno panowie, osobno
Korony: a tak siły się rozrywały.

więc to prawda że Polska nierządem stała, bo
iak tylko trzymano w niey upadła.

... gustano
nie były przyięte Cz. I. p. 307. przyp.
1191. (NB. tak więc z petycyi
powstały rozkazy)

niech Król władał wszystkim, lecz niech
władał wraz z narodem na seymie
trwałym III. p. 14.

nie dosyć iest ustanowić magistra-
tury wykonawcze którejby nikomu nie
podlegały tylko samemu seymowi ordy-
naryinemu lub extraordinaryinemu
p. 39.

przez seymu trwałego nic rzeczypospo-
litey zaszkodzić nie zdoła p. 61.

władza nayw[y]ższey exekucyi, gdy będzie
seym trwały ciągle gotowy, nie może być
w iedney magistraturze. Jak iest różnych
celów rządu, tyle osobnych Komissyów
być ma p. 64.

Kiedy Królowi przez narodu nic uczynić
czynić nie wolno, lecz wspólnie z narodem,
będzie znaczył tyle, ile mu cnota i rozum
znaczyć dozwoli p. 92.

Reprezentantem iest Senator ale dożywotni,
poseł ale na seym ieden: obadwa spra-
wować się muszą na seymikach relacyinych
p. 97.

Trzeba mieć dwóch Senatorów w każdem
Województwie dla każdego z urzędem
związku p. 100.

Tak więc nad magistraturami wykonaw-
czemi będzie straż, nad strażą będzie
seym. IV. p. 16.

Tylko wtenczas: dosyć gdy obok monarchiczney władzy
dozorcza in infinitum aż do końca; kiedy król sam spra-
wować na seymie zdaie od siebie: dozorcza władza, nad-
mienia w czas złe. Seym weryfikuie i karze sego
urzędnika który wykonał wolą króla nie prawną: a
ieżeli z poslrzeżeniem Król ustawał, nie potwierdza. Woy-
na zaczepna naród stanowi, woynę odporną Król pro-
wadzi nie upoważniony. Budżet przez seym. Wszyscy urzę-
dnicy examinowani i nominowani od monarchy: władza

L dozorcza wybierana przez naród. Urzędów rozgałęzienie
iak w Europie, dozorcza rada przez wybory w powiatach od
wszystkich, dozór powiatowy wybiera dozór woiewódzki, woiewódzki
... wybierają dozór główny czyli straż. Dla wszystkich iedno
prawo, ieden seym, iedna edukacya. Dobra edukacya narody wiele
... mało gadać.

~~wyin, w pogaństwie najmarze poczęte (w tytule 17.). Mimo co że ~~ ~~tak~~ ~~sam o tem świadczy, w tytule~~ ~~gdy które rozstały wniesione z Kawla V., przecież wiele~~ ~~z iego dzieła (z tytułu 10.) z były ieszcze w użyciu~~

pierwotworem czyli rzymskiem prawem, następnie ~~tak owniz~~ ~~bardzo~~ kopią iego bardzo polubili. Co oczywiście świadczy o wielkiey zmianie, iaka zaszła u nich w wyobrażeniach o prawie. Większą ieszcze zaydzie, gdy nabędą gruntowney oświaty prawney, gdy czyste źrzódła prawa odczytywać, i gdy nad niemi ludzie nad sobą lepiey zastanawiać się będą, a ⌐ poprawiaiąc swe prawa, lub nowe sobie tworząc, przekonaią się o tey prawdzie, ~~że ich~~ nie należy z uymą narodowości obcemi ustawami zapełniać, kiedy do ich poprawy wielkich zasobów i oyczysta dostarcza ziemia. Właśnie nauka prawa i gruntowna oświata wskaże, gdzie tych zasobów szukać, iak ie rozumieć i przeymować ~~przyimować~~ należy. Zasady prawodawstw słowiańskich, które w tem dziele objąłem, posłużą za wskazówkę zabieraiącym się do tey pracy ~~nowemu badaczowi~~ prawnikom. Oni to ~~którzy~~ w szczegółach rozwiiaiąc com tu w ogóle powiedział, uzupełnią te badania, lub coś od nich lepszego zbudują. Ja dopełniłem com sobie zamierzył; ~~i nad same dodatki się~~ ini niechay rzecz tę posuwaią daley.

⌐ w duchu nauki i sztuki

nic się więcey do dzieła dodawać nie godzi.
Nie mając do tego możności ~~sposobności~~, zostawiam in-
nym zastosowania do praktyki sposobu, tylko
się na ducha prawodawców słowiańskich
w tém zapatrywałem dziele.

(1) Patrz artykuł poprzedzający str. IV. V.

[illegible]

w ów czas wyglądał w pełni nie tylko duch prawa Stanisław, którego powodzenie zawsze układziło mnie więcej i układził (1), lecz odbiegł się i drugi [illegible]

dalszego postępu publicznego Rossyi prawa [illegible]

[illegible]

Nie idzie obecnie o to gdzie szukać tej drugiej, już się jej kawiem znalazło [illegible] gdy ta po której układ chodzono jest [illegible]

idzie o to, jak, [illegible] zastawić Zwrócić Swód redakcyi drugiej i trzeciej prowadzać [illegible] lud, zjednywać go dalej dla

Ja już będzie rzeczą dogadnąć się okazała: lecz

[illegible]

lecz [illegible]

[illegible]

wzpobudzała w pracy około wznieśienia potęgi i pomyślności państwa, a zadejmowania [illegible]

Redaktorów mających się [illegible] ze zdaniem mojem, powołać [illegible] czwarty do uzupełnienia Swodu [illegible]

[illegible]

Wymyślić wszystkie w treści tomu IX Swodu, i powaźnie się otworzyć w tym względzie swe zdanie. [illegible] ... co z czasem przeciwawany [illegible] Code administratif, wprowadzając, porzucić [illegible] się [illegible] do zmniejszenia dalszej [illegible] liczby tomów tego prawodawstwa.

i praca [illegible] urządzenia ład i azeby siły jego zużytkować na dobra ta społeczeństwa i potrzeb państwa.

Rozszerzania ten ich i znajomości przedmiotu zagranicznego, mamy w obecności [illegible] iść im w pomoc [illegible] radząc, zwracając [illegible] uwagę na to, [illegible] gdzie w niemałej, i na jakiem miejscu i

A czy [illegible] mowy za [illegible]
iść w pomoc pogorza.
Tam miastu [illegible]
przez zwolna wykonywaniem i t. p.
[illegible], ale [illegible] i do cywilnych.
w cywilnej względzie do
reprezentacyi miasta przy
[illegible] i [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Tego [illegible]
przy [illegible]
[illegible]
Tego [illegible]
gdy [illegible]
[illegible]
[illegible]
Cała [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] jak za [illegible]

[Wszakże ma i statut Jagiełłoński z 1469. po łacinie pisany.

16, Tłomaczenie statutów ~~[illegible]~~ z r. 1460

Biblioteka kurnicka ma tłomaczenie statutów polskie, odmienne od onych które wydał Lelewel w pomnikach historycznych. Rękopis który się mieści jest na papierze w szarańce z XV. wieku pochodzi i równej treści (najwięcej dzieło-pism zawiera w sobie. [Z pol-skiej] pisma (w języku pisanym) zaś tylko owo tłomaczenie statutu dwojakie. Ta część jest raz ~~[illegible]~~ przekładem która od strony rękopisu 265. do strony 290. gdzie, pochodzi ~~napisana jest~~ z roku 1460. ponieważ aż dotąd pisana ~~[illegible]~~ jest jedną samą ręką i na szarym papierze co statut Jagiełły z r. 1423.[f] Ale ta część która odtąd (i wcześniej nawet od 295.) w rzeczy dopisana jest po r. 1460, gdyż pismo jest odmienne, i ~~[illegible]~~ szarym charakterem (umieszczone) co umieszczone ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Capitulum juris feud. (od str. 290-322).

[f] (porównywać ~~[illegible]~~ J. W. Bandtkie w jus polonicum)

2919

~~[illegible]~~

Poczinayesya Statuta Krola: Kazimira w gymya bosze atho napyrwey Gdysz podlug pysma nauky wszelky czlowiek wmlodosczy gest podobnyeyszy karlemu, y wszelkye stwo-rzenye swyata gest nyetrwayacze sama wso-bie Ale przyrodzenye czlowiecze rychley sya sklony podlug swyata ku grzechu nysz podlug swyathloscy ku bogu Acz kolyi podlug zrzadzenya boszkyego stworzeny nyelibi bycz czszeny,[!] wierny i sprawyedliwi spokoyny ay-sze rozpuszczone lakomstwo, acz bij spra-wedlywosczy nyebylo sklonyono Tedi zgo-da y pokoy nyjedzi ludzmij bij zgij-nalij Akaszdy czso by sya gemu lu-bylo uczynyl Ale ysze nawyaczsza dobrocz gest odludzi naswiecze sprawiedly-woscz mylowacz czudzego nyedrapacz opczego A swego podlug bozey wdey y mylosczy uszywacz, przeto aby nye-godny uczynkali azgodny przespyecznoscz ukladi yprawa sa przerzecze bo-myeli ustawyony

(?)czeny

Kazimirz zboga mylosczy Krol polsky wyznawamy thymto pysmem chczacz aby poddany Krolestwa naszego a nay-myja polskyego obogego stadla, geden zdrugym poczczenye byl, a geden drugego

nijeuraszal Ale sprawiedljwosczy dopomagal Przesłoczczesobney rady wjelebnego ocza Ksyązdra Jaroslawa gnyesznjenskiego Koscrola Jarczybiskupa, ytesz prelatow yczlonkow wojewod ryczerzy y pospolstwa sylachty nassey zyemnje polskyey ku wjecznej pamyączi uklad abo statuta ustawylismy, ktoresz podpysemy chczącz aby ge wziali wremyj polskyey wszyczy zachowali podnaruszenijm naszey mylosczy achczącz wyny wtych Ksyązgach ulozoney Bo czasto kocz zly acz acz nyebądze sya bal grozy ale sya badze bal wyny

(n) a poczatku sądow, sądzącz strony tylko mayącz boga przedoczyma: Aby zloncze prawy aprzedawcze swego zamnyenya yczczy nalesczy nyebili, achytrosczą swą sprawiedljwoscz opuszczyweczy ku gedney stronje druga opusczyweczy nyeprzystali,

Ukladamy aczby nyektory Sadza wybrany

(296) Gednym Prawem maya sadzycz wewszytkych zyemyach krolewskych

(g) dysch spodpharzy zlych lyudzy bywa rozdzelenye slusche ustawycz aby prawa nyektorych pomystow ktorych zaplata tylko napathwarzy kalyeczy, owszeyky etc. skazycz

Una Jure in omnibus terris regni debent iudicare

(g) dysz podadnym krolem abo Panem aden lud poddany nyema rozmagitego

Statuta w Opatowcu str. 127. (Statuta Kazimierza Wielk. wydanie Wojcickiego r. 1847)

VI Kto się mieni być szlachcicem albo rycerzem.

Kto się mieni być szlachcicem albo rycerzem mając jednego kmiecia albo dwa, ma mieć pancerz, płach, łapkę, drzewo y samostrzał na każdą wojnę i wyprawę królewską....

VII Kto się mieni szlachcicem a kmiecia niema

Wszelki kto się mieni szlachcicem być, a niema kmiecia, ale rolę dobrą ma służyć w kabatzye, w płechu, s pawezą y w łapce a z glyczą na konyu... ......

Str. 128. VIII. O płatu wdowiem i o służbie.

Gdyby niektóra wdowa szesnaście grzywien po swym mężu miała, ma królowi łapką służyć na wszelką wojnę.

Histoire du Lied par Eduard Schuré

przedmowa str. 15.

Tyrolezycy pastwiska ~~nazywają~~ na wyżynach nazywają alme
w Tatrach. hale.
wogóle wierzchołek góry helm.

Francuskie wyrazy.
" odgłos dzwonów pogrzebowych - glas
.. lemiesz, socha, le soc.
gałęzie (ramiona drzew) rame, ~~rameaux~~.

niemieckie
der drang - polski - drąg, drążyć, wydrążać

r. 1550. Tryjesteński statut

26,

~~Tak i ... wstęp 1526.~~

2921

Statuta civitatis Tergesti. Rękopis w [?]-
[?] archiwa, pod Nr. 7665. w ogólnym katalogu
rękopisów cesarsko-wiedeńskiej biblioteki zapisany,
składa się z kart 196. Pochodzi z wieku XVI. We
wstępie powiada Ferdynand (I., Divina favente cle-
mentia Romanorum Hungariae Bohemiaeque Rex
Infans Hispaniarum, Archidux Austriae Dux
Burgundiae Marchio Moraviae Comes Tyrolis[?])
że gdy wiernością ku sobie oddychające odwiecznie
Tergestum (Triest, Terjestre, Targowisko) miało oddawna
spisane swe prawa starożytne, i takowe stały się
z czasem częścią ciemne częścią duchowi czasu nie-
odpowiednie: przeto polecił swej radzie, azeby, udaw-
szy się na miejsce niektórzy jej członkowie, zrobili
wespół wybranymi na to od miasta deputowane-
mi nowej praw redakcyi. Co też wykonawszy
oni, podali Cesarzowi do potwierdzenia, właśnie
gdy bawił w Augsburgu (Augusta Vindelicorum)
w Listopadzie 1550. Redakcya składa się z ksiąg
czterech, w których prawo polityczne, karne, orga-
nizacyą sądową wraz z postępowaniem wyłożono,
przyczepiwszy tu i owdzie prawo cywilne, o które
zresztą dbano zkądś najmniej. Cały ten układ przy-
pomina ~~[illegible]~~ statuta ~~miast~~ Dalmackich, i
widoczną jest rzeczą iż i Tergestum uległo
bardzo wpływowi włoszczyzny. Najstarożytniej-
szego prawa ślad zawiera tytuł 12. księgi dru-
giej, którego napis brzmi: De recuperatione pro-
[?]ciorum et aliarum rerum immobilium paren-
da jure agnationis vel vicinitatis. Właśnie o
tem to i sąsiedzi mieli u Słowian prawo odkupu, z tego
tylko statutu + dowiedzieliśmy się. Zresztą pro-
jekt o tem jest ~~[illegible]~~ do ducha czasu zastosowa-
ny i tak po nowemu zredagowany, iż oprócz
myśli, nic w nim starożytnego nie dostrze-
żesz. ~~Co to ogóle o całym statucie dyna [?]~~
~~powiedzieć można~~

+ wstęp na stron 1526.

+ również z praw rzucających[?] Czarnogórców,

Szczegoły o Konstytucyach polskich, prawach miasta Gdańska, Inflanty i ~~Ma~~ Dyplomataryuszach polskich rękopiśmiennych

[redacted]

XIV. Nowo odkryty rękopism litewskiego statutu [redacted]

Między rękopismami ‡ [redacted] w Berlinie z kalendarzem duży foliał ⊤ pięknie pisany. Pierwsze karty są rożnemi [redacted] zapisane przedmiotami. Jest tu: przykład rar-zane wrożki jako jest płodliwa, nowiny radosne z Moskwy (o Dymitrze i Maryni) [redacted] Po czem idzie Statut Wielkiego Księstwa litewskiego, od najjaśniejszego Hospodara Króla jego Miłości Zygmunta trzeciego na koronacyi w Krakowie wydany. Pisan w Hodu-czyszkach Roku 1595. Jest to więc statut litewski trzeciej redakcyi drukowany w Wilnie u Mamoniczów 1588. przepisany [redacted] Po ostatniej karcie statutu liczbą 209. oznaczonej napisano: Dokończenie statutu Roku 1599. – Julij 24. Po czem następuje Trybunał obywatelom wielkiego Księstwa litewskiego na sejmie warszawskim dany Roku tysiąca piątset ośmdziesiąt pierwszego, z dopiskiem na końcu tym: „Dokończenia trybunału. Napisan w roku 1595 w Hoduczyszkach.” Reszta papieru białego zapisała inna ręka pieśniami nabożnemi, psalmami, i rożnemi notatkami domowemi. Pismo jest z tegoż (czyli z końca XVI. wieku.

Lit. litewsk. [struck through]

ł statutu.

⊤ z kart ołowkowych 224. złożony,

‡ królewsko-pruskiej biblioteki

ł po zamordowaniu Dymitra

(o Dymitrze i Maryni) rozpisane od Bojarów duchownych przedom polskim ł dany z ludzież / [redacted]

ł winy które już Bojarowie na Wojewodę sandomirskiego wkładali.

2922

ł co i statut

r. 1630. Prawa Księstwa Siewierskiego.

Znajduje się w archiwum kapituły krakowskiej oryginał rękopisu, z którego odpis zdjęty czytałem w Karniku, i wyciągi z niego porobiłem. Rękopis ten ma tytuł: Status et conditio ducatus terrae Severiensis oppidorum, villarum, terrigenarum, incolarum, etc. ex originalibus pargamenis, literis de-scripta et adnotata per me eundem scriptorem Stanislaum Kawęcki Plebanum in Chroszczobród Anno Domini 1630 in Decembre. Item limites ducatus. Rękopis ten obejmuje: sprzedaż Księstwa na rzecz królestwa polskiego czyli raczej biskupstwa krakowskiego przez Wacława Księcia na Cieszynie i Siewierzu r. 1443. uczynionej; kronikę księstwa siewierskiego od r. 1290. poczynającą, wypisaną co do czasów najdawniejszych z Kromera, co się zaś nowszych (od r. 1443) dotyczy czasów z aktów urzędowych zebraną, ale prócz gołego wyliczenia nazwisk panujących tamże Księstwu Biskupów krakowskich nic nie zawierającą; summaryusz wolności, swobód i praw a przywilejów szlachcie siewierskiej przez tychże nadanych (warują Biskupi iż dawnemi zwyczajami mają się rządzić Ziemianie, a w czemby tych nie stało mają się do praw odwoływać koronnych, iż służyć im mają nadto (takież niemal same co i szlachcie koronnej) pewne przywileje); spis imion znakomitszych osób stanu duchownego]; opis granic księstwa na dawnych uzasadniony przywilejach; czelniejsze dowody tychże granic tak dawnych jak i nowo przybyłych (przykupili Biskupowie Koniecpolscy za 10000 czerwonych złotych) dotyczące się; rzeczy prawne księstwa idą aż do końca rękopisu. Zastanówmy się nad nimi.

Napomyka nie w jednem miejscu rękopis że Siewierzanie swoje zwyczaje prawne mieli, lecz nie spisali

NB, wywód dowodów 38. ~~Prawa Księst. Siewiersk.~~
do Księstwa Siewierskiego w czasie sejmu wielkiego (jest w bibliotece).

2923

T (w końcu dodany i spis miast, wsi, przysiółków).

duchownych, ani też panującym im Biskupowie kazali spisać. Cała więc część rękopisu o rzeczach prawnych mówiąca, nie jest wielkiej wagi. Mówi ona o prawie ale zewnętrznie raczej niż wewnętrznie, rozstanawia się nad niem. Kładzie przed oczy formy pozwów, mówi że były przejdy kary (zwyczaje) a nie wylicza ich; wymienia niektóre szczegóły o sprawach duchownych, dziesięcinach, kościelnych prawach (zapisach i [illegible]), ewikcyach, o rolach posiadłych w grodzie a nie w ziemstwie odsądzonych; wypisuje tak zwany Landfrid czyli konstytucye na wspólnej obradzie przez szlachtę i ziemian czyli przez panów i szlachtę (polskim mówiąc zwyczajem) postanowione i przez Biskupów, aż do r. 1630. potwierdzane, lecz postanowienia te niczem się nie odznaczają, wyjąwszy, iż bardzo zabezpieczają zwyczaje prawa szlacheckiego (jakoż do nich odwołują się one wyraźnie), i iż się raczej na korzyść szlachty niż gminu stanowią. I tak przyjęto że mieszczanom i chłopom z psami i rusznicą polować nie wolno. Przyjęto też iż nikt nie ma zakładać Tornów czyli samotowni na pszczoły [illegible]nic, wydrążając drzewa w którychby osiadały one.

2924

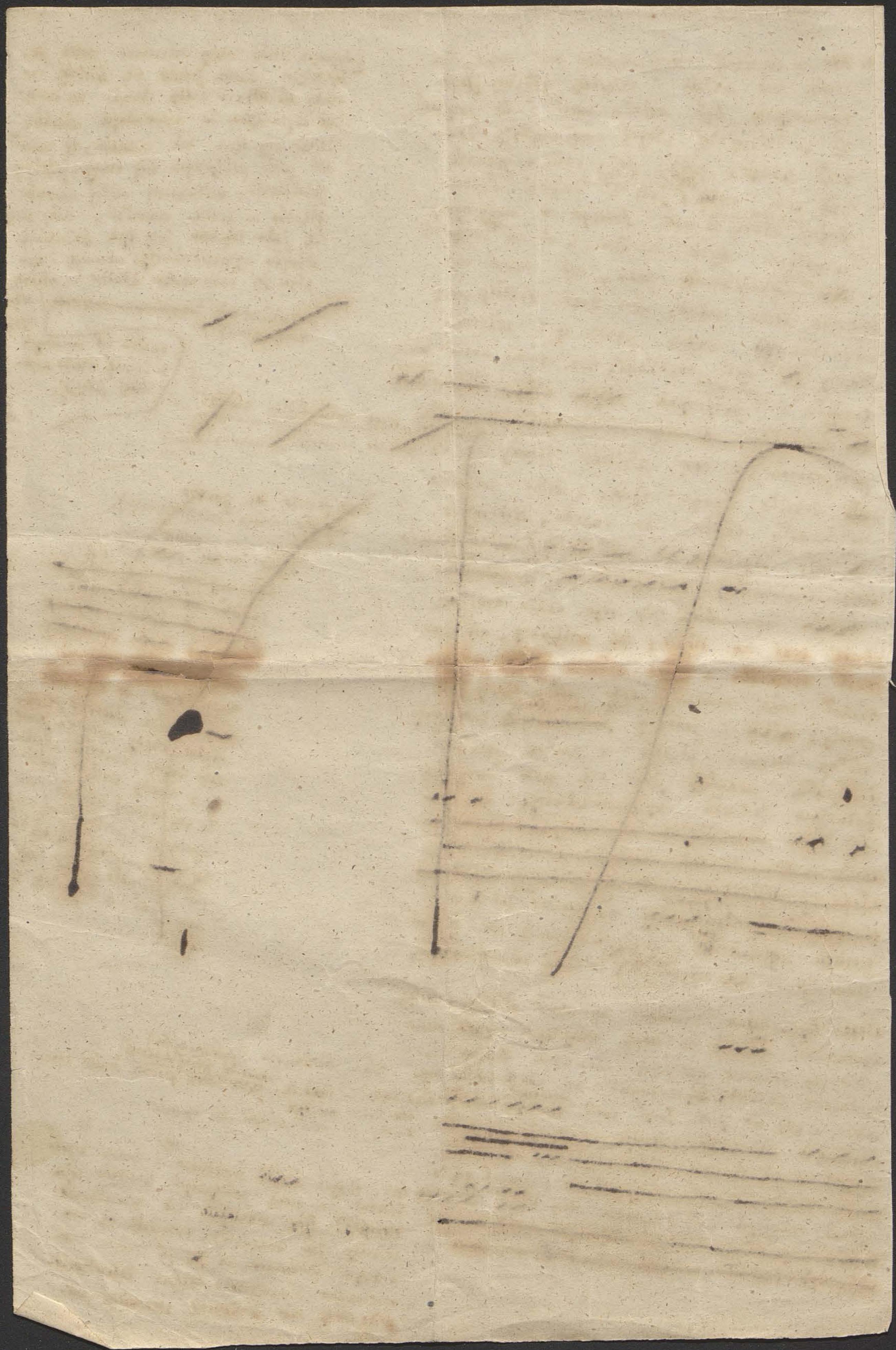
4. Kto w ówczesnej rzeczypospolitej nic prócz bezrządu nie widzi, i szlachtę główną jego sprawczynią być mieni, musi i to przyznać, że w dzisiejszej Anglii największy bezrząd panuje, gdyż jest jej rząd, prawie dziś takim jakim był w dawnej Polsce. Więcej nawet niż sam było u nas dobrego w moralnym, socyalnym bycie narodu, a że nie było takiego jak owdzie poszanowania praw, nie naród nie szlachta temu winna, lecz brak oświaty, lecz nieszanowanie ustaw przez tych właśnie, którzy ich byli stróżami, lecz samolubstwo panów, źródło i najgłówniejsza przyczyna ~~[illegible]~~ (oligarchiczne jego, mozmowładczy zasady) przyprawiano, i dalej błądzono znowu. Więc też nowe zbłe naniesione przykładem rodzica. Broniło swego życia, a będąc pozbawione światła brodziło po omacku. Nie trzeba było lichą błędnie ~~[illegible]~~ Gdy jego rządu nikt nie chciał brać na siebie, lub wszyscy, nie przechował czczo, a nawet obłowow przywłaszczał, więc musiały tak pojść rzeczy jak poszły, i jakeśmy ich bieg wskazywszy według możności głęboko w naszą przeszłość, i całą prawdę jaka się nam przy tych badaniach odkryła wypowiedziawszy ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Zamykamy nie utulony żal, że ten żyzny, rzadki naród od cieniowa i gorzkiem wspomnieniem, „uchowaj Boże, dla każdy naród od samolubstwa, ona najgorszych, hydrze nieprzyjaciół."

Życiowych lecz było, aczeby rozruszana przez mocarstwowym szlachta jeszcze się bardziej zaszła niekiedy, i aczeby służyła za narzędzie oligarchistom do samolubnych widoków, dziwić się temu nie potrzeba, że musiał tak pojść politycznych bieg rzeczy, jakeśmy przedstawili, wnikawszy według możności głęboko w naszą przeszłość, i całą prawdę, jaka się nam przy tych badaniach odkryła wypowiedziawszy, ciemnotę i wpływ jej samolubstwo władnące za głównę przyczynę upadku sił moralnych w dawnej rzeczypospolitej polskiej.

~~(opolinienie się Zamojskiego na stronę monarchizmu)~~

Co jeszcze na gorsze wyszło (rokosz Zebrzydowskiego). i nie dać mu grzeszyć, lub co jeżeli ~~[illegible]~~ koniecznie miało broić (bo to lepiej ~~[illegible]~~ w interesie stronnictw, aczeby ruchliwa jeszcze dość wówczas ruszała szlachta, aczeby sprzęgło budziła to się licho) należało dobrze myślącym postawić się o to, bo owe oświeciwszy się lichą, odgadywało samo kiedy ma sprać, a kiedy się zrzec.

Złego. Rycerskiemu zawodowi wybornie oddanej szlachcie, wprowadzili oni na drogę politycznych czynów, chcąc silniejszą stanowić opozycyą przeciwko królowi (Władysławowi Jagielle), wyszarpowali na nim wielkie przywileje, a gdy ich już dosyć mieli postanowili odepchnąć od siebie tę, r(na Kazimierzu Jagiellończyku) (powód do wojny kokoszej) przez którą głównie dopięli zamiarów. Odtąd nie było czynny na polu polityki stan rycerski ~~[illegible]~~ skierował się do sporów religijnych (pod Zygmuntem Aug.) lecz i od tych go odwiedziono i znowu wprowadzono na scenę politycznych zabiegów (sejm elekcyjny). Gdy niewłaściwie nie potrzebowano szlachty (Jan Zamojski), trzymała się ona w swych granicach, aż jej jej znowu zapotrzebowano i opuszczona (rokosz Zebrzydowskiego). Kiedy więc w interesie stronnictw poli-

II.

~~jak dotąd korzyścią można urządzić na uniwersytetach rossyjskich naukę prawa.~~

Pogląd na publiczne prawo dam, rozważając tomy I. II. IX rossyjskich Dygestów, tudzież zaglądając w tomy III. IV. VIII. XII (części) XIII (drugą), wyjmując z nich, cokolwiek uznam za potrzebne dla nakreślenia obrazu prawa o stanach ludności (o sostojaniach) które dopełniają publiczne w tym tu artykule przedstawione prawo. Opuszczę więc tomy V. VII. XI. XII. XIV. XV. X, z przyczyny, że E ~~prawo rozważaniem ostatniego z tych tomów, który prawo~~

ogólnie a nie szczegółowo charakteryzującego. Tom XIII. który prawa

F a przez to więcej pisząc

F w tomach tych wyłożone prawa ~~[illegible]~~ celne, kościelne, administracyjne, wchodzące w zakres wewnętrznych działań ministerstw i rządów, ~~[illegible]~~ [illegible] w sferę ~~[illegible]~~

czne

E (władzom tym wyłącznie) podwładnych, nie pomnąc ~~[illegible]~~ wyczerpią z koła publicznego prawa władze państwowe

Wzleki a kiti publicznego prawa nie na samych władzach państwowych ograniczać się ... wykładzaj ... w ... dzia- ... tam ... władz, i, że się tak wyra- żę, na- rządzia ... służyć ... posługują,

[z prawa publicznego zakresu wyłączony także być winien.

~~[nie wymienionych]~~

karne zawiera, jego jest już ~~się~~ za~~jęł~~ przez ~~kto~~ inną (Senatora Hube), ~~a rodzaj~~ opracowany ~~reszty~~ tomów ~~uważam za prawo przechodnie.~~

Jakoż w tomach dopiero-co wymienionych umieszczone prawo jest zdaniem mojem niby roślina, z obcej ziemi na rossyjską przesadzoną, i służącą do użytku Rządowi, dopóki innej dla siebie dogodniejszej nie znajdzie. Mniemam, że skoro trafi na układ władz od dzisiejszych urzędów gubernialnych dogodniejszy dla państwa, skoro dostrzeże, iż prawa administracyjne dadzą się ułożyć

2926

Zaczęła myśleć nad tem
czyby nie było dobrze
i miastom ~~polskim~~ od
Tatarów świeżo spusto-
szonym dogodzić, przez to dwojakiego
układała pra-
wa
[redacted] jedno [redacted]

Magdeburskie to polskie:
jeden na czele sądu, ale tylko
policyjnych (policyjnych, kar-
nych), który się do cywilnych
wtedy tylko mieszał, gdy w
gajonym sądzie [redacted]
[redacted]. sprawę tę załatwio
majacy ławnicy nie są cza-
sowi.
[redacted]
Samo prawo [redacted] w tem
polski [redacted] różne, że są
[redacted]
z reguły wszystko oporyja miastu i
[redacted] książęcia mięszać się nie da szcze-
gólniej powiększone z r. 1211.

Halskie dla Środy wyjednane, dogodne
dla rodzin, [redacted] ale niemieckim
dekret Duchowa Gauppa.
Więc pierwsze przyjęcie, zwłaszcza gdy ono i
[redacted] w stolicy Śląska przypadało.
Niechęć przeciwko przyjęciu w Polsce nie
nie miał do powiedzenia, zwłaszcza gdy
widocznie miasto zyskało
[redacted] Sandomierz wkrótce przodować się
Krakowa wydany widziało.

względzie swe zdanie. Może się
ono przydarzyć dla tych co z cza-
sem całe administracyję opracowywu-
jąc usuną przez to zbyteczne
tomy Swodu.

nizacyja władz naj=
wyższych, komisyja
prośb i t. d. O tem wszyst-
kiem prawo przed-wo-
dowe pojęcia nawet nie
miało.

Gdy ustawy przed sta-
tutem, na wzór litew=
skiego zkodyfikowa=
nym (ułożenie Cara
Aleksiego Michałowi=
cza), zaledwie się rów=
nają przywilejom ziem-
skim Litwie przez Wiel=
kich jej książąt nada-
wanym, więc i Swod,
na swoim statucie (na
ułożeniu) oparłszy się,
wyrzekł dobitnie: że te
te prawa za wyłączne
dla siebie i rodziny
swej monarcha uznaw=

Do wszystkiego o czem wszy...
dotąd mówili ...,
z tą okolicznością, że miasto
każde musiało w całości zam-
knięte parafię stanowić,
czyli mieć własny kościół,
jeżeli go przed uprzywile-
jowaniem nie posiadało
(akta lokacyjne Pozn. i Sand.
potwierdzają to) będzie wszystko
co do uznania osady za miasto
uważano za konieczne.

2927

Dodatnia i ujemna strona swodu, prawo publiczne przedstawiającego, i zląd powzięte mniemanie o potrzebie dopełnienia go.

Rosyjskie prawo publiczne jest od początku do końca wiarne zasadzie, położonej za podstawę umowie, zawartej na lat blisko dwa tysiące (1) przez Normano-Rusów a Słowian i Finów we Wielkim Nowogrodzie. Porządek i prawo było tą podstawą. W miarę pomyślnego stanu kraju ustalał się piera

(1) W r. 1862 po zawierano umowę, w r. 1832-57. wydano swod po trzy kroć.

szy, drugie ustawą i
zwyczajem kierowane
przybierało coraz szersz
rozmiary, zaokrąglało s
łagodniało i t. d. Bywa
i odwrotnie w czasach
spadającej na kraj nie
doli, z której gdy wy-
brnęła szczęśliwie twór
czas prawo rozrosłszy s
potężnie obwarowało
ustawą o zarządzie pa
stwa, która między in
nemi stanowi: że Ra
da państwa, ilekroć
się na wniosek mo-
narchy nie zgodzi, w
na konieczne postaw
w jego miejsce swój
wniosek. Od monar-
chy zależy przyjąć
przedstawiony sobie

Ruś

45. Dru-
gi na
[illegible]

Piłki i następny gdzie co znaleźli
zachowali, a Redaktorowie
widząc że czas wyprzedzony
przyjęli
[illegible]
Dopełnieniem tego nie ma
kontrola przez urzędu
[illegible]
[illegible]

stwo wzmoże się [przez to, ~~o czem napomknąłem~~, w ów czas wystąpi w pełni nie tylko duch prawa Słowian, którego powodzenie zawsze obchodziło mnie wielce i obchodzi (¹), lecz odkryją się i drogi, po których duch ten ślizgając się dotąd, stanął (na) gruncie [~~i stojąc na nim może~~ odegrać trzecią w prawodawstwie ludów europejskich rolę. Pierwszą zaimprowizowali w niej po dziś dzień od nikogo nie prześcignieni Rzymianie starożytni. Drugą odgrywa w nauce prawa wysoko stojąca Francya Trzecią odegra

[lepiej jeszcze

w XVIII wieku

↑ za panowania Piotra W. (przypominam że umarł r. 1725)

[kiedy po ukończeniu wojen ze Szwecyą i Turcyą wzięła się Rosya (patrz zamiar) i do kodyfikowania swojego ustawodawstwa i stojąc na niem zaczęła się ubiegać na prawne z ludami słowiańskiemi, najwyżej w niem prawod. Dzisiaj pa- [illegible] sumieniem, o swych [illegible] kodyfikowaniu. Do osiągnienia celu w tym względzie, nie tylko [illegible] jej nie tylko ludom przedkarpackim [

[lecz i zakarpackim [illegible], idzie tylko o to, jakiej i którędy prowadzącej obrać którą drogę; jakiej chodzić po niej; i przy jakich środkach, odegrać w prawodawstwie

(1) Patrz artykułu poprzedniego w tym przeglądzie str. IV–V.

jak mniemam, ustawodawstwo słowiańskie, to które, oparłszy się na zwyczaju i ustawie, podała za przewodem nauki pokierować jednem i drugą tak, ażeby duch prawodawstwa utajony w porządku i prawie długo zamieszkując w temże prawodawstwie, zostawał przez wieki zewsząd bezpieczny, znikąd nie ponosząc jakowego szwanku.

Pisałem w Warszawie

w miesiącu

Akty urzędowe 2929
Niewol: Sbor: Zakon:
III — 43.

Po napisanii kupczjej zakonami XVI i XVII stoljetii trjebowałos, cztoby ona była jawlena i zapisana u naczalstwa, kotoromu był podwjedom priedmiet kupczij, a w gorodach u wojewod.—

Akty urzędowe
Niewol: Istor: Zakon:
II — 45. — 46. —

Akty ukriępleńja praw w driewnije wriemiena nazywalis u nas gramota- mi, krjepostjami, zapi- sjami, pamiatiami. — So wrjemieni Mongol- skogo władyczestwa stało izwiestno imja kabały. Ono znaczit na piersickom jazykje, objа-

2930

zatiolstwo pišmiènnoje
(kèbale). — Kažetsja, u
nas ono upotriebljalos
tolko dlja oznaczènija
zajemnych objazatielstw.
W znaczènii pišmien-
nych aktow oni pojaw-
ljajutsja tolko w XV
ili XVI stolètijach. —

Akty urzędowe 2931

Niewol: Izt: Zakonu

II — 35. —

Prawila ułożienija 1649 go:

Na domu mogli byt pisany:

1º W gorodach — kriepostí o zajmije dieniег na wsiakuju summu

2º W siełach i dieriewniach — kriepostí, o zajmije dieniег, chlieba i drugich wieszczej na summu nie swyszje djesjati rublej

Akty urzędowe

Niewol: Istor: Zakon:

XI — 56. 2932

W krjepostjach o bolszych djetach dołżno byt' pisano po 5 u po 6 swidjetjelej, w krjepostjach o nie bolszych djetach — po 2 u po 3. —

Dajuszczij krjepost' dołżen priłożyt' k niej ruku; jeśli że on nie umiejet pisat', to poruczajet priłożyt'

k niej ruku otcu
swojemu duchowno-
mu, ili bratijam
rodnym, djadjam plje-
mjannikam. —

Akty urzędowe 2933

Niewol: Istor: Zakon

II — 36.

Jeśli kto nibud' dajętoo na siebja kriepost' w czużom sielje ili dieriewnje w polzu władielca ich, i sam nie umiejet pisat', to kriepost' w etom słuczaje dołżny pisat' ziemskije, ili cierkownyje djaczki ili inyje ljudi iz drugich siel i dierjewień. —

Akty urzędów
Niewol: Stor: Zakon
II — 37. —

Niekotoryja iż krjepostiej pisannych płoszczadnymi podjaczymi, nadlieżało potom zapisywat' w prikazach, kotorym byt podwiedom prjedmiet krjeposti. —

Niewol: Jzt: Zakow

II 57

Akty urzędowe

Przedjawitiel dotżciu byt potom pszczo priedstawit jeje (: krjepost :) w peczatnyj otr prikaz, dlja prilozienija k niej gosudarstwiennoj pieczati. —

Mięszkańcy IV V kavne

N[redacted]otia Swod: Zakon:

III – 245 – 246. 2936

Miěstnyje žytiěli, po ustawnoj Dwinskoj gramotie Wasilija Dmitrowicza, duszięgubca dołžny byli siskat' i wydat' namiěstniku; w protiwnom słuczaje dołžny byli zapłatit' pienu opriedieliennuju summu dieniěg (: 10 rublěj :).—

Niewolin Istor: Zak:

III – 360 – 361.

Ioan IV w 1562 godu pra-
wo zakonnogo naslie-
dowanija w starin-
nych kniażach, kotory-
nach ograniczył muże-
skim połową umierszego. — Doczeri i siestry
umierszago, u kiedo
watietego twie wood-
[illegible]

Statek V
Nie wolin Zbor: Zak:

2937

III 347

No jeśli nie inacze
no słowo statok, to
po krajnoj mierie
sowierszenno ram
noznaczitielnoje s
nim i sostawlaju
szczeje tolko drugiju
formu jego słowa:
stanki, w aktach
juridiczeskich otno-
sitsia nie tolko k
dworanu, no takżie
k warnicam i k
ziemlianu dierż-
wienskim –
(: Postanowlenija
prostrannoj ruskoj
prawdy:)

prawa w Stat. Wiślickim nie znajduję. Tam tylko zakazano Córkom domagać się czegokolwiek więcej nad to co ojcowska naznaczyła wola (I. f. 45. d. filia) t. j. domagać się Amelioracji posagu. Dopiero w Konst. 1588. (II. f. 1212 o wyposaż. f. 1219 o Sierotach) owe prawidła Braciom przypisane.

p. 226. Postrzyżyny znają do dziśdnia Huculy, górale Karpaccy. Jest to rodzaj wyzwolenia którego dostępuje chłopak wychodząc na parobka. Odbywa się Ceremonia dość niebezpiecznie góralską siekierką. Podobno gdzieś Staszyc to opisał.

p. 231. n. 285. Byłaby zgoda na tłómaczenie tego miejsca z Aktu u Dregera znajdującego się, gdyby z tem można było jakoś pogodzić owe wyrazy „de comuni pecunia sibi et filio emerat".

p. 236. n. 294. Lelewel nie twierdzi, ale się tylko domyśla, bo mówi o zdaje się. O Matce Opiekunce przywodzi przykład z dziejów, lecz żadnego dowodu nie zakłada, żeby tym miał pierwszeństwo do opieki przed Matką.

p. 236. Jeżeli prawo Czeskie powiedziało że za pannę uważa się 18 letnia dziewica, zdaje się przeto, że tem samem położyło termin, od którego przestaje być dziewczyną, i uważa się za pannę póki zamąż nie pójdzie, a tak rok 18 zdaje się żeby był rokiem pełnoletności, według ducha tego prawa.

p. 239. W Statucie Wiślickim powiedziano że Opiekun zdawać liczbę powinien z Czynszów i Stadnin (I. f. 45.). Nie wypadałoby zatem mówić z dochodów, bo czynsze, o których prawo wspomina są tylko jednym gatunkiem dochodów. Z innych więc dochodów np. z Młynictwa, [illegible] korzystał opiekun, co trwało aż do r. 1565. (II. f. 692.) w którym ze wszystkich dochodów kazano Opiekunowi rachunek zdawać.

p. 240. Do dziś dnia na Wołyniu, Podolu i Ukrainie, Bydło nazywa lud prosty towarem, zapewne dla tego, że jest jednym z głównych przedmiotów handlu tamtych stron. W Litwie zaś rozczyn z którego wódka ma się pędzić, póki jest w kadzi, zowie się Towarem.

p. 242. §. 229. Słowianie Greckiego Obrządku nazywali spadek Baszczyzna, Dzie-ctwo i Łacinnicy Ojczyzna, Imienie. Zostaje u Greckich używana Zadnica, co ściśle odpowiada pozostałości, spadkowi, a zatem dziedzictwo słówko więc w tym §. wzmiankowanym przyjąć nie można. Chyba że dać większe inne termina u Słowian greckich na oznaczenie spadku.

p. 258. Do tych należeli itd. – więc nadano do feudów jak dziedzictwo drużyny i Bojarów, czem zostali właściwi Smerdowie? Niżej zaś p. 259.

powiedziano, że dopiero w ten czas Kmiecy Dziedzictwa zaczęli sobie prawo do dziedzictwa, gdy się klasa Smerdów pomnożyła, po których śmierci zawsze część spadku na Księcia przypadała. — W całym tym wywodzie rzecz by się jaśniej dała wyłożyć, jeśliby Smerd, nie pochodził koniecz nie od Śmierci. Gdyby go bowiem nazwano smertec, smertnik i t.p. stosownie do natury mowy ruskiej, byłaby jeszcze jakaś analogia, lecz po prostu śmiercią nazywać go nie mogli. Sama nawet pisownia dowodzi, że Smerd, przy końcu przez d. nie maci też samo znaczyć co Smert' przy końcu przez t. miękkie. Nadto może nad Elbą nie mylono się wspieraniu nazywając ich Zmurdami, wyrazem ze śmiercią żadnego stosunku nie mającym. Lecz i od Smierdzimka jak Danilowicz powstający Niemców nie wyśle Smerdów wywodzi; bo czegoż ci niemcy na biednych Słowian nie wymyślili? Może się ta rzecz czasem wyjaśni. —

p. 295 d. 275. Prawo Kazimierza dwa przypadki rozróżnia, tu zaś o jednym tylko jest wzmianka. Tam i to jeszcze powiedziano: że jeżeli w kontrakcie nie było wzmianki, względem poszukiwania rzeczy należącej na przypadek niedobrania się po sprzedaniu zakładu, wierzyciel o ten niedobór upominać się nie może i tylko sufficiat creditori vadium (I. 4. 15. d. his qui.).

p. 295. „Niechciałli tego uczynić ... pieniądze mu aresztowano" — Jakimże sposobem mogą mu być aresztowane, kiedy ich nie okazał i tylko zgodą chęcią wykupu się oświadczył?

p. 301. pod koniec: Żydzi używali do prac dłużnika itd. Żydzi rzadko pożyczali na lichwiarskie procenta bez zakładu i dla tego woleli raczej z Panami niż biedakami mieć do czynienia; panowie zaś niespieszących się z długu wypłatą czy oddawano żydom na wyrobek. Kto wie zatem czy wyrazy Galla nie mówią o prawdziwych niewolnikach, których inną drogą nabywali Żydzi; bo jeśli nie mamy wyraźnego prawa dozwalającego owo czas handlowania żydom, nie mamy też i zakazu. —

NB Bardzo często znajdują się takie miejsca gdzie powiedziano: o tem będzie niżej — to się później wyjaśni, — o tem wyżej była już mowa" Dobrze by było zacytować w takich miejscach §. w którym dopełnienie znajduje się; bo w takim ogromie przedmiotów nie każdy może mieć tak dobrą pamięć, żeby zaraz miejsce choć już przeczytane mógł znaleźć. —

List Sapiehy do Księdza Kuncewicza, aby natarczywością swoią rozszerzenia Katolickiey wiary na Ukrainie Kozaków przeciw Rzeczypospolitey nie burzył CCXCVIII. 167.
(Więc. pod tym numerem wiele o Chmielnickim etc.)
i pod num. CCXCIX.

O Dymitrze Carze przez Kuszynskiego CCXCIX. 172–201.

Genealogia Książąt Ostrogskich CCIV. 212.

Privileg. Bartoldi Pudii CCLXV. 205.

Copia privilegii fundationis Monasterii in antiqua Sandecz CCLXV. 206

Litterae Sigism. Aug. circa gentem Ruthenam ad catholic. relig. adducendam ib.

Przemowa Zygm. I. na prawa artykuły Ormian Lwowskich ib. 211–213.

Kopia listu od Nuncyusza, CCLXXXVIII. 106.

Erectio universitatis Cracoviensis, Mscr. in 4to I. ib.

Catalogus Epporum Cracoviens. ib. XVII.

Vita Episcoporum Polonorum per Dlugossum ib. XVIII.

Memorabilia de gente, regno, regibus Armeniae XXIV.

Responsum Episcopor. Russiae ad scriptum Doctor. Sorbonicor. ad unionem invitant. et responsum Cleri ad idem scriptum ib. XXV.

Respublica Polona, Mscr. in 8vo II

Origo statuti et constitutionum, ib. VII.

CCLXV. 206-207.
CCLXV. 205.
CCLXV.

Kształt Unicy Świętej, VI. 488.
Abschrift eines von einem Wendischen Bauern, XXVII.
Homilie Jana Złotoustego słowiańskie, XXIX.
Sbornik, XXXVIII.
Libri granicierum LVII.
Ad Magnum Moschoviæ ducem littera Steph. Regis LX.
list w oblężeniu w zamku moskiewskim pisany o odsiecz Zygm. III. LXV. 63.
Instrumentum Legationis ad Hieronymum Grimaldi LXV. 102.
Przestrogi i zagadki LXV. 109.
Ma wiele o prawnictwie.
Annales seu Acta vitæ Beatorum, LXXXIII.
Vitæ Episcopor. Cracoviens. LXXXIV.
Processus canonizationis B. Josaphat Kuncewicz XC.
Dlugossii historia Polona ab a. 1406. CVII.
do ab an. 1435. CVIII.
Wypisy z różnych kronik CXI.
O Moskwie, Weselu Dymitra Cara, Koronacyi Carowey, spisku na weselu Dymitra cara, Wybraniu na carstwo, Koronacya i Śmierć Szujskiego CXI. 275 – 301. r. 1632. 1673.
Dyaryusz expedycyi przeciw Moskwie / CXI. 337.
Tytuł od Anglików Chmielnickiemu dany, CXI. 413.
Kopia listu Kupsela do Chmielnickiego, CXI. 413.
Zgoda pod Zborowem z Koralli CXI. 415.
O tytule carstwa Moskiewsk. CXI. 444.
Kopia listu Chmielnickiego do Wdy Bracławsk. CXI. 458.
Consilium Cardinalis Hosii datum Paulo IV. CLIII. 1.
Calendarium ab an. 1269. CLXVI. I.
Genealogia Antichristi CLXVII. 1.
Expeditio Regis in Moscoviam 1611. CLXVII. 10.
Doniesienie o tryumfie z wzięcia Smoleńska, CLXVIII. 87.
Constantinus dux ex captivitate Moscovitica fugiens CLXXII. 5.
Initium magni et diuturni belli propter Ducem Michaelem Glinskium CLXXII. 6.
Żądanie czyli prośba Cara Moskiew. aby Polska z Rossyą były złączone, wydanie posłów polskich w celu zrobienia układów w tym przedmiocie CLXXXV. 19. 22 najlepszych czasów
pisma tyczące się Dymitra Samozwańca (Ma. ich bardzo wiele) CXCV. 104 – 142. – 142 – 171. 239 – 244.

synody ~~Rękopisy na kartkach~~

Siwski Jakob Dzieje soboru Polsk. 1643 (według Siarcz. Jocher III. 704)

Synod Brzeski (Skargi) do unii nie synodów jak Joch. III. 709.

~~Jana Tarnowski z księgi~~
~~po żadnej ...~~
~~księgi i kanoniki ...~~
~~fundusze kościołów, dziesięciny.~~
~~świętopietrze, kupiecki w Bibl. ...~~
~~...~~
~~Legaci papiezcy, ..., ich jurysdykcya.~~
~~...~~
~~...~~

Kanonizowanie etc.

sekty (bisurmańców) które się utrzymać potrafiły, wywarł nazwę przybrały.

~~...~~

inkwizycya &.

~~...~~
~~...~~
~~...~~
~~...~~

sądy duchowne.

~~...~~ ~~zajechanie~~, ~~Sumit, Pękowski~~

Władysł. IV. ~~...~~ ~~...~~ zagadza Niemiłów.

w której prawodawstwo i w Ossowski.

w rękopis.
w Joch. III. 304. i następ.
~~synody protest. ib. III. 357.~~
~~...~~
Reguły zakonn. Joch. III. 326.
odpusty, jubil. Joch. III. 339.
rachuba kości. Kalendarze, ib. III. 345. Wiszn. IV. 173.

bule str. 184.
Listy pasterskie

synodyki w Wrocł. z wieku XIV. na perg. a niżej z XV. na papierze,

r. Dulcynostów, Beginów, Ossowski II. 150. i następ.

religijności etc. i może Rozumisłów i t. d.
polityka — Wikleff i polscy postęp. Kronikarzy tiuki,
syn-odar (koncilium), Kapituły, synody świeccy i duchowni,
synody (wiele do Synieck. o Gnieźnie i t.d.), Cerkiew
synod w Brzeskim, inne synody, Zułkowa i t.d.
(mnóstwo rękopisów, dzieli w Załuskich)

świecko-religijnemi zakonnicy, czas nowożytny.

2940

towne nauki pojęcie jak prawowiernie utrzymać, jak samo może uniąż zwiknąć, gdy się okaże dowodnie, ~~że ogólno z rzymsko-świeckich pobudek może tylko~~ ~~że nic nie zyska na tem~~ że gdy wschodnio-katolicki kościół jest równie jak rzymsko-katolicki prawowierny, przeto porzucać go, jest to samo co grzeszyć przeciwko wierze; przeto czepiać się unii, jest kierować się widokami świeckiemi dla własnej korzyści, lub pod płaszczykiem religijności ukrywać niecne cele.

źródła wszelkie, Niebuhr lepsze
politycznego względu na wzór nie ma, ~~Kadłubek~~ ~~za głos~~ jest nie świadectwem miasta historykiem ([illegible])
za to pełno cudów i zabobonów, archaizmów
pełno ([illegible].)

Tatary gonili anioły Kozinickowi.

W wielu dziełach zagranicznych a mianowicie też niemieckich czytać można bardzo często niesprawiedliwe zarzuty, jakoby w kronikach polskich nieznajdowało się żadnego śladu, nie iuż usamowolnienia w ścisłem znaczeniu tego wyrazu, ale nawet szczególnych wyjątkowych wypadków ulżenia ciężarów gniotących niedolę-śnie włościan polskich. Tymczasem rzecz się ma inaczej. I tak między innemi przytaczamy:

Anno 1306 Cracoviae in crastino S. Aegidii Władysław Łokietek na wstawienie się Jana Muskaty, biskupa krakowskiego potwierdził 1ᵒ wszystkie prawa, przywileje i swobody kościoła katedralnego krakowskiego od jego poprzedników nadane. 2ʳᵒ Poddanych we wszystkich dobrach i ziemiach biskupich od służebności i danin w zupełności uwolnił, wyjąwszy od wyprawy przeciwko poganom i schyzmatykom. 3ᶜⁱᵒ Zamek Pełczyski i inne zabrane dobra biskupowi Muskacie powrócił, krzywdy Jemu wyrządzone wynagrodził Zamkiem Chęciny z siedemnastu wsiami, jakoto: Brzeg, Brzezino, Ratkowice, Góry, Zaiączków, Zalesie, Lesznica, Cieśle, Skotniki, Złotniki, i Wsekropy; nadto dwie trzysta marek srebra i

dziesięciny

Odziesięcin z żup Wielickich. 4te Zobowiązanie się pod przysięgą wszelkich uników i kar. Zobacz Żywot Jana Muskaty, biskupa Krakowskiego przez Konstantego Hoszowskiego. Kraków 1866 str. 36–37.

II.

Piotr Hirszberg, Opat Mogilski pod Krakowem, stawał w obronie wszystkich uciśnionych bez różnicy stanu, a tem samem włościan pokrzywdzonych przed Majestatem Królewskim Kazimierza Jagiellończyka z pożądanym skutkiem. Zobacz Obraz życia i zasług Opatów Mogilskich przez Konst. Hoszowskiego. Kraków 1867. str. 25.

III.

Wojciech Konyciński, Wojewoda Łęczycki, będąc Starostą Przedeckim w r. 1551 wszystkich Sołtysów w Starostwie tem znajdujących się, to jest we wsiach Rybna, Zalesiu, Kamieniu, Dziwie, Żarowie, Łonie, Kobylijanie, Kłoinie, Głogowie, Długich Kątach, Lenku, Jasieniu, Kopaich, Babach,

2942

Babach, Ostrowiu, i Kobłowie w Wojewó-
dztwie Brzesko-Kujawskiem położonych,
za zezwoleniem Królewskiem wymieniłe.
W r. 1544 Toż sama iuż był uczynił, za-
mek Solecki nabywszy od Mikołaja, Sta-
nisława i Krzysztofa Sobków z Sulejowa,
właściciel tego miasteczka, nad rzeką,
Pilica, w Województwie Sieradzkiem
położonego. zobacz o znakomitych rodu,
gach w kraju Rodziny Korycińskich,
przez ks. Hoszowskiego. Kraków 1862.
str. 35–36.

2943

Przemysław i Bolesław synowie Odonicza we Wielkopolsce Poznaniowi 1253, Bolesław Wstydliwy i Leszek czarny w Małopolsce Krakowowi 1257 i Sandomirzowi 1286, a Władysław Łokietek Lubl. 1317.

nie pan lecz opiekun, wolno mu opiekuństwo sprzedać, a Lublinie wyraźnie, a innych domyślnie. W Krakowie wszelkiej nawadowania ... kanie wolniknie nie wolno

Wójt. Nikt go nie sądzi prócz monarchy, a on (zwłaszcza wyjąwszy które w sądach monarszych) sądzi wszystkich i rząd sprawuje dla niego

Wybudowane będą w Sandomirzu sukiennice i kramy z nich 5/100 monarcha 1/100 wójt. W Krakowie już stoją, czynsz takiż. W Poznaniu będzie wybudowany, w nim dwa zakłady dla wójta wolne. W Lublinie wyznaczono ...

Współnaczelnik do przemysłu miejskiego. Wyjąwszy ... dochód rząd. mający w posiadaniu już będące (Księga, które ...) i które wznosi w pokoju i wolno stawiać ... wójtowi i mieszczanom, z prawnej rząd korzyścią dla monarchy. W Sandomirzu wyłącznie w okręgu wójt zdawia ... w Poznaniu ... czasie takiż. A Lublinie nie posiadano.

przemysł w nim wójt społem z mieszkańcami

ma swój okręg (dziedziczny) W krakowskim

Miasta [illegible]

w mieście, Izwir jatki w Poznaniu, w Krakowie, w Sandomirzu, w Lublinie. Kramy, Łaźnia w Lublinie.

szynki w okręgu wszystkie wani (Księga. Kunaś panny Maryi)

ale zwalniając w pokoju między książęcy i klasztorny

... mężny, a na wiele ... a jeżeli kto chce mieć od króla pozwolenie. Narzecz...

Łowiectwa w Sandomirzu, Rybołówstwo dla wszystkich

Garncarstwo monarsze, 6/100 zysku dla wójta.

... w Krakowie Skarbnik ...

cło w Poznaniu dla mieszczan na zawsze, już w Lublinie, w Sandomirzu [illegible], a Krakowie też

Jatki szczególnie dla ...

Tkacze w okręgu sam

w Poznaniu mieszczan też. ... wszystko z ...

2944

Akt. Ass. Kor. czyli A Kr. Zrems. A°1400.

Miczko de Modlincza comp. cu. Capo in t. pr. contr. Bodzantham de M. p. eoq. no. debuit plus alienare q. ~~totam ptem. hedit.~~ in M. et ipe. alienavit tota. heditatem. ~~vix~~ vix decimam dimidit Mart. off. clam.

Pe. Miczko de Bodzanczicz de Modlincza comp. in trno. concit. cun. Bodzantham ib. de M. p. eo q. ~~ipa~~ ip. nove. prt. hered. ib. alienavit.

Ulfilas namówił Atanarycha do
aryanizmu, [illegible] do tego by swych
poddanych Gotów nakłonił do tej wia-
ry. Rozkazał to. Lecz Goci nie chcieli.
Dla przekonania się który to rok:

λέγεται γὰρ ὥς τι ξόανον ἐφ' ἁρμα-
μάξης ἑστὼς, οἱ γὰρ τοῦτο ποιεῖν ὑπὸ
Ἀθαναρίχου προσετάχθησαν, καθ' ἑκάστην
σκηνὴν περιάγοντες τῶν Χριστιανίζειν κατη-
γορουμένων, ἐκέλευον τοῦτο προσκυνεῖν, καὶ
θύειν.

Sozomenos VI. 37. ed. Taurinia 1747.

Zakończenie drugiej części

Złych Królów, któ-
rzy paraliżowali do-
bre zamiary Rady,
miał zapewne Lelewel
(Polska dzieje III. 257.
308. 311. 462-6.) po-
ważając na względy mo-
narchiczne.

2946

Hist. pr. v. zakończenie ka-ryi drugiej.

Jakób Grym na obchodzie rocznicy Zygmunta II. wspomniał, wychwalając pamięć władzy zgasłej, która nie przeszkadzała ani nie dogadzała, która zgubiła i zmarnowała wszystko, a która wyższość ma nad innemi tylko tą jedną, albowiem jej zwierzchnictwem i skoncentrowaniem całego państwa dni krótkich, jego pracy, doświadczenia, karmionym dojrzeniem i zakończeniem wolności i tak dojrzałych.

Gaz. Warsz. r. 1860. nr. 42.

2947

...arzystwo Lekarskie Warszawski...

w dniu 3 (15) Stycznia 1...

...e 12 w południe w Sali ...

mające.

Prez...

вожієї серії II.
угрєбої дне-
ша роєди-ки-
дуси. Лиєі,
бої шиєї ші
кседусінеу ву
русьриєбо.

2948

zakończenie drugiej części dzieła.

Notatki do tego są u Haxthaus. neben die Agrar. 200–204. 219. 229. 232. 243–266.

2949

Zalnicz. serji II

2950

Teraźniejszości
klucz przyszłości
odgaduje, nie mo-
że być bez prze-
szłości pojęcia.

Zakończe- nie.
nie II.

Zupełnie z Ucię że zabawdzki mówić że ton polski kbo polskiy, byłby za jednak wszy tzyby mi dumy. Warto nawet było coś na szeroko opisy wać, bo to dobrze przećwi wabo.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Zakonodaw. czego

II.

2952

Gdyby nawet było
odebranie wartości
z istoty w prawo
stanowej od poprzed-
nich dwóch odebra-
nień. Zakonodawczy b-
bym zbiór artyku-
łów. Przykładem są
wybywających na
Rosyjsky Landrecht
i Code Napol. na
Polskę Code, na
Węgry Oesterreich.
Bürgerl. Rech - tra-
ci nie mają swego.

Odeldin

Zakończenie Drugiej sesji

W r. 1791. zreformowano, lecz reformowana nie gruntowna, a nawet [illegible], aż dopiero 1861.

2953

zakończenie se-
ryi II. 2954

Gani Henr. Sch-
mitt (Narodo-
wość polska, Lwów
1862 - str. 32)
konstytucyę 3.
Maja: że za-
miast znieść
nadużycia powsta-
łe ze złego zasto-
sowania rządu,
targnęła się na
same zasady,
t. j. na obiéral-
ność wszelkiej
zwierzchności, na
jednomyślność
w uchwalaniu
ustaw i gmina-

władztwo z kopio-
wane." Lecz z
tych zasad obie-
ralności króla,
jednomyślności
na jednostkę o-
parta była nad-
użycie.

~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible]

Sztuka ~~[illegible]~~ ⌐
nie stworzyła i
stworzyć by nie-
do nie mamy
[illegible] bez
[illegible]
[illegible] a więc
nie stworzyłaby.

⌐ po wydo-
byciu z
zamknięcia
średnio-
wiecznego
Zachodniej
Europy
jej

2955

Koniec części II.

Rzeczą nauki przyczynić się do kodyfikacji. Sama kodyfikacja Słowian: [illegible] czucia w których powstaje. [redacted] Szczególnie zasady prawa, sposób powszechny do *jus gentium*, do praw *ewangelicznych* zmierzających. Te więc nawet jeden od drugiego bierze i jedno takich w polskiem prawie co z Niemiec o [illegible] ([illegible]); i sam kodeks prawniczy jest w tym przypadku. [illegible] się [illegible] ca z muszą: ma wyrazy zgodne z innemi językami i sposób właściwy narodowi.

Ziemscy sędzie u Pleddera I. 168.

bowrzyć [gdy je wielki rozum wsparty wielkiej siłej woli opanowania. Lecz [illegible] przy takim stanie oświaty gruntownej jakoś [illegible] nasza niada szlachta i nie pełna była wymagać tego po niej. Z pism współczesnych (1) widno, że po zgonie ostatniego z Jagiellończyków po bezdzietni, polska rzeczpospolita niczem innej nie była, jak niedawniej niegdy, że jak Pretoryanie w Rzymie tak u nas wywodni przywódzy szlacheckiego ludu, przy pomocy porbów i zdzierań frymarczać przezdają krajem tem L kto dał więcej [illegible]. Przykro o tem w Pamiętnikach Kitowicza, Ochockiego, Rozmiana czyść. Γ jakich szlachta k' temu używała, i jak naśmiewała się z [illegible] bradusznej, która im zaszkodziła [illegible] czy.

Lelewel
J. Win. Rzew.
Siewrzycki
Rajnocha.

L jego rządy

Γ Przykro dowiadywać się z nich o fortelach

(1) Depesze księdza de Polignac u Załuskiego w Pozn. 1858. wydane. Ewarna Oławnowskiego Dzieje Polski w Krak. 1849.

(2) Przeczy temu [illegible] J. Win. Rzewuskie list. pr. 230.

§. 192. Nie przeczę temu, że w takim rządzie zradan było nauczyć się [illegible] gdziekolwiek ona z ponieważ w gotowości uległość władzitu, z gotowością poświęcać i szczerości dla prawa znać; [illegible] świadczy jednakże, na angielskie ziemstwo [illegible] nazwiając [illegible] że i u nas byłoby to nazwać, zebrany (2) gdyby nasz, że go tak nazwę, samorząd (selfgovernement, ziemstwo).

Do polskiego podobnie wielki miał do raz dla [illegible] takiego samo warunki. Niezbędnym światło, którego [illegible] rządu jest [illegible] mając dostatek angielscy mężowie [illegible] wiedząc należycie gdzie go i jak składać [illegible] Anglik umie czynne prowadzić krajowe użyć potrzeba. [illegible] życie na wsi i w mieście, sam i [illegible] bę-

dać równie przedsiębiercy. Zebranych bo-
gactw materyalnych nie trwoni, nie-
valnych do osobistych nie używa
widoków. Na metingach i w parlamen-
cie unika ostateczności. Co
wszystko było u nas opacznie, albowiem
przy braku światła rzadki
był cały z wszelką na przyszłość
oględności sobie i drugim umiał
radzić należycie; cały, z cudzych przy-
kładów korzystając, wiedział czego, gdzie, i
jak użyć. Na wsi mieszczanin
bo rzemieślnik i handlarz, żył po wy-
cersku w mieście, miejskim zarobkowaniem się nie
trudniąc, ani się nau-
ujął, ta i sam
kami nie zajm przemyślny, bo,
pobawierny, bo nie
jak Czech, Polak i Węgrzyn (Rusin
i Serb swych zdolności jeszcze był nie
objawił), dobry do korda ale nie
strategik, pół-teolog, pół-prawnik,
pół-dyplomatyk; bo, mówiąc krótko,
w niczem się nie wydoskonalił, i w kra-
ju wydoskonalić zręczności
nie miał. [Sam to w końcu
uznał, i przyznaniem się do winy
zmniejszył swą winę.]

Poprawę rządu zaczął od polepszenia
doli wiejskiego i miejskiego ludu,
co kiedy się i jak stało
opowiedzieć, teraz przedsięweźmiemy.

[i to z winy własnej, albowiem o
zasady swe naukowe nie nie-
le się troszczył.

] Poznawszy czego
mu nie dostaje, sam
pracuje teraz nad
własnem wykształ-
ceniem, co mu po-
wszechny zjednywa
szacunek.

2958

Czy wiek nasz ma powołanie do kodyfikacji?

Thibaut twierdził tu, zaprzeczył mu Sa-
vigny ale niesłusznie. Jeżeli teraz nie
czas na to kiedyż będzie? Ale
kodeks cywilny i kryminalny każdego
kraju - powinien być w związku z kra-
jem. Więc też ukształceni prawnicy
wypracowujący projekta winni zważać na
charakter i potrzeby każdego respective
narodu. Dawniejszych czasów w Polsce
usiłowania rozbijały się o egoizm:
nie miała szlachta zrzec się zrzeca-
jów przysługujących sobie praw do
ludu. Nowszych czasów prawodawcy (Au-
strej zamysłki) nie zważał na stan
kraju czasu swojego. Przepisy miał
od razu uczynić. Przygotowany być po-
winien naród przez zwłoky do nowych
pojęć. Takiemu dopiero napisać prawo,
krótko a wyrobowało. Obok niego sędzy
mają się zbadać z osobna akty-
by były żywem, chodzącem prawem,

ażeby praktycy nie byli jakimi ich przed-
stawili Grzegorz z Sanoka i Krasicki
w Doświadczyńskim.

Prawo

Przedziwnie albo czyste prawo jak w źródłach, lub z domieszaniem nauki prawniczej klasycznej.

Wi od prawników przejęli częściowo. W pierwszym przypadku chodzi się źródło ze źródłami, w drugim

lub że wyła- zowolcy skąd wzięło, czy przyjęto, czy z obcych praw przejęte;

Dalszym od tych źródeł z odstępem; do czego nawiązania przyczyny szukając się mogą. W pewnym najwięcej Czechów, Polaków i Rosjan.

...zciejowski
...kiego w Wiedniu
u. Orda

Haeckel, Buklej, Swewy.

Haeckel w historie de la création de l'homme chwali Darwina teoryę, i opiera się na niej, niby żywi się jak ów Cygan, swojemi dziećmi.

Buklej, „którym Knies Profesor Ekonomii politycznej w Heidelbergu przedstawia, iż tak jednostronny, że w jego systemie nawet prawda staje się fałszem", Buklejowi samemu zdarzało się, że głównym czynnikiem postępowym jest rozum intelligentia, i że na nim polega cały rozwój przyszłości, ~~w~~ ~~na~~ koniec że obowiązkiem człowieka jest patrzeć w nią, a nie zakopywać się w przeszłości. Buklejowi samemu, stojąc na szczeblu Dziejopisa odbrazowienia, stojąc ucznia świata przed postawionego który w nowem świetle przeszłości odsłonią.

Ponieważ Swowia ma w swej historyi pod-stawę (gwiazdy, narazie narodowe, skład od starożytności) więc hipoteza o niej nie jest niczem różnym) wrojeniem.

masiński Magister Prawa i Admini-

59 roku urzędujący w Sądownictwie

e na posadzie Podprokuratora przy

w Warszawie. – Uprasza, aby przez

acznie dłuższą praktykę sądową od

będących z równémi kwalifikacjami,

ić posadę Assesora przy Trybunale

Warszawie.

Komedia Justina y Konstanciey, która
z ziemstwa, iako im ociec naukę po sobie
zostawiał, dając miejsce napirwey ucz-
ćiwey Szczęśćiu, y iey nieprzyiaźni Mą-
drośći.
Też o nieprzezpyeczności swawola, y
affektach przyrodzonych człowiekowi, z
strony ciała y Duszę. Potym o słabey
nadzye ziemskiey płci.
Na przykład wszem ludziom swe dzya-
ski nastropnie chować żądaią.

Po tzem wiwioch owalna, w którey na niewie
zgadzono przób łwa, a w obudu wiwidy napis:
przeciw [illegible] prawdzie rozumu nic.
Drukowana w małey ćiemce, czysti znak druku
G. 5. na przedostatniey karte podpisany. Na [illegible]
ostatniey, czytany: w Krakowie drukował Maćiey
Wirzbięta, Roku Pańskiego 1557.
Odwracana strona tytułu któryma wyciągi z psał-
mu 90/ i dziejów apostolskich po bocznie; po tzem
czytamy: Wszem Polakom [illegible] dobrym krze-
śćianom Marcin Bielski S. P. V. pokaz, a następ-
pnie sama komedya wierszem wyrażona.

Kalipso wyspa

La-Martine w podróżach na wschód (przekład polski) mówi I. 56. że dzisiejsza wyspa Pantelleria jest dawniejsza wyspa Kalipsy.

2962

-la miłosierdzia, Pobudki
-ćwiać miłosierdz. w Wilnie.
-39. in 8vo

Tatarzy
wymyślili jakieś
bajeczkę, która w
Czechach kursowała,
dla czego czynią zat
do Europy. Wendro-
wanie ich Dalsze
głuchli dla Nanda-
mówali kwalo-
wa?)

2963

Biblioteka Załuskich

Gdy ją zabierano do St. Petersburga zawierał książki wydrukowanej 426 264 rycin 24 572.

Marawski T. 424.

2964

2965

Dwieście lekarskich ziół po serbsku r. 1582. nazwanych, w Czasop. Towarzystwa Maticy r. 1866. Rocznik XIX. nr. 34.

Imiennik bilin w Zagreb. 1879.

Adam Niemirowski pragnie nabyć dla studyów drugi tom pomników śp. Zygmunta Helcla, niemogąc wszakże ~~nabyć~~ zapłacić rubli sześciu, ~~odstąp~~ uprasza o ustąpienie mu rzeczonego tomu za cenę zmniejszoną.

2966

Do § 540. str. 545 w końcu.

Takie jest pierwotne znaczenie wyrazu żupa w słowiańszczyźnie.

W Karpatach są źródła wody słonej, które w niejednych miejscach zowią rapą, w drugich żupą. Zdaje się że wyraz francuski la soupe u dawnych Gallów postawi ~~architekt~~ Małkowo albo Lachowo z tego samego źródła pochodzi. Bo cóż jest rosół? jest żupa woda słona. Naturalnie w najdawniejszych czasach trzymali się ludzie miejsc słonych (jako koniecznej potrzeby soli) A że takich źródeł w Karpatach jest wiele, więc stąd powstały nazwy żup różnych. Tu u nas są Żupy Wielickie. Nim zaczęto kopać sól w Wieliczce płynęły zapewne źródła wody słonej zwanej żupą. Właściciel gruntu takowej żupy był zapewne człowiekiem najzamożniejszym w kraju i nazywał się żupan. i z czasem mógł przewodniczyć okręgowi. Tego okazalsza suknia nazywana była suknią żupana, żupan. i u Gallów (włoskim v. Lachów) la jupe. pol. żupka także oznacza suknię wygodną. Kiedy żupa przybrała nazwę okręgu, to w późniejszym czasie po zaprowadzeniu religii chrześcijańskiej u Słowian południowych zaczęto nazywać parafię żupą, a ~~[illegible]~~ plebana Żupnikiem. i nazwy te dotąd się tam utrzymują.

Nro. Andrz. [illegible]

NB. Przy żupie (to jest przy źródle wody naturalnie mógł być wystawiony szałas, który stąd nazwano żupą (szopą) i [illegible] dobrze uważał że szopa i żupa z jednego źródła pochodzą.

Ryciny

do pieśni ludu Biało-Chrobatów, itd:

roboty Adolfa Piwarskiego.

1836/7 Rú

Ze zbioru ś. p. Tymoteusza Lipińskiego.

Szanownym Państwu Wacławostwu Maciejowskim
Po najdawniejszym i najszczerszym przyjacielu
Ich zacnego domu:

Jako pamiątkę składa K. z L. L.

3. Lipca 1857.

2969